

Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü
Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı
Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Doktora Programı

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIMININ YAZMA BECERİSİNE ETKİSİ

Önder ÇANGAL

Doktora Tezi

Ankara, 2020

YABANCILARA TÜRKÇE GRETİMİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIMININ
YAZMA BECERİSİNE ETKİSİ

nder ÇANGAL

Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü
Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı
Yabancı Dil Olarak Türkçe ğretimi Doktora Programı

Doktora Tezi

Ankara, 2020

KABUL VE ONAY

Önder ÇANGAL tarafından hazırlanan “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımının Yazma Becerisine Etkisi” başlıklı bu çalışma, 14.12.2020 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

(Başkan)

(Danışman)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylım.

Prof. Dr. Yunus KOÇ

Enstitü Müdürü

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

- Tezimin/Raporumun tamamı dünya çapında erişime açılabilir ve bir kısmı veya tamamının fotokopisi alınabilir.**

(Bu seçenekle teziniz arama motorlarında indekslenebilecek, daha sonra tezinizin erişim statüsünün değiştirilmesini talep etmeniz ve kütüphane bu talebinizi yerine getirirse bile, teziniz arama motorlarının önbelleklerinde kalmaya devam edebilecektir)

- Tezimin/Raporumun .../.../.... tarihine kadar erişime açılmasını ve fotokopi alınmasını (İç Kapak, Özet, İçindekiler ve Kaynakça hariç) istemiyorum.**

(Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir, kaynak gösterilmek şartıyla bir kısmı veya tamamının fotokopisi alınabilir)

- Tezimin/Raporumun .../.../.... tarihine kadar erişime açılmasını istemiyorum ancak kaynak gösterilmek şartıyla bir kısmı veya tamamının fotokopisinin alınmasını onaylıyorum.**

- Serbest Seçenek/Yazarın Seçim**

14.12.2020

Önder ÇANGAL

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu, Prof. Dr. Mustafa DURMUŞ danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

14.12.2020

Önder ÇANGAL

TEŞEKKÜR

Yabancılara Türkçe öğretimi alanındaki dokuzuncu yılımda doktora tezimi tamamlamış olmanın mutluluğunu yaşıyorum. Tezimin yazım sürecinde engin bilgi ve birikimleriyle bana yol gösteren danışman hocam Prof. Dr. Mustafa Durmuş'a; "Yabancılara Türkçe Öğretimi" alanıyla tanışmamda ve bugünlere gelmemde büyük emeği olan değerli hocam Dr. Erol Barın'a; lisans eğitimimden bugüne bana destek olan ve tez yazım sürecime katkı sağlayan değerli hocam Prof. Dr. Fahri Temizyürek'e; araştırmamı büyük bir dikkat ve özenle inceleyip geliştirmemi sağlayan değerli hocam Doç. Dr. Sema Aslan Demir'e; tezi savunma sürecinde değerli görüşleriyle araştırmama son şeklini vermeme yardım eden hocalarım Prof. Dr. Nermin Yazıcı ve Prof. Dr. Nezir Temur'a; çalışmanın uygulama ve veri analizi aşamalarında yardımlarını esirgemeyen değerli dostum Dr. Haluk Güngör'e; tezin uygulama aşamasında yardım eden Oğuz Akyol, Ali Durmuşcan ve Asım Öksüz'e; tezimin son okumalarını gerçekleştiren ve eksiklerimi görmemi sağlayan Beyza Koç Gün, Ergin Şen, Ömür Gökakın ve Dr. İsmail Yavuz Öztürk'e saygılarımı ve teşekkürlerimi sunarım.

Beni bugünlere getiren ve zor zamanlarımda hep yanımda olan başta babam, annem, ağabeyim ve ablam olmak üzere tüm Çangal Ailesine, araştırma sürecinde sabırla ve sevgiyle bana destek veren ve beni cesaretlendiren sevgili eşim Lara'ya, onunla birlikte hayatıma giren ve kendi ailemden ayıramayacağım Murat Ailesine teşekkür ederim.

Önder ÇANGAL
Gaziantep
2020

ÖZET

ÇANGAL, Önder. *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımının Yazma Becerisine Etkisi*, Doktora Tezi, Ankara, 2020.

Teknoloji insan hayatını doğrudan etkilemekte, Web 2.0 araçlarında yaşanan gelişmelerle bireylerin internet araçlarını kullanma alışkanlıkları günden güne değişmektedir. Günümüzde insanlar zamanlarının çoğunu internette, özellikle de sosyal medya platformlarında geçirmektedir. Bireylerin var olan internet teknolojilerini ve sosyal medya araçlarını kullanma eğilimleri, uyumlu araçlardan yararlanılarak dil öğrenme fırsatlarına dönüştürüldüğünde öğretimin verimliliği ile öğrenci başarısının artacağı ve öğrenmenin daha kalıcı olacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmada ders dışı süreçlerde eğitim amaçlı sosyal medya kullanımının Türkçe öğrenen yabancıların yazma becerisi başarılarına ve öz yeterliliklerine etkisi araştırılmıştır. Çalışma kapsamında öncelikle gönüllü katılım formu, kişisel bilgi formu, yarı yapılandırılmış görüşme formları ve odak grup görüşmesi soruları hazırlanmış; hazırlanan formlar uzman görüşüne sunulduktan sonra formlara son şekli verilmiştir. Uygulama öncesinde hazırlanan formlarla öğretici ve öğrencilerden veri toplanmış, doldurulan formlar betimsel analizle incelenmiş, katılımcıların sosyal medya kullanım alışkanlıkları ve en çok kullandıkları sosyal medya araçları tespit edilerek bu araçlar için ders dışı öğretimi destekleyici etkinlikler oluşturulmuştur. Hazırlanan YouTube ve WhatsApp etkinlikleri yabancılara Türkçe öğrenen uzmanlarla paylaşılmış, etkinliklerle ilgili uzman görüşü alınarak etkinliklere son şekli verilmiştir.

Araştırmanın çalışma grubu Türkçeyi Gazi, Gaziantep ve İstanbul Aydın üniversitelerinde ikinci dil, Yunus Emre Enstitüsünde yabancı dil olarak öğrenen B2 düzeyinde 79 öğrenci ve bu kurumlarda ders veren 5 öğreticiden oluşmaktadır. Çalışma öncesinde yabancılara Türkçe öğretimi alanında kullanılan dil öğretim setleri incelenmiş, ön test ve son test aşamalarında kullanılmak üzere yazma konuları belirlenmiştir. Ön test ve son test aşamalarında öğrenci kompozisyonlarının değerlendirilmesi için Büyükkiz (2011) tarafından hazırlanan “Yazılı Anlatım Dereceli

Puanlama Anahtarı”, yazma öz yeterliliklerinin belirlenmesi için Büyükikiz (2011) tarafından geliştirilen “Yazma Becerisi Öz Yeterlilik Ölçeği” kullanılmıştır.

Uygulama öncesinde her bir uygulama merkezi için öğrenciler yansız atama ile deney ve kontrol olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Her iki gruba bağımlı değişkenin ön test ölçümü olarak uzman görüşleri doğrultusunda seçilen yazılı anlatım konularından bir kompozisyon yazdırılmış ve öz yeterlilik ölçekleri doldurulmuştur. Deney grubunun dersleri 6 hafta boyunca bağımsız değişken olarak belirlenen sosyal medya içerikleriyle desteklenmiş, kontrol grubunun derslerinde ise herhangi bir çalışma yapılmamıştır. 6 hafta sonunda her iki gruba son test ölçümü olarak kompozisyon yazdırılmış ve öz yeterlilik ölçekleri doldurulmuştur. Ön test ve son test aşamalarında öğrencilerden toplanan nicel veriler *SPSS 25.0* programı kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışma kapsamında toplanan nitel verilerin analizinde ise betimsel analiz yöntemleri kullanılmış, nicel veriler öğretici ve öğrencilerin dil öğretim süreçlerinde sosyal medyadan yararlanmaya yönelik görüşleri ile desteklenmiştir.

Çalışma sonucunda sosyal medya araçlarının, Türkçeyi yabancı ve ikinci dil olarak öğrenenlerin yazma becerilerini ve yazma öz yeterliliklerini olumlu yönde etkilediği belirlenmiştir. Araştırma kapsamında toplanan nitel veriler, yazma başarısı testi ve yazma öz yeterlilik ölçeği ile toplanan nicel verilerle tutarlılık göstermektedir. Sosyal medya araçları sayesinde öğrencilerin öz yeterlilikleri yükselmekte, sosyal medyada öğrenciler hedef dilin doğal kullanımlarına tanık olmakta, zaman ve mekân kısıtlaması olmaksızın bilgiye erişmekte, öğretim süreçlerinde kendilerini daha rahat hissetmekte, hata yapmaktan korkmamakta, sınıf dışında da hedef dile maruz kalmakta, arkadaşlarıyla ve öğretmenlerle kolaylıkla iletişim kurmakta, öğretmenler sosyal medya uygulamaları üzerinden öğrencilere anında dönüt verebilmektedir. Bununla birlikte dil öğretiminde sosyal medya araçlarından yararlanmanın bazı olumsuz yönleri de bulunmaktadır. Sosyal medya araçları kullanılırken bağlantı problemleri yaşanabilmekte, internete erişimde öğrencilerin eşit şartlara sahip olmaması fırsat eşitsizliğine neden olmakta, etkinlikler sırasında öğrencilerin dikkati dağılabilmekte, öğrenciler farkında olmaksızın sosyal medya platformlarında fazla zaman harcamakta, bu durum öğrencilerde göz sorunları gibi sağlık problemlerine neden olmakta, kontrolü sağlanmadığı takdirde öğrencilerde istenmeyen öğrenmeler gerçekleşebilmektedir.

Anahtar Sözcükler:

Yabancılara Türkçe Öğretimi, Web 2.0 Araçları, Sosyal Medya, Yazma Becerisi, Öz Yeterlilik, Teknoloji Tabanlı Dil Öğretimi.

ABSTRACT

ÇANGAL, Önder. *The Effect of Using Social Media on Writing Skill in Teaching Turkish to Foreigners*, PhD Dissertation, Ankara, 2020.

Technology has a direct impact on human life, and with the developments in Web 2.0 tools, individuals' habits of using internet tools change day by day. Today, people spend a significant part of the day on the internet, especially on social media platforms. It is thought that when individuals' tendencies to use existing internet technologies and social media tools are transformed into language learning opportunities by using compatible tools, the efficiency of teaching and learner success will increase and learning will be more permanent.

In this study, the effect of using social media for educational purposes in extracurricular processes on the writing skills and self-efficacy of the foreigners learning Turkish was investigated. Within the scope of the study, informed consent form, personal information form, semi-structured interview forms and focus group interview questions were prepared, and the forms were finalized after the expert opinions were taken. The data from the instructors and the learners were collected thanks to these forms before the application. The filled forms were examined with descriptive analysis, and the social media usage habits and the most used social media tools of the participants were determined. Then, the activities were created to support extracurricular teaching for these tools. Prepared YouTube and WhatsApp activities were shared with the experts teaching Turkish to foreigners, and the activities were finalized in accordance with the expert opinions.

The study group of the research consists of 79 – B2 level - learners who learn Turkish as a second language at Gazi, Gaziantep and Istanbul Aydın Universities and as a foreign language at Yunus Emre Institute, and 5 instructors who teach in these institutions. Before the study, the language teaching sets used in the field of teaching Turkish to foreigners were examined and the writing topics were determined to be used in the pre-test and post-test stages. The “Written Expression Rubric”, prepared by Büyükkiz (2011), was used to evaluate the learners’ essays in the pre-test and post-test

stages, and the “Self-Efficacy Scale for Writing Skill”, developed by Büyükikiz (2011), was used to determine their self-efficacy in writing.

Before the application, the learners were divided into two groups as experimental and control based on unbiased assignment for each application center. As a pre-test measure of the dependent variable, both groups was asked to write an essay by choosing one of the topics of written expression determined in accordance with the expert opinions and then to fill in the self-efficacy scales. The lectures of the experimental group were supported by the social media contents determined as independent variables for 6 weeks while no work was done in the lectures of the control group. At the end of 6 weeks, both groups was asked to write an essay as a post-test measure and to fill in the self-efficacy scales. The quantitative data collected from the learners in the pre-test and post-test stages were analyzed using the *SPSS 25.0* program. Descriptive analysis methods were used in the analysis of the qualitative data collected within the scope of the study, and thus the quantitative data was supported by the opinions of the teachers and learners about using social media in language teaching processes.

At the end of the study, it was understood that using social media tools for education has a positive effect on the writing success and the self-efficacy in writing of those who learn Turkish as a foreign and second language. In the scope of the study, the qualitative data collected was consistent with the quantitative data collected by the writing success test and the self-efficacy scale in writing. It was also found out that thanks to social media tools learners' self-confidence rises, that learners reach the natural use of the target language on the platforms, that they reach information without time and space constraints, that they feel more comfortable, that they aren't scared of being wrong, that they are exposed to target language outside classroom, that they can communicate with their friends and teachers easily, and that teachers can give instant feedback to learners through social media applications. However, it was also found out that there are some negative aspects of using social media tools. When using social media tools, there may be connection problems; not having equal conditions to access the internet causes inequality of opportunity for learners; the attention of learners may be distracted during the activity; learners spend too much time on social media platforms without even realizing it; this situation causes health problems such as eye problems for learners, and learners can learn undesirable things too when there is no control over them.

Keywords:

Teaching Turkish to Foreigners, Web 2.0 Tools, Social Media, Writing Skill, Self-Efficacy, Technology-Based Language Teaching.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI.....	ii
ETİK BEYAN.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZET.....	v
ABSTRACT.....	viii
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xvii
TABLOLAR DİZİNİ	xviii
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xxiii
GİRİŞ	1
1. BÖLÜM: ARAŞTIRMANIN KAPSAMI	2
1.1. PROBLEM DURUMU	2
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	4
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	5
1.4. VARSAYIMLAR	5
1.5. SINIRLILIKLAR.....	6
1.6. TANIMLAR.....	7
2. BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE	8
2.1. DİLLER İÇİN AVRUPA ORTAK BAŞVURU METNİ	8
2.2. YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ PROGRAMLARI.....	19
2.2.1. Yabancılara Türkçe Öğretimi Programı (Yunus Emre Enstitüsü).....	21
2.2.2. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı (Ankara Üniversitesi).....	23
2.2.3. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı (Türkiye Maarif Vakfı)	26
2.2.4. Yabancı Dil Olarak Türkçe Kazanımlar için Başvuru Rehberi	31
2.3. TEKNOLOJİ DESTEKLİ EĞİTİM.....	33
2.3.1. Bilgisayar Destekli Eğitim.....	36
2.3.1.1. Bilgisayar Destekli Eğitimin Faydaları.....	38
2.3.1.2. Bilgisayar Destekli Eğitimin Sınırlılıkları	40

2.3.2. Uzaktan Eğitim	41
2.3.2.1. Uzaktan Eğitimin Faydaları	44
2.3.2.2. Uzaktan Eğitimin Sınırlılıkları	45
2.3.3. Web 2.0 Araçlarıyla Eğitim	46
2.3.3.1. Web 2.0 Araçları	48
2.3.3.1.1. Bloglar	50
2.3.3.1.2. Wikiler	51
2.3.3.1.3. Sanal Dünya	53
2.3.3.1.4. Konferans	54
2.3.3.1.5. Sosyal Medya	55
2.3.3.1.5.1. Sosyal Medya Araçları	59
2.3.3.1.5.1.1. Facebook	60
2.3.3.1.5.1.2. YouTube	62
2.3.3.1.5.1.3. Instagram	65
2.3.3.1.5.1.4. Twitter	66
2.3.3.1.5.1.5. WhatsApp	69
2.3.3.1.5.2. Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarında Sosyal Medyanın Yeri	71
2.3.3.1.5.3. Dil Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımı	75
2.4. YAZMA BECERİSİ	80
2.4.1. Yazma Eğitiminin Aşamaları	81
2.4.1.1. Alfabe	82
2.4.1.2. Kelime	83
2.4.1.3. Cümle	85
2.4.1.4. Paragraf	86
2.4.1.5. Metin	87
2.4.2. Yabancılara Türkçe Öğretiminde Yazma Süreci	88
2.4.2.1. Motivasyon ve Ön Bilgilendirme	90
2.4.2.2. Örnek Metin İnceleme	90
2.4.2.3. Hazırlık	91
2.4.2.4. Taslak Oluşturma	92
2.4.2.5. Düzenleyerek Yazma	92

2.4.2.6. Düzeltme	93
2.4.2.7. Yayımlama	94
2.4.3. Yabancılara Türkçe Öğretiminde Hipermetin Kullanımı	95
2.5. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	97
3. BÖLÜM: YÖNTEM	111
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ.....	111
3.1.1. Araştırmanın Nicel Boyutu.....	114
3.1.2. Araştırmanın Nitel Boyutu	117
3.2. ÇALIŞMA GRUBU	119
3.2.1. Gazi Üniversitesi	121
3.2.2. Gaziantep Üniversitesi.....	124
3.2.3. İstanbul Aydın Üniversitesi	127
3.2.4. Yunus Emre Enstitüsü – Bosna Hersek	130
3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	133
3.3.1. Nicel Veri Toplama Araçları	133
3.3.1.1. Kişisel Bilgi Formu	133
3.3.1.2. Yazılı Anlatım Konularının Belirlenmesi	133
3.3.1.3. Yazılı Anlatım Dereceli Puanlama Anahtarı.....	135
3.3.1.4. Yazma Becerisi Öz Yeterlilik Ölçeği.....	136
3.3.2. Nitel Veri Toplama Araçları	138
3.3.2.1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formları	138
3.3.2.1.1. Uygulama Öncesi	138
3.3.2.1.2. Uygulama Sonrası	141
3.3.2.2. Odak Grup Görüşmesi Formları	143
3.4. SOSYAL MEDYA İÇERİKLERİNİN TASARIMI.....	146
3.4.1. Öğreticilerin Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları	146
3.4.2. Öğrencilerin Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları	163
3.4.3. Sosyal Medya Araçlarının Seçimi	179
3.4.4. Sosyal Medya Araçlarına İçerik Hazırlanması	181
3.5. VERİLERİN TOPLANMASI.....	189
3.6. VERİLERİN ANALİZİ	193
3.6.1. Nicel Verilerin Analizi	193

3.6.2. Nitel Verilerin Analizi	194
4. BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR	198
4.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR	199
4.1.1. Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Son Test Puanları Arasında Anlamli Bir Farklilik Olup Olmadığına Dair Bulgu ve Yorumlar.....	199
4.1.2. Deney Grubundaki Öğrencilerin Ön Test ve Son Test Puanları Arasında Anlamli Bir Farklilik Olup Olmadığına Dair Bulgu ve Yorumlar.....	202
4.1.3. Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Ön Test ve Son Test Puanları Arasında Anlamli Bir Farklilik Olup Olmadığına Dair Bulgu ve Yorumlar	202
4.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR.....	203
4.2.1. Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Uygulaması Sonrası Öz Yeterlilik Puanları Arasında Anlamli Bir Farklilik Olup Olmadığına Dair Bulgu ve Yorumlar.....	204
4.2.2. Deney Grubundaki Öğrencilerin Uygulama Öncesi ve Uygulama Sonrası Öz Yeterlilik Puanları Arasında Anlamli Bir Farklilik Olup Olmadığına Dair Bulgu ve Yorumlar.....	206
4.2.3. Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Uygulama Öncesi ve Uygulama Sonrası Öz Yeterlilik Puanları Arasında Anlamli Bir Farklilik Olup Olmadığına Dair Bulgu ve Yorumlar	207
4.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR	208
4.4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR.....	209
4.4.1. Dil Öğretiminde Sosyal Medyanın Eğitim Amaçlı Kullanımının Olumlu ve Olumsuz Yönlerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	209
4.4.2. Uygulama Sürecinde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Bulgu ve Yorumlar..	214
4.4.3. Sosyal Medya Etkinliklerine ve Uygulama Sürecine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	215
4.5. BEŞİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR.....	223
4.5.1. Dil Öğretiminde Sosyal Medyanın Eğitim Amaçlı Kullanımının Olumlu ve Olumsuz Yönlerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	224
4.5.2. Uygulama Sürecinde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Bulgu ve Yorumlar..	227

4.5.3. Sosyal Medya Etkinliklerine ve Uygulama Sürecine İlişkin Bulgu ve Yorumlar	228
SONUÇ	232
ÖNERİLER	255
KAYNAKÇA	265
EKLER	292
EK 1. Gazi Üniversitesi Uygulama İzin Yazısı	292
EK 2. Gaziantep Üniversitesi Uygulama İzin Yazısı	293
EK 3. İstanbul Aydın Üniversitesi Uygulama İzin Yazısı	294
EK 4. Yunus Emre Enstitüsü Uygulama İzin Yazısı	295
EK 5. YTÖ'de Sosyal Medya Kullanımına Yönelik Öğretici Görüşleri Formu.....	296
EK 6. YTÖ'de Sosyal Medya Kullanımına Yönelik Öğrenici Görüşleri Formu.....	299
EK 7. Kompozisyon Konularının Belirlenmesi	302
EK 8. Katılımcıları Bilgilendirme Formu	303
EK 9. Gönüllü Katılım Formu	304
EK 10. Kişisel Bilgi Formu.....	305
EK 11. Yazma Becerisi Öz Yeterlilik Ölçeği	306
EK 12. Yazma Becerisi Öz Yeterlilik Ölçeği İzin Belgesi	307
EK 13. Yazılı Anlatım Dereceli Puanlama Anahtarı	308
EK 14. Yazılı Anlatım Dereceli Puanlama Anahtarı İzin Belgesi	310
EK 15. Uygulama Kontrol Listeleri	311
EK 16. Tez Uygulama Rehberi	313
EK 17. 1. YouTube Etkinliği	317
EK 18. 2. YouTube Etkinliği	318
EK 19. 3. YouTube Etkinliği	319
EK 20. 4. YouTube Etkinliği	320
EK 21. 5. YouTube Etkinliği	321
EK 22. 6. YouTube Etkinliği	322
EK 23. 1. WhatsApp Etkinliği	323
EK 24. 2. WhatsApp Etkinliği	324
EK 25. 3. WhatsApp Etkinliği	325
EK 26. 4. WhatsApp Etkinliği	326

EK 27. 5. WhatsApp Etkinliği	327
EK 28. 6. WhatsApp Etkinliği	328
EK 29. WhatsApp'ta Gerçekleştirilen Uygulama Yazışmaları.....	329
EK 30. Örnek Öğretici Düzeltmeleri	367
EK 31. Gazi Üniversitesi – Ön Test Yazma Örneği (D8).....	368
EK 32. Gazi Üniversitesi – Son Test Yazma Örneği (D8)	369
EK 33. İstanbul Aydın Üniversitesi – Ön Test Yazma Örneği (D3)	370
EK 34. İstanbul Aydın Üniversitesi – Son Test Yazma Örneği (D3).....	371
EK 35. Uygulama Sonrası Öğretici Görüşme Formu	372
EK 36. Uygulama Sonrası Öğrenci Görüşme Formu	374
EK 37. Uygulama Sonrası Öğretici Odak Grup Görüşmesi Formu.....	375
EK 38. Uygulama Sonrası Öğrenci Odak Grup Görüşmesi Formu.....	376
EK 39. YouTube “Akademik Seminerler” Oynatma Listesi	377
EK 40. YouTube “Türkçe Öğreniyorum” Oynatma Listesi.....	378
EK 41. YouTube “Uzaktan Türkçe” Oynatma Listesi.....	379
EK 42. YouTube “Öğretmenler İçin” Oynatma Listesi.....	380
EK 43. YouTube “İşin Mutfağı” Oynatma Listesi.....	381
EK 44. Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyon İzni.....	382
EK 45. Orijinallik Raporu	383
EK 46. Turnitin Benzerlik İndeksi	384

KISALTMALAR DİZİNİ

AA	: Anadolu Ajansı
BDDÖ	: Bilgisayar Destekli Dil Öğrenme
BDÖ	: Bilgisayar Destekli Öğretim
Bk.	: Bakınız
C	: Cilt
DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü
EBA	: Eğitim Bilişim Ağı
Ed.	: Editör
FATİH	: Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi
IGTV	: Instagram Televizyonu
MEB	: Millî Eğitim Bakanlığı
MOOC	: Massive Open Online Courses (Kitlesele Açık Çevrim İçi Dersler)
OBM	: Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni
S	: Sayı
s.	: Sayfa
SMS	: Short Message Service (Kısa Mesaj Servisi)
SPSS	: Statistical Package for the Social Sciences (Sosyal Bilimler için İstatistik Paketi)
TDK	: Türk Dil Kurumu
TİKA	: Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı
TYS	: Türkçe Yeterlik Sınavı
TÖMER	: Türkçe Öğretimi Araştırma ve Uygulama Merkezi.
T9	: Text on 9 keys (Cep Telefonları için Metin Tahmini Teknolojisi)
YEE	: Yunus Emre Enstitüsü
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu
YTÖ	: Yabancılara Türkçe öğretimi

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1. <i>OBM'deki Ortak Öneri Düzeyleri</i>	9
Tablo 2. <i>Ortak Öneri Düzeyleri Genel Basamak Kümesi</i>	11
Tablo 3. <i>OBM (2001) Tanımlayıcıları, Yapılan Güncelleme ve Eklmeler</i>	13
Tablo 4. <i>Genel Yazılı Üretim Yeterlilikleri</i>	14
Tablo 5. <i>Yaratıcı Yazma Yeterlilikleri</i>	14
Tablo 6. <i>Rapor ve Deneme Yazma Yeterlilikleri</i>	16
Tablo 7. <i>Kazanım Dağılım Çizelgesi (Yunus Emre Enstitüsü)</i>	21
Tablo 8. <i>B2 Düzeyi Yazma Kazanımları Listesi (Yunus Emre Enstitüsü)</i>	22
Tablo 9. <i>Kazanım Dağılım Çizelgesi (Ankara Üniversitesi TÖMER)</i>	24
Tablo 10. <i>B2 Düzeyi Yazılı Anlatım Kazanımları Listesi (Ankara Üniversitesi)</i>	25
Tablo 11. <i>Kazanım Dağılım Çizelgesi (Türkiye Maarif Vakfı)</i>	28
Tablo 12. <i>B2 Düzeyi Yazma Becerisi Kazanımları Listesi (Türkiye Maarif Vakfı)</i>	28
Tablo 13. <i>Başvuru Rehberindeki Örnek Sınavların Görev Türleri</i>	33
Tablo 14. <i>Dünyadaki Uzaktan Eğitim Uygulamaları</i>	42
Tablo 15. <i>Web 1.0 ve Web 2.0 Araçlarının Karşılaştırılması</i>	47
Tablo 16. <i>Kullanım Amaçlarına Göre Sosyal Medya Araçları</i>	48
Tablo 17. <i>Sosyal Medya Zaman Çizelgesi</i>	56
Tablo 18. <i>Sosyal Medya Siteleri ve Benzersiz Aylık Ziyaretçi Sayıları</i>	59
Tablo 19. <i>Öğrencilerin WhatsApp Kullanım Nedenleri</i>	70
Tablo 20. <i>Dil Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımının Faydaları</i>	77
Tablo 21. <i>Karma Yöntem Araştırmaları Tipolojileri</i>	113
Tablo 22. <i>Ön Test - Son Test Kontrol Gruplu Desen</i>	115
Tablo 23. <i>Yazma Başarısı Ön Test Puanlayıcıları Arasındaki Güvenilirliğin Tespiti</i> <i>için Yapılan Sınıf İçi Korelasyon Analizi Sonuçları</i>	116
Tablo 24. <i>Yazma Başarısı Son Test Puanlayıcıları Arasındaki Güvenilirliğin Tespiti</i> <i>için Yapılan Sınıf İçi Korelasyon Analizi Sonuçları</i>	117
Tablo 25. <i>Uygulama Merkezlerine Göre Öğrenci Sayıları</i>	119
Tablo 26. <i>Öğrencilerin Ülkeleri (Gazi Üniversitesi)</i>	121
Tablo 27. <i>Öğrencilerin Ana Dili Durumları (Gazi Üniversitesi)</i>	122

Tablo 28. Öğrencilerin Bildikleri Yabancı Diller (Gazi Üniversitesi)	123
Tablo 29. Öğrencilerin Türkçe Öğrenme Amaçları (Gazi Üniversitesi)	123
Tablo 30. Öğrencilerin Ülkeleri (Gaziantep Üniversitesi)	125
Tablo 31. Öğrencilerin Ana Dili Durumları (Gaziantep Üniversitesi)	125
Tablo 32. Öğrencilerin Bildikleri Yabancı Diller (Gaziantep Üniversitesi)	126
Tablo 33. Öğrencilerin Türkçe Öğrenme Amaçları (Gaziantep Üniversitesi)	126
Tablo 34. Öğrencilerin Ülkeleri (İstanbul Aydın Üniversitesi)	128
Tablo 35. Öğrencilerin Ana Dili Durumları (İstanbul Aydın Üniversitesi)	128
Tablo 36. Öğrencilerin Bildikleri Yabancı Diller (İstanbul Aydın Üniversitesi)	129
Tablo 37. Öğrencilerin Türkçe Öğrenme Amaçları (İstanbul Aydın Üniversitesi)	129
Tablo 38. Öğrencilerin Bildikleri Yabancı Diller (Yunus Emre Enstitüsü - Bosna Hersek)	131
Tablo 39. Öğrencilerin Türkçe Öğrenme Amaçları (Yunus Emre Enstitüsü - Bosna Hersek)	131
Tablo 40. B2 Düzeyi Kompozisyon Konuları	134
Tablo 41. Öğreticilerin Sosyal Medya Araçlarını Kullanma Durumları	147
Tablo 42. Öğreticilere Göre Sosyal Medyanın Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanımı	148
Tablo 43. Öğreticilerin Sosyal Medya Araçlarını Türkçe Öğretmek Amacıyla Kullanımlarına İlişkin Veriler	149
Tablo 44. Öğreticilerin Hangi Sosyal Medya Aracını Hangi Amaçlarla Kullandığına İlişkin Veriler	149
Tablo 45. Öğreticilere Göre Sosyal Medya Kullanımının Olumlu Yönleri	151
Tablo 46. Öğreticilere Göre Sosyal Medya Kullanımının Olumsuz Yönleri	152
Tablo 47. Öğreticilere Göre Sosyal Medya Araçlarının Hangi Becerilerin Gelişiminde Kullanılabileceğine İlişkin Sayısal Veriler	153
Tablo 48. Öğreticilere Göre Hangi Sosyal Medya Aracının Hangi Dil Becerisine Katkı Sağlayacağına İlişkin Frekans ve Yüzdeler	154
Tablo 49. Öğreticilere Göre Yazma Becerisinin Geliştirilmesinde Sosyal Medyayı Kullanım Yolları	156
Tablo 50. Öğreticilere Göre Öğretimde Sosyal Medya Kullanma Gerekliliğinin Nedenleri	160

Tablo 51. Öğrencilerin Sosyal Medya Araçlarını Kullanma Durumları.....	164
Tablo 52. Öğrencilere Göre Sosyal Medyanın Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanımı	165
Tablo 53. Öğrencilerin Sosyal Medya Araçlarını Türkçe Öğrenmek Amacıyla Kullanımlarına İlişkin Veriler	167
Tablo 54. Öğrencilerin Hangi Sosyal Medya Aracını Hangi Amaçlarla Kullandığına İlişkin Veriler.....	167
Tablo 55. Öğrencilere Göre Öğretim Sırasında Sosyal Medya Kullanımının Olumlu Yönleri	169
Tablo 56. Öğrencilere Göre Öğretim Sırasında Sosyal Medya Kullanımının Olumsuz Yönleri	170
Tablo 57. Öğrencilere Göre Sosyal Medya Araçlarının Hangi Becerilerin Gelişiminde Kullanılabileceğine İlişkin Sayısal Veriler	171
Tablo 58. Öğrencilere Göre Hangi Sosyal Medya Aracının Hangi Dil Becerisine Katkı Sağlayacağına İlişkin Frekans ve Yüzdeler	172
Tablo 59. Öğrencilere Göre Yazma Becerisinin Geliştirilmesinde Sosyal Medyayı Kullanım Yolları	174
Tablo 60. Öğrencilere Göre Öğretimde Sosyal Medya Kullanma Gerekliliğinin Nedenleri	177
Tablo 61. Öğrenme Amaçlı Kullanılan En İyi Araçlar Listesi (2019).....	180
Tablo 62. B2 Düzeyi Yazma Becerisi Kazanım Listesi	184
Tablo 63. Veri Toplama Kaynakları	189
Tablo 64. Uygulamaya İlişkin İş Takvimi	191
Tablo 65. Normallik Testi Sonuçları.....	193
Tablo 66. Uygulama Öncesi Nitel Veri Temaları	195
Tablo 67. Uygulama Sonrası Nitel Veri Temaları	197
Tablo 68. Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Yazma Başarısı Son Test Puanları Arasındaki Farkın Tespiti için Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları.....	200
Tablo 69. Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Türkçe Öğrendikleri Kurumlara Göre Yazma Başarısı Son Test Puanları Arasındaki Farkın Tespiti için ANOVA Testi Sonuçları	201

Tablo 70. <i>Deney Grubundaki Öğrencilerin Yazma Başarısı Ön Test ve Son Test Puanları Arasındaki Farkın Tespiti için Bağımlı Örneklem T Testi Sonuçları</i>	202
Tablo 71. <i>Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Yazma Başarısı Ön Test ve Son Test Puanları Arasındaki Farkın Tespiti için Bağımlı Örneklem T Testi Sonuçları</i>	203
Tablo 72. <i>Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Yazma Öz Yeterlilikleri Son Test Puan Ortalamaları Arasındaki Farkın Tespiti için Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları</i>	204
Tablo 73. <i>Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Türkçe Öğrendikleri Kurumlara Göre Yazma Öz Yeterlilikleri Arasındaki Farkın Tespiti için ANOVA Testi Sonuçları</i>	205
Tablo 74. <i>Deney Grubundaki Öğrencilerin Yazma Öz Yeterliliği Ön Test ve Son Test Puan Ortalamaları Arasındaki Farkın Tespiti için Bağımlı Örneklem T Testi Sonuçları</i>	206
Tablo 75. <i>Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Yazma Öz Yeterliliği Ön Test ve Son Test Puan Ortalamaları Arasındaki Farkın Tespiti için Bağımlı Örneklem T Testi Sonuçları</i>	207
Tablo 76. <i>Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Yazma Başarısı Son Test Puanları ile Yazma Becerisi Öz Yeterliliği Son Test Puanları Arasındaki İlişkinin Tespiti için Gerçekleştirilen Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları</i>	208
Tablo 77. <i>Deney Grubu Öğrencilerine Göre Dil Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımın Olumlu Yönleri</i>	209
Tablo 78. <i>Deney Grubu Öğrencilerine Göre Dil Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımın Olumsuz Yönleri</i>	212
Tablo 79. <i>Deney Grubu Öğrencilerinin Sosyal Medya Etkinlikleri Sırasında Karşılaştıkları Sorunlar</i>	214
Tablo 80. <i>WhatsApp'taki Yazma Etkinlikleriyle Yüz Yüze Eğitimde Yapılanlar Arasındaki Farklılıklara İlişkin Öğrenci Görüşleri</i>	216
Tablo 81. <i>Deney Grubu Öğrencilerinin En Beğendiği Yazma Etkinlikleri</i>	218
Tablo 82. <i>Deney Grubu Öğrencilerinin En Beğenmediği Yazma Etkinlikleri</i>	219

Tablo 83. <i>Deney Grubu Öğrencilerine Göre Sosyal Medya Etkinliklerinin Yazma Becerilerini Geliştirme Durumu</i>	220
Tablo 84. <i>Deney Grubu Öğreticilerine Ait Demografik Veriler</i>	223
Tablo 85. <i>Yabancılara Türkçe Öğreteceklerin Teknolojik Kaynakları Kullanabilme Yeterlilikleri</i>	253

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. <i>Hipermetin, Hiper Ortam ve Çoklu Ortam Arasındaki İlişki</i>	96
Şekil 2. <i>Karma Yöntemlerde Tasarım Seçeneğinin Esnekliği</i>	112
Şekil 3. <i>Gömülü Karma Yöntemler (Creswell, 2014, s. 272)</i>	114
Şekil 4. <i>Öğrencilerin Yaşları (Gazi Üniversitesi)</i>	121
Şekil 5. <i>Öğrencilerin Yaşları (Gaziantep Üniversitesi)</i>	124
Şekil 6. <i>Öğrencilerin Yaşları (İstanbul Aydın Üniversitesi)</i>	127
Şekil 7. <i>Öğrencilerin Yaşları (Yunus Emre Enstitüsü-Bosna Hersek)</i>	131
Şekil 8. <i>Uygulama Öncesi Öğrencilerinin Ülkeleri</i>	164

GİRİŞ

İletişim kurma ihtiyacı, insanlık tarihi kadar eskidir. İnsanlar her dönemde birbirleriyle iletişim kurmak için farklı yolları denemiş ve iletişim araçları geliştirmiştir. Teknolojinin gelişimiyle birlikte bu iletişim araçları da çeşitlenmiş, internet ve sosyal medya kavramları insan hayatına girmiştir.

Geliştirilen sosyal medya araçları kişiler arasında “etkileşim” oluşturma ve var olan etkileşimi geliştirme ilkesi üzerine inşa edilmiştir. Herhangi bir eğitim-öğretim amacı gütmeksizin kurulan ve sosyal medya platformları olarak adlandırılan YouTube, Facebook, Instagram, Twitter, WhatsApp, Skype gibi uygulamalar her yıl milyarlarca insanın birbiriyle doğal yoldan “etkileşim” kurmasına imkân sağlamaktadır. İnternet üzerinde insanların birbirleriyle geliştirdikleri “doğal etkileşim” ortamları bu tip platformları cazip kılmakta, insanlar sosyal medyada ne kadar süre harcadıklarına dikkat etmeksizin bu platformlarda vakit geçirmektedir.

Dilin en önemli görevi insanlar arasında iletişimi sağlamasıdır. Geliştirilen sosyal medya araçları iletişimin yönünü değiştirmiş, kişilerin iletişim kurma alışkanlıkları da farklılaşmıştır. Sosyal medyanın gücünü fark eden pek çok kurum ve kuruluş önce sosyal ağların reklam gücünden yararlanma yoluna gitmiş, daha sonra faaliyet alanları ile sosyal ağları bütünleştirmeye yönelik çalışmalara yoğunlaşmıştır.

Araştırmalar, sosyal medyanın etkileşim sağlama gücünün dil öğretim süreçlerine aktarılması durumunda öğretime katkı sağlayacağını göstermektedir (Ekoç, 2013; Demirtaş, 2017; Derya, 2017; Elverici, 2017; Dursun, 2018). Bu nedenle çalışmada sosyal medya araçlarının öğretimi destekleyici materyal olarak kullanıldığında yabancı ve ikinci dil olarak Türkçe öğrenenlerin yazma becerilerine ve öz yeterliliklerine etkileri ele alınacaktır.

1. BÖLÜM: ARAŞTIRMANIN KAPSAMI

Bu bölümde araştırmanın kapsamını ortaya koyabilmek amacıyla problem durumu, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, varsayımlar, sınırlılıklar ve tanımlar başlıklarına yer verilmiştir.

1.1. PROBLEM DURUMU

Günümüzde pek çok işlem için mobil araçları, bilgisayar teknolojilerini ve interneti kullanmaktayız. Bu araçları kullanma, araçlarla uzun süre vakit geçirme ve internetten etkin yararlanma gibi durumlar dikkate alındığında insanların internet ve sosyal medya araçlarını eğitim amaçlı kullandıklarında dil öğrenme süreçlerinin olumlu yönde etkileneceği düşünülmektedir. Yapılan çalışmalar da Web 2.0 araçlarının ve sosyal medya platformlarının dil öğrenimi amacıyla kullanıldığında dil becerilerinin gelişimine katkı sağladığını göstermektedir (Gangwar vd., 2013; Tartari, 2015; Türker, 2018; Taşkırın vd., 2018; Ustabulut ve Keskin, 2020).

Son yıllarda sosyal medyanın gücünü fark eden Türkçe öğretim merkezleri sosyal medya reklamları için bütçe ayırmakta, gerçekleştirdikleri dil öğretimine ve kültürel etkinliklere yönelik çalışmaları sosyal medya platformlarında paylaşmaktadır. Paylaşımlar dünyanın farklı ülkelerinde pek çok insana ulaşmakta, bu kişiler Türk dilini ve kültürünü yakından tanımak ve Türkçe öğrenmek istemektedir. Sosyal medyanın gücüyle artan Türkçe öğrenme talebinin karşılanması aşamasında da bazı kurum ve kuruluşlar sosyal medya araçlarını kullanmakta, dil öğrenimini ve öğretimini kolaylaştıracak içerikler hazırlayarak kullanıcılarıyla paylaşmaktadır.

İnternet insanların bilgiye erişim hızını artırmaktadır. Eğitim alanında hizmet veren kurumlar farklı alanlarda eğitim içerikleri hazırlayarak çevrim içi kurslar düzenlenmektedir. Dil öğretimi bağlamında düşünüldüğünde hedef dilin konuşulduğu ülkeye gitme imkânı olmayan bireylerin, bu tip çevrim içi kurslarda hedef dil konuşucusu insanlarla bir araya gelmesi ve öğrendiği dilde pratik yapması hem kolaylaşmakta hem de daha ekonomik olmaktadır. Yine çevrim içi kurslar sayesinde hedef dilde etkileşim kurulmasına imkân sağlanmaktadır.

Türkçeye “Kitlesele Açık Çevrim İçi Dersler” olarak tercüme edilen “Massive Open Online Courses (MOOC)” kavramı etkileşimli dil öğretimi ilkesi üzerine kurulan ve internet üzerinden hizmet veren bir sistem olarak dikkat çekmektedir. MOOC, Amerika Birleşik Devletlerindeki üniversitelerde kullanılmaya başlanan yenilikçi bir sistemdir. Program sayesinde zaman ve mekân kısıtlaması olmaksızın farklı ülkelerden öğrenciler internet ortamında bir araya gelip istediği eğitimi alabilmektedir. Öğreticiler derslerini canlı olarak internet ortamında yaparken ayrıca bu dersler kaydedilip çevrim dışı olarak da öğrencilere sunulmaktadır (Pouzevara & Horn, 2016). Eğitim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler, örgün eğitim sistemlerini destekleyici veya bu sistemlere karşıt olarak kullanılabilir olan “uzaktan eğitim” kavramını ortaya çıkarmış, teknolojinin gelişimine önem veren kurum ve kuruluşlar öğretim programlarını uzaktan eğitim sistemlerine uygun hâle getirme arayışına girmiştir.

Örgün eğitimden uzaktan eğitime geçiş, 2019 yılında Çin’in Vuhan bölgesinde başlayan ve yalnızca üç ayda tüm dünyaya yayılan COVID-19 nedeniyle hız kazanmış; dünya genelinde devletler eğitim sistemlerini uzaktan eğitime uyarlamak zorunda kalmıştır. Yaşanan salgın öğretimin bir an önce bilgisayar destekli uzaktan eğitim sistemleri üzerinden yürütülebilir hâle getirilmesi ihtiyacını gözler önüne sermiştir. Bu ihtiyaçtan hareketle Türkiye’deki eğitim kurumları eğitim-öğretim süreçlerini uzaktan eğitim sistemlerine uyarlamış, öğretim faaliyetleri televizyondan ve internet araçları üzerinden gerçekleştirilir hâle gelmiştir. Üniversitelerin Türkçe Öğretimi Araştırma ve Uygulama Merkezlerindeki derslerde de öğretmenler dersleri uzaktan eğitim araçları üzerinden vermeye başlamıştır.

Yabancılara Türkçe öğretiminde dört temel dil becerisinin eşit şekilde geliştirilmesi çok önemlidir. Bununla birlikte yapılan çalışmalar anlama becerileri olarak adlandırılan okuma ve dinlemeye nazaran anlatma becerileri olarak tanımlanan konuşma ve yazmada öğrencilerin daha çok zorlandığını ortaya koymaktadır (Açık, 2008; Kara, 2010; Takıl, 2014). Türkiye’ye gelen yabancıların Türkçeyi ana dili olarak konuşanların doğal iletişim ortamlarında öğrenmesi ve iletişim için hedef dili kullanmak zorunda kalması öğrencilerin konuşma becerilerini geliştirmesini kolaylaştırmaktadır. Buna karşın göçle Türkiye’ye gelmiş ama daha önce Latin alfabesi ile karşılaşmamış öğrencilerin yazmalarını geliştirmede zorlandıkları; hatta bu öğrencilerden bazılarının kendi ana dilleri olan Arapçada da yazma becerilerinin gelişmediği görülmektedir.

İnternet teknolojilerinin gelişmesiyle sosyal medya araçlarının eğitim amaçlı kullanılmaya başlaması, COVID-19'un dünya genelinde tüm insanları teknoloji destekli öğrenmeye mecbur bırakması ve yazmanın Türkçe öğrenenlerin en çok zorlandığı becerilerden biri olması nedeniyle çalışmada sosyal medyanın ders dışı öğretimi destekleyici materyal olarak kullanıldığında yabancı ve ikinci dil olarak Türkçe öğrenenlerin yazma becerisine nasıl bir etkisinin olduğu araştırılacaktır.

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Çalışmanın temel varsayımı, Türkçe öğrenmek isteyen bireylerin var olan internet teknolojilerini ve sosyal medya araçlarını kullanma eğilimlerinin, uyumlu araçlardan yararlanılarak dil öğrenme fırsatlarına dönüştürüldüğünde öğretimin verimliliği ile öğrenci başarısının artacağı ve öğrenmenin daha kalıcı olacağıdır.

Bireylerin yabancı ve ikinci dil öğrenim süreçlerine başlarken ilgi, beceri ve eğilimlerinin görece olgunlaşmış olduğu varsayılır. Tezin amacı bireylerin bu ilgi, beceri ve eğilimlerini dil öğrenirken de kullanabilmesini sağlamaktır.

Araştırmanın amacına uygun olarak oluşturulan araştırma soruları şu şekildedir:

1. Ders dışı süreçlerde, öğretimi desteklemek amacıyla kullanıldığında sosyal medya araçları öğrencilerin yazma başarısını nasıl etkiler?
  - a) Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
  - b) Deney grubundaki öğrencilerin ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
  - c) Kontrol grubundaki öğrencilerin ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Ders dışı süreçlerde, öğretimi desteklemek amacıyla kullanıldığında sosyal medya araçları öğrencilerin yazma öz yeterliliklerini nasıl etkiler?
  - a) Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin uygulama sonrası öz yeterlilik puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

- b) Deney grubundaki öğrencilerin uygulama öncesi ve uygulama sonrası öz yeterlilik puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
  - c) Kontrol grubundaki öğrencilerin uygulama öncesi ve uygulama sonrası öz yeterlilik puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Öğrencilerin yazma başarıları ile yazma öz yeterlilikleri arasında nasıl bir ilişki vardır?
  4. Öğrencilerin sosyal medya araçlarının dil öğretiminde kullanılmasına yönelik görüşleri ve uygulamaya yönelik önerileri nelerdir?
  5. Öğreticilerin sosyal medya araçlarının dil öğretiminde kullanılmasına yönelik görüşleri ve uygulamaya yönelik önerileri nelerdir?

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Alanyazın tarandığında yabancı ve ikinci dil olarak Türkçe öğretimi alanında sosyal medyanın etkileri ile ilgili bir çalışmaya rastlanmamıştır. Çalışma bu yönüyle ilk olma özelliği taşımaktadır.

2020 yılı verilerine göre 7,8 milyara yaklaşan dünya nüfusunun 5,2 milyarı cep telefonu, 4,5 milyarı internet ve 3,8 milyarı sosyal medya kullanmaktadır. İnternet kullanımı bir önceki yıla göre yüzde 7 artarken aktif sosyal medya kullanıcısı sayısındaki artış yüzde 9,2'dir (We Are Social, 2020). Sosyal medyanın gücü ve internet teknolojilerinin insan hayatındaki yeri dikkate alındığında çalışmanın yabancı ve ikinci dil olarak Türkçe öğretimi alanına önemli katkılar sunacağı, hazırlanmış olan sosyal medya içeriklerinin alanda görev yapan öğretmenlere ve Türkçe öğrenen yabancılara fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

1.4. VARSAYIMLAR

Tezin planlanması, hazırlanması ve bulguların değerlendirilmesi aşamalarında kabul edilen varsayımlar şu şekildedir:

1. Uygulama boyunca kontrol edilemeyen değişkenler her iki grubu (deney-kontrol) eşit şekilde etkilemiştir.
2. Puan ortalamalarının tespit edilmesinde kullanılan uzman kanıları yeterlidir.
3. Deney ve kontrol grupları özellikleri bakımından birbirine denktir.
4. Deney grubunun sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanımına yönelik görüşleri samimidir.
5. Araştırmanın çalışma grubundaki öğrencilerin tamamı Türkçeyi en az B2 düzeyinde bilmektedir.
6. Araştırmanın çalışma grubundaki öğrencilerin yazılı anlatım kâğıtları öğrencilerin yazma ile ilgili becerilerini ortaya koymaktadır.
7. Araştırmada kullanılan veri toplama yöntemleri ve araçları, araştırmanın örnekleminde yer alan öğrencilerin konuya ilişkin beceri ve görüşlerini yansıtmakta yeterlidir.

1.5. SINIRLILIKLAR

Bu araştırma;

1. Tezde belirtilen problem sorusu ve alt problemlere yanıt bulunması,
2. İkinci dil olarak Gazi Üniversitesi, Gaziantep Üniversitesi ve İstanbul Aydın Üniversitesi Türkçe Öğretimi Araştırma ve Uygulama Merkezlerinde 2019-2020 eğitim öğretim yılında Türkçe öğrenen B2 düzeyindeki deney (31 katılımcı) ve kontrol (30 katılımcı) grubu dâhil olmak üzere 61 öğrenci,
3. Yabancı dil olarak Yunus Emre Enstitüsü-Bosna Hersek'te 2019-2020 eğitim öğretim yılında Türkçe öğrenen B2 düzeyindeki deney (8 katılımcı) ve kontrol (10 katılımcı) grubu dâhil olmak üzere 18 öğrenci ile sınırlıdır.

1.6. TANIMLAR

İkinci dil: “Geniş anlamda kişinin ana dilinden sonra öğrendiği herhangi bir dildir. Bununla birlikte yabancı dil terimiyle karşıt olarak kullanıldığında, daha dar anlamıyla belirli bir ülkede veya bölgede, onu kullanan pek çok kişinin birinci dili olmamasına rağmen, temel rol oynayan dili ifade etmektedir.” (Durmuş, 2018, s.183).

Öz yeterlilik: “Bireyin belli bir performansı başarılı olarak yapması için kendine olan inancına ya da kendi yargısına öz yeterlilik denir.” (Arseven, 2016, s.63)

Sosyal medya: Sosyal ağlar, kullanıcıların sınırlı bir platformda genel ya da yarı genel bir kullanıcı sayfası oluşturmalarına, oluşturdukları kullanıcı listeleri ile bağlantı paylaşımlarına ve başkaları tarafından yapılanları görüntülemelerine izin veren platformlardır (Boyd & Ellison, 2008, s. 211).

Yabancı dil: “Dilin kullanıldığı ülke dışında derste öğrenilen ve devamında günlük iletişim için birinci dil yani ana dili yanında kullanılmayan ...” dildir (Klein, 1984, s.31’den aktaran Oruç, 2016, s. 287-288).

Yazma: Yabancılara Türkçe öğretiminde yazma, dil bilgisi kurallarının kullanımı, şekil bilgisi ve cümle bilgisi farkındalığı, söz varlığı düzeyi vb. ölçütlerden hareketle geliştirilen dil becerisidir (Baş ve Turhan, 2017, s. 1233).

Uzaktan eğitim: “Uzaktan eğitim, farklı ortamlarda bulunan öğrenci ve öğretim elemanlarının, öğrenme-öğretme faaliyetlerini, iletişim teknolojileri ve posta hizmetleri ile gerçekleştirdikleri bir eğitim sistemi modelini ifade eder.” (İşman, 1998, s. 18).

2. BÖLÜM: KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde araştırmanın kuramsal çerçevesi üzerinde durulmuştur. Bu bağlamda sırası ile Diller İçin Ortak Başvuru Metni, Yabancılara Türkçe Öğretimi Programları, Teknoloji Destekli Eğitim, Yazma Becerisi ve İlgili Araştırmalar hakkında bilgi verilmiştir.

2.1. DİLLER İÇİN AVRUPA ORTAK BAŞVURU METNİ

Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni (OBM), 2001 yılında yayımlanmıştır. Avrupa Konseyi ülkeleri eğitimde standartlaşmanın sağlanması, kalitenin yükseltilmesi ve eğitim sistemi içerisindeki eşitsizliklerin ortadan kaldırılması amaçlarıyla metni hazırlamış ve metin kitap hâlinde kırk dilli olarak basılmıştır (Council of Europe, 2018, s. 21). Avrupa, yapısı itibarıyla çok dilli ve çok kültürlü bir bölgedir. Bu nedenle bölgede karşılıklı hoş görünün sağlanması, toplumların birbirlerini tanımamasından kaynaklanan ön yargıların ortadan kaldırılması ve yabancı düşmanlığının engellenmesi için Avrupa Konseyi insanları çok dilliliğe özendirmeyi bir politika hâline getirmiştir. Bu politikanın uygulanabilir hâle getirilmesi hâlinde ülkeler arası hareketliliğin sağlanması ve kültürlerin uyum içerisinde yaşayacağı değişim programlarının hayata geçirilmesi de mümkün olacaktır (Arslangilay, 2019, s. 43).

OBM'de yabancılara dil öğretimi üç felsefi temele dayandırılmaktadır. Bu temeller öğrenen özerkliğinin sağlanması, öğrencilerin kendilerini değerlendirme becerisi kazanması ve kültürel çeşitliliğin oluşturulmasıdır. Avrupa Dil Portfolyosu bu düşünceden hareketle geliştirilmiştir. OBM'nin felsefesinin üye ülkelerde aynı biçimde hayata geçirilerek uygulamada standartların sağlanması amaçlanmaktadır (Şeylan, 2013, s. 33).

OBM, incelendiğinde dokuz bölümden oluştuğu görülmektedir. İlk bölümde OBM'nin siyaset ve eğitim politikaları ile ilişkisi ele alınmış ve bu bağlamda şu sorulara cevap aranmıştır:

1. OBM nedir?

2. Avrupa Konseyi'nin dil politikası belirlemeye yönelik amaçları nelerdir?
3. Çok dillilik nedir?
4. OBM'ye neden ihtiyaç duyulmuştur?
5. OBM'nin kullanım alanları nelerdir?
6. OBM'nin en önemli özellikleri nelerdir?

OBM, eylem odaklı yaklaşımı esas almaktadır. Bu yaklaşıma göre düzenlenen bir derste eylem ve hareket içeren ders etkinliklerinin gerçekleştirilmesi hedeflenir. Bu nedenle eylem amaçlı öğretimin öğrenciyi üretime teşvik etmesi, öğrencinin ortaya sözlü veya yazılı bir ürün ya da fiziksel bir etkinlik koyması temel amaçtır. Bu yaklaşımda hem öğretici hem de öğrenci ders süreçlerinde ortak kararlar alabilir (Özünal, 2004, s. 81). OBM'de temel alınan yaklaşıma ilişkin açıklamalara ikinci bölümde yer verilmiştir. Ayrıca bu bölümde yer alan diğer başlıklar şu şekildedir:

- Dil yeterliliğine yönelik ortak öneri düzeyleri,
- Dil öğrenim ve öğretimi,
- Değerlendirme ve başarı ölçümü.

Ortak öneri düzeyleri üçüncü bölümde ele alınmaktadır. Düzeylerin tanımlanmasında kullanılan ölçütler, düzeyler, örnek tanımlayıcılar, düzeylerin içerik açısından tutarlılığı, basamak kümeleri dil yeterlilik düzeyleri ve notlama düzeni üçüncü bölümde açıklanmaktadır. OBM'de dil düzeyleri temel, bağımsız ve yetkin olmak üzere üçe ayrılmakta ve her düzey kendi içerisinde iki alt basamaktan oluşmaktadır:

Tablo 1. OBM'deki Ortak Öneri Düzeyleri

A		B		C	
Temel Dil Kullanımı		Bağımsız Dil Kullanımı		Yetkin Dil Kullanımı	
A1	A2	B1	B2	C1	C2

OBM'de dil öğretimi belirlenen düzeylere göre yürütülmekte ve öğrencilerin belli bir düzeye ulaşması için kendisinden beklenen ölçütleri sağlaması gerekmektedir. Ölçütlerin belirlenmesi insanları sınırlandırma olarak düşünülmemelidir. Buradaki temel amaç Avrupa Konseyi üyesi ülkeler arasında dil öğretimi anlayışında belli bir standardı yakalayabilmektir. Örneğin A2 düzeyinde İngilizce, Fransızca, Almanca veya

Türkçe bildiğini iddia eden kişilerin, bu dillerde aynı düzeyde etkileşim kurabileceği, işlemlerini gerçekleştirebileceği varsayılmaktadır (Deniz ve Uysal, 2010, s. 242-243). Bu da uluslararası standartlaşmanın sağlanmasına ve dil pasaportu uygulamasına geçilmesine zemin hazırlayan önemli bir gelişmedir.

OBM'den hareketle gerek üniversitelerin Türkçe Öğretimi Araştırma ve Uygulama Merkezlerinde (TÖMER) gerekse Yunus Emre Enstitülerinde düzenlenen Türkçe kurslarında öğrenciler yukarıdaki basamaklı yapıya göre Türkçe öğrenmektedir. A1, B1 ve C1 düzeyleri ara kur olarak adlandırılmakta, ara kur sınavında başarılı olan öğrencilere talep etmeleri hâlinde o düzeyde Türkçe bildiklerine dair yazılı bir belge verilmektedir. A2, B2 ve C2 düzeylerini tamamlayan öğrenciler ise düzeyi tamamladığı dikkate alınarak temel, orta veya ileri düzeylerden hangisinde başarılı olmuşlarsa o düzeyde Türkçe Sertifikası alabilmektedir.

Türkiye'de eğitim alacak öğrencilerin yetkin dil kullanımı düzeyinde Türkçe bilmesi ve bunu belgelendirmesi şarttır. Elinde belgesi olmayanların Yunus Emre Enstitüsünün Türkçe Yeterlik Sınavına veya üniversitelerin TÖMER'lerinde düzenlenen düzey tespit sınavlarına girmesi ve kendilerinden istenilen düzeyde Türkçe bildiklerini kanıtlaması gerekmektedir. Üniversiteler öğretim görececek yabancı öğrencilerin genellikle C1 düzeyinde Türkçe bilmesini şart koşmakta, bazı üniversiteler ise B2 düzeyini yeterli görmektedir.

Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı (YTB) tarafından dünyanın farklı ülkelerinden burslu olarak Türkiye'ye getirilen öğrencilerden Türkçe bilenler sınava girmekte ve başarılı olmaları hâlinde fakültelerindeki derslerine başlamakta; Türkçe bilmeyenler ise üniversitelerin TÖMER'lerinde bir yıl Türkçe hazırlık okumaktadır. C1 düzeyinden sonra düzenlenen sertifika sınavında başarılı olan öğrenciler Türkiye'ye gelişlerinin ikinci yılında bölümlerindeki derslerine başlamaktadır.

YTB burslusu olarak Türkiye'ye gelen ve Türkçe hazırlık sonrası bölümlerinde derslerine başlayan öğrenciler fakültelerine uyum sağlamakta zorlanmaktadır. Bunda fakültelerde kullanılan akademik dilin önemli bir etkisi bulunmaktadır. YTB, öğrencilerin bölümlerine uyum sağlamalarını kolaylaştırmak ve akademik öğrenmelerini geliştirmek amacıyla TÖMER'lerin C1 düzeyini tamamlayan öğrencilere "Akademik Türkçe" kursları açmasını talep etmiş ve TÖMER'ler bu ihtiyaca binaen

farklı materyallerle burslu öğrencilerine “Akademik Türkçe Kursları” açmıştır. Bu bağlamda OBM’de yer alan “Yetkin Dil Kullanımı” tanımlamasından hareketle TÖMER’lerde verilen *Akademik Türkçe Kurslarının* OBM’deki C1 sonrası yani C2 diye de adlandırılan düzeye karşılık gelebileceği düşünülebilir.

OBM’de ortak öneri düzeyleri belirlendikten sonra düzeylere ilişkin göstergeler bir bütün içerisinde kullanıcılara sunulmuştur. Ortak öneri düzeyleri genel basamaklar listesi şu şekildedir:

Tablo 2. Ortak Öneri Düzeyleri Genel Basamak Kümesi

Yetkin Dil Kullanımı	C2	Okuduğu ve duyduğu her şeyi zorluk çekmeden anlayabilir. Farklı yazılı ve sözlü kaynaklardan edindiği bilgileri özetleyebilir; gerekçe ve açıklamaları bağlantılı bir anlatımla dile getirebilir. Kendini anında, çok akıcı ve açıkça ifade edebilir. Çözümü güç olan konularda da ince anlam farklılıklarını vurgulayabilir.
	C1	Geniş çapta, iddialı, uzun metinleri anlayabilir ve ima edilen anlamları da kavrayabilir. Sık sık sözcük arama zorunluluğu duymadan kendini anında ve akıcı bir dille ifade edebilir. Dili, toplumsal ve meslek yaşamında, eğitim ve öğretimde etkin ve esnek bir şekilde kullanabilir. Karmaşık konularda görüşlerini açık, düzenli ve ayrıntılı biçimde belirtebilir. Bu sırada çeşitli dilsel araçları uygun şekilde kullanarak metinleri birbirine bağlayabilir.
Bağımsız Dil Kullanımı	B2	Soyut ve somut konular içeren metinlerin içeriğini ana hatlarıyla kavrayabilir; kendi uzmanlık alanındaki tartışmaları da anlayabilir. Kendini o denli akıcı ve anında ifade edebilir ki, ana dili konuşucularıyla az çaba göstererek anlaşabilmesi mümkündür. Kendini geniş bir konu alanında belirgin ve ayrıntılı bir şekilde ifade edebilir, güncel bir konuda görüşünü belirtebilir ve çeşitli olanakların olumlu ve olumsuz yönlerine değinebilir.
	B1	Anlaşılır ve ölçünlü bir dille konuşulduğunda iş, okul, boş zaman etkinlikleri vb. gibi bilinen şeyler söz konusu olduğunda, konuşmanın ana hatlarını anlayabilir. Öğrenmekte olduğu dilin konuşulduğu ülkeye yaptığı yolculuklarda karşılaştığı çoğu zorlukların üstesinden gelebilir. Bilinen konularda ve ilgi duyduğu alanlarda kendini basit ve bağlantılı olarak ifade edebilir. Deneyim ve olaylar hakkında bilgi verebilir; hayal, beklenti, amaç ve hedeflerini anlatabilir, tasarı ve görüşlerinin kısa gerekçelerini gösterir ya da bunlara açıklamalar getirebilir.
Temel Dil Kullanımı	A2	İlgi alanıyla ilgili cümleleri ve sıkça kullanılan anlatımları (örneğin, kişi ve aileyle ilgili bilgileri, alışveriş, iş, yakın çevre) anlayabilir. Bilinen alışılmış konularda, doğrudan doğruya bilgi alışverişi söz konusu olduğunda, alışılmış, basit durumlarda kendini ifade edebilir. Geçmiş, eğitimi, çevresi ve doğrudan gereksinimleriyle bağlantılı

şeyleri basit dilsel araçlar yardımıyla anlatabilir.

A1

Somut ihtiyaçların karşılanmasını amaçlayan, bilinen günlük ifadeleri ve oldukça basit cümleleri anlayıp kullanabilir. Kendini tanıtabilir, başkalarını tanıştırebilir. Başkalarına, kendileri hakkında (örneğin, nerede oturdukları, kimleri tanıdıkları ve nelere sahip oldukları) sorular yöneltebilir ve sorulan benzeri soruları yanıtlayabilir. Karşısındaki kişiler yavaş ve anlaşılır bir biçimde konuşuyorlar ve de yardımcı oluyorsa, onlarla basit yollardan anlaşabilir.

Telc, 2013, s. 31

Ortak öneri düzeylerinden sonra OBM’de sırasıyla “Dil Kullanımı, Dil Kullananlar ve Öğrenenler”, “Dil Kullananların/Öğrenenlerin Yeterlilikleri”, “Yabancı Dil Öğrenimi ve Öğretimi”, “Yabancı Dil Öğrenim ve Öğretiminde Bildirimşel Görevlerin Rolü”, “Dil Çeşitliliği ve Öğretim Programı” ve “Ölçme ve Değerlendirme” başlıklarına yer verilmiş; kaynakça ve ekler sunularak OBM tamamlanmıştır.

OBM, dillerdeki beceri türlerini ve becerilere karşılık gelen düzeyleri herhangi bir dile odaklanmaksızın genel bir çerçevede betimlemektedir. OBM’de yer alan dökümler bireysel beceri sınıflaması, öğrenme becerileri, dilsel iletişim yetisinin bileşenleri, dil kullanım alanları ve beceri düzeyi betimlemelerinden oluşmaktadır. OBM’deki beceri betimleyicileri genel niteliklidir. Örneğin başvuru metninde “yol sorabilmek” veya “toplu ulaşım araçlarını kullanabilmek” şeklinde betimleyiciler bulunmaktadır ancak hedef dildeki biçim bilgisi, söz dizim veya sözcük bilgisi yetkinliği konusunda belirlemeler bulunmamaktadır. Bu nedenle OBM’nin temel kaynak kabul edilip dillere özgü dil öğretim programlarının hazırlanması gerekmektedir (Polat vd., 2018, s. 20).

2001 yılında yayımlanan OBM’deki *algılama, üretim ve etkileşim* alanları etkinlik ve stratejilerine ilişkin tanımlayıcı şema ve ölçekler 2018 yılında güncellenmiş; *etkileşimsel etkinlikler ve stratejiler* bölümündeki *sözlü etkileşim, yazılı etkileşim ve etkileşim stratejileri* başlıklarının yanına *çevrim içi etkileşim* başlığı eklenmiştir. Yine 2001 yılında basılan OBM’de yer alan *dil aktarım etkinlikleri ve stratejiler* bölümüne 2018 yılında yeni tanımlayıcılar eklenmiştir. OBM’nin 2001 yılı sürümündeki *bildirişimsel dil yeterlilikleri* 2018 yılında güncellenmiş, bu bölüme *fonoloji* başlığı eklenmiştir. *Çokdillilik ve çokkültürlülük yeterliği* tanımlayıcı şemalarına 2018 yılında *çokkültürlülük, çokdilli anlama ve dağarcık* tanımlayıcı ölçekleri eklenmiştir.

2018 yılında yayımlanan OBM'deki güncelleme ve eklemeler aşağıdaki tablo ile özetlenmiştir:

Tablo 3. OBM (2001) Tanımlayıcıları, Yapılan Güncelleme ve Eklemeler

Faaliyetler		Tanımlayıcı Şema 2001	Tanımlayıcı Ölçekler 2001	Güncellenen Tanımlayıcı Ölçekler 2018	Eklene Tanımlayıcı Ölçekler 2018
Algılama (OBM 4.4.2)	Konuşma	✓	✓	✓	
	Yazma	✓	✓	✓	
	Stratejiler	✓	✓	✓	
Üretim (OBM 4.4.1)	Konuşma	✓	✓	✓	
	Yazma	✓	✓	✓	
	Stratejiler	✓	✓	✓	
Etkileşim (OBM 4.4.3)	Konuşma	✓	✓	✓	
	Yazma	✓	✓	✓	
	Stratejiler	✓	✓	✓	
	Çevrim İçi				✓
Dil Aktarım (OBM 4.4.4)	Metin	✓			✓
	Kavramlar	✓			✓
	İletişim	✓			✓
Yeterlilikler					
Bildirimsel Dil	Dilbilgisel	✓	✓	✓	✓ (Fonoloji)
	Pragmatik	✓	✓	✓	
Yeterlilikleri	Toplumdilbilgisel	✓	✓	✓	
Çokdillilik ve Çokkültürlülük	Çokkültürlülük	✓			✓
Yeterliliği	Çokdilli anlama ve dağarcık	✓			✓

Council of Europe, 2018, s. 46

OBM'nin önceki basımında dil düzeyleri temel (A1, A2), orta (B1, B2) ve ileri (C1, C2) düzey şeklinde ele alınmış, her düzey kendi içerisinde ikiye ayrılmıştır. 2018 yılında yayımlanan tamamlayıcı metinde bu düzeylere "A1 Öncesi" de eklenmiştir.

OBM'de üretim faaliyetleri *genel sözlü üretim* ve *genel yazılı üretim* olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. *Genel yazılı üretim* ise *yaratıcı yazma* ve *rapor, deneme yazma* şeklinde ikiye ayrılmıştır.

Yazılı Üretim

Yazılı üretim yeterlilikleri OBM'de genel yazılı üretim, yaratıcı yazma, rapor ve deneme yazma olmak üzere üç bölümde verilmektedir. Genel yazılı üretim yeterlilikleri şu şekildedir:

Tablo 4. Genel Yazılı Üretim Yeterlilikleri

C2	Anlaşılır, akıcı ve karmaşık metinleri, okuyucunun en önemli noktaları bulabilmesini kolaylaştıran, mantıklı yapılandırılmış şekilde, uygun ve etkili bir üslup ile yazabilir.
C1	Gerekli noktaları ön plana çıkararak anlaşılır, iyi yapılandırılmış karmaşık konuları içeren metinleri yazabilir; bakış açılarını ayrıntılarıyla belirten alt konuları uygun örneklerle ve açıklamalarla destekleyerek uygun bir sonuca bağlayabilir. Tema, metin türü ve alıcı makama göre değişiklik gösteren çeşitli yazılı türlerin yapısını ve kurallarını kullanabilir.
B2	Değişik kaynaklardan bilgi ve gerekçeleri de katıp değerlendirerek kendi ilgi alanından çeşitli konuları içeren anlaşılır ve ayrıntılı metinleri yazabilir.
B1	Bir dizi kısa metin bölümünü birleştirerek karmaşık olmayan, alışlagelmiş birçok konuyu içeren, bağlantılı metinler oluşturabilir
A2	“Ama”, “çünkü” ya da “ve” gibi bağlaçlar kullanarak bir dizi kolay deyim ve cümleleri yazabilir
A1	Kişisel konularla ilgili sorular hakkında (örneğin, sevdiği ya da sevmediği şeyler, aile, evcil hayvanlar) basit sözcükler ve temel ifadeler kullanarak yazılı olarak yanıt verebilir. Basit yalın ifadeler ve cümleler yazabilir.
A0	Belki bir sözlük kullanarak, temel kişisel bilgileri (örneğin ad, adres, uyruk) yazılı olarak verebilir.

Council of Europe, 2018, s. 75

Tablo incelendiğinde öğrencilerin A0 düzeyinde sözlük desteğiyle de olsa temel kişisel bilgilerini yazabileceği, A1 düzeyinde kişisel konularda sorulan sorulara cevap verebileceği, B1 düzeyinde parçaları bir araya getirerek bağlantılı metinler kurabileceği görülmektedir.

Öğrenciler B2 düzeyine geldiklerinde onlardan metin hazırlamada farklı kaynaklardan yararlanmaları, metni hazırlarken yazdıklarını gerekçelendirmeleri ve bu şekilde kendi ilgi alanına giren konularda anlaşılır ve ayrıntılı metinler yazmaları beklenmektedir.

Tabloya göre C1 düzeyindeki öğrencilerin çeşitli türlerde geniş bakış açısı ile iyi yapılandırılmış metinler yazabilmesi ve C2 düzeyindekilerin ise okuyucunun metindeki önemli hususları kolaylıkla bulabileceği, mantıklı ve anlaşılır, metinler kaleme alması ve bunu etkileyici bir üslupla gerçekleştirmesi gerekmektedir.

OBM’de yer alan yaratıcı yazma yeterlilikleri şu şekildedir:

Tablo 5. Yaratıcı Yazma Yeterlilikleri

C2	Seçilmiş bir yazı türüne uygun üslup kullanarak deneyimleri hakkında anlaşılır, akıcı ve sürükleyici hikâye ve açıklamaları yazabilir.
-----------	--

	Metnin etkisini artırmak için deyim ve mizahı uygun şekilde kullanabilir.
	Açık, ayrıntılı, iyi yapılandırılmış ve gelişmiş açıklamaları ya da kendi hayali metinlerini okuyucu kitlesine uygun, inandırıcı, kişisel ve doğal bir tarzda yazabilir.
C1	İkincisinin kullanımı her zaman uygun olmasa da deyim ve mizahı birleştirebilir. Kültürel etkinliklerin (örneğin oyunlar, filmler, konserler) veya edebi eserlerin ayrıntılı eleştirel bir incelemesini yazabilir.
B2	Değişik düşünceleri belirterek, söz konusu yazım türünün gerektirdiği kuralları dikkate alarak anlaşılır, ayrıntılı, birbiriyle bağlantılı gerçek ya da hayali olaylar ve deneyimleri içeren açıklamaları yazabilir. İlgi alanları ile ilgili çeşitli konularda açık ve ayrıntılı açıklamalar yazabilir. Bir film, kitap veya oyun hakkında eleştiri yazabilir.
B1	Anlatı metnindeki kronolojik sıralamayı açıkça gösterebilir. Sınırlı bir dil yelpazesi kullanarak bir film, kitap veya televizyon programının basit bir incelemesini yazabilir. İlgi alanı dâhilindeki birtakım bilindik konularda açık ve ayrıntılı açıklamalar yazabilir. Bağlantılı basit bir metin içerisinde duygularını ve tepkilerini tarif eden tecrübelerini yazabilir. Gerçek veya hayali olan yakın tarihli bir seyahati, bir olayın açıklamasını yazabilir. Bir hikâye anlatabilir.
A2	Çevresindeki gündelik hususlar hakkında yazabilir (örneğin bağlantılı cümlelerle insanlar, yerler, bir iş veya eğitim hayatı hakkında). Olaylar, geçmiş aktiviteler ve kişisel deneyimler hakkında çok kısa, temel açıklamalar yazabilir. Basit bir hikâye anlatabilir (örneğin bir tatildeki bir olayı veya uzak gelecekteki hayatı hakkında). Aileleri, yaşam koşulları, eğitim durumu, şimdiki veya bir önceki işi hakkında bir dizi basit ifade ve cümle yazabilir. İnsanlar hakkında kısa, basit, hayali biyografiler ve basit şiirler yazabilir. “Çünkü”, “fakat”, “ve” gibi basit bağlaçlarla; basit ve somut kelimeler, basit ifadeler ve cümleler kullanarak yerleri, insanları ve etkinlikleri (örneğin günlük rutin, geziler, sporlar, hobiler) açıklayan günlük kayıtları yazabilir. Bir sözlüğe veya bir kaynağa başvurması şartıyla bir hikâyeye giriş yazabilir veya bir hikâyeyi devam ettirebilir (örneğin ders kitabındaki fiil zamanları tablosuna).
A1	Kendisi ve hayali kişiler, yaşadığı yer ve yaptığı şeyler hakkında basit

---

ifadeler ve cümleler yazabilir.

Bir odanın neye benzediğini çok basit bir dilde açıklayabilir.

Bazı gündelik nesnelere tanımlamak için basit kelimeler ve ifadeler kullanabilir (örneğin, bir arabanın rengi, küçük mü büyük mü olduğu gibi).

A0 Tanımlayıcısı yoktur.

Council of Europe, 2018, s. 76

Yaratıcı yazmanın gerçekleştirilmesi için öncelikle öğrencilerin hayal dünyalarının işe koşulması gerekmekte, bu bağlamda soyut kavramlar da zaman zaman yaratıcı yazmanın bir parçası olabilmektedir. Bu nedenle OBM’de yaratıcı yazmaya yönelik A0 yeterliği bulunmamaktadır.

OBM’de A1’den C2’ye kadar olan diğer düzeyler için ise yaratıcı yazma yeterlilikleri yer almaktadır. B2 düzeyi yaratıcı yazma yeterlilikleri incelendiğinde üç farklı yeterlilik cümlesinin hazırlandığı görülmektedir. Buna göre B2 düzeyindeki öğrencilerden farklı türlerde, türün gereklerini yerine getirerek ve değişik düşüncelere yer vererek ayrıntılı ve birbirleriyle bağlantılı metinler hazırlayabilmeleri beklenmektedir. Bu metinler gerçek veya hayali olaylara dayandırılabilir ve deneyimleri içerebilir. Yine bu düzeydeki öğrenciler ilgi alanlarına uygun konularda açık ve ayrıntılı yazılar hazırlayabilmeli, herhangi bir ürüne karşı eleştiri yazıları yazabilmelidir.

OBM’deki rapor ve deneme yazma yeterlilikleri ise şu şekildedir:

Tablo 6. Rapor ve Deneme Yazma Yeterlilikleri

	Bir gerekçenin oluşturulduğu ya da bir önerinin veya edebi bir eserin eleştirel değerlendirildiği açık, akıcı, karmaşık rapor, makale veya deneme yazılarını yazabilir.
C2	Metinleri, okuyucuların en önemli noktaları bulabilmelerini kolaylaştırmak için uygun ve etkili bir mantıkla yapılandırılabilir. Kendi fikirlerini ve görüşlerini kaynaklardakilerden açıkça ayırt ederek karmaşık akademik veya mesleki konularda çoklu bakış açıları oluşturabilir.
	İlgili konuların altını çizerek karmaşık konuların net, iyi yapılandırılmış açıklamalarını yazabilir.
C1	İkincil noktalar, nedenler ve ilgili örneklerle bakış açılarını bir ölçüde genişletebilir ve destekleyebilir. Konunun kendi ilgi alanı dâhilinde olması, yeniden düzenleme ve gözden geçirme fırsatları olması koşuluyla karmaşık bir akademik veya mesleki konuda daha uzun bir rapor, deneme veya tez için uygun bir giriş ve sonuç

	yazabilir.
	Önemli noktaları uygun bir tarzda vurgulayarak, destekleyici ayrıntıları ekleyerek, sistematik olarak açıklığa kavuşturan bir deneme ya da rapor yazabilir.
	Karmaşık bir sürecin ayrıntılı bir açıklamasını yazabilir.
B2	Bir probleme yönelik çözümleri veya farklı fikirleri değerlendirebilir.
	Çeşitli seçeneklerin avantaj ve dezavantajlarını açıklayan, belirli bir bakış açısını destekleyen veya ona karşı nedenler öne süren, bir argüman geliştiren deneme veya rapor yazabilir.
	Bir dizi kaynaktan bilgi ve argümanları sentezleyebilir.
	İlgi alanlarına yönelik kısa ve basit denemeler yazabilir.
	Avantajları ve dezavantajları listelemek, görüşlerini öne sürmek ve gerekçelendirmek için basit bir dil kullanarak kişisel ilgi alanına giren bir konu üzerine bir metin yazabilir.
B1	Kendi uzmanlık alanına giren günlük meseleleri ve alanındaki rutin olmayan konuları kendi görüşleriyle özetleyebilir, rapor edebilir ve görüş bildirebilir.
	Topluma uygun hâle getirilmiş, standart formata uygun rutin olgusal bilgileri aktaran ve eylemlerin nedenlerini belirten kısa raporlar yazabilir.
	Fotoğrafları ve kısa paragrafları kullanarak bir konuyu kısa bir raporda veya posterde sunabilir.
	“Öyleyse”, “çünkü” veya “ve” gibi bağlaçlarla cümleleri bağlayarak ilgi alanlarına giren bilindik konularda basit metinler yazabilir.
A2	Temel günlük kelimeleri ve ifadeleri kullanarak kişisel ilgi alanına giren konular hakkında (örneğin yaşam tarzları ve kültür, hikâyeler) yazılı olarak kendi izlenimlerini ve görüşlerini verebilir.
A1	Tanımlayıcısı yoktur.
A0	Tanımlayıcısı yoktur.

Council of Europe, 2018, s. 77

Rapor ve deneme yazmak, üst düzey bir dil kullanımı gerektirmektedir. Bu nedenle A0 ve A1 düzeyleri için “Rapor ve Deneme Yazma Yeterlilikleri” tanımlanmamıştır. A2’de öğrencilerin bazı bağlaçları kullanarak ilgi alanlarına giren konularda basit metinler hazırlayabileceği, temel günlük kelime ve ifadelerle kendi izlenim ve görüşlerini yazabileceği belirtilmiştir. B1’den itibaren öğrenciler kısa denemeler, bir şeyin avantaj ve dezavantajlarını listeleyen metinler, kendi uzmanlık alanında kendi görüşlerini içeren özet, rapor ve görüş bildiren yazılar, fotoğraf ve kısa paragraflarla hazırlanmış posterler hazırlayabilmelidir.

B2 düzeyi rapor ve deneme yazma yeterlilikleri incelendiğinde beş farklı yeterliğin hazırlandığı görülmektedir. Bu düzeyde öğrenciler destekleyici ayrıntılarla önemli hususlara değinerek farklı seçeneklerin olumlu ve olumsuz yönlerini açıklayan, belirli bir savı destekleyen veya karşı çıkan deneme ve raporlar yazabilir; karmaşık süreçleri ayrıntılı şekilde metne dökebilir; farklı fikirleri metinlerinde ele alıp problemlere çözüm önerileri getirebilir ve farklı kaynaklardan edindiği bilgileri sentezleyebilir.

Yetkin dil kullanımı düzeyi öğrencilerin rapor ve deneme yazma yeterliliklerine yönelik hazırlanan kazanımlar incelendiğinde C1 ve C2 için toplam altı farklı yeterlilik cümlesinin tanımlandığı görülmektedir. C1 düzeyi öğrencilerinin karmaşık konuların altını çizerek net açıklamalar yazabilmesi, bakış açılarını örneklerle genişletebilmesi, kendi ilgi alanı içerisine giren akademik veya mesleki bir konuda uzun bir rapor, deneme veya tez için giriş ve sonuç hazırlayabilmesi beklenmektedir. C2 düzeyinde ise öğrenciler bir gerekçe bildiren veya edebi bir eseri eleştiren rapor, makale ve deneme yazabilmeli, okuyucuların en önemli noktalarını bulabilmesi için metinleri etkili bir mantıkla yapılandırmalı ve kendi görüşlerini kaynak kişilerin görüşlerinden ayırt ederek akademik veya mesleki konularda çoklu bakış açıları oluşturmalıdır.

OBM, Avrupa Konseyi üyesi ülkelerde eğitimde belli standartların sağlanması için önemli bir adım ve yabancılara Türkçe öğretimi alanı için de temel başvuru kaynağıdır. Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü (MEB-ÖDSGM), Suriyeli çocukların Türk eğitim sistemine dâhil edilmesi ve Türkçe dil yeterliliklerinin doğru şekilde tespit edilmesi amacıyla 2017 yılında “Türkçe Dil Yeterliliklerine Yönelik Program ve Ölçek Geliştirme Çalıştayı” düzenlemiştir. Çalıştay kapsamında alan uzmanları akademisyenlerin desteğiyle Türkçe dil yeterlilikleri belirlenmiş, sınavlar için çerçeve program oluşturulmuş ve örnek sorular hazırlanmıştır. Çalıştay sürecinde yürütülen tüm çalışmalarda Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni esas alınmıştır.

Çalıştay raporu 36 sayfadan oluşmaktadır. Raporun sırası ile amaç, katılımcılara ait bilgiler, çalışma planı, çalışma programı, içerikler, yaşa ve düzeye uygun dil yeterlilikleri, alınan kararlar ile sonuç ve değerlendirme başlıklarına yer verilmiştir.

Çalıştay kapsamında B2 düzeyi yazma becerisi için sekiz yeterlilik belirlenmiştir:

1. Bir konuya ilişkin görüş, talep ve önerilerini ayrıntılı biçimde yazar.

2. Okuduğu bir metni ana hatlarıyla özetler.
3. Herhangi bir konuda temel kavram ve terimleri kullanarak bir metin yazar.
4. Eksik bırakılan metni bağlama uygun biçimde devam ettirir.
5. Bir sorunun çözümü için farklı yollar sunan metinler yazar.
6. Vurgulamak istediği düşünceyi, görüşü ön plana çıkaran paragraf / paragraflar yazar.
7. Bir film, kitap veya tiyatro oyunu hakkında eleştiri yazısı yazar.
8. Gerçek ve hayalî olayları ayrıntılı biçimde anlatan metinler yazar (MEB-ÖDSGM, 2017, s. 30).

Çalıştay Türkçenin yabancılara öğretimi alanı için önemli bir adımdır. Bununla birlikte yabancılara Türkçe öğretimi alanı için önem arz eden iki farklı yabancılara Türkçe öğretimi programı ve A1 öncesi düzey için bir başvuru rehberi bulunmaktadır. Öğretim programlarından ilki Ankara Üniversitesi tarafından 2015 yılında, ikincisi Türkiye Maarif Vakfı tarafından 2019 yılında yayımlanmıştır. Başvuru rehberi ise farklı üniversitelerde görev yapan uzmanlar tarafından hazırlanmış, Yunus Emre Enstitüsünün desteğiyle yayımlanmıştır. OBM'den hareketle hazırlanan her üç çalışma da alanda belli standartların oluşturulması için önem arz etmektedir.

2.2. YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ PROGRAMLARI

Yapılan araştırmalarda yabancılara Türkçe öğretimi alanında OBM'ye uygun öğretim programlarının eksikliği veya yetersizliği sıklıkla dile getirilmektedir (Açık, 2008; Candaş, 2009; Ayaz ve Akkaya, 2010; Akış, 2010; Kara, 2011; Er vd., 2012). Yabancılara Türkçe öğretimi alanına bakıldığında ilk kez 1986 yılında Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından Türkiye dışındaki işçi çocukları için bir program yayımlandığı görülmektedir (Yurt Dışı İşçi Çocukları için Türkçe / Türk Kültürü ile Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Programı). Daha sonra 2000 yılında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından *Yurt Dışındaki Türk Çocukları İçin Türkçe (1-10. Sınıflar)*, *Türk Kültürü (4-10. Sınıflar)* ve *Yabancı Dil Olarak Türkçe (6-11. Sınıflar) Dersi Öğretim Programları* yayımlanmıştır (Şen, 2016, s. 547-548). Yayımlanan programlarda hem Türkiye dışındaki Türk çocuklarının hem de yabancılara dikkate alınarak bu doğrultuda programların hazırlandığı görülmektedir.

Yunus Emre Enstitüsü, 2011 yılında iki farklı (12-15 ve 16 üstü) yaş grubu için yabancılara Türkçe öğretimi programı hazırlamıştır. Ankara Üniversitesi, TÖMER'lerdeki öğretim programı eksikliğini gidermek amacıyla 2015 yılında *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programını* hazırlamış ve program bazı TÖMER'ler tarafından kullanılmaya başlamıştır. Türkiye Maarif Vakfı ise 2019 yılında *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programını* yayımlamıştır. Programlar hazırlanırken OBM esas alınmış ve programlar o doğrultuda hazırlanmıştır.

Yeni tanımlayıcılarla yayımlanan OBM ile ortaya çıkan *A1 Öncesi* dil düzeyi Türkiye'ye yaşanan göç dalgası nedeniyle büyük önem kazanmış, Türkçe öğrenip günlük hayatlarına devam etmek isteyen göçmenler için A1 öncesi dil yeterliliklerini gösteren bir rehber hazırlanması ihtiyacı doğmuştur. Yunus Emre Enstitüsü bu ihtiyaçtan hareketle, alanda çalışan akademisyenlerin katılımıyla, *Yabancı Dil Olarak Türkçe Kazanımlar İçin Başvuru Rehberi-A1 Öncesi* isimli rehberi hazırlamış ve çalışma 2018 yılında Kurmay Yayınevinin desteğiyle yayımlanmıştır.

Avrupa Konseyi ve Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni, dilin işlevlerine önem vermekte, bu duruma yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanan programlarda da dikkat edilmektedir. Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan *Yabancı Dil Olarak Türkçe Kazanımlar İçin Başvuru Rehberi-A1 Öncesi* ile Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı* dil işlevlerine dayanan bir öğretimi esas almaktadır (Deniz ve Çekici, 2019, s. 3048). Ankara Üniversitesi tarafından hazırlanan *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı* incelendiğinde de benzer şekilde programda dil işlevlerine dayalı bir öğretimin tasarlandığı görülmektedir.

Tezin bu bölümünde sırası ile hazırlanan öğretim programları ve başvuru rehberi hakkında bilgi verilecektir. Tez çalışması B2 düzeyindeki öğrencilerin yazma becerisi başarılarına odaklandığı için programların incelenmesinde yeterlilik ve kazanımlar *B2 düzeyi* ve *Yazma Becerisi* ile sınırlandırılacak, başvuru rehberi hakkında ise genel bir bilgi verilecektir.

2.2.1. Yabancılara Türkçe Öğretimi Programı (Yunus Emre Enstitüsü)

Yunus Emre Enstitüsü, 6 Ekim 2011’de Yükseköğretim Kurulunda (YÖK) gerçekleştirilen koordinasyon toplantısından sonra iki farklı yaş grubu için yabancılara Türkçe öğretimi programı hazırlamıştır. Hazırlanan programlardan ilki 12-15, ikincisi ise 16 ve üzeri yaş grupları içindir. Ankara, Ege, Gazi ve Hacettepe Üniversitesi TÖMER ile Yunus Emre Enstitüsünden ikişer uzmanın yer aldığı program hazırlama komisyonu toplantılarına Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünde görevli bir program geliştirme uzmanı da katılmıştır. Programlar hazırlandıktan sonra Türkçenin uluslararası geçerliğe sahip standart bir sınavının olması amacıyla Türkçe Yeterlik Sınavı (TYS) için gerekli alt yapı oluşturulmuş ve 19 Ekim 2012 tarihinde ilk YYS uygulaması Yunus Emre Enstitüsü Tahran’da yapılmıştır. Uluslararası ölçekte ilk sınav uygulaması ise Arnavutluk, Azerbaycan, Belçika, Bosna Hersek, Gürcistan, İran, Japonya, Kazakistan, Kosova ve Mısır’da 24-25 Mayıs 2013 tarihlerinde eş zamanlı olarak gerçekleştirilmiştir (Türkçe Yeterlik Sınavı, 2020).

Enstitüsü, 16 ve üzeri yaş grubu için hazırlanan yabancılara Türkçe öğretimi programından hareketle daha sonra yetişkinler için *Yedi İklim Türkçe* dil öğretim setini, 12-15 yaş grubu için hazırlanan programdan hareketle de *Haydi Türkçe Öğrenelim* ve *Türkçe Öğreniyorum* dil öğretim setlerini hazırlamıştır. *Haydi Türkçe Öğrenelim* dil öğretim seti Bosna Hersek’te seçmeli veya ikinci dil olarak Türkçe öğrenen çocuklar için, *Türkçe Öğreniyorum* dil öğretim seti ise Gürcistan’da seçmeli dil olarak Türkçe öğrenen çocuklar için hazırlanmış; proje daha sonra *Tercihim Türkçe* adıyla Polonya, Japonya, Mısır, Karadağ ve Romanya’daki okulların ilk, orta ve yükseköğretim kademelerinde uygulanmaya başlamıştır (Yunus Emre Enstitüsü Saraybosna, 2020).

Yunus Emre Enstitüsü tarafından yetişkinler için hazırlanan öğretim programında dil becerileri için toplamda 317 kazanım belirlenmiştir. Belirlenen kazanımlara ilişkin sayısal veriler şu şekildedir:

Tablo 7. Kazanım Dağılım Çizelgesi (Yunus Emre Enstitüsü)

Beceriler	A1	A2	B1	B2	C1	Becerilere göre kazanım sayısı
Okuma	18	13	15	25	22	93
Dinleme	12	11	15	12	10	60

Karşılıklı Konuşma	28	16	12	11	7	74
Sözlü Anlatım	5	7	11	7	5	35
Yazma	10	13	12	9	11	55
Düzeyle göre kazanım sayısı	73	60	65	64	55	317

Yunus Emre Enstitüsü tarafından yetişkinler için hazırlanan programda okuma için 93, dinleme için 60, karşılıklı konuşma için 74, sözlü anlatım için 35, yazma için 55 ve toplamda 317 kazanım bulunmaktadır. Düzeyle göre kazanım sayılarına bakıldığında A1 için 73, A2 için 60, B1 için 65, B2 için 64 ve C1 için 55 kazanım belirlendiği görülmektedir. Programda C2 düzeyi için kazanımlar bulunmamaktadır.

Programda B2 düzeyi yazma becerisi için 9 kazanım bulunmaktadır. Programdaki OBM Yeterlik Tanımları ve kazanımlar şu şekildedir:

Tablo 8. B2 Düzeyi Yazma Kazanımları Listesi (Yunus Emre Enstitüsü)

OBM Yeterlik Tanımı	Kazanım
<i>Uzmanlık alanıyla ilgili konularda ayrıntılı ve anlaşılabilir metinler yazabilir.</i>	Uzmanlık alanıyla ilgili metinleri biçimsel özelliklerine uygun olarak yazar.
<i>Toplumsal konulara ilişkin makalelerin özetini çıkarabilir.</i>	Toplumsal konularda yazılmış bir makaleyi ana düşüncüyü ve önemli bilgileri içerecek şekilde özetler.
<i>Çeşitli kaynaklardan ve medyadan aldığı bilgileri özetleyebilir.</i>	Çeşitli kaynaklardan ve medyadan aldığı bilgileri, gereksiz ayrıntıları ve tekrarlanan ifadeleri ayıklayarak özetler.
<i>Görüşlerini belirli bir bakış açısıyla ifade edebilir.</i>	Herhangi bir konu hakkındaki olumlu veya olumsuz görüşlerini, sebepleriyle birlikte ilgili kişilere yazılı olarak ifade eder.
<i>Bir konu hakkındaki düşüncesini yardımcı fikirlerle geliştirerek ayrıntılı olarak yazabilir.</i>	Bir konu hakkındaki düşüncesini örnek, kanıt ve gerekçeler göstererek, önemli noktalarına vurgu yaparak ve ayrıntılarına değinerek yazılı biçimde ifade eder.
<i>Yaşadığı olayları ve deneyimlerini, tasarı ve hayallerini ayrıntılı olarak ifade edebilir.</i>	Yaşadığı olayları ve deneyimlerini, tasarı ve hayallerini anlatan ayrıntılı ve kolayca okunup anlaşılabilir metinler yazar.
<i>Bir tiyatro oyunu, film, öykü veya kısa romanla ilgili eleştiriler yazabilir.</i>	Bir tiyatro oyunu, film, öykü veya kısa roman hakkında, kişisel yorum bildiren ifade ve kalıpları kullanarak eleştiri metinleri yazar.
<i>Kişisel yazışmalarında duygu, düşünce ve tavırlarını ifade edebilir; günün olaylarını, olayların önemli noktalarını açıklayabilir.</i>	1. Kişisel yazışmalarında duygu, düşünce ve tavırlarını anlatır. 2. Yazışmalarında günlük olayları sebep-sonuç ilişkisi kurarak yorumlar.

Yunus Emre Enstitüsü tarafından yetişkinler için hazırlanan programın B2 düzeyi yazma becerisi kazanımları incelendiğinde OBM'deki 8 yeterlik tanımından hareketle 9 kazanımın hazırlandığı görülmektedir.

Enstitünün hazırlamış olduğu dil öğretim setleri, materyalleri ve TYS sınavları bu programlardan hareketle hazırlanmış, fakat her iki program da kurum tarafından herhangi bir yerde yayımlanmamıştır.

2.2.2. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı (Ankara Üniversitesi)

Ankara Üniversitesi tarafından hazırlanan *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı* beş bölümden oluşmaktadır.

Giriş bölümü ile başlayan birinci bölümde programın hazırlanma gerekçesi, yapılan çalışmalar, programın yapısı, program ile OBM arasındaki ilişki, programın uygulanmasında kullanılacak modern teknoloji araçları ve programın uygulanmasına yönelik değerlendirmeler bulunmaktadır.

İkinci bölümde programın öğeleri, kazanımlar ve kazanım dağılım çizelgelerine yer verilmiştir. Kazanımlar incelendiğinde aynı kazanımların kullanım kolaylığı açısından hem dil düzeylerine göre hem de dil becerilerine göre tablolar hâlinde verildiği görülmektedir. Programdaki kazanım tabloları dört temel dil becerisi dikkate alınarak hazırlanmıştır. İkinci bölümde ayrıca dil bilgisi ile toplumsal ve kültürel kazanımlar da öğrencilere sunulmuştur.

Bu programın dil kazanımlarını belirlerken *Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni, Ankara Üniversitesi TÖMER Avrupa Dil Dosyası* temel alınarak yola çıkılmıştır. Program çalışma grubunun, kazanımları belirleme süreci devam ederken grubu oluşturan bireylerin uygulama ve kuramları bilmelerine özen gösterilmiş, Türk dilinin söz varlığına dayalı olarak TÖMER'e özgü bir kazanım listesi oluşturulmuştur. Bu program çalışmasının en özgün yanı da her kazanım ifadesi üzerinde çok tartışılmış ve Türk diline özgü bir anlatımla dile getirilmiş olmasıdır (Ankara Üniversitesi TÖMER, 2015, s. 15).

Üçüncü bölümde programın içeriğine yer verilmiştir. “Programın içeriği beceri temelli, işlevsel, sarmal ve tematik yaklaşıma ağırlık verilerek düzenlenmiştir. A1 düzeyinden C2 düzeyine kadar temalar belirlenmiş ve tema-kazanım ilişkisinin kurulmasına önem verilmiştir.” (Ankara Üniversitesi TÖMER, 2015, s. 65).

Dördüncü bölümde öğrenme-öğretme sürecinde kullanılacak örnek etkinlikler hazırlanarak öğretmenlere sunulmuştur. Örnek etkinliklerin hazırlanmasında yapılandırmacı yaklaşım ilkelerine dikkat edilmiş; dinleme, okuma, anlatma, karşılıklı konuşma ve yazma becerileri için, her bir beceri için 3 etkinlik olacak şekilde, toplam 15 etkinlik hazırlanmıştır. Programın öğretmenlere örnek etkinlikler sunması programın işlevselliği ve öğretmenlere yol göstermesi açısından önem arz etmektedir.

Öğretmenler, kullanılan müfredatlar, ders kitapları ve yardımcı materyaller, öğretimde kullanılan yöntem ve teknikler eğitim-öğretim süreçlerinin en önemli unsurlarıdır. Ölçme ve değerlendirme ise sürecin tamamına yön vermektedir. Ölçme ve değerlendirme eğitim-öğretim sürecinde başarılı veya başarısız olma ölçütlerini belirleyen, öğretmenlerin öğrencilere geri bildirim vermesine imkân veren ve devletlerin eğitim politikalarının düzenlenmesine yardım eden çok yönlü bir süreçtir (Boylu, 2019, s. 1). Ankara Üniversitesi TÖMER de öğretim programını hazırlarken ölçme ve değerlendirme konusuna dikkat etmiş ve beşinci bölümde bu başlığa yer vermiştir. Ölçme ve değerlendirme başlığı altında becerilere göre örnek soru maddeleri hazırlanmıştır. “EK 2” bölümünde yine ölçme ve değerlendirme ile ilişkili olarak “değerlendirmede temel ilkeler”, “ölçme aracında bulunması gereken nitelikler”, “performans değerlendirme”, “öz değerlendirme”, “akran değerlendirme”, “öğrenci ürün dosyası”, “dereceli puanlama anahtarı”, “test hazırlama ve geliştirme aşamaları” ve “madde türleri ve madde yazımında dikkat edilmesi gereken hususlar” gibi konular ele alınmıştır. Son olarak öğretmenlere dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme ölçeği örnekleri sunulmuş bölüm tamamlanmıştır.

“EK 1” bölümünde ise yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılan yöntem ve teknikler ile dil becerilerinin öğretimi hakkında bilgiler verilmiştir.

Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan öğretim programında dil becerileri için toplamda 316 kazanım belirlenmiştir. Belirlenen kazanımlara ilişkin sayısal veriler şu şekildedir:

Tablo 9. Kazanım Dağılım Çizelgesi (Ankara Üniversitesi TÖMER)

Beceriler	A1	A2	B1	B2	C1	C2	Becerilere göre kazanım sayısı
Dinleme Anlama	13	13	8	17	12	6	69
Sözlü Anlatım	5	5	12	9	9	5	45

Karşılıklı Konuşma	16	14	12	4	7	1	54
Okuma Anlama	19	23	12	12	15	9	90
Yazılı Anlatım	10	9	8	13	9	9	58
Düzeyle göre kazanım sayısı	63	64	52	55	52	30	316

Ankara Üniversitesi TÖMER, 2015, s. 16

Konuşma becerisi, Ankara Üniversitesinin hazırlamış olduğu programda sözlü anlatım ve karşılıklı konuşma şeklinde ayrılmakta; diğer beceriler ise dinleme anlama, okuma anlama ve yazılı anlatım şeklinde adlandırılmaktadır. Dinleme anlama için 69, sözlü anlatım için 45, karşılıklı konuşma için 54, okuma anlama için 90 ve yazılı anlatım için 58 kazanım belirlenmiştir. Düzeyler açısından incelendiğinde ise A1 için 63, A2 için 64, B1 için 52, B2 için 55, C1 için 52 ve C2 için 30 kazanım belirlendiği görülmektedir.

Programda B2 düzeyi yazılı anlatım becerisi için 13 kazanım bulunmaktadır. Kazanımlar şu şekildedir:

Tablo 10. B2 Düzeyi Yazılı Anlatım Kazanımları Listesi (Ankara Üniversitesi)

YA.B2.01	Deneyim ve beklentilerine ilişkin ayrıntılı metinler oluşturur.
YA.B2.02	Gazete ve dergilerdeki yazıların özetini açıklar.
YA.B2.03	Çeşitli kaynaklardan ve kitle iletişim araçlarından edindiği bilgileri özetler.
YA.B2.04	Çeşitli konularda rapor, sunu, kompozisyon gibi ayrıntılı metinler yazar.
YA.B2.05	Bir bakış açısı ya da konu hakkında olumlu veya olumsuz görüşlerini gerekçelendirerek yazar.
YA.B2.06	Önemli noktaları vurgulayarak ve destekleyici ayrıntılara yer vererek bir fikri kompozisyon veya rapor biçiminde yazar.
YA.B2.07	Film veya kitaplar hakkında kısa eleştiriler yazar.
YA.B2.08	Kurmaca metinler (kısa öykü, diyalog vb.) yazar.
YA.B2.09	Mektup veya elektronik posta aracılığıyla günlük olayları duygu, düşünce ve yorumlarını da katarak ayrıntılarıyla yazar.
YA.B2.10	Bir soruna ilişkin çözüm önerilerini farklı bakış açıları da dikkate alarak yazar.
YA.B2.11	Farklı nitelikteki kaynaklardan edindiği bilgileri yorumlayarak yazar.
YA.B2.12	Neden-sonuç ilişkisi içinde bir dizi sav içeren metinler yazar.
YA.B2.13	Varsayıma dayalı durum ya da olaylar hakkında düşüncelerini

---

yazar.

Ankara Üniversitesi TÖMER, 2015, s.31

“Programda dil ve kültür ilişkisi göz önünde bulundurularak kültürel öğeleri içeren kazanımlara da yer verilmiştir.” (Ankara Üniversitesi TÖMER, 2015, s. 63). Bu kazanımlar hazırlanırken toplumsal ve kültürel unsurlar için yeni baştan kazanımlar tanımlanmamış, dil becerileri için hazırlanan kazanımlardan kültürel öğeleri barındıranlar “Toplumsal ve Kültürel Kazanımlar” başlığı altında yeni bir tablo ile öğreticilere sunulmuştur.

B2 düzeyi yazma becerisi kazanımları arasında yer alan “YA.B2.07 – Film veya kitaplar hakkında kısa eleştiriler yazar.” ve “YA.B2.08 – Kurmaca metinler (kısa öykü, diyalog vb.) yazar.” kazanımları aynı zamanda “Toplumsal ve Kültürel Kazanımlar” başlığı altında da yer almaktadır.

2.2.3. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı (Türkiye Maarif Vakfı)

Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanmış olan “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı” hem yabancılara Türkçe öğretimi için bir program hem de okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise düzeyindeki yabancı öğrenciler için Türkçe öğretim müfredatı olma özelliği göstermektedir. Program sekiz bölümden oluşmaktadır.

Birinci bölümde programın temel dayanaklarına ve programın hazırlanmasında benimsenen yaklaşıma yer verilmiştir.

Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programının temel dayanağı, *Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metnidir*. Bu metin, yabancı dil öğrenenlerin hedef dili iletişim kurmada kullanabilmeleri için neleri hangi düzeyde bilmeleri gerektiğini kapsamlı bir şekilde yapılandırmaktadır. Aynı zamanda dil öğrenenlerin yaşam boyu ve öğrenim sürecinin her basamağında elde ettiği kazanımın ölçülmesi için gerekli düzey ve yeterlilikleri tanımlayan bu metin dil öğretiminin sınırlılıklarını, standartlarını ve imkânlarını belirleyen genel bir başvuru kaynağıdır (Türkiye Maarif Vakfı, 2019, s. 12).

İkinci bölümde programın genel amaçları açıklanmıştır. Buna göre “Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı ile öğrencilerin;

1. Dinleme/izleme ve okuma yoluyla Türkçe anlama becerilerini geliştirmek,
2. Sözlü üretim, sözlü etkileşim ve yazma yoluyla Türkçe anlatma becerilerini geliştirmek,
3. Türkçeyi dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerini bütüncül bir şekilde ve kurallarına uygun olarak bilinçli, doğru ve özenli kullanmalarını sağlamak,
4. Türkçeye ait sözsüz iletişim becerilerini kazandırmak ve bunları iletişim süreçlerinde doğru kullanmalarını sağlamak,
5. Türkçe söz varlığını zenginleştirmek,
6. Etkileşim yoluyla kültürel duyarlılık kazandırmak,
7. Türk dili ve edebiyatının seçkin eserlerini tanımalarını sağlamak,
8. Hayat boyu öğrenme becerilerini geliştirmek,
9. Disiplinler arası bir yaklaşımla 21. yüzyıl becerilerini edinmelerini/geliştirmelerini sağlamak,
10. Akademik ve özel amaçlı Türkçe dil yeterliliklerini geliştirmeleri amaçlanmaktadır.” (Türkiye Maarif Vakfı, 2019, s. 23).

Üçüncü bölümde programın yapısı açıklanmıştır. Bu bölümde programın dayandığı ilkeler, genel amaçlar, programın kademelere göre yapılandırılması, uygulamaya yönelik öneriler ve düzeylere göre hazırlanmış izlenceler yer almaktadır. İzlencelerin hazırlanmasında Türkiye içindeki ve Türkiye dışındaki örgün eğitim kademeleri dikkate alınmış ve iki farklı izlençe hazırlanmıştır. Ayrıca bu izlencelerin yaygın eğitim kurumlarında da kullanılabilir esnekliğe sahip olmasına dikkat edilmiştir. Programın temelini eylem odaklı yaklaşım oluşturmakta ve dilin iletişimsel işlevleri ile kazandırılması amaçlanmaktadır. Programın düzenlenmesinde ise sarmal ve tematik yaklaşım benimsenmiştir (Türkiye Maarif Vakfı, 2019, s. 23-24).

Dördüncü bölümde programın ölçme ve değerlendirme yaklaşımına, beşinci bölümde programın uygulanmasına dair önerilere yer verilmiştir.

Altıncı bölümde kazanımlara yer verilmiştir. Kazanımlar kullanım kolaylığı sağlamak için hem becerilere hem de düzeylere göre listelenmiştir. Programda dil becerileri dinleme/izleme, sözlü etkileşim, sözlü üretim, okuma/anlama ve yazma becerisi olarak altı başlıkta ele alınmıştır. Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan

programdan farklı olarak Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan programda dil düzeyleri beşe (A1, A2, B1, B2, C1) ayrılmaktadır. Programın kazanım dağılım çizelgesi şu şekildedir:

Tablo 11. *Kazanım Dağılım Çizelgesi (Türkiye Maarif Vakfı)*

Dil Becerileri	A1	A2	B1	B2	C1	Becerilere Göre Kazanım Sayısı
Dinleme	43	63	64	46	44	260
Sözlü Etkileşim	32	40	46	43	36	197
Sözlü Üretim	29	47	50	47	41	214
Okuma	48	65	70	58	50	291
Yazma	51	74	65	63	56	309
Dil Düzeylerine Göre Kazanım Sayısı	203	289	295	257	227	1271

Türkiye Maarif Vakfı, 2019, s. 38

Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan programda dinleme için 260, sözlü etkileşim için 197, sözlü üretim için 214, okuma için 291, yazma için 309 ve toplamda 1271 kazanım bulunmaktadır. Düzeylere göre kazanım sayılarına bakıldığında A1 için 203, A2 için 289, B1 için 295, B2 için 257 ve C1 için 227 kazanım belirlendiği görülmektedir. Programda C2 düzeyi için kazanımlar bulunmamaktadır.

Programda B2 düzeyi yazma becerisi için 63 kazanım hazırlandığı ifade edilmektedir. Fakat listelenen kazanımlar incelendiğinde eksik satır olması ve yinelenen kazanımların bulunması gibi hatalardan dolayı asıl sayınının 60 olduğu tespit edilmiştir. Belirlenen kazanımlar şu şekildedir:

Tablo 12. *B2 Düzeyi Yazma Becerisi Kazanımları Listesi (Türkiye Maarif Vakfı)*

1. Yazılarında yeni öğrendiği kelimeleri/kalıp ifadeleri kullanır.
2. Amacına uygun öz geçmiş yazar.
3. Kültürel bağlama uygun kutlama ve tebrik mesajları/metinleri yazar.
4. Ayrıntılı betimleyici metinler yazar.
5. Bilgilendirme veya değerlendirme içeren tanıtım metinleri yazar.
6. Günlük hayata dair konularda sorular hazırlar, sorulara cevap verir.
7. Haber metinleri yazar.
8. Taslak oluşturarak metinler yazar.
9. Sosyal medya, günlük/ağ günlüğü (blog) metinleri yazar.
10. Karşılaştırmaya dayalı metinler yazar.

11. Bağdaşıklık unsurlarına dikkat ederek metinler yazar.
12. Öyküleyici metinler yazar.
13. Kurmaca metinler yazar.
14. Bağlayıcıları kullanarak nesne/yer/durum veya olaylarla ilgili görüşlerini anlatan metinler yazar.
15. Yazılarında öneri ifadelerini kullanır.
16. Bir konuya ilişkin görüş ve önerilerini gerekçeleriyle anlatan metinler yazar.
17. Yorum ve değerlendirmeler içeren metinler yazar.
18. Bir sorunun çözümüne ilişkin öneriler içeren metinler yazar.
19. Resmî yazışmalarda uygun kalıp ifadeleri kullanır.
20. Biçim ve içerik özelliklerine dikkat ederek resmî yazılar (dilekçe, rapor, tutanak vb.) yazar.
21. Ayrıntılı e-posta ve iletiler yazar.
22. İş mektubu yazar.
23. Aldığı/almak istediği ürün/hizmetle ilgili yazışmalar yapar.
24. Grup çalışmalarında konuşulanları özetler.
25. Kendisiyle ilgili durum/eğitim süreci veya yaptığı iş hakkında metinler yazar.
26. Dilek ve pişmanlık ifadelerini kullanarak geçmiş olaylara/durumlara ilişkin metinler yazar.
27. Plan/tasarı/hayallerini anlatan metinler yazar.
28. Geleceğe yönelik tahminler/çıkarımlar içeren metinler yazar.
29. Günlük hayata ilişkin karmaşık bir süreci (oturma izni alma, iş/burs başvurusunda bulunma vb.) basamaklarıyla açıklayan metinler yazar.
30. Bir konuyla ilgili bilgi notları hazırlar.
31. Belli cümle kalıpları veya ifadeleri farklı şekillerde yeniden yazar.
32. Belli bir alana yönelik temel terimleri kullanarak metinler yazar.
33. Yazılarında öznel ve nesnel yargı cümlelerini kullanır.
34. Anahtar kelimelerden hareketle metinler yazar.
35. Aynı kavram alanına giren kelimeleri kullanarak metinler yazar.
36. Biyografi metinleri yazar.
37. Bir metni kendi cümleleriyle yeniden yazar.
38. Tartışma ortamında konuşulanları not eder.
39. Yazılarını bir konu ve ana fikir etrafında planlar.
40. Tartışmacı metinler yazar.

41. Okuduklarını/dinlediklerini/izlediklerini özetler.
42. Duyuru/ilan metinleri yazar.
43. Afiş veya broşür benzeri metinler hazırlar.
44. Bir konuya ilişkin rapor yazar.
45. İlgi alanına giren konularla ilgili kısa deneme yazıları yazar.
46. Giriş, gelişme ve sonuç paragrafları yazar.
47. Metinlerinde kısaltmalara yer verir.
48. Grafik, tablo vb. şekilde ifade edilmiş bilgileri yorumlayarak yazar.
49. Gözlem ve izlenimleri içeren gezi yazıları yazar.
50. Tarif ve/veya talimat içeren metinler yazar.
51. Reklam metni yazar.
52. Dolaylı anlatım içeren metinler yazar.
53. Anket hazırlar.
54. Farklı kaynaklardan elde ettiği bilgileri sentezleyen metinler yazar.
55. Yazılarında düşünceyi geliştirme yollarını kullanır.
56. Noktalama işaretlerini işlevlerine uygun olarak kullanır.
57. Yazım kurallarına dikkat ederek yazar.
58. Yazıları/yazdıklarını biçim, içerik ve anlatım yönünden değerlendirir.
59. Yazma amacını belirler.
60. Yazma amacına uygun strateji, yöntem ve teknikleri kullanır.

Türkiye Maarif Vakfı, 2019, s. 70-71

Ankara Üniversitesi TÖMER'in hazırlamış olduğu programla karşılaştırıldığında Türkiye Maarif Vakfı programındaki kazanımların daha ayrıntılı listelendiği görülmektedir. Bu durum becerilere göre hazırlanan kazanım sayılarını da etkilemiştir. Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan öğretim programında becerilere göre hazırlanan toplam kazanım sayısı 316 iken bu sayı Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan öğretim programında binin üzerine çıkmaktadır.

Yedinci bölümde düzeylere göre dil yapıları listesi, sekizinci bölümde ise programın kademelere göre izlenceleri verilmiştir. Sekizinci bölümde sırası ile okul öncesi, ilkokul, ortaokul ve lise düzeyinde program kullanılırken nelere dikkat edilmesi gerektiği açıklanmış; düzeylere göre kullanılacak yöntem, teknik ve kazanımlar verilmiştir.

2.2.4. Yabancı Dil Olarak Türkçe Kazanımlar için Başvuru Rehberi

Günümüzde insanlar, yabancı dillerdeki yeterliliklerini ve dil düzeylerini belgelendirmek için TOEFL, Test-DAF, TYS vb. sınavlara girmektedir. Bu sınavlar bireylerin A1-C2 arası dil düzeylerini ölçmektedir. Fakat okuryazar olmayan ya da eğitim süresi yetersiz olan kişilerin dil yeterlilikleri A1 düzeyine ulaşamayacağı için A1 öncesi süreçte bir ara düzeyin tanımlanması ihtiyacı doğmuştur. Tanımlanacak olan ara düzey eğitimsiz kişilerin de ulaşabileceği bir eşik düzey niteliğinde olmalıdır. Özellikle son yıllarda savaş vb. nedenlerle gerçekleşen kitlesel göç hareketleri bu düzeyin tanımlanmasını gerekli kılmaktadır. Meslek edinmek isteyen ama ekonomik koşulları nedeniyle çok az eğitim görmüş, hatta hiç eğitim almamış olan göçmenlerin meslek edindirme kurslarına katılımlarını kolaylaştıracak bu ara düzey, gerçekçi ve teşvik edici olacaktır. Bunun için Türkiye'ye göç eden yabancıların dil öğrenme süreçlerini kolaylaştırmak ve sistemli hâle getirmek için farklı üniversitelerden uzmanların katılımıyla başvuru rehberi hazırlanmıştır (Polat vd., 2018, s. 6).

“A1 öncesi düzey, öğrencinin henüz üretken olmadığı ancak kelime ve kalıplaşmış ifade dağarcığına sahip olduğu bir beceri düzeyine karşılık gelir ve A1 düzeyine giden yolda bir kilometre taşı temsil eder.” (Council of Europe, 2018, s. 46).

Hazırlanan rehber sekiz bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde rehberin genel çerçevesi çizilmektedir. Buna göre bu bölümde göçmenler, yabancılar, başvuru rehberleri ve hedef kitleler üzerinde durulmuş; program rehberleri ve Avrupa'daki örnekleri, başvuru rehberinin bileşenleri, eğitim izlenceleri ve A1 öncesi düzeyin genel özellikleri verilmiştir.

İkinci bölümde A1 düzeyi öncesi iletişim yetisine ait betimleyicilere yer verilmiştir. Buna göre A1 düzeyi öncesi kullanıcılarının dille ilgili iletişim yetisi, iletişim amaçlı dilsel etkinlikler ve stratejiler, A1 öncesinin söylem türlerine göre özellikleri ve A1 öncesi düzeyin dil kullanım bağlam ve durumları bu bölümde ele alınmaktadır.

Üçüncü bölümde işlevler ve gerçekleştirmeleri, dördüncü bölümde genel kavram gerçekleştirmeleri, beşinci bölümde dil bilgisi, altıncı bölümde özel kavramlar, yedinci bölümde ses ve yazı dizgeleri, sekizinci bölümde ölçme değerlendirme ve sınav örnekleri başlıkları bulunmaktadır.

Beacco, Ferrari, Lhote ve Tagliante'nin (2005) çalışmasından hareketle belirlenen A1 öncesi düzeyi kullanıcıların genel iletişim becerileri başvuru rehberinde şu şekilde sıralanmaktadır:

1. Çok sık karşılaşılan iletişim durumlarında kullanılan günlük dile ait birkaç ifadenin yanı sıra toplum yaşamının bazı somut gereksinimlerini karşılamayı amaçlayan çok basit sözceleri anlayabilir; bunların bazılarını kullanabilir.
2. Kendini tanıtabilir ve örneğin, uyruk, yaş, medeni durum, meslek, yaşadığı yerle ilgili sorulara yanıt verebilir ve olasılıkla bütünüyle yabancı olmayan birine veya idari veya öngörülebilir hizmet etkileşimlerinde bu tür soruları sorabilir.
3. Basit sözceler (bir veya iki sözcükten oluşan) aracılığıyla, karşısındaki kişi yavaş ve tane tane konuşur ve destekleyici bir tutum takınırsa, birinci diline veya edindiği diğer dillere de başvurarak kısmen de olsa sıradan bir etkileşime katılabilir.
4. Yazı-ses birim çiftlerini kısmen tanıyabilir ve bazılarını kullanabilir.
5. Belli ve sınırlı toplumsal bağlamlarda ayrı veya sözdizimsel olarak basit (ve kendi deneyim alanıyla ilişkili) tümceleri tanıyabilir (Polat vd., 2018, s. 43).

A1 öncesi düzeyde önemli olan iletişim kurmaktır. Bunun için iletişimde en çok kullanılan kelimeleri bilmek kişinin hem iletişim kurmasını hem de söylenenleri anlamasını sağlayacaktır. Başvuru rehberinde ele alınan kavramlar bir yandan dilin işlevsel boyutuyla diğer yandan da dilbilgisinin anlam bilimsel boyutuyla bir bütünlük göstermektedir (Polat vd., 2018, s. 33).

Becerilere ait alt alanların tamamen betimlenmemesi A1 öncesi düzeyi, A1'den C2'ye kadar olan diğer düzeylerden ayırmaktadır. A1 öncesi düzeyde hedef, kişiyi A1 düzeyinde Türkçe öğrenimine hazır hâle getirmektir. Çünkü bu kişilerin dil öğrenme yeterlikleri henüz tamamen gelişmemiş, yeterlikleri bazı söz edimleriyle sınırlı kalmıştır. Bu nedenle bu gruptaki yetişkinlerin, tüm betimlemeleri karşılamaları beklenmemektedir (Polat vd., 2018, s. 33).

Başvuru rehberinin son bölümünde örnek sınavlar hazırlanarak öğreticilere sunulmuştur. Hazırlanan örnek sınavlar başvuru rehberinin işlevsel olması ve alanda çalışacak öğreticilere somut kaynak sunması açısından önem arz etmektedir. A1 öncesi

düzyey için hazırlanan örnek sınavlar öğrencilerin okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerini ölçmektedir. Başvuru rehberinde hazırlanan örnek sınavlardaki soruların görev türleri de belirtilmiştir. Buna göre yazma, okuma, dinleme ve konuşma becerileri için toplamda 15 görev türü bulunmaktadır:

Tablo 13. *Başvuru Rehberindeki Örnek Sınavların Görev Türleri*

Sınav Alanı	Görev Türü
Yazma	Sayı, harf ve heceleri bulmak
	Harf ve yazı birimlerini bulmak
	Harf ve heceleri bulmak
	Harf, hece ve kelimeleri bulmak
	Kelimeleri bulmak
Okuma	Çoktan seçmeli sorular
	Kelimeleri bulmak
	Tanımak ve anlamak
Dinleme	Çoktan seçmeli sorular
	Boşluk doldurmak
	Sayı, harf ve heceleri bulmak
	Tanımak ve anlamak
Konuşma	Sözlü Üretim
	Karşılıklı Konuşma
	Tepki ve cevap vermek

Polat vd., 2018, s. 156

Örnek sınavlardaki görev türlerine bakıldığında yazma becerisi için beş, okuma becerisi için üç, dinleme becerisi için dört ve konuşma becerisi için üç görev türünde örnek verildiği görülmektedir. Örnek sınavlar öğrencilere senaryolarla ilişkilendirilerek verilmekte, öğretmenler tarafından örnek senaryoların çoğaltılarak benzer sınavların hazırlanması beklenmektedir.

2.3. TEKNOLOJİ DESTEKLİ EĞİTİM

Teknoloji her geçen gün gelişmeye ve insan hayatını kolaylaştırmaya devam etmektedir. Bugün ancak ince bir ders kitabı kadar yer kaplayan bilgisayarların ilk örneklerine bakıldığında neredeyse bir oda büyüklüğünde oldukları görülmektedir.

Martin Cooper, 1973'te bugünkü telefonların atası sayılabilecek ilk cihazı geliştirmiştir. Yaklaşık bir kilo ağırlığa sahip olan Motorola DynaTAC 8000X cep telefonu, 10 saatlik şarjın ardından yalnızca 20 dakika kullanılabilir (Ege, 2013, s. 74). İlk taşınabilir

telefondan günümüze geçen yaklaşık elli yıllık süreçte taşınabilir telefonlar, önce tuşlu cep telefonlarına sonrasında ise dokunmatik akıllı telefonlara dönüşmüş, gelişen internet teknolojileri sayesinde insanlar tüm işlemlerini akıllı telefonlarından gerçekleştirir hâle gelmiştir.

1970’li yıllarda icat edilen ve 1990’lı yılların sonralarına doğru yaygınlık kazanmaya başlayan internet, bugün insanlar için çok önemli bir hâle gelmiştir. İnsanlar günün önemli bir bölümünü internette ve sosyal medyada geçirmekte, oturdukları yerden tüm işlemlerini gerçekleştirebilmektedir. Online alışveriş, bankacılık ve eğitim hizmetlerini müşterilerine internet üzerinden sunan firmaların sayısı her geçen gün artmakta, firmalar internet reklamcılığına ciddi miktarlarda bütçe ayırmaktadır.

Dünya genelinde okullar artık, sabit masaüstü bilgisayarlarla dolu bilgisayar odaları oluşturmak yerine, öğrenciler için netbooklara veya tablet bilgisayarlara yatırım yapmaktadır. Arjantin’de Eğitim Bakanlığı finanse ettiği “Conectar Igualdad” programıyla, tüm ortaöğretim okullarına müfredatta kullanılmak üzere netbooklar koymuştur. British Council ise bu netbooklar için İngilizce öğrenim içeriği ve öğretmenleri desteklemek için eğitim programları hazırlamıştır (Dudney & Hockly, 2012, s. 540). Türkiye’de de Fırsatları Artırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (FATİH) Projesi kapsamında okullara etkileşimli tahta ve tablet bilgisayar dağıtılmıştır. Proje ile öğrenmenin okul dışı ortamlara taşınması; öğrencilerin istedikleri yerden ders notlarına, projelere ve ödevlerine ulaşabilmesi; ürettikleri bilgiyi öğretmenleri ve arkadaşlarıyla paylaşabilmesi amaçlanmaktadır. Geliştirilen Eğitim Bilişim Ağı (EBA) sayesinde de öğrenciler öğrendikleri konuları pekiştirebilmektedir (Sarımanoğlu, 2018, s. 1).

“İstenilen bilgiye istenilen zamanda ulaşılabilmesi, haberleşme ve iletişimin kolaylıkla sağlanması, e-devlet, e-okul, e-beyanname gibi hayatımıza giren yeni kavramlarla birçok işin internet üzerinden kolaylıkla yapılabilmesi dijital dönüşümün eseri olan yeni uygulamalarla mümkün olmaktadır.” (Olca, 2018, s. 92). Geliştirilen uygulamalar insanların zamanlarını interaktif şekilde geçirmelerini sağlamaktadır.

Daha genel anlamıyla karşılıklı etkin iletişimin sağlanması demek olan ve gelişen teknolojiyle birlikte yaygın bir kullanıma kavuşan interaktif, yani etkileşimli terimi,

günümüzde eğitim ortamlarında da sıklıkla kullanılmakta, öğretim programları öğrenciler arası etkileşim kurma temelleri üzerine inşa edilmektedir.

Bilgisayar ve internet araçlarındaki gelişmeler sayesinde yüz yüze eğitimin yanına bilgisayar destekli öğretim (BDÖ) ve uzaktan eğitim gibi yeni kavramlar eklenmiştir (Özyavuz, 2012, s. 65). Bugün öğrenme ortamlarında kullanılan teknolojik araç-gereçler incelendiğinde bilgisayar ve internetin öğretim süreçlerine katkı sağlayan en önemli araçlar oldukları görülmektedir. Yapılan çalışmalar bilgisayar destekli dil öğrenimi (BDDÖ) çalışmalarının 1960'lı yıllardan itibaren gerçekleştirildiğini ve BDDÖ'nün günümüze kadar davranışçı, iletişimci ve bütünleşik olmak üzere üç dönemde ele alındığını göstermektedir (Warschauer ve Healey, 1998; Durmuş, 2019).

Günümüzde de kullanılan "Bütünleştirici BDDÖ" multimedya teknolojilerinin ve internetin gelişmesi ile ortaya çıkmıştır. Bu araçlar dil öğrenimi için avantaj sağlamakta, dinleme görme ile birleştirildiğinden daha otantik bir öğrenme ortamı oluşturmaktadır. Medya çeşitliliği okuma, yazma, konuşma ve dinlemeyi tek bir beceriymiş gibi geliştirebilmeyi sağlamaktadır. Öğrenenler, öğrenmelerini kontrol edebilmekte, hızlarını ve ilerleme yollarını kendileri seçebilmektedir (Pilancı, 2020, s. 7). Bu sayede hem öğrenciler öz denetim becerisi kazanmakta hem de dil öğretim süreçlerinde bireyselleştirilmiş öğrenme modeli kullanımının önü açılmaktadır.

İzci (2006, s. 84-85), öğretim süreçlerinde araç ve materyal kullanmanın yararlarını şu şekilde sıralamaktadır:

- Derse olan ilgi artar,
- Zamandan tasarruf sağlar,
- Güvenli bir şekilde gözlem yapma imkânı verir,
- Farklı zamanlarda birbiriyle tutarlı içeriklerin sunulmasını sağlar,
- Öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarının giderilmesine yardım eder,
- Tekrar tekrar kullanılabilir,
- Soyut içeriğin somutlaştırılmasını sağlar.

Yazma eğitiminde bilgisayardan destek alınması dersleri zevkli hâle getirmektedir. Öğrenciler bilgisayar ortamında hazırladıkları kompozisyonları internet üzerinden

öğreticiye göndermekte, öğretici metni inceledikten sonra gerekli düzeltmeleri kolaylıkla yapmaktadır. Ayrıca bilgisayarlar eğitim sürecinde öğrencinin aktif olarak öğretime katılmasını, iş birliği içerisinde çalışmasını, bireysel farklılıklara dikkat edilmesini ve öğretimin çeşitli teknolojik araçlarla desteklenmesini sağlamaktadır (Karadağ ve Maden, 2013, s. 290-291).

2.3.1. Bilgisayar Destekli Eğitim

1926'da Pressley tarafından geliştirilen “şeker makinesi” eğitim-öğretim süreçlerinde kullanılan ilk mekanik araç olarak dikkat çekmektedir. Bu makine yaygınlık kazanmamıştır fakat programlı öğretim için üretilen ilk mekanik cihaz olarak bilinmektedir. Makine bir dizi soru kartı, bu kartların sırayla gösterilmesini sağlayan bir kol, soruya verilecek cevabın seçilmesini sağlayan bir dizi buton ve ödül olarak verilecek şekeri sunmaya yarayan bir birimden oluşmaktadır. Makinenin çalışma sistemi basittir. Öğrenci makinede bir soru kartı açar ve buton yardımıyla soruya evet ya da hayır seçeneklerinden birisiyle cevap verir. Yanıt doğruysa makine öğrenciye şeker verir, yanlışsa ödül vermez. Sonraki yıllarda çoktan seçmeli soru sunan makineler de hazırlanmış ve kullanılmıştır (Akpınar, 2005, s. 10).

O yıllarda geliştirilen benzer mekanik araçların devamında bugünkü bilgisayarların ataları denilebilecek araçlar geliştirilmeye başlamıştır. 1930'lu yıllarda hesap makinelerinden daha iyi ve elektronik olan sayısal bilgisayarlar geliştirilmiştir. Bunu dijital bilgisayar çalışmaları ve Binary kod sistemi (0 ve 1 rakamlarından oluşan kod sistemi) ile çalışan bilgisayar denemeleri takip etmiş, hafızalama programları geliştirilmiştir. 1959 yılında “Plato” isimli bilgisayar üretilmiş ve bilgisayarlar arası iletişimi sağlayan modem icat edilmiştir. Kişisel kullanım için bireysel bilgisayarlar üzerinde çeşitli denemeler yapılmıştır (İşman, 2001, s. 3-4).

1960'larda bilgisayarların boyutları küçülmüş ve üretim maliyetleri düşmüştür. Bu gelişmelerle birlikte bilgisayar kullanımı dünya genelinde artmış ve her alanda bilgisayarlardan yararlanılmaya başlanmıştır. Bilgisayarın, özellikle eğitim alanında kullanılmasıyla bilgisayar teknolojileri eğitim-öğretim süreçlerinin en önemli unsurları hâline gelmiştir (Korkmaz, 2011, s. 4). Aynı yıllarda İngiltere'de bilgisayar destekli eğitim projeleri hayat bulmaya başlamış, hükümet “Bilgisayar Destekli Öğrenmede

Ulusal Kalkınma Programı”nı açıklamıştır. 1970’li yıllarda okul, üniversite, endüstri ve orduda pek çok proje finanse edilmiş, 1980’lere gelindiğinde ise tüm üniversitelerde bilgisayar öğretimi verilmeye başlamıştır (Kaya vd., 2004, s. 167).

“Bilgisayar, diğer öğretim araçlarından farklı olarak öğretme ve öğrenme açısından benzersiz imkânlar sunan çok yönlü bir araçtır. Bilgisayarı eğitimdeki diğer araçlardan ayıran en önemli özelliği üretim, öğretim, yönetim, sunu ve iletişim aracı olarak kullanılmasıdır.” (Yalın, 2003, s. 162). Bilgisayarın video, fotoğraf, ses kaydı vb. içeriklerin sınıfta öğrencilere sunulmasında ve uzaktan eğitim süreçlerinde kullanılmasına bilgisayar destekli öğretim denir. Bilgisayarın bu kullanımında öğretmen, öğretimi düzenleyici ve kontrol edici durumdadır. Bilgisayar ise farklı zekâ türlerine sahip öğrencilerin öğrenmesine yardımcı olarak kullanılır (Sülükçü, 2011, s. 101).

Seferoğlu (2015, s. 116-117), öğretmenlerin eğitim-öğretim süreçlerinde bilgisayardan yararlanma amaçlarını şu şekilde sıralamaktadır:

1. Öğrencinin öğrenme güdüsünü yükseltmek,
2. Öğrencide bilimsel düşüncüyü geliştirmek,
3. Grupla yapılan çalışmaları desteklemek,
4. Öğretimde kullanılan yöntemleri genişletmek,
5. Öğrenciye kendi başına öğrenme alışkanlığı kazandırmak,
6. İleri düzey düşünme yeteneğinin geliştirilmesine destek olmak,
7. Problemler karşısında mantıkla çözüme ulaşmayı sağlamak,
8. Hipotez kurma hususunda öğrenciye cesaret vermek.

Bilgisayar destekli öğretim; düşünme yeteneğini geliştirme amaçlı programları, öğrenmeyi kolaylaştırma amaçlı programları, bilgisayar destekli eğitim-öğretim amaçlı oyunları, simülasyonları ve bire bir eğitim programlarını içerir (Tepecik ve Tuna, 2001, s. 8). Kaya (2008, s. 43), BDÖ’yü “Öğrencinin bir bilgisayar başında göstereceği türlü tepkiler göz önünde bulundurularak hazırlanmış ders yazılımı ile karşılıklı etkileşimde bulunduğu kendi öğrenme hızına göre kullanabileceği öğretim türü, bu soruna ilişkin uygulama ve araştırma alanı” şeklinde tanımlamaktadır.

Yapılan çalışmalar BDÖ’nün öğrenmeyi kolaylaştırdığını ve daha kalıcı hâle getirdiğini, öğrencilerin ilgisinin sürekli olarak canlı kalmasını sağladığını

göstermektedir (Koşar, 2002; Özdemir vd., 2004; Sarıçoban ve Tavil, 2012; Uşun, 2012).

2.3.1.1. Bilgisayar Destekli Eğitimin Faydaları

“Düzenli tasarlanan bilgisayar destekli öğretim süreci, öğrencilerin üst düzey bilişsel becerilerini olumlu yönde etkiler.” (Renshaw & Taylor, 2000, s. 681). Öğrencilere kendi hızlarında ve düzeylerinde öğrenme imkânı verir. Bu sayede bireyselleştirilmiş, öğrenci merkezli bir öğretim yapılmasına imkân sağlar. Sınıf içerisinde uygulanması imkânsız ya da tehlikeli olabilecek deneylerin yazılımlarla sanal ortamda gerçekleştirilmesini mümkün kılar. BDÖ sayesinde öğretmenler zamanı verimli kullanır. Tahtaya yazılacak bilgiler, bilgisayar aracılığıyla kolaylıkla öğrencilere verilebilir. Diğer taraftan derse katılmayan öğrenciler öğreticiyi rahatsız etmeden dersi tekrar tekrar izleyebilir (Güllüoğlu, 2010, s. 2-3).

Bireyler arasında etkileşim kurulmasını sağlayan bilgisayar, öğrenme süreçlerine esneklik katar ve öğrenilenlerin pekiştirilmesini sağlar. Öğrenci bilgisayar sayesinde öz denetimini geliştirir. Farklı şekillerde hazırlanacak yazılımlarla eğitimi ilgi çekici kılar. Öğrencilerin yanıtları sisteme kaydedilir, istenildiğinde sonuçlara ulaşılabilir ve yeni sorular üretilebilir (Uşun, 2004, s. 37).

Keser (1988, s. 73) bilgisayarların eğitim açısından üstün yönlerini şu şekilde sıralamaktadır:

1. Bilgisayarlar, yazı tahtaları ve ders kitapları gibi geneldir. Yazılar, çizimler, grafikler, sayılar, renkler, sesler vb. öğretim sürecine dâhil edilebilir, farklı kaynaklara ulaşılabilir.
2. Çeşitli yazılımlar sayesinde dersleri daha ilgi çekici ve eğlenceli hâle getirir.
3. Hem bireysel hem de grupla öğretimde yararlanılabilir.
4. Programlı öğretimi meydana getiren temel ilkelerin uygulanmasını destekler.

Geleneksel öğretim yöntemlerinde öğrenci pasif bir görüntü çizmektedir. Genellikle öğretmen anlatıcı, öğrenci dinleyicidir. Bu yöntemler yükseköğretim düzeyindeki derslerde zaman zaman kullanılmaya devam etmektedir. Fakat dil öğretim süreçlerinde bu yöntemlerin kullanılması günümüzde kabul edilebilir görünmemekte, bunun yerine

öğrencinin birden fazla duyu organının öğretim süreçlerine dâhil edilerek öğretimin gerçekleştirilmesi tercih edilmektedir. Bu aşamada da okuma, dinleme, konuşma ve yazma berilerinin öğrencide eşit düzeyde geliştirilmesi ilkesi ön plana çıkmaktadır.

Öğretim süreçlerinde video, ses dosyası, fotoğraf veya resimlerin kullanılması öğretimin sıradanlaşmasını engellemekte, derse renk katmakta ve öğrenmeyi kalıcı hâle getirmektedir. Bilgisayar, bu tür dosyaların sınıf içerisinde kullanılması için olmazsa olmaz ders aracıdır. Bugün modern dil öğretim sınıflarında bilgisayar ve projeksiyon cihazının mutlaka bulunması gerekmektedir. Hatta ekonomik şartların el verdiği ölçülerde sınıflara etkileşimli veya akıllı diye adlandırılan tahtalardan temin edilmesi, öğretimin kalitesinin artmasını yardım edecek bir diğer unsurdur.

Ders kitaplarının ve materyallerinin yetersiz kaldığı durumlarda öğretmenin en büyük yardımcısı bilgisayardır. Öğretmen yeni ders materyalleri tasarlamada bilgisayarın imkânlarından yararlanmaktadır. Sunu dosyaları hazırlamak ve öğrencilere sunmak, öğrencilere video ve filmler izletmek, şarkılar dinletmek gibi etkinlikler bu imkânlar arasındadır. Bu tip etkinliklerle öğrencinin görsel ve işitsel becerilerini harekete geçirmek ve öğrenmenin çok boyutlu olarak gerçekleşmesini sağlamak mümkündür.

Yabancılara Türkçe öğretirken kelime öğretimi sırasında PowerPoint sunumlarından yararlanılması, öğrencilerin dinleme/izleme becerilerinin geliştirilmesinde kısa film veya Türk filmlerinin öğrencilere izletilmesi, temel düzeyden itibaren şarkıların dinletilmesi ve şarkıdan hareketle etkinlik kâğıtlarının doldurulması sıklıkla kullanılan uygulamalardır.

Teknoloji nesli olarak da adlandırılan yeni nesil sürekli olarak bilgisayarla iç içedir. Bu nedenle öğrencilere ödev verirken kâğıt yerine bilgisayar tabanlı ödevlerin verilmesi öğrencilerin derse olan ilgisini artıracak ve ödevini yapan öğrenci sayısı da artacaktır. Öğrenciye, yazma ödevlerini bilgisayar ortamında Microsoft Word programında hazırlama alışkanlığı kazandırılabilir. Bu sayede öğrencinin hazırladığı yazma ödevini öğretmen aynı programda kolaylıkla kontrol edebilir. Öğretmen gerekli dönütleri Microsoft Word programındaki “Gözden Geçir” sekmesini kullanarak öğrenciye verir, öğrenci de kendi yazdıklarına öğretmenin verdiği düzeltmeleri tek tek inceleme ve hatalarını fark etme imkânı bulur. Öğrenci kendi hazırladığı ödevini ve öğretmenin verdiği düzeltmeleri çıktı alıp kendi hazırlayacağı *dil gelişim dosyasına* koyar. Böylece

öğrenci temel düzeyden yüksek düzeye kadar geçen süreçte kendi dil gelişiminin nasıl gerçekleştiğini takip edebilir.

2.3.1.2. Bilgisayar Destekli Eğitimin Sınırlılıkları

Öğretim süreçlerinde bilgisayarın kullanımının birtakım sınırlılıkları da vardır. Bilgisayar destekli eğitimde öğrenciler bilgisayarla bire bir etkileşim içindedir ve sınıf içi iletişim daha azdır. Bu da öğrencileri sosyalleşme sürecinden mahrum bırakabilmektedir. Bilgisayar yazılımlarında bilginin doğru ya da yanlış olarak kesin çizgilerle ayrılması öğrenciden mükemmeliyet beklenmesine neden olabilmektedir. Bu gibi durumlarda öğrenciyi bilgisayar karşısında cesaretlendirecek ve doğruyu bulmasına teşvik edecek bir sistem bulunmamaktadır. Bilgisayar destekli öğretim görece öğrencilerin bilgisayar okuryazarlığı kazanması gerekmektedir. Çünkü bilgisayarla çalışmak yazılı metinlerle çalışmaktan daha zordur (Güllüoğlu, 2010, s. 3).

Bilgisayar ile istenen bütün hedef ve davranışlar öğrencilere istenildiği zaman öğretilmez. Sadece hazırlanan bilgiler öğrencilere verilebilir. Dersin gidişatına göre verilecek bilginin yönlendirilmesi mümkün değildir. Dersin tasarımı zaman alır (İşman, 2001, s. 32).

Öğreticiler BDÖ konusunda yeterli bilgi ve tecrübeye sahip olmayabilir. Zaman zaman öğretmenlerle teknik personel arasında eş güdüm sorunları yaşanabilir. BDÖ’de kullanılacak olan bilgisayar donanımları ve yazılımları pahalı olabilir (Seferoğlu, 2015, s. 119). Şahin ve Yıldırım (1999, s. 64-66) ise BDÖ’nün olumsuz yönlerini şu şekilde özetlemektedir:

1. Öğrencilerin psikolojik ve sosyolojik gelişimlerini engelleyebilir.
2. Kullanabilmek için özel bir beceri ve araç-gereçler gerekir.
3. Eğitim-öğretim programını her zaman desteklemeyebilir.
4. Öğreticiliği zayıf kalabilir.

Bugün okullardaki yabancı dil derslerinde öğrencilerin hedef dilin kullanım özelliklerini fark edebilmesi için öğrencilere filmler izletilmektedir. İyi niyetle başlayan bu süreç, zamanla öğrencilerin sıkıldığı zamanlarda popüler sinema filmlerinin öğrencilere izletilmesine veya öğretmenin dersi bilgisayara bırakarak kendi şahsi işleri

için zaman yaratmasına kadar gidebilmektedir. Bu durum bilgisayarın dil öğretimine katkısı olarak gösterilemez. Ders araç ve gereçlerinin kullanılmasında her zaman temel ihtiyaçlar dikkate alınmalı ve ihtiyaçları gidermek amacıyla bilgisayar teknolojilerinden destek alınmalıdır. Aksi hâlde bilgisayar dil öğretimine katkı vermek yerine öğretimi sekteye uğratacak, öğrenciler sıkıldıkları her an dersten kurtulmak için film izlemek isteyecektir.

2.3.2. Uzaktan Eğitim

Teknolojinin eğitim süreçlerine aktarılması çeşitli ihtiyaçlardan hareketle olmakta ve doğal bir süreç gerektirmektedir. Bu süreç çoğu zaman yıllar sürmektedir. Fakat kimi zamanlarda beklenmedik gelişmeler insan hayatına yön vermekte, bu durum eğitim-öğretim ortamlarına da yansımaktadır.

2019 yılının son günlerinde Çin'in Vuhan eyaletinde ortaya çıkan korona virüs (COVID-19) salgını, üç aylık bir sürecin sonunda dünyanın dört bir yanına yayılmıştır. 11 Mart 2020 tarihinde 114 ülkede 118 bin vakanın görülmesi ve 4 bin kişinin hayatını kaybetmesi nedeniyle Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) pandemi ilan etmiştir. Pandemi, “dünyada birden fazla ülkede veya kıtada, çok geniş bir alanda yayılan ve etkisini gösteren salgın hastalıklara verilen genel isimdir.” (Sağlık Bakanlığı, 2019, s. 10).

Hastalığın pandemi olarak ilan edilmesi üzerine dünya devletleri olağanüstü önlemler almaya başlamış, tedbirler kapsamında çeşitli kısıtlamalar ve yasaklar getirilmiştir. Genellikle devletler öncelikle insanları sosyal mesafe kurallarına uymaya, maske ve eldiven kullanmaya özendirmeye yönelik uygulamalar başlatmıştır. Devam eden süreçte önce belli yaş gruplarına veya bölgelere sokağa çıkma yasağı uygulanmış, sonrasında yasağın kapsamı genişletilerek pandeminin yayılmasının önüne geçilmeye çalışılmıştır.

Türkiye’de ilk vaka 11 Mart 2020 tarihinde tespit edilmiş, 12 Mart 2020 tarihinde ise Türkiye genelinde tüm okullar ve üniversiteler tatil edilmiştir (Türkiye Bilimler Akademisi, 2020, s. 29). Millî Eğitim Bakanlığına (MEB) bağlı okullarda tatil bir hafta devam etmiş, devamında 23 Mart 2020’de okullarda uzaktan eğitime geçilmiştir. Üniversitelerdeki tatil ise üç hafta sürmüştü ve üç haftanın sonunda üniversitelerde de uzaktan eğitime başlanmıştır.

MEB'e bağlı okullarda uzaktan eğitim "Eğitim Bilişim Ağı (EBA)" üzerinden yürütülmektedir. Bakanlık hayata geçirdiği uygulama ile "http://uzem.eba.gov.tr" ve "https://www.eba.gov.tr" adresleri ve TRT üzerinden hizmet vermektedir. EBA Uzaktan Eğitim Merkezinin sitesinde canlı yayın, yayın arşivi, paylaşım merkezi, uzaktan eğitim sistemi, soru-cevap ve hakkımızda bölümleri; EBA TV'de ise ilkokul, ortaokul ve lise düzeyinde hazırlanan ders videoları bulunmaktadır. Öğrenciler istedikleri zaman sistem üzerinden istedikleri derslere ait videoları izleyebilmektedir.

Yükseköğretimde ise ilk ve orta öğretim düzeylerinin aksine belli bir standart yoktur. Üniversiteler kendi aldıkları kararlar doğrultusunda öğretim süreçlerini sürdürmekte, derslerin yürütülmesinde Zoom, Skype, Hangouts Meets, Adobe Connect, Microsoft Teams gibi farklı uzaktan eğitim araçları kullanılmaktadır.

Uzaktan eğitimin tarihi 19. yüzyıla dayanmaktadır. İngiltere'de yaşayan Isaac Pitman, 1840 yılında İncil'deki bölümleri çocuklara steno yöntemi¹ ile yazmayı öğretmiştir. Pitman, uzaktan steno derslerinde öğrencilerinin çalışmalarını notla değerlendirmiştir (Kaya, 2002, s. 28). Pitman'ın çalışmalarıyla başlayan uzaktan eğitim, geçmişten günümüze farklı coğrafyalarda farklı süreçlerden geçmiştir. Dünya üzerindeki uzaktan eğitim uygulamalarından bazıları şu şekildedir:

Tablo 14. *Dünyadaki Uzaktan Eğitim Uygulamaları*

1840	İngiltere	Pitman-Mektupla Steno Öğretimi
1874	ABD	Illinois Wesleyan Üniversitesi
1884	Almanya	Rustinches Uzaktan Öğretim Okulu
1898	İsveç	Hans Hermod Lisesi
1910	Avustralya	Qucensland Üniversitesi
1922	Yeni Zelanda	Mektupla Öğretim Okulu
1956	Türkiye	Ankara Üniversitesi Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü
1966	Polonya	-
1972	İspanya	Ulusal Uzaktan Öğretim Üniversitesi

Kaya, 2002, s. 30

¹ "Söylenen sözleri söylendiği kadar çabuk yazmaya elverişli, kısa ve yalın işaretlerden oluşan yazı yöntemi, stenografi. Bu yazı yöntemini kullanarak herhangi bir metni konuşma hızıyla yazan kimse, stenograf" (Türk Dil Kurumu-Büyük)

Pitman'dan sonra 1874 yılında ABD'de, 1884 yılında Almanya'da, 1898 yılında İsveç'te, 1910 yılında Avustralya'da ve 1922 yılında Yeni Zelanda'da uzaktan eğitim kavramının tanımı alanına girecek faaliyetler gerçekleştirilmiştir.

“Uzaktan eğitim” terim olarak ilk kez Wisconsin Üniversitesi 1892 kataloğu içerisinde yer almaktadır. Aynı üniversitede görevli William Lighty 1906'da hazırladığı bir yazısında uzaktan eğitim terimini kullanmış, 1960'dan itibaren uzaktan eğitim kavramı yaygınlık kazanmaya başlamıştır (Adıyaman, 2002, s. 92). O yıllarda televizyon uzaktan eğitim aracı şeklinde kullanılmaya başlamış, 1980'li yıllarda videoların yaygınlaşması ve derslerde kullanılmaya başlamasıyla derse katılım sağlayan öğrenci sayısında artış meydana gelmiştir (Ruksasuk, 1999, s. 2). Türkiye'de ise uzaktan eğitim, Ankara Üniversitesi'ndeki Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsünde 1956'da başlamıştır. Uzaktan eğitim uygulamaları devam eden süreçte Polonya'da (1966) ve İspanya'da (1972) uygulamaya konulmuş ve günümüze kadar ulaşmıştır.

“Uzaktan eğitim, farklı ortamlarda bulunan öğrenci ve öğretim elemanlarının öğrenme-öğretme faaliyetlerini, iletişim teknolojileri ve posta hizmetleri ile gerçekleştirdikleri bir eğitim sistemi modelini ifade eder.” (İşman, 1998, s. 18). Uzaktan eğitimde öğrencinin yaşı, öğrenme amaçları, öğretim yöntemi, öğretimin zamanı ve öğrenme mekânı gibi konularda bireysellik, esneklik ve bağımsızlık söz konusudur (Uşun, 2006, s. 7).

Yükseköğretim kademesindeki uzaktan eğitim uygulamalarına bakıldığında farklılıklar dikkat çekmektedir. Bazı üniversiteler yalnızca çeşitli fakültelerdeki ortak dersleri uzaktan eğitim üzerinden öğrencilerine sunarken bazı üniversitelerde ise açık öğretim fakülteleri bulunmaktadır.

California Devlet Üniversitesi, Herriot-Watt Üniversitesi, Roger Devlet Üniversitesi, Duke Üniversitesi, Purdue Üniversitesi, Tulane Üniversitesi, Rochester Teknoloji Enstitüsü, Syracuse Üniversitesi ve Ohio Üniversitesi fen, sosyal bilimler ve tıp alanlarında internet üzerinden eğitim veren Türkiye dışındaki üniversitelerden bazılarıdır. Türkiye'de ise Anadolu Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi, Fırat Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, İstanbul Teknik Üniversitesi ve Sakarya Üniversitesi uzaktan eğitim faaliyetlerinde ön plana çıkmaktadır. Uzaktan eğitim programları YÖK tarafından maddi olarak desteklenmekte ve uzaktan eğitimin yaygın hâle getirilmesi teşvik edilmektedir (Kaya vd., 2004, s. 173-174).

Yukarıda adı geçen üniversitelerin yanı sıra Türkiye’deki pek çok üniversitede Türk Dili, Bilişim Teknolojileri gibi dersler uzaktan eğitim sistemi üzerinden öğrencilerin erişimine sunulmaktadır. Bölümler arasında ortak olan bu dersler bağlamında düşünüldüğünde, gerek öğretimde fiziki ortamların kullanımından doğan maliyetlerden gerekse öğreticinin verdiği ders karşılığında alması gereken hak edişlerden tasarruf edilmektedir.

Uzaktan eğitim uygulamaları eş zamanlı ve eş zamansız şeklinde ikiye ayrılmaktadır. Eş zamanlı uygulamalarda öğretici ve öğrenci sistem üzerinde aynı anda aktif olmakta; eş zamansız uygulamalarda ise öğretici sisteme girip dersini yapmakta ve kaydetmekte, öğrenci istediği zaman o dersi tekrar izleyebilmektedir. “Eğiten ve eğitilen kişilerin farklı mekân ve zamanda buldukları eş zamansız eğitim, günümüzde eş zamanlı eğitimler ile desteklenmedikçe yeterli etkinliğe ulaşmamaktadır.” (Odabaş, 2003, s. 30). Pandemi nedeniyle uzaktan eğitime geçen Millî Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlarda da öğretim süreçleri hem eş zamanlı hem de eş zamansız uzaktan eğitim araçları ile hibrit eğitim şeklinde yürütülmekte, canlı dersleri kaçıran öğrencilerin eş zamansız öğrenme ortamlarında aynı konuyu tekrar dinlemesine imkân tanınmaktadır.

2.3.2.1. Uzaktan Eğitimin Faydaları

Her ne kadar tarihi yaklaşık iki asır öncesine kadar götürülse de “uzaktan eğitim, temelde iletişim ve bilgi teknolojilerine dayanan en yeni eğitim biçimlerinden biridir. Yeni ve modern bir yaklaşım olarak uzaktan eğitim, Amerika Birleşik Devletleri’nde ve tüm dünyada hem örgün hem de yaygın eğitim ortamlarında birçok kurum ve kuruluş tarafından giderek daha fazla kullanılmaktadır.” (İnceelli vd., 2002, s. 3). Artık farklı yaşlardan farklı nitelikteki insanlar bilgiye ulaşmak istemektedir. Bu durum bireylerin, örgün öğretim gören öğrencilerden farklılaşmasına neden olmakta, farklı beklentilerle farklı mekânlardan bilgiye ulaşmak isteyen bireyler için eğitim sistemlerinde yeniliklere ihtiyaç duyulmaktadır. Üniversiteler de bu ihtiyaçtan hareketle örgün öğretim sistemlerinin yanına uzaktan eğitim sistemleri eklemeye başlamıştır (Gökçe, 2008, s. 3-4).

Uzaktan eğitim programları, uzun süre kampüse gitmeden evde, kendi boş zamanlarında veya işten sonra çalışmak isteyen kentsel alanlardaki insanlar arasında giderek daha

yaygın hâle gelmiştir (İnceelli vd., 2002, s. 4-5). Öyle ki insanlarda uzaktan eğitim programları sayesinde ikinci bir üniversite okuma ve farklı bir alanda uzmanlaşım diploma alma isteği giderek artmaktadır.

Moore ve Kearsley (2012, s. 8) göre uzaktan eğitimin tercih edilme nedenleri şunlardır:

- Eşitliği sağlamak için öğrenme ve öğretime erişimi artırmak,
- İş gücü becerilerinin geliştirilmesine imkân tanımak,
- Eğitim kaynaklarının verimliliğini artırmak,
- Mevcut eğitim yapılarının kalitesini artırmak,
- Eğitim sisteminin kapasitesini yükseltmek,
- Yaş grupları arasındaki eşitsizlikleri dengelemek,
- Belirli hedef kitleler için eğitim kampanyaları düzenlemek,
- Kilit hedef grupları için acil durum eğitimleri sunmak,
- Yeni konu alanlarında eğitimin kapasitesini artırmak,
- Çalışma ve aile hayatıyla eğitimin kaynaşmasını sağlamak,
- Eğitim deneyimlerine uluslararası bir boyut katmak.

Uzaktan eğitimin özellikle yükseköğretim kademesinde önemli faydaları bulunmaktadır. Uzaktan eğitim sayesinde bireyler istedikleri alanlarda gelişim imkânı bulmakta, çalışanlar işlerinden ayrılmadan ve maaşlarını kaybetmeden eğitimlerini sürdürmekte, öğrencilere en kaliteli üniversitelerden eğitim alma fırsatı sağlanmaktadır (Arat ve Bakan, 2011, s. 368-369).

2.3.2.2. Uzaktan Eğitimin Sınırlılıkları

Uzaktan eğitim uygulamalarının faydaları olduğu gibi birtakım sınırlılıkları da bulunmaktadır. Gerekli teknik alt yapıya sahip olmayan ülkelerde öğretimin uzaktan eğitim araçları ile yürütülmesi oldukça güç olmaktadır. Özellikle eş zamanlı uzaktan eğitim uygulamaları üzerinden dersleri yürütmek için hem öğreticilerin hem de öğrencilerin gerekli donanıma ve iyi bir internet servis sağlayıcısına sahip olması gerekmektedir. Fakat internet hizmetlerindeki yetersizlikler, öğrencilerin kamera ve mikrofon sistemine sahip elektronik cihazlarının olmaması, öğreticilerin bir kısmının

öğretimde teknolojik araçlardan yararlanmaya soğuk bakması ve her iki tarafın teknik bilgi anlamında yetersiz olması gibi durumlar öğretimin verimini düşürmektedir.

Bireysel öz denetimi az olan öğrenciler uzaktan eğitim programlarında başarısız olmaktadır. Öğrencilerde bir gruba ait olma duygusu gelişmemekte, sosyalleşmeleri zorlaşmaktadır. Uzaktan eğitimde yüz yüze eğitimdeki gibi iletişim ortamlarının kurulması mümkün değildir (Karaağaçlı, 2008, s. 64-65). Ayrıca özellikle mesleki, teknik ve uygulamalı okullardaki pratik gerektiren uygulama derslerinde uzaktan eğitimden yararlanmak mümkün olmamaktadır.

Uzaktan eğitim uygulamalarının sınırlılıklarını azaltmak ve uygulama süreçlerini verimli kılmak için bazı hususlara dikkat etmek gerekmektedir. Schlosser ve Anderson (1994, s. 28), uzaktan eğitim süreçlerinde dikkat edilmesi gerekenleri şu şekilde sıralamaktadır.

- Kapsamlı bir ön hazırlık gerektirir. Bu nedenle öğretmenler dersten önce hazırlanmalıdır.
- Uzaktan eğitim yardımcı kaynaklarla desteklenmeli ve öğrenci not tutma yöntemini kullanmalıdır
- Görsel veya grafiksel araçlarla öğretim zenginleştirilmelidir.
- Uzaktan eğitim alacak öğrenciler araçların kullanımını hakkında eğitilmelidir.

2.3.3. Web 2.0 Araçlarıyla Eğitim

Web kavramı, internetin icadından sonra platform içerisindeki belgelere ulaşmayı sağlayan sisteme verilen addır. Başlarda HTML kodları ile görsel öge ve metinler kullanılarak hazırlanan Web 1.0 içerikleri kullanıcı etkileşimine izin vermemiştir. Zamanla bilginin paylaşılması ve anlamlandırılması ihtiyacı Web teknolojilerinin de değişmesine neden olmuş, bu değişim beraberinde gelişimi getirmiştir (Deperlioğlu ve Köse, 2010, s. 337). Gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan Web 2.0 kavramı, ilk kez 2004 yılında yapılan bir konferansta Tim O'Reilly ve MediaLive tarafından ortaya atılmıştır (Karakulakoğlu, 2015, s. 114).

Choudhury (2014, s. 8099), Web 1.0 ve Web 2.0 araçlarının özelliklerini şu şekilde sıralamaktadır:

Tablo 15. Web 1.0 ve Web 2.0 Araçlarının Karşılaştırılması

Web 1.0	Web 2.0
1996-2004	2004-2016
Hipermetin ağ	Sosyal ağ
Tim Berners Lee	Tim O'Reilly, Dale Dougherty
Sadece okunabilir	Hem okunabilir hem yazılabilir
Milyonlarca kullanıcı	Milyarlarca kullanıcı
Ekosistem	Katılım ve etkileşim
Tek yönlü	Çift yönlü
Firmaların yayınladığı içerikler	Kullanıcıların yayınladığı içerikler
Statik içerik	Dinamik içerik
Kişisel internet siteleri	Bloglar ve sosyal medya profilleri
Mesaj panoları	Topluluk portalleri
Arkadaş listeleri ve adres defteri	Çevrim içi sosyal ağlar
	Choudhury, 2014, s. 8099

Web 2.0 teknolojinin ortaya çıkması ile birlikte bilgiyi üretme ve kullanma alışkanlıklarında da bazı değişiklikler meydana gelmiştir. İnsanlar bu teknoloji sayesinde bilgiye erişen pasif kullanıcılar olmaktan çıkıp aynı zamanda içerik üretici olma pozisyonuna yükselmiştir. Başka kaynaklardan buldukları verileri kendilerinininkiyle bütünleştiren insanlar bu bilgileri daha sonra başkalarıyla paylaşmaya başlamış, bu durum insanların kütüphaneye gitme alışkanlıklarının da azalmasına neden olmuştur (Tonta, 2009, s. 744-745).

O'Reilly'e (2007, s. 36-37) göre Web 2.0 platformlarının temel yetkinlikleri şunlardır:

- Düşük maliyetli ölçeklenebilir hizmetler sunmak,
- İnsanlar tarafından kullanıldıkça daha fazla zenginleşen ve yeniden kurulması zor olan veri kaynakları üzerinde etkin kontrol sağlamak,
- Ortak geliştiriciler olarak kullanıcılara güvenmek,
- Kolektif zekâdan yararlanmak,
- Kullanıcıların kendi geliştirmeleri aracılığıyla uygulamanın tamamına ulaşmalarını sağlamak,
- Hafif kullanıcı arayüzü, geliştirme modelleri ve iş modelleri sunmak.

Bu yönleriyle Web 2.0 araçları eğitim öğretim süreçleri için önemli bir geliştirme olarak dikkat çekmektedir. Özellikle toplumsal katkı ile iyileştirilebilir ve geliştirilebilir yapısı

Web 2.0'ı işlevsel kılmakta, geliştirme süreçlerinde etkileşim ilkesi ön plana çıkmaktadır. Etkileşim, dil öğretim süreçlerinin temelinde yer almaktadır. İnsanlar farklı milletlerle iletişim ve dolayısıyla etkileşim kurmak için dil öğrenmeyi istemektedir. Web 2.0 araçlarının bireyler arası etkileşime açık yapısı sistemin dil öğretim süreçlerinde kullanımını mümkün kılmaktadır. Yine Web 2.0 araçları sayesinde bireylerin düzeylerine ve ihtiyaçlarına yönelik dil öğretim malzemeleri geliştirmek ve öğretim süreçlerinde bu malzemelerden yararlanmak mümkündür.

Yabancılara Türkçe öğretiminde Web 2.0 araçları öğrencilerin aktif olmasına, değerlendirmenin kolaylaşmasına, kullanıcı grubunu sınırlandırmaya, sınıfı duvarlar arasından çıkarmaya, dinamik içerikler oluşturmaya, öğretim içeriklerini yayımlamaya, öğrencilerin kendi fikirlerini paylaşabilecekleri bir okur grubu oluşturmaya, kişiler arasında iletişim kurulmasına katkı sağlamaktadır (Şengül, 2018, s. 353-354)

Dil öğretiminde farklı sınıflara uygun materyaller geliştirmek veya mevcut bir materyali düzeye uygun hâle getirmek çok önemlidir. Hazırlanan ürünlerin yeniden düzenlenebilir ve kullanılabilir olması ekonomiklik ilkesine göre dikkat edilmesi gereken bir husustur. Bu aşamada bilgisayar, internet ve Web 2.0 araçları öğreticilerin işlerini kolaylaştırabilecek önemli araçlardır (Sülükçü, 2011, s. 112). Web 2.0 araçlarının eğitim-öğretim süreçlerinde kullanımı dil öğrenme ve öğretme süreçlerine fayda getirecek, süreci hem öğretici hem de öğrenciler açısından kolaylaştıracak, etkili ve kalıcı öğrenme sağlayacaktır.

2.3.3.1. Web 2.0 Araçları

Farklı kullanım amaçlarıyla geliştirilen Web 2.0 araçları, kullanıcılarına farklı şekillerde hizmet vermektedir. Özellikle kullanıcıların katkılarıyla içerik oluşturma temeli üzerine inşa edilen Web 2.0 araçların sınıflandırılmasına ilişkin farklı çalışmalar bulunmaktadır. Cann, Dimitriou ve Hooley (2011, s. 7) Web 2.0 araçlarını iletişim, iş birliği ve çoklu ortam araçları olmak üzere üçe ayırmaktadır:

Tablo 16. Kullanım Amaçlarına Göre Sosyal Medya Araçları

İletişim	Günlük tutma	Blogger, LiveJournal, TypePad, WordPress
	Mikro günlük tutma	Twitter, Yammer, Google Buzz

	Yer bildirme	Foursquare, Gowalla, Facebook Places
	Sosyal ağlar	Facebook, LinkedIn, MySpace
	Koleksiyonerler	Google Reader, Netvibes, Pageflakes, iGoogle
İş birliği	Konferans	Adobe Connect, GoToMeeting, Skype
	Wikiler	PBworks, Wetpaint, Wikia
	Sosyal imleme	Delicious, Diigo, BibSonomy
	Sosyal kaynakça	CiteULike, Mendeley
	Sosyal haberler	Digg, Reddit, Newsvine
	Sosyal belgeler	Google Docs, Dropbox, Zoho
	Proje yönetimi	Bamboo, Basecamp, Huddle
	Fotoğraflar	Flickr, Picasa, SmugMug
	Videolar	Viddler, Vimeo, YouTube
Çoklu ortam	Canlı yayın	Justin.tv, Livestream, Ustream
	Sunu paylaşımı	Scribd, SlideShare, Slidrocket
	Sanal dünya	OpenSim, Second Life, World of Warcraft

Cann, Dimitriou ve Hooley, 2011, s. 7

Tabloya göre iletişimi ön plana çıkaran araçlar kendi içerisinde 6'ya, iş birliği kurma temeli üzerine inşa edilen araçlar 7'ye ve çoklu ortam dosyalarını barındıran araçlar 5'e ayrılmaktadır. Tabloda toplam 53 uygulama bulunmaktadır. Tablodaki araçların tamamı Türkiye'de yaygın şekilde kullanılmamakta, tablodaki araçlardan özellikle Twitter, Facebook, LinkedIn, Adobe Connect, Skype, Dropbox, Flickr, Picasa, YouTube, SlideShare ve Second Life Türkiye'de sıklıkla kullanılmaktadır. Bununla birlikte internet tabanlı araçların eriştikleri ülkeler ve kayıtlı kullanıcı sayıları her geçen gün değişiklik göstermektedir.

Araştırmanın bu bölümünde Web 2.0 araçlarından günlük tutma ve mikro günlük tutma araçları tek bir başlık altında "bloglar" şeklinde ele alınmıştır. Yine araştırmanın amacına hizmet edecek şekilde wikiler, sanal dünya, konferans ve sosyal medya başlıklarına bu bölümde yer verilmiştir.

2.3.3.1.1. Bloglar

Blog kelimesi Web günlüğü veya internet günlüğü şeklinde Türkçeye çevrilmiştir. Kullanıcılar platforma içerik ekleme, mevcut içerikleri düzenleme ve silme, yorum ekleme gibi özellikleri kullanabilir. Blog kullanıcısı olmak için üst düzey teknik bilgiye gerek yoktur. Genellikle hazır şablonlar üzerinden kullanıcılar kendi bloglarını oluşturmakta ve istedikleri türde içerikler hazırlayarak blog yazarı olmaktadır (Karaca ve Aktaş, 2019, s. 215).

Yazmak isteyen herkes blog yazarı olabilmektedir. Öğrenci, öğretmen, işçi, işsiz, genç, yaşlı her insanın yaşadıklarıyla ilgili dile getirmek isteyeceği bir sözü; paylaşmayı isteyeceği bir duygusu mutlaka vardır. İnsanlar konuşup içini döktüğü gibi yazarak da kendilerini rahatlatmaktadır (Göçer, 2018, s. 287). Dertleşebileceği kimsesi olmayanlar hislerini paylaşmak için blogları bir araç olarak kullanmaktadır.

En yaygın blog sitelerinden olan “Blogger” 1999 yılında kurulmuştur. Ücretsiz olarak hizmet veren platform, 2003 yılında Google tarafından satın alınmış, bu durum blog kullanımının daha da artmasını sağlamıştır. Bloglar yaygınlaştıkça kişisel paylaşımlar artmış ve yazarlar arasında söz sahibi kişiler ortaya çıkmaya başlamıştır. Kullanımın artmasıyla internet ortamlarına aktarılan içeriklerin boyutları da yükselmiş, zamanla blog hizmeti sunan servislerin sayısında da artış meydana gelmiştir (Sanlav, 2014, s. 24).

“Bloglar, sahip oldukları çeşitli işlevler sayesinde, kullanıcıların karşılıklı olarak birbirlerinin girdilerini görüntüleyebilmesine ve yorumlayabilmesine, hatta karşılıklı fikir alışverişinde bulunabilmelerine olanak sağlamaktadır. Kuşkusuz bu özellikler, eğitim süreci içerisinde öğrencilerin fikirlerini özgür bir şekilde yayımlayabilmelerini ve diğer arkadaşları ile karşılıklı bilgi paylaşımında bulunabilmelerini sağlamaktadır.” (Deperlioğlu ve Köse, 2010, s. 338). Blogların temel özellikleri şu şekildedir:

- Yazılar yeniden eskiye doğru sıralanmaktadır.
- Yazıyı kimin, ne zaman gönderdiği ve varsa yapılan yorumlar görülebilmektedir.
- Yazı içerisine görseller eklenebilmektedir.
- Yazılar etiketlerle sınıflandırılabilir (Kazancı ve Dönmez, 2013, s. 2).

Bloglar sahip oldukları özellikler sayesinde dil öğretim süreçlerinde de kullanılabilirliğine sahiptir. Yapılan araştırmalar blogların öğretim süreçlerinde kullanılması durumunda öğrenmeye olumlu yönde etki ettiğini göstermektedir (Akbulut ve Kıyıcı, 2007; Kuzu, 2007; Demirel, 2010; Türker, 2018).

Blogların etkileşim sağlama özelliği sayesinde öğrenciler ders dışında da öğretmenlerle iletişim kurabilmekte, derste sormadıkları soruları sorabilmekte ve içerikle ilgili arkadaşlarıyla ve öğreticiyle tartışabilmektedir. Bloglar aracılığıyla öğrenciler görüşlerini ortaya koymakta, içeriklerin kronolojik olarak sıralanması sayesinde karşılaştırma yapma becerisi kazanmakta, bu da öğrencide eleştirel düşünme becerisini geliştirmektedir. Bloglar öğrencilere olduğu kadar öğretmenlere de öğrenme ve kendini geliştirme imkânı sunmaktadır. Öğreticiler bloglarda sorunlarını dile getirmekte ve çözüm aramaktadır. Bloglar hem tek başına kullanılabilmesi hem de içerisine eklenebilecek diğer uygulamalar sayesinde eğitim-öğretim süreçlerinde kullanılacak önemli bir araçtır (Kazancı ve Dönmez, 2013, s. 6-8).

Bloglar genellikle bir kişi tarafından yönetilmekte, yorum özelliği ile kişiler arasında etkileşim kurulmaktadır. Bloglar metin tabanlı araçlardır. Bununla birlikte "Justin.tv" uygulaması kullanıcılarına Web kameralarından görüntü aktarımı sağlayabilecekleri kişisel televizyon kanalları oluşturma imkânı tanımakta, bu yönüyle video tabanlı bir blog olma özelliği göstermektedir (Kaplan & Haenlein, 2010, s. 63).

2.3.3.1.2. Wikiler

Wiki, ekip üyeleri tarafından oluşturulan ve düzenlenen bir içerik toplamasıdır. Sistem, iş birliği yapmak ve bilgi bankası oluşturmak için ekip gücünden yararlanmakta, izin verilen herkes sisteme katılabilmektedir. Bilgi oluşturmak, bir araya gelmek ve içeriğe katkıda bulunmak için kullanıcılar iş birliği içerisinde çalışmaktadır. Erişim izni olan herkes bir sayfa oluşturabilmekte, paylaşımları içinde soru ya da yorumlarla diğer üyelerden "@" işaretini kullanarak söz edebilmektedir. Yeni bilgiler kullanılabilir oldukça sayfalar güncellenmektedir. Sitedeki bilgilere hızlı erişim için wikiler, içindekiler tablosuyla düzenlenmekte ve etiketlenmektedir. Wikipedi, binlerce kişinin oluşturduğu ve güncelleştirdiği canlı ve dinamik bilgiler bütününe en iyi örnektir (IBM Knowledge Center, 2018).

Wikipedi'nin İngilizce sürümünde üç milyondan fazla, yaklaşık 40 dilde yayınlanan platformun Türkçe sitesinde ise 140 binden fazla madde bulunmaktadır. Web kullanıcıları genellikle kütüphaneciler yerine onlardan destek almış kullanıcıların değerlendirmelerine göre hareket etmekte, bilgiye ulaşmak daha kolay olduğu için de referans göstermek için sıklıkla Wikipedi'yi kullanmaktadır (Tonta, 2009, s. 751).

“Bloglarla birçok alanda benzerlik gösteren bu hizmetin, bloglardan temel farkı; bloglarda yazar ve okur varken, genel adıyla wiki olarak bilinen bu ortamlarda ise her kullanıcının hem yazar hem de okur olmasıdır.” (Sarıçoban ve Balaman, 2012, s. 105). Wikilerin, blog ve internet siteleriyle farklılaşan özellikleri şu şekildedir:

1. Wikiler, kategoriye ya da alfabeyle göre bilgileri sıralamaya izin vermekte, bu açıdan wikiler ansiklopediye benzemektedir.
2. Wikilerde içerikler, internet sitelerinin ve blogların aksine kullanıcılar tarafından üretilmektedir. Bu durum forumlarda da benzer şekildedir. Fakat mevcut bilgilerin güncellenebilmesi veya tamamıyla değiştirilebilmesi wikileri forumlardan ayırmaktadır.
3. Wikilerde kullanıcılar içerik hazırlarken tarafsız davranmaktadır.
4. Diğer platformlarla kıyaslandığında yanlış bilgi sunulması ihtimali daha düşüktür.
5. Platformda gösterişsiz ve basit bir şekilde bilgilerin sunulması amaçlanmaktadır.
6. Genelde wikiler başlıklarla ayakta durmakta, gönüllülük esasıyla çalışmaktadır. Platformların tasarımı çok basittir ve bilgiyi doğrudan insanlara sunmak üzere tasarlanmıştır (Webmaster Portali WM Aracı, 2018).

Wikiler sınav ve etkinlik dosyaları hazırlamak, tartışma ortamları yaratmak ve çok yönlü ödevler vermek şeklinde hizmetler sunarak, öğretmenler için materyal tasarımı ve teknoloji geliştirme gerekliliklerini çevrim içi ortama taşımaları yönünde rehberlik etmektedir (Sarıçoban ve Balaman, 2012, s. 105). “İnternet ortamında birbirlerinin yazdıklarına geribildirimde bulunmak isteyen öğrenciler, konuyla ilgili araştırma yaparak hem düşünme becerilerini geliştirir, hem de yazdıklarını tekrar düzeltme imkânı bulurlar.” (Türker, 2018, s. 58)

2.3.3.1.3. Sanal Dünya

Sanal dünya uygulamaları, kullanıcılara davranışlarını özgürce seçmelerine ve gerçek hayatlarına benzer bir sanal yaşam sürmelerine izin veren araçlardır. Kullanıcılar platform içerisinde seçtikleri avatar şeklinde görülmekte, 3 boyutlu ortamda diğer kullanıcılarla etkileşime girmektedir. San Francisco merkezli “Second Life” uygulaması sanal dünya uygulamalarının en belirgin örneğidir. Second Life uygulamasında insanlar diğerleri ile konuşabilmekte, yürüyüşe çıkabilmekte ve hatta sanal güneş ışığının tadını çıkarabilmektedir. Ayrıca insanlar içerik oluşturup bunları ABD Doları karşısında işlem gören ve sanal bir para birimi olan Linden Doları karşılığında başkalarına satabilmektedir (Kaplan ve Haenlein, 2010, s. 64).

Sanal dünyada sanatçılar eserlerini sergileyebilmekte, şarkıcılar konser verebilmektedir. İsveç ve Estonya gibi ülkeler sanal dünyada kendi konsolosluklarını açmış ve vize dâhil tüm konsolosluk hizmetlerini sanal dünya üzerinden verir hâle gelmiştir. Müzeler tüm eserlerini sanal dünyada ziyaretçilerine sergilerken üniversiteler sanal kampüsleri ile öğrencilerine eğitim vermektedir. Kullanıcılar sanal dünya sayesinde dünyanın farklı ülkelerinden insanlarla iş birliği içerisinde projeler yürütebilmekte; video, resim ve link paylaşabilmekte; herhangi bir konuda uzmanların görüşlerine başvurabilmekte; e-öğrenme araçları ile sunumlar yapabilmekte ve hazırladıkları eserleri sergileyebilmektedir (Kazancı ve Dönmez, 2013, s. 67).

Sanal gerçeklik teknolojisi askeri eğitim ile pilot ve astronotların eğitiminde, tıp fakültesi uygulama derslerinde eğitim amacıyla kullanılmaktadır (Kurbanoglu, 1996, s. 26-27). Sanal gerçeklik, eğitim süreçlerinde hem öğrenenler hem de öğrenenler açısından kullanışlı bir araçtır ve bu aracın okullarda kullanılması öğreticilerin yükünü hafifletmektedir. Sanal gerçeklik ortamlarında öğreticiler birer rehber olmakta, öğrenciler bu dünyayı kendileri keşfetmekte ve bilgiye kendi çabalarıyla ulaşmaktadır (Yelken, 2017, s. 258).

Gerçek ortamların sağlanmasının güç veya maliyetli olacağı durumlarda sanal gerçeklik uygulamalarının kullanılması pratik bir çözüm olarak görülmektedir. Yazılım ve donanımsal olarak sanal gerçeklik ortamlarının hazırlanması başlangıçta maliyetli olabilmektedir. Fakat bu ortamlar hazırlandıktan sonra uzun süre eğitim amacıyla kullanılabilirdiği, pek çok kişiye eğitim verilebildiği ve bireylere teorik olarak

öğrendiklerini tecrübe etme imkânı sunduğu göz önüne alındığında sanal gerçeklik, pek çok kurum ve kuruluş tarafından tercih edilen bir eğitim yöntemi olarak dikkat çekmektedir.

2.3.3.1.4. Konferans

Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlüğüne (2020) göre “Topluluğa bir konuda bilgi vermek amacıyla yapılan konuşma.” ve “Uluslararası bir sorunun çözülmesi için yapılan toplantı.” anlamlarına gelen konferans, teknolojinin gelişmesi ve uzaktan eğitim araçlarının yaygınlaşması ile farklı boyutlar kazanmıştır.

İnternetin yaygınlaşması ve akıllı cihazların icadı ile görüntülü konuşma kullanımı yaygınlık kazanmış, insanlar çeşitli amaçlarla video konferansı kullanarak farklı kişilerle iletişim kurmaya başlamıştır. Zamanla teknolojinin ilerlemesi eğitim-öğretim sistemlerini de etkilemiş, icat edilen uzaktan eğitim araçları eğitim-öğretim süreçlerinde kullanılmaya başlamıştır.

Karma, hibrit ve karışık öğrenme olarak da adlandırılan harmanlanmış öğrenme modeliyle konferans araçları örgün öğretim süreçlerine dâhil olmuş, Çin'in Vuhan eyaletinde başlayan korona virüs salgını sonrası tüm dünyada pandemi ilan edilmesiyle örgün öğretim süreçleri tamamen uzaktan eğitime dönmüştür. Salgınla birlikte bir anda tüm dünyada Adobe Connect, GoToMeeting, Skype, Zoom, Microsoft Teams gibi konferans araçlarına olan ilgi artmış, insanlar bu araçlarla iletişim kurma, toplanma ve eğitim görme gibi ihtiyaçlarını giderir hâle gelmiştir.

Konferans araçları öğrencilere sanal sınıflar oluşturma, zaman ve mekân sınırlaması olmaksızın bir araya gelme fırsatı vermektedir. Uygulamalarda kullanıcılar hazırladıkları PDF, PowerPoint, Word gibi dosyaları diğerleriyle paylaşabilmekte; toplantı sahibi sistem üzerinden tüm kullanıcılara video izletebilmekte ve ses kaydı dinletebilmektedir. Genellikle bir oturum sahibi tarafından yürütülen konferanslarda gerekli olması durumunda yardımcı yöneticiler de sisteme tanımlanabilmekte, oturum sırasında katılımcılar soru ve görüşlerini sohbet bölümünde dile getirebilmektedir.

Dil eğitiminde konferans araçlarından yararlanmak özellikle konuşma becerisinin geliştirilmesine önemli katkılar sunmaktadır. Görüntülü konuşma özelliği sayesinde

hedef dil konuşucuları ile mekân sınırlaması olmaksızın görüşmeler gerçekleştirmek mümkündür. Özellikle ekonomik şartlardan dolayı hedef dilin ana dili olarak konuşulduğu ülkelerde eğitim alamayacak kişilerin konferans araçları aracılığıyla hedef dil konuşucularına kolaylıkla ulaşması ve o dilde pratik yapması mümkündür.

Uzaktan eğitim süreçlerinde dil kursları konferans araçları üzerinden yürütülmekte, sistemle entegre şekilde çalışan elektronik, zenginleştirilmiş veya bilgisayar ortamına aktarılmış kitaplarla yabancılara Türkçe öğretilmektedir. Öğreticiler derslerde gerek hazır ders içeriklerinden gerekse kendi hazırladıkları materyallerden yararlanmakta, YouTube, Facebook vb. platformlardaki otantik içerikler öğretim süreçlerinde kullanılmaktadır.

2.3.3.1.5. Sosyal Medya

Sosyal medya ya da sosyal ağlar, insanların sınırları çizilmiş belli platformlar üzerinde profil oluşturarak birbirleri ile iletişim kurduğu, kendi kişi listesi ile istediği içerikleri paylaşabildiği, yorum yapabildiği, kısacası etkileşim kurabildiği araçlardır. Sanlav (2014, s. 29), sosyal medyayı “gelişen bilgisayar, internet ve mobil teknolojisi ile ortaya çıkan, kullanıcıların zamandan ve mekândan bağımsız bir şekilde interaktif olarak etkileşimde buldukları sanal medya ortamı”; Kaplan ve Haenlein (2010, s. 63-64) “kullanıcıların kişisel bilgi profilleri oluşturarak, arkadaşlarını ve meslektaşlarını bu profillere erişmeleri için davet ederek ve aralarında e-posta ve anlık mesajlar göndererek bağlantı kurmalarını sağlayan uygulamalar” şeklinde tanımlamaktadır. Kumlu’ya (2018, s. 55) göre ise “sosyal medya terimi çevrim içi içeriğin, hizmeti alan kullanıcılarca oluşturulduğu internet hizmetlerini anlatmak için kullanılmaktadır.”

İnsanlar sosyal ağlarda öncelikle bir profil oluşturur, daha sonra bu profil üzerinden gerçek hayatta tanıdıkları arkadaşlarına ulaşırlar. Sosyal ağlarda gerçek veya takma isim kullanılabilir. Kullanıcılar profillerine doğum günü, memleket, din, etnik köken vb kişisel bilgileri ekleyebilirler. Üyeler genellikle karşı taraf ile bağlantı kurabilmek için onaya ihtiyaç duyarlar. Karşı taraf ile “arkadaş” olduğunuz takdirde onun profiline erişebilir, onan sosyal ağ bağlantıları ile iletişime geçebilirsiniz. Sosyal ağların asıl hedefi insanlar arası iletişimin devam ettirilmesidir (Dwyer, Hiltz ve Passerini, 2007, s. 1).

Daha öncesi olmakla birlikte sosyal ağ tanımlamalarından hareketle ilk tanınan sosyal ağın 1997’de kullanıma girdiği söylenebilir. “sixdegress.com” sitesi kullanıcıların profil oluşturmaya, arkadaşlarını listelemelerine ve 1998 yılından itibaren de arkadaş listelerinde gezinebilmelerine imkân tanımış; fakat bu site 2000 yılında kapanmıştır (Boyd & Ellison, 2008, s. 214). Daha sonra 2002 yılında Friendster, 2003 yılında MySpace kurulmuştur. Özellikle MySpace, Facebook’un kurulduğu 2004 yılına kadar hem ABD’de hem de dünyanın birçok ülkesinde en çok tercih edilen sosyal ağ olmuş, Facebook’un kurulmasıyla ise yeni bir döneme girilmiştir (Özutku vd., 2014, s.115). 2000’li yıllardan günümüze bireysel internet kullanımı artmış, sosyal paylaşım platformları çeşitlilik kazanarak günümüze kadar ulaşmıştır.

Bostancı (2019, s. 28-30), dünden bugüne sosyal medyanın gelişimini ele aldığı kitabında Scott ve Jacka (2011), Ahmad (2018) ve Wood’un (2011) çalışmalarından hareketle bir sosyal medya zaman çizelgesi hazırlamıştır. 1971-2017 yıllarını kapsayan çizelge şu şekildedir:

Tablo 17. Sosyal Medya Zaman Çizelgesi

1971	Ray Tomlinson, ilk e-posta yı gönderdi.
1973	Dave Wooley ve Douglas Brown, Talkomatic 'i yayınladı.
1978	Ward Christensen tarafından CBBS yayımlandı.
1980	Bulletin Board System (BBS) sayısı arttı ve popülerleşti.
1984	FidoNet elektronik posta yönetim servisi yayımlandı.
1988	Sohbet platformu IRC yayımlandı.
1996	ICQ sohbet programı ile ilk sosyal ağ ve video sitelerinden biri kabul edilen Bolt.com yayımlandı. Popüler elektronik posta servisi Hotmail yayına başladı.
1997	AOL Instant Messenger ve ilk sosyal ağ sitelerinden kabul edilen Sixdegrees.com yayımlandı.
1998	İlk sosyal bloglama ağı olan Open Diary yayımlandı.
1999	Yahoo Messenger , MSN Messenger ile bir sosyal ağ ve blog platformu olan LiveJournal yayımlandı.
2001	Çevrim içi sözlük Wikipedia yayına başladı.
2002	Sosyal ağ ve oyun platformu Friendster yayımlandı.
2003	İş dünyası odaklı sosyal ağlar LinkedIn ve XING , sosyal ağ sitesi Hi5 ve MySpace yayımlandı. Anlık yazılı, sesli ve görüntülü iletişim uygulaması Skype yayına başladı.
2004	Tüm zamanların en popüler ağı Facebook , fotoğraf ve video paylaşım ağı Flickr , elektronik posta servisi Gmail ve Google’ın ilk sosyal ağ girişimi Orkut yayına başladı.
2005	Çin merkezli sosyal ağ Qzone ve video paylaşım ağı YouTube yayımlandı.

2006	Popüler mikroblog ağı Twitter ve Rusya merkezli sosyal ağ VK yayına başladı.
2007	Mikroblog ağı Tumblr ve Friendfeed yayına başladı.
2009	Popüler mesajlaşma uygulaması WhatsApp ve Çin merkezli mikroblog ağı Weibo yayınlandı.
2010	Popüler sosyal imleme ağı Pinterest ve fotoğraf paylaşım ağı Instagram yayına başladı.
2011	Snapchat , sosyal ağ olan Google+ ile elektronik spor ve oyun videoları ağı Twitch yayına başladı.
2013	Popüler video paylaşım ağı Vine ; anlık yazılı, sesli ve görüntülü iletişim uygulaması Google Hangouts yayınlandı.
2015	Canlı video yayınlama uygulaması Periscope yayınlandı.
2017	Kısa video platformu TikTok yayınlandı.

Bostancı, 2019, s. 28-30

Bugün internet kullanıcısı olan gençlerin yüzde 96'sı sosyal medyayı aktif olarak kullanmaktadır. Ebeveynler arasında yapılan incelemede ise annelerin sosyal medya kullanım oranının yüzde 40, babaların ise yüzde 47 olduğu görülmüştür. Buna göre sosyal medyanın sadece gençlerin tekelinde bir Web 2.0 aracı olmadığı, her yaştan insanın sosyal ağları kullandığı görülmektedir (Sanlav, 2014, s. 115).

Bir platformun ya da sitenin sosyal medya aracı olarak nitelendirilebilmesi için yayıncıdan bağımsız kullanıcılarının bulunması, bu kişilerin içerik paylaşmasına sistemin izin vermesi, kullanıcılar arasında etkileşim sağlaması, zaman ve mekân sınırlamasına takılmaması gerekmektedir (Erkul, 2009, s. 99). Lerman'a (2007, s.1) göre sosyal medyanın bazı karakteristik özellikleri vardır. Kullanıcılar sosyal medyada farklı medya türlerinde içerikler oluşturabilmekte, içeriği aktif veya pasif oylama ile değerlendirebilmekte, içeriğe etiketlerle açıklamalar ekleyebilmektedir. İlgi alanları benzeyen kullanıcılar, kendilerine benzeyen kişileri tespit ederek sosyal bağlantılar oluşturabilmektedir.

Özutku ve diğerleri (2014, s. 83-84) sosyal medyanın ayırt edici özelliklerini şu şekilde sıralamaktadır:

- Sosyal medya içeriklerden oluşmaktadır. Her bilgi bir içerik, her içerik bir kaynaktır.
- Geleneksel medyanın aksine içerikler kullanıcılar tarafından üretilmekte ve tüketilmektedir.

- Televizyon, gazete ve diğer basılı kaynaklardan farklı olarak sosyal medyada eşzamanlı bilgi paylaşmak mümkündür ve çift yönlü iletişim söz konusudur.
- Sosyal medya kullanıcı odaklıdır, herkesin eşit söz hakkı vardır.
- Sosyal ağlarda bilgi paylaşmak ücretsizdir ve paylaşılan içerikler anında geniş kitlelere ulaşır.
- Haberlerin yayılması ve algı oluşturmada geleneksel medyaya kıyasla daha hızlı, erişim imkânları daha kolaydır.
- Sosyal medya kullanımında zamana ve mekâna bağımlılık mobil internet sayesinde ciddi ölçüde azalmıştır.
- Herhangi bir filtre, sansür ve engelleme söz konusu olmadığı için geleneksel medyadan daha özgür bir ortam sunmaktadır.

Çoğu platform bireylerin mevcut sosyal ilişkilerini desteklerken bazıları birbirlerine yabancı olan insanların ortak ilgi alanlarından, siyasi görüşlerinden veya düzenlenen etkinliklerden hareketle bir paydada buluşmasına yardım eder. Bazı sosyal ağlar farklı kitlelere hitap ederken bazıları ortak dil, din, milliyet ve cinsiyetten insanları çekmektedir (Boyd & Ellison, 2008, s. 210).

Akıllı telefon ve tabletler sosyal medyanın en fazla kullanıldığı araçlardır. Bununla birlikte akıllı televizyonlarda da Facebook, Twitter vb. sosyal medya araçlarına erişim sağlayan uygulamalar yer almaktadır. İnsanlar bu sayede hem televizyon yayını hem de sosyal medya platformlarındaki akışlarını takip edebilmektedir (Mutlu ve Mutlu, 2014, s. 27).

Sosyal paylaşım ağlarında sosyalleşme temel amaçtır. Günümüzde ilişkilerde toplumsal anlamda kopukluklar yaşanabilmektedir. Bu nedenle insanlar ilişki kurma veya var olan ilişkilerini sürdürme amacıyla sosyal medyaya yönelmektedir. Toplumların yaşantılarını ciddi anlamda etkileyen sosyal ağlar, davranış ve alışkanlıklarımızı da değiştirmekte; eğitimde kullanılmak üzere pek çok olanağı bünyesinde barındırmaktadır. Sosyal ağlar öğretici ve öğrencileri eğitim-öğretim süreçlerinde daha aktif kılmakta, kullanıcılara yaratıcı ve iş birlikçi öğrenme fırsatları sunmakta, öğrencilerin araştırmasına, sorgulamasına ve problem çözme becerisi kazanmasına yardım etmektedir (Özmen vd., 2012, s. 503).

2.3.3.1.5.1. Sosyal Medya Araçları

Sosyal medya platformlarına olan ilgi her geçen gün artmakta, bu durum sosyal ağlara kayıtlı kullanıcı sayılarını da artırmaktadır. Hem dünyada hem de Türkiye’de her geçen gün sosyal medya araçlarını kullanan kayıtlı kullanıcı sayısı artmaktadır. Ağustos 2020 tarihi itibarıyla dünyanın en çok kullanılan on beş sosyal ağ sitesi şu şekildedir:

Tablo 18. *Sosyal Medya Siteleri ve Benzersiz Aylık Ziyaretçi Sayıları*

Sıra	Sosyal Medya Aracı	Benzersiz Aylık Ziyaretçi (Yaklaşık)
1	Facebook	2 milyar 200 milyon
2	YouTube	1 milyar 850 milyon
3	Instagram	1 milyar 100 milyon
4	Twitter	375 milyon
5	WhatsApp	1 milyar 500 milyon
6	Pinterest	250 milyon
7	Reddit	370 milyon
8	Ask.fm	105 milyon
9	Tumblr	95 milyon
10	Flickr	90 milyon
11	SnapChat	110 milyon
12	VK	85 milyon
13	LinkedIn	85 milyon
14	Tagged	35 milyon
15	Meetup	30 milyon

EbizMBA, 2020

Tabloda görülen 15 sosyal medya aracının bir aylık benzersiz ziyaretçi sayısı yaklaşık 8 milyar 280 milyondur. Dünya nüfusu 2020 yılında 7,8 milyara ulaşmıştır (Deutsche Welle). Dolayısıyla yalnızca ilk 15 sosyal medya aracının bir aylık tekil kullanıcı sayısı dünya nüfusundan daha fazladır.

Grahl (2013), sosyal medya araçlarını sosyal iletişim ağları, sosyal işaretleme siteleri, sosyal haberler, medya paylaşım siteleri, mikrobloglama siteleri ve forumlar olmak üzere altı gruba ayırmaktadır. Araştırmacıya göre Facebook ve linkedIn sosyal ağların, Delicious ve StumbleUpon sosyal işaretleme sitelerinin, Digg ve Reddit sosyal haberlerin, YouTube ve Flickr medya paylaşım sitelerinin ve Twitter mikrobloglama

sitelerinin en ünlü örnekleridir. Araştırmacı forumların pek çok örneği olduğu için en ünlü örnekleri sıralamamıştır.

Araştırmanın bu bölümünde dünya genelinde en çok kayıtlı kullanıcıya sahip ilk 5 sosyal medya aracı hakkında bilgi verilmiştir.

2.3.3.1.5.1.1. Facebook

Facebook, Harvard Üniversitesi bilgisayar bilimi öğrencisi Mark Zuckerberg'in 2003 yılında kendisinin kurduğu "Facemash" isimli projeye dayanmaktadır. Zuckerberg daha sonra projeyi Chris Hughes, Dustin Moskovitz ve Eduardo Saverin ile birlikte geliştirerek 2004 yılında Facebook'u kurmuştur. Başlangıçta üniversitenin kendi öğrencilerine özel olarak tasarlanan internet sitesi kısa sürede halka açılmış ve dünyanın dört bir yanından insanlar kolayca bu sosyal ağın bir parçası hâline gelmeye başlamıştır. O andan itibaren Facebook'un internet dünyasında yayılması durdurulamaz hâle gelmiştir (Lim, 2010, s. 72). 2013 yılına gelindiğinde Facebook'un kullanıcı sayısı 1,2 milyara ulaşmış, bu sayıyla platform "gezegenin en büyük çok uluslu devleti" sayılabilecek hâle gelmiştir. Dünyadaki akıma paralel olarak Türkiye'de de Facebook çok sayıda kullanıcıya ulaşmış, insanların özellikle eski arkadaşlarına ulaşma isteği bunda etkili olmuştur (Özutku vd., 2014, s. 117).

İnsanlara ses verme, herkese hizmet etme, ekonomik fırsatlar geliştirme, bağlantılar ve topluluklar inşa etme, insanları güvende tutma ve gizliliği koruma ilkeleri üzerine kurulan Facebook 2011 yılında Facebook Messenger'ı piyasaya sürmüştür. 2012 yılında popüler fotoğraf paylaşım sitesi Instagram'ı ve 2014 yılında popüler anlık mesajlaşma uygulaması WhatsApp'ı satın alan Facebook, aynı yıl sanal gerçeklik teknoloji ve yazılım ürünleri şirketi Oculus'u da bünyesine katmıştır (Facebook, 2020).

Facebook anında mesajlaşma; fotoğraf, müzik, video, internet sitesi paylaşma gibi özelliklere sahiptir. Facebook'un bir diğer önemli özelliği farklı kişiler tarafından geliştirilen uygulamaların platform üzerinden kullanıcılar ile paylaşılabilmesidir. Yani kullanıcılar siteden ayrılmadan alışveriş yapabilir, kütüphanelerin kataloglarını tarayabilir, oyun oynayabilir ve farklı sosyal ağlarla etkileşim kurabilir. Üstelik

kullanıcılar bu uygulamalarda elde ettikleri başarıları ve tespit ettikleri verileri kendi Facebook sayfalarındaki arkadaşlarıyla kolaylıkla paylaşabilirler (Tonta, 2009, s. 748).

Facebook'ta yabancılara Türkçe öğretimi alanıyla ilgili sayfalar ve gruplar da bulunmaktadır. Bu sayfalarda ve gruplarda dil öğrenimine ve öğretimine ilişkin tecrübeler, yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili güncel duyurular ve hazırlanan materyaller paylaşılmakta; alanda çalışanların sayfalar ve gruplar üzerinden birbirleriyle etkileşim kurmaları sağlanmaktadır. Yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili içerik barındıran Facebook sayfaları ve gruplarından bazıları şu şekildedir:

Sayfa

- Türkçe Öğretimi (12 B beğendi): <https://www.facebook.com/TurkceOgretimi/>
- Yabancılara Türkçe Öğretimi (9 B beğendi):
<https://www.facebook.com/YabancılaraTurkceOgretimi/>
- Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (2,4 B beğendi):
<https://www.facebook.com/turkcemre/>
- Yabancılara Türkçe Öğretimi (1,3 B beğendi):
<https://www.facebook.com/Yabancılara-Türkçe-Öğretimi-365887257236236/>
- Yabancılara Türkçe Öğretimi Doküman Paylaşımı (897 beğendi):
<https://www.facebook.com/Yabancılara-Türkçe-Öğretimi-Doküman-Paylaşımı-115312049182977/>

Grup

- Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi (20 B üye):
<https://www.facebook.com/groups/136389419711390/>
- Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi (Teaching Turkish as a Foreign Language) (15,7 B üye): <https://www.facebook.com/groups/edebihayatmuallimleri.2015/>
- Yabancılara Türkçe Öğretimi – Materyal Paylaşımı (5,2 B üye):
<https://www.facebook.com/groups/yabancilaraturkceogretimi/>
- Pktes Materyal Atölyesi – Yabancılara Türkçe Öğretimi Kaynak Hazinesi (4 B üye): <https://www.facebook.com/groups/pictesmateryalatolyesi/>

- Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi ve Türk Kültürü (2,1 B üye):
<https://www.facebook.com/groups/349354381823379/>

Facebook'ta sayfa açarak tüm kullanıcılara hitap etmek mümkünken grup oluşturduğunuzda Facebook grubun herkese açık olup olmaması konusunda tercihi size bırakmaktadır. Gizli statüde açılan gruplara yeni kullanıcılar dâhil olmak istediklerinde grup yöneticilerinin onayı gerekmekte, bu şekilde grubun mahremiyeti ve güvenilirliği sağlanmaktadır. Grup oluşturulduktan sonra kullanıcılar gönderi yazabilmekte, fotoğraf veya video ekleyebilmekte, “soru sor” bölümünden grup üyelerine sorularını yöneltebilmekte ve istedikleri dosyaları katılımcılarla paylaşabilmektedir (Kazancı ve Dönmez, 2013, s. 39-41).

Facebook kullanıcıları paylaştıkları içeriklerle bu platformu beslemektedir. İnsanlar Facebook üzerinden günde 10 milyar mesaj göndermekte, 4 buçuk milyar kez “beğen” düğmesine tıklamakta ve 350 milyon yeni resim yüklemektedir. Genel olarak Facebook'ta 17 milyar konum etiketli gönderi ve 250 milyar fotoğraf bulunmaktadır (Marr, 2014). Facebook günümüzde hâlâ sosyal medya araçlarının yer aldığı pazarın liderlerindedir. Pek çok insan Facebook'u profesyonel olarak olmasa da sosyal ilişkiler kurmak üzere kullanmaktadır (Cann, Dimitrou & Hooley, 2011, s. 24).

2.3.3.1.5.1.2. YouTube

YouTube video paylaşma ve video izleme temelli bir platformdur. ABD'li Chad Hurley, Steve Chen ve Jawed Karim adlı üç genç, videoların e-posta ile bir başkasına gönderilmesinin çok zor olduğu düşüncesiyle platformu 14 Şubat 2005'te kurmuştur. Jawed Karim'in hayvanat bahçesi ziyareti videosu siteye yüklenen ilk videodur. İlk aylarda ilgi görmeyen YouTube'un adı Ronaldinho'nun Nike reklamı videosu bir milyon izlenince tüm dünyaya yayılmıştır. 2006 yılının Temmuz ayında YouTube'daki günlük izlenme sayısı 100 milyona ulaşmış, YouTube o yılın en popüler siteleri sıralamasında beşinciliğe yükselmiştir. YouTube'un yükselişi üzerine Google harekete geçmiş ve YouTube'u 2006 yılında 1 milyar 650 milyon dolara satın almıştır (Akbulut, 2016, s. 1-2).

YouTube içerikleri günümüzde sosyal medyayı olduğu kadar geleneksel medyayı da etkilemektedir. Platform üzerinden sinema filmlerinin, dizilerin veya kliplerin izlenmesi mümkün olmaktadır. Bu da bazı durumlarda YouTube'un televizyonun dahi önüne geçmesini sağlamaktadır. YouTube üzerinden video çekip paylaşmak gençler arasında hobiden çok bir yaşam tarzına dönüşmektedir. Türkiye dışında ve Türkiye içinde pek çok kişi YouTube sayesinde meşhur olmuş, zamanla farklı kullanıcılar arasından YouTube yıldızları doğmuştur (Sanlav, 2014, s. 80-81). Platformun insanları ünlü yapması ve gelir sağlaması kısa sürede YouTube'a olan ilgiyi artırmış, pek çok kişi "Youtuber" olabilmek için içerik üretmeye ve siteye yüklemeye başlamıştır. Bu döngü "Yutubirlik" adı verilen yeni bir meslek dalının doğmasına zemin hazırlamıştır. "Youtuberlar, oyun ve teknoloji, moda ve güzellik, eğitim, müzik, komedi gibi çeşitli temalarda videolar yayınlamak için YouTube kanalı açan kullanıcılarıdır. Youtuberlar, yayınladıkları videolarla YouTube reklam ağına dâhil olarak para kazanmaktadır. Takipçi ve izlenme sayılarıyla önemli gelir elde eden ve birer fenomene dönüşen Youtuber sayısı bir hayli fazladır." (Bostancı, 2019, s. 38).

YouTube kendi misyonunu, "herkese sesini duyurma ve dünyayı tanıma şansı verme" şeklinde tanımlamakta; değerlerini ifade, bilgi edinme, fırsat ve aidiyet özgürlüklerine dayandırdıklarını belirtmektedir (YouTube, 2020). Platformun kullanım özellikleri incelendiğinde herhangi bir sınıflama veya ayırım olmaksızın isteyen herkesin içerik üreterek başkalarıyla paylaşabilme ve sesini başkalarına duyurabilme özgürlüğüne sahip olduğu görülmektedir.

İnsanlar YouTube'da video düzenleme aracıyla yeni videolar hazırlamakta ve kolaylıkla platformda paylaşmaktadır. Kullanıcının tüm videoları otomatik olarak video düzenleyiciye eklenmektedir. Düzenleme aracı kullanıcıya birden çok video ve resmi birleştirme; müzik, efekt ve klip ekleme; videoları kırpma, uzatma ve kesme imkânları vermektedir (Kanbul, 2017, s. 317). İsteyen kullanıcılar bağımsız video düzenleme uygulamalarında içeriklerini hazırlayıp daha sonra da platforma yükleyebilmektedir. Yüklenen videolar "Gizli", "Üyelere açık", "Liste dışı" ve "Herkes açık" seçeneklerinden birinde yayınlanabilmektedir. Gizli videolar erişime kapalıdır. Üyelere açık videolara kanala ücretli üye olan kullanıcılar erişebiliyorken herkese açık videolarda tüm YouTube kullanıcıları videoları izleyebilmektedir. Liste dışı videolarda

ise kullanıcı yalnızca istediği kişilere videonun linkini göndermekte, karşı taraf videoyu yalnızca link üzerinden izleyebilmektedir.

YouTube'a yüklenen eğitsel videolar fen bilgisi, biyoloji, tarih, sosyoloji, bilgisayar eğitimi, dil öğretimi gibi pek çok alanı kapsamakta (Tekinarslan, 2017, s. 137), bu videoların sayısı ve türü her geçen gün daha da artmaktadır. Öğreticiler kendi uzmanlık alanlarında ders anlatı videoları çekmekte, videoları "Liste dışı" olarak YouTube'a yüklemekte ve video linklerini öğrenci gruplarıyla paylaşmaktadır. Öğrenciler istedikleri vakit istedikleri yerden platforma giriş yapmakta ve öğreticinin kendisine göndermiş olduğu link üzerinden videoları izlemektedir. Öğreticinin platforma "Herkes'e açık" olarak yüklediği videolar yalnızca kendi öğrencileri tarafından değil tüm platform kullanıcıları tarafından izlenebilmekte ve etkileşim almaktadır. İzleyiciler videolarla ilgili sorularını yorum kısmına yazmakta, hem kanal sahibi hem de diğer izleyiciler yine aynı bölümden sorulara cevap vererek etkileşim kurulmasını sağlamaktadır.

Yabancılara Türkçe öğretimi alanıyla ilgili açılmış olan bazı YouTube kanalları da bulunmaktadır. Bu kanallarda hem dil öğrenimine hem de dil öğretimine yönelik videolar yer verilmektedir. Yabancılara Türkçe öğretimi alanıyla ilgili video içerik barındıran kanallardan bazıları şu şekildedir:

- Yunus Emre Enstitüsü (22,7 B abone): <https://www.youtube.com/yeorgtr>
- Türkçe Öğren (12,4 B abone):
<https://www.youtube.com/LearnTurkishTürkçeÖğren>
- Hep Türkçe (10,7 B abone): <https://www.youtube.com/HepTürkçe>
- Önder Çangal (6,8 B abone): <https://www.youtube.com/ondercangal>
- Türkçe Hocam Pınar Gençer (4,65 B abone):
<https://www.youtube.com/TürkçeHocamPınarGençer>
- Gürkan Bilgisu (3,11 B abone): <https://www.youtube.com/gurkanbilgisu>

YouTube kullanıcılara sunduğu video içeriklerle önemli bir platform olmakla birlikte yalnızca eğitsel videolar içeren "TeacherTube" gibi araçların kullanımı da eğitim dünyasında giderek yaygınlaşmaktadır. Öğrenciler bu videolardan derslerine destek amaçlı yararlanabilmektedir (Tekinarslan, 2017, s. 137).

2.3.3.1.5.1.3. Instagram

Mike Krieger ve Kevin Systrom 5 Ekim 2010 tarihinde Instagram'ı ücretsiz fotoğraf düzenleme ve paylaşma aracı olarak kurmuştur. Uygulamadaki filtreler fotoğrafları güzelleştirdiği ve uygulamada paylaşılan fotoğraflar kolaylıkla diğer sosyal medya platformlarında paylaşılabilirdiği için uygulama kısa sürede büyümüş ve ünlü hâle gelmiştir. Uygulama Ocak 2011'de en iyi mobil uygulama seçilmiş, aynı tarihlerde Instagram artık platformda etiket (hashtag) kullanılabileceğini duyurmuştur. 2012 yılında ünlü kişilerin de platformda hesap açmasıyla Instagram büyümüş ve Facebook tarafından 1 milyar dolara satın alınmıştır (Koçoğlu, 2018).

Instagram'da insanlar fotoğraf ve kısa videolar paylaşabilmekte, 1 saatlik canlı yayın açabilmekte, istedikleri kullanıcılara direkt mesaj gönderebilmekte, 24 saat süreli hikâyeler paylaşabilmekte, Instagram TV sayesinde 1 saatlik uzun videolar yayımlayabilmektedir. Kullanıcılar gönderilerin üzerine iki kez tıklayarak içeriği beğenmekte, yine isterlerse gönderiyi "kaydedilenler"e ekleyerek istediği zaman tekrar tekrar içeriğe erişebilmektedir. İnsanlar hikâye ekleme bölümünde konum paylaşma, herhangi bir kullanıcıdan bahsetme (@mention), etiketleme (hashtag), müzik ekleme, hareketli görseller (gif) paylaşma, soru sorma ve anket düzenleme gibi özelliklerden yararlanabilmektedir. Instagram, "yabancı ülke seyahatleri veya bülten benzeri anlık paylaşımları sayesinde yabancı dil öğrenenler için güncel bir kaynak olma imkânı sunmaktadır. Kullanıcıların takibine izin veren medya ortamı sayesinde anı yakalamak, güncel eğitim programlarını takip etmek mümkündür. Aynı zamanda kullanıcının dilinde yorum yapabilme imkânı da sağlamaktadır." (Aytan ve Ayhan, 2018, s. 25).

Lee ve diğerlerine (2015, s. 555) göre kullanıcıların Instagram'ı tercih etmesinin beş temel nedeni vardır:

1. Kullanıcılar birbirleri ile sosyal ilişkiler kurmak istemektedir.
2. Günlük etkinlikleri fotoğraflayan bireyler uygulamada kendi kişisel arşivlerini oluşturma imkânı bulmaktadır.
3. İnsanlar kişiliklerini, yaşam tarzlarını ve zevklerini yansıtan ürünlerin fotoğraflarını başkalarıyla paylaşmaktadır.

4. Gerçek hayattaki sorunlardan kaçan kullanıcılar sanal dünyada tanımadıkları insanlarla bağlantı kurmaktadır.
5. Kişiler uygulama sayesinde diğer kullanıcıların hesaplarını gözetlemektedir.

Yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili içerikler paylaşan Instagram hesapları da bulunmaktadır. Facebook ve YouTube platformlarındaki YTÖ sayfalarında öğrencilere ve öğreticilere yönelik içerikler paylaşılırken Instagram sayfalarında daha çok öğrencilere yönelik içerikler paylaşılmakta, dil öğrenmek isteyenlerin kendi kendilerine dil öğrenmesi amaçlanmaktadır. YTÖ içerikleri paylaşan Instagram sayfalarından bazıları şu şekildedir:

- turkcede (16,8 B takipçi): <https://www.instagram.com/turkcede/>
- Hepturkce (8,424 takipçi): <https://www.instagram.com/hepturkce/>
- turkceeogren (5,943 takipçi): <https://www.instagram.com/turkceeogren/>
- yabancidilolarakturkce (4,465):
<https://www.instagram.com/yabancidilolarakturkce/>
- turkishle_ (3,372 takipçi): [https://www.instagram.com/turkishle_ /](https://www.instagram.com/turkishle_/)
- ondercangal (3,157 takipçi): <https://www.instagram.com/ondercangal/>
- Guncelturkce (2,860 takipçi): <https://www.instagram.com/guncelturkce/>
- egitimhane07 (1,605 takipçi): <https://www.instagram.com/egitimhane07/>
- learnturkish01 (1,493 takipçi): <https://www.instagram.com/learnturkish01/>
- _ydto_ (1,114 takipçi): [https://www.instagram.com/_ydto_ /](https://www.instagram.com/_ydto_/)

Özellikle dil öğretimi hesaplarında görsellerle ve videolarla kelime öğretimi çalışmaları yapılmakta, IG TV'de yayınlanan kısa filmlerle öğrencilerin dinleme/izleme becerileri geliştirilmektedir. Yine Instagram'ın direkt mesaj özelliği ile insanlar birbirleri ile yazışmakta; dil öğrenenler hedef dilde yazışmaları durumunda yazma becerilerini, görüntülü konuşma özelliğini kullanmaları durumunda ise konuşma becerilerini geliştirmektedir.

2.3.3.1.5.1.4. Twitter

Amerikalı yazılım mühendisi Jack Dorsey tarafından 2006 yılında kurulan Twitter, internet kısa mesajlarının gönderilebildiği ve başkalarının mesajlarının okunabildiği bir

mikro blog servisedir. Twitter, kullanıcıların gündemi takip etmesine, gündemin belirlenmesine katkıda bulunmasına ve olaylardan anında haberdar olmasına yardım etmektedir. Ayrıca etiketleme (#hashtag) ve bahsetme (@kullanıcıadı) özellikleri nedeniyle markalar Twitter’da hesapları olsa da olmasa da belli dönemlerde öne çıkabilmekte, bu da Twitter üzerinden marka yönetimi çalışmalarının yapılmasını gerekli kılmaktadır (Sanlav, 2014, s. 64). Twitter’da kullanıcılar başkalarının profillerini takip edebilmekte, o kişinin takipçi sayısını ve kimi takip ettiğini görebilmektedir (Coşkun, 2017, s. 314).

Twitter, kullanıcılarına İngilizcede “cıvıldama” anlamına gelen tweet adındaki metinler yazma imkânı vermektedir. Atılan tweetler herkes tarafından görülebileceği gibi, sadece kullanıcıların belirlediği kişiler tarafından da görülebilecek şekilde sınırlandırılabilir (Kocaoğlu, 2015, s. 38). Coşkun (2017, s. 314), Twitter’in kendine özgü kuralları ve bir dili olduğunu belirtmekte, bazı kısaltma ve karakterlerin anlamlarını şu şekilde açıklamaktadır:

Tweet: 140² karakter ile sınırlı paylaşım.

Retweet (RT): Başka bir Twitter kullanıcısının beğenilen tweetini kendi takipçileriyle paylaşma.

Trendingtopic (TT): Kullanıcılar tarafından en çok paylaşılan konu.

Direct Message (DM): Kullanıcıların birbirleri ile özel olarak yazışma isteği için atmış olduğu postayı ifade eder.

Hashtag (#): Bu işaret herhangi bir konuyu arayan kişilerin o konuyla ilgili tweetleri kolay bulmasını sağlar.

Özutku ve diğerleri de (2014, s. 128-129), Twitter’in kendine özel bir dili olduğunu belirtmekte, yukarıdaki kısaltma ve kavramlara ek olarak *Fav* ve *Mention*’ı şu şekilde açıklamaktadır:

Fav (Favorilere eklemek): Bir tweet’i arşivlemek için kullanılan seçenektir. Kullanıcılar bir tweet’i önemli gördüklerinde onu favorilere ekleyip daha sonra ona tekrar ulaşabilmektedir.

² Coşkun’un (2017, s. 314), kitap bölümünde karakter sınırı 140 olarak verilmiştir. Fakat 27 Eylül 2017 tarihinde Twitter karakter sınırlamasını 280 karaktere çıkartmıştır.

Mention (@): Bir kişiden bahsetmek anlamına gelmektedir. Kullanıcılar takip edip etmemeleri fark etmeksizin “@” işareti ve kullanıcı adını yazarak istedikleri kişiyi Twitter’da etiketleyebilmekte ve onun hakkında bir şeyler yazabilmektedir.

Twitter’den eğitim-öğretim süreçlerinde de yararlanmak mümkündür. “Öğretmenler gerektiğinde meslektaşlarıyla ve sosyal medya kullanımında yaş engeli olmayan öğrencileriyle hızlı, pratik bilgi ve düşünce paylaşımlarına fırsat veren Twitter ortamında eğitsel içerikli paylaşımlarda bulunabilirler.” (Tekinarslan, 2017, s. 132).

Grosseck and Holotescu (2008, s. 7 - 8) yapılan çalışmalara ve kendi tecrübelerine dayanarak Twitter’ın eğitimde kullanılmasıyla ilgili şu değerlendirmelerde bulunmuştur:

- Sınıfta ve sınıf dışında öğrenmenin devam etmesini sağlar.
- Yazmayı eğlenceli bir etkinlik hâline getirir.
- Öğrencilerin kurgu ve okuryazarlık becerilerini geliştirir.
- Öğrencilere bilişsel süreçlerini kaydetme ve daha sonra çalışmalarına bunu yansıtma şansı verir.
- Öğrenciler, sınıf etkinlikleriyle meşgulken gruba soru ve gözlemlerini göndermek için tweet kullanabilirler.
- Bir proje üzerinde grupla çalışırken telefon üzerinden, tıpkı e-posta gibi, işlevsel bir şekilde iletişim kurulmasını sağlayabilir.
- Bir fikri değerlendirmek ve konu üzerindeki farklı görüşleri incelemek için bir araç olarak kullanılabilir olan Twitter, belirli bir konu üzerinde etkileşimi artırmak için akademik ortamlarda da kullanılabilir.
- Twitter, bir konferanstaki katılımcılara, belirli oturumlar ve etkinlikler hakkındaki düşüncelerini diğerleriyle ve katılım gösteremeyenlerle paylaşmak için basit bir yol sağlayabilir.
- Özellikle yükseköğretimde öğrencilere bilgiyi tam vaktinde ulaştırma fırsatı sunar.
- @kullanıcıadı ile sanal ortamda sınıf tartışmalarını kolaylaştırır.
- Öğrencinin öğrenmesini etkilemek ve öğrenme deneyimi yaratmak için kullanılabilir.

Coşkun (2017, s. 314), öğrenciler için Twitter aracılığıyla dil öğrenmenin yollarını şu şekilde sıralamaktadır:

- Hedef dilde konuşan insanları takip edin.
- Öğrenmekte olduğunuz dilde tweetleyin.
- Ücretsiz dil öğretim hesaplarını takip edin.
- Twitter dil ayarlarını hedef dile göre değiştirin.
- Arkadaşlarınızla dil öğretimi üzerine tartışın.
- Kelimeleri doğal bağlamı içinde okuyun.

Twitter'daki sayfalar incelendiğinde YTÖ ile ilgili öne çıkan sayfaların olmadığı görülmüştür. Bunda uygulamanın kullanım amacı doğrudan etkilidir. Facebook, YouTube ve Instagram'da öğretmenler kendi ürettikleri içerikleri öğrencileri ile paylaşmakta, onların içeriklerden hareketle dil öğrenmesini amaçlamaktadır. Öğrenciler içerikleri izlemekte, beğenmekte, paylaşmakta veya gönderinin altına yorum yapmaktadır. Bu sayede dil öğrenenler arasında etkileşim kurulmaktadır. Twitter, kullanım amacı itibarıyla bloglara benzemektedir, kullanıcılar duygu ve düşüncelerini yazarak diğer insanlarla paylaşmaktadır. Bu nedenle Twitter'da dil öğretimi amacıyla kurulmuş sayfalardan ziyade kişisel sayfalar bulunmaktadır. Yabancılara Türkçe öğreteceklerin kendi öğrenci gruplarını Twitter'da yazmaya teşvik etmesi, öğrencilerin birbirlerini, öğreticiyi ve Türkçe paylaşımlar yapan kurumsal sayfaları takip etmesi, platformda paylaşılan gönderilerden hareketle öğrencilerin yazı yazması ve etkileşim sağlanması çok önemlidir.

2.3.3.1.5.1.5. WhatsApp

İletişim, ilk çağlardan beri insanlık için önemli olmuş ve bir ihtiyaç olarak kendisini göstermiştir. Yazının bulunmadığı çağlardan günümüze insanlar çeşitli araçlar yardımıyla birbirleriyle iletişim kurmuştur. Tarih boyunca dumanla, güvercinle, ulakla sağlanan iletişim on dokuzuncu yüzyılda faks ve telefonla kurulmaya başlamış; internetin hayatımıza girmesiyle ise farklı bir boyut kazanmıştır. Bugün internet sayesinde insanlar gerek çevrim içi mesajlaşma uygulamalarından gerekse sosyal medya

araçlarından kolaylıkla iletişim kurabilmekte, birbirlerine mesaj, fotoğraf, ses kaydı, video vb. gönderebilmektedir.

2010 yılında kurulmuş olan WhatsApp, hızla büyüyen ve her geçen gün farklı platformların geliştirildiği sosyal mesajlaşma uygulamaları arasında ön plana çıkmaktadır. Platform yalnızca 4 yılda 419 milyon kullanıcıya ulaşmış ve 2014 yılında 19 milyar dolara Facebook'a satılmıştır. WhatsApp el değiştirdiği dönemde uygulama kullanıcıları her gün 19 milyar mesaj gönderir, 34 milyar mesaj alır ve uygulama o hâliyle dünya çapında SMS hacminden daha fazla işlem yapar hâle gelmiştir. Kullanıcıların aynı dönemde birbirlerine her gün 600 milyon fotoğraf, 200 milyon sesli mesaj ve 100 milyon video gönderdiği tespit edilmiştir (Sanlav, 2014, s. 60-62).

WhatsApp diğer sosyal ağlarda olduğu gibi öğretim sürecinde öğrenenlerin kendi aralarında ve öğretmenlerle bilgi alışverişinde bulunduğu, eğitim amaçlı paylaşımlar yaptığı etkin bir araçtır (Coşkun, 2017, s. 315). Patil ve diğerleri (2015, s. 593), Karnataka Eyaleti Kadın Üniversitesinde gerçekleştirdikleri araştırmada öğrencilerin WhatsApp'ı kullanım amaçlarını şu şekilde sıralamaktadır:

Tablo 19. Öğrencilerin WhatsApp Kullanım Nedenleri

WhatsApp kullanım nedenleri	f	%
1 Sohbet etmek	88	100
2 Resim göndermek	82	93,1
3 Video göndermek	48	54,4
4 Ses kaydı göndermek	43	48,8
5 Grup konuşmaları/tartışmaları gerçekleştirmek	21	23,8
6 Doküman paylaşmak	11	12,5
7 Etkinlik ve etkinlik güncellemeleri yapmak	18	20,5
8 İşle ilgili bilgileri paylaşmak	61	69,3
9 Bilgi paylaşmak	34	38,6
10 Akademik bilgileri paylaşmak	42	47,7
11 Eğlenmek	72	81,8

Tabloya göre öğrencilerin WhatsApp'ı 11 farklı amaçla kullandıkları görülmektedir. Öğrencilerin tamamı WhatsApp'ı sohbet etmek için kullanmaktadır. Bunun yanı sıra uygulama sırasıyla resim göndermek (%93,1), eğlenmek (%81,8), işle ilgili bilgileri paylaşmak (%69,3), video göndermek (%54,4), ses kaydı göndermek (%48,8),

akademik bilgileri paylaşmak (%47,7), bilgi paylaşmak (%38,6), grup çalışmaları yapmak (%23,8), etkinlikler tamamlamak (%20,5) ve doküman paylaşmak (%12,5) için kullanılmaktadır.

Pek çok çevrim içi mesajlaşma uygulaması olmasına rağmen WhatsApp, gençler arasında daha popülerdir. Öğrenciler uygulamayı çeşitli amaçlarla 7 gün 24 saat kullanmaktadır. Bu amaçlardan birisi de eğitimidir. WhatsApp kullanım kolaylığı, etkinliği ve güvenilirliği nedeniyle öğrenciler tarafından sıklıkla tercih edilmekte ve onlara para tasarrufu sağlamaktadır. Öğrenciler uygulama üzerinden öğretmenlerle ve arkadaşlarıyla bilgi alışverişinde bulunmakta ve uygulamayı eğitim amaçlı kullanmaktadır (Patil vd., 2015, s. 594).

2.3.3.1.5.2. Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarında Sosyal Medyanın Yeri

Öğretmen yetiştirme programları Türkiye’deki eğitim sistemlerinin gelişmesi ve nitelikli insanların yetiştirilmesi açısından çok önemlidir. Bu bölümlerden mezun olan öğretmenler, Türkiye’nin farklı yerlerinde milyonlarca öğrenciye ders vermekte ve onların psikolojik ve sosyo-kültürel gelişimlerine katkı sağlayarak meslek sahibi birer birey olmalarına ön ayak olmaktadır. Bu nedenle öğretmen yetiştirme programlarının genel çerçevesini doğru çizmek ve öğretici yeterliliklerini doğru belirlemek gerekmektedir.

Öğretici; öğrenci beklentilerine uygun alternatif programlar geliştirme, materyal hazırlama, ölçme ve değerlendirme süreçlerini yönetme, sınıf içi düzenlemeleri yapma, dört temel beceriyi geliştirme ve farklı hedef gruplara yönelik planlar oluşturma yeterliliklerine sahip olmalı (Durmuş, 2019, s. 32-33); bununla birlikte ders süreçlerinde teknolojik araçları ve sosyal medyayı etkin şekilde kullanmalıdır.

Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlüğüne (2020) göre yaklaşık olarak aynı yıllarda doğan, aynı çağın şartlarında birbirine benzer sıkıntılar yaşayan, kaderleri paylaşan ve benzer ödevlerle yükümlü kişiler topluluğuna “kuşak” denmektedir. Brodahl ve Carpenter (2011), kuşakları Sessiz Üretim (1925-1945), Baby Boomers (1946-1960), X Kuşağı (1961-1980), Y Kuşağı (1981-2000) ve Z Kuşağı (2000 ve sonrası) olmak üzere beşe ayırmaktadır.

Günümüzde üniversite düzeyinde olan ve Y kuşağı olarak da adlandırılan öğrencilerin neredeyse tamamı bilgisayara ve akıllı telefona sahiptir. Bu öğrenciler gerek anlık mesajlaşma araçları ile iletişim kurma gerekse sosyal medya platformları üzerinden sosyalleşme amaçlı dijital teknolojileri kullanmakta, hayatlarının tamamını bu teknolojilere göre şekillendirmektedir (Bull vd., 2008). Bu nedenle sosyal medyayı lisans düzeyinde verilen eğitimde müfredata dâhil etmenin öğretime etkileri günümüzde merak uyandıran bir konudur. Malezya’da Unitar Uluslararası Üniversitesi’nde sosyal ağların kolej öğrencilerinin akademik başarılarına etkisi bir ders olarak anlatılmaktadır (Kumlu, 2018, s. 58).

Türkiye’de de “sosyal medya”, YÖK koordinasyonunda hazırlanan ve 16 Mayıs 2018 tarihinde tanıtılan “Yeni Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları”na dâhil edilmiştir. Buna göre “sosyal medya” kavramı; “Medya Okuryazarlığı”, “Sosyal Bilgilerde Bilişim Teknolojileri”, “Sosyal Medya ve Sosyoloji” ve “Bilişim Etiği ve Güvenliği” olmak üzere dört farklı ders ile içerik olarak lisans programlarına girmiştir:

1. Medya Okuryazarlığı

“Medya Okuryazarlığı” dersi, sadece “Özel Eğitim Öğretmenliği” lisans programında yer almazken “Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri, Türk Dili ve Edebiyatı ile Türkçe Öğretmenliği” lisans programlarına “alan eğitimi seçmeli dersi”, aşağıdaki öğretmenlik lisans programlarına ise “genel kültür seçmeli dersi” olarak girmiştir:

1. Almanca,
2. Arapça,
3. Beden eğitimi ve spor
4. Biyoloji,
5. Coğrafya,
6. Felsefe grubu,
7. Fen bilgisi,
8. Fizik,
9. Fransızca,
10. İlköğretim matematik,
11. İngilizce,

12. Japonca,
13. Kimya,
14. Matematik,
15. Müzik,
16. Okul öncesi,
17. Rehberlik ve psikolojik danışmanlık,
18. Resim-iş,
19. Sınıf,
20. Sosyal Bilgiler,
21. Tarih.

Medya Okuryazarlığı dersine ilişkin içerik şu şekildedir:

Bilgi okuryazarlığı; internet ve sosyal medyanın bilinçli kullanımı; sosyal medyanın bireyler üzerindeki etkileri; bilgi yayma ve yanıltma gücü; haber yayma gücü; medya ve algı yönetimi; medya ve internete yönelik hukuki haklar ve sorumluluklar; telif hakkı; kişilik hakkı; bilgi gizliliği; gizlilik ihlali; medyada dil kullanımı; haberlerin değeri ve nitelik analizi; popüler kültür; medyada kadın ve erkek rolleri; tüketim kültürü ve reklamlar; medyada stereotipleştirme (Yükseköğretim Kurulu, 2018).

Yeni iletişim araçlarıyla birlikte hayatımıza giren “dijital okur-yazarlık” nedeniyle artık geleneksel okur-yazarlık tarzı, teknolojik araçları anlayıp kullanmada tek başına yeterli gelmemektedir. Her yeni araç gibi, yeni teknolojiler de kendine özgü bir dil ortaya çıkarmıştır (Özutku vd., 2014, s. 39). Dersin içeriği incelendiğinde öğretmenlik mesleğine yönelecek olan bireylerde internet ve sosyal medya kullanımı üzerine bir farkındalık oluşturmak istendiği görülmektedir. Özellikle öğretmenlerin sosyal medyanın kişiler üzerindeki etkilerini, bilgiyi yayma ve insanları yanıltma gücünü, medya ve internet araçlarında insanların kişisel haklarını ve hak ihlallerini bilerek bunları öğrencilerine aktarması beklenmektedir.

2. Sosyal Bilgilerde Bilişim Teknolojileri

“Sosyal Bilgilerde Bilişim Teknolojileri” dersi “Sosyal Bilgiler Öğretmenliği” lisans programına “alan eğitimi seçmeli dersi” olarak girmiştir. Dersin içeriği şu şekildedir:

Bilgisayarlar, cep telefonları, diğer mobil cihazlar ve akıllı tahtalar ile internetin sosyal bilgiler öğretiminde kullanımı; bilişim teknolojilerine dayalı olarak hazırlanan öğretim etkinliklerinden yararlanılması; sosyal medya araçlarının öğretim programları kazanımlarına uygun işe koşulma yolları; okul-aile iş birliği, iş birliğine dayalı eğitim uygulamaları ve saha çalışmalarında kullanılma yolları; öğretmen adaylarının alanlarına uygun yazılımları kullanma yeterliliklerinin artırılmasına yönelik uygulamalar (Yükseköğretim Kurulu, 2018).

Teknolojik gelişmelerle hayatımızın vazgeçilmezleri arasına giren tablet, bilgisayar, akıllı telefon gibi araçların sosyal bilgiler öğretiminde kullanımını hedefleyen “Sosyal Bilimlerde Bilişim Teknolojileri” dersi, sosyal medya araçlarının öğretim programı kazanımlarına uygun olarak öğretim süreçlerinde kullanılması hususu üzerinde durması ile dikkat çekmektedir.

3. Sosyal Medya ve Sosyoloji

“Sosyal Medya ve Sosyoloji” dersi “Felsefe Grubu Öğretmenliği” lisans programına “alan eğitimi seçmeli dersi” olarak girmiştir. Dersin içeriği şu şekildedir:

Sosyal medyanın sosyolojik boyutu; teknoloji sosyolojisi, teknolojinin neden olduğu toplumsal yapısal değişimler; felsefi-sosyolojik teorik tartışmalar; sanal toplumsallık; temel toplumsal olgular çerçevesinde sosyal medya unsurları içerik analizleri (Yükseköğretim Kurulu, 2018).

“Sosyal medya” kavramının dersin adı içerisinde de yer aldığı “Sosyal Medya ve Sosyoloji” dersi, toplum bilimi olan sosyoloji ile sosyal medyanın ilişkisini ortaya koymayı ve teknolojik unsurların toplumsal yapıyı nasıl etkilediğini tespit etmeyi amaçlamaktadır. Ayrıca toplumsal olgulardan hareketle sosyal medya araçlarının içeriklerinin de analiz edilmesi planlanmaktadır.

4. Bilişim Etiği ve Güvenliği

“Bilişim Etiği ve Güvenliği” dersi “Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği” lisans programına “alan eğitimi seçmeli dersi” olarak girmiştir. Dersin içeriği şu şekildedir:

Etik kavramı; bilgisayar güvenliğinin tarihsel gelişimi; etik-meslek ilişkisi ve profesyonel etik; etik ilkelerin doğası; dijital vatandaşlık ve bilgi toplumu bireyinin etik sorumlulukları; bilişim kaynaklarının kullanımında etik sorunlar; bilginin doğruluğu; bilgiye erişim; mahremiyet; veri koruma; fikrî mülkiyet, telifler, patentler ve lisans anlaşmaları; bilişim hukuku; bilişim suçları; bilişim suçlarının toplumsal etkileri; siber uzay ve siber güvenlik ile ilgili temel kavramlar; siber aktörler ve saldırı yöntemleri; siber savunma yöntemleri; mobil ve sosyal medya ortamlarında güvenlik; ağ güvenliği; kişisel ve kurumsal veri güvenliği yönetimi; bilişim mevzuatı ve hukuku (Yükseköğretim Kurulu, 2018).

Teknolojinin hayatımızı kolaylaştırdığı gibi çevrim içi işlemlerin zaman zaman kişisel ve banka hesap bilgilerimizin başkaları tarafından ele geçirilmesine imkân tanıyabileceği de bir gerçektir. “Bilişim Etiği ve Güvenliği” dersi, bireylerin internet ortamlarını güvenli şekilde ve başkalarının haklarını ihlal etmeden kullanmalarını öğretmen adaylarına öğretmeyi amaçlamaktadır.

“Yeni Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları”nda özellikle “Medya Okuryazarlığı” dersine pek çok branşta yer verilmesi güzel bir gelişmedir. Bununla birlikte “Sosyal Bilgilerde Bilişim Teknolojileri” dersinin diğer branşlar için de geliştirilmesi ve lisans programlarına yerleştirilmesi gerekmektedir. İnternet ve sosyal medya araçlarının sosyal bilgiler dersiyle iç içe nasıl yürütülebileceği üzerine kurgulanan dersin içeriğinin diğer branşlar için de hayati öneme sahip olacağı düşünülmektedir.

2.3.3.1.5.3. Dil Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımı

Sosyal medya araçlarının birer iş platformlarına dönüşmesi eğitim kurumlarının iş süreçlerini de etkilemiştir. YouTube’da eğitim videoları yayınlanmaya başlamış, üniversiteler kurumsal kanallar üzerinden derslerini ve akademik toplantılarını insanlarla paylaşmaya başlamıştır. Facebook’ta öğretici ve öğrenciler çalışma grupları

oluşturmakta, Twitter ise kelime sınırlamasından dolayı akademik duyuruların, haberlerin ve ilgili görsellerin paylaşıldığı bir sosyal ağ olarak kullanılmaktadır (Altun, 2018, s. 421).

Sosyal medyanın dil öğretiminde kullanımına yönelik araştırmalar incelendiğinde Facebook üzerine gerçekleştirilen çalışmaların ön plana çıktığı görülmektedir (Blattner ve Fiori, 2009; Munoz ve Towner, 2009; Kabilan vd., 2010; Lim, 2010; İşman ve Albayrak, 2014; Aslan, 2016; Güllülü ve Çetinoğlu, 2017). Bu durumun Facebook'un ilk sosyal medya araçlarından olmasından ve hâlâ etkinliği sürdürmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Facebook, Web tabanlı iletişim formu olarak hem öğretici-öğrenci hem de öğrenci-öğrenci arasındaki etkileşimi artırmaktadır. Öğreticiler Facebook üzerinden öğrencileriyle ödevler, etkinlikler ve faydalı bağlantılar paylaşabilmekte, öğrenciler çevrim içi ortamlarda ödev ve etkinliklerde iş birliği içerisinde çalışabilmektedir. Yüz yüze ortamlarda öğretici-öğrenci ilişkisi üzerine ikili ilişkiler inşa edilirken sosyal medyada öğrenciler öğreticilerin profillerine göz atma ve onları tanıma imkânı bulmakta; bu durum öğrenci motivasyonunu, duygusal öğrenmeyi ve sınıf iklimini geliştirmektedir (Munoz & Towner, 2009, s. 5).

Zaidieh'e (2012, s. 18) göre sosyal medya siteleri, bilgi ve bilimin gereksinimlerine uyacak şekilde kontrollü olarak kullanıldıklarında eğitim-öğretim süreçlerine devrim yaratacak nitelikte yarar sağlamaktadır. Öğreticiler eğitimde hangi teknolojik araçların kullanılabileceğini şöyle özetlemektedir (Özay, 2012):

Twitter: Olabilecek en kısa ve anlamlı iş birliği platformu. Küresel bir öğretmenler odası. Aynı etkileşimi öğretmenlerle öğrencileri ya da farklı okulların aynı sınıf öğrencileri arasında kurmak için kullanmak hiç de zor değil.

Facebook: Bir öğretmenin liderliğinde; ortak bir sınıf sayfası yaratıp tüm çalışmaların paylaşabileceği, yorumların eklenebileceği bir alan.

Bloglar: Sınıf blogları üstünden çalışmak dijital yerliler için hem çok keyifli hem de motive edici bir uygulama.

Glogster: Her konuda çevrim içi poster hazırlanabilecek bir uygulama. Glog üstünden hazırladığınız proje posterlerini Twitter ya da Facebook'ta paylaşabilir, bloğunuza da ekleyebilirsiniz.

Wiki: Sınıflar arası ya da okullar arası ortak projeler üstünde çalışmak için kullanabilecek bir tür Web uygulaması.

Tuncer ve Özkan (2017, s. 160-161) dil öğretiminde sosyal medya kullanımının 38 farklı faydası olduğundan bahsetmekte; öğretimde Facebook (F), Twitter (T), Blog (B) ve Podcast (P) kullanımının yararlarını şu şekilde listelemektedir:

Tablo 20. *Dil Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımının Faydaları*

	Faydalar	1*	2	3	4
1	Dört temel dil becerisini geliştirir. (F, T, B, P)**	√			
2	Hedef dilde sözcük dağarcığını geliştirir. (F, T, B, P)	√			
3	Hedef dilde telaffuzu geliştirir. (P)	√			
4	Hedef dilde dilbilgisi kurallarının öğrenimine katkı sağlar. (F, T, B, P)	√			
5	Öğrenci gelişimleri daha kolay ve sistemli takip edilebilir, kayıt altına alınabilir. (F, T, B)	√	√		
6	Özel bir gruba ait olma duygusunu oluşturur. (F, T, B)		√	√	
7	Hedef dil konuşucularıyla iletişim imkânı sağlar. (F, T, B)	√	√	√	
8	Sınıf içi ve dışı dil öğrenimine ayrılan zamanın daha elverişli kullanılmasını sağlar. (F, T, B, P)	√	√		
9	Kültürlerarası iletişimi destekler, farklı kültürler hakkında özgün bilgi sunar. (F, T, B, P)		√	√	
10	Küresel yaşama bir geçiş köprüsü sağlar. (F, T, B, P)		√	√	
11	Mikrobloglama sitelerindeki kelime sınırlaması öğrenci yaratıcılığını geliştirir. (T)	√			
12	Eğitim materyallerine harcanan masrafı azaltır. (F, T, B, P)				√
13	İçedönük öğrencilerin derse aktif katılımını sağlayarak özgüvenlerini artırır. (F, T, B, P)		√		
14	Uzaktan eğitime uyarlabilir. (F, T, B, P)				√
15	Derse ilgi ve güdülenmeyi artırır. (F, T, B, P)		√		
16	Zaman ve mekân sınırlamasını ortadan kaldırır. (F, T, B, P)				√
17	Öğrenciye yanlış yapma endişesi olmadan yabancı dili kullanabileceği bir düzlem sağlar. (F, T, B, P)		√		√
18	Hedef dil materyallerine kolay erişim sağlar. (F, T, B, P)				√
19	Öz yönetimli öğrenmeye zemin hazırlar. (F, T, B, P)		√		√
20	Hedef dili öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirir. (F, T, B, P)	√	√		
21	Bilgiye tekrar ulaşabilme imkânı verir. (F, T, B, P)				√
22	Her öğrenciye kendi hızında çalışma olanağı sağlar. (F, T, B,		√		

	P)		
23	İş birliğine dayalı öğrenmeyi destekler. (F, T, B, P)	√	√
24	Üst düzey düşünme becerilerine katkı sağlar. (F, T, B, P)	√	
25	Öğrencilerde farklı bakış açıları geliştirir. (F, T, B, P)	√	√
26	Öğrenci-öğrenci ve öğretmen-öğrenci ilişkilerini kuvvetlendirir. (F, T, B, P)		√
27	Yabancı dil öğrenme sürecini daha zevkli hâle getirir. (F, T, B, P)	√	√
28	Öğrencinin kendi potansiyelini görmesini ve artırmasını sağlar. (F, T, B, P)	√	√
29	Öğrenme sürecini kolaylaştırır. (F, T, B, P)		√
30	Öğrencilerin akademik başarısına katkı sağlar. (F, T, B, P)	√	√
31	Derste farklı yöntem ve teknikler kullanılmasına elverişli bir zemin hazırlar. (F, T, B, P)		√
32	Öğrencilerin hedef dilde tartışma becerilerini geliştirir. (F, T, B, P)	√	√
33	Öğrencileri eleştirel düşünmeye sevk eder. (F, T, B, P)		√
34	Dijital iletişim becerilerini geliştirir. (F, T, B, P)	√	√
35	Dil öğrenme sürecinde öğrenci ve öğretmen çıktılarının üçüncü şahıslarla paylaşılmasına imkân sağlar. (F, T, B, P)		√
36	Öğretmenin öğrencilere anlık dönüt vermesine imkân sağlar. (F, T)	√	
37	Öğrencilerin akran değerlendirmesi yapmasına imkân sağlar. (F, T, B)	√	√
38	Yaşam boyu öğrenme platformu sağlar. (F, T, B, P)	√	√

*Tabloda yer alan “1” bölümü *Dilsel Gelişime Katkı*, “2” bölümü *Kişisel Gelişime Katkı*, “3” bölümü *Sosyo-kültürel Gelişime Katkı* ve “4” bölümü *Yabancı Dil Öğretim Platformuna Katkı* şeklinde listelenmektedir.

** Tabloda sosyal medya araçları parantez içerisinde “F, T, B ve P” harfleri ile sembolize edilmektedir.

Tablo incelendiğinde araştırmacıların sosyal medya araçlarının faydalarını “dilsel gelişime katkı”, “kişisel gelişime katkı”, “sosyo-kültürel gelişime katkı” ve “yabancı dil öğretim platformuna katkı” şeklinde 4’e ayırdıkları görülmektedir. Facebook, Twitter, Blog ve Podcast’lerin öğretime katkılarından hareketle hazırlanan tabloya göre sosyal medya araçlarının dilsel gelişime 16, kişisel gelişime 20, sosyo-kültürel gelişime 9 ve yabancı dil öğretim platformuna 14 katkısı vardır.

Sosyal ağlar öğrencilere ders içi ve ders dışı süreçlerde yönetici, öğretici ve arkadaşlarıyla bağlantı kurma fırsatı sunmaktadır. Öğrenciler neyi, ne zaman, nerede ve nasıl öğreneceğine kendileri karar vermekte, ders içeriklerine tekrar tekrar erişebilmektedir. Sosyal ağlar eğitimde kullanılmaları durumunda öğrencilerin streslerini azaltmaya ve süreçten memnuniyetlerini artırmaya yardımcı olmaktadır. Multimedya araçlarını bünyesinde barındırması ve öğrencilerin birden fazla duyu organına hitap etmesi sayesinde öğrenme kolaylaşmakta, akılda kalıcılık artmaktadır (Zaidieh, 2012, s. 18).

Öğreticiler sosyal medyayı dil öğretiminde kullanırken bazı hususlara dikkat etmelidir. Özmen ve arkadaşları (2012, s. 504) sosyal medyanın eğitim-öğretim ortamlarına aktarılması hususunda dikkat edilmesi gerekenleri şu şekilde sıralamaktadır:

- Sosyal medyanın etkin kullanımı için eğitimin her kademesinde gerekli teknik alt yapı sağlanmalıdır.
- Yönetici ve öğretmenler sosyal medyayı kullanmaları yönünde teşvik edilmeli, mesleki gelişimlerini sağlamak için eğitim programları düzenlenmelidir.
- Bilgiye her an ve her yerden ulaşma imkânı tanıyan ve bu yönüyle uluslararası boyutta öğrenci katılımına fırsat veren sosyal medya platformları ders ortamında da kullanılmalıdır.
- Sosyal ağların eğitsel alanlarda kullanılmasına ilişkin kapsamlı araştırmalar yapılmalıdır.

Web araçları yazma etkinlikleri için öğrencilere çok kapsamlı ve geniş bir uygulama alanı sağlamaktadır. Bilişim teknolojileri ve sosyal ağlar kullanılarak gerçekleştirilecek yazma etkinlikleri güdümlü yazma, serbest yazma ve yaratıcı yazma başlıkları altında toplanabilir. Öğrenci güdümlü yazmada bir konu hakkında öğreticinin yönlendirmesiyle yazmaktadır (Coşkun, 2017, s. 299). “Serbest yazma tekniğinde, öğrenciler bir konu seçerler ve seçtikleri konu hakkındaki duygu, düşünce ve hayallerini tür (şiir, hikâye, tiyatro, masal vb.) sınırlaması olmadan yazarlar.” (Calp, 2013, s. 883). Yaratıcı yazmada ise öğrenci mevcut bilgiyi, kavramı, olayı, sesi, görüntüyü, hayali yeniden kurgular ve bir diğeri ile ilişkilendirip yeni bir ürüne ulaşır (Güleryüz, 2006, s. 126).

2.4. YAZMA BECERİSİ

“Yazılı anlatım, öğrencinin kendi gördüğünü, duyduğunu, düşündüğünü ve yaşadığını yazarak anlatmasıdır.” (Kavcar vd., 2016, s. 83). Durmuş’a (2013b, s. 206) göre ise yazma “düşünceleri; örnekler, kanıtlar gibi verilerden yararlanarak açıklayan; kimi örneklerinde günlük hayatın temel yazılı iletişimini sağlamayı, kimi örneklerinde ise etkili bir dil kullanmayı amaç edinen; bunu yaparken standart bir dilin katı yazım ve noktalama kurallarına ve de dil bilgisinin karmaşık ve çeşitli yapılarına bağlı kalarak ortaya koyan bir anlatma becerisidir.”

Dil eğitiminde yazma becerisinin geliştirilmesi çok önemlidir. Yalnızca Türkçe derslerinde değil, her derste ve ortamda insanlar görüşlerini aktarmak için yazıyı kullanmaktadır. Yazı sayesinde bireyler ana dillerini kullanarak anlatmak istediklerini karşı tarafa aktarabilmektedir. Yapılan tanımlarda yazının düşünceleri, duyguları, duyulanları, tasarlananları ve görüp yaşananları işaretler yoluyla başkalarına anlatma aracı olduğu vurgulanmaktadır. Bunun yanı sıra yazı, iletişim kurmanın ve kendimizi ifade etmenin de aracıdır (Özkara, 2007, s. 19)

Yabancılara Türkçe öğretimi süreçlerinde öğretim dil becerileri üzerine kurgulanmakta, öğrencilere becerilerle eş zamanlı olarak dil bilgisi kuralları öğretilmekte, dil becerileri anlama (okuma ve dinleme) ve anlatma (konuşma ve yazma) becerileri şeklinde iki başlıkta ele alınmaktadır.

Yazma, anlatmaya dayalı diğer dil becerisi olan konuşmaya benzemektedir. Ancak yazma becerisi çıktıların doğruluk ve akıcılık konusunda yeterli ve başarılı sayılma düzeyi diğer dil becerileri ile karşılaştırıldığında daha yüksektir. Bu nedenle yabancı ve ikinci dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisinin geliştirilmesi diğer becerilere oranla daha zor olmakta ve süre almaktadır (Durmuş, 2013b, 206). Bağcı ve Başar’a (2018, s. 311-312) göre de yazma becerisinin geliştirilmesi için hedef dilin inceliklerini iyi şekilde öğrenmek ve pratik yapmak gerekmektedir. Bu nedenle yabancı dil öğrenenlerin çoğu en çok yazma becerisinde zorlanmaktadır. Öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmede zorlanması onlarda yazmaya karşı olumsuz bir tutum gelişmesine de neden olmaktadır. Erol (2016, s. 202) tarafından İstanbul Üniversitesi Dil Merkezinde 21 farklı ülkeden 32 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilen araştırmada

yazma, yüzde 48,4 ile en sevilmeyen dil becerisi seçilmiştir. Aynı araştırmada öğrencilerin yüzde 68,8'i ders kitaplarındaki ilgili etkinliklerin yazma becerilerini geliştirmede, yüzde 65,6'sı ise öğretmenlerin yazmalarını geliştirmeye yönelik çalışmalar gerçekleştirmede yeterli olmadığını belirtmiştir.

Yazma, öğrenme süreçlerini kontrol etmeye, öğrencilerin dil düzeylerini belirlemeye, öğrenilenleri pekiştirmeye, dil hatalarının tespit edilmesine, yazım ve noktalamanın kavratılmasına, diğer becerileri geliştirilmeye, öğrencilerin yaratıcı düşüncelerine, öğrenilenlerin kalıcı olmasına ve öğrencilerin yetilerini performansa dönüştürmelerine yardımcı olmaktadır (Çakır, 2010, s. 167-168). “Yazma eylemi diğer dil becerilerinin geliştirilmesine katkıda bulunmakla birlikte kişinin kimliğinin geliştirilmesi için de önemli bir iletişimsel araçtır. Bu becerinin üretici ve etken bir özelliği vardır. Kişinin bu beceriyi yalnız başına değil de en çok derslerde öğrenmesi ve geliştirmesi gerekir.” (Balci, 2000, s. 528).

“Yazan kişinin yazı ile verdiği iletinin okuyan tarafından doğru ve eksiksiz anlaşılması için iletiyi hangi kelimelerle ifade edeceğini, cümleyi nasıl düzenleyeceğini ve yazım kurallarına uygun bir şekilde nasıl yazacağını bilmesi gerekmektedir.” (Barın, 2006, s. 22). Yazma etkinlikleri öğrencilerin ilgi alanlarını, eğilimlerini, bilgilerini ve yaşantı düzeylerini öğrenmemizi ve onları yakından tanımamızı gerektirmektedir. Konu seçimi, planlama, anlatma, değerlendirme gibi yazılı anlatım etkinliklerinin her aşamasında öğrenci düzeyleri dikkate alınmalı, bu bağlamda çalışmaya önce öğrenciden başlanmalıdır. Öğrencilerin yazma alışkanlığı edinmeleri ve hatasız yazmaları için bir süre gerekmektedir. Bunun için yazma çalışmaları bir süreklilik arz etmeli, çalışmalarda basitten karmaşığa doğru gidilmelidir (Temizkan, 2003, s. 15-16).

2.4.1. Yazma Eğitiminin Aşamaları

Yazma eyleminin gerçekleştirilebilmesi için öncesinde öğrenci birçok temel bilgiye hâkim olmalıdır. Öğrencinin metin oluşturabilmesi için önce paragraf yazması, paragraf için ise öncelikle cümleler kurması gerekmektedir. Cümle kurabilmek için ise anlatılmak istenen duygu ve düşünceleri ifade etmeye yetecek kelime dağarcığı öğrencide oluşturulmalıdır. Belirli bir düzeye gelen öğrenci temel dil bilgisi kuralları,

kelime bilgisi ve sözlük yardımıyla cümleler kurabilir. Paragraf oluşturmak için cümleleri birbirine bağlayabilir ve cümlede anlam bütünlüğünü sağlayabilir (Hamaratlı, 2015, s. 70). Öğrencinin kelime dağarcığını geliştirmeden önce ise alfabeyi doğru şekilde öğrenmesi, sesleri doğru anlaması ve doğru telaffuz etmesi gerekmektedir.

Bu bölümde yazma eğitiminin aşamalarına alfabe, kelime, cümle, paragraf ve metin olmak üzere beş başlıkta yer verilmiştir.

2.4.1.1. Alfabe

Yabancılara Türkçe öğretimi, tanışma diyalogları ile başlamakta, devamında öğrencilere Türk alfabesi verilmektedir. “Türkçedeki sesler ünlüler ve ünsüzler olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Ses yolunda bir engele çarpmadan çıkan seslere ünlü denir. Ses yolunda bir engele çarparak çıkan seslere ünsüz denir.” (Türk Dil Kurumu, 2020). Türk alfabesinde 29 harf bulunmaktadır. Bu harflerin 8’i ünlü, 21’i ünsüzdür.

Türkçe öğrenen yabancıların ana dilleri Latin harfleri ile yazılıyorsa veya bu öğrenciler İngilizce, Almanca vb. Latin alfabesi ile yazılan bir dili biliyorlarsa öğrencilerin Türk alfabesine uyum sağlamaları kolay olmaktadır. Fakat bu öğrenciler yalnızca Arap, Kiril vb. alfabelerle yazılan dillerden birini biliyorlarsa öğrenciler alfabede ilk baştan itibaren zorlanmaktadır. “Latin alfabesinde bulunmayan ancak Türk dilinin ses özelliklerini yansıttığı için alfabemizde yer alan bazı sesler yabancı öğrenciler için problem olabilmektedir. Örneğin Doğu Afrika’da Uganda, Kenya, Somali, Tanzanya gibi ülkelerde konuşulan Svahili dilinde “ü, ö, ı” sesleri olmadığı için bu ülkelere gelen öğrenciler bu sesleri çıkarmakta zorlanmaktadır.” (Yıldız ve Tunçel, 2011, s. 133). Arap alfabesinde ünlü harfler bulunmamaktadır. Bu nedenle Arap öğrenciler, Türkçe yazı sistemine uymada sorunlar yaşamakta, Türkçe kelimeleri yazarken ünlü harfleri atlamakta ya da çoğu kez bu harfleri yanlış yazmaktadır (Bağcı ve Başar, 2018, s. 313). Ana dili olarak Japonca konuşan öğrenciler ise “r” sesiyle “l” sesinin arasındaki ayrımı fark edememektedir. Bunda Japon dilinde “l” sesinin olmaması en önemli etkidir. Japonlar bu nedenle konuşmada ve yazıda Japoncada olduğu ve “l”ye benzediği için “r” sesini ve harfini kullanmaktadır (Candaş, 2009, s. 273). Türkçede kelime başında kullanılmayan ve kelime içerisinde telaffuz edilmeyen *yumuşak g* (ğ) kendisinden önce gelen ünlüyü uzatma görevi olan bir grafemdir (Coşkun, 2015, s.117).

Yazıda kullanılmasına rağmen telaffuzda tam karşılığı olmadığı için öğrenciler yazı yazarken “ğ” harfini kullanmada sorunlar yaşayabilirler. Bu nedenle alfabe öğretimi sırasında yumuşak g harfinin kendisinden önce gelen ünlüyü uzatma görevine sahip olduğu vurgulanmalı ve örneklerle kullanım pekiştirilmelidir (Çetin, 2017, s. 396).

“Özellikle bazı harflerin sesletiminin kavratılması ve bunun yazıya doğru aktarılması öncelikli kazanımlar arasında olmalıdır. Öğrencilerin temel düzeyde alfabeyi tam olarak öğrenmemesinden kaynaklanan hatalar ileri düzeylerde de kendini gösterecektir.” (Erol, 2016, s. 187). Türkçe öğrenen yabancıların ilk günden itibaren alfabedeki sesleri doğru öğrenmesi, telaffuz etmesi ve yazması çok önemlidir. Bu nedenle öğretmenler ilk dersten itibaren harflerin sesletimine dikkat etmeli, yapılan yazma yanlışlarını anında düzeltmelidir. Alfabe öğretimi sırasında öğrencilere yalnızca sesler verilir geçilmemeli, harflerle birlikte kelime öğretimi de yapılmalıdır. Özellikle öğrenciler için telaffuzu zor olan “u, ü, ı, i, o, ö” sesleri ile ilgili kelimeler öğrencilere verilmeli, bu seslerin telaffuzunda sorun yaşayan öğrencilerle özel çalışmalar yapılmalıdır. Kelimeler tahtaya yazıldıktan sonra öğrencilerin kelimeleri defterlerine yazmaları istenmeli, öğretici tüm öğrencilerin yazılarını kontrol etmelidir.

2.4.1.2. Kelime

Cümle oluşturmada kelimeler en temel unsurdur. Çünkü kelimeler bir araya gelerek anlamlı cümleleri oluşturur. Bu nedenle kelime öğretimi yabancılar Türkçe öğretiminde de çok önemlidir. Öğrencilerin sözcük dağarcığı ne kadar zenginse, öğrenci kendisini sözlü ve yazılı ifade etmede o kadar başarılı olur (Bağcı ve Başar, 2018, s. 314). Tekşan’a (2001, s. 36) göre de “düşünce ve duygular kelime aracılığıyla açığa çıkarıldığı için yazılı anlatımın temel unsuru kelimedir. Yerinde ve iyi seçilmiş kelimeler açık ve etkili düşüncelerdir. Düşünme ve ifadenin güzelliği kelime seçimiyle ilgilidir.”

Kelime dağarcığının geliştirilmesinde somut kavramların öğrenilmesi daha kolaydır. Ana dili olarak Türkçe öğretiminde fiziksel ve zihinsel gelişime bağlı olarak soyut kavramların öğrenilmesi ilerleyen öğretim kademelerinde daha kolay olmaktadır. Çünkü soyut kelimeler bilimsel ve kültürel öğeleri kapsamaktadır (Arı, 2006, s. 315). Benzer şekilde yabancılar Türkçe öğretiminde de soyut kavramların öğretimi ilerleyen

düzeyle bırakılmakta, temel düzeyde öğrencilere özellikle somut ve günlük hayatta çok kullanılan kelimeler verilmekte ve öğrencilere temel söz varlığının kazandırılması amaçlanmaktadır. “Temel söz varlığını belirlerken öncelikle, organ ve akrabalık adlarının, sayıların, günlük hayatta sıkça kullanılan isim ve fiiller ile onlarla ilişkisi olan kelimelerin, sıkça kullanılan deyimler, atasözleri ve iletişimde önemli bir yeri olan kalıplaşmış sözlerin ele alınması gerekmektedir.” (Barın, 2003, s. 311). Öğrencilere yeni kelimeler öğretilirken kelimenin bağlam içerisindeki anlamına uygun olarak verilmesi gerekir. Aksi hâlde öğrenciler kelimeleri bağlamına uygun düşmeyecek şekillerde kullanabilirler (Bağcı ve Başar, 2018, s. 315).

Aşık (2007, s. 9-10), Türkçe öğrenen bireylerin öğrenmesi gereken temel sözcükleri belirlemek amacıyla Türkçe konuşma dilinde en sık kullanılan sözcüklerin neler olduğuna dair bir çalışma gerçekleştirmiştir. Çalışma kapsamında Türkçe konuşulan farklı mekânlarda, farklı zamanlarda üçer dakikalık 1000 ses kaydı dosyası hazırlanmış, daha sonra kayıtlar analiz edilerek kelimelerin kullanım sıklıklarından hareketle düzeyle göre öğrenilmesi gereken kelimeler listelenmiştir. Araştırmacı, kelime listesindeki ilk 500 kelimenin temel, 500’den 1000’e kadar olan kelimelerin orta ve 1000’den 1500’e kadar olan kelimelerin yüksek düzeyde Türkçe öğrenenlere kazandırılması gerektiğini belirtmiştir.

Yapılan çalışma, yabancılara Türkçe öğretimi süreçlerinde öğrenilmesi gereken en önemli kelimeleri ve hangi seviyede kaç kelimeye hâkim olunması gerektiğini ortaya koyması açısından önem arz etmektedir. Çünkü düşünceleri doğru aktarmak için yeterli bir kelime hazinesine sahip olmak gerekmektedir. Bu nedenle öğretici, öğrencilerinin kelime hazinelerini zenginleştirecek çalışmalar yaptırmalıdır. Kelime hazinesini genişletmek için sözlükten istenen kelimeleri bulma; kitapların indekslerinden faydalanma; eş anlamlı, zıt anlamlı ve eş sesli kelimeler türetme ve yeni öğrenilen kelimeleri cümle içerisinde kullanma gibi çalışmalar öğrencilerin kelime hazinesini zenginleştirmek için yararlı olacak çalışmalardır (Temizkan, 2003, s. 20). Öğrencilerin yazıları hem öğreticiler hem de öğrencilerin kendileri tarafından değerlendirilmeli, yapılan kelime hataları tespit edilmeli ve sonraki yazma etkinliklerinde aynı hataların yapılmamasına özen gösterilmelidir (Karadağ ve Maden, 2013, s. 276).

2.4.1.3. Cümle

Yazılı anlatım kelimelerle başlamakta ve onları cümle içerisinde doğru şekilde kullanmakla devam etmektedir. Düşünce, duygu ve hayallerin amaca uygun ve eksiksiz biçimde ifade edilmesi doğru ve anlaşılır cümleler kurulmasına bağlıdır. Düşünceler ifade edilirken laf kalabalığı yapılmamalı, cümlede ne anlatılmak isteniyorsa doğrudan o verilmeli ve bilinmeyen kelimelerin kullanımından kaçınılmalıdır. Cümleler arasında bir birlik olmalıdır (Temizkan, 2003, s. 21).

Cümlede anlam, yalnızca cümleyi oluşturan kelimelerin anlamlarıyla sınırlı değildir. Çünkü aynı kelimelerle kurulan fakat dil bilgisi kurallarına uygun olarak farklı şekillerde sıralanan cümleler farklı anlamlar taşıyabilmektedir (Karadağ ve Maden, 2013, s. 276). Bu nedenle Türkçeyi yabancılara öğretirken cümle kurma çalışmaları ile öğrencilerin farkındalıklarının geliştirilmesi ve söz dizimi kurallarının doğru şekilde kavratılması gerekmektedir.

Coşkun'a (2011, s. 47-48) göre cümle eğitimi alması gereken öğrencilerin en sık yaptıkları hatalar şu şekildedir:

- Cümleleri yarım bırakma ya da bir cümle bitmeden diğerine geçme,
- Anlatım bozuklukları yapma,
- Kelimeleri yanlış seçme,
- Aynı şeyleri tekrar etme,
- Yazım ve noktalama hataları yapma.

Öğrencilerin düzgün cümle kurmasında en önemli hususlardan biri ad durum ekleridir. Öğrenciler ad durum eklerini doğru kullanmadıklarında doğru cümle kurmakta da zorlanmakta, kurulan cümlelerde özne-yüklem uyumsuzlukları dikkat çekmektedir.

İfadelerin anlaşılır ve açık olması, kelimelerin doğru seçilmesine ve söz dizimine göre sıralanmasına bağlıdır. Kurulan cümlelerin anlaşılır olması için cümledeki ara ve ana anlamlı birimler arasında mantıklı bir bağ kurulması, bu bağ çerçevesinde kelime ve kelime gruplarının sıralanması ve noktalama işaretlerinin anlamı bozmayacak şekilde doğru yerlerde kullanılması gerekmektedir (Çetin, 2017, s. 397).

Söz dizimi kuralları dilden dile farklılık göstermektedir. İngiliz dilinde söz dizimi “özne + yüklem + nesne” şeklinde, Türk dilinde ise “özne + nesne + yüklem” şeklindedir. Bu

nedenle cümle öğretimi sırasında öğrencilere söz dizimi kuralları öğretilmeli ve öğrenciler buna dikkat ederek yazma alışkanlığı kazanmalıdır. Öğrenciler doğru cümleleri ancak doğru kelimeleri kullanarak kurabilirler. Bu aşamada öğrencilere belirli bir konuda bazı kelimeler verilip onlardan anlamlı bir cümle kurması ya da görselleri cümlelerle anlatması beklenebilir. Öğrenciler kullanılan kelimenin anlamını ya da söz dizimi kurallarını kavrayamazlarsa cümleleri anlamsız ve karmaşık şekillerde kuracaklardır (Tiryaki, 2013, s. 40-41).

2.4.1.4. Paragraf

“Paragraf, düzyazıda geniş bir konunun bir yönünü işleyip geliştiren ve kendi içinde bir bütünlük taşıyan cümleler topluluğu, bir metni oluşturan küçük birimlerdir.” (Coşkun, 2011, s. 54). Bağcı (2011, s. 112) ise paragrafı bir fikri, duyguyu, isteği, öneriyi tam olarak veya bir yönüyle açıklayan ya da tasvir eden cümleler bütünü olarak tanımlamaktadır.

Paragraf düzeyinde eğitim alması gerekenler cümle oluşturabilmekte fakat cümleleri bir araya getirmekte sorun yaşamaktadır. Bu kişilerin hazırladıkları metinlerde cümleler arasında bir bağ yoktur. Hatta cümlelerin bazıları, birer slogan gibi tek başına paragraf oluşturabilecek anlam yoğunluğuna sahiptir (Coşkun, 2011, s. 56). Türkçe öğrenen yabancı öğrenciler de metin yazarken bazen zorlanmakta, paragraflar içerisindeki cümleler birbirlerinden kopuk olmaktadır. Bunun nedeni öğrencinin düşünmek istediklerini ifade edemediği zaman bağlamdan kopuk cümlelerle metni zenginleştirmeye çalışmasıdır. Özellikle kelime sınırlaması getirilen yazma etkinliklerinde öğrenci sınıra ulaşmak için kelime hazinesinin yettiği kadar kendisini ifade etmeye çalışmakta, önceliği kelime sayısı olduğu için de paragraftaki cümleler arası uyumu dikkate almamaktadır.

“Paragraf öğretiminde Türkçede paragrafın nasıl olması gerektiği örneklerle anlatılmalıdır. Verilen paragraf örnekleri, içeriği ve dil özelliği açısından öğrencinin düzeyine uygun olmalıdır.” (Erol, 2016, s. 193). Sağlam bir paragraf oluşturmak için öğrencilere mutlaka farklı konularda paragraf yazma etkinlikleri yaptırılmalıdır. Etkinliklerde öğrencilere iyi ve doğru yapılandırılmış paragraflardan oluşan metinler verilmeli, bu metinler öğretici rehberliğinde sınıf içi etkinliklerle incelenmelidir.

Paragraflar gelişigüzel değil, bir plan içerisinde yazılmalıdır. Bir kompozisyon metninde olduğu gibi paragraflar da kendi içerisinde giriş, gelişme ve sonuç cümlelerinden oluşmalıdır (Bağcı, 2011, s. 114).

Yabancılara Türkçe öğretimi özelinde de öğrencilere karışık diyalog cümleleri verilmeli ve öğrencilerin cümleleri anlamlı bir şekilde bir araya getirmesi beklenmelidir. Doğa ve şehir resimleri verilerek öğrencilerin gördüklerini anlatmaları ve yazıya dökmeleri istenmelidir (Tiryaki, 2013, s. 41). Öğreticiler bir paragrafa başlamalı ve devamını öğrencilerin getirmesini istemelidir. Hazır metinlerde paragraflardan bazı cümleler çıkarılmalı, öğrencilerin doğru cümleyi doğru paragrafa yerleştirmesi istenmelidir.

2.4.1.5. Metin

Yabancılara Türkçe öğretiminde temel amaç, öğrencinin kendisini yazılı veya sözlü şekilde ifade etmesini ve Türkçe gelen yazılı ve sözlü mesajları anlamlandırmasını sağlamaktır. Öğrenciyi yetkin hâle getirebilmek için kullanılan malzemeler ise metinlerdir. Metinler dil öğretiminin en çok kullanılan materyalleridir (Melanlıoğlu, 2017, s. 114).

Metinde yer alan her bir paragraf, verilmek istenen düşünceyi farklı yönleriyle yansıtır. Paragraflar arasında bağlantılı ve mantıklı geçişler olması, konunun dağılmaması ve metin bütünlüğünün korunması çok önemlidir. Türkçe öğrenen yabancıların metin düzeyinde başarılı olması ana dillerindeki yazma başarıları ile de yakından ilgilidir. Öğrenciler ana dillerinde düşünceyi geliştirme yollarını kullanmıyorsa öğrendikleri hedef dilde de kullanamamakta ve başarısız olmaktadır. Bu nedenle yazma etkinliklerinde düşünceyi geliştirme tekniklerinin kullanılması gerekmektedir (Çetin, 2017, s. 399).

Coşkun (2011, s. 66), metin düzeyinde eksikleri olan öğrencilerin ortak özelliklerini şu şekilde sıralamaktadır:

- Paragraflar arasında kopukluklar bulunmaktadır.
- Metinlerde geliştirilemeyen, yarım bırakılan düşünceler vardır.
- Ana düşünce açık değildir veya yardımcı düşünceler ile desteklenmemiştir.

- Gereksiz tekrarlara ya da konuya uygun olmayan bilgilere yer verilmiştir.
- Metni oluşturan birimler arasında okuyanın doldurmasının imkânsız olduğu boşluklar bırakılmıştır.
- Metnin üslubu ve anlatım tarzıyla türü arasında uyumsuzluk vardır.

Ülkemizde Türkçe yazılı anlatım becerisinin geliştirilmesi aşamasında geleneksel olarak öğretici bir konu vermekte ve belirli bir süre içerisinde öğrencinin bu konuda bir metin oluşturması beklenmektedir. Metnin okuyucusu öğretici olacaktır ve öğrenci metni üretirken yazıyı öğreticinin okuyacağını ve bir değerlendirmeye tabii tutulacağını bilmektedir. Bu yaklaşımda hem öğretici hem de öğrenci için metin hazırlama sürecinden ziyade ürün ön plana çıkmaktadır. Üretilen metin ise süreçte yaşanan eksikliklerden dolayı özgün bir nitelik taşımamakta, metinlerde sıklıkla benzer ifadelere rastlanmaktadır (Çakır, 2002, s. 33).

Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin dil öğrenme nedenlerine bakıldığında lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimi almak için Türkçe öğrenenlerin çoğunlukta olduğu görülmektedir. Bu kişiler Türkiye’de akademik hayatlarını sürdürebilmek için akademik metin yazma kabiliyetine sahip olmalıdır. Öğrencilerin başarılı metinler oluşturabilmesi için paragraf oluşturmada konu bütünlüğü, tutarlılık ve sıralama gibi hususlarda eğitim alması, yükseköğrenim görecekları alanlarda yazılmış makale örneklerini incelemeleri gerekmektedir. Öğreticiler bu aşamada öğrencilere kullanılan terimler, dil özellikleri ve konuların kapsamı hakkında bilgi vermelidir (Erol, 2016, s. 194).

2.4.2. Yabancılara Türkçe Öğretiminde Yazma Süreci

Yazma eğitiminde genellikle ürün odaklı ve süreç odaklı yazma yaklaşımları kullanılmaktadır. Öğrencinin pasif konumda olduğu ürün odaklı yazmada öğretici yazma sonunda ortaya çıkan ürünü değerlendirmektedir. Süreç odaklı yazmada ise ürün değil, daha iyi bir ürün ortaya çıkması için süreçte yapılması gerekenler üzerinde durulmaktadır. Bu yaklaşımda yazmanın her sürecinde öğrenci aktiftir. Öğretmen ise öğrenciyi yönlendiren bir rehberdir. Süreç odaklı yazma yaklaşımlarında çeşitli planlı yazma ve değerlendirme modelleri bulunmaktadır. (Çetin, 2017, s. 400).

“Süreç yaklaşımı belli aşamalardan oluşmaktadır. Bunlardan ilki konunun belirlenmesidir. Konu belirlendikten sonra, sınıf içerisinde beyin fırtınası yapılarak

fikirler netleştirilir. Bu fikirler çerçevesinde öğrenciler birer taslak metin hazırlar. Oluşturulan taslaklar, sınıf içerisinde değerlendirilerek, tartışılır. Yapılan düzeltmeler sonucunda hazırlanan yazı, yayınlanmak veya sergilenmek üzere oluşturulur.” (Güngör, 2013, s. 45).

Öğreticinin görevi bütün sürece rehberlik etmek ve yazının tüm gelişimini göz önüne alıp değerlendirme yapmaktır. Öğretici yazma süreçleri boyunca planlama, taslaklar hâlinde gelişim gösterebilme ve verilen dönütlere uygun düzeltmeler yapabilme gibi becerilerin geliştirilmesine özen göstermektedir. Süreçteki sohbet, mesaj veya ses kaydı şeklindeki tüm dönütler yazma becerisinin gelişiminde büyük önem taşımaktadır (Yaylı, 2011, s. 79).

Tiryaki’ye (2013, s. 38) göre yabancılara Türkçe öğretiminde yazma süreci; motivasyon ve ön bilgilendirme, örnek metin inceleme, hazırlık, taslak oluşturma, düzenleyerek yazma, düzeltme ve yayımlama basamaklarından oluşmaktadır. Bu basamaklara süreç odaklı yazma yaklaşımlarında ve planlı yazma süreçlerinde de dikkat edilmektedir.

Yazma süreçlerinde öğretmenler; öğrencinin yazmada düşüncelerini nasıl düzenleyip bir plana dönüştürdüğünü, kelime ve ifadeleri doğru yerlerde kullanarak etkili bir anlatım özelliği sağlayıp sağlamadıklarını, kelimeleri yazım kurallarına uygun şekilde yazıp yazmadıklarını, konuşmada vurgu ve tonlamayı sağlayan noktalama işaretlerini yazılarında doğru şekilde kullanıp kullanmadıklarını süreç boyunca takip ederek gerekli yerlerde öğrencileri yönlendirirler (Durmuş, 2013b, s. 212).

Çetin’e (2017, s. 401) göre basamaklara uygun şekilde gerçekleştirilecek yazma çalışmalarında öğrenci yalnızca yazar olarak değil aynı zamanda planlayan, uygulayan ve değerlendiren olarak da sürece aktif katılım sağlamakta, akran değerlendirmeleri sayesinde öğrenciler birbirlerinin tecrübelerinden yararlanmakta ve öğrenci her aşamada eksiklerini fark ederek bir sonraki aşamaya geçmeden bu eksikleri gidermektedir.

Araştırmanın bu bölümünde yazma süreci basamaklarına yer verilmiştir.

2.4.2.1. Motivasyon ve Ön Bilgilendirme

Öğrencileri yazmanın zor olmadığına inandırma gibi durum söz konusu değildir. Önemli olan öğrencilerin yazmanın öğrenilebilir bir şey olduğuna, kendi düzeylerini zamanla geliştireceklerine ve düşüncelerini ilişkilendirerek eksik olan bilgiyi ortaya çıkaracaklarına inanmalarını sağlamaktır. Yazma öğretilen bir beceridir ve öğretici rehberliğinde gelişir. Öğreticinin görevi öğrenciyi yazma sürecine sokabilmek ve ona gereken desteği sağlamaktır (Dilidüzgün, 2019, s. 197).

Yazma, iyi bir motivasyon gerektirmektedir. Öğrenci, başarılı bir şekilde metin oluşturabilmek için önce bunu istemelidir. Yazma eğitimi, genellikle öğrencilerin çok dâhil olmak istemedikleri bir süreçtir. Bu süreçte öğrencilerin eksikleri somut bir şekilde ortaya çıktığı için öğrencinin motivasyonu da olumsuz etkilenmektedir. Öğrenciler olumlu motivasyon geliştiremedikleri takdirde ise yazma becerisinde başarısız olmaktadır (Hamaratlı, 2015, s. 66).

Öğrencileri yazma konusunda motive etmek için onların yazmayı dilin dört temel işlevi ile birlikte düşünmelerini sağlamak, sonrasında da öğretilenleri yazma çalışmaları ile desteklemek gerekmektedir. Yazmada kişinin başarılı olması büyük ölçüde öz güveninin yüksek olmasına bağlıdır. Bunun için öğrenciler öncelikle yazma konusunda başarılı olacaklarına inandırılmalıdır (Gündüz ve Şimşek, 2019, s. 31).

Öğretici, yazma çalışmaları öncesinde bir yandan öğrencilerin motivasyonlarını yükseltirken diğer yandan da onları yapılacak etkinlikler ve işleyiş ile ilgili bilgilendirmelidir. Özellikle üretici becerilerde öğrenciler etkinliklere başlama konusunda isteksiz davranabilmektedir. Bunda öğrencilerin hedef dile ilişkin ön yargılarının veya başarısız olma korkusunun etkisi büyüktür. Öğretici bu aşamada öğrencileri rahatlatmalı, örnek uygulamalarda kendisi ön plana çıkarak onlara yol göstermelidir.

2.4.2.2. Örnek Metin İnceleme

Öğretici, yazma etkinliklerinde öğrencilere kendilerinden beklenen metin türü hakkında bilgi vermeli, öğrencilerin kafalarında yazma konusu ve türü hakkında soru işareti kalmamalıdır. Özellikle yabancılara dil öğretiminde bunun en güzel yolu öğrencilerle

birlikte örnek metin incelemeleri gerçekleştirmektedir. Öğrenciler o gün sınıf içerisinde bir mektup yazacaklarsa önce öğreticinin tahtada bir mektup yazması veya teknolojik cihazlardan destek alarak öğrencilere bir mektup göstermesi gerekmektedir. Daha sonra öğrencilere mektupta dikkat edilmesi gereken hususlarla ilgili bilgi verilmelidir. Öğrenciler mektup yazmak ile ilgili temel basamakları gördükten sonra bu sefer kendileri üretim aşamasına geçmeli ve sınıf içerisinde istedikleri bir kişiye mektup yazmalıdır.

Metinler dilsel, semiotik, sözlü, yazılı, basit, üst düzey, edebî, bilgilendirici, anlatımsal, etkisel, otantik, değiştirilmiş vb. pek çok türe ayrılmakta, araştırmacılar bu konuda farklı görüşler dile getirmektedir (Eser, 1999; Akyol 2003; Cemiloğlu, 2009; Durmuş, 2013b; Güneş, 2013). Ortaya çıkan tasnif zenginliği beraberinde bir karmaşayı da getirmekte, öğrenciler metin türlerini somutlaştırmada sorunlar yaşamaktadır. Yabancılara Türkçe öğretirken “Eğitmenler konu ile ilgili kullanılan kelimeleri, metnin aşamalarını, hangi dil yapılarının nasıl kullanıldığını ve cümleler arası ilişkileri örnek bir metinden yola çıkarak açıklayabilirler. ‘Siz olsaydınız bu konuda, bu metni nasıl oluştururdunuz?’ şeklinde bir soru yönelterek bireylerin becerilerini ve bilgi düzeylerini ölçebilirler.” (Tiryaki, 2013, s. 42). Özellikle temel düzeyde örnek metinlerden hareketle öğrencilerden benzer metinler hazırlamalarını isteyebilirler.

2.4.2.3. Hazırlık

Yazılacak yazıyla ilgili beyin fırtınası yapma, öğrencilerin bu konudaki deneyimlerini tespit etme, araştırma, gözlemlerden yararlanma ve söylenecekleri belirleme yazı yazma süreçlerinde hazırlık için gereken unsurlardır. Hazırlık aşamasına öncelikle yazma amacı belirlenmelidir. Bu amaç konuya ve okuyucuya göre değişebilir. Öğretici-öğrenci iş birliği ile anlatım türü ve biçim özellikleri belirlenir ve yazma konusunda bir sınırlamaya gidilir. Hazırlık aşamasında öğretici öğrencilerini beyin fırtınası yapmaya yönlendirir ve onlara bir yol çizer. Öğrenciler birbirlerinin düşüncelerinden hareketle yeni düşünceler üretir. Konu belirlendikten sonra öğretici, öğrencilerden gelen düşünceleri kısa ifadelerle tahtaya yazar ve düşünce kümeleri oluşturur. Öğretici daha sonra öğrencilerin bunları birbirine bağlayarak anlamlı bir metin oluşturmalarını isteyebilir (Karatay, 2011, s. 29-31).

“Cluster yönteminde de beyin fırtınasına benzer şekilde öğretici öğrencilerden düşünce kümeleri oluşturmalarını istemektedir. Hazırlık sürecinde kullanılan bu tekniklerin yanında zihin ve kavram haritaları kullanarak veya konuyla ilgili film ya da video izleyerek de ön hazırlık yapılabilir.” (Aydın, 2019, s. 96-97)

2.4.2.4. Taslak Oluşturma

“Düşüncelerin söze döküldüğü ilk metin taslak metindir. Taslak yazarın plan doğrultusunda ürün geliştirmeye başladığı gözden geçirme sürecinin ilk aşamasıdır. Taslak metin, yazarın iletişimsel amaç ve niyeti çerçevesinde gözden geçirerek ele alması, düzeltilmesi ve geliştirmesi gereken metin olarak tanımlanabilir.” (Çetinkaya ve Aslandağ, 2019, s. 115).

Yazma taslağında konunun ana ve alt başlıkları belirlenir. Öğrenciler konuyla ilgili akıllarına gelenleri not eder ve daha sonra bu notlardan seçimler yaparak bir taslak oluştururlar. Öğrenciler hangi bölümleri kullanacaklarına kendileri karar verir. Bu sayede öğrenciler metindeki anlam bütünlüğünü sağlayabilmek için metnin akışını kendileri belirlerler. Bu bölümde öğrenciden metnin genelini ve konuyu yansıtabilecek bir başlık seçmesi istenir. Yazının başlığı içerikle uyumlu olmalıdır (Karatay, 2011, s. 33).

2.4.2.5. Düzenleyerek Yazma

Öğretici, öğrencilerle yazı taslaklarıyla ilgili görüşmeler yapmalı, taslakları daha anlaşılır ve planlı hâle getirmek için öğrencilere sorular yönelterek onlara rehberlik yapmalıdır. Sorular sayesinde öğrenciler yazma sürecinin önceki aşamalarına geri dönerek eksiklerini tamamlayabilirler. Bu sorular yazma sürecinde öğrencilerin daha bilinçli olmasını sağlar (Karatay, 2011, s. 36).

Öğrencilere herhangi bir konu verip yazmaları istendiğinde öğrenciler her zaman verimli olamaz. İlgi duymadıkları bir konuyla karşılaşan öğrenciler ne yapacağını bilemez. Çünkü hedef dilde bu konu ile ilgili kelime hazineleri sınırlıdır. Öğretici taslak oluşturma aşamasından sonra öğrenciye sorularıyla bir yol çizmeli, ona rehber olmalıdır. Yine öğrencinin hayal dünyasını harekete geçirmek için fotoğraf, video, ses

kaydı vb. farklı ürünlerden destek alınmalı ve öğrenci taslak metni yeniden düzenleyerek yazmaya teşvik edilmelidir.

Düzenleme, kişiye daha çok yeni düşünceyi keşfetme ve bu düşünceleri tutarlılık içerisinde aşamalı bir şekilde yapılandırma imkânı verir. Metnin tutarlı olmasını sağlamak için zihinde türetilen metnin yazıya geçirilme aşamasında düşünceler ve cümleler arasındaki ilişkilerin de düzenli olarak yapılandırılması gerekir (Ülper, 2019, s. 81). Bu ilişkiyi kurmada öğrenci bazen yetersiz kalabilir. Bu gibi durumlarda sürece öğretici dâhil olmalı ve öğrencinin metni tamamlaması sağlanmalıdır.

2.4.2.6. Düzeltme

Öğrencilerin hazırladıkları yazıların öğretici tarafından incelenerek düzeltilmesi ve öğrenciye dönüt verilmesi çok önemlidir. Öğreticilerin gerek sınıf içerisinde öğrencilerin katılımıyla yapılan düzeltme çalışmalarında gerekse kendisinin yaptığı değerlendirme ve düzeltmelerden sonra öğrencilerine geri bildirimde bulunması gerekmektedir. Bu şekilde öğrenci yazılarının niteliği zamanla artacaktır. Çünkü öğrenciler daha önce yaptıkları hataları sonraki yazılarında yapmamaya gayret edecektir (Göçer, 2011, s. 213).

Düzeltme, yazılı anlatımın en önemli unsurlarından biridir. Öğrenci yazdıklarının önemli olduğunu başkalarının onu önemsemesiyle anlamaktadır. Yazılı anlatım etkinliklerinde başkaları ifadesi ile anlatılmak istenen sınıftaki öğretici ve diğer öğrencilerdir. Dolayısıyla sınıf içerisinde gerçekleştirilen bir yazma çalışmasında hem öğreticinin hem de diğer öğrencilerin yazıyı okuması ve görüş bildirmesi önem arz etmektedir. Bu görüşlerin yapıcı bir nitelik taşıması dikkat edilmesi gereken bir diğer noktadır (Temizkan, 2003, s. 29).

Düzeltme basamağında cümle ve paragrafların sıralamasının doğruluğuna, düşünceyi geliştirme yollarından yararlanılıp yararlanılmadığı ve metnin anlamsal bir bütünlük taşıyıp taşımadığına bakılır. Öğrenciler yazılarını arkadaşlarına okuturlar ve onlardan gelen dönütleri dikkate alarak düzeltmeler yaparlar. Düzeltme çalışmalarının son aşamasında yazıdaki yazım ve noktalama hatalarına odaklanılır; varsa anlatım bozuklukları düzeltilir ve yazı şekil özellikleri açısından incelenir. Bu inceleme

sonrasında öğrenciler küçük gruplara ayrılır ve öğrencilerden birbirlerinin yazılarını teker teker değerlendirmeleri istenir. Akran görüşleri ve öğretici görüşleri sonrası çalışma tamamlanır (Karatay, 2011, s. 37).

2.4.2.7. Yayınlanma

Yazma sürecinin son basamağı yazılı anlatım etkinliğinin bir ürünü olan yazıların yayımlanmasıdır. Yazma etkinliklerine katılım öğrencilere zor gelmekte, öğrenciler etkinlikler sırasında genellikle sıkılmaktadır. Özellikle kendi ana dilinde yazma alışkanlığı kazanmamış öğrenciler bu süreçte daha da zorlanmaktadır. Sürecin ilk basamağından itibaren öğrenci motivasyonunu yüksek tutarak öğrencinin başarılı şekilde etkinliği tamamlaması temel amaçtır. Ön bilgilendirme ile başlayan sürecin sonunda yazının yayımlanması öğrenci için bir ödül gibi olacaktır.

Karatay'a (2011, s. 37-38) göre öğrencilerin yazılarını yayımlamak onlara öz güven kazandırmakta, cesaretlerini artırmakta, öğrenciler metin oluşturma sürecinde farklı kaynaklardan yararlanmakta, yazım ve noktalama kurallarına dikkat etmekte, ortaya koydukları ürün için ödüllendirilmekte, eleştiriye açık hâle gelmekte ve başarıya duygusunu kazanmaktadır. Bu sayede öğrenciler yazmaya ve dile karşı olumlu tutum geliştirmektedir.

Kendi ürettiği bir ürünün başkaları tarafından görülmesi, incelenmesi ve takdir edilmesi her insanın tatmak isteyeceği bir duygudur. Dolayısıyla yazma etkinliklerinin sonunda öğrenci yazılarının yayımlanması onları mutlu edecek, yazma karşı olumlu tutum geliştireceklerdir. Özellikle TÖMER'lerde yüz yüze eğitim şeklinde Türkçe öğrenen öğrencilerin yazıları bina içerisindeki panolarda mutlaka yayımlanmalıdır. Bu panolara belirli haftalarda, belirli temalarda içerikler üretilmeli ve pano canlı tutulmalıdır. Yine üniversite vb. kurumların kendi yayın organlarında; belediyelerin, derneklerin, vakıfların hazırlamış olduğu dergi ve broşürlerde öğrencilerin yazılarının yayımlanması öğrencilere kendilerini önemli hissettirecektir.

Uzaktan eğitim araçları üzerinden Türkçe öğrenenlerin yazılarının fiziki ortamlarda yayımlanması mümkün değildir. Bu öğrencilerin yazıları da kurumların internet sayfalarında, sosyal medya platformlarında yayımlanabilir. Yine öğretmenler kendi

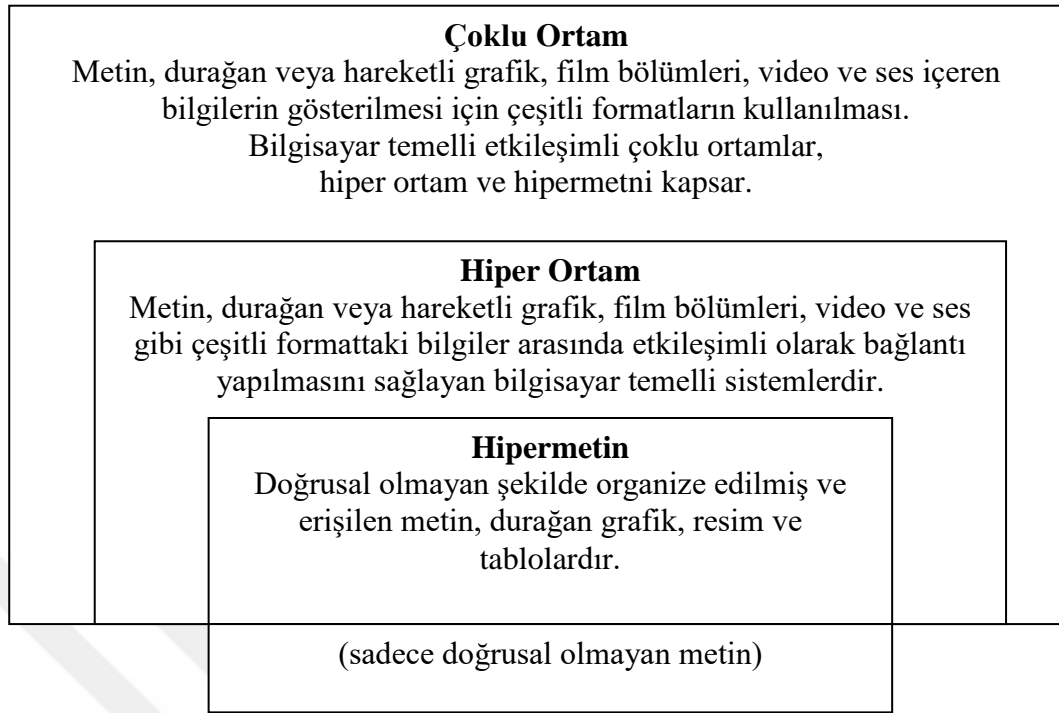
kurdukları gruplarda bu yazıları yayınlamalı ve tüm öğrenciler yazılara ulaşmalıdır. Sosyal medya üzerinden gerçekleştirilecek paylaşımlarda gönderiler beğeni ve yorum alacak, öğrenciler gruptaki yazıları arkadaşları ile paylaşacak, oluşturulan etkileşim ortamı öğrencilerin öz güvenlerini yükseltecektir.

2.4.3. Yabancılara Türkçe Öğretiminde Hipermetin Kullanımı

Teknolojinin gelişmesi insanların metin kullanım alışkanlıklarını da değiştirmekte, internet sayesinde insanlar istedikleri kaynağa istedikleri yerden erişim sağlamaktadır. “Özellikle gelişmiş ülkelerdeki okullarda dizüstü bilgisayarlar, e-kitaplar basılı kitapların yerini almaktadır. Üstelik günlük yaşamda dijital ortamdan, ekranlardan okuma oranı da her geçen gün artmaktadır.” (Türkyılmaz ve Başarmak, 2011, s. 200).

“Hipermetinsellik, ağ üzerinden başka alternatif mecralara kolayca erişimin gerçekleşmesidir. Bu özellik, ara yüzey üzerinde bir metinden diğer metne kolaylıkla geçmemizi, metinler arasında ve içinde dolaşmamızı sağlar” (Binark ve Löker, 2011, s. 11). “Bir hipermetin, bilgisayar ekranı ya da diğer elektronik cihazlardan okunabilir. Hipermetinler, sadece yazıdan ibaret olan yalın metinler değildir. Bir hipermetin; benzer şekilde diğer metin ve kaynaklara sanal bağlantılar içerir. Standart metinlerden (text) farklı olarak imaj, fotoğraf, tablo, matematik formülleri hatta video vb. içerebilir.” (Gezginci, 2016, s. 273).

Eğitim ortamlarında çoklu ortam ve hiper ortam araçlarının kullanımı gün geçtikçe artmakta, bu ortamlar için yeni araçlar geliştirilmektedir. Karadeniz (2006, s. 16), çoklu ortam, hiper ortam ve hipermetinlerin benzerlik ve farklılıklarını şu şekilde özetlemektedir:

Şekil 1. *Hipermetin, Hiper Ortam ve Çoklu Ortam Arasındaki İlişki*

Tablo incelendiğinde çoklu ortamın, hiper ortamı; hiper ortamın da hipermetni kapsadığı görülmektedir. “Bağlantılı metinler olarak tanımlanan hipermetin kavramı yazar, metin ve okur denklemine yeni bir anlayış oluşturma sürecindedir. Günümüz dijital yayıncılığı yeni bir yazar türünü gerektirir. Yazar, hem yaratıcı hem de alımlayan özne konumuna geçerek okuyucu rolünü de üstlenmektedir.” (Gezginci, 2016, s. 271)

Hipermetinler bilgi blokları arasındaki geçişi sağlamaları nedeniyle işlevseldir ve kullanıldıkları ortamlarda etkileşimi artırmaktadır. Teknolojinin ve internetin gelişmesi bu metinlere olan ilgiyi de artırmıştır. Hipermetinlerin gündelik hayattaki kullanımları her geçen gün artmakta, kurum ve kuruluşlar mobil cihazlar üzerinden verdikleri hizmetlerde hipermetinlere başvurmaktadır.

Sosyal medya araçları hipermetinler oluşturmaya elverişli bir yapıya sahiptir. Kişiler hesap açtıkları sosyal medya araçlarında farklı sosyal medya platformlarına ait içerikleri kolaylıkla paylaşabilmekte, bireyleri istedikleri içeriklere yönlendirebilmektedir.

Karadeniz (2006, s. 29), hipermetinlerin hayat boyu öğrenmeye uygun olması, mekândan ve zamandan bağımsız öğrenme ortamları sunması gibi nedenlerle öğretim tasarımcıları tarafından tercih edildiğini ifade etmektedir. OBM’ye göre sezgisel-

deneyimsel beceriler, dil öğrenenlerin yeni teknolojileri kullanma yeteneğini kapsamaktadır. Buna göre öğrenciler veri bankalarında ve hiper metinlerde ihtiyaç duydukları bilgileri arayabilmelidir (Telc, 2013, s. 109). Bunun gerçekleşmesi için öğrencilere hipermetinleri kullanma alışkanlığı kazandırılmalıdır.

Hipermetinler, dil öğretim süreçlerinde kullanılması durumunda öğrenmeyi kolaylaştıracak, öğrenciler kolaylıkla farklı içeriklere ve platformlara geçiş yapma imkânı bulacaktır. Kılıç ve Karadeniz (2006, s. 260), “öğrencilerin iyi yapılandırılmış hiper ortamda çalışırken detaylı ipuçları sayesinde rahatlıkla gezindiklerini, böylece daha az bilişsel yüklediklerini ve başarılarının arttığını” ifade etmektedir.

Bu çalışmada sosyal medya içerikleri WhatsApp üzerinden öğrencilere iletilmiş, öğrenciler kendileriyle paylaşılan linki kullanarak önce verilen içeriği tüketmiş, daha sonra tekrar WhatsApp üzerinden kendisine verilen görevle ilgili yazmayı gerçekleştirerek metni öğreticiye göndermiştir.

2.5. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

İnternet teknolojilerinin, Web 2.0 araçlarının ve sosyal medyanın dil öğretiminde kullanımına yönelik Türkiye’de ve Türkiye dışında çeşitli çalışmalar gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın bu bölümünde ilgili konularda hazırlanmış tez, makale, bildiri, kitap ve kitap bölümlerine kronolojik sırayla yer verilmiştir.

Öğüt ve arkadaşları (2004), “Bilgisayar destekli, internet erişimli interaktif eğitim CD’si ile e-egitim” isimli makalelerinde bilgisayar destekli eğitim sistemine uygun olarak eğitimin etkinliğini ve verimliliğini artırmak amacıyla Selçuk Üniversitesinde öğretim gören ve “Tarım traktörleri” dersini alan öğrencileri çalışma grubu olarak seçmiş ve öğrencilerin üniversite dışında da bu dersi tekrar edebilmelerini amaçlamıştır. Hazırlanan animasyonlarla öğrenilenlerin akılda kalıcılığının artırılması hedeflenmiş, çalışma sayesinde internetteki konuyla alakalı sitelerin ziyaret edilmesi ve alandaki güncel bilgilerin öğrencilerce ulaşılabilir olması sağlanmıştır.

Ajjan ve Harstone (2008), “Investigating faculty decisions to adopt Web 2.0 technologies: Theory and empirical tests” isimli makalelerinde sınıf içi öğrenmeyi desteklemek için kullanıldığında Web 2.0 araçlarının faydalarının neler olacağına ilişkin

fakültelerin farkındalığını değerlendirmeyi amaçlamıştır. Bulgulara göre bazı öğretim üyeleri, Web 2.0 araçlarının öğrencilerin öğrenmesine, arkadaşları ile etkileşim kurmasına, yazma becerilerini geliştirmesine ve dersten memnuniyetlerinin artmasına yardım ettiğini düşünmektedir. Fakat bununla birlikte bu öğretim üyelerinden çok azı derslerinde Web 2.0 araçlarını kullanmaktadır. Araştırmaya göre öğrencilerin kısa mesaj, wiki, sosyal ağ ve diğer Web 2.0 uygulamalarını kullanımları zamanla artmakta fakat bu kullanım artışı üniversitelerin fakültelerindeki derslere yansımamaktadır.

Albion (2008), “Web 2.0 in teacher education: Two imperatives for action” isimli makalesinde Web 2.0 araçlarının bilgiyi oluşturma ve paylaşma aşamalarında daha başarılı olduğunu, toplum içerisinde bu araçların kullanımı arttıkça eğitimde kullanımına yönelik beklentilerin de arttığını belirtmiş; Web 2.0 araçlarının eğitimde, okulda, yükseköğretimde ve öğretmen yetiştirmede kullanılması meseleleri üzerinde durmuştur. Araştırmacı Web 2.0 araçlarını kullanarak e-portföyler etrafında öğrenci topluluklarının geliştirilmesinin uygulamada Web 2.0 kullanımını desteklemek için gereken özgün deneyimi oluşturduğunu, bunun da öğretmenlerin profesyonel kullanımını artırmak için en iyi yol olduğunu belirtmiş; bu yolu seçen eğitimcilerin karşılaşacakları zorluğun Web 2.0 araçlarını uygulamaları otantik kılacak şekilde kullanmak olacağını dile getirmiştir.

Bull ve arkadaşları (2008) “Connecting informal and formal learning: Experiences in the age of participatory media” isimli makalelerinde örgün ve yaygın eğitimin birleştirilmesi hususu üzerinde duruyor. Her iki öğretim yönteminin birleştirilmesi aşamasında ise sosyal medya araçlarının önemi vurgulanıyor. Yeni nesil öğrenciler içerik oluşturmada ve birbirleriyle etkileşim kurmada oldukça aktiftir. Bu durum onların hem yaşantılarını hem de öğrenme alışkanlıklarını etkilemektedir. Çalışmada gençlerin iletişim teknolojilerine yönelik tecrübelerinin eğitimciler tarafından değerlendirilmesinin ve bu deneyimlerden hareketle pedagojik ilkelere uygun ders içeriklerinin hazırlanmasının gerektiği vurgulanmaktadır.

Griffith ve Liyanage (2008), “An introduction to the potential of social networking sites in education” isimli makalelerinde öğrenme ve öğretim ortamlarında sosyal ağ sitelerinin kullanımı ile Facebook ve MySpace gibi popüler sitelere üye olmak için uyulması gereken kuralları incelemiştir. Araştırmada bu sitelerin karakteristik özellikleri

ele alınmış, sosyal ağların öğretim süreçlerinde kullanılmasında kritik rol oynayan güvenlik ve gizlilik durumları karşılaştırılmış ve eğitimde sosyal ağlardan yararlanmanın olumlu ve olumsuz yönlerinin neler olduğuyla ilgili değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Dunlap ve Lowenthal (2009), “Teaching tip Tweeting the night away: Using Twitter to enhance presence” isimli makalelerinde Twitter’ın çevrim içi kurslarda kişilerin sosyalliğini nasıl geliştirdiğini, eğitim amaçlı kullanıldığında faydalarının neler olacağını, öğretim süreçlerine dâhil edilmesinde nelere dikkat edilmesi gerektiğini açıklamıştır. Araştırma sonucunda Twitter’ın öğrenci ve öğretmenler arasında gayriresmî, doğal ve tam zamanlı iletişim kurmada güçlü bir araç olduğu ortaya çıkmıştır.

Blattner ve Fiori (2009), “Facebook in the language classroom: Promises and possibilities” isimli makalelerinde dil sınıflarında Facebook’un kullanım durumlarını ele almış ve öğrencilerin hedef dilin yerel dil olarak konuşulduğu dünyanın çeşitli bölgelerinden grup tartışmalarını Facebook’ta gözlemleyerek ve tartışmalara katılarak dil becerilerini geliştirme fırsatları bulacaklarını vurgulamıştır.

Al-Fadda ve Al-Yahya (2010) “Using Web blogs as a tool to encourage pre-class reading, post-class reflections and collaboration in higher education” isimli makalelerinde öğrencilerin ders öncesi ve ders sonrası okuma etkinliklerini kendilerinin yapmalarını sağlamak ve öğrencileri iş birliğine teşvik etmek için blogları kullanmıştır. Araştırmanın çalışma grubu ikinci dil olarak İngilizce bölümü lisansüstü öğrencisi 5 kişiden ve yazılım mühendisliği okuyan 90 kişiden oluşmaktadır. Araştırma sonunda blogların ders öncesi hazırlık ve ders sonrası düşünceler için olumlu tutum geliştirdiği görülmüştür. Bununla birlikte test sonuçları sınıf büyüklüğüne, öğrencilerin eğitim düzeylerine ve okuma ödevi türlerine göre farklılık göstermektedir.

Cerny (2010), “USF teacher uses Facebook in class” isimli yazısında sınıf ortamında Facebook’tan yararlanan öğretmenlerin tecrübelerine yer vermiş ve değerlendirmelerde bulunmuştur. Öğreticilere göre Facebook sınıf içerisinde bir topluluk olma duygusu yaratmakta, hedef dilde pek çok otantik malzeme barındırmakta, öğrencileri hedef kültüre maruz bırakmakta, iletişimi kolaylaştırmakta ve iş birliği kurmayı kolaylaştırmaktadır.

Kabilan ve diğerkleri (2010), “Facebook: An online environment for learning of English in institutions of higher education?” isimli makalelerinde üniversite öğrencilerinin Facebook’u İngilizce öğrenmelerini sağlayacak yararlı bir öğrenme ortamı olarak görüp görmediklerini araştırmaktadır. Araştırma kapsamında Malezya’da öğrenim gören 300 üniversite öğrencisine anket uygulanmıştır. Verilerden hareketle öğrencilerin Facebook’u İngilizce öğrenmeyi kolaylaştıracak çevrim içi bir ortam olarak gördükleri, Facebook’un önceden belirlenmiş öğrenme hedefleri ve çıktıları doğrultusunda kullanılması gerektiği tespit edilmiştir.

Kaplan ve Haenlein (2010), “Users of the World, unite! The challenges and opportunities of social media” isimli makalelerinde sosyal medyanın çoğu kurum tarafından kullanıldığını fakat bu ilgiye rağmen sosyal medyanın tam olarak ne olduğundan pek çok kişinin haberi olmadığını belirtmiş ve çalışmada sosyal medya ile Web 2.0’in ne olduğunu açıklamıştır. Araştırmacılar Web 2.0 ve sosyal medya araçlarını sınıflandırmış, sosyal medyayı kullanmaya karar veren şirketlere önerilerde bulunarak çalışmayı sonlandırmıştır.

Lim (2010), “The Use of Facebook for online discussions among distance learners” isimli makalesinde Facebook’un dünya üzerinde çok fazla kullanıcısı olmasına rağmen eğitim amaçlı kullanım için yeni bir araç olduğunu ifade etmekte, makalesinde Facebook’un uzaktan öğrenenler arasında akademik tartışmalar için bir platform olarak nasıl kullanılabileceğini açıklamaktadır. Araştırma sonuçları Facebook’un uzaktan öğrenenleri akademik konuşmalar yapmak için çekme potansiyeline sahip olduğunu fakat gönderilerin miktarının ve kalitesinin tartışma konularının yanı sıra zamanlamaya da bağlı olduğunu göstermiştir.

Aslan ve arkadaşları (2012), “Sosyal Medya’nın Fransızca üzerine etkileri” isimli bildirimlerinde Facebook, Twitter ve YouTube platformlarından elde ettikleri verilerle Fransızcadaki kelime ve söz dizimi öğretimi ile sosyal medya ilişkisini ele almıştır. Araştırmaya göre insanlar sosyal ağlarda dili dikkatsizce kullanmakta, bu durum dilin yapısını bozmakta ve yozlaşmaya neden olmaktadır.

Zaidieh (2012), “The Use of social networking in education challenge and opportunities” isimli makalesinde eğitimde sosyal medya kullanımının zorluklarını ve öğrencilere sunduğu fırsatları ele almıştır. Araştırmaya göre kişisel mahremiyetin

paylaşılması, gerçek arkadaşlıkların kurulması, zaman ayırma ve iletişim kurma sosyal ağlar aracılığıyla gerçekleştirilen eğitimde en sık karşılaşılan zorluklardır. Diğer yandan eğitimde sosyal medyanın kullanılması sürece esneklik katmakta; tekrarlanabilir ve erişilebilir yapısıyla sosyal medya kullanıcılarına rahat bir öğrenme ortamı sunmaktadır.

Bhatti (2013), “Teaching reading through computer-assisted language learning” isimli makalesinde orta öğretim okullarında okumanın rolünü ve bilgisayar ile nasıl geliştirilebileceğini incelemek için bir yıl süren bir çalışma yürütmüştür. Uygulamada dersler kontrol sınıfında öğretici liderliğinde alışılmış şekilde, deney sınıfında BDDÖ ilkelerine göre gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu Pakistan’ın Sindh şehrindeki bir devlet okuludur. Her iki grupta uygulama kapsamında 24 okuma dersi almıştır. Katılımcıların okuma becerileri ön test ve son test aşamalarında üçer uzman tarafından ölçülmüştür. Sonuçlar bilgisayar destekli eğitimin geleneksel öğretici destekli eğitime oranla yüzde 35 daha etkili olduğunu göstermiştir. Çalışmaya göre bilgisayar destekli öğretim öğrencilere daha iyi bir öğrenme ortamı sunmaktadır fakat sistemin etkili bir şekilde kullanılması gerekmektedir.

Menteşe (2013), “Sosyal medya ortam ve araçlarının eğitimde kullanımına ilişkin okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşleri” isimli yüksek lisans tezinde Ankara’daki Anadolu Öğretmen Liselerinin yönetici ve öğretmenlerine ulaşılarak onların eğitim ortamlarında sosyal medyanın kullanımına yönelik görüşlerine başvurmuştur. Araştırma sonucunda 16 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmen ve yöneticilerin eğitimde sosyal medya kullanımına daha soğuk baktığı, dil alanında görev yapan öğretmenlerin ise öğretim süreçlerinde sosyal medya araçlarının kullanımını desteklediği ortaya çıkmıştır.

Kazancı ve Dönmez (2013), “Okul 2.0 – Eğitimde Sosyal Medya ve Mobil Uygulamalar” isimli kitaplarında blog, viki, sosyal ağ, sanal ortam, flipclass modeli, Skype, oyun tabanlı eğitim, karekod ve zenginleştirilmiş gerçeklik başlıklarına yer vermiş; son bölümde ise eğitimde kullanılan diğer Web 2.0 araçlarına ve programlarına değinmiştir. Araştırmacılar son bölümdeki Web 2.0 araçlarını resim editörleri, video editörleri, ses editörleri, bloglar ve vikiler, zaman çizelgesi, sunum araçları, bulut depolama ve paylaşma, anket servisleri, quiz servisleri, sosyal ağlar, imleme ve çevrim içi iş birliği, animasyon/karikatür araçları, zihin haritalama, etiketleme ve 3 boyutlu

çizim başlıkları altında sınıflandırmış ve en çok kullanılan uygulamalar hakkında bilgi vermiştir.

Yavuz (2014), “Türkçenin ikinci dil olarak öğretiminde ağ günlüklerinin (blog) yazma becerisine etkisi” isimli yüksek lisans tezinde ağ günlüklerinin B1 düzeyi öğrencilerinin yazma becerilerine ve yazma tutumlarına etkisini incelemiştir. Araştırma sonucunda ağ günlüklerinin Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenenlerin yazma becerilerini ve yazma tutumlarını geliştirdiğini, ağ günlükleri sayesinde öğrencilerin daha iyi yazmaya başladığı ve motivasyonlarının yükseldiği tespit edilmiştir.

Türk Dil Kurumu ve Yunus Emre Enstitüsü teknolojik gelişmelerin dil öğretim süreçlerine etkisinin artması üzerine 22-23 Aralık 2014 tarihlerinde Ankara’da *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Bilgi Şöleni*ni düzenlemiş ve sempozyum konularını teknolojik araçların dil öğretiminde kullanımı konusundaki birikimi görmek, muhtemel projelerle tanışmak ve yeni projeleri teşvik etmek amaçlarıyla “Teknoloji Tabanlı Öğretim” alanıyla sınırlandırmıştır. Gürses, Okkalı ve Sarıkaya tarafından yayıma hazırlanan sempozyum bildirileri 2017 yılında Türk Dil Kurumu yayını olarak basılmıştır. Kitapta teknoloji destekli dil öğretimini ele alan 35 bildiri metni bulunmaktadır. Bu bildirilerden ikisi dil öğretiminde Facebook’un, dolayısıyla sosyal medyanın kullanımı ile ilgilidir.

Bu bildirilerden ilki Çelik’in (2017) “Sosyal ağlar yoluyla yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine bir inceleme: Facebook örneği” isimli çalışmasıdır. Araştırma Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türkçe Öğretimi, Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından yönetilen, 246 üyesi bulunan “ESOGÜ TÖMER” Facebook grubu kullanılarak 7-18 Nisan 2014 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Deyim öğretimine yönelik gerçekleştirilen etkinlik sonrasında öğrencilerle görüşmeler gerçekleştirilmiş ve toplanan veriler analiz edilmiştir. Araştırmaya göre öğrenciler sosyal ağlarda hata yapmaktan ve utanç verici durumlara düşmekten çekinmekte, bu da etkinliğe katılımı azaltmaktadır.

Bir diğer bildiri ise Melanlıoğlu’nun (2017) “Türkçe öğrenen yabancılar için sınıf dışı dinleme etkinliklerinde sosyal ağın kullanımı: Facebook örneği” isimli çalışmasıdır. Araştırmacı, çalışmasında Facebook’u kullanarak Türkçe öğrenen yabancı öğrencilerin dinleme becerilerini geliştirmeyi amaçlamıştır. Amaç doğrultusunda B2 düzeyinde iki

dinleme/izleme materyali geliştirilmiş, bu materyallere uygun etkinlik örnekleri hazırlanarak Facebook'taki "Dinleme etkinlikleri" isimli grupta paylaşılmış, öğrencilerin etkinlikleri tamamlamaları ve etkinlikler hakkındaki düşüncelerini "Yorum yaz" bölümünde ifade etmeleri istenmiştir. Araştırmacı çalışmasına hazırlamış olduğu etkinlikleri eklemiş, sosyal medyanın dil öğretiminde kullanımını hakkında değerlendirmelerde bulunarak çalışmayı bitirmiştir.

Jarvis ve Krashen (2014), "Is CALL obsolete? Language acquisition and language learning revisited in a digital age" isimli makalelerinde bilgisayar destekli öğrenmenin 1960'larda hayatımıza girdiğinden, internetin icadı ile bilgisayarların çok daha işlevsel hâle geldiğinden bahsetmektedir. Araştırmacılar, günümüzde ise bilgisayar destekli öğrenmenin modasının geçtiğini ve onun yerini teknoloji destekli dil öğrenme veya mobil destekli dil öğrenme kavramlarının aldığını belirtmektedir.

Mondahl ve Razmerita (2014), "Social media, collaboration and social learning – a case study of foreign language learning" isimli makalelerinde, sosyal medyanın dijital yerliler olarak da adlandırılan gençlerin öğretim süreçlerine etkin katılımlarını sağladığını, onlara etkileşimde bulunmak ve iş birliği kurmak için yeni olanaklar yarattığını belirtmiştir. Hem nicel hem de nitel verilerin toplandığı araştırmada, yabancı dillerin vaka temelli öğretiminde sosyal medya destekli iş birlikçi öğrenmenin yararları ve zorlukları ele alınmıştır. Araştırma sonunda öğretimde sosyal medya kullanımının özellikle yeni nesil öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştırdığı, iş birliğine dayalı öğrenme süreçlerinin öğretimi destekleyici ve başarılı olduğu ve problem çözmede etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Fattah (2015), "The effectiveness of using WhatsApp Messenger as one of mobile learning techniques to develop students' writing skills" isimli makalesinde öğrencilerin yazma becerisini geliştirmede WhatsApp kullanmanın etkisini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın çalışma grubu, Suudi Arabistan'daki özel bir üniversitenin İngilizce bölümünde okuyan ikinci sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Deney grubu derslerinde öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmek için WhatsApp kullanılmış, kontrol grubu derslerinde ise kitaplardan yararlanılmıştır. Araştırma sonunda WhatsApp'ın öğrencilerin yazma becerileri üzerinde önemli etkilerinin olduğu, uygulama sürecinde deney grubunun kontrol grubundan daha iyi performans gösterdiği ortaya çıkmıştır.

Lange ve Costley (2015), “Opportunities and lessons from informal and non-formal learning: applications to online environments” isimli makalelerinde öğrencilerin çevrim içi kurs, sosyal medya, anlık mesajlaşma uygulamaları vb. etkileşim ortamlarına giderek daha fazla maruz kaldıklarını, bu ortamları öğretim amacıyla kullanmaları durumunda örgün öğretim süreçlerinin desteklenerek öğrenme başarısının artacağını ifade etmektedir. Çalışmada ayrıca örgün, yaygın ve non-formal eğitim kavramları üzerinde durulmuş; çevrim içi öğrenme ortamlarına yönelik yedi maddeden oluşan bir çerçeve çizilmiştir.

Malerba (2015), “Social networking in second language learning” isimli doktora tezinde sosyal ağların uzun vadeli öğrenme çıktıları için potansiyel etkilerini analiz etmeyi, öğrencilerin bu ortamlarda ikinci dil kullanabilmesi için fırsatlar oluşturmasını incelemeyi ve çevrim içi toplulukların imkân ve sınırlılıklarını keşfetmeyi amaçlamıştır. Araştırmacı bu amaç doğrultusunda Livemocha ve Busuu’yu kullanarak öğrencilerin öğrenme deneyimlerini gözlemlemiştir. Araştırma sonucunda öğrencilerin platformlara katılımlarının zamanla azaldığı, uygulamaların öğrenmede akran yardımı alınmasına imkân tanıdığı ve öğrenme deneyimlerinin başarıya ulaşması için kişide öğrenen özerkliğinin gelişmiş olması gerektiği ortaya çıkmıştır.

Patil ve arkadaşları (2015), “Usage of WhatsApp messenger amongst post-graduate students in a university environment: A study of Karnataka State Women’s University, Vijayapura” isimli makalelerinde Hindistan’daki Karnataka Eyaleti Akkamahadevi Kadın Üniversitesindeki lisansüstü öğrencileri arasında veri toplamış ve öğrencilerin WhatsApp’ı kullanma alışkanlıklarını tespit etmiştir. Araştırmaya göre yüksek lisans öğrencilerinin çoğu, eğitim amaçlı kullanım da dâhil olmak üzere, WhatsApp’ı pek çok amaçla kullanmaktadır. Araştırmacılar, bu nedenle üniversitenin gerek öğrenme süreçlerine gerekse kütüphane sistemlerine uygulamayı entegre etmesinin sorun olmayacağını, öğrencilerin uygulamayı kullanacak olgunluğa sahip olduğunu belirtmiştir.

Kumlu (2016) “Özel alan çevirisi eğitiminde sosyal medyanın etkisi” isimli doktora tezinde özel alan çevirisi uygulamalarında sosyal medya kullanımının etkilerini araştırmıştır. Araştırmada sosyal medya ile desteklenen bir ders müfredatındaki özel alan çevirisi uygulamalarında araçların konumuna yeni bir yorum getirmek

amaçlanmıştır. Araştırmacı çalışmasında hedef kitleyle iletişim kurmak için Facebook ve Twitter'ı, belgelere kolay ulaşım için Google Docs'u, bilgi kaynaklarına erişmek için Wikipedia'yı, öğrencileri ile görüntülü konuşmak için Skype'ı, ödev verilen videoları hazırlayan öğrenciler içeriklerini öğreticiye ulaştırmak için YouTube ve Dailymotion'u kullanmıştır.

Demirel (2016), "Yabancı dil eğitiminde teknoloji kullanımı" isimli kitap bölümünde Web araçlarını listelemiş; sırasıyla sosyal medya, blog ve wiki, dijital oyunlar, podcast, internet temelli projeler, PowerPoint, Chat programları ve akıllı tahtanın dil öğretiminde nasıl kullanılabileceğine değinmiştir. Araştırmacı öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda düzenlenecek öğrenme ortamlarının onları iyi hissettireceğini, bunun öğrenmeyi hızlandıracağını, teknoloji kullanımı sayesinde gizil öğrenmenin gerçekleşeceğini ve öğrencilerin sorumluluk bilinci kazanacağını belirtmiştir.

Mwakapina ve arkadaşları (2016), "WhatsApp mobile tool in second language learning: Opportunities, potentials and challenges in higher education settings in Tanzania" isimli makalelerinde ikinci dil olarak İngilizce öğrenen bir grupta WhatsApp kullanımının etkileşimi artırıp artırmadığına ve aracın öğrencilerin İngilizce yeterliliklerini geliştirmede ne ölçüde yardımcı olduğuna bakmıştır. Uygulama aşamasında birinci sınıf lisans öğrencilerinin dil bilgisi dersleri harmanlanmış öğrenme yaklaşımı kapsamında WhatsApp etkinlikleri ile desteklenmiştir. Değerlendirme formları ve WhatsApp tartışma panosu kullanılarak yapılan değerlendirmeler sonucunda WhatsApp'ın ikinci dil olarak İngilizce öğrenenlerin dili etkileşimli olarak öğrenmelerine katkı sağladığı görülmüştür.

Alkan ve Bardakçı (2017), "Ortaöğretim öğrencilerinin sosyal ağlardan öğrenme biçimleri: nitel bir inceleme" isimli makalelerinde ortaöğretim öğrencilerinin sosyal ağları doğal bir öğrenme ortamı olarak nasıl kullandıklarını araştırmıştır. Elde edilen veriler içerik analiziyle incelenmiş; öğrencilerin bu ortamları en çok İngilizce öğrenmek, öğretmenlerine ve arkadaşlarına soru sormak, ödev ve projelerini sürdürmek ve sınavlara çalışmak için kullandıkları tespit edilmiştir.

Baş ve Turhan (2017), "Yabancılara Türkçe öğretiminde yazma becerisine yönelik Web 2.0 araçları: Poll everywhere örneği" isimli makalelerinde Poll Everywhere uygulamasının B1 düzeyinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin yazmalarına

etkisini ele almış, öğrenci görüşlerinden hareketle değerlendirmelerde bulunmuştur. Nitel araştırma olarak planlanan çalışmada iç içe geçmiş tek durum deseni kullanılmıştır. Araştırmacılar makale için üç etkinlik tasarlamıştır. Çalışma sonucunda uygulamanın öğrencilere etkileşimli öğrenme ortamları sunduğu, öğrencilerin yazmaya yönelik olumlu tutum geliştirdiği ve uygulamayı tüm yazılı anlatım derslerinde kullanmak istedikleri ortaya çıkmıştır.

Coşkun, (2017), “Ders araç ve gereçleri, materyal tasarımı, dil eğitiminde bilişim teknolojileri ve sosyal medya kullanımı” adlı kitap bölümünde dil öğretiminde kullanılacak ders araç-gereçlerinin neler olduğundan, öğretim materyallerini tasarlama ilkelerinden, materyal hazırlama sürecinde dikkat edilmesi gereken hususlardan, dil eğitiminde teknoloji kullanımının öneminden ve sosyal medyanın dil eğitiminde nasıl kullanılması gerektiğinden bahsetmiş; sosyal medya aracı olarak Facebook, Twitter ve WhatsApp platformlarını ele almıştır.

Tekinarslan (2017), “Eğitimde internet ve sosyal medya kullanımı” isimli kitap bölümünde internet ve sosyal medya ile ilgili eğitim süreçlerinde kullanılacak kavramları açıklamış, internet tabanlı ve harmanlanmış (karma) öğrenme modelleri üzerinde durmuştur. Öğretim süreçlerinde internetten yararlanmanın ve harmanlanmış öğrenme modelini kullanmanın önemine değinen çalışmada araştırmacı öğretmenlerin ve öğrencilerin internet tabanlı araçları kullanım durumları üzerine değerlendirmelerde bulunmuş, bir öğrenme aracı olarak internetin ne şekilde kullanılabileceği hakkında önerilerde bulunarak bölümü tamamlamıştır.

Tuncer ve Özkan (2017), “Sosyal medyanın yabancı dil öğretimindeki yeri” isimli kitap bölümlerinde teknolojinin gelişiminden ve öğretim süreçlerine dâhil oluşundan bahsetmiş, daha sonra sırası ile Facebook, Twitter, Blog ve Podcast’lerin dil öğretiminde nasıl kullanılabilceğine değinmiştir. Sosyal medya araçlarının yabancı dil öğretim sürecine katkılarını bir tablo ile veren araştırmacılar, İngilizce öğretiminde başvurulabilecek sosyal medya sitelerini bir tabloda işlevleri ile birlikte vererek çalışmayı tamamlamıştır.

Yılmaz (2017) “İnteraktif yazı araçları ile yabancı dilde öğrencileri yazmaya teşvik” isimli yüksek lisans tezinde İzmir’deki bir lisede, “Smore, Glogster, Thinglink, Pictochart, Mystorymakery” gibi etkileşimli araçlar kullanarak öğrencileri İngilizce yazı

yazmayı teşvik etmeyi amaçlamıştır. Yılmaz, öğrencilerin haftalık yazma ödevlerinden, öğretmenin uyguladığı çalışmadan önce ve sonra uyguladığı anketlerden, öğretmenin ders içinde tuttuğu notlardan ve açık uçlu anket sorularından verileri temin etmiştir. Dokuzuncu ve onuncu sınıf öğrencilerinin katılımıyla gerçekleştirilen çalışmada, etkileşimli yazma araçlarının yazmaya etkisi ölçülmüş ve araçların öğrencilerin ilgisini çekmek için etkili ve kolay bir araç olduğu, öğrencilerin yeni beceriler bulmalarına ve geliştirmelerine yardımcı olduğu tespit edilmiştir. Etkileşimli yazı araçları kullanan öğrencilerin öz yeterliliği ve yazma puanları artmıştır.

Altun (2018), “Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sosyal medya kullanımı” isimli kitap bölümünde en çok kullanılan Web 2.0 araçlarını ve Türkiye’de en çok kullanılan sosyal ağları listelemiş; Facebook, Twitter, YouTube ve Skype’ın yabancılara Türkçe öğretimi süreçlerinde kullanılmasına yönelik değerlendirmelerde bulunmuştur.

Altunkaya ve arkadaşları (2018), “Using the Weblog in the Turkish writing skills as a foreign language” isimli makalelerinde Weblog kullanımının B2 düzeyi öğrencilerinin yazma becerilerine etkisini araştırmıştır. İnönü Üniversitesi TÖMER’de Türkçe öğrenen B2 düzeyindeki 28 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilen araştırma sonucunda Weblogların öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmede etkili olduğu, öğrencilerin blog yazmayı eğlenceli ve yaratıcı buldukları ortaya çıkmıştır.

Aytan ve Ayhan (2018), “Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dijital ortamlar” isimli makalelerinde Türkçenin yabancılara öğretiminde kullanılan Web portalı, mobil uygulama ve sosyal ağları tespit etmiştir. Doküman analizi yöntemiyle gerçekleştirilen çalışmada arama motorlarına “yabancı dil”, “Türkçe öğrenimi” ve “Learn Turkish” ifadeleri yazılmış, elde edilen veriler Web portalı, mobil uygulama ve sosyal ağlar şeklinde tasnif edilmiş ve belirlenen temalar dâhilinde araçlar listelenmiştir.

Çelik (2018), “Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sosyal medya araçlarının kültür aktarımındaki fonksiyonu” isimli bildirisinde dil öğretim süreçlerinde sosyal medyanın kullanımı ve kültür aktarım fonksiyonu üzerinde durmuştur. Araştırmacı 735 öğrenciye anket uygulamış, 20 öğrenci ile yüz yüze görüşmüş ve veri toplamıştır. Araştırma sonucunda sosyal medyanın millileştirilmesi ve bu konuda STK’larla iş birliği yapılması sonucuna ulaşılmış, yabancılara Türkçe öğretiminin sosyal medya araçlarıyla uygulanabilirliği hakkında örnek çalışmalar sunulmuştur.

Konuk ve Güntaş (2019), ‘‘Sosyal medya kullanımı eğitimi ve bir eğitim aracı olarak sosyal medya kullanımı’’ isimli makalelerinde sosyal medya ile eğitim ilişkisine değinmiştir. Araştırmada sosyal ağlardan eğitimde nasıl yararlanılabileceği, sosyal ağların kullanımı bakımından medya okuryazarlığının ne olduğu ve sosyal ağların eğitim yöntemlerine eklenen bir araç olarak ne gibi özelliklerinin olduğu hususları incelenmiştir.

Birinci (2019), ‘‘Yabancı dil olarak Türkçenin ğretiminde ğretim elemanlarının bilişim teknolojileri öz yeterlik algıları ile teknoloji uygulamaları arasındaki ilişkinin incelenmesi’’ isimli doktora tezinde yabancılara Türkçe öğreten 157 ğretim elemanına ulaşmış; ‘‘demografik bilgi formu’’, ‘‘ğretim elemanlarının bilişim teknolojileri kullanımlarına ilişkin anket formu’’ ve Ekici, Taşkın ve Kara (2012) tarafından hazırlanan ‘‘ğretim elemanlarının bilişim teknolojilerine yönelik öz yeterlik algıları leği’’ aracılığıyla veri toplamıştır. Araştırma sonunda öğreticilerin en çok taşınabilir bellek, e-posta, arama motorları, sunu hazırlama programları, çevrim içi sözlükler, sosyal ağlar, tarayıcılar ve anti virüs programları kullandığı tespit edilmiştir. Öğreticiler bilişim teknolojilerini dersle ilgili içerik bulma, ders materyali hazırlama, öğrencileri motive etme ve etkinlik hazırlama amacıyla kullanmaktadır. Ayrıca araştırmada öğreticilerin genel ve yabancı dil ğretiminde bilişim teknolojileri öz yeterlik algıları yükseğe yakın çıkmıştır. Birinci (2020) daha sonra doktora tezinden hareketle ‘‘Yabancı dil olarak Türkçe ğretiminde kullanılan bilişim teknolojileri üzerine bir inceleme’’ isimli makaleyi yayımlamış, bu çalışmasında yabancı dil olarak Türkçe ğretiminde kullanılan teknolojileri uygulamalarını ele almıştır.

Karagl (2019), ‘‘Yabancı dil olarak Türkçe ğretiminde ortamlar’’ isimli kitap bölümünde dil ğretim ortamlarını fiziki ortamlar ve sanal ortamlar şeklinde iki başlıkta ele almıştır. Sanal ortamları ‘‘Web 2.0’’ ortamları olarak da adlandıran Karagl, çalışmasında uzaktan Türkçe ğretimine yönelik hazır içerik sunan ve içerik hazırlamaya imkân veren ortamlara yer vermiş; bu ortamların zaman ve mekân sınırlamasını ortadan kaldırdığını, yüz yüze eğitimde öğrenilen konuların sanal ortamlarda tekrar edilebileceğini, hazırlanacak etkinliklerle dil becerilerinin gelişimine katkı sağlanacağını ve bu ortamların öğrenmeyi eğlenceli hâle getireceğini ifade etmiştir. Karagl, YouTube’u ‘‘uzaktan Türkçe ğretimine yönelik hazır içerik sunan ortamlar’’, WhatsApp’ı ‘‘Türkçe ğritimi amacıyla içerik hazırlamaya imkân veren

ortamlar” kategorisinde ele almış; YouTube sayesinde dinleme ve konuşma, WhatsApp sayesinde ise tüm becerilerin geliştirilebileceğini belirtmiştir.

Benzer (2019), “Dijital çağda öğretim teknolojileri ile Türkçe eğitimi” isimli kitabında öğrencilerin teknolojiyi daha etkin kullanabilmelerini sağlamak amacıyla Web 2.0 araçlarını tanıtmış ve uygulamaya yönelik örnekler vermiştir. Kitap zihin haritaları, pano oluşturma, poster ve karikatür oluşturma, hikâye ve kitap yazma, not alma ve blog oluşturma, test ve bulmaca oluşturma, etkili sunum, bilgi afişi ve sanal sınıf olmak üzere toplam dokuz bölümden oluşmaktadır. Her bölümde öğretici ve öğrencilere istedikleri programı test edebilme ve tercih edebilme hakkı verebilmek için dört adet programa yer verilmiştir.

Yürektürk ve Coşkun (2020), “Türkçe öğretmenlerinin teknoloji kullanımına ve teknoloji destekli Türkçe öğretiminin etkililiğine dair görüşleri” isimli makalelerinde gönüllü olarak araştırmaya katılan 12 öğretmenden veri toplayarak Türkçe öğretmenlerinin derslerinde teknolojiden yararlanma durumlarını ortaya koymuştur. Araştırma sonucunda öğrencilerin kendilerini teknoloji kullanma konusunda yetersiz gördükleri ve derslerinde teknolojik araçlardan yararlanma düzeylerinin orta düzeyde olduğu görülmüştür. Araştırmacılar teknolojinin öğretim süreçlerine katkı sağladığını, özellikle dinleme becerisinin geliştirilmesinde teknolojik araçların çok yararlı olduğunu ifade etmiştir.

Ustabulut ve Keskin (2020), “Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alan uluslararası öğrencilerin öğrenme etkinliğini geliştirme amaçlı sosyal medya kullanım-doyum motivasyonları” isimli makalelerinde öğrencilerin sosyal medyayı kullanım performansları ile dil öğrenimleri arasındaki pedagojik bağlantıları kurmayı amaçlamıştır. İstanbul Aydın Üniversitesi TÖMER’de 116 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilen çalışma sonucunda öğrencilerin arkadaşlık kurmak, yeni şeyler öğrenmek, seyircilik motivasyonunu beslemek, hedef dilde pratik yapmak gibi doğrudan ve dolaylı faylarda doyum ürettikleri fakat sosyal medyanın yüz yüze eğitimin aksine öğrencilere informel öğrenme ortamları sunduğu tespit edilmiştir.

İlgili araştırmalar bölümünde internet teknolojilerinin, Web 2.0 araçlarının ve sosyal medyanın dil öğretiminde kullanımına yönelik hazırlanmış olan 3 yüksek lisans tezi, 3 doktora tezi, 27 makale, 4 bildiri, 2 kitap ve 6 kitap bölümü listelenmiştir. Özellikle

Türkçenin yabancı ve ikinci dil olarak öğretimi alanına katkı sağlamak için daha fazla çalışmanın yapılması, alanda çalışan akademisyenlerin başta İngilizce olmak üzere diğer dillerin öğretimi üzerine yapılan çalışmaları incelemesi ve benzer çalışmaları Türkçeye uyarlaması gerekmektedir.

3. BÖLÜM: YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları, sosyal medya içeriklerinin tasarımı, verilerin toplanması ve verilerin analizi hakkında bilgi verilmiştir.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırmada nicel ve nitel araştırma yöntemlerinin birlikte kullanıldığı karma yöntem kullanılmıştır. “Karma yöntem araştırması, araştırma problemini kapsamlı ve çok boyutlu incelemek amacıyla, pragmatist felsefenin ilkeleri doğrultusunda nitel ve nicel yöntemleri birlikte kullanarak gerçekleştirilen araştırmadır.” (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 322). Creswell (2014, s. 32)’e göre ise karma yöntem araştırması, nicel ve nitel verilerin birlikte toplanarak iki veri biçiminin birleştirilmesini, felsefi varsayımları ve teorik çerçeveleri içerebilecek farklı tasarımları kullanmayı içeren bir yaklaşımdır. Bu yöntem araştırmasının temel varsayımı, nitel ve nicel yaklaşımların bir arada kullanıldığında bir araştırma probleminin anlaşılması aşamasında tek bir yaklaşıma oranla daha çok yarar sağladığıdır.

Araştırmada karma yöntemin uygulanmasında Yıldırım ve Şimşek’in (2018, s. 323) “Olay ve olgular basit ve tek boyutlu değildir ve onları algılamak için çoklu yöntemler kullanılmalıdır, özellikle sosyal bilimlere ait problemlerin anlaşılabilmesi için farklı yöntemlerin bir arada kullanılması gerekir.” görüşü de etkili olmuştur.

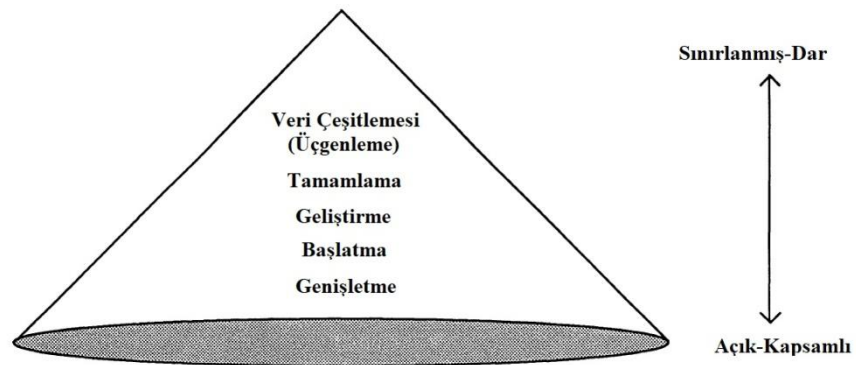
Christensen ve diğerlerine (2015, s. 423) göre karma yöntem araştırmasının güçlü yönlerini şu şekildedir:

- Çoklu bilgi kaynağı sunabilir.
- Bulgunun alternatif açıklamalarını azaltır.
- Bir tek çalışmada birçok geçerlik türü sunulmasına yardım edebilir.
- Daha dolgun, derin, karmaşık ve kapsamlı açıklamalar sunabilir.
- Emik (içsel) ve etik (yansız dışsal) bakış açıları sağlayabilir.
- Sonraki testler için ara mekanizmaları ve aracı faktörleri tespit edebilir.
- Teoriyle uygulama arasında genelden özele bağ kurmaya yardım edebilir.

- Bir yöntemin zayıf yönünü başka bir yöntemi sistematik olarak dâhil etmeyle telafi edebilir.
- Nicel araştırmada kaçırılabilen öznel anlamı aydınlayabilir.
- Çalışmanın uygulanmasını kontrol etmek için kullanılabilir.
- Ölçme araçlarının işleyiş ve anlamını kontrol etmek için kullanılabilir.
- Aynı çalışmada zengin, detaylı, öznel veri ile beraber nesnel nicel veri de sunabilir.

Karma yöntem araştırmaları, çeşitli yöntemler kullanılarak toplanan verilerin birbirlerini teyit etme amacı ile kullanılmasına izin vermekte, karma yöntem sayesinde sonuçların inandırıcılığı artmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 323). Karma yöntemler, uygulama aşamasında esnek olma özelliğine sahiptir. Greene, Caracelli ve Graham (1989, s. 270) karma yöntemlerde tasarım seçeneğinin esnekliğini şu şekilde ifade etmektedir:

Greene, Caracelli, and Graham

Şekil 2. *Karma Yöntemlerde Tasarım Seçeneğinin Esnekliği*

Geene, Caracelli ve Graham'a (1989, s. 266-269) göre karma yöntemde farklı yöntemlerle elde edilen veriler birbirini tamamlar ve bir yöntem diğerini geliştirmek için kullanılabilir. Karma yöntem araştırmacıda yeni bakış açıları meydana getireceği için çalışmanın farklı boyutlarıyla ele alınma sürecini başlatır. Sınırlı ve dar bir çerçeveye sahip olan araştırma daha kapsamlı ve geniş bir çerçevede ele alınabilir.

Karma yöntem araştırmaları; kullanılan yöntem yaklaşımları sayısı, aşama ya da evre sayısı, uygulama süreci türü, yaklaşımların birleştirilme aşaması, yöntemsel yaklaşımın önceliği, araştırma çalışmasının işlevleri, kuramsal ya da ideolojik bakış açısı gibi ölçütlere göre farklı tipolojilere ayrılmaktadır (Teddlie & Tashakkori, 2015, s. 168).

Teddle ve Tashakkori (2015, s. 174) karma yöntem araştırmalarına ilişkin tipolojileri tek yöntemli/karma yöntemli ve tek aşamalı/çok aşamalı olma durumlarına göre sadeleştirmiş ve iki boyut üzerinden yarattıkları bir matrisle tablo hâline getirmişlerdir:

Tablo 21. Karma Yöntem Araştırmaları Tipolojileri

Desen Tipi	Tek Aşamalı Desenler	Çok Aşamalı Desenler
	Hücre 1	Hücre 2
Tek Yöntemli Desenler	Tek yöntemli tek aşamalı desenler 1. Geleneksel nicel desenler 2. Geleneksel nitel desenler	Tek yöntemli çok aşamalı desenler 1. Paralel/Eş zamanlı tek yöntemli 2. Sıralı tek yöntemli
	Hücre 3	Hücre 4
Karma Yöntemli Desenler	Yarı-Karma tek aşamalı desenler 1. Tek aşamalı dönüştürücü desen	Karma yöntem çok aşamalı desenler 1. Paralel/eş zamanlı karma desenler 2. Sıralı karma desenler 3. Dönüştürücü karma desenler 4. Çok katmanlı karma desenler 5. Tam iç içe geçmiş karma desenler

Creswell (2014, s. 24) temel karma yöntem desenlerini yakınsak paralel yöntem, açıklayıcı sıralı karma yöntem ve keşfedici ardışık karma yöntem olmak üzere üçe ayırmakta; ek olarak gömülü (içe yerleşik), dönüştürücü ve çok aşamalı karma yöntemi ise üst düzey karma yöntem desenleri olarak gruplandırmaktadır.

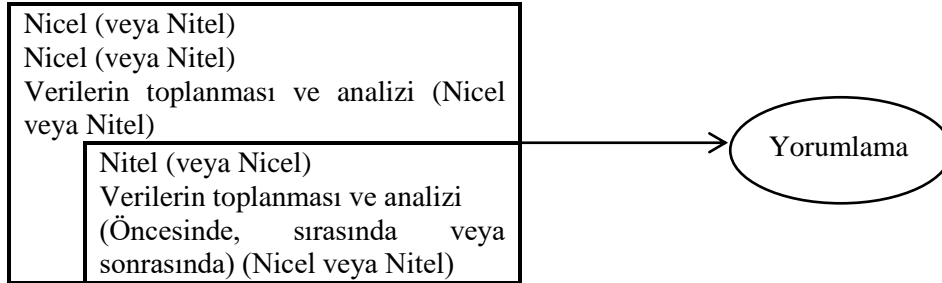
Sosyal medya araçlarının eğitim amaçlı kullanımının Türkçe öğrenen yabancıların yazma becerilerine etkisinin araştırıldığı bu araştırmada kullanılan desen gömülü (içe yerleşik) karma yöntemdir.

Gömülü (içe yerleşik) karma yöntem tasarımı, bir veya daha fazla veri biçimini (nicel, nitel veya her ikisi de) daha büyük bir tasarım (örneğin bir anlatı çalışması, etnografi, deney) içine yerleştirir. Örneğin, bir deney içinde, araştırmacı deney öncesinde, deney sırasında veya deney sona erdikten sonra verileri toplayabilir (Creswell, 2014, s. 278).

Yapılan araştırmalar incelendiğinde gömülü desen kullanılan araştırmaların genellikle nicel araştırmalar olduğu, ikincil yöntem olarak nitel yöntemlerden yararlanıldığı görülmektedir. Deneysel araştırmalarda nitel yöntemlerden deney öncesinde, sırasında ve sonrasında yararlanılabilmektedir. Deney öncesi aşamada nitel yöntemler, örneğin bir öğretim materyalinin oluşturulması amacıyla gerçekleştirilecek görüşme ve gözlemler aracılığıyla, veri oluşturabilir. Yine deney sonrası süreçte de ortaya çıkan

verilerin açıklanması ve örneklendirilmesi için görüşmeler ve gözlemler yapılabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 327).

Bu araştırma deseninin görünümü şu şekildedir:

Şekil 3. *Gömülü Karma Yöntemler (Creswell, 2014, s. 272)*

Bu araştırmada sosyal medyanın ders dışı süreçlerde eğitim amaçlı kullanımının Türkçe öğrenen yabancıların yazma becerilerini geliştirmelerindeki etkisi deneysel bir model olarak hazırlanmıştır. Bu model içerisinde deney öncesinde yarı yapılandırılmış bireysel görüşme formlarıyla, deney sonrasında ise yine yarı yapılandırılmış görüşme formlarıyla ve odak grup görüşmeleriyle nitel veri toplanmıştır.

Araştırmanın nicel ve nitel boyutları aşağıdaki bölümlerde ayrıntılı şekilde açıklanmıştır.

3.1.1. Araştırmanın Nicel Boyutu

Araştırmanın nicel boyutunda verileri elde etmek amacıyla deneysel araştırma deseni kullanılmıştır. “Deneysel araştırma yaklaşımı farz edilen nedenlerin etkilerini keşfetmek için tasarlanan nicel bir yaklaşımdır. Bu yaklaşımın asıl özelliği, bir şeyin başka bir şeyi nasıl etkileyeceğini görmek için kasten değiştirilmesidir.” (Christensen vd., 2015, s. 33).

Çalışmada deneysel desenlerden ön test-son test kontrol gruplu desen kullanılmıştır. “Ön test-son test kontrol grubu deseni, yansız olarak seçilmiş iki veya daha fazla gruba ön test ve bağımsız değişkenin farklı düzeyleri uygulandıktan sonra bir son test uygulanmasıdır. Yansız atama sayesinde bu desen iç geçerlik yönünden güçlüdür.” (Christensen vd., 2015, s. 269)

Büyüköztürk (2016, s. 21) ön test-son test kontrol gruplu deseni şu şekilde sembolize etmektedir:

Tablo 22. Ön Test - Son Test Kontrol Gruplu Desen

		Ön Test		Son Test
G _D	R	O1	X	O3
G _K	R	O2	-	O4

Yukarıdaki şekilde G_D deney grubunu, G_K kontrol grubunu; R deneklerin yansız olarak atandığını; O1 ve O3 deney grubunun ön test ve son test ölçümlerini; O2 ve O4 kontrol grubunun ön test ve son test ölçümlerini; X ise deney grubundaki deneklere uygulanan bağımsız değişkeni (deneysel değişkeni) göstermektedir.

Eckhardt ve Ermann'a (1977'den aktaran Büyüköztürk, 2016, s. 20) göre bu desenin gerekleri şunlardır:

1. Bir denek havuzu vardır ve kişiler yansız atamayla ikiye ayrılır. Daha sonra deney grubuna bağımsız değişken uygulanırken kontrol grubunda herhangi bir çalışma yapılmaz.
2. Katılımcılar bir deneyin gerçekleştirildiğini bilseler de imkân olması durumunda hangi grupta (deney/kontrol) yer aldıklarını bilmemelidir.
3. Deneye uygulamasına geçmeden önce deney ve kontrol grubundakilerden bağımlı değişkenin ön test ölçümü alınmalıdır.
4. Yalnızca deney grubundakilere bağımsız değişken uygulanmalıdır.
5. Deney tamamlandığında deney ve kontrol grubundakilerden bağımlı değişkenin son test ölçümü alınmalıdır.
6. Deney ve kontrol gruplarından elde edilen veriler karşılaştırılmalı ve bağımlı değişkende bir farklılık olup olmadığına karar verilmelidir.

Çalışmada sosyal medya araçlarının ders dışı süreçlerde eğitim amaçlı kullanıldığında Türkçe öğrenen yabancıların yazma becerisine etkisinin olup olmadığını ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu amaç bağlamında çalışmada ön test – son test kontrol gruplu desenin gereklerine uygun olarak öğrenciler yansız atama ile iki gruba ayrılmış, deney ve kontrol grubundaki öğrencilere hangi gruba dâhil oldukları hakkında bilgi verilmemiştir. Her iki gruba bağımlı değişkenin ön test ölçümü olarak uzman görüşleri doğrultusunda seçilen yazılı anlatım konularından bir kompozisyon yazdırılmıştır. Öğrencilerin kompozisyonları “Yazılı Anlatım Dereceli Puanlama Anahtarı” ile puanlanmıştır (Bk. Ek 13).

Daha sonra deney grubunun dersleri 6 hafta boyunca bağımsız değişken olarak belirlenen sosyal medya içerikleriyle desteklenmiş ve uygulamanın sonunda bağımlı değişkenin son test ölçümü olarak uzman görüşleri doğrultusunda seçilen yazılı anlatım konularından bir konuda deney ve kontrol grubu öğrencilerinin bir kompozisyon yazması istenmiştir. Altı haftalık süreçte kontrol grubu derslerinde sosyal medya etkinlikleri gerçekleştirilmemiş, bu sınıflarda öğrenciler yazma etkinliklerini her zamanki gibi tamamlamıştır. Öğrencilerin yazma kâğıtları tekrar “Yazılı Anlatım Dereceli Puanlama Anahtarı” ile puanlanmış ve sosyal medya kullanımının yazma becerisine etkisinin olup olmadığını anlamak için deney ve kontrol grubuna ait veriler karşılaştırılmıştır.

Öğrencilerin ön test ve son test başarı puanları yabancılara Türkçe öğretimi alanında Türkiye içinde ve Türkiye dışında en az 8 yıl çalışmış, bu süreçte A1’den C2’ye kadar tüm düzeylerde Türkçe öğretmiş ve düzenli olarak sınav hazırlamış iki farklı uzmanın kompozisyon kâğıtlarını değerlendirmesi ile tespit edilmiştir. Her bir öğrencinin kâğıdı iki uzman tarafından “Yazılı Anlatım Dereceli Puanlama Anahtarı”na göre puanlanmış, verilen puanların ortalaması alınarak öğrencinin ön test ve son test başarı puanı hesaplanmıştır.

Araştırmada puanlayıcılar arası güvenilirliği hesaplamak amacıyla ön test ve son test aşamaları için sınıf içi korelasyon analizleri gerçekleştirilmiştir. Puanlayıcılar arası güvenilirlik, iki veya daha fazla puanlayıcı arasındaki anlaşma veya tutarlılık derecesidir. Puanlayıcı skorları arasındaki tutarlılık derecesini belirlemenin en kolay yolu korelasyon katsayısını hesaplamaktır. Bu korelasyon katsayısı, puanlayıcılar arası güvenilirlik katsayısı olarak adlandırılır (Cohen & Swerdlik, 2010, s. 163).

Yazma başarısı ön test puanlayıcıları arasındaki güvenilirliğin tespiti için yapılan sınıf içi korelasyon analizi sonuçları şu şekildedir:

Tablo 23. *Yazma Başarısı Ön Test Puanlayıcıları Arasındaki Güvenilirliğin Tespiti için Yapılan Sınıf İçi Korelasyon Analizi Sonuçları*

	r	F	df1	df2	p*
Single Measures (Tek Ölçüm)	0,774	7,837	78	79	<0,001
Average Measures (Ortalama Ölçüm)	0,872	7,837	78	79	<0,001

*: Sınıf İçi Korelasyon Analizi

Tablo incelendiğinde iki uzmanın ön test puanlamasındaki tek ölçüm için güvenilirlik katsayısı $r=0,744$ 'e göre istatistiksel olarak anlamlı orta düzeyde güvenilirliğinin olduğu görülmektedir ($F=7,837, p<0,001$). Puanlayıcılar arası güvenilirliği ölçmek için yapılan sınıf içi korelasyon katsayısı sonucunun ortalama ölçüm için güvenilirlik kat sayısı (ICC) $r=0,872$ 'e göre yüksek düzeyde güvenilirliğe sahip olduğu görülmektedir ($F=7,837, p<0,001$).

Yazma başarısı son test puanlayıcıları arasındaki güvenilirliğin tespiti için yapılan sınıf içi korelasyon analizi sonuçları şu şekildedir:

Tablo 24. *Yazma Başarısı Son Test Puanlayıcıları Arasındaki Güvenilirliğin Tespiti için Yapılan Sınıf İçi Korelasyon Analizi Sonuçları*

	R	F	df1	df2	p*
Single Measures (Tek Ölçüm)	0,842	11,695	78	79	<0,001
Average Measures (Ortalama Ölçüm)	0,914	11,695	78	79	<0,001

*: Sınıf İçi Korelasyon Analizi

Tablo incelendiğinde iki uzmanın son test puanlamasındaki tek ölçüm için güvenilirlik katsayısı $r=0,842$ 'ye göre istatistiksel olarak anlamlı yüksek düzeyde güvenilirliğinin olduğu görülmektedir ($F=11,695, p<0,001$). İki puanlayıcı arasındaki güvenilirliği ölçmek için hesaplanan sınıf içi korelasyon (ICC) $r=0,914$ 'e göre puanlayıcılar arasında istatistiksel olarak anlamlı yüksek düzeyde güvenilirlik vardır ($F=11,695, p<0,001$).

3.1.2. Araştırmanın Nitel Boyutu

Araştırma nitel boyutu itibarıyla yabancılara Türkçe öğretiminde sosyal medya kullanımına yönelik öğrenci ve öğretici görüşlerini içeren bir durum çalışmasıdır. “Nitel araştırma, bir sahanın ya da sosyal hayatın bir kesitiyle uzun süreli ve yoğun bir etkileşim süreci ile birlikte gerçekleştirilir. Sözü edilen süreçler bireylerin, grupların, toplumların ve örgütlerin gündelik hayatlarını yansıtmaktadır.” (Miles & Huberman, 2016, s. 6). “Durum çalışması ise güncel bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi içinde çalışan, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının mevcut olduğu durumlarda kullanılan görgül bir araştırma yöntemidir.” (Yin, 1984, s. 23'ten aktaran Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 289).

Gall, Borg ve Gall (1996'dan aktaran Büyüköztürk vd. 2016, s. 263) durum çalışmasının avantajlarını şu şekilde sıralamaktadır:

- Yaşamın bir kesitini doğrudan okuyucuya sunabilmektedir ve belli bir kesite ilişkin derinlemesine bilgi sağlar.
- Okuyucunun kendi bulunduğu durumla sunulan durum arasında karşılaştırma yapabilmesine imkân sağlar.
- Alışık olunmayan durumların derinlemesine irdelenmesini sağlar.
- Durum çalışmaları sırasında araştırmacı önceden belirlenen sorulara ve veri toplama yöntemlerine bağlı kalmak zorunda değildir.

Yıldırım ve Şimşek (2018, s. 300) durum çalışması desenlerini bütüncül tek durum, iç içe geçmiş tek durum, bütüncül çoklu durum ve iç içe geçmiş çoklu durum olmak üzere dört başlıkta ele almıştır. Çalışmada Gazi Üniversitesi, Gaziantep Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi ve Yunus Emre Enstitüsü bünyesinde Türkçe öğrenen öğrencilerden veri toplanmıştır. Bu nedenle çalışma çoklu durum desenine göre düzenlenmiştir. Yunus Emre Enstitüsünün Saraybosna ve Mostar Türk Kültür Merkezlerinde uygulama yapılmış, iki merkeze ait veriler “Yunus Emre Enstitüsü-Bosna Hersek” adıyla birleştirilerek değerlendirilmiştir.

Çoklu durum desenlerinde birden fazla kendi başına bütüncül olarak algılanabilecek durum söz konusudur ve birden fazla analiz birimi (birey, kurum, program, okul vb.) vardır. Her bir durum kendi içinde bütüncül olarak ele alınır ve daha sonra birbiriyle karşılaştırılır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 301-302).

Çalışmada yalnızca B2 düzeyinden öğrencilere yer verildiği için çalışma çoklu durum desenlerinden “iç içe geçmiş çoklu durum deseni” ile desenlenmiştir.

3.2. ÇALIŞMA GRUBU

Bu araştırma karma yönteme göre düzenlenmiştir. Bu tip araştırmalarda genellikle iki farklı türde örneklem büyüklüğünün birleşimi kullanılır. Bunlar iyi tanımlanan evrenlerden nicel örneklem ve resmî olmayan örnekleme çerçevelerinden hareketle seçilen küçük nitel örneklemelerdir (Teddlie & Tashakkori, 2015, s. 218).

Bu nedenle araştırmada bir evren belirleme yoluna gidilmemiştir. Bunun yerine araştırmanın nicel boyutu için 2019-2020 eğitim-öğretim yılında, B2 düzeyinde Gazi Üniversitesi, Gaziantep Üniversitesi ve İstanbul Aydın Üniversitesi TÖMER’de Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen 61 öğrenci ile Yunus Emre Enstitüsü-Bosna Hersek’te Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen 18 öğrenci çalışma grubu olarak alınmıştır. Öğrencilerin öğretim gördükleri merkezlerdeki var olan grupları aynen korunarak gruplar yansız bir şekilde deney ve kontrol grubu olarak atanmıştır. Uygulama merkezlerine göre deney ve kontrol grubu öğrencilerinin sayısı şu şekildedir:

Tablo 25. *Uygulama Merkezlerine Göre Öğrenci Sayıları*

	Deney Grubu	Kontrol Grubu	Toplam
Gazi Üniversitesi	11	11	22
Gaziantep Üniversitesi	12	10	22
İstanbul Aydın Üniversitesi	8	9	17
Yunus Emre Enstitüsü-Bosna Hersek	8	10	18
TOPLAM	39	40	79

Tabloya göre araştırmaya Gazi Üniversitesinden 22, Gaziantep Üniversitesinden 22, İstanbul Aydın Üniversitesinden 17 ve Yunus Emre Enstitüsü-Bosna Hersek’ten 18 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya katılan toplam deney grubu öğrencisi sayısı 39, kontrol grubu öğrencisi sayısı ise 40’tır. Araştırmaya toplam 79 öğrenci katılmıştır.

Araştırmanın nitel boyutu için Gazi Üniversitesinden 1, Gaziantep Üniversitesinden 1, İstanbul Aydın Üniversitesinden 1 ve Yunus Emre Enstitüsü-Bosna Hersek’ten 2 öğretici; Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen Gazi Üniversitesinden 11, Gaziantep Üniversitesinden 12, İstanbul Aydın Üniversitesinden 8 ve Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen Yunus Emre Enstitüsü-Bosna Hersek’ten 6 öğrenci çalışmaya dâhil edilmiştir.

Araştırmada Türkiye içinden 3, Türkiye dışından 1 olmak üzere toplam 4 kuruma yer verilmiştir. Araştırma kapsamında daha fazla kuruma ve öğrenciye ulaşılmak istenmiş fakat COVID-19'un dünya genelinde etkili olması, dil öğretim merkezlerinin sürece hazırlıksız yakalanması ve uzaktan eğitime geçiş süreçlerinde yaşanan sorunlar buna izin vermemiştir.

Araştırmanın nitel boyutu için çalışma grubu oluşturulurken “Genel bir kural olarak kurumlara ilişkin durum çalışmalarında 4 ile 12 arasında kurum seçilirken kişileri ilgilendiren durum çalışmalarında bu sayı artar ve 6 ile 24 arasında kişi seçmek gerekebilir.” (Teddlie & Tashakkori, 2015, s. 219) ilkesi dikkate alınmıştır.

Araştırmada çalışma gruplarının seçilmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme (criterion sampling) ve uygun örnekleme (convenient) kullanılmıştır.

Amaçlı örneklemede örneği oluşturan birimler araştırmacının kendi yargısına göre bir yığının her yerinden seçilebilir. Seçim sırasında araştırmanın amacına uygun ve yığını en iyi şekilde temsil edeceğine inanılan birimler çalışmaya dâhil edilir (İşçil, 1973, s. 300-301). “Bu tür bir esneklik araştırmacıya olay ve olguları doğasına uygun bir biçimde ortaya koyma fırsatı verir. Araştırılan olay, olgu veya duruma ait değişkenlik ve çeşitlilik okuyucunun kendi uygulamalarında var olabilecek değişkenliği ve çeşitliliği anlaması ve araştırma sonuçları ile karşılaştırması açısından önemli bir katkı sağlar.” (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 282)

Ölçüt örnekleme yöntemine göre “Bir araştırmada gözlem birimleri belli niteliklere sahip kişiler, olaylar, nesnelere ya da durumlardan oluşturulabilir. Bu durumda örneklem için belirlenen ölçütü karşılayan birimler (nesnelere, olaylar vb.) örnekleme alınırlar.” (Büyüköztürk vd., 2016, s. 92). Araştırmada örneklem seçimi için araştırmacı tarafından belirlenen ölçütlerden ilki, “Türkiye’de bir yükseköğretim kurumuna bağlı Türkçe öğretim merkezinde ikinci dil olarak” veya “Türkiye dışında hizmet veren Yunus Emre Enstitüsüne bağlı bir Türk kültür merkezinde yabancı dil olarak” Türkçe öğrenmek/öğretmektir. İlk ölçütün belirlenmesindeki amaç, öğretimin Türkiye içinde veya dışında gerçekleştirilmesi durumunda sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanımının öğrencilerin yazma becerileri üzerindeki etkisini değiştirip değiştirmeyeceğinin tespit edilmesini sağlamaktır. “Katılımcı öğrencilerin B2 düzeyinde olması” bir diğer

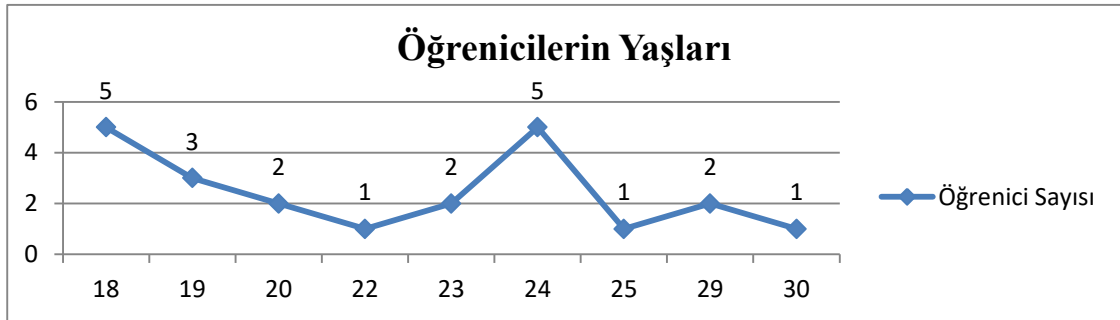
ölçüttür. Üretici beceriler arasında olan yazma becerisindeki yetkinliğin orta ve üstü düzeylerde kazanılmaya başlaması ikinci ölçütün seçilme nedenidir.

Araştırmada kullanılan bir diğer örnekleme yöntemi ise uygun örneklemedir. Uygun örnekleme “örneklem, araştırmacının çevresinde, yakınında bulunan tanıdık, bildik çevreden çekilmesidir.” (Aziz, 1990, s. 48). Bu nedenle çalışma grubu araştırmacının daha önce görev yaptığı Yunus Emre Enstitüsünden, hâlen görev yaptığı Gaziantep Üniversitesinden ve arkadaşlarının görev yaptığı Gazi Üniversitesi ve İstanbul Aydın Üniversitesinden seçilmiştir.

Uygulama merkezlerine göre deney ve kontrol grubundaki öğrenci ve öğretilere ait demografik bilgiler aşağıdaki başlıkta ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

3.2.1. Gazi Üniversitesi

Gazi Üniversitesinde yapılan uygulamaya başlangıçta 28 öğrenci katılmıştır. Uygulamanın farklı aşamalarında çeşitli nedenlerle 6 öğrenci uygulamadan çıkarılmış ve kalan 22 öğrenci çalışma grubu olarak kabul edilmiştir. Katılımcıların 13’ü (%59) erkek, 9’u (%41) kadındır. Katılımcıların yaş gruplarına ilişkin bilgiler şu şekildedir:

Şekil 4. Öğrencilerin Yaşları (Gazi Üniversitesi)

Şekle göre öğrencilerin 5’i 18, 5’i 24 ve 3’ü 19 yaşındadır. Öğrencilerden 20, 23 ve 29 yaşlarında ikişer katılımcı; 22, 25 ve 30 yaşlarında birer katılımcı bulunmaktadır.

Katılımcı öğrencilerin ülkelerine ilişkin bilgiler şu şekildedir:

Tablo 26. Öğrencilerin Ülkeleri (Gazi Üniversitesi)

Ülke	<i>f</i>	%
Irak	5	22,6
Afganistan	3	13,6

İran	2	9,1
Mısır	2	9,1
Pakistan	2	9,1
Fas	1	4,5
Filistin	1	4,5
Kamerun	1	4,5
Kenya	1	4,5
Suriye	1	4,5
Uganda	1	4,5
Ürdün	1	4,5
Zambiya	1	4,5
TOPLAM	22	100

Çalışmaya 13 farklı ülkeden öğrenci katılmıştır. Öğrencilerden 5'i Irak ve 3'ü Afganistan vatandaşıdır. İran, Mısır ve Pakistan'dan ikişer; Fas, Filistin, Kamerun, Kenya, Suriye, Uganda, Ürdün ve Zambiya'dan birer öğrenci çalışmaya katılmıştır.

Katılımcı öğrencilerin ana dillerine ilişkin bilgiler şu şekildedir:

Tablo 27. Öğrencilerin Ana Dili Durumları (Gazi Üniversitesi)

Ana dili	<i>f</i>	%
Arapça	10	45,2
Farsça	4	18,2
Urduca (Pakistan)	2	9,1
İngilizce	1	4,5
Lugandaca (Uganda)	1	4,5
Peştuca (Afganistan)	1	4,5
Svahilice (Kenya)	1	4,5
Tongaca (Zambiya)	1	4,5
Türkmençe	1	4,5
TOPLAM	22	100

Öğrencilerden 10'unun ana dili Arapça, 4'ünün Farsça ve 2'sinin Urduca'dır. Ana dili İngilizce, Lugandaca, Peştuca, Svahilice, Tongaca ve Türkmençe olan birer öğrenci bulunmaktadır.

Katılımcı öğrencilerin bildikleri yabancı dillere ilişkin bilgiler şu şekildedir:

Tablo 28. Öğrencilerin Bildikleri Yabancı Diller (Gazi Üniversitesi)

Yabancı Dil	f	%
İngilizce	21	75
Fransızca	3	10,7
Arapça	1	3,5
Farsça	1	3,5
Kürtçe	1	3,5
Urduca	1	3,5
TOPLAM	28	100

Araştırmaya katılan 22 öğrenci 28 farklı dil bildiğini belirtmiştir. Öğrencilerden 21'i İngilizce ve 3'ü Fransızca bilmektedir. Arapça, Farsça, Kürtçe ve Urduca bilen birer katılımcı bulunmaktadır.

Katılımcı öğrencilerin Türkçe öğrenme amaçlarına göre ilişkin bilgiler şu şekildedir:

Tablo 29. Öğrencilerin Türkçe Öğrenme Amaçları (Gazi Üniversitesi)

Türkçe öğrenme amacı	f	%
Lisans	11	50
Yüksek Lisans	10	45,4
İş bulmak	1	4,5
TOPLAM	22	100

Öğrencilerden 11'i lisans ve 10'u yüksek lisans yapmak için Türkçe öğrenmektedir. İş bulmak amacıyla bir katılımcı Türkçe öğrenmektedir.

Gazi Üniversitesinden uygulamaya katılan öğrenciler arasında erkekler (%59) kadınlara (%41) oranla daha fazladır. Öğrencilerin yaş gruplarına bakıldığında 18-20 ve 23-25 yaş grupları arasında yığılma olduğu görülmektedir. Türkiye'ye gelen öğrencilerin önemli bir kısmı lisans ve yüksek lisansta öğrenim görmek amacıyla gelmiştir. Bu durum yaş gruplarındaki yığılmalarla da açıklanabilir.

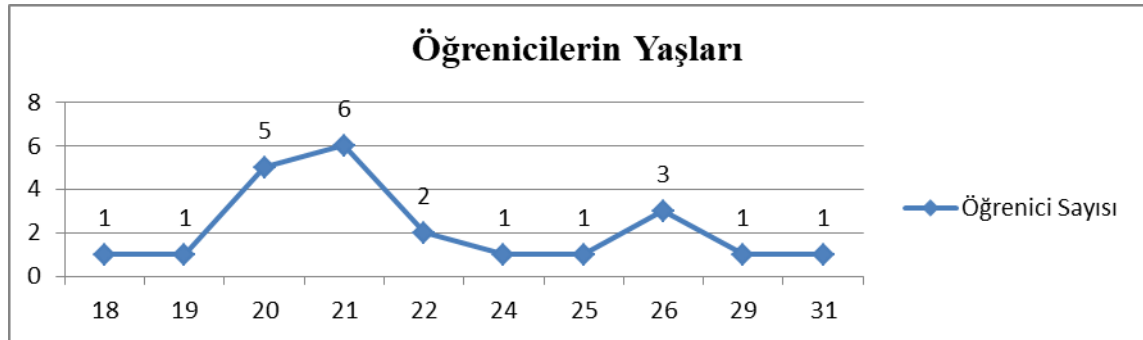
Çalışmaya katılan öğrenciler 13 farklı ülkeden gelmektedir. Öğrencilerin yüzde 22,6'sı Iraklı ve yüzde 13,6'sı Afganistanlıdır. Geri kalan 11 ülkenin 3'ünden (İran, Mısır,

Pakistan) ikişer, 8'inden (Fas, Filistin, Kamerun, Kenya, Suriye, Uganda, Ürdün, Zambiya) birer öğrenci çalışmaya katılmıştır. Bu öğrencilerin ana dili durumları incelendiğinde katılımcıların yüzde 45,2'sinin Arapçayı, yüzde 18,2'sinin Farsçayı ana dili olarak konuştuğu tespit edilmiştir. Özellikle ana dili Arapça olan katılımcı sayısının genel katılımcı sayısına oranla yüksek olduğu görülmektedir.

Gazi Üniversitesinden çalışmaya katılan 22 öğrenci bildikleri yabancı diller sorusuna ilişkin 28 farklı cevap vermiştir. Öğrencilerin bildikleri diller sırası ile İngilizce, Fransızca, Arapça, Farsça, Kürtçe ve Urduca'dır. Öğrencilerden yalnızca 1'i hariç diğerlerinin tamamı İngilizce bilmektedir. Bu yüksek bir oran olarak dikkat çekmektedir. Gazi Üniversitesinde öğrenim gören katılımcıların 21'i (%95,4) yükseköğrenim görmek amacıyla Türkçe öğrenmektedir. Yalnızca 1 kişi (%4,5) iş bulmak amacıyla Türkçe öğrenmek istemektedir.

3.2.2. Gaziantep Üniversitesi

Gaziantep Üniversitesinde yapılan uygulamaya B2 düzeyinde 22 öğrenci katılmıştır. Katılımcıların 14'ü (%64) erkek, 8'i (%36) kadındır. Katılımcıların yaş gruplarına ilişkin bilgiler şu şekildedir:

Şekil 5. Öğrencilerin Yaşları (Gaziantep Üniversitesi)

Öğrencilerin 6'sı 21, 5'i 20, 3'ü 26 ve 2'si 22 yaşındadır. Araştırmada 18, 19, 24, 25, 29 ve 31 yaşlarında birer katılımcı bulunmaktadır. Öğrencilerin yaş gruplarına bakıldığında 20-22 yaş aralığı ile 26 yaşındaki katılımcı sayısının fazla olduğu görülmektedir.

Katılımcı öğrencilerin ülkelerine ilişkin bilgiler şu şekildedir:

Tablo 30. Öğrencilerin Ülkeleri (Gaziantep Üniversitesi)

Ülke	<i>f</i>	%
Suriye	7	31,8
Afganistan	3	13,6
Yemen	2	9
Cezayir	1	4,5
Cibuti	1	4,5
Etiyopya	1	4,5
Filistin	1	4,5
Güney Sudan	1	4,5
Hindistan	1	4,5
Komor	1	4,5
Myanmar	1	4,5
Nijerya	1	4,5
Pakistan	1	4,5
TOPLAM	22	100

Çalışmaya 13 farklı ülkeden Gaziantep Üniversitesi öğrencisi katılmıştır. Öğrencilerden 7'si (%31,8) Suriye, 3'ü (%13,6) Afganistan ve 2'si (%9) Yemen vatandaşıdır. Cezayir, Cibuti, Etiyopya, Filistin, Güney Sudan, Hindistan, Komor, Myanmar, Nijerya ve Pakistan'dan birer öğrenci çalışmaya katılmıştır.

Katılımcı öğrencilerin ana dillerine ilişkin bilgiler şu şekildedir:

Tablo 31. Öğrencilerin Ana Dili Durumları (Gaziantep Üniversitesi)

Ana dili	<i>f</i>	%
Arapça	12	54,5
Farsça	3	13,6
Amharca (Etiyopya)	1	4,5
Barice (Güney Sudan)	1	4,5
Fulaca (Nijerya)	1	4,5
Hintçe	1	4,5
Komorca	1	4,5
Rohingyaca (Mynmar)	1	4,5

Somalice	1	4,5
TOPLAM	22	100

Öğrencilerin 12'sinin (%54,5) ana dili Arapça ve 3'ünün (%13,6) Farsçadır. Ana dili Amharca, Barice, Fulaca, Hintçe, Komorca, Rohingyaca ve Somalice olan birer öğrenci bulunmaktadır.

Katılımcı öğrencilerin bildikleri yabancı dillere ilişkin bilgiler şu şekildedir:

Tablo 32. Öğrencilerin Bildikleri Yabancı Diller (Gaziantep Üniversitesi)

Yabancı Dil	<i>f</i>	%
İngilizce	18	69,2
Fransızca	3	11,5
Hausaca (Nijerya)	1	3,8
Hintçe	1	3,8
İbranice	1	3,8
Komorca	1	3,8
Oromca (Etiyopya)	1	3,8
TOPLAM	26	100

Öğrencilerin 18'i (%69,2) İngilizce ve 3'ü (%11,5) Fransızca bilmektedir. Hausaca, Hintçe, İbranice, Komorca ve Oromca dillerini ise birer öğrenci bilmektedir.

Katılımcı öğrencilerin Türkçe öğrenme amaçlarına göre ilişkin bilgiler şu şekildedir:

Tablo 33. Öğrencilerin Türkçe Öğrenme Amaçları (Gaziantep Üniversitesi)

Türkçe öğrenme amacı	<i>f</i>	%
Lisans	11	50
Yüksek Lisans	8	36,4
Doktora	2	9
İletişim kurmak	1	4,5
TOPLAM	22	100

Öğrencilerin 11'i (%50) lisans, 8'i (%36,3) yüksek lisans ve 2'si (%9) doktora yapmak amacıyla Türkçe öğrenmektedir. Öğrencilerden 1'i ise iletişim kurma amacıyla Türkçe öğrendiğini belirtmiştir.

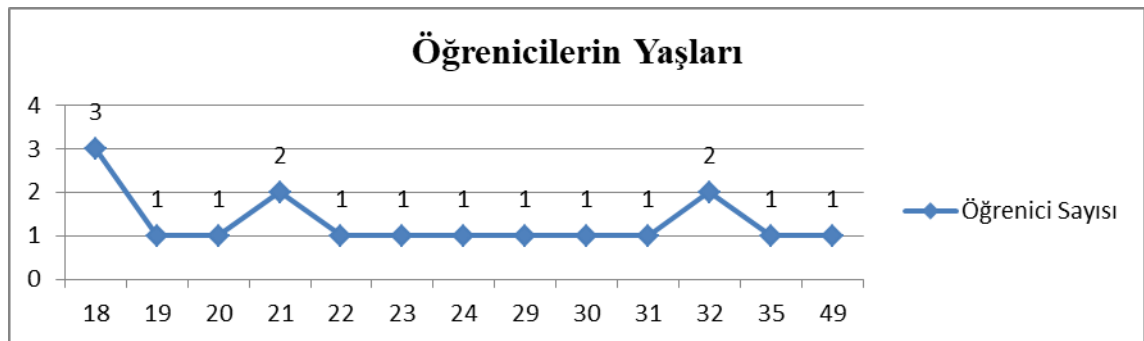
Gaziantep Üniversitesinden uygulamaya katılan öğrenciler arasında da Gazi Üniversitesinde olduğu gibi erkekler (%64) kadınlara (%36) oranla daha fazladır. Katılımcıların yüzde 59'u 20-22 yaş arasındadır. Katılımcıların Türkçe öğrenme amaçlarına bakıldığında öğrencilerin yüzde 50'sinin lisans, yüzde 36,4'ünün ise yüksek lisans amacıyla Türkçe öğrendikleri tespit edilmiştir. Bu durum öğrencilerin 20-22 yaş aralığındaki yoğunluğunu da açıklamaktadır.

Gaziantep Üniversitesindeki öğrenciler 13 farklı ülkeden Türkçe öğrenmek amacıyla gelmiştir. Öğrencilerin yüzde 31,8'i Suriyelidir. Bu durum, Gaziantep'in Suriye'de yaşanan olaylardan sonra en çok göç alan şehirlerden biri olması ile açıklanabilir. Afganistan'dan 3 ve Yemen'den 2 öğrenci uygulamaya katılırken geri kalan 10 ülkeden birer öğrenci araştırmada yer almıştır.

Öğrencilerin yüzde 54,5'inin ana dili Arapçadır. Bunda da Suriyeli öğrencilerin etkisi olmakla birlikte ana dili Arapça olan farklı ülkelerden 5 öğrenci bulunmaktadır. Öğrencilerin yüzde 69,2'si yabancı dil olarak İngilizce ve yüzde 11,5'i Fransızca bilmektedir.

3.2.3. İstanbul Aydın Üniversitesi

İstanbul Aydın Üniversitesinde yapılan uygulamaya 17 öğrenci katılmıştır. Katılımcıların 4'ü (%23,5) erkek, 13'ü (%76,5) kadındır. Katılımcıların yaş gruplarına ilişkin bilgiler şu şekildedir:

Şekil 6. Öğrencilerin Yaşları (İstanbul Aydın Üniversitesi)

Öğrencilerin 3'ü 18, 2'si 21 ve 2'si 32 yaşındadır. 19, 20, 22, 23, 29, 30, 31, 35 ve 49 yaşlarında birer öğrenci bulunmaktadır.

Katılımcı öğrencilerin ülkelerine ilişkin bilgiler şu şekildedir:

Tablo 34. Öğrencilerin Ülkeleri (İstanbul Aydın Üniversitesi)

Ülke	f	%
Ürdün	3	17,6
Afganistan	2	11,7
Filistin	2	11,7
İran	2	11,7
Suriye	2	11,7
Cezayir	1	5,8
Kazakistan	1	5,8
Kore	1	5,8
Rusya	1	5,8
Ukrayna	1	5,8
Yemen	1	5,8
TOPLAM	17	100

Katılımcılar 11 farklı ülkeden gelmektedir. Öğrencilerden 3'ü Ürdünlüdür. Afganistan, Filistin, İran ve Suriye'den ikişer; Cezayir, Kazakistan, Kore, Rusya, Ukrayna ve Yemen'den birer öğrenci çalışmaya katılmıştır.

Katılımcı öğrencilerin ana dillerine ilişkin bilgiler şu şekildedir:

Tablo 35. Öğrencilerin Ana Dili Durumları (İstanbul Aydın Üniversitesi)

Ana dili	f	%
Arapça	9	52,9
Farsça	4	23,5
Kazakça	1	5,8
Korece	1	5,8
Rusça	1	5,8
Ukraynaca	1	5,8
TOPLAM	17	100

Öğrencilerin 9'unun ana dili Arapça ve 4'ünün Farsçadır. Ana dili Kazakça, Korece, Rusça ve Ukraynaca olan birer öğrenci bulunmaktadır.

Katılımcı öğrencilerin bildikleri yabancı dillere ilişkin bilgiler şu şekildedir:

Tablo 36. Öğrencilerin Bildikleri Yabancı Diller (İstanbul Aydın Üniversitesi)

Yabancı Dil	f	%
İngilizce	16	64
Fransızca	2	8
Rusça	2	8
Almanca	1	4
Çeçence	1	4
Hintçe	1	4
Japonca	1	4
Ukraynaca	1	4
TOPLAM	25	100

Öğrencilerin 16'sı İngilizce, 2'si Fransızca ve 2'si Rusça bilmektedir. Almanca, Çeçence, Hintçe, Japonca ve Ukraynaca dillerini ise birer öğrenci bilmektedir.

Katılımcı öğrencilerin Türkçe öğrenme amaçlarına ilişkin bilgiler şu şekildedir:

Tablo 37. Öğrencilerin Türkçe Öğrenme Amaçları (İstanbul Aydın Üniversitesi)

Türkçe öğrenme amacı	f	%
Lisans	8	44,4
Yüksek Lisans	3	16,6
İş bulmak	3	16,6
Türkiye'de yaşamak	2	11,1
Ailesiyle iletişim kurmak	1	5,5
Doktora	1	5,5
TOPLAM	18	100

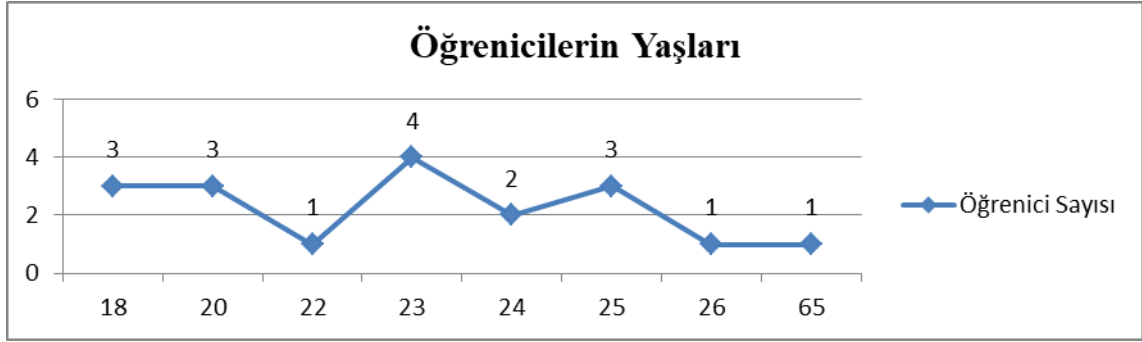
İstanbul Aydın Üniversitesi öğrencisi 17 katılımcıdan Türkçe öğrenme amaçlarına ilişkin 18 farklı cevap gelmiştir. Öğrencilerin 8'i lisans eğitimi için Türkçe öğrenmekte, 3 öğrenci yüksek lisans ve 1 öğrenci ise doktora eğitimi için kursa devam etmektedir. Eğitim amaçlı Türkçe öğrenenlerin yanı sıra katılımcılardan 2'si iş bulmak, 2'si de Türkiye'de yaşamak için Türkçe öğrendiğini belirtmiştir. 1 öğrenci ise hem iş bulmak hem de eşinin ailesiyle iletişim kurabilmek için Türkçe öğrenmektedir.

Gazi ve Gaziantep Üniversitelerinden farklı olarak İstanbul Aydın Üniversitesinde kadın (%76,5) katılımcıların oranı erkeklere (%23,5) kıyasla daha fazladır. Yine ilk iki üniversiteden farklı olarak öğrencilerin yaş gruplarında herhangi bir aralıkta yığılma olmadığı; yükseköğrenim görme amacıyla dil öğrenenlerin yanı sıra iş bulmak, Türkiye’de yaşamak ve ailesiyle iletişim kurmak için Türkçe öğrenenlerin olduğu görülmüştür. “Aile ile iletişim kurmak” amacıyla Türkçe öğrenen kişinin bir Türk ile evlendiği ve onun ailesi ile konuşabilmek için Türkçe öğrendiği düşünülmektedir. İstanbul Aydın Üniversitesinde de yükseköğrenim görmek (%66,5) için Türkçe öğrenen katılımcı sayısı fazladır.

Çalışmaya katılan öğrenciler 11 farklı ülkeden gelmektedir. Öğrencilerin 3’ü Ürdünlüdür. Geri kalan ülkelerden Afganistan, Filistin, İran ve Suriye’den ikişer; Cezayir, Kazakistan, Kore, Rusya, Ukrayna ve Yemen’den birer öğrenci çalışmada yer almıştır. Öğrencilerin ana dili durumları incelediğinde ilk iki üniversite ile benzer şekilde ana dili Arapça (%52,9) olanların sayıca fazla olduğu görülmüştür. Arapçayı, Farsça (%23,5) takip etmekte; ana dili Kazakça, Korece, Rusça ve Ukraynaca olan yalnızca birer katılımcı bulunmaktadır. Öğrencilerin bildikleri yabancı diller listelendiğinde ise İngilizce (%64) birinci sırada yer almakta; onu Fransızca, Rusça, Almanca, Çeçence, Hintçe, Japonca ve Ukraynaca takip etmektedir.

3.2.4. Yunus Emre Enstitüsü – Bosna Hersek

Yunus Emre Enstitüsünün Bosna Hersek’teki Kültür Merkezlerinde yapılan uygulamaya ilk etapta B2 düzeyinde 32 öğrenci katılmış fakat çalışma grubuna talimatlara uyan ve görevleri tamamlayan 18 öğrenci dâhil edilmiştir. Katılımcıların 6’sı (%33,3) erkek, 12’si (%66,6) kadındır. Katılımcıların yaş gruplarına ilişkin bilgiler şu şekildedir:

Şekil 7. Öğrencilerin Yaşları (Yunus Emre Enstitüsü-Bosna Hersek)

Öğrencilerin 4'ü 23 yaşındadır. 18, 20 ve 25 yaşında üçer öğrenci; 24 yaşında 2 öğrenci bulunmaktadır. 22, 26 ve 65 yaşında olan birer öğrenci uygulamaya katılmıştır.

Diğer uygulama merkezlerinden farklı olarak Yunus Emre Enstitüsünde Türkçe öğrenen öğrencilerin tamamı Bosna Hersekli ve ana dilleri de Boşnakçadır.

Katılımcı öğrencilerin bildikleri yabancı dillere ilişkin bilgiler şu şekildedir:

Tablo 38. Öğrencilerin Bildikleri Yabancı Diller (Yunus Emre Enstitüsü - Bosna Hersek)

Yabancı Dil	<i>f</i>	%
İngilizce	14	66,6
Almanca	4	19
Arapça	2	9,5
Fransızca	1	4,7
TOPLAM	21	100

Bosna Hersek'ten uygulamaya katılan 18 öğrenci 21 farklı yabancı dil bilmektedir. Öğrencilerin 14'ü İngilizce, 4'ü Almanca, 2'si Arapça ve 1'i Fransızca bilmektedir.

Katılımcı öğrencilerin Türkçe öğrenme amaçlarına göre ilişkin bilgiler şu şekildedir:

Tablo 39. Öğrencilerin Türkçe Öğrenme Amaçları (Yunus Emre Enstitüsü - Bosna Hersek)

Türkçe öğrenme amacı	<i>f</i>	%
Lisans	6	28,5
Hobi	6	28,5
Yüksek Lisans	2	9,5

İş bulmak	2	9,5
İletişim kurmak	2	9,5
Kendini geliştirmek	2	9,5
Türk kültürünü ve tarihini tanımak	1	4,7
TOPLAM	21	100

Öğrenciler Türkçe öğrenme amaçlarına 21 farklı cevap vermiştir. Lisans öğrenimi nedeniyle 6 katılımcı Türkçe öğrenmektedir. Yine hobi olarak Türkçe öğrenen 6 öğrenci bulunmaktadır. Yüksek lisans yapmak, iş bulmak, iletişim kurmak ve kendini geliştirmek için ikişer öğrenci Türkçe öğrenmektedir. Türk kültürünü ve tarihini tanımak amacıyla Türkçe öğrendiğini bildiren 1 öğrenci bulunmaktadır.

İstanbul Aydın Üniversitesinde olduğu gibi Yunus Emre Enstitüsünde de kadın (%66,6) katılımcıların sayısı erkeklere (%33,3) oranla daha fazladır. Öğrencilerin yaş grupları incelendiğinde 18-26 yaş aralığında bir dağılım olduğu, bir katılımcının ise 65 yaşında olduğu görülmektedir.

Türkiye'deki üniversitelerde Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenenlerin genellikle yükseköğrenim görme amacı taşıyan üniversite çağındaki gençler olduğu görülmüştür. Fakat Türkiye dışındaki Yunus Emre Enstitülerinde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler için aynı genellemeyi yapmak mümkün değildir. Gerek çalışma grubundaki gerekse Yunus Emre Enstitüsüne ait diğer merkezlerdeki öğrenci profilleri incelendiğinde kursiyerlerin farklı yaş gruplarından olduğu ve farklı Türkçe öğrenme amaçları ile kursa geldikleri görülmüştür. Bosna Hersekli öğrencilerin Türkçe öğrenme amaçları bazı kodlarda çalışma grubundaki ilk üç merkezden farklılaşmaktadır.

Bosna Hersekli öğrencilerden 6'sı lisans eğitimi için, 6'sı ise hobi olarak Türkçe öğrenmektedir. Yüksek lisans yapmak, iş bulmak, iletişim kurmak ve kendini geliştirmek amaçlarıyla ikişer öğrenci; Türk kültürünü ve tarihini tanımak amacıyla ise bir öğrenci Türkçe öğrenmektedir.

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Araştırmada hem nicel hem de nitel boyut için veri toplama araçları kullanılmıştır.

3.3.1. Nicel Veri Toplama Araçları

Araştırmada nicel veri toplama aracı olarak kişisel bilgi formu, öğrencilerin kompozisyon kâğıtları ve yazma becerisi öz yeterlilik ölçeği kullanılmıştır.

Öğrencilere verilen kompozisyon konularının belirlenmesinde yaygın olarak kullanılan dil öğretim setlerindeki yazma konularından hareket edilmiş, araştırmacı tarafından seçilen yazma konuları uzman görüşüne sunulmuş ve ön test-son test konuları belirlenmiştir.

Öğrencilerden elde edilen ön test-son test kompozisyon kâğıtları Büyükkız (2011) tarafından geliştirilen “Yazılı Anlatım Dereceli Puanlama Anahtarı” ile değerlendirilmiştir.

3.3.1.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırma hem Türkiye içinde hem de Türkiye dışında uygulanacaktır. Araştırmaya katılacak öğrencilere ait kişisel bilgilerin toplanması amacıyla çalışma kapsamında bir “Kişisel Bilgi Formu” hazırlanmıştır.

Formlarda yer alan soruların hazırlanmasında 4 alan uzmanının görüşü alınmış ve formlara son hâlleri verildikten sonra çalışma gruplarının verileri toplanmıştır.

Formda öğrencilerin cinsiyet, yaş, ülke, ana dili, bildikleri yabancı diller ve Türkçe öğrenme amaçları sorgulanmaktadır (Bk. Ek 10).

3.3.1.2. Yazılı Anlatım Konularının Belirlenmesi

Araştırmaya katılan öğrencilerin yazma becerisindeki başarılarını tespit etmek amacıyla kendilerine yazma konuları verilmiş ve verilen konulardan biri hakkında bir kompozisyon yazmaları istenmiştir.

Kompozisyon konuları seçilirken Yunus Emre Enstitüsünün “Yedi İklim Türkçe”, Ankara Üniversitesinin “Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe”, Gazi Üniversitesinin “Yabancılar İçin Türkçe” ve İstanbul Üniversitesinin “İstanbul Yabancılar İçin Türkçe” öğretim setleri incelenmiş, öğretim setlerindeki ünitelerin temalarından hareketle B2 düzeyinde 20 konu belirlenmiştir. Belirlenen kompozisyon konuları değerlendirilmek üzere İstanbul Aydın Üniversitesi ve Gaziantep Üniversitesine bağlı Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezleri ile Yunus Emre Enstitüsünde görev yapan 46 alan uzmanına sunulmuştur. Değerlendirmede konuların uygunluk derecesine göre uzmanların “uygun / kısmen uygun / uygun değil” seçeneklerinden birini işaretlemesi istenmiş, uzman değerlendirmeleri 3’ten 1’e doğru puanlanarak konular arasında bir uygunluk sıralaması yapılmıştır (Bk. Ek 7).

Seçilen konular ve uzmanlardan aldıkları puanlar şu şekildedir:

Tablo 40. B2 Düzeyi Kompozisyon Konuları

	Konular	Puan
1.	Farklı bir ülkede yaşamak veya öğrenci olmakla ilgili görüşlerinizi anlatan bir kompozisyon yazınız.	125
2.	İzlediğiniz bir filmle ilgili değerlendirmelerinizi anlatan bir kompozisyon yazınız.	125
3.	Ülkenizdeki tarihî ve turistik yerler hakkında bilgi veren bir kompozisyon yazınız.	121
4.	Teknoloji düşkünü olmanın olumlu ve olumsuz yönlerini anlatan bir kompozisyon yazınız.	120
5.	Ülkenizin yemek kültürü hakkında bir kompozisyon yazınız.	120
6.	Paranın önemini ve insan hayatındaki yerini anlatan bir kompozisyon yazınız.	117
7.	Ülkenizdeki düğün geleneklerini anlatan bir kompozisyon yazınız.	116
8.	Sağlıklı bir yaşam için yapılması ve dikkat edilmesi gerekenleri içeren bir kompozisyon yazınız.	116
9.	Okuduğunuz bir kitapla ilgili değerlendirmelerinizi anlatan bir kompozisyon yazınız.	115
10.	Doğru mesleği seçmek ve işinde başarılı olmak için yapılması gerekenleri anlatan bir kompozisyon yazınız.	113

11.	Hayal kurmanın olumlu ve olumsuz yönleri hakkında bir kompozisyon yazınız.	113
12.	Hayalinizdeki tatili anlatan bir kompozisyon yazınız.	111
13.	Şehir ve köy hayatını karşılaştıran bir kompozisyon yazınız.	109
14.	Korkularımızla yüzleşmek ve onları yenmek için neler yapmamız gerektiğini anlatan bir kompozisyon yazınız.	107
15.	Şimdiye kadar unutmadığınız veya en çok keyif aldığınız bir anınızı anlatan kompozisyon yazınız.	104
16.	Türkçe öğrenme amacınızı, Türkçe ve ana diliniz arasındaki benzerlik ve farklılıkları ve Türkçe öğrenirken yaşadığınız güçlükleri anlatan bir kompozisyon yazınız.	103
17.	Doğal dengenin bozulması, küresel ısınma, çevre kirliliği, kuraklık ve hayvanların neslinin tükenmesi gibi problemler karşısında insanların neler yapması gerektiğini anlatan bir kompozisyon yazınız.	103
18.	Ülkenizde yaygın olan el sanatlarını anlatan bir kompozisyon yazınız.	102
19.	Boş zamanlarınızı nasıl değerlendirdiğinizi anlatan bir kompozisyon yazınız.	102
20.	Suyun hayatımızdaki önemini anlatan bir kompozisyon yazınız.	98

Çalışmada deneysel desenlerden ön test-son test kontrol gruplu desen kullanıldığı için öğrencilerden hem uygulama öncesinde hem de uygulamanın sonunda kompozisyon yazmaları istenmiştir.

Uygulama öncesi yazılı anlatım kâğıdında uzman görüşünden en yüksek puanı alan 1., 3., 5. ve 7.; uygulama sonrası yazılı anlatım kâğıdında uzman görüşünden en yüksek puanı alan 2., 4., 6. ve 8. konulara yer verilmiştir. Daha sonra öğrencilerden bu konulardan istedikleri birini seçerek kompozisyon yazmaları istenmiştir.

3.3.1.3. Yazılı Anlatım Dereceli Puanlama Anahtarı

Öğrencilerin kompozisyon kâğıtlarının değerlendirilmesinde Büyükkiz (2011) tarafından geliştirilen “Yazılı Anlatım Dereceli Puanlama Anahtarı” kullanılmıştır (Bk. Ek 13). Büyükkiz, dereceli puanlama anahtarını geliştirme aşamasında önce ilgili literatürü (Brown, 2004; Saddler & Andrade, 2004; Pajares & Urdan, 2006; Coombe,

Folse & Hubley, 2007; Dement, 2008; Beyreli ve Arı, 2009) taramış, sonra Türkçe eğitimi alan uzmanlarından görüş almış ve analitik rubriğe son şeklini vermiştir.

Geliştirilen dereceli puanlama anahtarı beş bölüm ve on yedi özellikten oluşmaktadır. Bölümler sayfa düzeni, başlık, plan ve işleyiş, dil ve anlatım, yazım ve noktalama başlıklarından oluşmakta; bölümlerin altında yer alan her bir özellik öğrenci performansı açısından en iyi (4), iyi (3), orta (2) ve en kötü (1) şeklinde tanımlanmaktadır.

Büyükikiz, dereceli puanlama anahtarını geliştirdikten sonra Gazi Üniversitesi TÖMER’de 2007-2008 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören 12 farklı ülkeden 50 yabancı öğrencinin kompozisyon kâğıtlarını bu rubrik ile değerlendirerek sınamıştır. İşlem birisi araştırmacı olmak üzere toplam 3 uzman tarafından gerçekleştirilmiş, sonuçlar SPSS programında değerlendirilmiş, yazma rubriği puanlayıcı güvenilirlik katsayısı ,790 olarak hesaplanmıştır. Bu değer 70’ten büyük olduğu için dereceli puanlama anahtarının gerekli güvenilirliğe sahip olduğu ifade edilmiştir.

3.3.1.4. Yazma Becerisi Öz Yeterlilik Ölçeği

Çalışmada öğrencilerin yazma öz yeterliliklerinin belirlenmesi için Büyükikiz (2011) tarafından geliştirilen “Türkçe Öğrenen Yabancılar İçin Yazma Becerisi Öz Yeterlilik Ölçeği” kullanılmıştır (Bk. Ek 11). Büyükikiz ölçeğin madde havuzunu hazırlamak için ilgili literatürü (Bandura vd., 2001; Luszczyńska vd., 2005; Pajares, 2008;) taramış, yabancı öğrencilerin yazma yeterliliklerini göz önüne alarak 55 maddeden oluşan bir havuz hazırlamıştır. Uzman görüşleri sonrası gerekli düzenlemeler yapılarak madde sayısı 48’e düşürülmüştür.

C2 düzeyinde öğrenim gören üç öğrenciden maddeleri okuyup anladıklarını anlatmaları istenmiş, daha sonra ölçek 2008-2009 eğitim-öğretim yılında Gazi Üniversitesi TÖMER’de Türkçe öğrenen 156 öğrenciye uygulanmıştır. Eksik veya yanlış kodlama tespit edilen kâğıtlar çıkarıldıktan sonra 144 öğrenciden elde edilen verilerle ölçeğin güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır.

Analizlerin ilk basamağında her bir maddenin “iç tutarlılık ölçütüne dayalı” madde ayırt edicilik analizi yapılmış, t-testi sonuçları ölçekteki maddelerin tamamının alt ve üst

gruplar için ayırıcı olduğunu göstermiştir. Büyükikiz, analizlerin ikinci basamağında faktör analizi yapabilmek için verilerin uygunluğunu test edebilmek amacıyla Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Bartlett testi yapmış; KMO testi ölçüm değerini 0,884; Bartlett Sphericity testi kay kare değerini 4334,683 (sd= 1128, p= ,000) olarak hesaplamıştır. KMO değeri, 90'a yakın ve Bartlett testi p değeri 0,05'ten küçük olduğu için daha sonra "Temel Bileşenler Analizi" yöntemiyle faktör analizi yapmıştır.

Yazma becerisi öz yeterlilik ölçeği dil bilgisi ve genel yazılı anlatım olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin genel yazılı anlatım alt boyutundaki maddeleri şunlardır:

- Ana fikri veya konuyu destekleyen bir paragraf yazabilirim.
- Kompozisyonumu giriş, gelişme, sonuç planına uygun olarak yazabilirim.
- Fikirlerimi konunun dışına çıkmadan açık bir şekilde yazabilirim.
- Kompozisyonuma uygun başlık seçebilirim.
- Bilgi sahibi olduğum bir konuda kompozisyon yazabilirim.
- Hayal ettiklerim hakkında bir yazı yazabilirim.
- Duygu ve düşüncelerimi yazılı olarak ifade edebilirim.
- Kompozisyon yazarken konuya uygun örnekler verebilirim.
- Kompozisyonumu belirli bir plan içerisinde yazabilirim.
- Kompozisyonumu yazı ve sayfa düzenine uygun olarak yazabilirim.
- Kompozisyonuma uygun bir sonuç yazabilirim.
- Belirtilen / seçilen bir konuyla ilgili bir kompozisyon yazabilirim.
- Öğrenim hayatımı anlatan bir yazı yazabilirim.

Ölçeğin dil bilgisi alt boyutundaki maddeleri ise şunlardır:

- Bir sayfalık bir kompozisyonun bütün kelimelerini doğru yazabilirim.
- Yazı yazarken dil bilgisi kurallarına uygun, doğru cümleler yazabilirim.
- Yazı yazarken ekleri doğru kullanabilirim.

3.3.2. Nitel Veri Toplama Araçları

Araştırmada nitel veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış görüşme formları ve odak grup görüşmelerinden elde edilen veriler kullanılmıştır.

3.3.2.1. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formları

Araştırmada hem uygulama öncesinde hem de uygulama sonrasında öğretmenlerin ve öğrencilerin görüşlerine başvurulmuştur. Bu nedenle görüşme formları hazırlanırken hem uygulama öncesi hem de uygulama sonrası için ayrı ayrı görüşme formları hazırlanmıştır. Formlar hazırlandıktan sonra uzman görüşü için yabancılara Türkçe öğretimi alanında çalışan 4 uzmana sunulmuş, uzmanlardan gelen dönütler doğrultusunda formlara son şekli verilmiştir.

3.3.2.1.1. Uygulama Öncesi

Uygulama öncesinde öğretmenlerin ve öğrencilerin sosyal medya kullanım alışkanlıklarını tespit etmek ve tespitlerden hareketle çalışmada kullanılacak olan sosyal medya araçlarının seçimini gerçekleştirmek için iki farklı görüşme formu hazırlanmıştır. Hazırlanan formlar uzman görüşü düzeltmeleri yapıldıktan sonra internet üzerinden katılımcılarla paylaşılmış, katılımcılar tarafından doldurulan formlar betimsel analize tabi tutularak katılımcıların sosyal medyayı kullanma alışkanlıkları ve en çok kullandıkları araçlar tespit edilmiştir.

Yarı Yapılandırılmış Öğretici Görüşme Formu

Uygulama öncesinde kullanılmak üzere hazırlanan *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımına Yönelik Öğretici Görüşleri Formu* iki bölümden oluşmaktadır (Bk. Ek 5).

İlk bölümde yabancılara Türkçe öğretimi alanında görev yapan öğretmenlerin kişisel bilgilerini öğrenmeye yönelik 15 soru bulunmaktadır. Sorular şu şekildedir:

1. Cinsiyetiniz nedir?

2. Kaç yaşındasınız?
3. Eğitim durumunuz nedir?
4. Mezun olduğunuz fakülte ve bölüm nedir?
5. (Varsa) Devam ettiğiniz/mezun olduğunuz yüksek lisans programını yazınız.
6. (Varsa) Devam ettiğiniz/mezun olduğunuz doktora programını yazınız.
7. Akademik unvanınız nedir?
8. Kaç yıldır yabancılara Türkçe öğretiyorsunuz?
9. Yabancılara Türkçe öğretimi sertifikanız var mı?
10. (Varsa) Sertifikayı hangi kurumdan aldınız?
11. (Varsa) Kaç yıl Türkiye dışında çalıştınız?
12. Çalıştığınız/çalışmaya devam ettiğiniz kurumları yazınız.
13. Sosyal medya araçlarını kullanıyor musunuz?
14. En çok hangi sosyal medya araçlarını kullanıyorsunuz?
15. Sosyal medya araçlarını en çok hangi teknolojik araçlar üzerinden kullanıyorsunuz?

Formun ikinci kısmında öğreticilerin sosyal medya kullanım alışkanlıklarını tespit etmeye yönelik 9 açık uçlu soru ve son olarak öğreticilerin varsa eklemek istedikleri diğer görüşler için bir bölüm bulunmaktadır. Açık uçlu sorular şu şekildedir:

1. Sosyal medya araçlarının (YouTube, Facebook, Twitter, WhatsApp, Instagram vb.) yabancılar için Türkçe öğretimi süreçlerinde kullanılması hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Siz sosyal medya araçlarını Türkçe öğretmek amacıyla kullanıyor musunuz? Cevabınız evetse ne sıklıkla, hangi sosyal medya araçlarını, hangi amaçlar için kullanıyorsunuz?
3. Size göre Türkçe öğretirken sosyal medya araçlarının kullanılmasının olumlu yönleri nelerdir?
4. Size göre Türkçe öğretirken sosyal medya araçlarının kullanılmasının olumsuz yönleri nelerdir?
5. Sosyal medya araçları, dil becerilerinin (okuma, dinleme, konuşma ve yazma) geliştirilmesinde kullanılabilir mi? Hangi becerilerin geliştirilmesinde hangi sosyal medya araçları kullanılabilir? Nasıl?

6. Türkçe öğretirken sosyal medya araçlarını kullanmanın öğrencilerin yazma becerisini geliştireceğini düşünüyor musunuz? Yazma becerisinin geliştirilmesinde sosyal medya araçlarından nasıl yararlanılabilir?
7. Öğrencilerin Türkçe öğrenirken sosyal medyayı kullanması onların yazmaya yönelik öz yeterliliklerini nasıl etkiler?
8. Öğreticiler Türkçe öğretirken sosyal medya araçlarını kullanmalı mıdır? Neden?
9. Sosyal medya araçları gelecek yıllarda yabancı dil öğretimi alanını nasıl etkiler? Siz bu konuda neler düşünüyorsunuz?

Yarı Yapılandırılmış Öğrenci Görüşme Formu

Uygulama öncesinde kullanılmak üzere hazırlanan *Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımına Yönelik Öğrenci Görüşleri Formunun* (Bk. Ek 6) ilk bölümünde Türkçe öğrenen katılımcıların kişisel bilgilerini öğrenmeye yönelik 8 soru bulunmaktadır. Sorular şu şekildedir:

1. Cinsiyetiniz nedir?
2. Kaç yaşındasınız?
3. Nerelisiniz?
4. Ana diliniz nedir?
5. Eğitim durumunuz nedir?
6. Sosyal medya araçlarını kullanıyor musunuz?
7. En çok hangi sosyal medya araçlarını kullanıyorsunuz?
8. Sosyal medya araçlarını en çok hangi teknolojik araçlar üzerinden kullanıyorsunuz?

Formun ikinci kısmında öğrencilerin sosyal medya kullanım alışkanlıklarını tespit etmeye yönelik 11 açık uçlu soru ve son olarak öğrencilerin varsa eklemek istedikleri diğer görüşler için bir bölüm bulunmaktadır. Açık uçlu sorular şu şekildedir:

1. Türkçeyi hangi amaçlar için kullanıyorsunuz?
2. Sosyal medya araçlarını (YouTube, Facebook, Twitter, WhatsApp, Instagram vb.) hangi amaçlar için kullanıyorsunuz?

3. Türkçe öğretimi sırasında sosyal medya araçlarının kullanılması hakkında ne düşünüyorsunuz?
4. Siz sosyal medya araçlarını Türkçe öğrenmek amacıyla kullanıyor musunuz? Cevabınız evet ise ne sıklıkla, hangi sosyal medya araçlarını, hangi amaçlar için kullanıyorsunuz?
5. Size göre Türkçe öğrenirken sosyal medya araçlarının kullanılmasının olumlu yönleri nelerdir?
6. Size göre Türkçe öğrenirken sosyal medya araçlarının kullanılmasının olumsuz yönleri nelerdir?
7. Sosyal medya araçları, dil becerilerinin (okuma, dinleme, konuşma ve yazma) geliştirilmesinde kullanılabilir mi? Hangi becerilerin geliştirilmesinde hangi sosyal medya araçları kullanılabilir?
8. Türkçe öğrenirken sosyal medya araçlarını kullanmanın yazma becerinizi geliştireceğini düşünüyor musunuz? Yazma becerisinin geliştirilmesinde sosyal medya araçlarından nasıl yararlanılabilir?
9. Türkçe öğrenirken sosyal medyanın kullanılması yazma becerisinde kendinize olan güveninizi nasıl etkiler?
10. Öğreticiler Türkçe öğretirken sosyal medya araçlarını kullanmalı mıdır? Neden?
11. Sosyal medya araçları gelecek yıllarda yabancı dil öğretimi alanını nasıl etkiler? Siz bu konuda neler düşünüyorsunuz?

3.3.2.1.2. Uygulama Sonrası

Uygulama sonrasında çalışmada toplanan nicel verilerin derinlemesine incelenmesinde ve açıklanmasında kullanılmak üzere öğretmenlerin ve öğrencilerin süreçle ilgili görüşlerine başvurulmuştur. Verilerin toplanmasında öğretmenler ve öğrenciler için ayrı ayrı hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formları kullanılmıştır.

Yarı Yapılandırılmış Öğretici Görüşme Formu

Öğreticiler için hazırlanan formda öncelikle görüşmeden elde edilecek verilerin yalnızca araştırma kapsamında kullanılacağı ve kişisel bilgilerin gizli tutulacağı konularında öğretmenlere bilgilendirilmiş, sonrasında ise görüşme sırasında öğretmenlere yöneltilmek üzere hazırlanan sorulara yer verilmiştir (Bk. Ek 35). Öğretici görüşme formunda 15 soru bulunmaktadır. Formda yer alan sorular şu şekildedir:

1. Yaşınız nedir?
2. Öğrenim düzeyiniz nedir?
3. Mezun olduğunuz bölüm nedir?
4. Kaç yıldır yabancılarla Türkçe öğretiyorsunuz?
5. Yabancılarla Türkçe öğretimi sertifikanız var mı? Varsa hangi kurumdan aldınız?
6. Türkiye dışında yabancılarla Türkçe öğrettiniz mi? Cevabınız “evet” ise hangi ülkelerde görev yaptınız?
7. Hangi kurum ve kuruluşlarda hangi sürelerle görev yaptınız?
8. Dil öğretim süreçlerinde eğitim amaçlı sosyal medya kullanımı hakkında ne düşünüyorsunuz?
9. Siz Türkçe öğretirken YouTube, Facebook, Twitter, WhatsApp gibi sosyal medya araçlarını kullanıyor musunuz? Cevabınız “evet” ise hangi araçları hangi becerilerin geliştirilmesi sırasında hangi sıklıkla kullanıyorsunuz?
10. Dil öğretim süreçlerinde sosyal medya araçlarının kullanılmasının öğrenciler ve öğretmenler için avantajları ve dezavantajları nelerdir?
11. Sosyal medya uygulaması sürecinde öğrencileriniz ne gibi sorunlarla karşılaştı?
12. Sosyal medya uygulamaları öğrencilerinizin yazma becerisini geliştirmede etkili oldu mu?
13. Uygulanan sosyal medya etkinliklerinden memnun musunuz? Uygulamaya ilişkin görüşleriniz nelerdir? Uygulamada olması gerektiğini düşündüğünüz eklemeler/değişiklikler nelerdir?
14. Siz de öğrencilerinizin yazma becerilerini geliştirme aşamasında sosyal medya araçlarını daha etkin olarak kullanmayı düşünür müsünüz?
15. Uygulamaya yönelik eklemeyi düşündüğünüz görüşleriniz ve önerileriniz varsa lütfen yazınız.

Yarı Yapılandırılmış Öğrenci Görüşme Formu

Öğrenciler için hazırlanan formda öncelikle görüşmeden elde edilecek verilerin yalnızca araştırma kapsamında kullanılacağı ve kişisel bilgilerin gizli tutulacağı konularında öğrencilere bilgilendirilmiş, sonrasında ise görüşme sırasında öğrencilere yöneltilmek üzere hazırlanan sorulara yer verilmiştir (Bk. Ek 36). Öğrenci görüşme formunda 7 soru bulunmaktadır. Formda yer alan sorular şu şekildedir:

1. Neden Türkçe öğreniyorsunuz?
2. Dil öğretimi sırasında sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanımının avantajları ve dezavantajları nelerdir?
3. Sosyal medya platformlarını kullanırken ne gibi zorluklarla karşılaştınız?
4. Sosyal medya platformlarında gerçekleştirdiğiniz yazma etkinlikleriyle sınıf ortamında gerçekleştirilen yazma etkinlikleri arasında ne gibi farklılıklar vardır?
5. Sosyal medya platformlarından hangisinin (YouTube, WhatsApp vb.) eğitim amaçlı kullanımının size daha çok yarar sağladığını düşünüyorsunuz?
6. Sosyal medya etkinlikleri yazma becerinizi geliştirdi mi?
7. Sosyal medya içeriklerinde ne gibi eklemeler ve değişiklikler yapılmasını tavsiye edersiniz?

3.3.2.2. Odak Grup Görüşmesi Formları

Uygulama bittikten sonra katılımcılarla odak grup görüşmeleri gerçekleştirilmiştir. Uygulama öncesinde odak grup görüşmelerinin yüz yüze yapılması planlanmıştır. Fakat COVID-19 nedeniyle odak grup görüşmesi toplantıları ZOOM uygulamasında yapılmıştır.

Odak grup görüşmesinde, herhangi bir konuda çeşitli görüşlere başvurmak mümkündür (Kuş, 2009, s. 102). Bu nedenle odak grup görüşmeleri, öğretici ve öğrencilerin dil öğretiminde sosyal medya kullanımıyla ilgili olumlu ve olumsuz görüşlerinin tespit edilmesini kolaylaştırmıştır.

Öğreticilerle Yapılan Odak Grup Görüşmesi Formu

Öğreticilerle yapılan odak grup görüşmesi formunda öncelikle öğretmenlere çalışma ile ilgili bilgi verilmiş, görüşme sırasında düzenin sağlanması ve verimli bir toplantı gerçekleştirilmesi için gerekli uyarılar yapılmıştır.

Odak grup görüşmesi formunda toplantıda öğretmenlere yöneltilmek üzere 11 soru bulunmaktadır (Bk. Ek 37). Sorular şu şekildedir:

1. Sosyal medya platformlarının eğitim amaçlı kullanımı uygulamasını gerçekleştirmeden önce sosyal medya kavramı hakkında neler biliyordunuz? Türkçe öğretirken YouTube, Facebook, Twitter, WhatsApp gibi sosyal medya araçlarını kullanıyor muydunuz?
2. Cevabınız “evet” ise hangi araçları hangi becerilerin geliştirilmesi sırasında hangi sıklıkla kullanıyorsunuz?
3. Dil öğretim süreçlerinde sosyal medya araçlarının kullanılmasının öğrenciler ve öğretmenler için avantajları ve dezavantajları nelerdir?
4. Sosyal medya uygulaması sürecinde öğrencileriniz ne gibi zorluklarla karşılaştı?
5. Sosyal medya platformlarında gerçekleştirilen yazma etkinlikleriyle sınıf ortamında gerçekleştirilen yazma etkinlikleri arasında ne gibi farklılıklar vardır?
6. Uygulamalar sırasında sizin ya da akranların düzeltmeler yapması öğrencilerinizin yazma becerisini geliştirdi mi?
7. Sosyal medya uygulamaları öğrencilerinizin yazma becerisini geliştirmede etkili oldu mu?
8. Uygulanan sosyal medya etkinliklerinden memnun musunuz? Uygulamaya ilişkin görüşleriniz nelerdir? Uygulamada olması gerektiğini düşündüğünüz eklemeler/değişiklikler nelerdir?
9. Siz de öğrencilerinizin yazma becerilerini geliştirme aşamasında sosyal medya araçlarını daha etkin olarak kullanmayı düşünür müsünüz?
10. Uygulamadan sonra sosyal medyayı Türkçe öğrenme amaçlı kullanmayı düşünür müsünüz?
11. Uygulamaya yönelik eklemeyi düşündüğünüz görüşleriniz ve önerileriniz varsa lütfen söyleyiniz.

Öğrencilerle Yapılan Odak Grup Görüşmesi Formu

Öğrencilerle yapılan odak grup görüşmesi formunda öncelikle öğrencilere çalışma ile ilgili bilgi verilmiş, görüşme sırasında düzenin sağlanması ve verimli bir toplantı gerçekleştirilmesi için gerekli uyarılar yapılmıştır.

Odak grup görüşmesi formunda toplantıda öğrencilere yöneltilmek üzere 12 soru bulunmaktadır (Bk. Ek 38). Sorular şu şekildedir:

1. Türkçe öğrenirken sosyal medya platformlarını eğitim amaçlı kullanmadan önce sosyal medya kavramı hakkında neler biliyordunuz?
2. Hangi sosyal medya platformlarını ne gibi amaçlarla kullanıyordunuz?
3. Dil öğretimi sırasında sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanımını yazma becerinizi geliştirdi mi? Sizi nasıl etkiledi?
4. Sosyal medyanın Türkçe öğrenirken eğitim amaçlı kullanımının avantajları nelerdir?
5. Sosyal medyanın Türkçe öğrenirken eğitim amaçlı kullanımının dezavantajları nelerdir?
6. Sosyal medya platformlarını eğitim amaçlı kullanırken ne gibi zorluklarla karşılaştınız?
7. Sosyal medya platformlarında gerçekleştirdiğiniz yazma etkinlikleriyle sınıf ortamında gerçekleştirilen yazma etkinlikleri arasında ne gibi farklılıklar vardır?
8. Uygulamalar sırasında öğreticiler ya da arkadaşlarınızın düzeltmeler yapması yazma becerinizi geliştirdi mi?
9. Sosyal medya platformlarından hangisinin (YouTube, WhatsApp vb.) eğitim amaçlı kullanımının size daha çok yarar sağladığını düşünüyorsunuz?
10. Sosyal medya içeriklerine ne gibi eklemeler yapılmalı, neler değiştirilmelidir?
11. Uygulamadan sonra sosyal medyayı Türkçe öğrenme amaçlı kullanmayı düşünür müsünüz?
12. Uygulamaya yönelik eklemeyi düşündüğünüz görüşleriniz ve önerileriniz varsa lütfen söyleyiniz.

3.4. SOSYAL MEDYA İÇERİKLERİNİN TASARIMI

Araştırmada kullanılacak sosyal medya araçlarının ve içeriklerinin belirlenmesi için uygulama öncesi öğrenci ve öğretici görüşlerine başvurulmuş, toplanan verilerden hareketle hem araştırmada kullanılacak sosyal medya platformları seçilmiş hem de kullanıcı alışkanlıklarına ve Ankara Üniversitesi TÖMER'in hazırladığı programa uygun içerikler hazırlanmıştır.

3.4.1. Öğreticilerin Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları

Uygulamadan önce katılımcıların sosyal medya kullanım alışkanlıklarını tespit etmek için hazırlanan görüşme formuyla 40 öğreticiden veri toplanmıştır.

Öğreticilerin yüzde 62,5'i (25 kişi) kadın, yüzde 37,5'i (15 kişi) erkektir. Öğreticilerin yüzde 20'si (8 kişi) 21-25, yüzde 37,5'i (15 kişi) 26-30, yüzde 40'ı (16 kişi) 31-35 ve yüzde 2,5'i (1 kişi) 36-40 yaş aralığındadır. Öğreticilerin yaş aralıklarına bakıldığında yarıdan fazlasının (%57,5) 21-30 yaş aralığında olduğu görülmektedir.

Öğreticilerin yüzde 45'i (18 kişi) lisans, yüzde 42,5'i (17 kişi) yüksek lisans ve yüzde 12,5'i (5 kişi) doktora mezunudur. Mezun olunan bölümlere bakıldığında öğretmenlerin mezun oldukları bölümlerin eğitim fakültesi (%67,5) ve fen edebiyat fakültesi (%32,5) olmak üzere iki fakültede toplandığı görülmektedir. Öğreticilerin yüzde 60'ı Türkçe Öğretmenliği, yüzde 7,5'i Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği, yüzde 30'u Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü ve yüzde 2,5'i Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümünden mezun olmuştur.

Türkçe öğretme tecrübelerine bakıldığında öğretmenlerin yüzde 15'inin (6 kişi) alanda çalışmaya son bir yıl içinde başladığı görülmektedir. Öğreticilerin yüzde 10'u (4 kişi) 2 yıl, yüzde 17,5'i (7 kişi) 3 yıl, yüzde 5'i (2 kişi) 4 yıl, yüzde 10'u (4 kişi) 5 yıl, yüzde 15'i (6 kişi) 6 yıl, yüzde 25'i (10 kişi) 7 yıl ve yüzde 2,5'i (1 kişi) 10 yıldır yabancılara Türkçe öğretmektedir. Öğreticilere Türkiye dışı tecrübelerinin olup olmadığına yönelik de bir soru yöneltilmiştir. Öğreticilerin yüzde 60'ı Türkiye dışında çalışmamış; yüzde 5'i 1 yıl, yüzde 5'i 2 yıl, yüzde 10'u 3 yıl, yüzde 5'i 5 yıl, yüzde 10'u 6 yıl ve yüzde 5'i

7 yıl çalışmıştır. Öğreticilerin yüzde 75'inin yabancılara Türkçe öğretimi sertifikası varken yüzde 25'inin sertifikası bulunmamaktadır.

Öğreticilerin sosyal medya araçlarını kullanımlarına yönelik bilgiler şu şekildedir:

Tablo 41. Öğreticilerin Sosyal Medya Araçlarını Kullanma Durumları

<i>Sosyal Medya Aracı</i>	<i>N</i>	<i>%</i>
WhatsApp	39	97,5
YouTube	36	90
Instagram	35	87,5
Facebook	22	55
Twitter	11	27,5
LinkedIn	4	10

Öğreticilerin tamamı sosyal medya araçlarını kullanmaktadır. Öğreticilerin hangi araçları kullandığına dair verilen cevaplar incelendiğinde öğretmenlerin yüzde 97,5'inin WhatsApp, yüzde 90'ının YouTube, yüzde 87,5'inin Instagram, yüzde 55'inin Facebook, yüzde 27,5'inin Twitter ve yüzde 10'unun LinkedIn kullandığı görülmektedir.

Öğreticilerin tamamı sosyal medya araçlarına akıllı telefonlarından erişim sağlamakta, öğretmenlerin yüzde 52,5'i bilgisayar, yüzde 12,5'i tablet ve yüzde 7,5'i ise sosyal medyaya erişimde akıllı televizyon kullanmaktadır.

Görüşme formunun ikinci bölümünde sosyal medya etkinliklerinin içeriklerinin belirlenmesi için öğretmenlere açık uçlu sorular yöneltilmiş ve gelen cevaplar betimsel analizle incelenmiştir. İncelemeler sonunda her soru için önce kodlar belirlenmiş ve öğretici görüşlerinden hareketle değerlendirmeler yapılmıştır.

“Sosyal medya araçlarının yabancılar için Türkçe öğretimi süreçlerinde kullanılması hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna öğretmenlerden “önem ve yarar” kodu için 27, “iletişim” kodu için 7 görüş gelmiştir. “Modern öğretim”, “öğrenmeyi günlük hayata aktarma”, “eğlenerek öğrenme”, “öğrenmeyi kolaylaştırma”, “kalıcı öğrenme sağlama” ve “öğretimi destekleme” kodları öğretmenlerin görüş bildirdiği diğer kodlardır. İnceleme sonunda tespit edilen kodlara 40 öğreticiden 47 farklı görüş gelmiştir:

Tablo 42. Öğreticilere Göre Sosyal Medyanın Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanımı

Tema	Kodlar	f	%
Sosyal medya araçlarının yabancılar için Türkçe öğretimi süreçlerinde kullanılması hakkında ne düşünüyorsunuz?	Önem ve yarar	27	57,4
	İletişim	7	14,8
	Modern öğretim	4	8,5
	Öğrenmeyi günlük hayata aktarma	3	6,3
	Eğlenerek öğrenme	2	4,2
	Öğrenmeyi kolaylaştırma	2	4,2
	Kalıcı öğrenme sağlama	1	2,1
	Öğretimi destekleme	1	2,1
	Toplam	47	100

Soruya ilişkin öğretici görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

(U1) “Yabancılara Türkçe öğretiminde sosyal medya kullanımının eğlenceli ve etkili bir yöntem olduğunu düşünüyorum.” (U4) “Sosyal medya iletişim açısından faydalı.” (U15) “Amacına uygun olarak kullanıldığı takdirde sosyal medya araçlarının Türkçe öğretimini kolaylaştırdığını düşünüyorum. Çünkü anında hedef kitle ile iletişim kurulabilmektedir.” (U16) “WhatsApp ya da Facebook gruplarında yazışma yürütmek; YouTube’den herhangi bir konuyla ilgili video izletmek, şarkı dinletmek, karaoke yaptırmak vb. uygulamalar hem çok güncel bir yaklaşım hem de akılda kalıcı ve etkileyicidir.” (U17) “Öğrencinin her an doğru bilgiye ulaşabilmesinde önemli bir araç olarak görüyorum.” (U18) “Öğrencilere açılan gruplar ve öğrencilerin ana dili Türkçe olan bireylerle arkadaşlık etmesi, Türkçe öğretiminde faydalı pekiştireçlerdir.” (U27) “Artık her şeyimizi telefonla yaptığımız için Türkçe öğretim sürecinde de daha çok telefonda kullandığımız sosyal medya araçlarını yararlı buluyorum.” (U28) “Dil öğretiminde zamanı yakalamak için sosyal medya kullanımı önemlidir.” (U34) “Gerek öğrenenlerin kendi arasındaki iletişimi ve bilgi paylaşımını sağlamak gerekse öğretmen ve öğrenciler arasındaki diyalogun sürdürülebilmesi açısından faydalı olduğunu düşünüyorum.” (U36) “Sosyal medyayı özellikle dinleme ve konuşma becerisini geliştirmek için sıkça başvurulabilecek bir eğitim aracı olarak görüyorum.” (U37) “Sosyal medya üzerinden Türkçe öğretimine kesinlikle yatırım yapılmalı ve bu konunun üzerinde akademik olarak da çalışılmalıdır.” (U38) “Çok faydalı olduğunu düşünüyorum. Ders materyallerinin (kitap, cd, vs.) yetersiz kaldığı noktalarda elimizin altında ulaşabileceğimiz hazır videoların, müziklerin kısacası dile ait bütün örneklerin bulunabileceği bir mecra. Yerinde ve doğru örneklerle kullanıldığında ders kitaplarından çok daha fazla etkili olduğunu düşünüyorum.”

Öğreticilere “Siz sosyal medya araçlarını Türkçe öğretmek amacıyla kullanıyor musunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğreticilerin yüzde 85’i bu soruya “Evet, kullanıyorum.”, yüzde 15’i “Hayır, kullanmıyorum” şeklinde cevap vermiştir. Soruya ilişkin veriler şu şekildedir:

Tablo 43. Öğreticilerin Sosyal Medya Araçlarını Türkçe Öğretmek Amacıyla Kullanımlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	f	%
Siz sosyal medya araçlarını Türkçe öğretmek amacıyla kullanıyor musunuz?	Evet	34	85
	Hayır	6	15
	Toplam	40	100

Yukarıdaki soruya “Evet” cevabı veren 34 öğreticiye “Cevabınız ‘Evet’ ise ne sıklıkla, hangi sosyal medya araçlarını, hangi amaçlar için kullanıyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğreticilerden yalnızca 17’si Türkçe öğretirken sosyal medya araçlarını ne sıklıkla kullandıklarına dair veri sağlamıştır. Buna göre öğretmenlerin 6’sı “her zaman”, 7’si “sıklıkla”, 3’ü “ara sıra” ve 1’i “nadiren” sosyal medya araçlarını öğretim sırasında kullanmaktadır. Öğreticilerin hangi araçları hangi amaçlarla kullandıklarına dair veriler incelendiğinde öğretmenlerin 4 farklı sosyal medya aracını 62 farklı amaçla kullandığı tespit edilmiştir. Öğreticilerin hangi sosyal medya aracını hangi amaçlarla kullandığına ilişkin veriler şu şekildedir:

Tablo 44. Öğreticilerin Hangi Sosyal Medya Aracını Hangi Amaçlarla Kullandığına İlişkin Veriler

Tema	Sosyal Medya Araçları	Amaçlar	f	%
Hangi sosyal medya araçlarını, hangi amaçlar için kullanıyorsunuz?	YouTube	Türkçe video izletmek	7	11,2
		Kültürel unsurları tanıtmak	4	6,4
		Türkçe şarkı dinletmek	4	6,4
		Öğretilen konuyu pekiştirmek	2	3,2
		Öğrencilerin dikkatini çekmek	1	1,6
		Dinleme becerisini geliştirmek	1	1,6
		Derse giriş yapmak	1	1,6
	WhatsApp	Görsel, video vb. paylaşmak	7	11,2
		İletişim kurmak	6	9,6
		Ödev takibi yapmak	4	6,4
		Yazma becerisini geliştirmek	3	4,8
		Konuşma becerisini geliştirmek	2	3,2
		Öğrencileri Türkçeye maruz bırakma	2	3,2
		Öğrencilerin yazmalarını değerlendirmek	2	3,2
	Facebook	Dinleme becerisini geliştirmek	1	1,6
		Yazım yanlışlarını düzeltmek	1	1,6
		İletişim kurmak	4	6,4
		Görsel, video vb. paylaşmak	4	6,4

	Ödev takibi yapmak	2	3,2
	Öğrencileri Türkçeye maruz bırakma	2	3,2
	Türkçe video izletmek	1	1,6
Instagram	İletişim kurmak	1	1,6
Toplam		62	100

Soruya ilişkin öğretici görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

(U2) “YouTube’da dil bilgisi ya da konuyla alakalı şarkı ve videolar izletiyorum.” (U7) “YouTube vasıtası ile kurlara uygun şarkıları öğrenci gruplarında paylaşıyorum.” (U8) “Genellikle ders sırasında sosyal medyayı kullanıyorum. Özellikle kültür aktarımı olan konuları anlatırken YouTube üzerinden konuyla alakalı video izleterek, video yoksa görsel malzeme bularak öğretimi sağlıyorum.” (U15) “Hedef dile ait kültürel özelliklerin gösterilmesi aşamasında YouTube’den sıklıkla faydalanıyorum.” (U17) “WhatsApp grupları üzerinden öğrencilerin yazılı anlatım becerilerini geliştirmek ve değerlendirmek için.” (U18) “Görsel materyaller, videolar, müzikler, filmler derse uygun seçilerek kullanılıyor. Ayrıca öğrencilere WhatsApp üzerinden sık sık cümle kontrolü yaptırıyorum.” (U19) “WhatsApp ve Facebook araçlarını öğrencilerin Türkçeye daha çok maruz kalmaları için Türkçe grubu oluşturarak kullanıyorum. Onlarla Türkçe yazılı ve sözlü iletişim kuruyor ve ilgili konu hakkında görsel ve videoları paylaşıyorum.” (U25) “Yeni gramerleri öğrettikten sonra şarkılar üzerinden pekiştirme amaçlı ya da grameri öğretmeden önce gramere uygun şarkıyı dinletip anlamı hakkında konuştuktan sonra gramere giriş yapmak için YouTube kullanıyorum.” (U26) “WhatsApp’ta yazı olarak yazmalarını, YouTube’den düzeylerine göre açılan videolar sayesinde dinlediklerini anlamalarını geliştirmeye çalışıyorum ve Kahoot’tan istediğim her becerinin desteklenmesi açısından yararlanıyorum.” (U32) Ayrıca kendi ses dosyalarını gönderip dikte yapmalarını sağlıyorum. Böylece dinleme ve yazma becerisini daha çok destekleyen çalışmalar yürütebiliyorum.” (U37) “Ses kaydı özelliği sayesinde kelimelerin telaffuzlarını öğrencilerime gönderebiliyor ve onların konuşmalarını dinleyebiliyorum.” (U38) “Soru cevap şeklinde WhatsApp’tan aktif bir şekilde mesajlaşabiliyoruz. Her zaman iletişimde kalabilmek hem Türkçelerini ilerletmek için hem de öğretmenin derste ki hızını dengelemek için çok faydalı oluyor.”

“Size göre Türkçe öğretirken sosyal medya araçlarının kullanılmasının olumlu yönleri nelerdir?” sorusuna öğreticilerden 10’u “iletişimi sağlama”, 7’si “dil becerilerini geliştirme”, 7’si “kalıcı öğrenmeyi sağlama” ve 5’i “öğrenmeyi günlük hayata aktarma” kodları içerisinde görüş bildirmiştir. “Öğretimi modern hâle getirme”, “öğretimi eğlenceli hâle getirme”, “motivasyon sağlama”, “materyal paylaşımını kolaylaştırma”, “zamandan tasarruf etme”, “hedef dile maruz bırakma” ve “gündemi takip etme” öğreticilerden gelen görüşlerin toplandığı diğer kodlardır. Öğreticilerden 11 kod için 49 farklı görüş gelmiştir:

Tablo 45. Öğreticilere Göre Sosyal Medya Kullanımının Olumlu Yönleri

Tema	Kodlar	f	%
Size göre Türkçe öğretirken sosyal medya araçlarının kullanılmasının olumlu yönleri nelerdir?	İletişimi sağlama	10	20,4
	Dil becerilerini geliştirme	7	14,2
	Kalıcı öğrenmeyi sağlama	7	14,2
	Öğrenmeyi günlük hayata aktarma	5	10,2
	Öğretimi modern hâle getirme	4	8,1
	Öğretimi eğlenceli hâle getirme	4	8,1
	Motivasyon sağlama	3	6,1
	Materyal paylaşımını kolaylaştırma	3	6,1
	Zamandan tasarruf etme	3	6,1
	Hedef dile maruz bırakma	2	4
Gündemi takip etme	1	2	
Toplam		49	100

Öğretici görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

(U7) “Soruların anlık cevaplandırılması, bir konunun belirlenip öğrencilerin görüşlerinin sorulması böylece yazma becerisinin geliştirilmesi, öğretici videoların paylaşımı sosyal medyanın olumlu yönlerindedir.” (U8) “Türkçe öğretirken sosyal medya araçları öğretimin sınıf dışında da devam etmesini sağlar. Özellikle Türkiye dışında Türkçe öğrenen öğrenciler açısından daha faydalı olacağı görüşümdedir. Öğrenciler öğrendikleri yapıları kullanmadan önce, nasıl kullanabileceklerine dair etkinlikler öğrencilerin dili sosyal hayatta kullanmalarına özendirici olabilir.” (U9) “Yabancı dil öğrencisi kesinlikle öğrendiği dile gün içinde maruz kalmalı, tekrar etmelidir. Günümüz teknolojisi buna imkân tanımaktadır ve kesinlikle bu yönde kullanılması gerekmektedir.” (U14) “Görsellikten faydalandığında öğrencinin unutma olasılığı en aza indirgenmiş oluyor.” (U15) “Sosyal medya araçlarıyla birden fazla duyuya hitap ederek daha kalıcı öğrenmeleri gerçekleştirebiliriz.” (U16) “Çağa ayak uydurarak her şeyden önce modern ve yenilikçi bir yaklaşım sergilemek, akılda kalıcılığı ve dikkat çekiciliği artırmak, yer yer sınıfta interaktif bir ortam sunmak, her an Türkçeyle alakadar olabilmek amaçlarıyla sosyal medya kullanıyorum.” (U26) “Öğrencinin zaten ilgisini çeken bir yoldan öğretime girişmek işi keyifli bir hâle getiriyor ve severek yapılan her işin kalıcılığı yadsınamaz şekilde fazladır.” (U36) “Öğrenciyle sadece derste değil ders dışında da iletişim kurmamıza yardımcı oluyor.” (U38) “Dilin doğal ortamında kullanıldığı her materyal, en iyi dil öğretim materyalidir. Örneğin YouTube'dan izletilen bir video yeri geliyor kitapta işletilen bir metinden daha etkili olabiliyor. Özellikle sınıfların çeşitli zekâ türlerine sahip öğrencilerle dolu olduğu düşünülecek olursa, görsel ve işitsel unsurlarla birçok öğrencinin aklında kalacak dersler işlemek mümkün oluyor.”

“Size göre Türkçe öğretirken sosyal medya araçlarının kullanılmasının olumsuz yönleri nelerdir?” sorusuna öğretmenlerden 10’u “Olumsuz yönü yok.” anlamında cevap vermiştir. Öğreticilerden 7’si “dikkati dağıtma”, 7’si “yanlış bilgi sunma”, 6’sı

“istenmeyen öğrenmelere neden olma” kodu altında görüş bildirmiştir. “Zaman kaybına neden olma”, “önceden hazırlık gerektirme”, “amaç dışında kullanıma imkân tanıma”, “teknolojik alt yapı gerektirme” ve “bağımlılık yapma” öğretici görüşlerinden hareketle tespit edilen Türkçe öğretim süreçlerinde sosyal medya kullanımının diğer olumsuz yönleridir:

Tablo 46. Öğreticilere Göre Sosyal Medya Kullanımının Olumsuz Yönleri

Tema	Kodlar	f	%
Size göre Türkçe öğretirken sosyal medya araçlarının kullanılmasının olumsuz yönleri nelerdir?	Dikkati dağıtma	7	21,8
	Yanlış bilgi sunma	7	21,8
	İstenmeyen öğrenmeler sağlama	6	18,7
	Zaman kaybına neden olma	4	12,5
	Önceden hazırlık gerektirme	3	9,3
	Amaç dışında kullanıma imkân verme	3	9,3
	Teknolojik altyapı gerektirme	1	3,1
	Bağımlılık yapma	1	3,1
	Toplam		32

Öğretici görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

(U4) “Öğretim soyut kalır. Dikkat dağınıklığına yol açar. Kâğıt üzerinde desteklenmesi gerekir.” (U9) “Öğrenci yanlış bilgilere, söylemlere, okumalara maruz kalabilir.” (U12) “Sosyal medyada başka ağlarla etkileşime girildiğinde konsantrasyon ve dikkat dağınıklığına yol açabilir.” (U13) “Özellikle yerel ağız konuşmalarını ve yazmada Türk vatandaşlarının yaptıkları hataları doğru gibi kabul etmeleri öğrencilerin Türkçenin kullanımını yanlış algılamasına sebep oluyor.” (U14) “Türkçe öğretimiyle alakalı sosyal medyada doğru veya yanlış çok video mevcut, bu da bazen öğrencilerin kafasını karıştırabiliyor.” (U15) “Yanlış öğrenmeleri pekiştirebilmektedir. Bazı durumlarda yazma becerisini olumsuz etkileyebilmektedir. Çünkü sosyal medya dili standart yazı dilinden çok farklı olabilmektedir. Örneğin; grş, nbr, sa, as vb.” (U18) “Bazı öğrenciler derse geldiğinde dikkatini öğreticiden çok telefona verebiliyor ve bu da öğrencinin Türkçeyi öğrenmesini aksatabiliyor. Tabii ki öğretmen olarak bizlerin de motivasyonunun düşmesine yol açabiliyor.” (U25) “Eğer öğrencinin odağını sosyal medya hakkında konuştuğundan sonra çabuk toplayamazsak olumsuz yönlerini görmemiz mümkün olabilir.” (U27) “Yetersiz ve hatalı hazırlanan malzemeler öğrenciyi yanlış yönlendirebilir. Türk kültürü ve dil yapısı ile ilgili olumsuz örneklerle karşılaşılabilir.” (U28) “Uyaranlar çok fazla, öğrencinin dikkati hemen dağılılabılır.” (U33) “Yanlış bilgilerin paylaşılma, yayılma ihtimali var. Bu nedenle sosyal medyadaki Türkçe öğretim platformlarının profesyonel ve alandaki yetkin kimselerce yönetilmesi gerektiğini düşünüyorum.”

“Sosyal medya araçları dil becerilerinin geliştirilmesinde kullanılabilir mi? sorusuna öğretmenlerin tamamı “evet” şeklinde cevap vermiştir. Öğreticilerin açık uçlu soruya verdikleri cevaplardan hareketle sosyal medya araçlarının hangi dil becerilerinin

gelişiminde kullanılabileceğine ilişkin sayısal veriler elde edilmiştir. Bu veriler şu şekildedir:

Tablo 47. *Öğreticilere Göre Sosyal Medya Araçlarının Hangi Becerilerin Gelişiminde Kullanılabileceğine İlişkin Sayısal Veriler*

Dil Becerisi	N	%
Yazma	28	29,47
Dinleme	28	29,47
Konuşma	20	21,06
Okuma	19	20
Toplam	95	100

Tablo incelendiğinde 40 öğreticinin “sosyal medya araçları hangi becerilerin gelişiminde kullanılabilir?” sorusuna 95 farklı cevap verdiği görülmektedir. Verilen cevaplar incelendiğinde dinleme ve yazma becerisinin yüzde 29,47 ile aynı yüzdeye sahip olduğu görülmektedir. Öğreticiler sosyal medya araçlarının en çok dinleme ve yazma becerisinin geliştirilmesinde etkili olacağını düşünmekte, bu iki beceriyi sırasıyla konuşma (%21,06) ve okuma (%20) becerisi takip etmektedir. Sosyal medya araçlarının hangi dil becerilerinin geliştirilmesinde kullanılabileceğine ilişkin öğretici görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

(U2) “YouTube’da bir video izletilip yarısında kesilerek sonrası tahmin ettirilebilir. Görseldeki anlamlı karikatürlerle konuşma ve yazma yapılabilir.”
 (U8) “Sosyal medyayı insanlar günümüzde boş zamanları değerlendirmek, kafasını dağıtmak ve günün yorgunluğu atmak için kullanıyor. Bu yüzden yazma etkinlikleri sosyal medya araçlarıyla geliştirilmesi en zor beceri olarak görülmektedir. Okuma etkinlikleri ise kısa ve öz bir biçimde düzenlenir ya da videolardaki karşılıklı konuşmalar alt yazı ile yazılabilirse etkili olabileceği görüşündeyim. Konuşma becerileri ise sosyal yaşamda karşılığı olabilecek, öğrencilerin dikkatlerini çekebilecek bir biçimde hazırlanırsa yararlı olacaktır. Bence, sosyal medya en çok dinleme becerisi üzerinde olumlu bir etkiye sahip olabilir. Öğrenci konuşma dilini bu sayede öğrenebileceği gibi sınıfta öğrendiği yapıları da nerede ve nasıl kullanacağını öğrenmiş olacaktır.” (U17) “Paylaşılan kısa hikâyeler okuma, ses dosyaları dinleme ve sosyal medya yorumları yazma becerisini geliştirebilir.” (U19) “Okuma için güncel metinler, haberler, makaleler örnek olarak verilip okuma becerisi desteklenebilir. Konuşma için uygun örnekler de bulunabilir. Dinleme için zaten müzik dünyası büyük katkı sağlıyor. Yazma da öğrencilerin bizlere sosyal medya aracılığıyla ulaşabilmesi noktasında yardımcı olacağı kanaatindeyim.” (U22) “Videolardan birini izletip dinleme yapılır sonra video hakkında konuşma, yazma yapılabilir.” (U27) “Dinleme anlamada kullanıma uygundur. Yaratıcı yazma çalışmaları için de faydalıdır.” (U32) “Her beceride uygun şartlarda kullanılabilir. Örneğin

öğrenilen konu hakkında bir video izletilerek videoda geçen fiilleri buldurma, konuşma ve yazma etkinlikleri yaptırılabilir.” (U35) “Sosyal medyadan bir şeyler (film, video vb.) izleyip dinlemek dinleme becerisini geliştirir. Sosyal medya üzerinden öğrencilerle kurulan gruplarda mesaj yoluyla sohbet edildiğinde yazma becerisinin gelişeceğini düşünmekteyim. Sosyal medya araçlarında pek çok metin bulunmaktadır. Bunları okuyan öğrencilerin okuma becerileri önemli ölçüde gelişecektir. Sosyal medya dil yapısını ve kelime dünyasını keşfetmenin en güzel yollarından biridir. Bunlar da konuşma becerisinin gelişmesinin ön şartıdır. Sosyal medya derslerde aktif olarak kullanıldığında ve öğrenciler ders dışında da sosyal medyayı kullanmaları konusunda teşvik edildiğinde öğrencilerin bütün dil becerilerinin hızla gelişeceğini düşünmekteyim.” (U36) “Bence özellikle okuma ve dinleme becerisinin geliştirilmesinde sosyal medya araçlarından etkili bir şekilde faydalanmak mümkündür. Çünkü sosyal medyayı kullanarak bizler gün içerisinde pek çok video izlemekte ve metin okumaktayız. Kısmi olarak da yazma becerisini geliştirmesi mümkünse de ağırlıklı olarak sosyal medyada zamanımızı okuma ve dinlemeyle geçirmekteyiz.”

Hangi becerilerin geliştirilmesinde hangi sosyal medya araçlarının kullanılabilmesine ilişkin soruya öğrenciler 83 farklı cevap vermiştir. Cevaplar incelendiğinde YouTube, WhatsApp, Facebook, Twitter, Instagram ve Skype’ın Türkçe öğretirken kullanılan sosyal medya araçları olarak öğrenciler tarafından dile getirildiği görülmektedir. Hangi sosyal medya aracının hangi dil becerisinin gelişimine katkı sağlayacağına ilişkin sayısal veriler şu şekildedir:

Tablo 48. Öğreticilere Göre Hangi Sosyal Medya Aracının Hangi Dil Becerisine Katkı Sağlayacağına İlişkin Frekans ve Yüzdeler

Tema	Alt Kategoriler	Beceriler	f
Hangi becerilerin geliştirilmesinde hangi sosyal medya araçları kullanılabilir?	YouTube	Okuma	2
		Dinleme	14
		Konuşma	3
		Yazma	6
	WhatsApp	Okuma	6
		Dinleme	2
		Konuşma	5
		Yazma	11
	Facebook	Okuma	4
		Dinleme	2
		Konuşma	2
		Yazma	4
	Twitter	Okuma	2
		Dinleme	-
		Konuşma	-
	Instagram	Yazma	8
Okuma		2	

	Dinleme	3
	Konuşma	1
	Yazma	1
	Okuma	-
Skype	Dinleme	2
	Konuşma	3
	Yazma	-
Toplam		83

Tablo incelendiğinde öğreticilerin dil becerilerinin geliştirilmesinde en çok YouTube (25) ve WhatsApp'ı (24) kullandıkları görülmektedir. YouTube dinleme ve yazma, WhatsApp ise yazma ve okuma becerilerinin geliştirilmesinde etkili olan sosyal medya araçları olarak ön plana çıkmaktadır. Daha sonra sırası ile Facebook (12), Twitter (10), Instagram (7) ve Skype (5) gelmektedir. Hangi becerilerin geliştirilmesinde hangi sosyal medya araçlarının kullanılabileceğine ilişkin öğretici görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

(U6) “YouTube dinleme, konuşma ve yazma; Facebook dinleme, okuma ve konuşma; WhatsApp okuma, yazma, dinleme ve konuşma; Skype konuşma ve dinleme; Instagram okuma ve dinleme becerilerinin geliştirilmesinde kullanılabilir.” (U7) “WhatsApp gruplarında bir konu belirlenip öğrencilerin bu konu hakkındaki görüşleri istenir. Böylece yazma becerisinin gelişimi sağlanır. Bazen bu uygulama sesli mesaj yöntemi ile yapılır ve bu sayede konuşma becerisi geliştirilmiş olur. Ayrıca YouTube üzerinden şarkı ve öğretici videoların paylaşımı ile öğrencilerin dinleme becerisi de geliştirilir.” (U9) “Anlatma tekniklerinden yazma ve anlama tekniklerinden okuma ile dinleme noktasında faydası olduğunu düşünüyorum. Öğrenci sizin yazdığınız mesaj ile yanlış yazımının doğrusunu öğrenebilir. Hikâyenizi ya da mesajınızı okuyarak okumasını geliştirebilir. Video, ses kaydı, şarkı gibi sesli ürünlerle dinleme becerisinde tekrar yapma imkânına erişebilir. Bütün bunların sadece WhatsApp ve YouTube ile yapılması mümkün olacaktır.” (U11) “A1 düzeyinde okuma ve yazmaya yönelik kullanıyordum. Facebook'ta grupta fotoğraf paylaşım başta kelime düzeyinde daha sonra cümle düzeyinde fotoğraf ile ilgili öğrencilerin düşüncelerini yazmalarını istiyordum. İleriki düzeylerde resim üzerinden hikâye yazmalarını istiyordum. Hatalı yazıları yorumlarda düzeltiyordum.” (U13) “Yazma becerisinin geliştirilmesinde WhatsApp etkili oluyor. Dört beceri için de YouTube kullanılabilir.” (U15) “Kullandığım sosyal medya araçlarından hareketle şunları söyleyebilirim. Dinlemede YouTube'dan rahatlıkla faydalanılabilir. Aslında sadece dinleme becerisi ile sınırlı kalmamaktadır. Dinletilen bir metin üzerinden yapılacak etkinliklerle konuşma ve yazma becerileri de geliştirilebilir. WhatsApp ve Facebook üzerinden öğrencilerin hem okuma hem de yazma becerileri geliştirilebilir.” (U24) “Kullanılan sosyal medya aracına göre kullanılabilir ve geliştirilebilir. Öğretmenin yönlendirmesi etkilidir. Örneğin yemek tarifleri konusunda açarsın YouTube kanalını ve nasıl yemek tarifi veriliyor ölçüt kullanımına yönelik (bir tutam, 100 gram) öğretim

yapılabilir ve öğrenci merak ettiği tarifleri alabilir.” (U34) “Dinleme için YouTube’den şarkılar dinlettirilebilir. Aynı zamanda Türkçe videolar izlettirilebilir. Video hakkında konuşma ve yazma etkinlikleri yapılabilir. WhatsApp’tan yazma ve konuşma becerisini mesajla geliştirebilirler.” (U37) “Sosyal medya araçlarının en etkili olacağını düşündüğüm beceri dinleme becerisi. Dinleme becerisini geliştirmek için de YouTube’daki videoları kullanıyorum. Okuma becerisi için öğrencilerin kişisel zevklerine yönelik blog sayfaları okutulabilir. Örneğin kadın öğrenciler yemek tarifi bloglarını okuyabilirler. Yazma becerisi için yine bloglar etkili olacaktır diye düşünüyorum. Her öğrenciden bir blog hesabı açması ve haftalık bir rapor, anı veya hikâye yazması istenebilir. Etkili kullanıldığında Instagram bile işe yarayabilir. Öğrencilerden bir fotoğraf paylaşmaları ve fotoğrafın altına, fotoğraf hakkında düşüncelerini yazmaları istenebilir. Konuşma becerisini farklı sosyal medya araçlarıyla geliştirmek mümkün olabiliyor. Yine YouTube’daki karaokeler kullanılabilir. Ayrıca öğrencilerden video çekmeleri de istenebilir. Duolingo gibi akıllı telefon uygulamaları sayesinde hem kelime öğretimi yapılabilir hem de konuşma becerisi geliştirilebilir. Bunlara ek olarak görüntülü ve sesli görüşme yapılabilen bütün mecralarda çevrim içi ders verilebilir.” (U38) “WhatsApp’tan yapılan mesajlaşmalar konuşma ve yazma beceresi açısından oldukça faydalı oluyor. Bunun haricinde YouTube üzerinden yapılan dinletimler de öğrencilerin dinleme becerisini geliştirmeye yardımcı olabiliyor.”

“Türkçe öğretirken sosyal medya araçlarını kullanmanın öğrencilerin yazma becerisini geliştireceğini düşünüyor musunuz?” sorusuna öğretmenlerin 38’i (%95) “Evet, düşünüyorum.”, 2’si (%5) “Hayır, düşünmüyorum” şeklinde cevap vermiştir. “Evet” cevabı veren öğretmenlerden 5’i süreçte öğretici rehberliğinin önemli olduğuna dikkat çekmiş, yazma becerisinin öğrenci tarafından tek başına geliştirilemeyeceğini belirtmiştir. “Yazma becerisinin geliştirilmesinde sosyal medya araçlarından nasıl yararlanılabilir?” sorusuna öğretmenlerden 6 kod altında 43 farklı görüş gelmiştir. Öğretici görüşlerine ilişkin veriler şu şekildedir:

Tablo 49. Öğreticilere Göre Yazma Becerisinin Geliştirilmesinde Sosyal Medyayı Kullanım Yolları

Tema	Kodlar	f	%
Yazma becerisinin geliştirilmesinde sosyal medya araçlarından nasıl yararlanılabilir?	Mesajlaşma	12	27,9
	Herhangi bir konuda yazma çalışması yapma	9	20,9
	Yazmalara geri bildirim verme	8	18,6
	Yazma ödevleri verme	6	13,9
	Paylaşımlara yorum yapma	5	11,6
	Blog yazma	3	6,9
	Toplam	43	100

“Yazma becerisinin geliştirilmesinde sosyal medya araçlarından nasıl yararlanılabilir?” sorusuna ilişkin öğretici görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

(U1) “Öğrenciler sosyal medyadaki herhangi bir konu hakkında tahmin yürüterek tahminlerini yazabilirler. Bir konu hakkında çok farklı yazmalar ortaya çıkabilir.” (U2) “Yazma ödevleri ve farklı uygulamalar ile yazma pratikleri yapılabilir.” (U3) “Seçeneklerin arasına yazdığınız WhatsApp örneğinin doğrudan yazma becerisinde kullanılabilir. Bunun dışında da bütünleşik bir sistemle izlenen bir şey üzerine bile etkinliklerle yazma çalışmaları yapılabilir.” (U5) “Sosyal medyadan Türkçe yazılar paylaşmak, arkadaşlarına Türkçe mesajlar yazarak.” (U6) “Öğrencilerim yazdıkları metinleri WhatsApp’ta bana gönderiyorlar, düzeltiyorum ya da konuşma esnasında yaptıkları hataları geliştirme şansına sahip oluyorlar.” (U7) “Kurlara göre belirlenecek konular öğrenci gruplarında belirli periyotlar ile paylaşılır ve öğrencilerin görüşlerini yazması istenir. Bunu yaparken kelime sınırlaması yapılabilir. Böylece öğrencilerin yazma becerisi geliştirilir.” (U8) “Sosyal medya araçları çeşitlenerek hayatımıza girmeye devam ediyor. Yazma becerisi öğrencilerin en çok zorlandığı beceridir. Sosyal medya kullanırken yazma becerisi sadece çevrim içi sohbet uygulamalarında kullanılabilir. Öğrencinin Türkçe yazma becerisini geliştirmesi için karşındaki kişilerin Türkçe biliyor olması ya da kendi gibi öğreniyor olması şarttır. Yoksa öğrenci sosyal medyada Türkçe dışında başka bir dille ihtiyacını karşılayabilir. Türkçe yazma becerisini sosyal medya araçları sayesinde geliştirmek isteyen bir öğrencinin akran, sınıf ya da sınav endişesi olmadan yazması bu becerinin gelişmesi olumlu etkiler. Ancak öğrenci karşısındaki muhatabıyla Türkçe dışında başka bir dille konuşmamalıdır. Bunun için öğretmenler WhatsApp gibi sohbet uygulamalarında sınıf grubu oluşturarak sanal konuşma ortamları oluşturabilir.” (U13) “YouTube, Instagram, Facebook gibi sosyal ağlarda öğrencilerin öğrendikleri Türkçeyi kullanmaları için yorumlar bölümüne öğrencilerin kendi duygu ve düşüncelerini Türkçe yazmaları istenebilir. Dil, sosyal ve yaşayan bir varlık olduğu için bu yöntem öğrenciyi daha çok Türkçe kullanmaya sevk edebilir.” (U14) “WhatsApp grubu oluşturulup sadece Türkçe yazmaları sağlanıp imla hatalarını görmeleri sağlanabilir.” (U15) “Örneğin öğrencilerle Facebook veya WhatsApp üzerinde bir konu hakkında yazışabiliriz. Onların yaptığı hataları anında düzeltip doğrularını gösterebiliriz.” (U16) “Hedef dili bilen biriyle herhangi bir sosyal mecrâ üzerinden yazışmak yazma becerisini geliştirecektir. Karşı tarafın nasıl yazdığını gören öğrenci anlık olarak nasıl yazılacağını görerek öğrenebilir, yanlış yazdıklarını düzeltebilir.” (U18) “Doğrudan ve çok etkili bir şekilde olmasa bile geliştireceğini düşünüyorum. Öğrencilerin WhatsApp, Instagram ve Facebook gibi sosyal medya araçlarında açılan gruplara dâhil edilmesi, onlara sorduğunuz sorulara ve açtığınız bir sohbet konusuna cevap vermesi, Türkçe düşünmelerine ve yazmalarına olanak sağlayacaktır. Öğrenciler Türkiye’den edindiği arkadaşları ile de Türkçe sohbet etmek için sosyal medya araçlarını kullanmaktadır.” (U19) “Sosyal medya büyük bir mecrâdır. Öğrenciler paylaşımlarının altına yorumlarını Türkçe yapmaları konusunda teşvik ediyoruz. Böylelikle kendisini insanlara Türkçe yazılı ifade etmiş oluyor. Motivasyonla birlikte bu paylaşımların arttığını gözlemlemekteyim.” (U21) “Karşılıklı etkileşimin artmasına ve hataların düzeltilmesine yardımcı olabilir.” (U22)

“Kesinlikle daha dikkatli yazmalarını sağlayabilir. Yazım ve noktalamaya özellikle. Konuşurken "gelicem" yazarken "geleceğim" farkını ve doğrusunu öğrenmelerini sağlar.” (U24) “Videolar üzerinden haber yazıları hikâyeler yaptırılabilir.” (U25) “Yazma becerisi Türkçe öğretiminde de zor bir alan öğretmenin rehberliği şart gibi görünüyor belki daha öncesinde problem durumu oluşturulacak bir video izlettirilebilir ve yazma konusuna yönelik öğrenciler problemin içine girdirilebilir.” (U26) “Sessiz videolar hakkında yorumlar yazdırılabilir hikâye oluşturmaları istenerek yaratıcı yazmaları geliştirilebilir.” (U27) “Mail ya da mesajlaşma yoluyla öğrencilerin yazma becerileri geliştirilebilir.” (U28) “Sosyal medyadaki etkinliklerden faydalanabilirler. Popüler olan konular üzerinde beyin fırtınasından yazma etkinliğine geçilebilir.” (U29) “Blog yazdırılabilir, fotoğrafların videoların altına yorum yazması istenebilir.” (U30) “Yazma becerisi dil öğreniminde en zor gelişen beceri. Kişisel çaba gerektiriyor. Bence sosyal medyada hedef dili konuşan arkadaşlarla diyalog kurmak ve sosyal medya araçlarını kullanmak faydalı olacaktır.” (U32) “Sessiz bir film izletip öğrencilerden diyaloglar yazmasını ya da bir videonun final sahnesini izlemeyip filme bir son yazmasını öğrencilerden istiyorum.” (U35) “Öğrenci sosyal medyada gördüğü bir fotoğraf hakkında bile fikirlerini yazıya dökebilir. Bir fotoğraf gösterip, ya da bir video izletip bunlar hakkında bir yazı yazın dediğimiz zaman bile yararlanmış olurlar.” (U36) “Sosyal medya üzerinden öğrencilerle kurulan gruplarda mesaj yoluyla sohbet edildiğinde yazma becerisinin gelişeceğini düşünmekteyim.” (U38) “Öğrencilere sosyal medyada yazı yazdırılarak geliştirilebilir. Yukarıda da bahsettiğim gibi bir blog sayfası açmaları ya da Instagram, Twitter, Facebook gibi sosyal mecralarda Türkçe yazılar paylaşımlar yaptırılabilir. (Örneğin sınıfça çekilmiş bir fotoğrafı her öğrencinin kullanmakta olduğu sosyal medya hesabından Türkçe bir yazıyla, o derse ait düşünceleriyle paylaşması istenebilir.)” (U39) “WhatsApp’tan mesajlaşmak, yazma becerisini geliştirmek ve yapılan yanlışlara anlık müdahale edebilmek için çok yerinde bir uygulamadır.”

Yazma becerisinin geliştirilmesinde sosyal medya araçlarının faydasının olmayacağını düşünen öğretmenlerin görüşleri ise şu şekildedir:

(U37) “Yazma becerisini aktif bir şekilde geliştirmenin mümkün olduğunu düşünmüyorum. Belki bazı araçlar vasıtasıyla karşı tarafla yazışan bireylerde gelişme görülebilir. Ancak sosyal medyadaki yazışmaların kurallı olmadığı da göz önüne alındığında bu yazışmaların öğrenmeyi ne kadar olumlu etkileyeceği tartışma konusudur bu nedenle yazma becerisini çok geliştireceğini düşünmüyorum.”(U40) “Sosyal medya araçlarının yazma gibi zor bir becerinin geliştirilmesinde ilk başvurulacak materyal olabileceğini düşünmemekteyim. Bununla beraber destekleyici materyal olarak ele alınabileceği kanaatindeyim. Belli bir disiplinle mesajlaşma, yorum yapma, kendi görüş ve düşüncelerini (post) paylaşma, iyi dilekte bulunma ve tebrik gibi yollarla sosyal mecra kullanılabilir, öğrenciler teşvik edilebilir.”

“Öğrencilerin Türkçe öğrenirken sosyal medyayı kullanması onların yazmaya yönelik öz yeterliliklerini nasıl etkiler?” sorusuna öğretmenlerin 37’si “Olumlu yönde etkiler.”, 2’si “Herhangi bir etkisi olmaz.” şeklinde cevap vermiştir. Öğretmenlerden 1’i ise

“Araştırmak lazım.” şeklinde cevap vermiştir. Soruya ilişkin öğretici görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

(U4) “Özellikle gençler arasındaki yazışmalar imla ve noktalama açısından bağlaçların, eklerin, sözcüklerin yazımı bağlamından hatalar barındırmaktadır. Yine de cesaret ve hız kazanmak açısından bütün bu hataları pekiştirme pahasına bile olsa genel anlamda oldukça faydalı olacağı kanaatindeyim.” (U5) “Geri dönüt verilirse olumlu etkileyebilir.” (U6) “Özgüvenlerini artırır.” (U7) “Olumlu bir şekilde etkileyeceğini düşünüyorum.” (U8) “Olumlu yönde etkiler. Çünkü yazma becerisi ancak bol pratik ile gelişir. Sosyal medya üzerinden yapılacak yazmaya yönelik çalışmalar öğrencilerin bu becerideki öz yeterliliklerini geliştirir.” (U9) “Türkçe öğrenirken sosyal medya kullanımının öğrencilerin yazma becerisine yönelik öz yeterliliklerini olumlu bir biçimde etkileyeceği inancındayım. Sosyal medya tüm becerilerin gelişmesine katkı sağlayabilir. Öğrencilerin sosyal medya sayesinde öğrendiği atasözü veya deyim paylaşımının altına ne anladığını yorum olarak yazabilir ve hataları hemen düzeltilebilirse başarı sağlanabilir. Bunun için öğreticilerin paylaşımları sıkı bir şekilde takip ediyor olması gerekir. Sosyal medya aracılığıyla hazırlanan bir video etkinliğiyle öğretilecek yapılar sezdirilirse öğrenme hızlanabilir. Yapı anlatıldıktan sonra ise aynı bağlam çerçevesinde oluşturulmuş farklı sosyal medya etkinlikleriyle pekiştirme sağlanırsa öğrencilerin öz yeterlilikleri de güçlenecektir.” (U10) “Sınıf ortamında ya da sınavda yazma noktasında cesaret gösteremeyen öğrenciler WhatsApp üzerinden taklit ederek, doğrusuna bakarak Türkçe klavye desteğiyle öz yeterliliklerinin üzerine çıkabilirler.” (U14) “Öncesinde hatalı Türkçe kullanımları yüzünden kendilerini kötü hissedeceklerdir fakat daha sonraki süreçte öğrenciler bu dilin hayatın her yerinde olduğunu ve öğrenmesinin ve kullanmasının zorunlu olduğunu görecektir ve teşvik edici bir ortam oluşacaktır.” (U15) “Türkçe yazdıkça ve karşılık aldıkça öz yeterliliklerinin gelişeceğini düşünüyorum.” (U16) “Olumlu yönde etkileyeceğini düşünüyorum. Çünkü öğrenci burada kendi hızına göre ilerleyebilecektir. Dolayısıyla daha az kaygı duyacaktır. Kendi öğrenme sorumluluğunu alacak bir öğrencinin öz yeterlilik algısı da olumlu yönde değişecektir.” (U18) “Olumlu yönde etkiler. Öz güveni geliştirir. Ön yargıları kaldırır.” (U20) “Günlük dilde yetkin olma durumunu arttırabilir.” (U27) “Zamanla okuduklarını anlama ve yazma konusunda Kendilerine güvenlerini sağlıyor.” (U31) “Öğrencilerin kendi aralarında Türkçe mesajlaşmasının özgüvenlerini yükselteceğine inanıyorum.” (U34) “Sosyal medya araçlarında öğrencilerin yazdığı yazılar düzeltilince önce fazla hata yaptıklarını düşünüp hayal kırıklığına uğrayabiliyorlar. Ancak onlarla doğru iletişim kurulduğunda dil öğrenmede hata yapmanın olağan bir durum olduğu anlatıldığında zamanla öz güvenleri yerine gelmektedir. Sosyal medya araçlarında Türkçe bir şeyler yazan öğrencinin kendi gücüne inancının da artacağını düşünmekteyim.” (U35) “Olumlu etkiler diye düşünüyorum.” (U36) “İnternet kullanımının her beceriyi olumlu yönde etkilediğini düşündüğüm gibi yazma becerisini de olumlu yönde etkilemekte olduğunu düşünmekteyim. Öğrencinin doğrudan dile maruz kaldığı her şey aslında bir etkinlik.” (U37) “Öğrenci sosyal platformlarda kendini daha rahat ifade edebiliyor. Hem özgüveni yerine geliyor. Hem yazmaktan korkmuyor. Bence oldukça olumlu bir dönüt alıyoruz.” (U38) “Akademik

başarılarının yanında psikolojik arka planda da özgüven, kendini ifade etmekten korkma, yanlış yapmaktan çekinme gibi durumlarda duygusal faydaları da olacaktır.”

Öğrencilerin Türkçe öğrenirken sosyal medyayı kullanmasının onların yazma öz yeterliliklerini etkilemeyeceğini düşünen öğretmenlerin görüşleri ise şu şekildedir:

(U25) “Sosyal medya araçlarının kullanılmasının öğrencinin yazmaya yönelik öz yeterliliği ile ilişkisi olduğunu düşünmüyorum.” (U30) “Etkili olacağını sanmıyorum.”

Görüşme formunda öğretmenlere, “Öğreticiler Türkçe öğretirken sosyal medya araçlarını kullanmalı mıdır?” sorusu yöneltilmiştir. Öğreticilerin tamamı bu soruda “Evet, kullanmalıdır.” şeklinde cevap vermiştir. Bununla birlikte öğretmenlerden dördü sosyal medya araçlarını kullanırken ölçüye dikkat edilmesi ve yeterli derecede bu araçlardan yararlanılması gerektiğini ifade etmiştir:

(U4) “Çok sık kullanmak tembelliğe itebilir.” (U19) “Kullanılmalı. Ama tamamen değil. Destekleyici nitelikte. Zaman teknoloji çağı, artık bu soruyu dahi gereksiz görüyorum ne yazık ki. Gençler teknolojiyle büyüyor. Teknoloji ile dersi desteklemek gerekir, gelişime kapalılığı dar bir bakış açısı olarak düşünüyorum.” (U29) “Kararında kullanılabilir, iletişimi güçlendirir.” (U30) “Yeri geldikçe kullanılmalı.”

Aynı sorunun devamında öğretmenlere “Neden?” sorusu yöneltilmiştir. Türkçe öğretimi sırasında sosyal medya kullanımının neden gerekli olduğuna dair öğretici görüşleri 5 kod altında toplanmıştır:

Tablo 50. Öğreticilere Göre Öğretimde Sosyal Medya Kullanma Gerekliliğinin Nedenleri

Tema	Kodlar	f	%
Öğreticilerin Türkçe Öğretirken Sosyal Medya Araçlarını Kullanma Gerekliliğinin Nedenleri	Öğretimi kolaylaştırması	9	30
	Öğretimi modern hâle getirmesi	8	26,66
	İletişim süreçlerine katkı sağlaması	7	23,33
	Etkili ve kalıcı öğrenme sağlaması	5	16,66
	Öğrenci motivasyonunu artırması	1	3,33
Toplam		30	100

Öğreticilerden 9’u sosyal medyanın öğretimi kolaylaştırdığını, 8’i öğretimi modern hâle getirdiğini, 7’si iletişim süreçlerine katkı sağladığını, 5’i etkili ve kalıcı öğrenme sağladığını ve 1’i motivasyonu artırdığını belirtmiştir. Öğretici görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

(U1) “Sosyal medyadaki değişik konular hakkında öğrenciler bilgi sahibi olurken öğreticilerin de farklı kaynaklardan yararlanmaları dersin akışını kolaylaştırır.” (U3) “Öğretim amaçları dışında öğrenci ile aynı gelişmeleri takip edebildiklerini gösterip gerekli yakınlığı kurmak ve ilerlemeye açık olmak için bile bu gereklidir.” (U5) “Öğrencilerin hocalarına kolayca ulaşabilmesini sağlar.” (U6) “Öğrencilerin ilgilerini çekmek onlarla daha yakından iletişim kurabilmek teknolojinin yararlarından faydalanabilmek ve duyu organlarına hitap ederek öğretimi etkili hâle getirebilir.” (U8) “Öğreticiler Türkçe öğretirken sosyal medya araçlarını kullanmalıdır. Ancak sosyal medya sınırsız bilgiye sahiptir. Gereksiz bilgilerden arındırılmış, kurlara göre düzenlenmiş bir biçimde kullanılırsa hedef dilde gözle görülür bir yarar sağlanabilir. Öğrencilerin öğrenmedikleri yapıları içeren bir sosyal medya etkinliği hem zaman kaybına yol açacaktır hem de öğrenciler anlayamadıkları için sıkılacaktır. Bu durum da öğrencilerde psikolojik sürecin aşılmasını olumsuz etkileyecektir.” (U9) “Türkçe öğretim portalı, Türkçenin Sesi Radyosu, Türkçe öğretim siteleri ve daha nice destekleyici unsurlar WhatsApp, YouTube kanalları üzerinden öğrencilere sunulmalı, iletişimde kalınması sağlanarak Türkçeye maruz kalınan bir ortam oluşturulmalıdır. Bu da ders dışında sosyal medya marifetiyle sağlanabilir.” (U11) “Yeni nesil bu platformlarda çok aktif.” (U13) Dil öğretiminde dilin en iyi doğal ortamında kullanılan şekliyle öğrenildiği unutulmamalıdır.” (U15) “Çağımız teknoloji çağıdır ve her geçen gün yeni teknolojik ürünlerle karşılaşmaktayız. Dolayısıyla bir dil öğreticisi çağını takip etmeli, amacına uygun olarak sosyal medya araçlarından faydalanmalıdır.” (U17) “Öğrencinin olduğu tüm mecralar sosyal medya dâhil kullanılmalıdır. Böyle ortamlar gönüllülük esasına dayalı olduğu için kalıcı öğrenme sağlar.” (U18) “Sosyal medya araçları, öğretici için günümüz teknolojisini etkin bir şekilde dil öğretiminde de kullanmayı ifade eder ki artık herkes sosyal medya araçlarını kullanırken öğrencilerin dikkatini çekmek ve materyal olarak sosyal medya araçlarını dil öğretimine dâhil etmek öğrenim sürecini hızlandıracaktır.” (U20) “Aktif olarak kullanılmalıdır. Ders dışında da öğretim ortamını eğlenceli bir hâle getirmesi öğrenciyi olumlu yönde motive edebilir.” (U22) “Kullanmalı çünkü yanıma gelip ben bir yerde bunu gördüm diye bana sorup kelime öğreniyorlar. Bu sayede kalıcılık artıyor. Farkındalık kazanıyorlar.” (U24) “Öğrencilerin dikkatini çekecektir. Teknolojiyle eğitim beraber yürütülmelidir.” (U25) “Öğrenilen bilgi öğrendiği dilin toplumunu anlamakla bütünleşir.” (U27) “Zaten zamanlarının çoğu sosyal medyada geçiyor. Bu süre zarfında eğlenirken öğrenmelerini sağlıyor.” (U31) “Kullanmalılar, çünkü ne kadar duyar, dinler, okursa o kadar iyi öğrenecektir.” (U32) “Dil öğretmek için son derece faydalı programlar var ve bunları Z kuşağı üzerinde kullanmanın gerekliliğine inanıyorum.” (U34) “Öğrencileri doğru sosyal medya platformlarına yönlendirebilir, bu platformlarda çeşitli gruplar kurarak öğretime katkı sağlayacak günlük paylaşımlar yapabiliriz.” (U35) “Türkçeye daha çabuk alışmalarını ve öğrendikleri yeni bilgileri pekiştirmelerine yardımcı olduğu için öğreticiler kullanılmalıdır.” (U36) “Sosyal medya çağın bir gerçeğidir. İnsanlar günün büyük çoğunluğunu sosyal medya hesaplarında geçirmektedir. Her alanda olduğu gibi dil öğretiminde de aktif bir şekilde kullanılmalıdır.” (U37) “Öğretim sürecini ve öğrenci motivasyonunu olumlu etkilediği için dil öğreticileri sosyal medyayı kullanılmalıdır. Ancak Türkçe öğretmek için kullanılacak yeteri kadar

sosyal medya içeriği var mı yok mu? Asıl mesele bu. İçerik yoksa öğretmen işinin yanında içerik de hazırlamak zorunda.” (U38) “Yeni nesil teknolojiyle büyüyor. Öğreticilerin de bu teknolojik gelişmelere ayak uydurabilmeleri gerekiyor. Ayrıca internet uçsuz bucaksız bir deniz. Ne kadar materyal istersek o kadarına ulaşabilme imkânımız varken neden sadece ders kitaplarıyla sınırlı kalalım?” (U39) “Öğrenciler artık monoton bir ders anlatımının dışında bilgisayar kullanımı görmek istiyor. Ders dışında iletişimde kalabildikleri bir platform istiyorlar. Öğrenci ve ders verimliliğini doğrudan etkiliyor.” (U40) “Akademik destek sunmanın yanı sıra ders dışı zamanlarda sosyal medya öğrencilerle iletişim hâlinde olmaya, onların sorularına cevap vermeye, onları faydalı içeriklerle buluşturmayı katkı sunmaktadır.”

Öğreticilere son olarak “Sosyal medya araçları gelecek yıllarda yabancı dil öğretimi alanını nasıl etkiler? Siz bu konuda neler düşünüyorsunuz?” sorusu yönelmiştir. Öğreticilerin tamamı bu soruya cevap vermiştir. Öğretici görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

(U1) “Sosyal medya araçları sayesinde Türkçe öğrenmek daha kolay olabilir. Bu sebeple sıklıkla kullanılabilir.” (U3) “Hayatın her alanını etkilediği gibi daha ziyade olumlu etkiler.” (U5) “Olumlu etkiler, yalnızca sosyal medyayı kullanarak dil öğrenenlerin olacağını düşünüyorum.” (U6) “Sınıfa ve öğreticiye ihtiyaç duyulmadan bireyin kendi kendine öğrenmesini olanak sağlayabilir. En kötü ihtimalle öğreticinin yükünü hafifletecektir.” (U8) “Sosyal medya araçları gün geçtikçe farklı platformlarda, farklı şekillerde ve farklı uygulamalar ile karşımıza çıkıyor ve çıkmaya devam edecektir. Hızlı bir gelişme gösteren sosyal medyaya eğitim-öğretim de kayıtsız kalmaz. Yabancı dil öğretimi ya da ikinci dil öğretimi alanları sosyal medya sayesinde öğretimin istenilen her an ve her koşulda yapılmasını sağlayabilmektedir. Günümüzde çeşitli platformlar sayesinde (Adobe vb.) oluşturulan sanal sınıflarda öğretim yapıldığını biliyoruz. Bu platformlarda internetin olduğu her yerde öğretim yapılabilen ve ders materyalleri bu platformlar üzerinden öğrencilere ulaştırılmaktadır. Öğrenci sınıf ortamında olduğu gibi öğreticiye soru sorabilir, derse görüntülü veya sesli olarak da katılabilir. Şu an sosyal medya dil öğretimi açısından bizlere çok fazla olanak tanımasa da gelecekte yaygın bir şekilde hayatımıza dâhil olacak uzaktan öğrenme platformları sayesinde daha aktif olacağı kanısındayım.” (U9) “Teknoloji tabanlı eğitimde yer alacağını, sosyal medya araçlarıyla entegre edilip bağlı uygulamalarda kullanılacak sistemin oluşturulacağını, ödevlerin günlük yazma ve dinleme vs. yapıp yapılmadığını öğrenci takip sistemi gibi altyapının gerekli olduğunu düşünüyorum.” (U13) “Sosyal medya araçları sayesinde ülkeler arasındaki vize, pasaport gibi uygulamalara görüşmek için artık ihtiyaç kalmadı. İsteyen istediği dakika dünyanın başka bir yerindeki insanla rahatlıkla görüşebiliyor. Bu anlamda ileriki yıllarda dil öğretiminde kurs dediğimiz derslik sistemlerinin de kalkacağını düşünebiliriz. Çünkü çağımız artık tam anlamıyla bir teknoloji çağı oldu.” (U15) “Sosyal medya araçları her geçen gün hayatımıza daha fazla dâhil olmaktadır. Bağımlılık derecesinde insanlar sosyal medyayı kullanmaktadır. Hâl böyle olunca dil öğretiminde de çağın gereklerine ayak uydurmamız gerekmektedir. Eğer bu araçlar amacına

uygun kullanılırsa becerilerin geliştirilmesinde faydalar sağlayabilir.” (U16) “Gelecek yıllarda sınıflarda öğrenme ortamına gerek kalmayabilir. İnsani ilişkileri ve sosyalliği olumsuz yönde etkileyebilir.” (U18) “Programlar fazlaca geliştirildiği takdirde örgün dil öğretiminin yerini alabilir kanaatindeyim.” (U19) “Şu anda internet üzerinde birçok dil öğretimi yapılmakta. Eğer bireyin yapısına uygunsa teknoloji dil öğretiminde çok önemli bir yerde.” (U28) “Dil öğretiminin alanını genişletir.” (U30) “Zaten yıllardır bu yolla milyonlarca insan dil öğreniyor. Başarısı kanıtlanmış.” (U33) “Öğretmenin yerini bile alabilecek düzeye gelebilir. Yani talep edilecek bir alan olacak.” (U35) “Olumlu yönde etkileyeceğine inanıyorum. Çünkü zaman değişiyor. Teknoloji ilerliyor. Yapılan her işin içinde teknoloji var yabancı dil öğretiminde de teknoloji olursa öğrenme sürecini hızlandıracak ve öğrenilen bilgiler pekiştirilerek daha az kusurlu bir öğrenme süreci ortaya çıkacaktır.” (U36) “Gelecek yıllarda sosyal medya üzerinde dil öğretim materyallerinin, portallerin artacağını düşünmekteyim. Sosyal medyanın dil öğretirken işimizi kolaylaştırdığı yeniliklere açık eğitimler tarafından artık fark edilmiştir. Henüz fark edemeyen eğitimcilerin de kısa süre içinde bu durumun farkına varacağını düşünmekteyim.” (U37) “Kâğıt tabanlı öğrenmenin azalacağını ve interaktif öğrenmenin artacağını, internet yoluyla dil öğrenmenin yaygınlaşacağını ve sosyal medyanın internet yoluyla dil öğrenmedeki önemli unsurlardan biri hâline gelebileceğini düşünüyorum. Dünyada özellikle İngilizce öğretimindeki son gelişmeler zaten bu yöndedir.” (U38) “Sosyal medya araçlarının gelecek yıllarda yabancı dil öğretimini daha da kolaylaştıracağını düşünüyorum. Dil öğretimine yönelik yeni uygulamalar, çevirme programlar vs. sayesinde dil daha kolay ulaşılabilir ve öğrenilebilir olacaktır diye düşünüyorum.” (U40) Uzaktan eğitimin yaygınlaşmasıyla ileride Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de mekân ve zaman faktörünü ortadan kaldırarak daha geniş kitleye ulaşmaya katkı sağlayacağı düşünülebilir. Özellikle içeriklerin sayı ve nitelik olarak zenginleşeceği de değerlendirilebilir.”

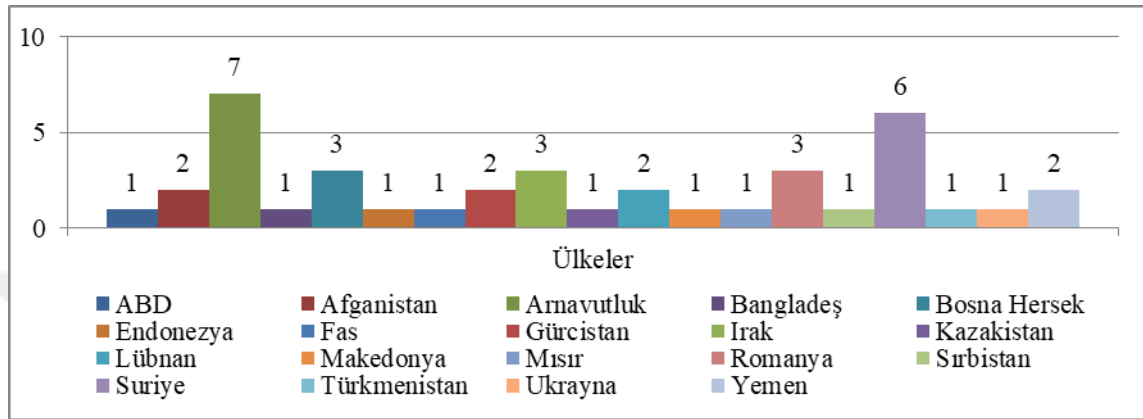
3.4.2. Öğrencilerin Sosyal Medya Kullanım Alışkanlıkları

Yabancı dil ve ikinci dil olarak Türkçe öğrenenlerin sosyal medya kullanım alışkanlıklarını tespit edebilmek amacıyla uygulamadan önce bir yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmış, formlar öğrencilere internet üzerinden gönderilmiş ve hazırlanan formula 40 öğrenciden veri toplanmıştır.

Öğrencilerin yüzde 65’i (26 kişi) kadın, yüzde 35’i (14 kişi) erkektir. Kadın öğrenciler erkeklere oranla neredeyse 2 kat daha fazladır. Öğrencilerin yüzde 20’si (8 kişi) 17-20 yaş ve yüzde 75’i (30 kişi) 21-25 yaş aralığındadır. Katılımcılardan yalnızca 1 öğrenci 26-30 yaş ve 1 öğrenci 51 yaş ve üzeri olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin yaş aralıklarına bakıldığında yüzde 75 gibi önemli bir oranın 21-25 yaş aralığında olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin yüzde 57,5'i (23 kişi) lise, yüzde 40'ı (16 kişi) lisans ve yüzde 2,5'i (1 kişi) yüksek lisans mezunudur. Bu durum katılımcıların çoğunun üniversiteye yeni başlayacak olan kişiler olduğunu göstermektedir.

Uygulama öncesi görüşme formuyla 19 farklı ülkeden öğrenciye ulaşılmıştır. Öğrencilerin ülkelerine ait sayısal veriler şu şekildedir:

Şekil 8. Uygulama Öncesi Öğrencilerinin Ülkeleri

Öğrencilerin 7'si Arnavutluk, 6'sı Suriye, 3'ü Bosna Hersek, 3'ü Irak ve 3'ü Romanyalıdır. Afganistan, Gürcistan, Lübnan ve Yemen'den ikişer; ABD, Bangladeş, Endonezya, Fas, Kazakistan, Makedonya, Mısır, Sırbistan, Türkmenistan ve Ukrayna'dan ise birer öğrenci görüşme formunu doldurmuştur.

Öğrencilerden 15'inin ana dili Arapça, 9'unun Arnavutça, 3'ünün Boşnakça ve 3'ünün Rumence'dir. Ana dilinin Azerice, Bengalce, Darice, Endonezce, Farsça, Gürcüce, Kazakça, Kırım Tatarcası, Sırpça ve Türkmençe olduğunu ifade eden birer katılımcı bulunmaktadır.

Öğrencilerin tamamı sosyal medya araçlarını kullanmaktadır. Öğrencilerin kullandıkları sosyal medya araçlarına yönelik bilgiler şu şekildedir:

Tablo 51. Öğrencilerin Sosyal Medya Araçlarını Kullanma Durumları

Sosyal Medya Aracı	N	%
WhatsApp	32	80
YouTube	31	77,5
Instagram	31	77,5
Facebook	23	57,5
Twitter	3	7,5

Öğrencilerin hangi araçları kullandığına dair verilen cevaplar incelendiğinde yüzde 80'inin WhatsApp, yüzde 77,5'inin YouTube, yüzde 77,5'inin Instagram, yüzde 57,5'inin Facebook ve yüzde 7,5'inin Twitter kullandığı görülmektedir.

Öğrencilerin yüzde 95'i sosyal medya araçlarına akıllı telefonlarından erişim sağlamaktadır. Bilgisayar ve tablet üzerinden sosyal medya araçlarına kullandıklarını ifade eden yalnızca birer öğrenci bulunmaktadır.

Görüşme formunun ikinci bölümünde sosyal medya etkinliklerinin içeriklerinin belirlenmesi için öğrencilere açık uçlu sorular yöneltilmiş ve gelen cevaplar betimsel analizle incelenmiştir. İncelemeler sonunda her soru için önce kodlar belirlenmiş ve öğrenci görüşlerinden hareketle değerlendirmeler yapılmıştır.

İkinci bölümde öğrencilere öncelikle “Türkçe öğretimi sırasında sosyal medya araçlarının kullanılması hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğrencilerden 1'i Türkçe öğretimi sırasında sosyal medyayı kullanmanın iyi bir şey olmadığını, bir diğeri ise bunun işe yarayabileceğini fakat bu faydanın herkes için geçerli olmayacağını belirtmiştir. Öğrencilerden 8'i “öğrenmeyi kolaylaştırma”, 8'i “önem ve yarar”, 6'sı “dil becerilerini geliştirme”, 4'ü “öğretimi destekleme” ve 4'ü “söz varlığını geliştirme” koduna uygun olarak görüş bildirmiştir. “Hızlı öğrenme sağlama”, “öğrenilenleri günlük hayata aktarma”, “iletişim”, “kültürel öğeleri tanıma”, “eğlenerek öğrenme” ve “sosyalleşme” öğrenci görüşlerinden hareketle tespit edilen diğer kodlardır. İnceleme sonucunda tespit edilen kodlara ilişkin 40 öğrenciden 43 farklı görüş gelmiştir:

Tablo 52. Öğrencilere Göre Sosyal Medyanın Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kullanımı

Tema	Kodlar	f	%
Türkçe öğretimi sırasında sosyal medya araçlarının kullanılması hakkında ne düşünüyorsunuz?	Öğrenmeyi kolaylaştırma	8	18,6
	Önem ve yarar	8	18,6
	Dil becerilerini geliştirme	6	13,9
	Öğretimi destekleme	4	9,3
	Söz varlığını geliştirme	4	9,3
	Hızlı öğrenmeyi sağlama	3	6,9
	Öğrenilenleri günlük hayata aktarma	3	6,9

İletişim	3	6,9
Kültürel öğeleri tanıma	2	4,6
Eğlenerek öğrenme	1	2,3
Sosyalleşme	1	2,3
Toplam	43	100

“Türkçe öğretimi sırasında sosyal medya araçlarının kullanılması hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusuna ilişkin öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

(Ö1) “Etkili olduğunu düşünüyorum. Çünkü kitaptan ya da profesörden anlayabilirsiniz, bunu daha kolay açıklayacak ya da öğrenciler için kolaylaştıracak başka birisini bulacaksınız.” (Ö4) “Çok faydalı, mesela Türkleri takip edince günlük ve sokak dilini duyuyoruz.” (Ö5) “Türkçe öğretimi sırasında sosyal medya araçlarının kullanılmasının çok önemli olduğunu düşünüyorum. İnsanların sosyal medyada çok zaman geçirdiklerini biliyoruz ve bu durumda, kendilerine yeni bir dil öğrenmelerinde yardım edecek sayfaların takip edilmesi ya da özel Facebook gruplarına katılmak başka Türkçe öğrenmek isteyenlerle pratik yapabilmeleri mümkündür. Ayrıca, YouTube uygulamasında Türk dizileri izlenebilir, bunlar Türkçenin daha iyi veya hızlı bir şekilde öğrenilmesini sağlar.” (Ö8) “Bence sosyal medya Türkçe öğretiminde çok başarı göstermektedir, çünkü Türkçe artık bizim için aşına bir dil hâline gelmiştir ve hızlı öğrenilebiliyor. Bunun diğer dezavantajları da olabileceği bir ihtimaldir.” (Ö9) “Türkçe öğretim sırasında sosyal medyanın kullanılması iyi çünkü hep öğretmen anlatırsa biraz sıkılırsın. O yüzden öğrencilere Türkçe öğretim sırasında sosyal medyayı kullanırsa daha eğlenceli olacağını düşünüyorum.” (Ö13) “Bence yeni bir dil öğrenmek için sosyal medya çok faydalı oluyor. En çok YouTube. Benim için bu çok faydalı oldu. Her gün orada film ve dizi izlerken ya da müzik dinlerken yeni kelimeler ve onların telaffuzunu öğrendim. İlk Türkçe kelimeleri hep oradan öğrendim ve Türkçeyi daha kolay anlamamı ve öğrenmemi yardımcı oldu.” (Ö21) “Yeni sözler öğrenme ve Türk kültürünü daha basit bir şekilde tanıma konusunda yardımcı oluyorlar.” (Ö24) “Sosyal medya olmasa Türkçemi bu hızla geliştiremezdim. Bence kurslar yaramazlar.” (Ö38) “Herhangi bir dili öğrendiğinizde, o ülkenin insanlarıyla iletişim kurma arzunuz ortaya çıkar. Dolayısıyla sosyal medya bu konudaki en büyük yardımcımız diyebilirim. Şahsen Türkçe öğrenmeye başladığımda sosyal medya üzerinden Türk arkadaşlarla kurduğum iletişim bana büyük özgüven katıp Türkçeyi daha çok geliştirmeme yardımcı oldu.”

“Siz sosyal medya araçlarını Türkçe öğrenmek amacıyla kullanıyor musunuz?” sorusuna öğrencilerin yüzde 75’i “Evet, kullanıyorum.”, yüzde 25’i “Hayır, kullanmıyorum.” şeklinde cevap vermiştir:

Tablo 53. Öğrencilerin Sosyal Medya Araçlarını Türkçe Öğrenmek Amacıyla Kullanımlarına İlişkin Veriler

Tema	Kodlar	f	%
Siz sosyal medya araçlarını Türkçe öğrenmek amacıyla kullanıyor musunuz?	Evet	30	75
	Hayır	10	25
Toplam		40	100

Sosyal medya araçlarını Türkçe öğrenmek amacıyla kullanan 30 öğrenciye hangi araçları, ne sıklıkla ve hangi amaçlar için kullandıkları sorulmuştur. Öğrenci görüşlerinden hareketle sosyal medya araçlarının kullanım sıklıklarına ilişkin verilere ulaşılamamıştır. Öğrencilerin hangi araçları hangi amaçlarla kullandıklarına ilişkin veriler incelendiğinde öğrencilerin 4 farklı sosyal medya aracını 32 farklı amaçla kullandığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin hangi sosyal medya araçlarını hangi amaçlarla kullandığına ilişkin veriler şu şekildedir:

Tablo 54. Öğrencilerin Hangi Sosyal Medya Aracını Hangi Amaçlarla Kullandığına İlişkin Veriler

Tema	Sosyal Medya Araçları	Amaçlar	f	%	
Hangi sosyal medya araçlarını, hangi amaçlar için kullanıyorsunuz?	YouTube	Türkçemi geliştirmek	9	28,1	
		Türk dizi ve filmlerini izlemek	6	18,7	
		Türkçe video izlemek	4	12,5	
	WhatsApp	Türkçe şarkı dinlemek	2	6,2	
		Türklerle konuşmak	2	6,2	
	Facebook	Türkçe öğrenmek	3	9,3	
		Türklerle konuşmak	1	3,1	
	Instagram	Haber almak	2	6,2	
		Türkçe öğrenmek	2	6,2	
		İletişim kurmak	1	3,1	
	Toplam			32	100

“Hangi sosyal medya araçlarını hangi amaçlar için kullanıyorsunuz?” sorusuna ilişkin öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

(Ö1) “Bazen belirli bir şeyi anladığımda geri dönüyoruz ve Google’da bloglar hâlinde, dilleri akıcı olan öğretmenler veya meslektaşları için kolaylaştırmak isteyen öğrenciler için bloglar olarak siteler var.” (Ö3) “Çok sayıda Türk sayfaları takip ettiğim için her gün Türk paylaşımları okuyorum. Bu paylaşımlar bana yardımcı sayılır. En çok kullandığım uygulama “Instagram”, ondan Türk haberleri öğrenebiliyorsun ki sanki Türkiye’de yaşıyorsun.” (Ö5) “Mesela Instagram’da farklı konular üzerinde (komik, bilgisel vs.) Türk sayfaları takip ediyorum, sevdiğim ünlülerin hesaplarından hayatlarıyla ilgileniyorum ve Türk arkadaşlarımla sohbet ederiz.” (Ö6) “Sık sık kullanıyorum, her gün. YouTube’da

Türkçe videolar izliyorum. WhatsApp'ta Türk arkadaşlarımla konuşuyorum.” (Ö7) “İlk baştan Türkçeyi öğrenmek için Türkçe öğretimine yönelik Facebook sayfaları ve Web sitelerini takip ettim. Ama sonra Türkçemi geliştirmek için YouTube'daki Türkçe videoları dinleyip anlamaya çalıştım. Şimdi bu amaç için pek kullanmıyorum. Romanlar ve kitapların sayesinde Türkçemi daha iyi ve etkin bir şekilde ilerletiyorum.” (Ö8) “Türkçeyi öğrenmek amacıyla kullanmadığımı söyleyebilirim, sosyal medya araçlarını ama Türkçemi geliştirmemde büyük bir katkı sağladıklarını söyleyebilirim, bilinçsiz bir şekilde olmuştur da.” (Ö9) “Sosyal medyayı Türkçe öğrenmek amaçlı kullanıyorum. YouTube den Türkçe diziler izliyorum ve şarkı dinliyorum. Diğer sosyal medyalardan haberleri takip ediyorum ve Türk arkadaşlarımla mesajlaşıyorum.” (Ö10) “En çok bilmeyen kelimeler ve bazen gramer anlamak için.” (Ö11) “Kullanıyorum, en çok YouTube, şarkı dinlemek için bir de Türk filmler izlemek için.” (Ö13) “Daha önce her gün kullanıyorum, şimdi belki daha az çünkü günlük hayatımda Türkçeyi pratik etmeye çalışıyorum. Türkçeyi öğrenmek için en çok kullandığım sosyal medya, YouTube. Filmleri ve dizileri Türkçe dinliyordum ve altyazı Arnavutçaydı böylece yeni kelimeler öğrendim kolayca ve Türkçeyi az bile olsa konuşup anlayabiliyordum.” (Ö17) “Türk arkadaşlarımla sosyal medyada iletişim kuruyorum. Ayrıca Türk filmlerini izliyorum. Yine Türk müziklerini dinliyorum. Bu sayede Türk dilini ve kültürünü daha iyi öğreniyorum.” (Ö18) “YouTube'da programlar izliyorum konuşmamı geliştirmek için.” (Ö20) “YouTube'da bazı dersler alıyordum bir de Türkiye'ye gelmeden "leanturkish.com" sitesinden çalışıyordum. Şimdi ise hep WhatsApp ve Facebook'ta arkadaşlarımla Türkçe konuşuyorum.” (Ö24) “Facebook ve YouTube araçlarıyla Türkçe iyice öğrendim yeni bir şey ya da sormak istediğim bir şey onu çekinmeden sorarım.” (Ö25) “Yaklaşık her iki gün Türkçe öğretim sitelerde geziyorum ve yeni kurallar ya da kelimeler öğreniyorum bazen eğlenmek için Türk dizileri izliyorum. En çok Instagram ve YouTube'u Türkçe öğrenmek için kullanıyorum.” (Ö30) “YouTube'da kısa belgeselleri izleyerek Türkçeyi geliştirmek için kullanıyorum.” (Ö32) “Türk arkadaşlarımla konuşmak ve iletişim kurmak için onları kullanıyorum. Dersten sonra ve boş zamanlarımda.” (Ö33) “Türkçeyi ana dilimize çevirmek için, Türkçemizi geliştirmek için film izleriz.” (Ö35) “En çok YouTube, belgesel programlar, talk şov ve filmler izlemek için. Bizde fazla Türkçe kitaplar olmadığı için sık sık kitapları da okuyorum.” (Ö36) “Diziler izlediğimde çok yeni kelime ve deyim öğrendim.” (Ö38) “Türkçemi geliştirmek amacıyla Facebook ve Instagram'ı hemen hemen her gün kullanıyorum.”

“Size göre Türkçe öğrenirken sosyal medya araçlarının kullanılmasının olumlu yönleri nelerdir?” sorusuna öğrencilerden 7'si “dil becerilerini geliştirme”, 4'ü “öğretimi eğlenceli hâle getirme”, 4'ü “dil öğrenecek ortamlar sunma”, 4'ü “zamandan tasarruf ettirme”, 3'ü “öğrenmeyi kolaylaştırma”, 3'ü “pratik yapma imkânı verme”, 3'ü “günlük konuşma dilini öğretme” ve 3'ü “sosyalleşmeyi sağlama” kodları içerisinde görüş bildirmiştir. Öğrencilerden 17 kod için 45 farklı görüş gelmiştir. Öğrenci cevaplarına ilişkin veriler şu şekildedir:

Tablo 55. Öğrencilere Göre Öğretim Sırasında Sosyal Medya Kullanımının Olumlu Yönleri

Tema	Kodlar	f	%
Size göre Türkçe öğrenirken sosyal medya araçlarının kullanılmasının olumlu yönleri nelerdir?	Dil becerilerini geliştirme	7	15,5
	Öğretimi eğlenceli hâle getirme	4	8,8
	Dil öğrenecek ortamlar sunma	4	8,8
	Zamandan tasarruf ettirme	4	8,8
	Öğrenmeyi kolaylaştırma	3	6,6
	Pratik yapma imkânı verme	3	6,6
	Günlük konuşma dilini öğretme	3	6,6
	Sosyalleşmeyi sağlama	3	6,6
	Motivasyon sağlama	2	4,4
	İletişimi sağlama	2	4,4
	Bilgiye kolay ulaştırma	2	4,4
	Hedef dile maruz bırakma	2	4,4
	Paradan tasarruf ettirme	2	4,4
	Dilin mecazlı kullanımlarını öğretme	1	2,2
	Fiziksel sınırları ortadan kaldırma	1	2,2
	Materyal paylaşımını kolaylaştırma	1	2,2
Standart dil öğretme	1	2,2	
Toplam		45	100

Türkçe öğrenirken sosyal medya araçlarının kullanılmasının olumlu yönlerine ilişkin öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

(Ö2) “Yazı yazmak için iyi.” (Ö3) “Yeni kavramlar, deyimler ve atasözleri öğrenmek, halk arasındaki söylenen kavramları öğrenmek.” (Ö4) “Kolaylaştırıyor, internette dil öğrenmeye çok yardımcı olur.” (Ö5) “Kullanıcılar Türkçe öğrenmeye hemen ulaşabildikleri için çok pratik. Parasız, eğlenceli (espriler vb.), derslerdeki gibi özel bir programa gerek yok. Kullanıcılar istedikleri zaman bu dili öğrenebilirler. Sosyal medya olduğu için motivasyon artık bir problem değil. Çoğu zamanlarda halkın dilinin de öğrenilebilmesi.” (Ö6) “Herhangi bir bilgiyi bulabiliriz. İnsanları sosyalleşmek için tanıyabiliriz.” (Ö7) “Öğrencilere daha hızlı, basit ve kolay bir şekilde bilgilerin aktarılması sağlıyor. Bazı sosyal medya araçlarında (Facebook, YouTube) da öğrenciler bir grup oluşturup Türkçeyi iletişim kuruyorlar ve arkadaş ediniyorlar. Türkçeyi eğlenerek öğreniyorlar.” (Ö8) “Türkçeyi öğrenmenin sosyal medya en çok başarı gösteren alanı Türkçe yazılış şeklini öğrenmektir ve telaffuzu.” (Ö9) “Bana göre Türkçeyi öğrencilere öğretirken sosyal medyanın kullanılması çok önemli. Türkçe öğrenirken sadece kitapta ne yazıyor onu okursak ya da sadece öğretmen anlatırsa biraz sıkıcı olur. Bu benim şahsi fikrim. Öğrencilere Türkçe öğretirken şarkı dinletmek bile yeterli diye düşünüyorum. Sosyal medyayı Türkçe öğretim sırasında kullanırsa öğrencilerin isteği daha da artacak.” (Ö10) “Her an Türkçeyi duyabilirsiniz böylece Türkçe bize daha yakın oluyor.” (Ö11) “İyi bir yol olabilir Türkçe öğrenmek için. Dinleme yapabilirsin, yeni kelimeler öğrenebilirsin.” (Ö12) “Çok para harcamanız gerekmiyor. Her zaman

öğrenebiliriz.” (Ö13) “Kulağın Türkçe ile alışıyor ve daha çabuk öğreniyorsun. Kelimelerin telaffuzunu daha iyi öğreniyorsun. Sosyal medyada Türk insanlarla iletişime girdiğinde yazman düzenliyor.” (Ö14) “Yeni şeyler öğreniyorsun çünkü sosyal medyada farklı insanlar ve farklı bilgi var.” (Ö20) “Sıkılmadan, bıkmadan, sürekli ve eğlenceli bir şekilde öğrenmek.” (Ö21) “Yeni sözlerle karşılaşırsın ve standart Türkçeyi okursun.” (Ö23) “Ücretsiz eğitim şansı.” (Ö24) “Cümle yapısı, en çok gramerler, dinleme aynı zamanda ne kadar dinledik bu kadarıyla konuşabiliriz ve anlayabiliriz.” (Ö25) “İnsanlar evlerinden yeni dil öğrenebilir hatta herhangi bir zaman.” (Ö26) “Günümüzde ve çağımızda en çok kullanılan kelimeleri ve cümleleri öğretir ve Türkiye benzeri bir ortam yaratılmasına yardımcı olur.” (Ö28) “Daha kolay ve daha hızlı öğrenebiliriz.” (Ö29) “Yeni kelimeleri öğrenerek telaffuzu geliştirebiliyoruz.” (Ö30) “Pratik yapma fırsatı verir.” (Ö31) “Okuma, yazma ve konuşma becerilerini geliştirmeye yardım eder.” (Ö32) “Film izlemek arkadaşlarımla telefonda Türkçe konuşmak, mesajlaşmak.” (Ö33) “Daha hızlı ve daha kolay öğrenmemizi sağlayabilir.” (Ö37) “En olumlu yönü Türk arkadaşlarla ve hocalarımızla iletişim kurabiliyor olmamız.”

“Size göre Türkçe öğrenirken sosyal medya araçlarının kullanılmasının olumsuz yönleri nelerdir?” sorusuna öğrencilerin 12’si “Olumsuz yönü yok.” cevabını vermiştir. Öğrencilerin 8’i sosyal medya araçlarının zaman kaybına neden olduğunu, 5’i dil becerilerini eşit şekilde geliştirmedeğini, 4’ü amaç dışında kullanıma izin verdiğini, 3’ü öğrencilere okuma alışkanlığını kaybettirdiğini, 3’ü sağlık sorunlarına neden olduğunu, 3’ü dikkat dağıttığını ve 3’ü yanlış bilgi sunduğunu belirtmiştir. Türkçe öğrenirken sosyal medya araçlarının kullanılmasının olumsuz yönlerine ilişkin veriler şu şekildedir:

Tablo 56. Öğrencilere Göre Öğretim Sırasında Sosyal Medya Kullanımının Olumsuz Yönleri

Tema	Kodlar	f	%
Size göre Türkçe öğrenirken sosyal medya araçlarının kullanılmasının olumsuz yönleri nelerdir?	Zaman kaybına neden olma	8	22,2
	Becerileri farklı düzeylerde geliştirme	5	13,8
	Amaç dışında kullanıma imkân verme	4	11,1
	Okuma alışkanlığını kaybettirme	3	8,3
	Sağlık sorunlarına neden olma	3	8,3
	Dikkati dağıtma	3	8,3
	Yanlış bilgi sunma	3	8,3
	Akademik dilin kullanımında yetersiz kalma	2	5,5
	İstenmeyen öğrenmeler sağlama	2	5,5
	İstenmeyen durumlarla karşılaşma	1	2,7
	İşsizliğe neden olma	1	2,7
	Bağımlılık yapma	1	2,7
Toplam		36	100

Öğrenci görüşleri incelendiğinde sosyal medyanın olumsuz yönlerine ilişkin 12 koda ve 36 farklı görüşe ulaşılmıştır. Öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

(Ö1) “Zaman kaybına neden olabilir.” (Ö3) “Bazı Türklerin Türkçe sağlam bir şekilde yazmaması. Kim takip edeceğimize dikkat etmeliyiz.” (Ö5) “Tabii ki sosyal medya araçlarının kullanılması Türkçenin resmî, akademik bir düzeyde bilinmesine kanıt olamaz. Ayrıca, genelde sosyal medya araçları dil konuşmasını pek çok sağlamaz (daha çok okuma ve dinleme bölümlerinde yardımcı olur).” (Ö6) “Çok fazla sosyal medya kullanıyoruz ve okumayı unutuyoruz. İnterneti kullanmayan kaynaklarımızı kullanmayı unutuyoruz.” (Ö7) “Olumsuz yönleri çok değil. Ama bence sosyal medya bazen öğrencilerin dikkatini dağıtıyor veya günümüzde çok fazla sosyal medya araçlarını olduğu için yanlış bilgi verebilir.” (Ö8) “Gereken şartları oluşturamadığımızda (Türkiye’den arkadaşlarımız veya Türkçe ana dili olan insanlarla konuşulmadığında) konuşma becerisi gelişemiyordur diye düşünüyorum.” (Ö9) “Bana göre Türkçe öğretim sırasında sosyal medyanın olumsuz tarafı az hatta yok diyebilirim. Tabii ki eğer öğretmen her derste sosyal medyadan önemsiz ve dersle alakası olmayan şeyi izletirse her şeyin tadında olması gerekiyor.” (Ö10) “Sadece internetten öğrenmek doğru değil. Kitap okumamız ve insanlarla konuşmamız lazım.” (Ö11) “Çok zaman harcıyorsun ve ders ile çok uğraşmıyorsun.” (Ö12) “Gözlerim zayıflayabilir.” (Ö13) “Bazı şeyleri gramer olarak düzgün öğrenmiyorsun. Çok az konuşma pratiği yapıyorsun.” (Ö17) “Sosyal medyada çok zaman harcıyoruz ve bazen bize yanlış bilgi veriyor.” (Ö19) “Çünkü belki daha zaman oraya geçiriyorsun.” (Ö20) “Tek olumsuzluğu sağlığı etkisi var.” (Ö23) “Dersler ve ödevleri takip etmemek.” (Ö24) “Zaman kaybetme, ararken hemen istediğimiz bir şekilde cevap bulmamayı olumsuz yönlerden biri.” (Ö25) “Türkçe öğrenmek için sadece sosyal medya araçların kullanmayı yetmiyor çünkü konuşma becerisi kazanmak için başka insanlara konuşmalıyız.” (Ö26) “Akademik Türkçeyi çok iyi öğretmiyor. Bazen dinleme, okuma ve konuşma kabiliyeti arasında bir eşitsizliğe neden olabilir. Çünkü bazı insanlar yeterince konuşma pratiği yapamıyor.” (Ö27) “Zaman kaybetmek fakat kendini geliştirme konusunda olumsuzluk yok.” (Ö28) “Bağımlılık yapabilir ve odaklanma sorunu yaşayabiliriz.” (Ö29) “Çoğu insanlar işsiz kalır, mesela öğretmenler işsiz kalabilirler.” (Ö32) “Çok zaman harcarız.” (Ö33) “Sosyal medya kullanırken gözlerimiz zarar görebilirler.” (Ö34) “Sosyal medyada ahlaksız şeylere de karşılayabiliriz.” (Ö35) “Bazı şeyleri yanlış öğrenmek ya da yanlış anlamak, dil bilgisine önem vermemek.” (Ö36) “Sosyal medya dikkatimizi çekebilir, asıl konulardan uzaklaşırız.” (Ö39) “Kitaplara olan ilginin azalmasına sebep oluyor.”

Yabancı dil ve ikinci dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin tamamı sosyal medya araçlarının dil becerilerinin geliştirilmesinde kullanılabileceğini belirtmiştir. Öğrenci cevaplarından hareketle sosyal medya araçlarının hangi becerilerin geliştirilmesinde kullanılabileceğine ilişkin sayısal veriler elde edilmiştir:

Tablo 57. Öğrencilere Göre Sosyal Medya Araçlarının Hangi Becerilerin Gelişiminde Kullanılabileceğine İlişkin Sayısal Veriler

Dil Becerisi	N	%
Dinleme	21	31,4
Yazma	20	29,8

Konuşma	13	19,7
Okuma	13	19,4
Toplam	67	100

Tablo incelendiğinde 40 öğrencinin “sosyal medya araçları hangi becerilerin gelişiminde kullanılabilir?” sorusuna 67 farklı cevap verdiği görülmektedir. Öğrenci cevapları incelendiğinde dinleme becerisinin yüzde 31,4 ile en çok yüzdeye sahip olan beceri olduğu, onu yüzde 29,8 ile yazma becerisinin takip ettiği tespit edilmiştir. Okuma ve konuşma becerileri ise yüzde 19,4'lük yüzdelerle son iki dil becerisi olarak ortaya çıkmaktadır.

Hangi becerilerin geliştirilmesinde hangi sosyal medya araçlarının kullanılabileceğine ilişkin soruya öğrenciler 61 farklı cevap vermiştir. Verilen cevaplar incelendiğinde öğrencilerin YouTube, WhatsApp, Facebook, Twitter ve Instagram'ı Türkçe öğrenirken kullandıkları görülmektedir. Hangi sosyal medya aracının hangi dil becerisinin gelişimine katkı sağlayacağına yönelik sayısal veriler şu şekildedir:

Tablo 58. Öğrencilere Göre Hangi Sosyal Medya Aracının Hangi Dil Becerisine Katkı Sağlayacağına İlişkin Frekans ve Yüzdeler

Tema	Alt Kategoriler	Beceriler	F
Hangi becerilerin geliştirilmesinde hangi sosyal medya araçları kullanılabilir?	YouTube	Okuma	3
		Dinleme	13
		Konuşma	3
		Yazma	4
	WhatsApp	Okuma	1
		Dinleme	2
		Konuşma	5
		Yazma	6
	Facebook	Okuma	5
		Dinleme	1
		Konuşma	4
		Yazma	3
	Twitter	Okuma	-
		Dinleme	-
		Konuşma	-
		Yazma	1
	Instagram	Okuma	4
		Dinleme	1
		Konuşma	-
		Yazma	4
Toplam			61

Tablo incelendiğinde öğrencilerin dil becerilerinin geliştirilmesinde en çok YouTube (23), WhatsApp (14) ve Facebook'u (14) kullandığı görülmektedir. YouTube dinleme ve yazma, WhatsApp yazma ve konuşma, Facebook ise okuma ve konuşma becerilerinin geliştirilmesinde etkili olan sosyal medya araçları olarak ön plana çıkmaktadır. YouTube, WhatsApp ve Facebook'u sırasıyla Instagram (9) ve Twitter (1) takip etmektedir. Hangi sosyal medya araçlarının hangi dil becerilerinin geliştirilmesinde kullanılabileceğine ilişkin öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

(Ö3) “Instagram’da çeşitli paylaşımlar okuyabiliyorum ve aklımda ne varsa yazabiliyorum. Dinleme ve konuşma ise WhatsApp tarafından gerçekleştirilebilmektedir. Zira WhatsApp yoluyla Türk arkadaşım ile konuşuyorum onu dinliyorum. Tabi ki Türk şarkılar dinleme konusunda çok önemli.” (Ö4) “Dinleme YouTube kullanınca çok yardımcı olur, okuma ve yazma ise internetteki makaleler okuyunca. Konuşma hem dinlerken iyi bir telaffuz, hem Duolingo bir uygulama varken konuşmayı faydalı oluyor.” (Ö5) “Sosyal medya araçları genelde okuma ve dinleme geliştirilmesinde kullanılabilir, yazma da geliştirebilir ama (mesaj ya da yorum atmakta).” (Ö6) “Sosyal medyada (YouTube, Instagram) video izleyebiliriz bu şekilde hem okuma hem de dinleme becerilerimizi geliştiririz. WhatsApp'ta, Skype'da uzaktan insanlarla sosyalleşebiliriz konuşma için.” (Ö7) “Bence sosyal medya araçlarını kullanarak en çok okuma ve dinleme becerilerini geliştirebiliriz. Ben Facebook'taki sayfalarda bazı okuma metinleri ve Türkçedeki haberleri okuyarak, YouTube'daki Türkçe videoları izleyerek onları geliştirdim. Yazma becerisini de yeni gramerleri öğrenerek ve metinleri okuyarak geliştirdim.” (Ö8) “Bildiğimiz üzere YouTube, günün videolarımızı izlemek için en çok kullanılan platformlardan birisidir ve sanırım okumada ve dinlemede en çok kullanılabilir (farklı videolarda alt yazı bölümü eklenerek okuma yetisi de gelişebilir), yazma becerisi de Türkçe bilen arkadaşlarla iletişimde geçerek geliştirilebilir diye düşünüyorum.” (Ö9) “Sosyal medya araçları dil becerisini ve telaffuzu çok etkiliyor. Mesela çok basit şarkı dinliyorsun ve o kelimeyi nasıl doğru söylendiğini öğrenirsin. Facebook'ta haberleri okuyorsun o da yazmayı etkiliyor ve okumayı tabi ki de olumlu etkiliyor. Çünkü haber okurken nasıl yazıldığını görüyoruz ve sınavlarda o kelimenin anlamını ya da yazılışını biliyor olacağız.” (Ö10) “Benim için YouTube çok önemli çünkü müzik dinlerken kelimeler daha çok aklımda kalıyorlar.” (Ö11) “Farklı siteler kullanabilirsin bunu yapmak için. Dinleme yapmak için en iyi YouTube. Okuma Google'dan da yapabilirsin. Konuşma ve yazma WhatsApp'ta olur arkadaşlarıyla konuşarak ya da Facebook veya Instagram.” (Ö13) “Dinleme için YouTube filmler, diziler ve müzikler ile. Yazma için WhatsApp, Instagram, Facebook, Twitter. Ama konuşma ve okuma bence sosyal medyanın sayesinde ne öğrenemezsin ne de geliştiremezsin.” (Ö14) “Mesela dinleme için filmler ve müzik dinleyebiliriz. Konuşma, yazma ve okuma için farklı insanlarla konuşabiliriz.” (Ö16) “Bence YouTube dinleme ve yazma becerisini geliştirmenin en iyi yoludur.” (Ö19) “Daha önce bahsettiğim gibi YouTube'da filmler izleyerek veya dersler alarak hem okumamızı hem dinlememizi geliştirebiliriz, bununla beraber WhatsApp'ta ve Facebook'ta Türk

arkadaşlarımızla yazışarak ya da konuşarak Türkçemizi hızlı bir şekilde geliştirebilir.” (Ö20) “YouTube dinleme becerisine yardım eder. Instagram yazma ve okuma becerisine yardım eder.” (Ö21) “YouTube açıyorum. Kuralları öğreniyorum. Hikâyeler dinliyorum. Ayrıca konuşmayı öğrenmek için Türk dizileri izliyorum.” (Ö24) “Okuma, dinleme, yazma beceriler sosyal medya araçlarından kolayca öğrenebiliriz ancak konuşma becerisi iyice öğrenemeyiz. Bana göre en çok kullanışlı ve yararlı uygulama Türkçe öğrenmek için YouTube'dur.” (Ö25) “Özellikle YouTube. Fakat bence en çok okuma ve dinleme becerilerine yardım eder. Fakat öte yandan konuşmanı geliştirmek için insanlarla konuşmaya ve yazmanı geliştirmek için akademik çalışmaya ihtiyacın var.” (Ö29) “YouTube’da Türkçe dizileri izleyerek dinlemeyi ve konuşmayı geliştirebiliriz.” (Ö31) “WhatsApp, Facebook ve YouTube dil becerilerinin geliştirilmesinde kullanılabilir. YouTube dinleme becerilerinin geliştirilmesinde kullanılabilir. WhatsApp ve Facebook okuma, yazma, dinleme ve konuşma becerilerinin geliştirilmesinde yararlıdır.” (Ö34) “Evet, YouTube dinleme için, Instagram ve Facebook okuma için.” (Ö37) “Evet kullanılabilir. Örneğin Facebook veya WhatsApp’ı hem görüntülü hem de yazılı iletişim kurmak için kullanabiliriz.”

“Türkçe öğrenirken sosyal medya araçlarını kullanmanın yazma becerinizi geliştireceğini düşünüyor musunuz?” sorusuna öğrencilerin 34’ü (%85) “Evet”, 6’sı (%15) “Hayır” cevabı vermiştir. “Yazma becerisinin geliştirilmesinde sosyal medya araçlarından nasıl yararlanılabilir?” sorusuna öğrencilerden 5 kod altında 27 farklı görüş gelmiştir. Öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

Tablo 59. Öğrencilere Göre Yazma Becerisinin Geliştirilmesinde Sosyal Medyayı Kullanım Yolları

Tema	Kodlar	f	%
Yazma becerisinin geliştirilmesinde sosyal medya araçlarından nasıl yararlanılabilir?	Hedef dil konuşucuları ile mesajlaşma	16	59,2
	Türkçe gönderiler yazma	5	18,5
	Yazma hatalarını düzeltme	3	11,1
	Türkçe öğrenme sayfalarını takip etme	2	7,4
	Türkçe haberleri takip etme	1	3,7
Toplam		27	100

“Yazma becerisinin geliştirilmesinde sosyal medya araçlarından nasıl yararlanılabilir?” sorusuna ilişkin öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

(Ö2) “Türk arkadaşlarına yazarsan çok daha iyi bir yazmaya sahip olacaksın.” (Ö6) “Sosyal medyada yeni kelimeler, anılar bulabiliriz. Kelime bilgisini geliştirebiliriz. Sosyal medyada Türkçe öğrenmek için özel sayfalar var. Mesela YouTube’da, Instagram’da.” (Ö7) “Yazma becerileri konusunda sosyal medya araçlarını kullanmak faydalı olabilir. Bu da yeni gramerleri, yeni kelimeleri, metinleri, küçük hikâyeleri okumakla olur bence.” (Ö8) “Ben Türkçe yazmasını yüzde 60 sosyal medyayı kullanarak öğrendiğimi söyleyebilirim, etkili bir metot olmasına rağmen yavaş bir metot olduğunu düşünüyorum, daha hızlı olması için

Türkçe bilen arkadaşlarımızla daha çok konuşmalı ve onlardan belirli konularda yardım etmelerini de isteyebiliriz.” (Ö9) “Sosyal medyadan haber okurken hangi kelimeleri yanlış ve hatalı yazdığını anlıyorsun ve bir daha hatalı yazmamaya çalışıyorsun.” (Ö10) “Sosyal medya kullanarak hatalarımızdan daha hızlı öğreniyoruz ve doğru yazılan kelimeler aklımızda kalıyorlar.” (Ö11) “Eğer kısaltma kelimeler kullanmazsak faydalı olur ama eğer bunun tersi olursa o zaman çok iyi bir şey değil.” (Ö12) “Bence rahat yazabiliriz ve hep yazacağım.” (Ö13) “WhatsApp, Instagram, Facebook ile Türkçe iyi bilen ya da Türk olan insanlarla tanışıp onlarla konuşabiliyorsun sürekli. Hem ondan nasıl bazı şeyleri yazacağını öğreniyorsun hem de o sana ne zaman yanlış yaptığını söyleyip düzenletebiliyor. Böylece yazmayı daha çok geliştiriyorsun.” (Ö14) “Diğer insanlar bizim yazmamızı düzenleyebilir.” (Ö19) “Evet olabilir. Ama sadece Türkçede hâkim olan bir kişiyle yazışması lazım veya bir Türk ile devamlı yazışması gerekiyor.” (Ö20) “Instagram’da yazmaya kalkarsan, hata yapmamak isteğiyle, bahsetmek istediğin sözleri daha dikkat ederek seçer ve yazarsın.” (Ö21) “Evet, hikâyeleri izleyip yazarak.” (Ö23) “Her gördüğümüz metin yazması yazma becerisi geliştirir ve ne kadar okuduk yazdık geliştirilir.” (Ö24) “Türk arkadaşlarla tanışırken onunla WhatsApp’ta Türkçe yazabilirsiniz ve böyle zaman geçtikçe Türkçe yazmayı öğrenebilirsiniz.” (Ö25) “O yazma becerimizi geliştirebilir ancak o yalnızca akademik olmayan yazma için bize yardım edecek. Akademik Türkçe yazmak için çalışmak gerektiğine inanıyorum.” (Ö26) “Yazma becerimizi geliştirmek istiyorsak ara vermeksizin okumak zorundayız.” (Ö28) “WhatsApp kullanırken yazılarımız geliştirebilir.” (Ö31) “Sosyal medya Türk arkadaşlarımıza mesaj yazarken veya Türkçe bir gönderi yazarken bize yazma becerimizi geliştirmede yardım eder.” (Ö4) “Evet, paylaşım yaparak yanlışlarımı kontrol edebiliyorum, Türkçe paylaşımları okuyarak cümlelerin düzgün bir şekilde nasıl kurulacağını öğreniyorum.”

Yazma becerisinin geliştirilmesinde sosyal medya araçlarının faydalı olmayacağını düşünen öğrencilerin görüşleri ise şu şekildedir:

(Ö29) “Hayır, sosyal medya sayesinde yazma becerisini geliştiremeyiz.” (Ö35) “İnsana göre değişiyor, benim için defter ve kalem daha iyi ve daha değerli.” (Ö38) “Bence hayır çünkü tam tersi insanlar daha kısa kelimeler kullanıyorlar. Yazma becerilerini kaybediyorlar.”

“Türkçe öğrenirken sosyal medyanın kullanılması yazma becerisinde kendinize olan güveninizi nasıl etkiler?” sorusuna 34 öğrenci cevap vermiştir. Öğrencilerden 25’i bu soruya “Olumlu yönde etkiler.” ve 8’i “Herhangi bir etkisi olmaz.” derken 1 öğrenci soruya “Bilmiyorum.” şeklinde cevap vermiştir. Soruya ilişkin öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

(Ö1) “Bence bu seni deneyimli bir insan yapıyor.” (Ö3) “Öğrenci yanlış yaparak öğreniyor kendi paylaşımların yorumları bana nerede yanlış yaptığımı gösterebiliyor.” (Ö4) “Türkçeyi dinlerken çok sözler ezberleyip, yazmada kullanabiliriz.” (Ö5) “Kendime olan güvenimi iyi etkiler.” (Ö7) “Sosyal medyayı kullanarak yazma becerisinde kendime olan güvenim artıyor çünkü

Türkçe öğrenirken kelime hazinemi genişletip daha fazla cümleler kurabilirim.” (Ö8) “Yazma becerisi de geliştiğinde "Türkçeyi biliyorum" daha özgüvenli bir şekilde demekte yol açar.” (Ö9) “Türkçe öğrenirken sosyal medyanın kullanılması yazma becerim de kendime olan güvenimi daha da artırıyor. Çünkü hatalı yazdım mı acaba diye düşünmüyorsun.” (Ö10) “Bir sene önce konuşmak ve yazmaktan çok korkuyordum hep yanlış yazacağımı düşündüm. Sosyal medya kullanmayı başladım, daha fazla bilgi aldım. Türkiye'de yaşamıyorum ama sosyal medya sayesinde şimdi her anda Türkçe duyabilirim ve o yüzden konuşurken ve yazarken kendime daha çok güveniyorum.” (Ö11) “Farklı video izleyerek yeni kelimeler öğrenirken daha güzel cümleler kurabilirsin.” (Ö13) “Çok etkiler çünkü onun sayesinde pratik yapmış oluyorsun ve bazı hatalarını düzeltmiş oluyorsun. Sık sık Türkçe yazdığında kendine daha çok güveniyorsun.” (Ö14) “Kendimi daha güveniyorum çünkü biliyorum ki eğer yanlış yaparsam insanlar her zaman yardım ederler.” (Ö17) “Mesajlaşırken hatalarımı öğreniyorum.” (Ö20) “Doğru yazarak ve karşı taraf anlayıp cevap vererek mutlu oluyoruz, sonra motive olup dil öğrenmeye zevkle devam ediliyor.” (Ö21) “Hatayı göze almamak isteğiyle doğruyu çok ararsın ve bu özgüven yaratır.” (Ö22) “Olumlu etkiliyor.” (Ö23) “Bir cümleyi daha önce gördüysem ya da dinlediysen yazdığımda gergin olmuyorum ve hızla yazabiliyorum.” (Ö24) “Tabi ki Türk insanlar gibi Türkçe yazarken kendimden çok mutlu ve memnun oluyorum ve bu bana motivasyon verir.” (Ö26) “Sosyal medyada duyduğumuz bir cümleyi yazarken tereddüt etmeden ve daha güvenle yazıyoruz.” (Ö27) “Eğer yazma alışkanlığı kazanırsak biz yazarken kendimizi daha güvende hissederiz.” (Ö30) “Herhangi bir hata olmadan mesaj veya yazı yazdığımda bana güven veriyor ve insanlar orada açıklamak istediklerimi anlıyorlar.” (Ö32) “Doğru yazmaya çok önem veriyorum, ondan her şeyi çok dikkatli okuyorum. Dil becerilerimi her gün geliştirmeye çalışıyorum.” (Ö36) “İlk başta bir sürü yazım hatası yapabiliriz fakat iletişimi kesmediğimiz sürece bu hatalar düzeltilebilir daha iyi bir sonuç alınabilir.”

Türkçe öğrenirken sosyal medya kullanmanın öz yeterliliklerini etkilemeyeceğini düşünen öğrencilerin görüşleri ise şu şekildedir:

(Ö26) “Sosyal medya yazılı güveni etkilendiğini sanmıyorum.” (Ö16) “Bana göre çok iyi değil.” (Ö25) “Beni diğerleri kadar etkilemiyor, çünkü hata yapmaktan korkmuyorum. Ama bazen güvenimi azaltıyorum çünkü asla düzeyine ulaşamayacağımı bildiğim edebiyat kitapları ve eserleri görüyorum.” (Ö29) “Etkisi yok.” (Ö31) “Etkilemez.” (Ö33) “Bazen kolaylaştırıyor yazmaları ama özgüvenimi değiştirmiyor.”

“Öğretmenler Türkçe öğretirken sosyal medya araçlarını kullanmalı mıdır?” sorusuna öğrencilerden 33’ü (%82,5) “Evet, kullanılmalıdır.”, 6’sı (%15) “Hayır, kullanmamalıdır.” şeklinde cevap vermiştir. Öğreticilerden 1’i ise “Bazen kullanılmalıdır.” demiştir. “Öğreticiler Türkçe öğretirken sosyal medya araçlarını kullanmamalıdır.” görüşünü savunan öğrencilerden bazılarının görüşleri şu şekildedir:

(Ö6) “Hayır, çünkü zaten öğrenciler sosyal medya kullanıyorlar. Bence öğretmenler sosyal medya kullanmadan öğrencilere öğretmek için etkileşimli yöntemler bulabilirler.” (Ö18) “Hayır, gerek yok. Öğrenciler kendi kullanabilirler.” (Ö38) “Bence hayır kitaplar varken onlara gerek yok.”

Aynı soruda öğrencilere “Neden?” sorusu yöneltilmiştir. Türkçe öğretirken öğretmenlerin sosyal medya araçlarını neden kullanmaları gerektiğine ilişkin öğrenci görüşleri 8 kod altında toplanmıştır:

Tablo 60. Öğrencilere Göre Öğretimde Sosyal Medya Kullanma Gerekliğinin Nedenleri

Tema	Kodlar	f	%
Öğreticilerin Türkçe Öğretirken Sosyal Medya Araçlarını Kullanma Gerekliğinin Nedenleri	Etkili ve kalıcı öğrenme sağlanması	5	22,7
	Öğretimi eğlenceli hâle getirmesi	4	18,1
	Öğretimi kolaylaştırması	4	18,1
	Öğretimi modern hâle getirmesi	2	9
	Gizil öğrenme sağlanması	2	9
	İletişim süreçlerine katkı sağlanması	2	9
	Öğrenci motivasyonunu artırması	2	9
	Öğretimi günlük hayata aktarması	1	4,5
Toplam		22	100

Öğrencilerden 5’i sosyal medyanın etkili ve kalıcı öğrenme sağladığını, 4’ü öğretimi eğlenceli hâle getirdiğini ve 4’ü öğretimi kolaylaştırdığını belirtmiştir. “Öğretimi modern hâle getirme”, “gizil öğrenme sağlama”, “iletişim süreçlerine katkı sağlama” ve öğrenci motivasyonunu artırma” kodları ikişer öğrenci tarafından dile getirilmiş; 1 öğrenci ise sosyal medyanın öğretimi günlük hayata aktardığını ifade etmiştir. Öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

(Ö1) “Çünkü öğretmen her zaman klasik şekilde çalışırsa, öğrenciler dilden bıkacak ve öğrenmeyecekler.” (Ö3) “Ana dilimizde yansıtan kavramları öğrenmektense resimlere bakmak daha iyidir. Böyle öğrencinin kelime hatırladığında resim hatırlayacak.” (Ö5) “Sosyal medya araçlarıyla öğrencilerle interaktif bir şekilde bir bağlantı kurabildikleri için kullanılmalı bence.” (Ö7) “Günümüzde öğretmenler, öğrencileri Türkçe öğrenmeye teşvik etmek ve sosyal medya araçlarının çok yaygın olduğu için onları kullanılmalı.” (Ö8) “Bence kullanılmalıdır. Çünkü bir öğrenci hocayı sınıfta 2 saat dinliyorsa, evde de 3-4 saatini de sosyal medyada harcar, bu tamamıyla Türkçeyi öğrenmek için olmasa da, Türkçeyi öğrenmek için de faydalanabilir ama sosyal medya kullanılırken hocaların daha dikkatli olmaları gerekmektedir.” (Ö9) “Kullanmaları lazım bu Türkçe öğrenen öğrencilerinin isteğini daha da arttırıyor ve ders çok eğlenceli geçer.” (Ö10) “Evet, çünkü herkes her zaman telefon ya da internet kullanıyorlar. Sosyal medya araçlarını kullanarak dili öğreniyoruz ama farkında değiliz.” (Ö11) “Video göstermek için YouTube iyi bir çözüm olabilir. Bu dersini daha ilginç yapabilir.” (Ö13) “Bence öğretmenler sadece dinleme

konusunda sosyal medyayı kullanmalıdır. YouTube'dan filmler, diziler ve müzikler mesela. Çünkü çok faydalı oluyor ve dinlemeyi ilerlemek için başka bir yolu bulmak zor.” (Ö17) “Bence onlar kullanmalı çünkü biz Türkçe çalışırken ve öğrenirken sıkılmamak için farklı yöntemler denemeliyiz.” (Ö19) “Türkçe dersi daha kolay yapmak.” (Ö21) “Öğrenciler her gün o dünyanın kelimeleriyle karşılaşır ve tabii ki yanlış şeyleri öğrenmek sebebi de olabilir.” (Ö22) “Birçok bilgi ve kural mevcuttur ve çeşitli yollarla açıklanmıştır.” (Ö23) “İnsanın hafızası dinlemekle ezberleyebilir ama zaman gittikçe unutulabilir ama dinledik ve gördük şeyler unutulmasını daha uzun zamanımıza ihtiyacımız var.” (Ö24) “Günümüzdeki insanlar hepsini sosyal medya araçlarını kullanıyorlar ve onlara çok bağlıyorlar bu yüzden öğretmenler sosyal medya araçları Türkçe öğretmek için kullanmalı.” (Ö26) “Bir kişinin işitmeden daha güçlü bir optik cüzdani olduğu için, bir şey duyduğunda ve gördüğünde hafızada birleştirir ve daha uzun süre hafızada kalır.” (Ö33) “Bize gerçek dünyada neler oluyor diye göstermelidir.” (Ö35) “Zamanla ileri gitmek istiyorlarsa tabii ki, öğretmen kendi şekilleriyle öğretsin, belki çok enteresan fikirleri vardır.” (Ö37) “Aslında Türkçe öğrenirken en önemli faktörlerden bir tanesi Türk hocalarımızla sürekli iletişim hâlinde olmamız. Bu konuda da en büyük yardımcımız sosyal medyadır.”

Öğrencilere son olarak “Sosyal medya araçları gelecek yıllarda yabancı dil öğretimi alanını nasıl etkiler? Siz bu konuda neler düşünüyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir.

Soruya ilişkin öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

(Ö1) “Sanırım dil okullarını yok edecek, tüm dilleri internetten öğreneceğiz ve internet üzerinden her şeyi uygulayabileceğiz.” (Ö2) “Bence tamamıyla iç içe olacak.” (Ö3) “Daha olumlu bir şekilde etkileyecek. Daha çok ücretsiz kurslar sağlayacak Bence iyi adımlar göreceğiz.” (Ö4) “Sosyal medya diller öğrenirken daha çok öğrenmeleri hızlandırıyor.” (Ö5) “Bu konuda gelecek yıllarda sosyal medya dil öğretimi alanını çok iyi etkileyeceğini düşünüyorum. İnsanların, sosyal medya araçlarını kullanarak boşuna zaman harcamalarına iyi bir alternatif de olabilir, yani pratik ve hızlı bir şekilde dil öğrenmek.” (Ö6) “Bence bizi olumsuz yönde etkileyeceğini düşünüyorum çünkü öğrenmek için sadece sosyal medyayı kullanacağız.” (Ö7) “Gelecekte sosyal medya araçları yabancı dil öğretimi alanını olumlu bir şekilde etkiler. Öğrencilerin daha hızlı, kolayca pratik yapmasını sağlar. Belki de kitaplara gerek olmayacak. Ama bu konuda olumsuz etkileyebilir çünkü yabancı dil öğrenirken kitaplardan vazgeçmeyiz.” (Ö8) “Sosyal medya kullanımının artışıyla, dil öğretiminde de daha da büyük bir önem kazanacağını düşünüyorum ve bunun öğreticilerin işini kolaylaştırabileceğini düşünüyorum.” (Ö9) “İyi etkileyeceğini düşünüyorum ama yüzde 50 her şeyin tadında olması lazım. Sadece yabancı dili sosyal medyadan öğrenmek keyifli olmaz, öğretmen de olmalı ve sosyal medyada ikisi bir arada olsa mükemmel olur.” (Ö10) “Sosyal medya araçları uzak ülkeleri yaklaştıracak böylece onların müzikleri, filmleri ve insanların daha kolay tanıyabileceğiz. Bir dili öğrenmek için bu çok önemli bir şey.” (Ö11) “Daha çok kullanılacak sosyal medya. Bence çok çok iyi bir şey değil çünkü okuldan daha doğru bir şekilde öğrenirsin.” (Ö13) “İyi bir şekilde etkileyecek. Herkes sosyal medyayı kullanırken dil öğrenmek istediklerine, daha çabuk öğrenecek.” (Ö14) “Çok etkileyecek çünkü en çoğu şimdi sosyal medyayı kullanıyor ve bu

kullanmaktan daha iyi öğrenebiliyor.” (Ö17) “Bence çok daha fazla insan Türkçe öğrenebilecek.” (Ö19) “Bence çok faydalı olabilir çünkü siteler çok diller öğrenebilirler.” (Ö20) “Zaten şimdiden etkiliyor. Mesela çoğu arkadaşlarım dil kursuna gitmeden en az bir yabancı dil konuşuyorlar.” (Ö21) “Sosyal medya ve insan gittikçe daha yakına gidiyorlar. Bu olumsuz ve olumlu tarafları var. Ama yabancı dil öğretim alanında olumlu ama küçük bir etkisi var. Ama bu kitaplarla uğraşmamak anlama gelmez.” (Ö23) “Gelecekte gerçekte kurs bir şey kalmayacak hepsi internet üzerinden olacak.” (Ö24) “Çok faydalı ve güzel bir şekilde etkileyecek çünkü gün geçtikçe insanların sosyal medya kullanmaları daha fazla artıyor.” (Ö25) “Zaman geçtikçe daha fazla etkilenecek çünkü daha fazla teknolojinin daha fazla sosyal medyayı geliştireceğini düşünüyorum, öğretmek ve öğrenmek dâhil her şey için daha iyi kullanacağını düşünüyorum.” (Ö26) “Fiziksel sınıflarda kurs olmayacak, hepsi çevrim içi olacak.” (Ö34) “Bence iyi ve kötü etkileri olacak. Şimdi çok erken çocuklar yabancı dil veya dilleri öğreniyorlar ama bazı insanlar öğrenmek istemiyorlar çünkü her şey internette bulabileceğini düşünüyorlar.” (Ö37) “Sosyal medya şimdi olduğu gibi yıllar sonra da daimi hâlinde olacaktır. Dolayısıyla dünya çapında iletişim kurmak ve bilgi edinmek amacıyla en çok kullanılan araç olarak kalacaktır.”

3.4.3. Sosyal Medya Araçlarının Seçimi

Çalışmada kullanılacak sosyal medya araçlarının seçiminde iki farklı hususa dikkat edilmiştir. Bunlardan ilki uygulama öncesinde gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formlarından elde edilen veriler, ikincisi ise dünya genelinde insanların sosyal medya kullanım alışkanlıklarına yönelik yapılan araştırmalardır.

Uygulama öncesinde yarı yapılandırılmış görüşme formları ile 40 öğreticiden ve 40 öğrenciden görüş alınmıştır. Hem öğretmenlerde hem de öğrencilerde sırasıyla WhatsApp, YouTube, Instagram, Facebook ve Twitter en sık kullanılan araçlar olmuştur. Toplamda görüş alınan 80 katılımcıdan 71’i WhatsApp’ı, 67’si YouTube’u, 66’sı Instagram’ı, 55’i Facebook’u ve 14’ü Twitter’ı kullandığını belirtmiştir.

Öğrenme ve Performans Teknolojileri Merkezi kurucusu Hart, 2007 yılından beri öğrenme ortamlarında kullanılan en iyi araçların neler olduğuna dair bir liste hazırlamaktadır. Liste, insanların kullanım alışkanlıklarını belirlemeye çalışan ve herkesin erişimine açık bir anket aracılığı ile şekillenmektedir. Hart, araçların popülerlik sıralamasını kişisel ve profesyonel öğrenme (KPÖ), iş yeri öğrenmesi (İÖ) ve yükseköğrenim (YÖ) olmak üzere üç farklı şekilde listelemektedir. Bu da ortaya çıkan

listenin farklı kullanım alanlarında hangi araçların daha popüler olduğunu ortaya koyması bakımından önem arz etmektedir.

13 yıllık süreçte 46 ülkeden 2524 kişinin oyuyla hazırlanan “2019’un İlk 200 Öğrenme Aracı” listesi, 18 Eylül 2019 yılında yayımlanmıştır. Listenin üst sıralarında yıllar içerisinde çok az değişiklik olsa da özellikle alt sıralardaki araçlarda önemli değişiklikler olmuştur. Hart (2019) tarafından yayımlanan liste şu şekildedir:

Tablo 61. Öğrenme Amaçlı Kullanılan En İyi Araçlar Listesi (2019)

Sıralama	Araç	KPÖ	İÖ	YÖ
1	YouTube	1	3	1
2	Google Search	2	2	6
3	PowerPoint	5	1	2
4	Twitter	3	19	11
5	LinkedIn	4	15	-
6	Google Docs & Drive	6	8	3
7	Word	8	4	4
8	Wikipedia	7	11	25
9	WordPress	10	14	14
10	Zoom	25	7	5
11	Microsoft Teams	20	5	34
12	Slack	16	6	26
13	LinkedIn Learning [Lynda]	9	16	-
14	WhatsApp	11	30	12
15	Feedly	12	-	-

Hart, 2019

Hazırlanan liste yalnızca öğrenme ortamlarında kullanılan araçları içermesi nedeniyle önem arz etmektedir. Tablo incelendiğinde çalışma kapsamında katılımcı görüşlerinden hareketle tespit edilen sosyal medya araçlarından yalnızca üçünün listede bulunduğu görülmektedir. Bu araçlar sırası ile YouTube, Twitter ve WhatsApp’tır. Facebook ve Instagram ise öğretim amaçlı kullanılan araçlar listesinde yer almamaktadır.

Araştırmanın çalışma grupları incelendiğinde katılımcıların kişisel amaçlarla veya yükseköğretim görmek amacıyla Türkçe öğrendiği görülmektedir. Bu nedenle yukarıdaki tabloda “Kişisel ve Profesyonel Öğrenme” ile “Yükseköğrenim” puanlarına göre gerçekleştirilen sıralamalar dikkate alınmıştır. “Kişisel ve profesyonel öğrenme” puan sıralamasına göre YouTube birinci, Twitter üçüncü ve WhatsApp on birinci sıradadır. “Yükseköğretim” puan sıralamasına göre ise YouTube birinci, Twitter on birinci ve WhatsApp on ikinci sıradadır.

Adı geçen sosyal medya araçlarını insanlar günlük hayatlarında da sıklıkla kullanmaktadır. Dolayısıyla kullanıcılar bu sosyal medya araçlarının kullanım özelliklerini bilmektedir. Bu yönüyle sosyal medya araçlarından uygun olanların Türkçe öğretim süreçlerinde kullanılması durumunda seçilen aracın nasıl kullanılacağına ilişkin öğretici ve öğrencilere bilgilendirme yapılmasına gerek yoktur. Bu araçlardan bağımsız olarak, kullanımı yaygın olmayan sosyal medya platformlarının tercih edilmesi durumunda ise seçilen aracın önce tanıtılması, bir süre uygulama kitlesi tarafından kullanılması ve daha sonra kullanımda sorun yaşanmazsa uygulama aşamasına geçilmesi gerekecektir. Bu da hem süreci uzatacak hem de oluşturulan öğrenme ortamlarının yapay olmasına neden olacaktır.

Sosyal medyayı öğreticilerden 34'ü Türkçe öğretmek, öğrencilerden 30'u Türkçe öğrenmek amaçlı kullandıklarını belirtmişlerdir. Katılımcı grubunun tamamı ele alındığında kullanıcıların yüzde 80'inin zaten yabancılara Türkçe öğretimi süreçlerinde sosyal medyadan yararlandıkları görünmektedir. Katılımcıların süreçte hangi araçlardan yararlandıklarını tespit edebilmek amacıyla kendilerine "Türkçe öğretim süreçlerinde hangi sosyal medya aracını hangi amaçlarla kullanıyorsunuz?" sorusu yöneltilmiştir. Bu soruda YouTube, WhatsApp ve Facebook Türkçe öğretim süreçlerinde kullanılan araçlar olarak ön plana çıkmış; Instagram için yalnızca 6 katılımcı görüş bildirirken Twitter için hiçbir katılımcıdan görüş gelmemiştir.

Öğretici ve öğrenci görüşleri dikkate alındığında YouTube için 41, WhatsApp için 30 ve Facebook için 17 farklı görüş olduğu tespit edilmiş; bu platformlar arasından, ilk iki sıradaki, YouTube ve WhatsApp'ın çalışmada kullanılmasına karar verilmiştir.

3.4.4. Sosyal Medya Araçlarına İçerik Hazırlanması

Sosyal medya araçları seçildikten sonra sıra bu araçlara uygun içeriklerin hazırlanması aşamasına gelmiştir. Araştırmacı öncelikle YouTube ve WhatsApp için kendisi içerik hazırlamak istemiş fakat uzman görüşü sonrası yabancılara Türkçe öğreten her öğreticinin özgün içerik hazırlamayacağı görüşü ortaya çıktığı için hâli hazırda internet ortamında bulunan ve herkesçe kullanımı mümkün olan içeriklerden uygun olanların seçilmesine karar verilmiştir.

Uygulama öncesinde yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan sekizinci öğreticiye ait “Genellikle ders sırasında sosyal medyayı kullanıyorum. Özellikle kültür aktarımı olan konuları anlatırken YouTube üzerinden konuyla alakalı video izleterek, video yoksa görsel malzeme bularak öğretimi sağlıyorum.” görüşü de bu durumu destekler niteliktedir.

Öğretici görüşünde de belirtildiği üzere genellikle öğretmenler YouTube’den önceden hazırlık yapmaksızın ders sırasında yararlanmakta, bu öğretmenlerin öğrencilerine her zaman özgün içerikler hazırlaması mümkün görünmemektedir. Bu nedenle hazır içeriklerin amaca uygun olarak kullanımının daha kolay olacağı düşünülmektedir.

Sosyal medya içeriklerini hazırlama aşamasında öncelikle öğretici ve öğrencilerin sosyal medya araçlarını ne amaçlarla kullandıklarına bakılmıştır. Öğreticilerin Türkçe öğretirken YouTube’u kullanma amaçları şu şekildedir:

- Türkçe video izletmek,
- Kültürel unsurları tanıtmak,
- Türkçe şarkı dinletmek,
- Öğretilen konuyu pekiştirmek,
- Öğrencilerin dikkatini çekmek,
- Dinleme becerisini geliştirmek,
- Derse giriş yapmak.

Öğreticiler 7 farklı temada YouTube kullanım amacı bildirmiştir. Öğrencilerin YouTube’u kullanma amaçları ise şu şekildedir:

- Türkçelerini geliştirmek,
- Türk dizi ve filmlerini izlemek,
- Türkçe videolar izlemek,
- Türkçe şarkı dinlemek.

Çalışma kapsamında ders dışı süreçlerde öğretimi desteklemek amacıyla 6 YouTube etkinliği hazırlanmıştır. Etkinlikte kullanılacak videolar seçilirken katılımcıların kullanım alışkanlıklarına dikkat edilmiştir.

YouTube içerikleri seçilirken kültürel dokuya aykırı olmamasına, kültürel unsurları barındırmasına, öğrencilerin dil düzeylerine uygun olmasına, öğrendikleri konuları

pekiştirmesine ve öğrencilerin dikkatini çekecek güncel konuların işlenmesine dikkat edilmiş; bu bağlamda öğrencilerin Türkçelerini geliştirecek; içerisinde şarkı ve film kesitinin de yer aldığı videolar seçilmiştir.

Çalışmada kullanılacak bir diğer araç olan WhatsApp'ın Türkçe öğretim süreçlerinde kullanımına ilişkin öğretici görüşleri incelendiğinde 9 farklı amaç tespit edilmiştir. Bu amaçlar şu şekildedir:

- Fotoğraf ve video gibi içerikler paylaşmak,
- İletişim kurmak,
- Ödev takibi yapmak,
- Yazma becerisini geliştirmek,
- Konuşma becerisini geliştirmek,
- Öğrencileri Türkçeye maruz bırakmak,
- Öğrencilerin yazmalarını değerlendirmek,
- Dinleme becerisini geliştirmek,
- Yazım yanlışlarını düzeltmek.

Araştırmaya katılan öğrenciler ise WhatsApp'ı Türklerle konuşmak için kullandıklarını ifade etmiştir.

Çalışma kapsamında ders dışı öğretim süreçlerini desteklemek için 6 WhatsApp etkinliği hazırlanmıştır. Etkinliklerden 2'si fotoğraf, 2'si internet sitesi ve 2'si de video tabanlıdır. WhatsApp'ın en önemli özelliği öğretici-öğrenci arasındaki iletişimi sağlaması ve ders dışı süreçlerde de etkileşim kurulmasına imkân tanınmasıdır. Bu nedenle hem YouTube hem de WhatsApp için hazırlanan etkinliklerin öğrencilere ulaştırılması, öğrencilerin kendileri ile paylaşılan dosyayı inceledikten sonra kazanımdan hareketle hazırlanan soruya cevap vermesi, öğreticinin gelen cevabı okuduktan sonra gerekli düzeltmeleri yapması ve düzeltilmiş metni öğrencilerle paylaşması WhatsApp üzerinden gerçekleşmektedir.

B2 düzeyi yazma becerisi kazanımları, içeriklerin seçiminde dikkat edilen bir diğer husustur. Araştırmacı bu aşamada sırasıyla *Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni*, Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan yabancılarla Türkçe öğretimi programları, Ankara Üniversitesi tarafından hazırlanan *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim*

Programı, Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan *Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi Programı* ve Kurmay Yayınevi tarafından basılan *Yabancı Dil Olarak Türkçe Kazanımlar için Başvuru Rehberi-A1 Öncesi* dosyalarını incelemiştir.

Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni genel bir çerçeve çizmesi, Yunus Emre Enstitüsü tarafından hazırlanan programlar herhangi bir yerde yayımlanmaması, *Yabancı Dil Olarak Türkçe Kazanımlar için Başvuru Rehberi-A1 Öncesi* ise A0 olarak da adlandırılan temel düzey öncesi hedef kitleye yönelik hazırlanması nedeniyle tercih edilmemiş; yabancılara Türkçe öğretimi amacıyla hazırlanan diğer iki öğretim programı ise uzman görüşü almak üzere 3 uzmana sunulmuştur. Görüş alınan uzmanların seçiminde şu ölçütler kullanılmıştır:

- Türkçe öğretmenliği mezunu olmak,
- Yüksek lisans yapmak,
- Yabancılara Türkçe öğretimi sertifikasına sahip olmak,
- En az 5 yıl yabancılara Türkçe öğretmek.

Uzmanların 3'ü de araştırmada kullanılmak üzere Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan programı seçmiştir. Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan program aynı zamanda örgün öğretim süreçlerinde Türkçenin öğretimine yönelik müfredat olma özelliği göstermekte, B2 düzeyinde 60 adet yazma becerisi kazanımı bulunmaktadır. Uzmanlar, Ankara Üniversitesi tarafından hazırlanan programın yalnızca Türkçe öğrenen yabancılara yönelik olduğunu ve B2 düzeyi yazma becerisi kazanımlarının daha kullanışlı olduğunu belirtmişlerdir. Bu nedenle sosyal medya içeriklerinin hazırlanmasında Ankara Üniversitesi tarafından hazırlanan programın B2 düzeyi yazma becerisi kazanımları esas alınmıştır.

Programdaki B2 düzeyi yazma becerisi kazanımları şu şekildedir:

Tablo 62. *B2 Düzeyi Yazma Becerisi Kazanım Listesi*

YA.B2.01	Deneyim ve beklentilerine ilişkin ayrıntılı metinler oluşturur.
YA.B2.02	Gazete ve dergilerdeki yazıların özetini açıklar.
YA.B2.03	Çeşitli kaynaklardan ve kitle iletişim araçlarından edindiği bilgileri özetler.
YA.B2.04	Çeşitli konularda rapor, sunu, kompozisyon gibi ayrıntılı metinler yazar.
YA.B2.05	Bir bakış açısı ya da konu hakkında olumlu veya olumsuz görüşlerini

	gerekelendirerek yazar.
YA.B2.06	Önemli noktaları vurgulayarak ve destekleyici ayrıntılara yer vererek bir fikri kompozisyon veya rapor biçiminde yazar.
YA.B2.07	Film veya kitaplar hakkında kısa eleştiriler yazar.
YA.B2.08	Kurmaca metinler (kısa öykü, diyalog vb.) yazar.
YA.B2.09	Mektup veya elektronik posta aracılığıyla günlük olayları duygu, düşünce ve yorumlarını da katarak ayrıntılarıyla yazar.
YA.B2.10	Bir soruna ilişkin çözüm önerilerini farklı bakış açılarını da dikkate alarak yazar.
YA.B2.11	Farklı nitelikteki kaynaklardan edindiği bilgileri yorumlayarak yazar.
YA.B2.12	Neden-sonuç ilişkisi içinde bir dizi sav içeren metinler yazar.
YA.B2.13	Varsayıma dayalı durum ya da olaylar hakkında düşüncelerini yazar.

Ankara Üniversitesi TÖMER, 2015, s.31

Programda toplam 13 adet kazanım bulunmaktadır. Araştırmacı tarafından 1, 2, 5, 6, 12 ve 13 numaralı kazanımları destekleyen YouTube; 3, 4, 7, 8, 10 ve 11 numaralı kazanımları destekleyen WhatsApp etkinlikleri hazırlanmıştır. Dokuzuncu kazanım için herhangi bir etkinlik hazırlanmamıştır.

YouTube etkinlikleri için platformdaki mevcut videolar; WhatsApp etkinlikleri için internet ortamında erişilebilir olan fotoğraflar, videolar, haber metinleri ve internet siteleri incelenmiştir. İncelemeler sonucunda amaca ve kazanımlara uygun olan içerikler etkinliklerde kullanılmıştır.

Hazırlanan etkinlikler yine aynı uzmanlarca incelenmiş, gelen dönütlerden hareketle etkinliklere son şekli verilmiştir. Hazırlanan etkinliklere ilişkin ayrıntılar şu şekildedir:

YouTube Etkinlikleri

1. 7 Adımda Depreme Hazır Olmak (Bk. Ek 17)

Kazanım: YA.B2.03 - Çeşitli kaynaklardan ve kitle iletişim araçlarından edindiği bilgileri özetler.

Soru: “7 Adımda Depreme Hazır Olmak” videosunu izleyiniz. Videoyu izledikten sonra edindiğiniz bilgileri özetleyerek yazınız.

Bağlantı Linki: <https://www.youtube.com/watch?v=fZxPBF7EymU>

2. Kompozisyon Nasıl Yazılır/Kompozisyon Yazma Kuralları/Giriş, Gelişme, Sonuç (Bk. Ek 18)

Kazanım: YA.B2.04 - Çeşitli konularda rapor, sunu, kompozisyon gibi ayrıntılı metinler yazar.

Soru: “Kompozisyon Nasıl Yazılır/Kompozisyon Yazma Kuralları/Giriş, Gelişme, Sonuç” videosunu izleyiniz. Videoyu izledikten sonra okuduğunuz bir kitap veya izlediğiniz bir filmle ilgili değerlendirmelerinizi anlatan bir kompozisyon yazınız.

Bağlantı Linki: <https://www.youtube.com/watch?v=VtjXHEaFSsE>

3. Kocasını Olduğunu Bilsem - Selvi Boylum Al Yazmalım 1977 (Bk. Ek 19)

Kazanım: YA.B2.07 - Film veya kitaplar hakkında kısa eleştiriler yazar.

Soru: “Kocasını Olduğunu Bilsem – Selvi Boylum Al Yazmalım 1977” videosunu izleyiniz. Videoyu izledikten sonra film hakkında kısa bir eleştiri metni yazınız.

Bağlantı Linki: https://www.youtube.com/watch?v=ico_PXY2_ls

4. Barış Manço - Zehra HD Klip (Bk. Ek 20)

Kazanım: YA.B2.08 - Kurmaca metinler (kısa öykü, diyalog vb.) yazar.

Soru: “Barış Manço - Zehra HD Klip” videosunu izleyiniz. Videoyu izledikten sonra Zehra’yı ve videoyu anlatan kısa bir öykü yazınız.

Bağlantı Linki: <https://www.youtube.com/watch?v=Gp6ob5J5g1c>

5. Korona Virüs Salgını (Bk. Ek 21)

Kazanım: YA.B2.10 - Bir soruna ilişkin çözüm önerilerini farklı bakış açılarından da dikkate alarak yazar.

Soru: “Coronavirüs Salgını” videosunu izleyiniz. Hastalıktan korunmaya yönelik çözüm önerilerinizi farklı bakış açılarından da dikkate alarak yazınız.

Bağlantı Linki: <https://www.youtube.com/watch?v=yjfXTzzXBFk>

6. Balatlı Çocukların Rıza Abisi (Bk. Ek 22)

Kazanım: YA.B2.11 - Farklı nitelikteki kaynaklardan edindiği bilgileri yorumlayarak yazar.

Soru: “Balatlı Çocukların Rıza Abisi” videosunu izleyiniz. Videoyu izledikten sonra edindiğiniz bilgileri yorumlayarak yazınız.

Bağlantı Linki: <https://www.youtube.com/watch?v=WFOxx2UzoAs>

WhatsApp Etkinlikleri

1. Gelecekte Beklentim (Bk. Ek 23)

Kazanım: YA.B2.01 - Deneyim ve beklentilerine ilişkin ayrıntılı metinler oluşturur.

Soru: Fotoğrafi inceleyiniz. Gelecekte beklentileriniz ve gelecekle ilgili planlarınız nelerdir? Konuyu açıklayan bir metin yazınız.

Bağlantı Linki: <https://drive.google.com/file/d/1cp7apoqCL0aCAjmxnINw-66PtewlnkcH/view?usp=sharing>

2. On maddede daha iyi bir 2020! Mutluluğun formülü çok açık. (Bk. Ek 24)

Kazanım: YA.B2.02 - Gazete ve dergilerdeki yazıların özetini açıklar.

Soru: “On maddede daha iyi bir 2020! Mutluluğun formülü çok açık...” isimli haberi okuyunuz ve mutluluğun formülünü özet olarak açıklayınız.

Bağlantı Linki: <https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/hurriyet-pazar/10-maddede-daha-iyi-bir-2020-mutlulugun-formulu-cok-acik-41412428>

3. Sosyal Medya (Bk. Ek 25)

Kazanım: YA.B2.05 - Bir bakış açısı ya da konu hakkında olumlu veya olumsuz görüşlerini gerekçelendirerek yazar.

Soru: Sosyal medya kullanımının olumlu ve olumsuz yönleri hakkında görüşlerinizi nedenleriyle birlikte yazınız.

Bağlantı Linki: <https://drive.google.com/file/d/1V5khJah0DH8haXzH5-EwkFwvuYrY3ip0/view?usp=sharing>

4. Korkularınla Yüzleş (Bk. Ek 26)

Kazanım: YA.B2.06 - Önemli noktaları vurgulayarak ve destekleyici ayrıntılara yer vererek bir fikri kompozisyon veya rapor biçiminde yazar.

Soru: Korkularımızla yüzleşmek ve onları yenmek için neler yapmamız gerektiğini anlatan bir kompozisyon yazınız.

Bağlantı Linki:

https://drive.google.com/file/d/1Wf67_CLdxXPPseCyU0wGLPnHEG9bvgNJ/view

5. Çalışmak ve Başarmak (Bk. Ek 27)

Kazanım: YA.B2.12 - Neden-sonuç ilişkisi içinde bir dizi sav içeren metinler yazar.

Soru: Çalışmak ve başarmak arasında nasıl bir ilişki vardır? Çalışmadan başarılı olmak mümkün müdür? Konuya ilişkin görüşlerinizi neden-sonuç ilişkisi içerisinde açıklayınız.

Bağlantı

Linki:

<https://drive.google.com/open?id=1kHwOgHm8qFC-8cRA02YmTBtM0oM3AQeF>

6. Uluslararası Yardım Kuruluşu Başkanlığı (Bk. Ek 28)

Kazanım: YA.B2.13 - Varsayıma dayalı durum ya da olaylar hakkında düşüncelerini yazar.

Soru: Türk Kızılayının yaptığı hizmetleri internet sitesine girerek inceleyiniz. Uluslararası yardım kuruluşlarından birinin başkanı siz olsaydınız dünyayı güzelleştirmek için ne gibi çalışmalar yapardınız? Konuyla ilgili düşüncelerinizi yazınız.

Bağlantı Linki: <https://www.kizilay.org.tr/neler-yapiyoruz>

3.5. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırma gömülü (içe yerleşik) karma desene göre hazırlandığı için hem nicel hem nitel veri toplanmıştır. Yıldırım ve Şimşek'e göre (2018, s. 327) deneysel araştırmalarda nitel yöntemlerle farklı aşamalarda veri toplanabilir. Örneğin deney öncesinde bir öğreti materyalinin geliştirilmesi için görüşme ve gözlemler yapılabilir. Deney sonrasında ise ortaya çıkan sonuçların açıklanması ve örneklendirilmesi için görüşmeler ve gözlemler yapılabilir.

Bu çalışmada da uygulama öncesinde öğretmenlerin ve öğrencilerin sosyal medya kullanım alışkanlıklarının ve kullanılacak olan sosyal medya araçlarının belirlenmesinde ve uygulama sonrasında ortaya çıkan sonuçların derinlemesine incelenmesinde nitel veri toplama yöntemleri kullanılmıştır. Yine çalışmanın başlangıcında ve sonunda nicel veri toplama araçları ile veri toplanmıştır. Çalışmada kullanılan veri toplama kaynakları şu şekildedir:

Tablo 63. *Veri Toplama Kaynakları*

Süreç	Veri Toplama Aracı
Uygulama Öncesi	Yarı yapılandırılmış görüşme formları Gönüllü katılım formu Kişisel bilgi formu Yazma becerisi öz yeterlilik ölçeği I. Yazma sınavı
Uygulama Süreci	Sosyal medya etkinlikleri
Uygulama Sonrası	Yazma becerisi öz yeterlilik ölçeği II. Yazma Sınavı Odak grup görüşmesi Yarı yapılandırılmış görüşme formları

Çalışmada kullanılmak üzere öncelikle öğretmenler ve öğrenciler için “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formları” hazırlanmış, formlar yabancı dil ve ikinci dil olarak Türkçe öğrenen ve öğreten katılımcılara internet üzerinden gönderilmiştir. Doldurulan formlar betimsel analizle incelenmiş, katılımcıların sosyal medyayı kullanma alışkanlıkları ve en sık kullanılan araçlar tespit edilerek bu araçlar için ders dışı öğretimi destekleyici etkinlikler oluşturulmuştur. Bu aşamada görüşüne başvurulmuş öğrenci ve öğretmenler, tezin uygulama kısmına dâhil edilmemiştir.

Yabancı dil ve ikinci dil olarak Türkçe öğrenenlerin ders dışı süreçlerde Türkçe öğrenmelerini desteklemek amacıyla hazırlanan YouTube ve WhatsApp etkinlikleri İstanbul Aydın Üniversitesi, Gaziantep Üniversitesi ve Yunus Emre Enstitüsünde görev yapan öğretmenlerle paylaşılmış, etkinliklerle ilgili uzman görüşü alınarak etkinliklere son şekli verilmiştir.

Başlangıçta çalışmanın yüz yüze öğretim ortamlarında yürütülen Türkçe kurslarında gerçekleştirilmesi planlanmış, bu kapsamda uygulama izni alınan Gaziantep Üniversitesi, İstanbul Aydın Üniversitesi ve Yunus Emre Enstitüsü ile iletişime geçilerek merkezlerin kurs takvimlerine ulaşılmıştır. Kurs takvimleri incelenerek uygulamanın Mart-Haziran 2020 tarihleri arasında yapılmasına karar verilmiştir.

2019 yılının son günlerinde Çin’de başlayan ve Mart 2020’de dünya genelinde pandemi ilan edilmesine neden olan COVID-19 nedeniyle dil öğretim merkezlerindeki kurslar uzaktan eğitime çevrilmiş, bu durum tezin uygulama sürecini de etkilemiştir. Çalışmanın uygulama izni alınan dil merkezlerinde uzaktan eğitim şeklinde yürütülecek kurslarda gerçekleştirilmesine karar verilmiş, uygulama merkezleri arasına Gazi Üniversitesi TÖMER eklenerek uygulama yapılan merkez sayısı Türkiye içinde (3) ve Türkiye dışında (1) toplam 4’e çıkarılmıştır.

Uygulama merkezlerinin kurs takvimlerine göre ilgili Türkçe öğretim merkezindeki B2 grupları arasından çalışma grupları belirlenmiş, öğrencilere “Gönüllü Katılım Formları” dağıtılmış ve katılımın gönüllülük esasına göre olacağına, kişilerin isimlerinin çalışmada gizli tutulacağına ve toplanan verilerin herhangi bir kurum, kuruluş ya da şahısla paylaşılmayacağına ilişkin gerekli açıklamalar yapılmıştır. Çalışmaya katılmayı gönüllü olarak kabul eden öğrencilere “Kişisel Bilgi Formu” ve “Yazma Becerisi Öz Yeterlilik Ölçeği” dağıtılmış ve belgelerin öğrenciler tarafından doldurulması sağlanmıştır. Doldurulan belgeler geri alındıktan sonra öğrencilere yazılı anlatım uygulamasının gerçekleştirilmesi için hazırlanan “I. Yazma Sınavı” dağıtılmıştır. Yazılı anlatım kâğıtlarında uzman görüşüne sunulan yazılı anlatım konularından en yüksek puanı alan 1., 3., 5. ve 7. konulara yer verilmiş, öğrencilerden istedikleri bir konuda kompozisyon yazmaları istenmiştir. Kompozisyon kâğıtları öğrencilerden toplanmış, deney ve kontrol grupları yansız olarak atanmıştır. Öğrencilere hangi grupta yer aldıkları bilgisi verilmemiştir.

Altı haftalık uygulama sırasında her iki grubun öğrencileri uzaktan eğitim şeklinde Türkçe kurslarına devam etmiştir. Bu süreçte kontrol grubu ile herhangi bir ek çalışma yapılmazken deney grubu öğrencileriyle ders dışı zamanlarında WhatsApp ve YouTube üzerinden yazma becerilerini geliştirmeye yönelik etkinlikler gerçekleştirilmiş ve onlara uygulamalar üzerinden yapacakları ödevler verilmiştir.

Süreç sonunda kontrol ve deney gruplarının yazılı anlatım başarılarını tespit etmek amacıyla “II. Yazma Sınavı”, yazma becerisi öz yeterliliklerindeki değişikliği tespit etmek amacıyla da “Yazma Becerisi Öz Yeterlilik Ölçeği” uygulaması gerçekleştirilmiştir. Yazılı anlatım uygulaması için hazırlanan yazma kâğıtlarında uzman görüşüne sunulan yazılı anlatım konularından en yüksek puanı alan 2., 4., 6. ve 8. konulara yer verilmiş, öğrencilerin istedikleri bir konuda kompozisyon yazmaları istenmiştir. Kontrol grubundaki öğrencilerle başka bir çalışma yapılmazken deney grubundaki öğrencilerle ve süreci yürüten öğretmenlerle nitel değerlendirme görüşmeleri yapılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formları ile bireysel, odak grup görüşme formları ile grupla gerçekleştirilen görüşmelerde katılımcılara uygulama sürecine yönelik sorular sorulmuştur.

Çalışma kapsamında gerçekleştirilen uygulamalara ilişkin iş takvimi şu şekildedir:

Tablo 64. Uygulamaya İlişkin İş Takvimi

Yapılan Çalışma	Tarih
Gönüllü katılım ve kişisel bilgi formunun hazırlanması	1 Mayıs 2019
Yarı yapılandırılmış görüşme formlarının ve odak grup görüşmesi sorularının hazırlanması	4 Mayıs 2019
Hazırlanan formların uzman görüşüne sunulması	5-12 Mayıs 2019
Çalışmada kullanılacak yazma becerisi öz yeterlilik ölçeği ile yazma becerisi puanlama anahtarının belirlenmesi	20 Mayıs 2019
Belirlenen öz yeterlilik ölçeği ile dereceli puanlama anahtarının kullanımı için ölçek ve anahtar sahibinden izin alınması	22 Mayıs 2019
Hacettepe Üniversitesi Senatosu <i>Etik Komisyon İzninin alınması</i>	6 Ağustos 2019
Uygulama izinlerinin alınması	Gaziantep Üniversitesi: 4 Eylül 2019 Yunus Emre Enstitüsü: 5 Eylül 2019 İstanbul Aydın Üniversitesi: 11 Ekim 2019 Gazi Üniversitesi: 11 Mayıs 2020

Öğrencilerin ve öğretmenlerin sosyal medya kullanımına yönelik görüşlerinin toplanması	4 Eylül - 13 Ekim 2019
Yunus Emre Enstitüsü <i>Yedi İklim Türkçe</i> , Ankara Üniversitesi <i>Yeni Hitit Yabancılar İçin Türkçe</i> , Gazi Üniversitesi <i>Yabancılar İçin Türkçe</i> ve İstanbul Üniversitesi <i>İstanbul Yabancılar İçin Türkçe</i> dil öğretim setlerinin incelenmesi ve kompozisyon konularının belirlenmesi	20 Ekim 2019
Kompozisyon konularının uzman görüşüne sunulması	21-31 Ekim 2019
Ankara Üniversitesi ve Türkiye Maarif Vakfı tarafından hazırlanan yabancılar Türkçe öğretimi programlarının işlevselliği hakkında uzman görüşü alınması	4-18 Kasım 2019
Ankara Üniversitesi tarafından hazırlanan <i>Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı</i> B2 düzeyi yazma becerisi yeterliliklerinden hareketle etkinliklerin tasarlanması	15 Aralık 2019
Hazırlanan etkinliklerin uzman görüşüne sunulması	16-31 Aralık 2019
Gönüllü katılım formlarının doldurulması	Gaziantep Üniversitesi: 29 Nisan - 3 Mayıs 2020 Yunus Emre Enstitüsü: 5 - 10 Mayıs 2020 İstanbul Aydın Üniversitesi: 8 - 20 Nisan 2020 Gazi Üniversitesi: 8 - 11 Nisan 2020
Kişisel bilgi formu ve yazma becerisi öz yeterlilik ölçeğinin doldurulması, ön testin yapılması, deney ve kontrol grupları belirlenerek uygulamaların başlatılması	Gaziantep Üniversitesi: 5 Mayıs 2020 Yunus Emre Enstitüsü: 11 Mayıs 2020 İstanbul Aydın Üniversitesi: 20 Nisan 2020 Gazi Üniversitesi: 11 Mayıs 2020
Yazma becerisi öz yeterlilik ölçeğinin doldurulması ve son test yapılarak uygulamanın tamamlanması	Gaziantep Üniversitesi: 16 Haziran 2020 Yunus Emre Enstitüsü: 22 Haziran 2020 İstanbul Aydın Üniversitesi: 1 Haziran 2020 Gazi Üniversitesi: 22 Haziran 2020
Uygulama sonrası yarı yapılandırılmış görüş formları ile veri toplanması, odak grup görüşmelerinin yapılması	24 - 30 Haziran 2020
Verilerin Analizi	1 - 22 Temmuz 2020

Çalışmanın uygulama aşamasına yönelik olarak 1 Mayıs 2019 tarihinde başlatılan çalışmalar 4 merkezde uygulamaların tamamlanması ve verilerin analiz edilmesiyle 22 Temmuz 2020 tarihinde tamamlanmıştır.

3.6. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırma karma desenli olduğu için verilerin analizinde nicel ve nitel veri analiz yöntemleri birlikte kullanılmıştır.

3.6.1. Nicel Verilerin Analizi

Çalışma sosyal medyanın ders dışı süreçlerde eğitim amaçlı kullanıldığında yabancı ve ikinci dil olarak Türkçe öğrenenlerin yazma becerilerine ve yazma öz yeterliliklerine etkisini araştırmaktadır.

İstatistiksel analizler IBM SPSS Statistics 25.0 paket programı kullanılarak yapılmıştır. Tüm analizlerde anlamlılık düzeyi 0,05 olarak belirlenmiştir.

Çalışmada nümerik veriler ortalama, standart sapma, medyan, minimum, maksimum değerler ile kategorik veriler ise frekans ve oran değerleri kullanılarak özetlenmiştir. Nümerik değişkenlerde normallik varsayımı Shapiro Wilk testi ile kontrol edilmiş ve normal dağılıma sonucuna paralel olarak grup sayısı iki olan karşılaştırmalar için Bağımsız örneklem t testi, grup sayısı ikiden fazla olan karşılaştırmalarda ise ANOVA testi tercih edilmiştir.

Öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmede sosyal medyanın etkilerini ortaya koyabilmek amacıyla öğrencilerin yazma başarılarını gösteren ham puanlar yüzdelik puanlara çevrilmiş ve veriler bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Verilerin normal dağılıp dağılmadığını kontrol edebilmek için “Normal Dağılım Testi” uygulanmıştır.

Tablo 65. Normallik Testi Sonuçları

	İst.	s.d	p	Ort.	Std.Sapma	Maks	Min	Kurtosis	Skewness
Yazma Başarısı Son Test Puan	0,978	79	0,179	50,392	9,078	25,0	68,0	0,240	-0,462
Yazma Başarısı Ön Test Puan	0,979	79	0,216	46,215	7,460	24,5	65,0	0,908	-0,382
Genel Yazılı Anlatım Ön Test Puan	0,988	79	0,696	4,903	0,984	2,3	7,0	0,020	-0,123
Dil Bilgisi Ön Test Puan	0,977	79	0,167	4,789	1,082	2,3	7,0	-0,498	-0,184
Yazma Öz Yeterliliği Ön Test puan	0,990	79	0,791	4,881	0,935	2,4	7,0	0,233	-0,160
Genel Yazılı Anlatım Son Test	0,979	79	0,211	5,218	1,052	2,5	7,0	-0,330	-0,351

Puan										
Dil Bilgisi Son Test Puan	0,970	79	0,059	5,118	1,030	2,7	7,0	-0,723	-0,163	
Yazma Öz Yeterliliği Son Test Puan	0,982	79	0,312	5,191	1,012	2,6	7,0	-0,363	-0,285	

Nümerik değişkenlerde normallik varsayımı Shapiro Wilk testi ile analiz edilmiştir. Yukarıdaki tabloda belirtildiği gibi ölçekler normal dağılım göstermektedir ($p>0,05$). Veriler normal dağıldığı için parametrik istatistik yöntemleri ile testler arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığına bakılmıştır. Deney ve kontrol grubunun ön test ve son testten aldıkları puanların aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları hesaplanmış, gruplar arasında aritmetik ortalamalarına göre anlamlı bir farklılığın olup olmadığının tespiti için “Bağımsız Örnekler için T-Testi (Independent Sample T Testi)” uygulanmıştır. Deney grubu ve kontrol grubu için ön test-son test ortalama puanları arasında herhangi bir değişiklik olup olmadığının ve bu değişikliğin anlamlı olup olmadığının tespiti için “İlişkili Örnekler için T-testi (Paired Samples T-test)” uygulanmıştır.

Türkçe öğretim süreçlerinde sosyal medya kullanımının öğrencilerin yazma öz yeterliliklerine etkisini tespit edebilmek için “Türkçe Öğrenen Yabancılar İçin Yazma Becerisi Öz Yeterlilik Ölçeği”nden elde edilen veriler “Tek yönlü ANOVA Testi” kullanılarak karşılaştırılmıştır.

Öğrencilerin yazma becerisi öz yeterlilikleri ile yazma başarıları arasındaki ilişkiyi ortaya koyabilmek amacıyla ise ön test ve son test aşamalarında elde edilen veriler Pearson Korelasyon Testi ile analiz edilmiş ve değerlendirmelerde bulunulmuştur.

3.6.2. Nitel Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında, nicel verileri desteklemek amacıyla, öğrenci ve öğretmenlerden yarı yapılandırılmış görüşme formları ve odak grup görüşmeleri ile uygulama öncesinde ve sonrasında nitel veri toplanmıştır. Toplanan veriler öğrenci ve öğretmenlerin sosyal medyanın dil öğretiminde kullanılmasına yönelik görüşlerini ve uygulamaya yönelik önerilerini ortaya koyabilmek amacıyla içerik analizine uygun şekilde incelenmiştir. İçerik analizi tekniği verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların

düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması aşamalarından oluşmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 243).

Öğretici ve öğrencilerin sosyal medya kullanım alışkanlıklarını tespit edebilmek amacıyla uygulama öncesinde yarı yapılandırılmış görüşme formları ile veri toplanan aşamaya Türkçe öğreten 40 öğretici ve Türkçe öğrenen 40 yabancı öğrenci katılmış, yarı yapılandırılmış görüşme formları 4 Eylül-13 Ekim 2019 tarihleri arasında doldurulmuştur.

Uygulama öncesi nitel veri toplama aşamasına katılan öğretmenler yabancılarla Türkçe öğreten uzmanlardır. Bu nedenle bu kişilerden toplanan veriler “U1, U2, U3” şeklinde kodlanarak verilmiştir. “U1” kodu 1 numaralı öğreticiyi temsil etmektedir. Bu aşamaya katılan öğrencilere ilişkin veriler ise “Ö1, Ö2, Ö3” şeklinde kodlanmıştır. Buna göre “Ö1” kodu 1 numaralı öğrenciyi temsil etmektedir.

Uygulama öncesi toplanan nitel verilere ilişkin oluşturulan temalar şu şekildedir:

Tablo 66. Uygulama Öncesi Nitel Veri Temaları

<i>Öğretici</i>	<i>Öğrenci</i>
1. Sosyal medyayı kullanıyor musunuz?	1. Sosyal medyayı kullanıyor musunuz?
2. Hangi sosyal medya araçlarını kullanıyorsunuz?	2. Hangi sosyal medya araçlarını kullanıyorsunuz?
3. Sosyal medyaya hangi araçlardan erişim sağlıyorsunuz?	3. Sosyal medyaya hangi araçlardan erişim sağlıyorsunuz?
4. Sosyal medya araçlarının yabancılar için Türkçe öğretimi süreçlerinde kullanılması hakkında ne düşünüyorsunuz?	4. Türkçe öğretimi sırasında sosyal medya araçlarının kullanılması hakkında ne düşünüyorsunuz?
5. Siz sosyal medya araçlarını Türkçe öğretmek amacıyla kullanıyor musunuz?	5. Siz sosyal medya araçlarını Türkçe öğrenmek amacıyla kullanıyor musunuz?
6. Hangi sosyal medya araçlarını, hangi amaçlar için kullanıyorsunuz?	6. Hangi sosyal medya araçlarını, hangi amaçlar için kullanıyorsunuz?
7. Türkçe öğretirken sosyal medya araçlarının kullanılmasının olumlu yönleri nelerdir?	7. Size göre Türkçe öğrenirken sosyal medya araçlarının kullanılmasının olumlu yönleri nelerdir?
8. Türkçe öğretirken sosyal medya araçlarının kullanılmasının olumsuz yönleri nelerdir?	8. Size göre Türkçe öğrenirken sosyal medya araçlarının kullanılmasının olumsuz yönleri nelerdir?
9. Sosyal medya araçları dil becerilerinin geliştirilmesinde kullanılabilir mi?	9. Sosyal medya araçları hangi becerilerin gelişiminde kullanılabilir?
10. Hangi becerilerin geliştirilmesinde hangi sosyal medya araçları kullanılabilir?	10. Hangi becerilerin geliştirilmesinde hangi sosyal medya araçları kullanılabilir?
11. Yazma becerisinin geliştirilmesinde sosyal medya araçlarından nasıl yararlanılabilir?	11. Türkçe öğrenirken sosyal medya araçlarını kullanmanın yazma becerinizi geliştireceğini düşünüyor musunuz?

12. Öğrencilerin Türkçe öğrenirken sosyal medyayı kullanması onların yazmaya yönelik öz yeterliliklerini nasıl etkiler?	12. Yazma becerisinin geliştirilmesinde sosyal medya araçlarından nasıl yararlanılabilir?
13. Öğreticiler Türkçe öğretirken sosyal medya araçlarını kullanmalı mıdır? Neden?	13. Türkçe öğrenirken sosyal medyanın kullanılması yazma becerisi öz yeterliliğinizi nasıl etkiler
14. Sosyal medya araçları gelecek yıllarda yabancı dil öğretimi alanını nasıl etkiler?	14. Öğretmenler Türkçe öğretirken sosyal medya araçlarını kullanmalı mıdır? Neden?
	15. Sosyal medya araçları gelecek yıllarda yabancı dil öğretimi alanını nasıl etkiler

Uygulama aşaması tamamlandıktan sonra 24-30 Haziran 2020 tarihleri arasında deney grubu öğrencilerine hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formları gönderilmiş ve öğrencilerden nitel veri toplanmıştır. Uygulama sonrası nitel veri toplama aşamasına İstanbul Aydın Üniversitesinden 8, Gazi Üniversitesinden 11, Gaziantep Üniversitesinden 12 ve Yunus Emre Enstitüsü Bosna Hersek'ten 6 öğrenci olmak üzere toplam 37 öğrenci katılmış; Yunus Emre Enstitüsü Bosna Hersek'te Türkçe öğrenen 2 deney grubu öğrencisine ise ulaşılamamıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formlarından toplanan veriler analiz edildikten sonra eksik kalan hususlar için 5 öğrencinin katılımıyla odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın bu bölümünde deney grubu öğrencilerinden toplanan veriler "D1, D2, D3" şeklinde kodlanarak verilmiştir. "D1" kodu 1 numaralı deney grubu öğrencisini temsil etmektedir.

Araştırma uygulaması Türkiye'de 3 ve Türkiye dışında 1 olmak üzere toplam 4 merkezde gerçekleştirilmiştir. Araştırma tamamlandıktan sonra deney gruplarında ders veren öğretmenlerden yarı yapılandırılmış görüşme formu ile nitel veri toplanmıştır. Nitel veri toplama aşamasına İstanbul Aydın Üniversitesi, Gazi Üniversitesi ve Yunus Emre Enstitüsü Bosna Hersek'ten deney grubu derslerini yürüten birer öğretici katılmıştır. Gaziantep Üniversitesindeki uygulama sürecinde iki öğretici birlikte görev aldığı için iki öğreticiden de görüş alınmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan nitel veriler analiz edildikten sonra eksik hususların giderilmesi için 5 öğretici ile odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiş ve öğretim süreçlerinde sosyal medyanın kullanımına yönelik öğretici görüşlerine ulaşılmıştır. Araştırmanın bu bölümünde öğretmenlerden elde edilen veriler "U1, U2, U3, U4 ve U5" şeklinde kodlanarak verilmiştir.

Uygulama sonrası toplanan nitel verilere ilişkin oluşturulan temalar şu şekildedir:

Tablo 67. Uygulama Sonrası Nitel Veri Temaları

<i>Öğretici</i>	<i>Öğrenci</i>
1. Dil öğretiminde sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanımını hakkında neler düşünüyorsunuz?	1. Dil öğretiminde sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanımının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?
2. Dil öğretiminde sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanımının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?	2. Uygulama sırasında karşılaştığımız sorunlar nelerdir?
3. Uygulama sırasında karşılaştığımız sorunlar nelerdir?	3. WhatsApp'taki yazma etkinlikleriyle yüz yüze eğitimdekiler arasındaki farklılıklar nelerdir?
4. Uygulama sırasında öğrencilerinizin karşılaştıkları sorunlar nelerdir?	4. En beğendiğiniz yazma etkinlikleri nelerdir?
5. Sosyal medya etkinliklerinin öğrencilerin yazma becerilerini geliştirdiğini düşünüyor musunuz?	5. En beğenmediğiniz yazma etkinlikleri nelerdir?
6. Uygulama sürecinden memnun musunuz?	6. Sosyal medya etkinliklerinin yazma becerinizi geliştirdiğini düşünüyor musunuz? Nasıl?
7. Sonraki süreçte öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmek için sosyal medyayı kullanır mısınız?	

4. BÖLÜM: BULGULAR VE YORUMLAR

Bu çalışmada ders dışı süreçlerde öğretimi destekleyici materyal olarak kullanıldığında sosyal medyanın öğrencilerin yazma başarılarına ve yazma öz yeterliliklerine etkisine bakılmıştır. Ayrıca öğrencilerin yazma başarıları ile öz yeterlilikleri arasında bir ilişki olup olmadığı incelenmiş; dil öğretim süreçlerinde sosyal medyanın kullanımına yönelik öğretici ve öğrenci görüşleri alınarak nitel verilere ulaşılmıştır.

Araştırmanın amacına uygun olarak oluşturulan araştırma soruları şu şekildedir:

1. Ders dışı süreçlerde öğretimi desteklemek amacıyla kullanıldığında sosyal medya araçları öğrencilerin yazma başarısını nasıl etkiler?
  - a) Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
  - b) Deney grubundaki öğrencilerin ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
  - c) Kontrol grubundaki öğrencilerin ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Ders dışı süreçlerde öğretimi desteklemek amacıyla kullanıldığında sosyal medya araçları öğrencilerin yazma öz yeterliliklerini nasıl etkiler?
  - a) Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin uygulama sonrası öz yeterlilik puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
  - b) Deney grubundaki öğrencilerin uygulama öncesi ve uygulama sonrası öz yeterlilik puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
  - c) Kontrol grubundaki öğrencilerin uygulama öncesi ve uygulama sonrası öz yeterlilik puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Öğrencilerin yazma başarıları ile yazma öz yeterlilikleri arasında nasıl bir ilişki vardır?
4. Öğrencilerin sosyal medya araçlarının dil öğretiminde kullanılmasına yönelik görüşleri ve uygulamaya yönelik önerileri nelerdir?
5. Öğreticilerin sosyal medya araçlarının dil öğretiminde kullanılmasına yönelik görüşleri ve uygulamaya yönelik önerileri nelerdir?

Bu bölümde toplanan nicel ve nitel veriler araştırma sorularından hareketle beş kısımda ele alınacaktır. Birinci kısımda yazma becerisi ön test-son test sonuçları analiz edilerek sosyal medyanın yazma başarısına etkisi araştırılacaktır. İkinci kısımda öğrencilerin yazma öz yeterliliklerini belirleyebilmek amacıyla “yazma becerisi öz yeterlilik ölçeği” ile toplanan verilerin sonuçları analiz edilecektir. Üçüncü kısımda öğrencilerin yazma başarıları ile yazma öz yeterlilikleri arasındaki ilişkiyi inceleyebilmek için yazma becerisi son test sonuçları ile yazma öz yeterlilik ölçeği son test aşaması verileri karşılaştırılmıştır. Dördüncü ve beşinci kısımlarda ise öğrenci ve öğretmenlerden toplanan nitel veriler ele alınmış; kullanıcıların dil öğretiminde sosyal medya kullanımına yönelik görüşlerine yer verilmiştir.

4.1. BİRİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Araştırmanın birinci alt probleminde “Ders dışı süreçlerde öğretimi desteklemek amacıyla kullanıldığında sosyal medya araçları öğrencilerin yazma başarısını nasıl etkiler?” sorusuna cevap aranmıştır.

Bu alt problem doğrultusunda, araştırmada yer alan katılımcılara ön test aşamasında bir kompozisyon yazdırılmıştır. Ön test kâğıtları iki uzman tarafından değerlendirilmiştir. Uygulama öncesinde her bir uygulama merkezi için öğrenciler yansız atama ile deney ve kontrol olmak üzere iki gruba ayrılmış ve ön test uygulamasından sonra araştırmanın uygulanması sürecine geçilmiştir. Uygulama aşamasında deney grubu öğrencilerine altı hafta boyunca sosyal medya araçları üzerinden yazma çalışmaları yaptırılmıştır. Altı hafta sonunda her iki grup son test aşamasına alınmış, deney ve kontrol grubu öğrencilerine tekrar bir kompozisyon yazdırılmıştır. Kompozisyon kâğıtları iki uzman tarafından değerlendirilmiş, öğrencilerin ön test-son test başarı puanlarından hareketle araştırmanın birinci alt problemine cevap aranmıştır.

4.1.1. Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Son Test Puanları Arasında Anlamlı Bir Farklılık Olup Olmadığına Dair Bulgu ve Yorumlar

Deney ve kontrol grubundaki öğrencilere ön test aşaması kompozisyonları yazdırıldıktan sonra deney grubu öğrencileri ile ders dışı süreçlerde sosyal medya

etkinlikleri gerçekleştirilmiş, kontrol grubundaki öğrenciler ise geleneksel yöntemle yazma etkinliklerine devam etmiştir. Altı haftalık uygulama süreci sonunda her iki gruba son test aşaması için kompozisyon yazdırılmış, öğrenci kâğıtları iki uzman tarafından değerlendirildikten sonra deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin yazma başarısı son test puanları arasındaki farkın tespiti için bağımsız örneklem t testi analizi gerçekleştirilmiştir. Analize ilişkin sonuçlar şu şekildedir:

Tablo 68. *Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Yazma Başarısı Son Test Puanları Arasındaki Farkın Tespiti için Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları*

Gruplar	Yazma Başarısı Son Test Puan		
	N	Ort.	Std. Sapma
Deney	39	55,179	7,758
Kontrol	40	45,725	7,804
	t		-5,339
	p*		<0,001

*: Bağımsız örneklem t testi

Tablo incelendiğinde, “Yazma Başarısı Son Test Puan” ortalamasında deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p < 0,05$). Deney grubundaki öğrencilerin yazma başarısı son test puan ortalaması (55,179), kontrol grubundaki öğrencilerin yazma başarısı son test puan ortalamasından (45,725) daha yüksektir. Yani deney grubu öğrencilerinin son test yazma başarı puanları ortalaması kontrol grubu öğrencilerinden 9,454 puan yüksektir.

Deney grubu öğrencilerinin yazma başarısı ön test puan ortalaması 47,244 iken aynı öğrenciler ders dışı süreçlerde öğretimi destekleyici materyal olarak kullanılan sosyal medya etkinlikleri sayesinde yazma başarısı son test puan ortalamalarını 55,179’a yükseltmiştir. Kontrol grubu öğrencilerinin yazma başarısı ön test puan ortalaması 45,213’tür. Bu öğrenciler altı hafta sonunda yazma başarısı son test puan ortalamalarını 45,725’e yükseltmiştir.

Ön test ve son test aşamalarında öğrencilere yazdırılan kompozisyonlar sosyal medya araçlarının, öğretimi destekleyici materyal olarak kullanıldığında, B2 düzeyinde Türkçeyi yabancı ve ikinci dil olarak öğrenenlerin yazma becerilerinin gelişimine katkı sağladığını göstermektedir.

Araştırmanın çalışma grubunu Türkiye’de Türkçeyi ikinci dil, Türkiye dışında ise yabancı dil olarak öğrenenler oluşturmaktadır. Bu nedenle araştırmanın bu aşamasında öğrencilerin Türkçe öğrendikleri kurumlara ve Türkçeyi yabancı veya ikinci dil olarak

öğrenme durumlarına göre yazma başarılarında anlamlı bir farklılaşma olup olmadığına bakılmıştır. Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin Türkçe öğrendikleri kurumlara göre yazma başarısı son test puanları arasında anlamlı farklılık olup olmadığını tespit edebilmek için ANOVA testi gerçekleştirilmiştir. Test sonuçları şu şekildedir:

Tablo 69. *Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Türkçe Öğrendikleri Kurumlara Göre Yazma Başarısı Son Test Puanları Arasındaki Farkın Tespiti için ANOVA Testi Sonuçları*

Yazma Başarısı Son Test Puan						
Kurum	Deney			Kontrol		
	N	(Ort±Std.Sapma)	N	N	(Ort±Std.Sapma)	N
Aydın	8	49,938	8,756	9	45,667	5,777
Bosna	8	57,813	3,240	10	49,800	3,242
Gazi	11	56,773	8,107	11	46,000	9,410
Gaziantep	12	55,458	8,066	10	41,400	9,276
F		1,789				2,101
p*		0,167				0,117

*:ANOVA Testi

Tablo incelendiğinde deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin Türkçe öğrendikleri kurumlara göre yazma başarısı son test puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir (p=0,167,p=0,117).

İstanbul Aydın, Gazi ve Gaziantep Üniversitelerinde öğrenciler Türkçeyi ikinci dil olarak, Yunus Emre Enstitüsü Bosna Hersek'teki öğrenciler ise Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenmektedir. Araştırma bulgularına göre deney ve kontrol grubu öğrencilerinin yazma başarıları puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmakta fakat öğrencilerin Türkçe öğrendikleri kurumlara veya Türkçeyi Türkiye'de ya da Türkiye dışında öğrenme durumlarına göre yazma başarılarında anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

Buradan hareketle gerek Türkiye içindeki gerekse Türkiye dışındaki Türkçe kurslarında, sosyal medya araçlarından yararlanmanın öğrencilerin yazma başarılarını artıracığı sonucuna ulaşılmaktadır.

4.1.2. Deney Grubundaki Öğrencilerin Ön Test ve Son Test Puanları Arasında Anlamlı Bir Farklılık Olup Olmadığına Dair Bulgu ve Yorumlar

Deney grubunda Türkiye’de Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen 31 ve Türkiye dışında Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen 8 öğrenci bulunmaktadır. Deney grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit edebilmek için bağımlı örnek t testi analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçları şu şekildedir:

Tablo 70. Deney Grubundaki Öğrencilerin Yazma Başarısı Ön Test ve Son Test Puanları Arasındaki Farkın Tespiti için Bağımlı Örneklem T Testi Sonuçları

		N	Ort	Std. Sapma	t	p*
Deney Grubu	Yazma Başarısı Ön Test Puan	39	47,244	7,346	-11,276	<0,001
	Yazma Başarısı Son Test Puan	39	55,179	7,758		

*: Bağımlı örneklem t testi

Tablo incelendiğinde deney grubundaki öğrencilerin yazma başarısı ön test ve son test puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir ($p < 0,001$). Puan ortalamaları incelendiğinde yazma başarısı son test puan ortalamasının (55,179) ön test puan ortalamasından (47,244) daha yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre deney grubu öğrencileri dil öğretim süreçlerinde kullanılan sosyal medya etkinlikleri sayesinde yazma başarısı puan ortalamalarını altı haftalık süreç sonunda 7,935 puan yükseltmiştir.

4.1.3. Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Ön Test ve Son Test Puanları Arasında Anlamlı Bir Farklılık Olup Olmadığına Dair Bulgu ve Yorumlar

Kontrol grubunda Türkiye’de Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen 30 ve Türkiye dışında Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenen 10 öğrenci bulunmaktadır. Kontrol grubu öğrencilerinin ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit edebilmek için bağımlı örnek t testi analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçları şu şekildedir:

Tablo 71. Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Yazma Başarısı Ön Test ve Son Test Puanları Arasındaki Farkın Tespiti için Bağımlı Örneklem T Testi Sonuçları

		N	Ort	Std. Sapma	t	p*
Kontrol Grubu	Yazma Başarısı Ön Test Puan	40	45,213	7,5259	-0,6590	0,514
	Yazma Başarısı Son Test Puan	40	45,725	7,8045		

*: Bağımlı örneklem t testi

Tablo incelendiğinde kontrol grubundaki 40 öğrencinin yazma başarısı ön test puan ortalamaları (45,213) ile yazma başarısı son test puan ortalamaları (45,725) arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı görülmektedir (p=0,514). Kontrol grubu öğrencileri altı hafta sonunda yazma başarısı puan ortalamalarını yalnızca 0,512 puan artırmıştır. Deney grubu öğrencilerinin aynı süreçte yazma başarısı puan ortalamalarını 7,935 puan yükselttikleri göz önüne alındığında kontrol grubundaki gelişmenin çok az olduğu görülmektedir.

4.2. İKİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Araştırmanın ikinci alt probleminde “Ders dışı süreçlerde öğretimi desteklemek amacıyla kullanıldığında sosyal medya araçları öğrencilerin yazma öz yeterliliklerini nasıl etkiler?” sorusuna cevap aranmıştır.

Bu alt problem doğrultusunda, araştırmada yer alan katılımcılara ön test aşamasında Büyükikiz (2011) tarafından geliştirilen “Türkçe Öğrenen Yabancılar İçin Yazma Becerisi Öz Yeterlilik Ölçeği” uygulanmıştır. Uygulama öncesinde her bir uygulama merkezi için öğrenciler yansız atama ile deney ve kontrol olmak üzere iki gruba ayrılmış ve ön test aşamasından sonra araştırmanın uygulanması sürecine geçilmiştir. Uygulama aşamasında deney grubu öğrencilerine altı hafta boyunca sosyal medya araçları üzerinden yazma çalışmaları yaptırılmıştır. Altı hafta sonunda her iki grup da son test aşamasına alınmış, deney ve kontrol grubu öğrencilerine yine Büyükikiz (2011) tarafından geliştirilen “Türkçe Öğrenen Yabancılar İçin Yazma Becerisi Öz Yeterlilik Ölçeği” uygulanmıştır. Öğrencilerin ön test ve son test aşamalarında öz yeterlilik ölçeğine verdiği cevaplar incelenmiş ve ikinci alt probleme cevap aranmıştır.

Yazma becerisi öz yeterlilik ölçeği yöntem bölümünde de belirtildiği gibi dil bilgisi ve genel yazılı anlatım olmak üzere iki alt boyuttan oluşmaktadır. Öz yeterlilik ölçeğinden elde edilen verilerin analizinde alt boyutlar dikkate alınmış ve değerlendirmeler bu doğrultuda gerçekleştirilmiştir.

4.2.1. Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Uygulaması Sonrası Öz Yeterlilik Puanları Arasında Anlamlı Bir Farklılık Olup Olmadığına Dair Bulgu ve Yorumlar

Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin uygulama sonrasında yazma becerisi öz yeterliliklerindeki değişimi ortaya koyabilmek için her iki grubun yazma öz yeterlilik son test puan ortalamalarına bağımsız örneklem t testi analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçları şu şekildedir:

Tablo 72. Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Yazma Öz Yeterlilikleri Son Test Puan Ortalamaları Arasındaki Farkın Tespiti için Bağımsız Örneklem T Testi Sonuçları

Gruplar	N	Genel Yazılı Anlatım Son Test Puan		Dil Bilgisi Son Test Puan		Yazma Becerisi Öz Yeterliliği Son Test Puan	
		Ort.	Std. Sapma	Ort.	Std. Sapma	Ort.	Std. Sapma
Deney	39	5,479	0,817	5,385	0,857	5,455	0,789
Kontrol	40	4,965	1,195	4,858	1,124	4,933	1,142
	t		-2,237		-2,344		-2,370
	p*		0,029		0,022		0,021

*: Bağımsız örneklem t testi

Tabloya göre yazma öz yeterliliği ile ölçeğin alt boyutları olan genel yazılı anlatım ve dil bilgisi son test puan ortalamalarında deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrenciler arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır ($p < 0,05$). Deney grubundaki öğrencilerin yazma öz yeterliliği puan ortalamaları (5,455) ile ölçeğin alt boyutları olan genel yazılı anlatım (5,479) ve dil bilgisine (5,385) ilişkin puan ortalamaları, kontrol grubundaki öğrencilerin yazma öz yeterliliği puan ortalamaları (4,933) ile ölçeğin alt boyutları olan genel yazılı anlatım (4,965) ve dil bilgisine (4,858) ilişkin puan ortalamalarından yüksektir.

Öğrencilerin kendilerini yazmada yeterli görmeleri çok önemlidir. Bu sayede öğrenciler yazmada daha başarılı olacaktır. Uygulama sonrasında sosyal medya araçları üzerinden yazma etkinlikleri gerçekleştiren deney grubu öğrencilerinin hem yazma öz

yeterliliklerinin hem de ölçeğin alt boyutlarını oluşturan genel yazılı anlatım ve dil bilgisi alt boyutlarına ilişkin ortalamalarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Buna göre sosyal medya araçları, Türkçe öğrenen yabancıların yazma öz yeterliliklerini olumlu yönde etkilemektedir.

Araştırmanın çalışma grubunda hem Türkiye içindeki hem de Türkiye dışındaki dil öğretim merkezinde Türkçe öğrenen katılımcılar bulunmaktadır. Öğrencilerin Türkçe öğrendikleri kurumlara ve Türkçeyi Türkiye içinde veya Türkiye dışında öğrenme durumlarına göre yazma becerisi öz yeterliliklerindeki değişimler arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit edebilmek için ANOVA testi gerçekleştirilmiştir. Test sonuçları şu şekildedir:

Tablo 73. Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Türkçe Öğrendikleri Kurumlara Göre Yazma Öz Yeterlilikleri Arasındaki Farkın Tespiti için ANOVA Testi Sonuçları

Deney	Genel Yazılı Anlatım Son Test Puan				Dil Bilgisi Son Test Puan				Yazma Becerisi Öz Yeterliliği Son Test Puan			
	Deney		Kontrol		Deney		Kontrol		Deney		Kontrol	
	(Ort±Std.Sap ma)	(Ort±Std.Sap ma)	(Ort±Std.Sap ma)	(Ort±Std.Sap ma)	(Ort±Std.Sap ma)	(Ort±Std.Sap ma)	(Ort±Std.Sap ma)	(Ort±Std.Sap ma)	(Ort±Std.Sap ma)	(Ort±Std.Sap ma)	(Ort±Std.Sap ma)	(Ort±Std.Sap ma)
Aydın	5,510	0,649	4,963	0,611	5,625	0,744	4,519	0,959	5,500	0,655	4,875	0,653
Bosna	5,438	1,225	5,808	1,175	5,500	1,285	5,600	1,063	5,469	1,222	5,756	1,114
Gazi	5,682	0,788	4,500	0,967	5,121	0,749	4,606	1,073	5,574	0,744	4,494	0,939
Gaziantep	5,299	0,664	4,633	1,503	5,389	0,708	4,700	1,191	5,307	0,621	4,644	1,402
F	0,412		2,819		0,585		2,150		0,218		2,850	
p*	0,746		0,053		0,629		0,111		0,883		0,051	

*:ANOVA Testi

Tabloya göre deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin Türkçe öğrendikleri kurumlara göre yazma becerisi öz yeterliliği ve ölçeğin alt boyutları olan genel yazılı anlatım ve dil bilgisi son test puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur ($p=0,746, p=0,053, p=0,629, p=0,111, p=0,883, p=0,051$).

Buna göre sosyal medya araçları öğrencilerin yazma öz yeterliliklerine olumlu yönde katkı sağlarken öğrencilerin Türkiye içinde veya Türkiye dışında dil öğrenmelerinin yazma öz yeterliliklerine herhangi bir etkisinin olmadığı görülmektedir. Dolayısıyla öğrencilerinin yazma öz yeterliliklerini yükseltmek istemeleri durumunda görev yerleri fark etmeksizin Türkçeyi yabancılar öğretecek tüm öğreticilerin sosyal medyadan yararlanmaları onların yararına olacaktır.

4.2.2. Deney Grubundaki Öğrencilerin Uygulama Öncesi ve Uygulama Sonrası Öz Yeterlilik Puanları Arasında Anlamlı Bir Farklılık Olup Olmadığına Dair Bulgu ve Yorumlar

Deney grubundaki 39 öğrencinin yazma öz yeterliliği ön test ve son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit edebilmek için bağımlı örnek t testi analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçları şu şekildedir:

Tablo 74. Deney Grubundaki Öğrencilerin Yazma Öz Yeterliliği Ön Test ve Son Test Puan Ortalamaları Arasındaki Farkın Tespiti için Bağımlı Örneklem T Testi Sonuçları

	N	Ort	Std. Sapma	t	p
Genel Yazılı Anlatım Ön Test Puan	39	4,864	0,822	-4,591	<0,001
Genel Yazılı Anlatım Son Test Puan	39	5,479	0,817		
Dil Bilgisi Ön Test Puan	39	5,043	0,965	-2,164	0,037
Dil Bilgisi Son Test Puan	39	5,385	0,857		
Yazma Becerisi Öz Yeterliliği Ön Test puan	39	4,897	0,796	-4,262	<0,001
Yazma Becerisi Öz Yeterliliği Son Test puan	39	5,455	0,789		

*: Bağımlı örneklem t testi

Tabloya göre deney grubu öğrencilerinin genel yazılı anlatım ön test ve son test puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır ($p < 0,05$). Deney grubu öğrencilerinin genel yazılı anlatım son test puan ortalaması (5,479), ön test puan ortalamasından (4,864) daha yüksektir.

Deney grubundaki öğrencilerin dil bilgisi ön test ve son test puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır ($p < 0,05$). Deney grubu öğrencilerinin dil bilgisi son test puan ortalaması (5,385), ön test puan ortalamasından (5,043) yüksektir.

Deney grubundaki öğrencilerin yazma becerisi öz yeterliliği ön test ve son test puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır ($p < 0,05$). Deney grubu öğrencilerinin yazma becerisi öz yeterliliği son test puan ortalamasının (5,455), ön test puan ortalamasından (4,897) yüksek olduğu söylenebilir.

Deney grubu öğrencilerinin yazma becerisi öz yeterlilikleri incelendiğinde gerek ölçeğin genelinde gerekse ölçeğin alt boyutları olan genel yazılı anlatım ve dil bilgisi faktörlerinde yükselme olduğu görülmektedir. Öğrenciler öz yeterliliklerini genel yazılı

anlatım boyutunda 0,615, dil bilgisi boyutunda 0,342 ve ölçek genelinde 0,558 puan yükseltmiştir.

4.2.3. Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Uygulama Öncesi ve Uygulama Sonrası Öz Yeterlilik Puanları Arasında Anlamlı Bir Farklılık Olup Olmadığına Dair Bulgu ve Yorumlar

Kontrol grubundaki 40 öğrencinin yazma öz yeterliliği ön test ve son test puan ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını tespit edebilmek için bağımlı örnek t testi analizi gerçekleştirilmiştir. Analiz sonuçları şu şekildedir:

Tablo 75. *Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Yazma Öz Yeterliliği Ön Test ve Son Test Puan Ortalamaları Arasındaki Farkın Tespiti için Bağımlı Örneklem T Testi Sonuçları*

	N	Ort	Std. Sapma	t	p
Genel Yazılı Anlatım Ön Test Puan	40	4,940	1,130	-0,288	0,775
Genel Yazılı Anlatım Son Test Puan	40	4,965	1,195		
Kontrol Grubu Dil Bilgisi Ön Test Puan	40	4,542	1,144	-2,104	0,042
Dil Bilgisi Son Test Puan	40	4,858	1,124		
Yazma Becerisi Öz Yeterliliği Ön Test puan	40	4,866	1,063	-0,826	0,414
Yazma Becerisi Öz Yeterliliği Son Test puan	40	4,933	1,142		

*: Bağımlı örneklem t testi

Tablo incelendiğinde, kontrol grubundaki öğrencilerin genel yazılı anlatım ön test (4,940) ve son test (4,965) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılığın olmadığı görülmektedir ($p=0,775$).

Kontrol grubundaki öğrencilerin dil bilgisi ön test ve son test puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır ($p<0,05$). Kontrol grubu öğrencilerinin dil bilgisi son test puan ortalamasının (4,858), ön test puan ortalamasından (4,542) yüksek olduğu söylenebilir.

Kontrol grubundaki öğrencilerin yazma becerisi öz yeterliliği ön test (4,866) ve son test (4,933) puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktur ($p=0,414$).

Kontrol grubu öğrencilerinin yazma becerisi öz yeterlilikleri incelendiğinde ölçek genelinde ve genel yazılı anlatım alt boyutunda anlamlı bir farklılık olmadığı

görülmektedir. Bununla birlikte kontrol grubu öğrencilerinin dil bilgisi boyutunda öz yeterlilik puanlarında anlamlı farklılık bulunmaktadır. Buna göre normal öğretim süreçlerinde de öğrencilerin ilerleyen haftalarda dil bilgisi öz yeterliliklerinin iyileştiği fakat genel yazılı anlatım ve yazma becerisi öz yeterlilik ölçeği genelinde öz yeterlilik algılarında önemli bir değişiklik olmadığı söylenebilir.

4.3. ÜÇÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Araştırmanın üçüncü alt probleminde “Öğrencilerin yazma başarıları ile yazma öz yeterlilikleri arasında nasıl bir ilişki vardır?” sorusuna cevap aranmıştır. Bu bölümde son test aşamasında öğrencilerin yazılı anlatım kâğıtlarından aldıkları yazma başarı puanları ile yazma becerisi öz yeterlilik ölçeğinden elde edilen veriler “Pearson Korelasyon Analizi” ile karşılaştırılmış ve bulgular yorumlanmıştır.

Deney ve kontrol grubundaki öğrencilerin yazma başarıları son test puanı ile yazma becerisi öz yeterliliği son test puanı arasındaki ilişkinin tespiti için gerçekleştirilen Pearson Korelasyon Analizinin sonuçları şu şekildedir:

Tablo 76. Deney ve Kontrol Grubundaki Öğrencilerin Yazma Başarısı Son Test Puanları ile Yazma Becerisi Öz Yeterliliği Son Test Puanları Arasındaki İlişkinin Tespiti için Gerçekleştirilen Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

			Genel Yazılı Anlatım Son Test Puan	Dil Bilgisi Son Test Puan	Yazma Becerisi Öz Yeterliliği Son Test Puan
Deney	Yazma Başarısı Son Test Puan	r	0,022	0,101	0,055
		p*	0,893	0,541	0,742
		N	39	39	39
Kontrol	Yazma Başarısı Son Test Puan	r	0,275	0,203	0,266
		p*	0,085	0,208	0,097
		N	40	40	40

*: Pearson Korelasyon Analizi

Deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin yazma başarıları son test puanları ile yazma becerisi öz yeterliliği ve öz yeterlilik ölçeğinin alt boyutları olan genel yazılı anlatım ve dil bilgisi son test puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki yoktur ($p=0,893, p=0,541, p=0,742, p=0,085, p=0,208, p=0,097$).

Bununla birlikte ders dışı süreçlerde öğretimi desteklemek amacıyla kullanıldığında sosyal medya araçları, öğrencilerin hem yazma başarılarına hem de yazma becerisi öz yeterliliklerine katkı sağlamaktadır.

4.4. DÖRDÜNCÜ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Araştırmanın dördüncü alt probleminde “Öğrencilerin sosyal medya araçlarının dil öğretiminde kullanılmasına yönelik görüşleri ve uygulamaya yönelik önerileri nelerdir?” sorusuna cevap aranmıştır.

Sosyal medyanın dil öğretiminde kullanımına yönelik öğrencilerden toplanan nitel veriler üç başlıkta ele alınmıştır.

4.4.1. Dil Öğretiminde Sosyal Medyanın Eğitim Amaçlı Kullanımının Olumlu ve Olumsuz Yönlerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Deney grubu öğrencilerine ilk olarak “Dil öğretimi sırasında eğitim amaçlı sosyal medya kullanımının olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Deney grubundaki 39 öğrenci bu koda ilişkin 45 farklı görüş bildirmiştir:

Tablo 77. *Deney Grubu Öğrencilerine Göre Dil Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımının Olumlu Yönleri*

Tema	Kodlar	f	%
Dil öğretiminde eğitim amaçlı sosyal medya kullanımının olumlu yönleri	Dil becerilerini geliştirme	8	17,7
	Öğrenmeyi kolaylaştırma	8	17,7
	Zamandan tasarruf sağlama	6	13,3
	Zaman ve mekân sınırlamasını kaldırma	3	6,6
	Pratik yapma imkânı bulma	3	6,6
	İletişim kurma	3	6,6
	Türk kültürünü tanıma	2	4,4
	Öğrencileri sosyalleştirme	2	4,4
	Tekrar tekrar kullanılabilir olma	2	4,4
	Öğrenmeyi eğlenceli hâle getirme	2	4,4
	Öğretici desteği	1	2,2
	Bilgiye hızlıca ulaşma	1	2,2
	Anında dönüt alma	1	2,2
	Grupla çalışma imkânı verme	1	2,2

Klavye kullanmayı öğrenme	1	2,2
Telaffuzu geliştirme	1	2,2
Toplam	45	100

Öğrencilerin 8'i sosyal medya etkinliklerinin dil becerilerini geliştirmeye yardım ettiğini, 8'i de sosyal medyanın öğrenmeyi kolaylaştırdığını ifade etmiştir. Bu iki koda ilişkin öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

(D3) Daha kolay bir şekilde yeni kelimeleri öğrenmemizi sağlar. Ayrıca bize yeni ve çeşitli düşünceler kazandırır. (D4) Salgın döneminde yazma ve konuşma becerilerini geliştiriyoruz. (D9) Olumlu yönlerinden yola çıkarak sosyal medyanın eğitimde kolaylık sağladığı inkâr edilemez. Öğrencilerin takıldığı konularla ilgili öğretmenler bilgiler veriyor, iletişim kurmak kolaylaşıyor. (D15) Daha kolay, öğrenciler ve hocalar için daha rahat. (D19) Dil öğrenmeyi kolaylaştırıyor. (D20) Dil öğreniminde sosyal medya kullanmanın avantajı, her şeyin kısa sürede çok kolay öğrenilebilmesidir. (D24) Benim için yazma ve okuma etkinlikleri çok faydalı oluyor. Sorunlarım azalıyor, çünkü hocalar hızlı cevap veriyorlar. Çeşitli etkinlikler kullanıyorlar. Kısa sürede çok şey yapabiliyorum. (D26) Dilimizi geliştiriyor. (D28) Kanımca dil öğretimi sırasında sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanılmasının avantajları öncelikle sosyal medyayı kullandıkça dili geliştirmesidir. Sosyal medyayı bir dilde sürekli kullanırsan daha iyi öğrenirsin. (D31) Bence sosyal medyada iyi bir yöntem kullanırsak konuşmamız ve yazmamız gelişir. (D37) Sosyal medyayı nasıl kullanırsak öyle sonuç alırız ve nasıl kullanılırsa kullanılsın dil öğrenmemize çok yardım eder. Mesela YouTube'daki videoları izleyerek dil öğrenmemizi hızlandırabiliriz.

Öğrenciler pandemi döneminde sosyal medya etkinliklerinin kendilerine iyi geldiğini, etkinlikler sayesinde dil becerilerini geliştirdiklerini, sosyal medya yardımıyla dil öğreniminin kolaylaştığını, hocalar hızlı dönüt verdikleri için hatalarından ders çıkardıklarını, belirli bir dilde sosyal medyadan uzun süre yararlanmaları durumunda o dile hâkimiyetlerinin artacağını düşünmektedir.

Öğrencilerden 6'sı ders süreçlerinde sosyal medyadan yararlanmanın zaman tasarrufu sağladığını, 3'ü ise sosyal medyanın zaman ve mekân sınırlamasını ortadan kaldırdığını düşünmektedir. D1, sosyal medyada kendisini daha özgür hissettiğini ve kendisine daha

çok zaman ayırdığını; D2 dil öğrenmek amacıyla sosyal medyanın kullanılması hâlinde amaca 100 kat daha hızlı ulaşılacağını; D18 sosyal medyanın her zaman ve hızlı bir şekilde kullanılabilir olduğunu; D21 evde de ders çalışma imkânı bulunduğunu ve bunun önemli bir avantaj olduğunu belirtmiştir.

Sosyal medyanın kendisine pratik yapma imkânı verdiğini ve iletişim kurmaya yardımcı olduğunu düşünen üçer öğrenci bulunmaktadır. Pratik yapma koduyla alakalı olarak D13 utangaçların daha kolay pratik yaptıklarını; D16 etkinliklerin ona çok iyi geldiğini, dil öğrenmek ve pratik yapmak için artık sosyal medyayı kullanacağını; D22 ana dili Türkçe olanlarla sohbet etmenin yeni kelimeler öğrenmesine yardım ettiğini; D25 sosyal medyada yeni arkadaşlarla tanıştığını ve böylece Türkçesini ilerlettiğini söylemiştir.

İletişim kurma koduyla ilgili öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

- (D12) Hocalarla kolaylıkla iletişim kurabilmek bizim için önemli bir avantaj.
 (D14) Teknolojinin gelişmesiyle kültürel değişimler yaşanıyor, sosyal ve günlük hayatta gözle görülür farklılıklar ortaya çıkıyor. Bizden kilometrelerce uzaktaki sevdiğimizle çok kısa bir süre içinde iletişime geçebiliyor hatta onlara görüntülü ulaşabiliyorsak bunu teknolojiye borçluyuz. Teknolojinin gelişmesi ile pek çok sosyal medya kuruluşu ortaya çıktı ve gençlerin ilgi odağı olmayı başarmış durumdadır. Günümüzde çok küçük yaş gruplarında dahi teknolojinin etkileri görülmekte. Gençler daha hızlı iletişim kurmak için teknolojinin sunduklarını fazlasıyla kullanıyor. (D17) Hayatımızda sosyal medyanın etkisi çok büyük. Bu yüzden, bence sosyal medya eğitim için çok önemli. Bugünlerde biz sosyal medyayı çok fazla kullanıyoruz, şu andan itibaren sosyal medya kullanırken ben yeni şeyler de öğreneceğim. Sosyal medya üzerinden yeni insanlarla iletişim kuracağım.

Türk kültürünü tanıma, öğrencileri sosyalleştirme, tekrar tekrar kullanılabilir olma ve öğrenmeyi eğlenceli hâle getirme kodlarına ilişkin ikişer öğrenci görüşü bulunmaktadır.

Türk kültürünü tanıma koduyla ilgili D8, sosyal medya etkinlikleri sayesinde Türk kültürünü öğrendiğini ve anladığını, D22 ise ana dili Türkçe olanlarla konuşarak Türk kültürünü yakından tanıma fırsatı bulunduğunu bildirmiştir.

Sosyal medyanın öğrencileri sosyalleştirdiği ile ilgili D9, sosyal medyanın herkese eşit derecede kendini ifade etme imkânı tanıdığını, bu sayede utangaç olanların kendilerini daha rahat ifade ettiklerini; tekrar tekrar kullanılabilir olma koduyla ilgili D35, internette geniş bir arama ağı olduğunu, derslerin kaydedildiğini ve herhangi bir zamanda tekrar izlenebildiğini ifade etmiştir.

Öğrenmeyi eğlenceli hâle getirme koduyla ilgili olarak D10, sosyal medya yoluyla öğrenmenin daha keyifli ve rahat olduğunu, hem öğrendiğini hem de eğlendiğini, özellikle animasyonlu videolarla uzun süre yorulmadan ve sıkılmadan ders alabileceğini; D36 dil öğretiminin sadece kitaplarla olmayacağını, sosyal medya ile de yapılması gerektiğini, bunun öğrenmeyi ve etkinlikleri zevkli hâle getirdiğini söylemiştir.

Sosyal medyanın öğretici desteği sağladığını, sosyal medya araçlarıyla bilgiye hızlıca ulaştığını, anında dönüt alabildiğini, sosyal medyanın grupla çalışma imkânı verdiğini, etkinlikler sayesinde klavyede yazmayı öğrendiğini ve telaffuzunu geliştirdiğini belirten birer katılımcı bulunmaktadır.

Sosyal medyanın olumsuz yönlerine ilişkin öğrenciler 9 farklı kod altında 23 görüş bildirmiştir. Öğrenci görüşlerine ilişkin veriler şu şekildedir:

Tablo 78. *Deney Grubu Öğrencilerine Göre Dil Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımının Olumsuz Yönleri*

Tema	Kodlar	f	%
Dil öğretiminde eğitim amaçlı sosyal medya kullanımının olumsuz yönleri	Olumsuz yönü yoktur	14	37,8
	Dikkati dağıtma	6	16,2
	Dil becerilerinde gerileme	5	13,5
	Anlaşılabilir olma	3	8,1
	Zaman kaybına neden olma	3	8,1
	Teknik sorun yaşama	2	5,4
	Beden dilini kullanamama	1	2,7
	Kişisel bilgilerin paylaşılması	1	2,7
	Yanlış bilgi sunma	1	2,7
	Denetlenemez olma	1	2,7
	Toplam	37	100

Tabloya göre 14 öğrenci öğretimde sosyal medya kullanımının olumsuz yönünün olmadığını düşünmektedir. Geri kalan 23 öğrenci ise 9 farklı kod altında 23 görüş bildirmiştir.

Öğrencilerden 6'sı sosyal medya etkinlikleri sırasında dikkatlerinin dağıldığını dile getirmiştir. D10 yapması gereken ödevde odaklanmakta zaman zaman sorun yaşadığını, sosyal medya platformlarında dikkati dağıtan pek çok içeriğin olduğunu; D22 etkinlikler sırasında mesaj gelebildiğini, insanlar durumlarını güncellediğinde onların durumlarını kontrol etmek istediğini, bu nedenle de dikkatinin dağıldığını; D24 sosyal medya etkinlikleri sırasında uzun süre odaklanamadığını; D33 sınıfta yoğunlaştığı kadar sosyal medyada derse yoğunlaşamadığını belirtmiştir.

Öğrencilerden 5'i sosyal medya etkinlikleri sırasında dil becerilerinin eşit düzeyde gelişmediğini, hatta bazı becerilerin bu etkinlikler sırasında gerileyebileceğini ifade etmiştir. Koda ilişkin öğrenci görüşleri şu şekildedir:

(D13) Sosyal medyada yüz yüze iletişim için gereken öz güven düzeyi azalabilir. Konuşma becerisi gerileyebilir. Çok fazla kısa mesaj yazdığımızda resmî Türkçede yazma alışkanlığımız bozulabilir. (D20) Sadece doğrudan temasla ve yüz yüze eğitimle elde edilebilecek dil duygusunu kaybettirir. (D24) Bana göre sosyal medyada konuşma gelişmiyor. Aktif bir şekilde konuşamıyorsun. (D27) Sosyal medyada yeterli bir şekilde soru sormamız mümkün değil. Hem de okuyamıyoruz. (D32) Dil öğretiminde sosyal medyanın kullanılması öğrencileri belirli konularda geliştirir ancak bu konular çoğu zaman sınırlıdır. Şöyle ki sosyal medyada yapılan konuşma ve tartışmalar çoğu zaman günlük hayat hakkındaki konuşmalardır. Günlük hayat hakkında olmayanlar da yüzeyseldir. Kısacası çok kullanılan sözcükleri, yaygın yazma ve konuşma biçimlerini öğretir ancak bu yolla öğrenen öğrenci makaleleri, edebî eserleri ve bilimsel kitapları anlayamaz.

Öğrenciler uygulama sırasında özellikle konuşma becerilerinin gelişmediğini belirtmektedir. Uygulama etkinliklerinin yazma becerisini geliştirmeye yönelik olarak hazırlanmasının bunda etkili olduğu düşünülmektedir.

Öğrencilerden 3'ü sosyal medyada öğrenimin zaman zaman anlaşılmaz olduğunu, 3'ü sosyal medyanın zaman kaybına neden olduğunu belirtmiştir. D15 bazı öğrencilerin yüz yüze eğitimde olduğu kadar sosyal medyada rahat olmadıklarını ve etkinlikleri anlamadıklarını; D18 bazı bilgilerin yüz yüze öğrenim olmadan açıklanmasının

zorlaştığını; D17 sosyal medyanın eğlenceli içerikler nedeniyle zaman kaybına neden olduğunu; D37 platformların öğrencileri oyaladığını düşünmektedir.

İnternet bağlantısında yaşanan teknik sorunlar, sosyal medya araçlarının beden dilini kullanmaya izin vermemesi, sosyal medya araçlarında kişisel bilgilerin halka açık olması, zaman zaman sosyal medyada yanlış bilgilerin yayılması ve platformların denetlenemez olması öğrencilere göre sosyal medyanın diğer olumsuz yönleridir.

D7 kodlu öğrenci sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanımının hiç dezavantajı olmadığını; fakat yüzde yüz sınıf ortamındaki öğrenim gibi de olamayacağını düşünmektedir. Yine D12 de sosyal medya araçları üzerinden eğitim vermenin veya almanın yüz yüze eğitim kadar faydalı olamayacağını dile getirmektedir.

4.4.2. Uygulama Sürecinde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Uygulama sonrasında deney grubu öğrencilerine sosyal medya etkinlikleri sırasında karşılaştıkları sorunlar sorulmuştur. Öğrenci görüşlerine ilişkin veriler şu şekildedir:

Tablo 79. *Deney Grubu Öğrencilerinin Sosyal Medya Etkinlikleri Sırasında Karşılaştıkları Sorunlar*

Tema	Kodlar	f	%
Sosyal medya etkinlikleri sırasında karşılaşılan sorunlar	Sorun yok	14	37,8
	Yazma problemleri	10	27
	Bağlantı sorunları	7	18,9
	Odaklanma	3	8,1
	Arkadaşlarından çekinme	1	2,7
	Öz denetim	1	2,7
	Zaman kaybı	1	2,7
Toplam		37	100

Öğrencilerin 14'ü uygulamalar sırasında herhangi bir sorunla karşılaşmadığını belirtmiştir.

Uygulama sırasında öğrencilerin karşılaştıkları en önemli sorun yazma problemleridir. Öğrenci görüşleri incelendiğinde yazma problemi kodunun farklı boyutları olduğu görülmüştür. D3 etkinlik konuları ile ilgili yeterli bilgiye sahip olmadığı için yazmada sorun yaşadığını ve etkinlikleri tamamlamasının bazen uzun sürdüğünü; D12 kelimeleri doğru yazamadığını, özellikle yabancı dilde klavye kullanmanın hem zor olduğunu hem de çok zaman aldığını ifade etmiştir. D13 Türkçe klavyeye alışık olmadığı için yazı

yazarken çok kolay hatalar yaptığını, kolay yorulduğu için uzun metinler yazamadığını; D18 ana dilinde bile bazı konularda yazmanın zor olduğunu, bu yüzden etkinlikler sırasında doğru kelimeleri bulmakta zorlandığını; D34 internet üzerinden uzun yazılar yazmanın zor olduğunu, buna alışmadığı için etkinlikleri tamamlamasının uzun zaman aldığını; D37 etkinlikleri telefonda tamamlamanın kendisine zor geldiğini belirtmiştir. D32 etkinlikleri yaparken ilgi duymadığı konular hakkında yeterince fikre sahip olmadığı için kompozisyon yazmakta çok zorlandığını, D35 yazmada dil bilgisi kurallarına dikkat etmenin kendisine zor geldiğini dile getirmiştir.

Bağlantı problemleri öğrencilerin karşılaştıkları ikinci önemli sorun olarak dikkat çekmektedir. Öğrenciler sosyal medyanın dil öğretiminde kullanımının olumsuz yönlerine ilişkin bölümde de teknik sorunlar kodu altında benzer şikâyetleri dile getirmiştir. Bunda servis sağlayıcıların sürece hazırlıksız yakalanması ve teknik alt yapının mevcut ihtiyacı karşılamada yetersiz kalması en önemli etkindir.

Öğrencilerden 3'ü sosyal medya etkinlikleri sırasında odaklanma sorunu yaşadıklarını; D9 kodlu öğrenci başlarda paylaşımlarını başkaları göreceği için çekindiğini fakat bir süre sonra bu korkuyu yendiğini; D10 gerçek bir öğretim ortamında olmadığı için öz denetimini sağlamada sorun yaşadığını, özellikle sevmediği konulardaki etkinlikleri bu nedenle sürekli olarak ertelediğini belirtmiştir. Öğrencilerden 1'i ise sosyal medyanın zaman kaybına neden olduğunu ifade etmiştir.

D20 hiçbir sorunla karşılaşmadığını ama sınıfta daha rahat öğrendiğini; D28 sosyal medyayı eğitim amaçlı kullanmaya alışmadığı için sıkıldığını, öğrenciler çok fazla mesaj attığı için bazen mesajları görmek bile istemediğini fakat uygulamada herhangi bir zorlukla karşılaşmadığını; D29 bazı öğrencilerin kötü şeyler yazdığını belirtmiştir.

4.4.3. Sosyal Medya Etkinliklerine ve Uygulama Sürecine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Deney grubu öğrencileri uygulama kapsamında 6'sı YouTube, 6'sı WhatsApp olmak üzere toplam 12 yazma etkinliği tamamlamıştır. YouTube etkinlikleri sitedeki mevcut video içeriklerden, WhatsApp etkinlikleri ise fotoğraf, gazete yazısı, video ve internet sitesi linkinden oluşmaktadır. Hazırlanan etkinliklerde öğrenciye önce bir içerik

sunulmuş, daha sonra öğrenciden kendisinden istenen konuda içerikten hareketle bir yazı yazması beklenmiştir. Öğrenciler yazmalarının tamamını WhatsApp uygulaması üzerinden gerçekleştirmiştir.

Nitel veri toplama aşamasında deney grubu öğrencilerine WhatsApp'ta gerçekleştirdikleri yazma etkinlikleri ile yüz yüze eğitimde gerçekleştirdikleri arasında bir farklılık olup olmadığı sorulmuştur. Öğrenci cevaplarından hareketle elde edilen veriler şu şekildedir:

Tablo 80. *WhatsApp'taki Yazma Etkinlikleriyle Yüz Yüze Eğitimde Yapılanlar Arasındaki Farklılıklara İlişkin Öğrenci Görüşleri*

Tema	Kodlar	f	%
WhatsApp'taki yazma etkinlikleriyle yüz yüze eğitimde yapılanlar arasındaki farklılıklara ilişkin öğrenci görüşleri	WhatsApp etkinlikleri daha faydalı	19	51,3
	Yüz yüze eğitimdeki etkinlikler daha faydalı	9	24,3
	Etkinlikler arasında farklılık yok	9	24,3
Toplam		37	100

Öğrencilerin 19'u (%51,3) WhatsApp'taki yazma etkinliklerinin kendileri için daha faydalı olduğunu söylemiştir. Öğrencilerden 9'u yüz yüze eğitimdeki yazma etkinliklerinin daha yararlı olduğunu düşünürken 9 öğrenci ise etkinlikler arasında bir farklılık olmadığını düşünmektedir.

D3, WhatsApp'ta diğer öğrencilerin yazılarını da okuduğunu, bu sayede aynı hataları kendisinin yapmadığını, sınıftaki etkinliklerde böyle bir şansı olmadığını; D9 sosyal medyadaki etkinliklerin daha doğal ve günlük hayatla ilgili olduğunu; D11 WhatsApp'ta birçok farklı konuda yazdıklarını, bu konuların daha gerçekçi olduğunu ve kendisine daha fazla yarar sağladığını; D15 WhatsApp'ta daha çok zamana sahip olduğu için etkinliklerin daha kolay geldiğini; D18 sınıfta genellikle 2-3 satırdan oluşan bir konuda yazdıklarını, WhatsApp'ta ise şarkılar, videolar ve makalelerle yazma konularının zenginleştirildiğini; D24 sosyal medyada öğrencilerin daha hızlı dönüt verdiğini; D32 WhatsApp etkinliklerini istediği zaman yaptığını, ayrıca konularla ilgili yazmadan önce istediği kadar araştırma yapabildiğini belirtmiştir. Sosyal medya etkinliklerinin daha faydalı olduğunu belirten diğer öğrenci görüşleri şu şekildedir:

(D10) İki arasında çok fark vardı aslında. Biz B1 düzeyini bitirdikten sonra TÖMER'e gitmemeye başladık. O zaman bize konunun uzunluğu ve önemi

bakımından çok basit görevler veriliyordu. WhatsApp'ta yaptığımız etkinlikler ise daha üst düzey etkinliklerdi. Bize yeterli zaman verildiği için, her konu hakkında daha fazla bilgiye ulaşma imkânımız vardı. Üstelik yazılarımızı öğretmenimiz anında düzeltiyordu. Yazılarımızla ilgili herhangi bir sorumuz olduğunda hemen öğretmenimize sorabiliyorduk. (D16) Biz sınıfta bir kere yazıyorduk ama ben WhatsApp'ta her etkinliği iki kere yazıyordum. Bence bu bizim yazma becerimizi daha çok güçlendiriyordu. (D22) WhatsApp'taki etkinlikler için daha çok zamanım vardı, bu yüzden ödevleri daha yavaş ve dikkatlice yapıyordum. (D30) Sınıftaki etkinliklerde daha stresli oluyordum. WhatsApp'ta ise düşünmek için daha fazla zamanım vardı. (D36) WhatsApp'taki etkinlikleri daha sessiz bir ortamda yaptım. Bu sayede kolayca konsantre oldum.

Yüz yüze eğitimdeki etkinliklerin daha yararlı olduğunu düşünen öğrencilerden D6 sınıftaki etkinlikleri kâğıt ve kalem kullanarak yaptığını, bu nedenle daha akılda kalıcı olduğunu; D12 sınıfta daha iyi odaklandığını; D13 soruları sınıfta hocasına daha kolay yönelttiğini, sınıfta öğretmenle konuşurken kendisini daha iyi ifade ettiğini, WhatsApp'ta iletişim kurmanın kendisini daha çok zorladığını; D14 sınıftaki derslerin daha ilginç olduğunu; D34 yüz yüze eğitimin daha avantajlı olduğunu, kâğıt tabanlı etkinliklerin daha verimli olduğunu; D37 sosyal medyadaki etkinliklerde hocanın yanında olmadığı için soruları detaylıca cevap veremediğini dile getirmiştir.

D4'e göre iki farklı ortamdaki etkinliklerin tek farkı yüz yüze eğitimdekilerin kâğıt tabanlı olmasıdır. Bunun dışında sosyal medyadaki etkinliklerle sınıftakilerin farkı yoktur. D7'ye göre WhatsApp uygulamasındaki etkinlikler biraz daha kısadır. D8'e göre sınıftaki etkinliklerde o gün öğrendikleri dil bilgisi yapılarını kullanarak yazmaları gerekmektedir.

D17 sınıftaki etkinliklerde daha iyi odaklandığını, yazma konularını arkadaşlarını tartıştığını ve daha uzun yazılar yazdığını, WhatsApp'ta zaman kaybettiğini, hocalarından yardım almada zorlandığını fakat sosyal medya etkinliklerinde arkadaşlarının yazdıklarını okumayı çok sevdiğini, bu sayede onlardan çok şey öğrendiğini belirtmiştir.

Öğrencilere deney uygulamasında en beğendiği yazma etkinlikleri sorulmuş, öğrenciler bu soruya 24 farklı cevap vermiş, 9 öğrenci ise en beğendiği uygulamayı açıklamamıştır. 3 öğrenci tüm etkinlikleri, 1 öğrenci YouTube etkinliklerinin tamamını beğendiğini belirtmiştir. Öğrenci görüşlerine ilişkin veriler şu şekildedir:

Tablo 81. Deney Grubu Öğrencilerinin En Beğendiği Yazma Etkinlikleri

Tema	Etkinlik Türü	Kodlar	f	%	
Deney grubu öğrencilerinin en beğendiği yazma etkinlikleri	YouTube	7 Adımda Depreme Hazır Olmak	2	8,3	
		Kompozisyon Nasıl Yazılır?	4	16,6	
		Selvi Boylum Al Yazmalım	1	4,1	
		Barış Manço – Zehra	1	4,1	
		Korona Virüs Salgını	2	8,3	
		Balatlı Çocukların Rıza Abisi	4	16,6	
		Gelecekte Beklentim	1	4,1	
		On Maddede Daha İyi Bir 2020	-	0	
		Sosyal Medya	5	20,8	
	WhatsApp	Korkularınla Yüzleş	3	12,5	
		Çalışmak ve Başarmak	1	4,1	
		Uluslararası Yardım Kuruluşu Başkanlığı	-	0	
	Toplam			24	100

Öğrenci görüşleri incelendiğinde YouTube (%58,5) etkinliklerinin WhatsApp (%41,5) etkinliklerine oranla daha fazla beğenildiği ortaya çıkmaktadır. Uygulamalar genelinde en beğenilen etkinlik WhatsApp için düzenlenen “Sosyal Medya” (%20,8) olurken WhatsApp etkinlikleri arasında yer alan “On Maddede Daha İyi Bir 2020” ve “Uluslararası Yardım Kuruluşu Başkanlığı” etkinliklerinin hiçbir öğrenci tarafından beğenilmediği görülmektedir.

Öğrencilerden 5’i “Sosyal Medya”, 4’ü “Kompozisyon Nasıl Yazılır?” etkinliğini beğenmiştir. Sosyal medya ile ilgili etkinliği beğenen öğrencilerden D14 çevresindeki herkesin sosyal medyayı kullandığını, birbirlerine fotoğraf gönderdiğini, sosyal medya aracılığıyla ile birbirleri iletişim kurduklarını; D34 sosyal medyadan herkesin haberdar olduğunu, bilgili olduğu konularda yazmanın eğlenceli olduğunu, dolayısıyla bu konuda yazmaktan zevk aldığını; kompozisyon yazımını anlatan etkinliği beğenenlerden D33 bir dili öğrenmek için en önemli şeyin o dilde yazmayı öğrenmek olduğunu, kompozisyon yazım kurallarını öğrettiği için “Kompozisyon Nasıl Yazılır?” etkinliğini beğendiğini dile getirmiştir.

D27, filmin kısa bir videosunu izleyip serbestçe yorum yapabildiği için “Selvi Boylum Al Yazmalım” etkinliğini, D6 şarkılarla öğrenmenin eğlenceli olduğunu düşündüğü için “Barış Manço-Zehra” etkinliğini, D13 gelecekteki teknolojileri içerdiği ve eğitim aldığı alanla ilgili olduğu için “Gelecekte Beklentim” etkinliğini; D31 kendisine motivasyon sağladığı ve yeni kelimeler öğrendiği için “Çalışmak ve Başarmak” etkinliğini beğendiğini açıklamıştır.

D3, “Balatlı Çocukların Rıza Abisi” videosundan çok etkilendiğini ve onun hakkında yazarken hiç zorlanmadığını; D18 videonun çok canlı olduğunu ve bu konuda yazmaktan zevk aldığını; D23 Rıza Abinin hikâyesinin gerçek bir hikâye olduğunu ve onun yaşadığı acılardan ilham aldığını; D35 insanın nerede ve ne şekilde olursa olsun iyilik yapabildiğini gösterdiği için Rıza Abiyi beğendiğini belirtmiştir.

D5 kodlu öğrenci doktor olduğu için fobiler konusunun ilgisini çektiğini; D9 korkuyu yönetme konusundaki etkinliği sevdiğini, çünkü hepimizin korkuları olduğunu ve bu korkuları yenmemiz gerektiğini; D32 bu konuya ilgi duyduğu için “Korkularınla Yüzleş” etkinliğini beğendiğini söylemiştir.

D17, korona virüs salgını hakkındaki etkinliği beğendiğini, çünkü bu konunun kendisi için ilginç ve bilgi verici olduğunu; D19 ise güncel olduğu için COVID-19 ile ilgili etkinliği sevdiğini ifade etmiştir.

D10 depremle ilgili etkinliği çok sevdiğini, çünkü içeriğin önemli bilgiler verdiğini ve yeni kelimeler öğrendiğini; D24 de faydalı bilgiler verdiği için aynı etkinliği beğendiğini söylemiştir.

Öğrencilere uygulama sürecinde en beğenmedikleri yazma etkinlikleri sorulmuştur. Öğrencilerden 17’si beğenmediği etkinlik olmadığını ifade etmiş, geri kalan öğrencilerin görüşleri ise 9 farklı etkinlikte toplanmıştır. Öğrenci görüşlerinden hareketle elde edilen veriler şu şekildedir:

Tablo 82. *Deney Grubu Öğrencilerinin En Beğenmediği Yazma Etkinlikleri*

Tema	Etkinlik Türü	Kodlar	f	%
Deney grubu öğrencilerinin en beğenmediği yazma	YouTube	7 Adımda Depreme Hazır Olmak	-	0
		Kompozisyon Nasıl Yazılır?	2	10
		Selvi Boylum Al Yazmalım	2	10
		Barış Manço – Zehra	8	40
		Korona Virüs Salgını	1	5

etkinlikleri	Balatlı Çocukların Rıza Abisi	-	0
	Gelecekte Beklentim	1	5
	On Maddede Daha İyi Bir 2020	1	5
	Sosyal Medya	2	10
	WhatsApp		
	Korkularınla Yüzleş	-	0
	Çalışmak ve Başarmak	1	5
	Uluslararası Yardım Kuruluşu Başkanlığı	2	10
Toplam		20	100

Deney uygulamasında en beğenilmeyen etkinlik “Barış Manço-Zehra” isimli etkinliktir. D10 şarkıcının halasının kızı hakkında bir şarkı yaptığını, belki de klasik ve eski bir şarkı olduğu için bu etkinliği beğenmediğini; D12 bu etkinliğin faydalı olduğunu düşünmediği için sevmediğini; D24 Barış Manço’nun şarkısı hakkında yazmanın kendisini zorladığını; D27 şarkının çok hızlı ve sesinin yüksek olduğunu, mecbur olduğu için bu etkinliği tamamladığını ama bu etkinliği beğenmediğini; D33 şarkılarda genellikle zor kelimeler kullanıldığı için yazmanın kendisi için çok zor olduğunu belirtmiştir.

“Kompozisyon nasıl yazılır”, “Selvi Boylum Al Yazmalı”, “Sosyal Medya” ve “Uluslararası Yardım Kuruluşu Başkanlığı” etkinlikleri ikişer öğrenci tarafından beğenilmemiştir. D5 bir konuda kompozisyon yazma etkinliğinin çok yeni ve geniş bir konu olduğunu, bu nedenle zorlandığını; D6 alt yazı olmadığı için Selvi Boylum filmi hakkında paragraf yazmanın kendisine zor geldiğini; D14 sosyal medyayı önceden çok fazla kullanmadığı için bu konuda yazmanın zor olduğunu; D9 Kızılay yöneticisi olma konusundaki yazmanın kendilerine şu an için uzak bir durum olması nedeniyle etkinliğin ilgi çekici olmadığını ifade etmiştir.

“Korona Virüs Salgını”, “Gelecekte Beklentim”, “On Maddede Daha İyi Bir 2020” ve “Çalışmak ve Başarmak” etkinlikleri birer öğrenci tarafından beğenilmemiştir. “7 Adımda Depreme Hazır Olmak”, “Balatlı Çocukların Rıza Abisi” ve “Korkularınla Yüzleş” etkinlikleri ise öğrencilerin tamamı tarafından beğenilmiştir.

Deney grubu öğrencilerine etkinliklerin yazma becerilerini geliştirip geliştirmediği sorulmuştur. Öğrenci görüşlerinden elde edilen veriler şu şekildedir:

Tablo 83. Deney Grubu Öğrencilerine Göre Sosyal Medya Etkinliklerinin Yazma Becerilerini Geliştirme Durumu

Tema	Kodlar	f	%
Deney grubu öğrencilerine göre sosyal medya	Evet	35	94,5

etkinliklerinin yazma becerilerini geliştirme durumu	Hayır	2	5,4
	Toplam	37	100

Öğrencilerden 2'si sosyal medya etkinliklerinin yazma becerisine katkı sağlamadığını, 35'i ise etkinliklerin yazmalarını geliştirdiğini düşünmektedir.

D2, sosyal medya etkinliklerinin kendisine katkı sağladığını düşünmediğini, çünkü gerçek dil ile sosyal dilin farklı olduğunu; D21 ise yazma becerilerinin gelişmesi için çok fazla pratik yapmaları gerektiğini fakat sosyal medyada bunun mümkün olmadığını dile getirmiştir.

Sosyal medya etkinliklerinin yazma becerilerini geliştirdiğini düşünen öğrenci görüşlerinden bazıları şu şekildedir:

(D3) Etkinlikler farklı konularda yazma imkânı sağladı. Ayrıca konulara farklı açıdan bakmayı öğrendim. (D4) Sosyal medya yazma becerimizi çok geliştirdi. Çünkü arkadaşlarımızla irtibata geçmek için sürekli olarak yazmak zorunda kaldık. (D5) Online öğrendiğim dil kurallarını kullanıp becerilerimi güçlendirdim. (D9) Yaptığımız küçük hatalar düzeltildi. Mesela biz bazı deyimleri yanlış kullanıyorduk, bazı yazma kurallarına uymuyorduk. Paragrafın nasıl yazıldığını öğrendik. (D10) Önceden o kadar çok yazma ödevi yapmıyordum. Bu etkinliklerle çok fazla yazdım. Bir de yaptığımız hataları hocamız düzeltiyordu. Bu yazma becerimizin gelişmesinde büyük bir rol oynadı. (D11) Yeni terimler öğrendim, günlük hayatımda benim için çok faydalıydı. Mesela şimdi bir film ya da belgesel programını izleyip özetleyebilirim. (D13) Yazarken yeni kelimeler öğrendim. Ayrıca bildiğim ama unuttuğum kelimeleri tekrar bana hatırlattı. Bunun yanında bazı cümle sıralama kurallarını ve dil bilgisi kurallarını yeni öğrendim. (D14) Aslında yeni bir dil öğrenirken, yazma becerilerimizi geliştirmek için sosyal medyayı kullanmalıyız, çünkü bize çok yardımcı oluyor. Mesela bir Türk arkadaşım var ve her seferinde onunla mesajlaşıyorum. Bu yüzden yazım iyi. (D20) Çeşitli konular üzerine yazmaya ve çeşitli düşünceleri normalden daha sık açıklamaya başladım, bu yüzden becerilerim gelişti. (D23) Sadece kâğıt üzerine yazabileceğim fikrini aklımdan çıkardım. (D27) Etkinlikleri yaptıktan sonra Türkçe daha hızlı yazabilir hâle geldim. (D30) Kısa zamanda farklı konularda yazmak zorunda kaldık, daha hızlı düşündük. Hata yapacak mıyız diye düşünmeye zaman kalmadı ve sık sık

yazmak, pratik yapmak çok iyi oldu bizim için. (D32) Etkinlikler çok olduğu ve onlara çok zaman harcamak istemediğim için yazma hızım çok arttı. Ayrıca etkinlikler farklı konular hakkında olduğu için kelimelerim çoğaldı ve kompozisyon yazmada öz güvenim arttı. (D33) Hepimizin yazılarını okudum ve onlardan yeni kelimeler ve dil bilgisi kuralları öğrendim.

Nitel veriler incelendiğinde etkinliklerin öğrencileri farklı konularda yazmaya zorladığı, bu nedenle bakış açılarının genişlediği, yeni kelimeler öğrendikleri, arkadaşlarının yanlışlarını görerek aynı hataları yapmaktan kurtuldukları, etkinlikler nedeniyle yazmaya daha çok zaman ayırmak zorunda kaldıkları, etkinlikler sayesinde öğrencilerin öz güvenlerinin arttığı görülmüştür.

Öğrencilere son olarak etkinliklerle ilgili görüş ve önerileri sorulmuştur. D3 kolay etkinliklere bir zaman sınırı konulması gerektiğini, etkinlikten sonra öğreticinin konuyla ilgili kendi düşüncelerini de yazması hâlinde etkinliklerin daha yararlı olacağını; D5 sınavlarda olduğu gibi yazma etkinliklerinde de süre sınırının olması gerektiğini; D9 etkinliklerin çok fazla araştırma gerektirmeyecek ve ilgi çekici konularda seçilmesi gerektiğini düşünmektedir.

D10 uygulamalar sırasında öğreticilerin sürekli olarak kendilerini teşvik etmek için güzel şeyler söylediğini ama bazen çok fazla hata yaptığında bu teşviklerin gerçeği yansıtmadığını, geri dönütlerin daha gerçekçi olması gerektiğini; D13 günlük hayata dair daha fazla etkinlik tasarlanmasının gerekli olduğunu; D24 biraz daha komik etkinliklerin seçilmesi durumunda öğrenci motivasyonunun artacağını belirtmiştir.

D27'ye göre etkinlikler kâğıda yazılıp fotoğrafı öğreticiye gönderilirse etkinlikler daha başarılı olacaktır. Bu sayede öğrencilerin yazıları da daha güzel ve düzgün olacaktır. D33'e göre sosyal medya etkinliklerine görüntülü görüşmeler de eklenmelidir. D35 mutlaka öğrenci hatalarının tartışılacağı toplantıların da düzenlenmesi gerektiğini düşünmektedir.

4.5. BEŞİNCİ ALT PROBLEME İLİŞKİN BULGU VE YORUMLAR

Araştırmanın beşinci alt probleminde “Öğreticilerin sosyal medya araçlarının dil öğretiminde kullanılmasına yönelik görüşleri ve uygulamaya yönelik önerileri nelerdir?” sorusuna cevap aranmıştır.

Öğreticilerin demografik bilgilerine ilişkin veriler şu şekildedir:

Tablo 84. *Deney Grubu Öğreticilerine Ait Demografik Veriler*

	U1	U2	U3	U4	U5
Cinsiyet	Kadın	Erkek	Erkek	Erkek	Erkek
Yaş	29	30	32	31	31
Mezun Olunan Düzey	Yüksek Lisans	Yüksek Lisans	Lisans	Yüksek Lisans	Doktora
Mezun Olunan Bölüm	Türkçe Öğr.	Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edb.	Türkçe Öğr.	Türkçe Öğr.	Türkçe Öğr.
Yabancılara Türkçe Öğretimi Tecrübesi	8 Yıl	5 Yıl	8 Yıl	4 Yıl	9 Yıl
Sertifika Durumu	Evet	Evet	Evet	Evet	Evet
Sertifika Alınan Kurum	Gaziantep Üniversitesi	Sakarya Üniversitesi	Yunus Emre Enstitüsü	İstanbul Aydın Üniversitesi	Yunus Emre Enstitüsü

Deney sürecini yürüten öğretmenlerden dördü erkek (%80), biri (%20) kadındır. Öğreticilerden biri 29, biri 30, ikisi 31 ve biri 32 yaşındadır. Öğreticilerden biri lisans mezunu olup yüksek lisansa devam etmektedir. Üç öğretici yüksek lisans, bir öğretici ise doktora mezunudur. Öğreticilerden dördü lisans düzeyinde Türkçe Öğretmenliği, biri ise Çağdaş Türk Lehçeleri ve Edebiyatları Bölümünden mezun olmuştur. Öğreticilerden ikisi 8 yıldır yabancılara Türkçe öğretmektedir. Diğer öğretmenler sırası ile 9 yıl, 5 yıl ve 4 yıldır yabancılara Türkçe öğretmektedir. Öğreticilerin tamamı Yabancılara Türkçe Öğretimi Sertifikasına sahiptir. İki öğretici sertifikasını Yunus Emre Enstitüsünden almıştır. Gaziantep Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi ve İstanbul Aydın Üniversitesi sertifikasına sahip birer öğretici bulunmaktadır.

Sosyal medyanın dil öğretiminde kullanımına yönelik öğretmenlerden toplanan nitel veriler üç başlıkta ele alınmıştır.

4.5.1. Dil Öğretiminde Sosyal Medyanın Eğitim Amaçlı Kullanımının Olumlu ve Olumsuz Yönlerine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Nitel veri toplama aşamasında öğretmenlere dil öğretiminde sosyal medya kullanımı hakkında ne düşündükleri sorulmuştur.

U3 kodlu öğretmen dil öğretiminde sosyal medya kullanma çabalarını desteklediğini, kendisinin de sosyal medya platformlarındaki hazır içeriklerden yararlandığını, ilerleyen süreçte dil öğretim süreçlerinde eğitim amaçlı sosyal medya kullanımının daha da yaygınlaşacağını düşündüğünü belirtmiştir.

U1 kodlu öğretmen iletişim çağında olduğumuzu, sosyal medyayı öğretim süreçlerine entegre eden öğretmenlerin krizi fırsata çevirdiklerini düşündüğünü, sosyal medya gibi aktif bir platformu öğretimle birleştirmenin öğrenci ve öğretmenlere öğretimin fiziksel sınırlara sığmayacağını göstermesi açısından önemli olduğunu ifade etmiştir.

U5'e göre sosyal medya gerektiği yerde gerektiği kadar kullanılmalıdır. U2'nin konuya ilişkin görüşleri şu şekildedir:

Dil öğretim sürecinde eğitim amaçlı sosyal medya kullanımı sınıf ortamı dışında öğrenciyi hedef dile maruz bırakmak için destek olarak kullanılabilir. Öğretici ve öğrenci arasında etkileşimi hızlandırabilir. Öğrenci aklına takılan soruyu ders saatini beklemeden sosyal medya üzerinden öğreticiye sorabilir. Eğer kısa bir zaman içinde öğrenci sorusu cevaplanırsa öğretimi pekiştirir. Öğrenci sosyal medyada daha rahat davranacağı için öğretim daha kolaylaşacaktır. Günümüzde sosyal medya herkesin en az bir iki saat geçirdiği ve sosyalleşebildiği bir ortam durumuna geldi. Sosyal medyayı dil öğretiminin merkezi hâline getirerek öğrencilerin dil edinimi sağlanabilir. Öğrenci bazı kuralları, kelimeleri, kelime gruplarını çaba harcamadan sadece sosyal medya kullanarak öğrenebilir. Bunun için dil öğretimine yönelik sosyal medya hesaplarının oluşturulması ve bu hesaplarda sürekli olarak tekrara yönelik

paylaşımlar yapılması öğretimin pekişmesini ve öğrencinin çok az çaba ile öğrenmesini sağlar.

U4 kodlu öğretici ise öğrencilerin günlük hayatta sürekli olarak sosyal medyayı kullandıklarını, bu platformlarda kendilerini rahat hissettiklerini, bu rahatlık hissi nedeniyle platformların eğitim amaçlı kullanımı durumunda öğretime katkı sağlayacağını düşündüğünü belirtmiştir.

Öğreticilerin tamamı sosyal medyanın dil öğretiminde kullanımının hem olumlu hem de olumsuz yönlerinin olduğunu düşünmektedir. Öğreticilere göre sosyal medyanın dil öğretiminde kullanımının olumlu yönleri şunlardır:

- Platformlar ücretsizdir.
- Dersi eğlenceli hâle getirir.
- Yeni etkileşim ortamları sağlar.
- Sosyal medyanın kullanımı ve erişimi kolaydır.
- Zaman ve mekân kısıtlamasını ortadan kaldırır.
- Öğrenciler kendilerini daha kolay ifade edebilir.
- Öğrenciler sınıf dışında da hedef dile maruz kalır.
- Öğreticilerin öğrencileri yönlendirmesi zahmetsizdir.
- Öğretici – öğrenci arasında iletişim kurmayı kolaylaştırır.
- Sosyal medya içeriklerinin öğrencilerin ilgilerini çekme ihtimali yüksektir.
- Farklı araçlar birbirlerini destekleyecek şekilde süreçte birlikte kullanılabilir.
- Öğreticiye anında dönüt verme ve öğrenci yanlışlarını düzeltme imkânı sağlar.
- Öğrenciler derse katılmadıklarında ders videolarını tekrar tekrar izleyebilirler.
- Sesli mesaj gönderme özelliğiyle öğrenciye hedef dildeki sözcüklerin telaffuzları öğretilir.
- Kullanılacak içerikler genellikle platformlarda mevcuttur. Ayrıca içerik hazırlamaya çoğu zaman gerek kalmaz.
- Öğreticilerin açıklamaları sosyal medya araçlarının veri tabanlarında saklanır ve öğrenci istediği zaman bu bilgilere ulaşabilir.
- Akıllı cihazlardaki T9 vb. akıllı düzeltme sistemleri sayesinde öğrenci yazım yanlışlarını kendisi tespit edebilir ve kelimenin doğru yazımını öğrenebilir.

- Dilin doğal kullanım alanlarını yansıtan içerikler sayesinde öğrenci için yapay dil kullanma ortamları yaratılır. Öğrenci duyduğu deyim ve atasözlerini nerede ve nasıl kullanacağını öğrenir.
- Yüz yüze öğrenme ortamlarında sürenin yetersiz kalması durumunda öğretici öğrenme sürecini sosyal medya araçlarına taşıyabilir, öğretilen yapıların araçlar üzerinden tekrarlanması ve pekiştirilmesi sağlanabilir.

Sosyal medyanın dil öğretiminde kullanılmasının yararları olmakla birlikte birtakım olumsuz yönleri de bulunmaktadır. Öğreticiler sosyal medyanın dil öğretiminde kullanımının olumsuz yönlerini şu şekilde sıralamaktadır:

- Bağlantı sorunları yaşanabilir.
- Öğretici, öğrencilerin sorularına her zaman anında cevap veremeyebilir.
- Sosyal medya kullanımına aşina olmayan öğrenci ve öğretmenler uyum sorunu yaşayabilir.
- Öğretici dönütleri zaman zaman yüz yüze eğitimde olduğu kadar etkili olmayabilir.
- Öğrencilerin internete ulaşmada eşit şartlara sahip olmaması fırsat eşitsizliğine neden olabilir.
- Öğrenci sınıf ortamında olmadığı için etkinliklere ve ödevlere gereken önemi göstermeyebilir.
- Öğrenciler sosyal medyada farklı sayfalara veya sohbetlere yönelebilir ve dikkatleri dağılabilir.
- Sosyal medya araçları genellikle yazma üzerine kurulu olduğu için konuşma becerisi geri kalabilir.
- Öğrencilerle iletişim daha sık ama daha özensiz hâle gelebilir. Öğretici-öğrenci ilişkisi zarar görebilir.
- Çok fazla alternatif olduğu için platformların denetimi zordur ve öğrenci sosyal medyada yanlış bilgilerle karşılaşabilir.
- Öğrencilere verilen ödevlerin takibi zordur. Öğrenciler ödevlerini her zaman kendileri yapmayabilir. Ödevleri internetten kopyalayıp alabilirler.

- Öğrenciler genel olarak dil öğrenmede kolayca kaçtıkları için çeviri uygulamalarına çok fazla başvururlar. Bu da öğrencinin dili yanlış öğrenmesine ve yanlış kullanmasına neden olabilir.
- Platformlardaki hazır içerikler öğreticiyi tembelliğe sevk edebilir. Öğretmen materyal hazırlamaya daha az zaman ayırır. Materyal hazırlarken farkında olmadan kendisini geliştiren öğretici bu durumda körelmeye başlayabilir.

Sosyal medya araçlarının olumsuz yönlerini ortadan kaldırmak veya olumsuz etkileri en aza indirmek için süreçte öğreticinin aktif olarak yer alması ve öğretimi yönlendirmesi gerekmektedir.

4.5.2. Uygulama Sürecinde Karşılaşılan Sorunlara İlişkin Bulgu ve Yorumlar

Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile öğrencilere deney uygulaması sırasında karşılaştıkları sorunlar ve zorluklar sorulmuştur. U1, öğrencileri güdüleme ve onlara ulaşma hususlarında sorun yaşadığını, bunun dışında öğretim planının gayet güzel çalıştığını söylemiştir. U5'e göre öğrencilerin toplanması, bir araya gelmesi zor olmakta, öğrenciler sınıf ortamında olmadıkları için takip edilmeleri zorlaşmaktadır. U4 kodlu öğretici uygulama sırasında öğrencilere anında dönüt vermekte zorlandığını zaman zaman öğrenci mesajlarına birkaç saat sonra cevap verebildiğini belirtmiştir.

U2 kodlu öğretici aynı anda birden çok öğrenci sorusu karşısında öğrencilere geç dönüt verilmesi, aynı hataların birden fazla öğrenci tarafından yapılması ve aynı hatırlatmaları tekrar yapmak zorunda kalması, öğrencilerin arkadaşlarının hatalarını takip etmemesi ve aynı hataları kendilerinin de yapması, verilen uygulamanın geç yapılması, öğrencilerin zaman sınırı tanımaması, öğrencilerin uygulamayı geç ve ciddiyetsiz yapması gibi sorunlarla karşılaştığını ifade etmiştir. U3 ise zaman zaman etkinlikleri yapmaları hususunda öğrencileri motive etmekte zorlandığını, öğrencilerin etkinliklerin kendilerine yararlı olacağını bilmelerine rağmen kendilerine verilen sürenin sonunda etkinlikleri tamamladıklarını belirtmiştir.

Öğreticilere uygulama sırasında öğrencilerinin yaşadıkları sorunlar ve karşılaştıkları zorluklar da sorulmuştur. U1 kodlu öğretici öğrencilerinin soyut kavramları ve kelimelerin bağlamda değişen manalarını zaman zaman anlamlandırmada sorun

yaşadıklarını; U4 kodlu öğretici öğrencilerinin bazı etkinliklere birkaç saat sonra katılabildiklerini; U5 kodlu öğretici öğrencilerinin bazı etkinliklerde sıkıldıklarını, bağlantı ve cihaz sorunları yaşadıklarını ifade etmiştir.

U2 kodlu öğreticiye göre öğrencilerin karşılaştıkları zorluklar şu şekildedir:

Uygulama sürecinde öğrenciler genellikle yazım, noktalama, dil bilgisi kuralları gibi sorunlarla karşılaştı. Uygulama sürecinde öğrencilerin eski öğrendikleri dil bilgisi yapılarını unuttukları ancak küçük hatırlatmalar ve uyarılarla bu durumu düzelttikleri gözlemlendi. Ayrıca öğrenciler tarafından isim tamlaması, iyelik ekleri ve şahıs eklerinde çokça hata yapıldığı fark edildi. Yazım kuralları ve noktalama ile ilgili hataların öğretici tarafından düzeltilmesi sonucunda öğrencilerin daha az hata yaptığı göze çarptı. Ayrıca öğrencilerin “Google Translate” kullanmaları sonucu hata yaptıkları gözlemlendi. Deyim ve atasözlerinin yanlış kullanımından kaynaklı anlatım sorunları yaşandı.

U3 kodlu öğretici öğrencilerin normal derslerine devam ettikleri için yazma etkinliklerini ekstra olarak gördüklerini, bu nedenle üçüncü haftadan itibaren sıkılma emareleri göstermeye başladıklarını, bazı etkinlikleri zamanları olmadığı gerekçesiyle üstünkörü yaptıklarını, bazı videoların konuşma hızını takip etmekte zorlandıklarını ama bunu YouTube’daki oynatıcı hızı ayarını düşürerek çözdüklerini söylemiştir.

Öğretici görüşleri incelendiğinde özellikle öğrenci motivasyonunu sağlamada öğrencilerin zorlandığı, öğrencilere anında dönüt vermenin kolay olmadığı, kalabalık gruplarda sistemin işlevsel olmasının zor olduğu; öğrencilerin ise bağlantı ve cihaz sorunları yaşadıkları, etkinliklere gün içerisinde katılmakta zaman zaman zorlandıkları, bazı etkinliklerde sıkıldıkları, yazım ve noktalamada hatalar yaptıkları görülmektedir.

4.5.3. Sosyal Medya Etkinliklerine ve Uygulama Sürecine İlişkin Bulgu ve Yorumlar

“Sosyal medya etkinliklerinin öğrencilerin yazma becerilerini geliştirdiğini düşünüyor musunuz?” sorusuna öğretmenlerin 4’ü “Evet” cevabını vermiştir. Yalnızca U4 kodlu öğretici öğrencilere dönüt verdikleri için etkinliklerin yararlı olmuş olabileceğini fakat aynı durumun kâğıt tabanlı etkinliklerle de sağlanabileceğini belirtmiştir.

U1, etkinliklerin kesinlikle etkili olduğunu, çünkü öğrencilerin etkinlikler sayesinde hatalarının farkına vardığını, uygulamanın sonlarına doğru öğrencilerin hem yazmalarının hızlandığını hem de hatalarının azaldığını, bu öğrencilerin yüz yüze Türkçe kurslarındaki sınavlarında da genel olarak başarılı olduklarını belirtmiştir. U2, hatalarını gören öğrencilerin sonraki uygulamalarda benzer hataları yapmaktan kaçındıklarını, ilk uygulama ve son uygulama arasında gözle görülür bir fark olduğunu, arkadaşlarının hatalarını gören öğrencilerin bu hatalardan ders çıkardığını ifade etmiştir. U3'ün görüşleri şu şekildedir:

Bence, sosyal medya uygulamaları yazma becerisini geliştirdi. Çünkü öğrencinin doğrudan öğreticiye ulaşması sonucunda doğrudan sorusuna cevap alması ve anında hatalarını görmesi öğrenciyi yazmaya ve öğrenmeye teşvik etti. Ayrıca, öğrenciler arkadaşlarının hatalarını görerek aynı hataları yapmamaya daha çok dikkat ettiler. Öğrenciye yapılan dil bilgisi, yazım ve noktalama hatırlatmaları sayesinde yazma becerileri daha da gelişti. Öğrencilerin bu hatırlatmalara dikkat ettiği ve aynı hataları tekrarlamadıkları görüldü. Öğrenciler zaman sınırı olmadığı için uzun uzun düşünüp kendilerini en iyi ifade eden cümleleri seçtiler ve internet sayesinde her türlü bilgiye ulaştıkları için yeni öğrendikleri yapıları kompozisyonlarında daha çok kullandılar.

U5 kodlu öğreticiye göre de sosyal medya öğrencilerin yazma becerisini geliştirmiştir. Öğretici, öğrencilerin hatalarının anında düzeltilmesinin bunda etkili olduğunu düşünmektedir.

Öğretici görüşleri incelendiğinde özellikle anında geri dönüt vermenin çok önemli olduğu, bu sayede öğrencilerin hem kendilerinin hem de arkadaşlarının yazma hatalarını görüp aynı hataları tekrarlamadıkları anlaşılmaktadır.

Öğreticilere uygulama sürecinden memnun olup olmadıkları sorulduğunda U4 uygulamanın çok güzel olduğunu ve memnun kaldığını, U2 programın titizlikle hazırlanmış olduğunu ve bunun öğrencilere yarar sağladığını ifade etmiştir. U1 kodlu öğretici etkinliklerden genel olarak memnun kaldığını, bazı etkinliklerin sıkıcı olduğunu, konuların sonraki süreçte güncellenebileceğini, örneğin pandemi sona erdikten sonra o konunun yerine başka konunun seçilebileceğini, öğrencilerin bilgi

verici içerikler yerine ruhlarına dokunan içeriklerden etkilendiklerini, örneğin “Minik Kalplerin Rıza Abisi” içeriğini öğrencilerin çok beğendiğini belirtmiştir.

U3, seçilen içeriklerin öğrenci düzeyine uygun olduğunu, etkinliklerin öğrenci-öğretici etkileşimini artırdığını, öğrencilerin genellikle yaptıkları basit hataların ortaya çıktığını, sosyal medyada öğrencilerin daha rahat olduğunu ama bu rahatlığın uygulamaları geciktirdiğini, bu nedenle her etkinlik için 24-48 saat arası bir sürenin öğrencilere verilebileceğini, bu sayede öğrencilerin daha motive şekilde etkinlikleri yapacaklarını düşünmektedir. U5 kodlu öğreticinin soruya ilişkin görüşleri ise şu şekildedir:

Etkili oldu. Süreç içerisinde başlangıçta çok fazla yazım, noktalama, dil bilgisi, yazma, cümle kurulumu ve kelime seçimi hataları görülmekteydi fakat süreç ilerledikçe bu hataların minimum düzeye indiğini gözlemledim. Uygulamadaki etkinliklerden memnunum. Etkinlikler hazırlanırken öğrenci ders kitaplarındaki temalar dikkate alınmış. Ayrıca öğrencilerde farkındalık oluşması anlamında ele alınan konular da bulunmakta. Bu tür etkinlikler öğrencilerin sosyal çevresine karşı da daha dikkatli olmasını sağlamaktadır. Ayrıca seçilen konuların öğrencilerin kelime bilgisi yeterliliklerini ortaya koyma anlamında da yeterli olduğunu düşünüyorum.

Öğreticilerin tamamının sosyal medya etkinliklerinin dil öğretiminde kullanımından memnun oldukları görülmektedir. Öğreticiler, uygulama öncesinde öğrencilerin yaptıkları hataların sonlara doğru azaldığında hem fikirdir. Bununla birlikte her etkinlik için bir süre tanımlanmasının süreci daha verimli kılacağını düşünen öğretmenler de bulunmaktadır.

Öğreticilere son olarak sonraki süreçte öğrencilerinin yazma becerilerini geliştirmek için sosyal medyayı kullanıp kullanmayacakları sorulmuştur. U2 kodlu öğretici sosyal medya etkinliklerinin ilk başta bu kadar etkili olacağını düşünmediğini ama öğrencilerin ilgisini çekebildikleri takdirde güzel sonuçlar ortaya çıktığını, bu nedenle sonraki süreçte de sosyal medya içeriklerinden yararlanmayı düşündüğünü söylemiştir. Konuya ilişkin U3 kodlu öğreticinin görüşleri şu şekildedir:

Evet, düşünürüm. Çünkü dil öğretimi sadece sınıfta yapay olarak yapılmamalı. Öğrencilere sosyal medya üzerinden ulaşarak dil edinimini sağlayabiliriz. Sınıf ortamında cevaplayamadığımız soruları, gösteremediğimiz videoları,

yapmadığımız uygulamaları sosyal medya üzerinden yapabiliriz. Öğrencilerin aklına takılan bir soruyu ders saatini beklemeden sığağı sığağına sorması öğretimin pekişmesi sağlayabilir. Derste anlattığımız dil bilgisi yapıları, deyimler ve atasözlerinin kullanım alanları sosyal medya üzerinde çeşitli materyallerle gösterebilir ve öğretimin kalıcılığını sağlayabiliriz. Dünya gittikçe değişiyor ve bu değişime öğretim yöntemlerimiz de ayak uydurmalı ve hedef gruba hedef dili her yerde maruz bırakmak dil öğretimi için faydalı olacaktır.

U1, sosyal medya araçlarının yararlı olduğunu düşündüğünü, kendisinin de sonraki süreçte sosyal medya içeriklerinden yararlanacağını, Türkiye dışındaki kurslarda öğrencilerin haftada 6 saat ders aldığını, her bir etkinliği tamamlamanın dikkatle yapılması hâlinde yarım saat sürdüğünü, bu nedenle kendisinin haftada 2 yerine 1 etkinlik yaptırmayı düşündüğünü ifade etmiştir. U5, anında dönüt vermede sosyal medyanın çok etkili olduğunu, uygulamanın öğrencilerde otokontrol mekanizması oluşmasına yardım ettiğini, bu nedenle sonraki derslerinde de sosyal medyayı kullanacağını belirtmiştir.

U4 kodlu öğretici ise sosyal medyanın bire bir derslerde kullanabileceğini fakat takibi zor olduğu için kalabalık sınıflarda sosyal medya içeriklerinden yararlanmayı düşünmediğini belirtmiştir.

SONUÇ

Bu çalışmada, ders dışı süreçlerde destekleyici materyal olarak kullanıldığında sosyal medyanın öğrencilerin yazma başarısına ve yazma öz yeterliliklerine etkisi araştırılmıştır. Araştırma kapsamında hem nicel hem de nitel veri toplanmış, bulgulardan hareketle sonuç ve önerilere ulaşılmıştır.

Nicel verilere göre sosyal medya araçlarının ders dışı süreçlerde eğitim amaçlı kullanılması Türkçeyi yabancı ve ikinci dil olarak öğrenen B2 düzeyi öğrencilerinin yazma becerilerini geliştirmektedir. Araştırmadaki nitel veriler de bu sonucu desteklemektedir.

Nitel veri toplama aşamasına katılan 37 deney grubu öğrencisinden 35'i sosyal medya etkinliklerinin yazma becerilerinin gelişimine katkı sağladığını düşünmektedir. Deney grubu derslerini yürüten öğretmenler de sosyal medya araçlarının yazma becerisini geliştirdiğini ifade etmektedir.

Öğrenciler etkinlikler sayesinde kısa sürede farklı konularda yazma çalışmaları gerçekleştirdiklerini, arkadaşlarıyla iletişim kurmak için sürekli olarak sosyal medya araçlarından mesaj yazdıklarını, kursta öğrendikleri dil bilgisi kurallarını etkinliklerde kullanma imkânı bulduklarını, yaptıkları hatalara anında öğretici tarafından düzeltme verildiğini, arkadaşlarının yazılarını okuyarak onların hatalarından ders çıkardıklarını, sosyal medya içerikleri sayesinde yeni kelimeler öğrendiklerini, eskiden yalnızca kâğıt üzerine yazabileceklerini düşünürken uygulama sayesinde bunu aştıklarını, akıllı cihazlarda Türkçe klavye kullanmayı öğrendiklerini, sürekli yazdıkları için yazma hızlarının arttığını ve tüm bunların yazma başarılarına artırdığını belirtmiştir.

Öğreticiler ise dil bilgisi ile yazım ve noktalama konularında yaptıkları hatırlatmaların akılda kalıcı olduğunu, öğrencilerin etkinlikler sayesinde sık yaptıkları hataların farkına vardıklarını, yazmalarının hızlandığını ve özellikle anında dönüt vermenin çok önemli olduğunu söylemektedir. Erol'a (2016, s. 207) göre "yazım çalışmaları sonrasında öğretmen tarafından en kısa sürede geri bildirim yapılmalıdır. Öğrenci yazma çalışmasındaki yanlışları sıcağı sıcağına görmelidir." Öğreticiler genellikle kâğıt tabanlı yazma çalışmalarında, öğrencilere derslerde yazma çalışmaları yaptırmakta, dersin

sonunda da bu kâğıtları değerlendirmek üzere almaktadır. Sınıftaki öğrenci sayısına göre öğretici için bir yük teşkil eden yazma kâğıtları değerlendirilmedikleri her gün amaca hizmet etmekten daha da uzaklaşmaktadır. Bu durumda sosyal medya tabanlı yazma etkinliklerinin erişilebilir olması ve anında geri bildirim vermeye müsait yapısı öğretim süreçlerine katkı sağlama bakımından büyük bir öneme sahiptir. WhatsApp üzerinden gerçekleştirilen yazma etkinliklerinde öğretmenler, doğrudan öğrencinin yazmasını değerlendirmekte ve dönütler vermektedir. Öğrenci de yazmasına verilen dönütleri kendi yazısı üzerinden okuyup hızlı bir şekilde yanlışlarını görme imkânı bulmaktadır.

Deney grubunda ders veren öğretmenler sosyal medyanın öğretim süreçlerinde kullanımını desteklediklerini, derslerde hazır içeriklerden yararlandıklarını, sosyal medya sayesinde ders dışı süreçlerde de öğrenciyi hedef dile maruz bıraktıklarını, gerçekleştirilen etkinliklerle öğrencilerin hedef dilde pratik yapmalarını sağladıklarını, bu sayede öğrencilerin yazma başarılarının yükseldiğini ve ilerleyen süreçlerde eğitim amaçlı sosyal medya kullanımının daha da yaygınlaşacağını dile getirmiştir. Bull ve arkadaşları (2008) örgün ve yaygın öğretim ile ilgili yapılan çalışmaları incelemiş; çalışmalardan hareketle okul dışında dinamik ve etkileşimli kullanımların daha fazla olduğu, Web 2.0 araçlarının okul dışı öğrenmeye daha kolay uyarlandığı, özellikle video vb. dijital materyallerin okul dışı öğrenmede daha etkili olacağı sonucuna ulaşmıştır. Deney grubu derslerini yürüten öğretmenlerden U5 de sosyal medyayı kullanarak öğrencilerini sınıf dışında hedef dile maruz bıraktığını, bunun öğretici-öğrenci arasındaki etkileşimi artırdığını, öğrencilerin sosyal medyada daha rahat olduklarını, öğretimin sosyal ağlarla desteklenerek öğretimin pekiştirilmesi durumunda başarının artacağını belirtmiştir.

Araştırmaya sonuçlarına göre yabancılara Türkçe öğretmenlerin sosyal medyayı kullanım amaçları şu şekildedir:

- İçerik paylaşmak,
- Dil becerilerini geliştirmek,
- Öğrencilerle iletişim kurmak,
- Kültürel öğeleri tanıtmak,
- Öğrenilenleri tekrar etmek,

- Öğrencilerin sorularını yanıtlamak,
- Ödev vermek ve kontrol etmek.

Web 2.0 araçları içerisinde yer alan forumlar, wikiler, bloglar ve sosyal ağlar bireylerin çevresiyle etkileşime geçmesine, birbirleri ile iletişim kurmasına ve çevrim içi olarak sosyalleşmesine yardımcı olmaktadır. Sosyal medya sayesinde kullanıcılar fikirlerini kolaylıkla karşı tarafla paylaşmakta ve başkalarından geri bildirim almaktadır. Dahası ses ve video teknolojilerinin kullanımına imkân tanıyan podcast, vodcast ve YouTube gibi araçlar öğrenme, öğretme ve değerlendirme süreçlerine yeni bir boyut kazandırmaktadır (Mondahl & Razmerita, 2014, s. 342).

Araştırma sonunda deney grubu öğrencilerinin yazma öz yeterliliği ve ölçeğin alt boyutlarına ilişkin puanlarını anlamlı fark oluşturacak şekilde yükselttiği görülmüştür. Kontrol grubu öğrencilerinin ise yazma becerisi ve genel yazılı anlatım öz yeterliliğinde anlamlı bir farklılık oluşmazken ölçeğin diğer alt boyutu olan dil bilgisi öz yeterliliğinde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu verilerden hareketle sosyal medyanın öğrencilerin yazma becerisi öz yeterliliklerini yükselttiği sonucuna ulaşılmaktadır. Kontrol grubu öğrencilerinin verilerine göre de geleneksel yazma etkinlikleri ile öğrencilerin yazma becerisi ve genel yazılı anlatım öz yeterliliklerinin yeterince gelişmediği, dil bilgisine yönelik öz yeterliliklerinde ise anlamlı bir ilerleme kaydedildiği görülmektedir.

Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin yazma başarı puanları ile yazma öz yeterlilikleri arasında anlamlı bir ilişki olmamakla birlikte sosyal medya araçlarının öğrencilerin hem yazma başarılarını hem de yazma öz yeterliliklerini, Türkçe öğrendikleri kurum ve Türkçeyi yabancı veya ikinci dil olarak öğrenme durumları fark etmeksizin, olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Buradan hareketle gerek Türkiye içindeki gerekse Türkiye dışındaki Türkçe kurslarında, sosyal medya araçlarından yararlanmanın öğrencilerin yazma başarılarını ve yazma öz yeterliliklerini olumlu yönde etkileyeceği sonucuna ulaşılmaktadır.

Normal koşullardaki yüz yüze eğitim ortamlarında Türkiye’de Türkçe öğrenenler, Türkiye dışında Türkçe öğrenenlere göre daha avantajlıdır. Çünkü bu kişiler Türkçeyle yalnızca sınıf ortamında değil, sosyal hayatta da karşılaşmakta; temel ihtiyaçlarını karşılamak için Türkçe konuşmak zorunda kalmaktadır. COVID-19 nedeniyle

Türkiye’deki eğitim-öğretim süreçleri her kademedede uzaktan eğitim sistemlerine aktarılmış, bu durum TÖMER’lerdeki Türkçe kurslarına da yansımıştır. Dolayısıyla bugün Türkçeyi Türkiye’de ikinci dil olarak öğrenenlerin uzaktan Türkçe kurslarına katılmaları, onların okul ortamlarında bulunmalarına ve hedef dilde Türklerle etkileşim kurmalarına engel olmakta; bu da Türkçeyi Türkiye dışında yabancı dil olarak öğrenenler karşısındaki avantajlarını kısmen de olsa yitirdikleri anlamına gelmektedir. Mevcut durumda Türkçeyi hem Türkiye içinde hem de Türkiye dışında öğrenenler kursa uzaktan eğitim araçları ile katılmaktadır. Bu da eğitim amaçlı sosyal medya kullanımının öğrencilerin yazma başarısına ve yazma becerisi öz yeterliliğine katkı sağlamada kurumlara ve Türkçeyi yabancı veya ikinci dil olarak öğrenme durumlarına göre farklılık olmamasını açıklamaktadır.

Sosyal medya araçları üzerinden gerçekleştirilen yazma çalışmalarında öğreticinin sürece her an dâhil olması mümkündür. Bu durum öğreticinin işini kolaylaştırmakta, öğrenci sosyal medya araçları üzerinden aldığı dönütlerle hatalarını anında görme fırsatı bulmaktadır. Bu sayede öğrencinin öz güveni artmakta bu da öğrencinin yazma öz yeterliliğinin yükselmesine yardım etmektedir. Deney grubundaki öğrenciler ilk önce hedef dilde yazmaktan çekindiklerini, sosyal medya uygulamaları sonrasında ise Türkçe yazmada daha istekli olduklarını ifade etmektedir.

Gün geçtikçe daha çok insan bilgisayar destekli öğretime yönelmektedir. Bu öğretim yöntemi içerisinde informel öğrenmenin nasıl gerçekleştiğini bilmek, öğrencileri birbirleriyle etkileşime girmeleri konusunda cesaretlendirmektedir. Kullanıcılar bu ortamlarda istediği tüm bilgilere ulaşmakta ve bilgiyi başkalarıyla paylaşabilmektedir. Öğreticiler, kendi öğrencilerini örgün eğitimlerini destekleyecek informel öğrenme ortamlarına katılmaya teşvik etmelidir. Bu tip öğrenme ortamları hem öğrencinin yeni bilgiye ulaşmasını hem de zaten dâhil olacakları biçimsel öğrenmeyi kolaylaştırır. Çevrim içi kurslar, sosyal medya araçları, anlık mesajlaşma uygulamaları ve eş zamanlı iletişim araçları informel öğrenme ortamları olarak gösterilebilir. Bu araçlarla öğrenmenin gerçekleşmesi için kullanıcıların araçları etkili biçimde kullanması gerekmektedir (Lange & Costley, 2015, s. 1334-1335).

Sosyal medya araçlarına pedagojik amaçlara uygun içerikler üretilmesi durumunda bu araçlar öğretimi olumlu yönde etkilemektedir. Sosyal medyada çok fazla uyaran

bulunmakta, bu da hem bilinirliği hem de akılda kalıcılığı artırmaktadır. Bu nedenle yabancılara Türkçe öğreteceklerin sosyal medya platformlarında hesabının olması ve bu platformları kullanmayı bilmesi çok önemlidir. Mentеше (2013, s. 68) tarafından gerçekleştirilen araştırmaya göre öğreticilerin yaşları arttıkça sosyal medya kullanımları azalmaktadır. Buna göre 43 yaş ve üzerindeki öğreticilerin genellikle sosyal medya hesabının olmadığı, gençlerin ise yeni teknolojileri kullanmaya daha istekli oldukları ortaya çıkmıştır. Araştırma kapsamında uygulama öncesinde 40 ve uygulama sonrasında deney grubu derslerini yürüten 5 öğreticiden nitel veri toplanmıştır. Bu öğreticilerin tamamı 21-40 yaş aralığındadır ve sosyal medya araçlarını kullanmaktadır. Yabancılara Türkçe öğreten fakat sosyal medyayı kullanmayan öğreticilerin de bu platformlarda hesap açması ve dil öğretiminde bu araçlardan yararlanması dil öğretim süreçlerine katkı sağlayacaktır.

Araştırmaya katılan öğreticilerin ve öğrencilerin tamamı sosyal medya araçlarını gündelik hayatta kullanmaktadır. Katılımcıların en çok kullandıkları sosyal medya araçları sırasıyla WhatsApp, YouTube, Instagram, Facebook ve Twitter olarak tespit edilmiştir. Öğretici ve öğrencilerin tamamı sosyal medya araçlarına akıllı telefonlarından erişim sağlamakta, ayrıca katılımcıların yarısı sosyal medyada dolaşmak için bilgisayarlarından da yararlanmaktadır.

Özellikle YouTube, Instagram gibi sosyal medya araçları kullanıcıların ilgi duydukları içerikleri takip etmekte, kullanıcı platformda vakit geçirirken karşısına benzer konularda içerikler çıkarmaktadır. Bu sistem sayesinde de kullanıcının platformda geçirdiği süre artmaktadır. Sosyal medya araçlarını öğrenme amaçlı kullanma alışkanlığının kazandırılması durumunda öğrenciler bu araçlarda vakit geçirirken kendi ilgi alanlarına giren konularda içeriklerle karşılaşacak, hedef dilde tüketeyeği içerikler sayesinde de gizil (örtük) öğrenme gerçekleşecektir. Demirel (2016, s. 172) öğrenci ihtiyaç ve beklentilerini dikkate alarak teknolojik araçlardan yararlanmanın öğrencilere kendilerini iyi hissettireceğini, öğrencilerin bu ortamda gizil öğrenmeyle birtakım hedeflere kolaylıkla ulaşacağını düşünmektedir.

Sosyal medya, yalnızca internette gezinme ve video izleme aracı değildir. Önemli olan bu araçlarda neyle etkileşimde bulunduğunuzdur. Sosyal medya dil öğrenme amaçlı kullanıldığında öğrenmeyi eğlenceli kılmakta, bulunduğunuz yerden hedef dil

konuşucularına ulaşmanıza yardım etmekte, öğrenmek istediğiniz dile ait kültürel unsurları tanımanızı kolaylaştırmaktadır (Maria, 2017). Araştırma kapsamında öğrenci ve öğretmenlere hem uygulama öncesinde hem de uygulama sonrasında sosyal medyanın dil öğretiminde kullanılmasının olumlu ve olumsuz yönlerinin neler olduğu sorulmuştur. Öğrenci ve öğretici görüşlerinden hareketle tespit edilen dil öğretiminde sosyal medya kullanımının olumlu yönleri şunlardır:

- Sosyalleşmeyi sağlar.
- Otantik içerikler sunar.
- Motivasyonu yükseltir.
- Öğrenmeyi kolaylaştırır.
- Dil becerilerini geliştirir.
- Hedef dile maruz bırakır.
- Pratik yapma imkânı verir.
- İletişim kurmayı kolaylaştırır.
- Bilgiye ulaşmayı kolaylaştırır.
- Bireyler arası etkileşimi artırır.
- Materyal paylaşmaya imkân tanır.
- Öğrenilenleri günlük hayata aktarır.
- Dilin mecazlı kullanımlarını gösterir.
- Zaman ve mekân sınırlamasını ortadan kaldırır.
- Kullanıcıların zamandan tasarruf etmesini sağlar.
- Öğreticilerin anında dönüt vermesine imkân tanır.
- Öğrenmeyi modern, eğlenceli ve kalıcı hâle getirir.
- Kullanıcıların gündemi takip etmesine yardım eder.
- Öğrencilere deyim ve atasözlerinin günlük dilde kullanımlarını gösterir.

Öğrenciler sosyal medya etkinliklerinin dil becerilerinin gelişimine yardım ettiğini, yeni ve çeşitli düşünceler kazandıklarını, bakış açılarının genişlediğini, zamandan tasarruf ettiklerini, hedef dilde pratik yapma imkânı bulduklarını, Türk kültürünü yakından tanıdıklarını, sosyal medyanın iletişim kurmayı ve öğrenmeyi kolaylaştırdığını, öğretimi eğlenceli hâle getirdiğini, öğretici desteği sağladığını, zaman ve mekân sınırlamasını ortadan kaldırdığını düşünmektedir.

Öğreticiler ise sosyal medyanın öğretimi fiziksel sınırların ötesine taşıdığı için önemli olduğunu, sosyal medya ile ders dışı süreçlerde de öğrencinin Türkçeye maruz bırakıldığını, kişiler arası etkileşimin arttığını, öğrencilerin takıldıkları sorularda kendilerinden kolaylıkla destek istediklerini, sınıfta öğrendiklerini sosyal medya platformlarında kullandıklarını, sosyal medyada tekrara yönelik paylaşımların öğrenilenleri pekiştirdiğini, gün içinde sürekli olarak kullandıkları için öğrencilerin sosyal medya araçlarında daha rahat olduklarını ve bunun da öğrenmelerini geliştirdiğini belirtmiştir.

Dil öğretim süreçlerinde sosyal medyadan faydalanmanın olumlu yönlerine ilişkin farklı çalışmalar da bulunmaktadır. Çelik (2018, s. 473) sosyal medyanın zaman tasarrufu sağladığını, ulaşılabilir olduğunu, sosyalleşme ve öğrencilere kendilerini ifade etme imkânı verdiğini, kontrol edilebilir ve güncellenebilir olduğunu düşünmektedir. McLoughlin ve Lee (2007, s. 667), eğitim ortamlarında kullanılmaları durumunda sosyal ağların yararlarını sosyal destek ve bağlanabilirlik, iş birlikli bilgi keşfi ve paylaşımı, içerik oluşturma ve bilgi toplama ile içerik değiştirme olmak üzere dört başlıkta özetlemektedir. Karagöl (2019, s. 115), Web 2.0 araçları sayesinde dil öğrenenlerin zaman ve mekân sınırı olmadan dil becerilerine yönelik etkinlikler yapabildiklerine, öğretmenlerin araçlar sayesinde ders içeriklerini kolaylıkla hazırlayabildiklerine ve hazırlanan içeriklerin hem sınıf içi hem de sınıf dışı ortamlarda öğrencilerle paylaşılabilmesine dikkat çekmektedir. Zaidieh (2012, s. 20) de eğitimde sosyal medya kullanımının sürece esneklik kazandırdığını, sosyal medya etkinliklerinin tekrar tekrar erişilebilir ve uygulanabilir olduğunu, bunun da öğrencilere rahatlık sağladığını düşünmektedir.

OBM'nin temel amacı, yabancı dil öğretimini öğrenen özerkliği, kendini değerlendirme ve kültürel çeşitliliğin sağlanması felsefelerine dayandırmaktır (Şeylan, 2013, s. 33). Yapılan araştırmalar genellikle yabancı dil öğrenenlerin sınıf dışı öğrenme süreçlerinde sorumluluk almadığını, kendi sorumluluklarını alma konusunda farkındalıklarının yetersiz olduğunu ve öğretim süreçlerindeki sorumlulukları öğretmenlere bıraktıklarını göstermektedir (Chan, 2003; Üstünlüoğlu, 2009; Demirtaş, 2010; Tursun, 2010; Kaya, 2012; Alyılmaz ve Biçer, 2016). Araştırma kapsamında toplanan nitel verilere göre, sosyal medya araçları yabancılar Türkçe öğretirken ders dışı süreçlerde kullanılmaları

durumunda öğrencilere öğrenen özerkliği kazandırmakta ve öğrencinin kendini değerlendirme becerisi gelişmektedir.

Araştırmaya göre yazma etkinliklerinin sosyal medya araçları üzerinden gerçekleştirilmesi öğrencilerin anlık yazışma becerilerini geliştirmektedir. Çevrim içi mesajlaşmaya izin veren araçlar iletişime yeni bir boyut kazandırmış, kişiler adeta karşılıklı konuşur gibi birbirleriyle yazışma imkânı bulmuştur. Bu durum kişilerin yazma alışkanlıklarını değiştirmiş, planlı yazmalar bazı durumlarda yerini anlık yazmalara bırakmıştır. OBM'ye göre hazırlanan çalışmalarda anlatma becerileri arasında yer alan konuşma, sözlü anlatım ve karşılıklı konuşma olmak üzere ikiye ayrılırken aynı ayrıma bir diğer anlatma becerisi olan yazmada gidilmediği görülmektedir. Çevrim içi mesajlaşma araçlarının kullanım özelliklerine bakıldığında yazmanın konuşma becerisine yaklaştığı, tıpkı karşılıklı konuşma becerisinde olduğu gibi insanların karşılıklı yazma ihtiyacının doğduğu görülmektedir (Durmuş ve Çangal, 2019, s. 1630). Öğrencilerle yüz yüze eğitimde gerçekleştirilen geleneksel yazma etkinlikleri öğrencilerin yalnızca planlı yazma becerisinin gelişmesini sağlayacaktır. Sosyal medya araçları dil öğretiminde yazma becerisinin geliştirilmesi amacıyla kullanıldığında ise öğrencilerin hem planlı yazma hem de karşılıklı yazma (anlık yazışma) becerilerini geliştirecektir. Deneysel gruba öğrencileri yapılan odak grup görüşmesinde WhatsApp'ta gerçekleştirdikleri yazma etkinlikleri sonrasında konuyla ilgili öğretici ve arkadaşlarıyla sohbet ettiklerini, bunun anlık olarak yazma becerilerine faydalı olduğunu belirtmiştir.

Bull ve arkadaşlarına (2008) göre gençlik programları, okul sonrası programlar, müzeler ve çevrim içi topluluklar öğrencilere gayriresmî öğrenme ortamları sunmakta; zaman kısıtlaması ve belirli bir müfredat olmaksızın gerçekleşen gayriresmî öğrenme deneyimleri sosyal medya ve akademik içerik arasında bir köprü kurulmasına imkân tanımaktadır. U3 kodlu öğreticiye göre sosyal medya öğrencilere ders dışında öğrenme ortamları sunmakta ve öğrenciler bu süreçte zaman sınırı olmadığı için düşünüp kendini en iyi şekilde ifade edebileceği cümleleri etkinliklerde kullanmaktadır. D16 sınıftaki etkinliklerde yazmayı bitirip yazısını ders bitmeden öğreticiye teslim ettiğini, sosyal medyada ise her etkinliği iki kez yazdığını ve herhangi bir zaman sınırlamasına takılmadığını ifade etmiştir.

Sosyal medya platformlarında herhangi bir kullanıcının kendisini takip etmesi, paylaşımlarını ve resimlerini beğenmesi kişiyi sosyal ve psikolojik olarak doyuma ulaştırmakta ve mutlu etmektedir. Bu nedenle sosyal medya araçlarının eğitim alanındaki çalışmalara destek olarak kullanılması durumunda güçlü birer güdüleme aracı olacağı düşünülmektedir (Coşkun, 2017, s. 311). Öğrenciler sosyal medyada geçirdikleri sürede yeni insanlarla tanışacak, onlarla etkileşim kuracak, o kişilerin profillerindeki etkileşimleri nedeniyle de dil öğrenmeye yönelik güdülenmeleri artacaktır. Konuyla ilgili olarak D24 sosyal medyada Türkçe konuşan yeni insanlarla tanıştığını, yeni arkadaşlarının paylaşımlarını beğenmesinin hoşuna gittiğini, onlarla yazışırken kendisine olan güveninin arttığını belirtmiştir.

“Tag” veya “Hashtag” olarak da adlandırılan etiketler, Web 2.0 araçları ile birlikte hayatımıza giren kavramlardandır. Günümüzde internet sitelerinde ve sosyal ağlarda kullanılan etiketler bilgiye ulaşma hızını artırmaktadır. İnsanlar etiketler sayesinde kendi ilgi alanlarına giren veya özellikle aradıkları dosyalara kolaylıkla ulaşabilmektedir. Etiketlerin sağladığı bu kolaylıklardan eğitim faaliyetleri kapsamında yararlanmak öğretim süreçlerini olumlu etkileyecektir (Deperlioğlu ve Köse, 2010, s. 338-339). Özellikle bilgiye ulaşma hızını artıran ve dosyaları gruplandırma imkânı veren etiketlerden yabancılara Türkçe öğretimi süreçlerinde de yararlanılması gerekmektedir. Öğrenciler önceden belirlenecek “#yabancılaratürkçe, #yabancılaratürkçeöğretimi” vb. etiketlerle yapılan paylaşımlara istedikleri zaman ulaşacak, paylaşılan içeriklerle ilgili konuları tekrar edecek ve etiketler sayesinde daha düzenli ve sistemli şekilde öğrenmeye maruz kalacaktır.

Sosyal ağlar da istenildiği an ulaşılabilen bilgileri barındırmakta, öğrenenler arasında karşılıklı etkileşim kurmaya izin vermekte ve uluslararası boyutta öğrenen katılımı sağlamakta; bu özellikleri onun dil öğretimi için kullanılmasını mümkün kılmaktadır. Çünkü bu platformlar, dört temel becerinin de gelişmesine olanak tanıyan özelliklere sahiptir (Yayla, 2014, s. 129). Dalak’a (2017, s. 89) göre video ve oyun gibi görsel materyallerin öğretim süreçlerinde yer alması öğrenmenin akılda kalıcı olmasına yardım etmekte, hedef dilin kültürünü yansıtan özgün materyallerin kullanımı ile de öğrencinin hedef kültürle daha yakından bir bağ kurması sağlanmaktadır. U3 kodlu öğretici derste anlattığı kuralların, deyimlerin ve atasözlerinin kullanım alanlarını sosyal medyada çeşitli içeriklerle öğrencilere verdiğinde akılda kalıcılığın arttığını düşünmektedir.

Deney grubu öğrencilerinden D8 sosyal medyadaki içerikler sayesinde Türk kültürüne ait değerleri öğrendiğini, D22 ana dili Türkçe olan kişilerle konuşarak Türk kültürünü yakından tanıma imkânı bulduğunu belirtmiştir. Kör ve diğerlerine (2013, s. 278) göre de “uzaktan eğitim derslerinde animasyon, video ve simülasyon gibi etkileşime dayalı materyallerin kullanılması öğrencileri konunun içine çekmekle birlikte verilen eğitimi daha kaliteli hâle getirmektedir.” Konuyla ilgili olarak D10 sosyal medya yoluyla öğrenmenin daha keyifli ve rahat olduğunu, hem öğrendiğini hem de eğlendiğini, özellikle animasyonlu videolarla uzun süre yorulmadan ve sıkılmadan ders alabileceğini; D36 dil öğretiminin sadece kitaplarla olmayacağını, sosyal medya ile de yapılması gerektiğini, video ve animasyonların öğrenmeyi zevkli hâle getirdiğini söylemiştir.

Yabancılara Türkçe öğretirken kişiye Türk dili ve kültürü hakkında yeteri kadar bilgi verilmesi gerekmektedir. Dili severek öğrenen yabancılar Türkiye’nin birer kültür elçisi hâline geleceği için dili zorlaştırmadan ve öğrencilere sevdirek öğretmek çok önemlidir (Barın, 2003, s. 312-313). Öğretim süreçlerinde kültürel unsurları bir bağlam içerisinde ve öğrenciyi sıkmadan vermek gerekir. Dil öğrenme ortamları yapaydır ve dilin doğal kullanım ortamlarının öğrencilerle paylaşılması her zaman mümkün olmamaktadır. Sosyal medyadaki içerikler öğrenciler için önemli bir kaynaktır.

Üniversite okumak amacıyla Türkiye’ye gelmiş ve TÖMER’lerde ikinci dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin dil öğrenme motivasyonları daha yüksektir. Bu öğrenciler Türkiye’de hedef dile maruz kalarak dil öğrendikleri için Türkçelerini kolaylıkla geliştirme imkânına da sahiptir. Türkiye’nin farklı şehirlerinde, farklı ders materyalleri ile dil öğrenme süreçlerini tamamlayan öğrencilerin sürecin sonunda üniversitelerde bir programa kayıt olacak yeterliliğe ulaştıkları düşünülmektedir. Dolayısıyla öğretim bileşenlerindeki farklılıklardan her biri Türkiye’de Türkçe öğretimi için söz konusu olduğundan daha fazla Türkiye dışında fark yaratıcı olabilmektedir. Hedef dilin ana dili olarak konuşulmadığı Türkiye dışındaki merkezlerde Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenler arasında homojen sınıflar oluşturmak oldukça zordur. Bu durum bireyselleştirilmiş çalışma olanakları sunan teknoloji destekli dil öğrenme araçlarını çok daha önemli hâle getirmektedir (Durmuş, 2019, s. 100-101). Birinci’ye (2020, s. 369) göre de özellikle Türkiye dışında yabancılara Türkçe öğretilen kurumlarda bilişim teknolojilerine duyulan ihtiyaç daha fazladır. Bu öğrenciler hedef dilleri olan Türkçeyle

yalnızca sınıf ortamında karşılaşmaktadır. Araştırmacı bu nedenle özellikle Türkiye dışındaki Türkçe kursları için uygulamalar geliştirilmesi, öğreticilerin Web araçlarından daha çok faydalanması ve öğrencilerin bu araçları kullanmaya teşvik edilmesi gerektiğini ifade etmektedir. Bu açıdan bakıldığında uygulama merkezleri arasında yer alan Yunus Emre Enstitüsünde Türkçeyi yabancı dil olarak öğretirken sosyal medyadan yararlanmanın daha önemli olduğu ortaya çıkmaktadır. Araştırma kapsamında elde edilen nicel verilere göre öğrencilerin yazma başarılarında ve yazma becerisi öz yeterliliklerinde Türkçe öğrenilen kuruma ya da Türkiye içinde veya Türkiye dışında dil öğrenme durumlarına göre herhangi bir anlamlı farklılık yoktur. Fakat bununla birlikte Bosna Hersek'te Türkçe öğrenen deney grubu öğrencileri gerçekleştirilen odak grup görüşmesinde Türkiye dışında yaşadıkları için Türkçeyle sadece sınıfta karşılaştıklarını, yürütülen deneyde kullanılan sosyal medya etkinliklerinin bu bağlamda çok yararlı olduğunu, etkinlikler sayesinde öz güven kazandıklarını belirtmiş ve Türkçeyi ana dili olarak konuşanlarla yazışmanın Türkçelerini geliştirdiğine vurgu yapmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme formu ile toplanan nitel verilere göre de Bosna Hersek'teki öğrenciler Türkçe öğrenim süreçlerinde sosyal medyadan daha çok yararlanmak istemektedir. Öğrenciler özellikle Türklerle konuşarak ve yazışarak pratik yapmanın onlar için çok faydalı olduğunu, bu sayede dili doğal ortamda kullanma imkânı bulduklarını dile getirmektedir. Dolayısıyla özellikle Türkçeyi yabancı dil olarak Türkiye dışında öğreteceklerin kendilerini bu anlamda geliştirmesi ve derslerinde başta sosyal medya araçları olmak üzere tüm Web 2.0 araçlarını kullanması gerekmektedir.

Dil öğretiminde sosyal medya kullanımının olumlu yönleri çoğunlukta olmakla birlikte birtakım olumsuz yönleri de bulunmaktadır. Zaidieh'e (2012, s. 20) göre kişisel gizliliğin sağlanması, gerçek arkadaşlıkların kurulması, sosyal medya etkinliklerine öğrencilerin zaman ayırması ve öğretim sürecinde yanlış anlaşılmaların yaşanması sosyal ağlar aracılığıyla gerçekleştirilen eğitimlerde en sık karşılaşılan sorunlar olarak dikkat çekmektedir. Deney grubu öğrencilerinden D27 sosyal medyayı kullanırken yeni arkadaşlarla tanışmanın iyi bir şey olduğunu, bunun dil becerilerini ilerletmeye faydası olacağını fakat yeni tanıştıkları kişinin gerçekte kim olduğunu asla bilemeyeceklerini ve dolayısıyla o kişilere güvenemeyeceklerini belirtmiştir. Yine D29 kişisel bilgilerinin sosyal medyada erişime açık olduğunu ve bunun kendisini rahatsız ettiğini ifade etmiştir. Çelik (2018, s. 473) sosyal çevre, iletişim, zaman ve kaynak problemleri ile

yanlış bilgi edinmeyi öğrencilerin dil öğrenimi sırasında karşılaştıkları sorunlar olarak ifade etmiştir.

Öğrenci ve öğretici görüşlerinden hareketle tespit edilen dil öğretiminde sosyal medya kullanımının olumsuz yönleri şu şekildedir:

- Bağımlılık yapma,
- Yanlış bilgi sunma,
- Teknik aksaklıklar,
- Denetlemenin zor olması,
- Zaman kaybına neden olma,
- Öğrencilerin odaklanma sorunları,
- Anında dönüt vermenin zor olması,
- Öğreticiler için ön hazırlık gerektirme,
- Dil becerilerinin eşit şekilde gelişmemesi.

Araştırma kapsamında deney grubu öğrencilerine sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanımının olumsuz yönleri sorulduğunda öğrenciler, sosyal medyada çok fazla içerik olduğunu ve bu nedenle zaman zaman etkinliklere odaklanmakta zorlandıklarını, dikkatlerinin dağıldığını, dil becerilerinin eşit düzeyde gelişmediğini, sosyal medyadaki yazı dilinin resmî yazıdan ayrılan yönleri olduğunda bunun yazmalarını olumsuz etkilediğini, sosyal medyadaki konuşmaların günlük hayatı yansıttığını ve dolayısıyla akademik dil öğrenimine katkı sağlamadığını dile getirmiştir.

Sosyal medyada bireyler birbirlerini etkilemekte, arkadaşlarının yazdıklarını taklit etmekte, bu nedenle ortaya yeni yazım şekilleri çıkmaktadır. İnsanlar bu türde yazım kurallarına dikkat etmemekte, özensiz yazmaktadır. Yazımlardaki farklılıklar iletişim süreçlerini olumsuz etkilemekte, zaman içerisinde dillerin kuralları bozulduğu için diller yozlaşmaktadır (Aslan vd., 2012, s. 35-36). Deney grubu öğrencilerinden D13 çok fazla kısa mesaj yazdıklarında sıklıkla kısaltma kullanacaklarını ve resmî Türkçedeki yazma alışkanlıklarının bozulacağını; D32 ise sosyal medyadaki konuşma ve tartışmaların günlük hayatla ilgili olduğunu ve yüzeysel kaldığını, sosyal medyanın sık kullanılan kelimeleri ve yaygın kullanımları öğreteceğini ancak bu yolla öğrenenlerin makaleleri, edebî eserleri ve bilimsel kitapları anlamayacağını belirtmiştir.

Öğrenciler, yüz yüze eğitimde olduğu gibi uzaktan eğitim ortamlarında da aynı performansı sergilemelerine ve uzaktan eğitimin sunduğu esneklik ve rahatlığı takdir etmelerine rağmen, genellikle geleneksel sınıf ortamını tercih etmektedir (Schlosser & Anderson, 1994, s. 28). Benzer bir durum bu araştırmada da ortaya çıkmıştır. Deney grubu öğrencileri sosyal medyanın esnekliğinden ve kullanım rahatlığından genel olarak memnunken diğer yandan bazı öğrenciler yüz yüze eğitimdeki yazma çalışmalarında daha başarılı olacaklarını dile getirmiştir. D6 sınıftaki etkinliklerde kâğıt ve kalem kullandığını ve bu nedenle öğrendiklerinin daha kalıcı olduğunu, D7 sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanımının hiç dezavantajı olmadığını fakat yüzde 100 sınıf ortamındaki öğrenim gibi de olmayacağını, D13 sınıfta kendisini daha rahat ifade ettiğini, D20 uygulama sürecinde hiçbir sorunla karşılaşmadığını ama sınıfta daha rahat öğrendiğini ve D33 sınıfta yoğunlaştığı kadar sosyal medyada yoğunlaşmadığını belirtmiştir. Uzaktan eğitim, örgün eğitim sistemlerine bir alternatiftir. Fakat sosyal medya araçlarının dil öğretiminde kullanımı örgün veya uzaktan öğretime bir alternatif değildir. Burada sosyal medya araçları uzaktan ve yüz yüze öğretime destekleyici birer unsur olmalıdır. “Geleneksel ve uzaktan eğitimin çeşitli modellerini birleştiren ve teknolojinin bütün çeşitlerinden yararlanan bir eğitim yaklaşımı” (Usta, 2007, s. 28) olan harmanlanmış öğrenmeden yabancılara Türkçe öğretirken yararlanmak ve bu durumu dili öğrenenlere doğru şekilde açıklamak çok önemlidir. Bu sayede öğrencilerin sosyal medya araçlarıyla öğrenimi diğerleriyle kıyaslamasının önüne geçilecek ve öğrenciler sosyal medya etkinliklerinden en iyi şekilde yararlanacaktır.

Dil öğretiminde sosyal medya kullanımının olumsuz yönleriyle ilgili olarak öğretmenler sosyal medyada bazen bağlantı sorunları yaşandığını, öğrencilerin ödevlerini internetten kopyalayıp kendileri yapmış gibi yolladıklarını, öğrencilere anında dönüt vermenin her zaman mümkün olmadığını ve öğrencilerin dikkatlerinin kolaylıkla dağıldığını ifade etmiştir.

Sosyal medyanın dil öğretim süreçlerinde kullanımından öğretmenlerin memnun olup olmadıkları kendilerine sorulduğunda öğretmenlerin tamamı deney uygulamasından memnun olduklarını dile getirmiştir. U1 bazı etkinliklerin sıkıcı olduğunu ama genel itibarıyla süreçten memnun kaldığını, “Minik Kalplerin Rıza Abisi” gibi içeriklerin artırılması gerektiğini; U3 seçilen içeriklerin öğrenci düzeyine uygun olduğunu, etkinliklerin öğrenci-öğretici etkileşimini artırdığını; U5 başlangıçta yazım ve

noktalama hatalarının fazla olduğunu fakat süreç sonunda bu hataların minimuma indiğini belirtmiştir.

Öğrencilerin yazmalarını takdir etmek ve uygun pekiştireçler vermek önemlidir. Çünkü öğrencilerin kendilerini başarısız olarak algılamaları, yazmadan soğumalarına neden olabilir. Öğrencilerin dikkatleri dağınık, hevesleri kaçır ve öğrenmeden uzaklaşırlar (Barın, 2006, s. 22). Uygulama sürecinde öğreticilerin gruptaki yazmalara sıklıkla olumlu pekiştireç verdiği ve öğrencileri cesaretlendirmeye çalıştığı görülmüştür. Öğrenciler uygulama öncesinde yazarken hata yapmaktan korktuklarını, bu durumun yazmalarını olumsuz etkilediğini; WhatsApp etkinliklerindeki öğretici pekiştireçleri sayesinde bu korkularını yendiklerini belirtmiştir. Bununla birlikte başarısız olduklarında öğrencilere sürekli olarak olumlu pekiştireç vermek de doğru değildir. Araştırmanın nitel veri bölümünde D10 kodlu öğrenci öğreticilerin sürekli olarak kendilerini teşvik etmek amacıyla güzel şeyler söylediğini fakat çok fazla hata yaptığında bu pekiştireçlerin gerçeği yansıtmadığını ve geri dönütlerin daha gerçekçi olması gerektiğini belirtmiştir.

Yüz yüze eğitimde öğretmenler akran değerlendirmesine başvuruyorlarsa öğrenciler diğerlerinin yazdıklarını okumazlar. Sınıf içi uygulamalarda genellikle yazma etkinliği sonrasında öğretici yazma kâğıtlarını toplar, değerlendirir ve bir sonraki ders kâğıtları sahiplerine teslim eder. Böylece her öğrenci yalnızca kendi kâğıdını görür. Sosyal medya üzerinden gerçekleştirilen yazma etkinliklerinde öğrenciler yazma görevlerini bitirdikten sonra yazılarını WhatsApp gruplarına göndermiştir. Dolayısıyla etkinlik sırasında öğrenciler hem kendileri yazma görevini gerçekleştirmiş hem de gruptaki tüm arkadaşlarının yazılarını ve öğreticiden gelen dönütleri görme imkânı bulmuştur. Bu da öğrencilerin sık yapılan yazma hatalarını görmesine yardımcı olmuş, öğrencilerin aynı hataları tekrar tekrar yapmamasını sağlamıştır. Deney grubu öğrencilerinden D17 arkadaşlarının yazdıklarını okumayı çok sevdiğini ve onlardan çok şey öğrendiğini, deney grubu öğretmenlerinden U3 öğrencilerinin arkadaşlarının hatalarını görerek aynı hataları yapmamaya gayret ettiklerini dile getirmiştir. Barın'a (2006, s. 27) göre de, yazma çalışmaları sonrasında her öğrenci yazma kâğıdını bir arkadaşına vermelidir ve öğrenciler önce arkadaşlarının yanlışlarını bulmayı denemelidir. Bu sayede öğrenciler öz denetim becerisi kazanacaktır.

Yazmada; duygu, düşünce ve tasarılar ağır basmaktadır. Öğrencilerin ilgi duymadığı ve hayal güçlerini yansıtmayan konularda yazmalarını sınamak doğru değildir. Öğreticiler, sadece bir konu veya atasözü verip öğrenciden onunla ilgili bir kompozisyon yazmasını istememelidir. Bu tip etkinlikler öğrenciyi yazmadan soğutmaktadır (Barın, 2006, s. 28). “Öğrencilerin sınıf içi veya sınıf dışı yazma görevlerini yerine getirirken ele aldıkları, özellikle yaratıcı yazmayı gerektiren konuların anlamlı, hedef dilin gerçek iletişim ortamlarında, dolayısıyla onların gerçek hayatlarında kullanabilecekleri türden içerik oluşturması önemli ve gereklidir.” (Durmuş, 2013b, 216-217). Unutulmamalıdır ki öğrencilerin yaşadıkları olaylar ve ilgilendikleri konular en iyi yazma ve konuşma konuları olacaktır (Kavcar vd., 2016, s. 84). Sadece soyut bir konu verip bu konuda yazma çalışması yapmak yerine gösterilen bir resim veya videodan hareketle yazma çalışmaları gerçekleştirilmelidir. Öğrenciyi teşvik edecek ve hayal gücünü kullanmasını sağlayacak içeriklerle öğrenciye yazma görevi verilmelidir (Günday, 2015, s. 189). Öğrencilere verilecek yazma görevleri öncelikle onların mevcut bilgileri ile yapabilecekleri düzeyde olmalı, ele alınan konular ortak yürütülen çalışmalarda sınıfın bir kısmını güdülerken diğer kısmını dışarıda bırakmamalıdır. Öğrenciler genellikle ilgi duydukları alanlarda derslere daha fazla ilgi göstermektedir. Örneğin erkekler futbol ve araba; kadınlar yemek ve alışveriş gibi konularda daha fazla derse katılmaktadır (Durmuş, 2013b, s. 218). Araştırma kapsamında hazırlanan yazma etkinliklerinde bu hususlara dikkat edilmiştir. Öğrencilere önce video, fotoğraf, haber metni vb. öğrencilerin tamamının ilgisini çekecek güncel konularda içerikler verilmiş, daha sonra yazmaları istenmiştir.

Deney grubu öğrencileri uygulama sürecinde 6 YouTube ve 6 WhatsApp etkinliği tamamlamıştır. YouTube etkinlikleri sitedeki mevcut video içeriklerden, WhatsApp etkinlikleri ise fotoğraf, gazete yazısı, video ve internet sitesi linklerinden oluşmaktadır. Öğrenciler yazma etkinliklerinin tamamını WhatsApp uygulaması üzerinden gerçekleştirmiştir. Uygulama sonunda öğrencilere deney sürecinde gerçekleştirdikleri yazma etkinlikleri ile yüz yüze eğitimdekilerin farkı sorulmuştur. Elde edilen verilere göre öğrencilerden 9’u iki uygulama arasında fark olmadığını, 9’u yüz yüze eğitimdeki etkinliklerin daha faydalı olduğunu, 19’u ise sosyal medya araçları ile yazmanın kendisini daha çok geliştirdiğini düşünmektedir. Konuyla ilgili D10 kodlu öğrencinin görüşleri şu şekildedir:

Yüz yüze eğitimdeki etkinliklerle sosyal medyadakiler arasında çok fark vardı aslında. Biz B1 düzeyini bitirdikten sonra TÖMER'e gitmemeye başladık. O zaman bize konunun uzunluğu ve önemi bakımından çok basit görevler veriliyordu. WhatsApp'ta yaptığımız etkinlikler ise daha üst düzey etkinliklerdi. Bize yeterli zaman verildiği için, her konu hakkında daha fazla bilgiye ulaşma imkânımız vardı. Üstelik yazılarımızı öğretmenimiz anında düzeltiyordu. Yazılarımızla ilgili herhangi bir sorumuz olduğunda hemen öğretmenimize sorabiliyorduk.

D3 WhatsApp'ta diğerlerinin yazılarını okuduğunu ve bu sayede aynı hataları tekrarlamadığını, yüz yüze eğitimde böyle bir şansı olmadığını; D9 sosyal medyadaki etkinliklerin günlük hayatla ilgili olduğunu; D11 sosyal medyada farklı konularda yazdıklarını, bu konuların daha gerçekçi olduğunu ve kendisine daha çok yarar sağladığını; D15 yüz yüze eğitimin aksine sosyal medyada daha çok zamana sahip olduğunu; D18 WhatsApp'taki yazmalarda konunun şarkı, video ve makalelerle zenginleştirildiğini; D24 sosyal medya etkinliklerinde hocaların daha hızlı dönüt verdiğini; D32 sosyal medya etkinliklerinde yazmadan önce araştırmak için daha çok zamana sahip olduğunu belirtmiştir.

Yüz yüze eğitimdeki etkinliklerin daha yararlı olduğunu düşünen öğrencilerden D6 sınıftaki etkinlikleri kâğıt ve kalem kullanarak yaptığını, bu nedenle daha akılda kalıcı olduğunu; D12 sınıfta daha iyi odaklandığını; D13 soruları sınıfta hocasına daha kolay yönelttiğini, sınıfta öğretmenle konuşurken kendisini daha iyi ifade ettiğini, WhatsApp'ta iletişim kurmanın kendisini daha çok zorladığını; D14 sınıftaki derslerin daha ilginç olduğunu; D34 yüz yüze eğitimin daha avantajlı olduğunu, kâğıt tabanlı etkinliklerin daha verimli olduğunu; D37 sosyal medyadaki etkinliklerde hocanın yanında olmadığı için soruları detaylıca açıklayamadığını dile getirmiştir.

Araştırma kapsamında deney grubu öğrencilerine uygulanan yazma etkinlikleri şunlardır:

1. 7 Adımda Depreme Hazır Olmak (Video)
2. Kompozisyon Nasıl Yazılır? (Video)
3. Selvi Boylum Al Yazmalım (Video)
4. Barış Manço – Zehra (Video)

5. Korona Virüs Salgını (Video)
6. Balatlı Çocukların Rıza Abisi (Video)
7. Gelecekte Beklentim (Resim)
8. On Maddede Daha İyi Bir 2020 (Gazete Haberi)
9. Sosyal Medya (Video)
10. Korkularınla Yüzleş (Video)
11. Çalışmak ve Başarmak (Resim)
12. Uluslararası Yardım Kuruluşu Başkanlığı – Kızılay (İnternet Sitesi)

Etkinliklerden ilk 6'sı YouTube'daki hazır video içerikleridir. Sonraki 6 içerik ise resim, video ve site linklerinden oluşan WhatsApp etkinlikleridir. Araştırmada deney grubu öğrencilerine hangi içerikleri beğendikleri, hangilerini beğenmedikleri sorulmuştur. Öğrenciler YouTube (%58,5) etkinliklerini WhatsApp (%41,5) etkinliklerinden daha çok beğenmiştir. Uygulama genelinde en beğenilen etkinlik "Sosyal Medya" (%20,8) etkinliği olmuştur. Onu "Balatlı Çocukların Rıza Abisi" (%16,6), "Kompozisyon Nasıl Yazılır?" (%16,6), "Korkularınla Yüzleş" (%12,5), "7 Adımda Depreme Hazır Olmak" (%8,3) ve "Korona Virüs Salgını" (%8,3) etkinlikleri takip etmektedir. "Selvi Boylum Al Yazmalı", "Barış Manço-Zehra", "Gelecekte Beklentim" ile "Çalışmak ve Başarmak" etkinliklerini birer öğrenci beğenirken "On Maddede Daha İyi Bir 2020" ve "Uluslararası Yardım Kuruluşu Başkanlığı" etkinliklerini hiçbir öğrenci beğendiğini belirtmemiştir.

Uygulamada beğenilmeyen etkinliklerle ilgili soruya 17 öğrenci "Beğenmediğim etkinlik yok." cevabını vermiştir. Geri kalan 20 öğrenci arasındaki değerlendirilmede öğrencilerin en beğenmedikleri etkinlik "Barış Manço-Zehra" (%40) etkinliği olmuştur. Öğrenciler bu etkinliğin klasik ve eski bir şarkıdan oluştuğunu, bu konuda yazmanın kendilerini zorladığını, şarkının çok hızlı ve müzik sesinin yüksek olduğunu, şarkılarda genellikle zor kelimeler kullanıldığı için bu şarkıdaki kelimelerin de zor olduğunu belirtmiştir.

"Kompozisyon Nasıl Yazılır?", "Selvi Boylum Al Yazmalı", "Sosyal Medya" ve "Uluslararası Yardım Kuruluşu Başkanlığı" etkinlikleri ikişer; "Korona Virüs Salgını", "Gelecekte Beklentim", "On Maddede Daha İyi Bir 2020" ile "Çalışmak ve Başarmak" etkinlikleri birer öğrenci tarafından beğenilmemiştir. "7 Adımda Depreme

Hazır Olmak”, “Balatlı Çocukların Rıza Abisi” ve “Korkularıyla Yüzleş” etkinlikleri öğrencilerin tamamı tarafından beğenilmiştir.

Öğrenci ve öğretici görüşleri incelendiğinde güncel, modern, eğlenceli ve hedef kitleye hitap eden etkinliklerin daha çok beğenildiği görülmüştür. U1 kodlu öğretici etkinliklerden genel olarak memnun kaldığını, etkinliklerin her dönem güncellenebileceğini, örneğin pandemi sonrasında “Korona Virüs Salgını” etkinliğinin yerine farklı bir etkinliğin uygulamaya eklenebileceğini, öğrencilerin bilgi verici içerikler yerine kalplerine dokunan içeriklerden etkilendiğini, buna en güzel örneğin de “Minik Kalplerin Rıza Abisi” etkinliği olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerden D13 günlük hayata dair daha fazla etkinlik tasarlanması gerektiğini, D24 komik etkinlikler seçilmesi durumunda motivasyonlarının artacağını, D33 sosyal medya etkinliklerine görüntülü görüşmelerin de eklenmesi gerektiğini düşünmektedir.

Uygulama sonrasında öğretici ve öğrencilere süreçte karşılaşılan zorlukların ve sorunların neler olduğu sorulmuştur. Öğrencilere göre yazma problemleri, zaman kaybı, bağlantıda yaşanan aksaklıklar, odaklanmanın zor olması ve öz denetim sorunları; öğretmenlere göre ise güdülenmeyi sağlama, öğrencilere zamanında dönüt verme, yazım ve noktalama sorunları süreçte karşılaşılan sorunlar olarak dikkat çekmektedir. Öğrencilerden D3 etkinlik konuları hakkında yeterince bilgi sahibi olmadığı için yazmada sorun yaşadığını ve etkinliği tamamlamasının uzun sürdüğünü, D13 Türkçe klavyeye alışık olmadığı için yazmakta zorlandığını ve kolay yorulduğu için uzun metinler yazamadığını, D18 ana dilinde bile bazı konularda yazmanın zor olduğunu ve bu nedenle bazı etkinliklerde doğru kelimeleri bulmakta zorlandığını, D34 sosyal medyada uzun yazılar yazmanın zor olduğunu ve buna alışması için bir sürenin geçmesi gerektiğini belirtmiştir. D9 kodlu öğrenci başlarda paylaşımlarını başkaları göreceği için çekindiğini fakat bir süre sonra bu korkuyu yendiğini, D10 gerçek bir öğretim ortamında olmadığı için öz denetimini sağlamada sorun yaşadığını ve özellikle sevmediği konulardaki etkinlikleri bu nedenle sürekli olarak ertelediğini belirtmiştir. Öğreticilerden U1 öğrencileri güdülemede ve onlara ulaşmada zaman zaman sorun yaşadığını, U5 öğrencilerin sınıf ortamında olmadıkları için takiplerinin zor olduğunu, U4 uygulamalar sırasında öğrencilere anında dönüt vermekte zorlandığını, U2 öğrencilerin kendilerine verilen sürede etkinliği tamamlamadığını, U3 öğrencileri motive etmenin bazen zor olduğunu ifade etmiştir. Öğretici ve öğrencilerin sorun

olarak gördükleri durumlardan bazıları sosyal medyanın olumsuz yönleri başlığı altında da ele alınmıştır.

U2 kodlu öğretici gerçekleştirilen odak grup görüşmesinde kendisinin İngilizce öğrenirken YouTube'dan çok yararlandığını, videoların belli bir sistem içerisinde sırayla kullanıcılara sunulduğunu fakat yabancılara Türkçe öğretimi için hazırlanan kanallarda bir karmaşanın hâkim olduğunu, kanal sahiplerinin içerikleri üretirken belirli bir düzen izlemediklerini, bunun da sistemli şekilde dil öğrenmek veya öğretmek isteyenler için dezavantaj olduğunu dile getirmiştir. Aynı görüşmede U5 kodlu öğretici kendisinin uzun yıllardır yabancılara Türkçe öğrettiğini, yeni başlayan meslektaşlarından sık sık sorular aldığını, bu nedenle YouTube'da öğretmenler için akademik videoların da olması gerektiğini belirtmiştir. D23 kodlu öğrenci ise korona virüs nedeniyle uzaktan eğitim aldıklarını, uzaktan eğitim derslerinin video kayıtlarının YouTube'da olmasının onlar için çok yararlı olacağını ifade etmiştir.

Araştırma kapsamında toplanan öğretici ve öğrenci görüşleri YouTube platformunda gerek öğrencilere gerekse öğretmenlere yönelik içeriklerin hazırlanması ihtiyacını ortaya çıkarmıştır. İhtiyaçtan hareketle akademik seminerler (EK 39), A1 düzeyinde kendi kendine Türkçe öğrenimi (EK 40), uzaktan Türkçe öğretimi (EK 41), yabancılara Türkçe öğretenlere öneriler (EK 42) ve alanda uzun yıllar çalışan uzmanların tecrübelerini yeni başlayanlara aktarmaya yönelik söyleşiler (EK 43) ile ilgili videolar araştırmacı tarafından hazırlanmış, "Önder Çangal" YouTube kanalında yayınlanmış ve oynatma listeleri oluşturulmuştur. Hazırlanan içerikler bu tez çalışmasının çıktıları olarak önem arz etmektedir.

Dil öğretiminin her bağlamında ek çalışmalar, ödev takibi, geri bildirimler gibi konularda özel dil öğretim platformlarından sıklıkla yararlanılmaktadır. Teknolojik araçların insan hayatındaki yeri ve işlevleri bu derece hızlı artarken dil öğretim faaliyetlerinin bu araçlardan yararlanmaması söz konusu olmamalıdır (Durmuş, 2019, s. 101). "Dil öğrenimi, çağdaş bilimsel ve teknolojik araçların ışığında gerçekleştirilmesi gereken bir süreci içerdiğinden her türlü dil becerisinin kazandırılmasında bilimsel ve teknolojik gelişmeler eğitim sürecine dâhil edilmelidir." (Altunkaya vd., 2018, s. 391). Öğreticilerin özellikle ders dışı süreçlerde öğretimi destekleyici faaliyetlerle ilgili kendilerini geliştirmeleri, dil öğretim süreçlerine katkı sağlayacaktır.

Öğreticilere “Sonraki süreçlerde öğrencilerin yazma becerilerini geliştirmek için sosyal medyayı kullanacak mısınız?” sorusu yöneltildiğinde öğretmenlerden 4’ü “Evet”, 1’i “Hayır” cevabı vermiştir. U2 sosyal medya etkinliklerinin bu derece etkili olacağını başlangıçta düşünmediğini ama öğrencilerin ilgisini çekebildiğinde ortaya güzel sonuçlar çıktığını; U1 sosyal medya araçlarının yararlı olduğunu düşündüğünü, sonraki derslerinde sosyal medyadan yararlanacağını; U5 anında dönüt vermede sosyal medyanın çok etkili olduğunu, uygulama sayesinde öğrencilerde otokontrol mekanizmasının geliştiğini; U3 sınıfta cevaplayamadıkları soruları sosyal medyada cevaplandırabildiklerini, derste anlatılan kuralların kullanım alanlarını sosyal medya içerikleriyle öğrencilere gösterebileceklerini ve değişen dünyaya ayak uydurmaları gerektiğini belirtmiştir. U4 ise sosyal medyanın bire bir derslerde kullanılabileceğini, kalabalık sınıflarda ise takibinin zor olacağını düşünmekte ve bu nedenle sonraki derslerinde sosyal medyadan yararlanmayacağını ifade etmektedir.

Sosyal medya araçlarında öğrencilerin takip edilmesi zor olsa da gerçekleştirilecek çalışmalarla bireylerin sosyal medyayı kullanma alışkanlıklarını değiştirmek ve platformların bilinçli şekilde kullanılması konusunda onlara farkındalık kazandırmak mümkündür. Sosyal medya ile ilgili okullarda, devlet kurumlarında, özel sektörde ve medya platformlarında bilgilendirici program ve etkinliklerin yapılması ve insanlarda bir bilinç oluşturulması sosyal medyanın dil öğretimi süreçlerindeki olumsuz etkilerini en aza indirecektir (Aslan vd., 2012, s. 36).

Tüm dünyayı saran COVID-19 ülkelerin uzaktan eğitime yönelmesine neden olmuştur. Uzaktan eğitim sistemleri geleneksel öğretmenlik anlayışını değiştirmekte ve öğretmenlere yeni bir rol biçmektedir. Bu yeni sistemle birlikte öğreticinin yalnızca kendi alanında uzman olması yeterli değildir. Öğreticinin aynı zamanda öğretim süreçleriyle eş güdümlü olarak teknolojik araçları kullanması gerekmektedir (Türkiye Ulusal Enformasyon Altyapısı Proje Ofisi, 1998, s. 7). Geleneksel öğrenme yöntemlerini benimsemiş öğretmenlerin bu alışkanlıklarını yavaş yavaş değiştirmesi, zamanla modern dil öğretim yöntemlerine ve araçlarına yönelmesi gerekmektedir. “Geleneksel eğitim yaklaşımlarının yetersiz kaldığı bilginin hızla yenilenerek üretildiği çağımızda birey ve toplumun geleceği, bilgiyi kullanma ve üretme becerilerine bağlı bulunmaktadır.” (Baki ve Karakuş, 2012, s. 10).

Yabancılara Türkçe öğretimi alanında farklı üniversitelerin yüksek lisans ve doktora programları bulunmakla birlikte lisans düzeyinde eğitim veren bölümler henüz açılmamıştır. Bu alanda çalışan öğretmenler daha çok üniversitelerin Türkçe Öğretmenliği, Türk Dili ve Edebiyatı, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği, Çağdaş Türk Lehçeleri, Dil Bilim vb. bölümlerinden mezun olan kişilerdir. Yabancılara Türkçe öğretecek kurumlar da yeni öğretmenler görevlendirmek istediklerinde adayların bu alanlardan birinden mezun olmasını ve yabancılara Türkçe öğretimi sertifikasına sahip olmalarını şart koşturmaktadır. Birinci'ye (2019, s. 184-185) göre eğitim fakültelerinde verilen bilişim teknolojileri dersleri öğretmen adaylarına yeteri kadar fayda sağlamamakta, düzenlenen yabancılara Türkçe öğretimi sertifika programları öğretmenlerin bilişim teknolojileri öz yeterlik algı düzeylerini etkilememektedir. Bu nedenle öğretmenlere pratik yapma imkânının sağlanması, lisansüstü eğitim programlarında bilişim teknolojileri derslerinin içeriklerinin gözden geçirilmesi, teknolojik araçların öğretime entegrasyonu konusunda teorik ve pratiğe yönelik uygulamalar yapılması gerekmektedir.

YÖK koordinasyonunda hazırlanan ve 16 Mayıs 2018 tarihinde tanıtılan *Yeni Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarında* “sosyal medya” kavramı, “Medya Okuryazarlığı”, “Sosyal Bilgilerde Bilişim Teknolojileri”, “Sosyal Medya ve Sosyoloji” ve “Bilişim Etiği ve Güvenliği” olmak üzere dört farklı ders ile içerik olarak lisans programlarına girmiştir. Fakat mevcut programda bu dersler tüm öğretmenlik alanlarına tanımlanmamıştır. Sosyal medyanın öğretim süreçlerinde kullanımına yönelik ders içeriklerinin tüm öğretmenlik alanları için düzenlenmesi, öğretmenlik adaylarının henüz mesleğe başlamadan kendilerini bu alanda geliştirmesi gerekmektedir. Öğretmenlerin dil öğretiminde Web 2.0 araçlarından ve sosyal ağlardan yararlanabilmeleri için kendilerini geliştirmeleri çok önemlidir.

Sosyal ağların sunduğu potansiyel, teknoloji okuryazarı olan öğretmenleri heyecanlandırmaktadır. Sosyal ağlar ve benzeri Web tabanlı sistemler başta olmak üzere çeşitli öğretim teknolojilerini kullanma, öğretim etkinlikleri sırasında ortaya çıkabilecek sorunları çözme, farklı donanım ve yazılımları kullanma öğretim teknolojilerinin temelinde yer almaktadır (Sarıçoban ve Bakla, s. 73). Barın ve arkadaşları (2017, s. 87) yabancılara Türkçe öğreteceklerin teknolojik kaynakları kullanabilme yeterliliğine sahip

olmaları gerektiğini ifade etmiş ve öğretmenlerin teknoloji kullanımına yönelik performans göstergelerini üçe ayırmıştır:

Tablo 85. *Yabancılara Türkçe Öğreteceklerin Teknolojik Kaynakları Kullanabilme Yeterlilikleri*

Yeterlilik Alanı	Yabancılara Türkçe Öğretimi Süreçlerini Planlama ve Hazırlama		
Yeterlilik	Performans Göstergeleri		
	A1	A2	A3
Yabancılara Türkçe öğretiminde teknolojik kaynakları kullanabilme	Öğrenmenin daha etkin ve kalıcı gerçekleşebilmesi için teknolojik kaynaklardan yararlanır.	Yabancılara Türkçe öğretiminde kullanılacak yazılımları ve internet kaynaklarını takip eder.	Hedef kitlenin yabancılara Türkçe öğretiminde ihtiyaç duyduğu teknolojik kaynakları dil öğretimine uygunluğu bakımından değerlendirerek etkin kullanılmalarını sağlar.
	Hedef kitleyi teknolojik kaynaklara erişim için teşvik eder ve kendisi öğrencilere örnek olur.	Dil öğretilen kurumunun olanakları dâhilinde hedef kitlenin teknolojik kaynaklardan yararlanabileceği eğitim ortamları oluşturur ve bu kaynaklara eşit erişimlerini sağlar.	

Barın vd., 2017, s. 87

Yabancılara Türkçe öğreteceklerin öğretim teknolojileri üzerine farkındalıklarını geliştirmeleri, dil öğretim süreçlerinde teknolojik araçlardan yararlanmaları, pedagojik portföylerini genişletmeleri, bir öğrenme topluluğu aracılığıyla aktif öğrenmeyi teşvik etmeleri, sosyal ağlar aracılığıyla öğrenme toplulukları kurmaları gerekmektedir. Öğretmen adaylarının sınıflarda sosyal ağların kullanımını görmeleri ve tecrübe etmeleri için fırsatlar yaratılarak öğretmen hazırlık programları geliştirilmelidir (Munoz & Towner, 2009, s. 9-10).

Haberleşme, insan ilişkilerinin vazgeçilmez bir parçasıdır. Bilgisayar ve haberleşme teknolojilerinin birleşmesi ve internet kullanımının artması ile insanlar arası ilişkiler kolaylaşmış, iletişim ağları çeşitlenmiştir. Fakat bu durum toplumlar arasında anlaşma sağlamak için dilin vazgeçilmez bir araç olduğu gerçeğini bir kez daha ortaya çıkarmıştır. Dilin kültürün aktarımında önemli bir araç olması nedeniyle teknoloji sahibi ülkeler kendi dillerini dünya dili yapabilmek için yoğun bir mücadele içerisine girmiştir. Dolayısıyla 21. yüzyılda bir toplumun ayakta kalması ve kültürünü yaşatması için dilini

başka milletlere öğretmesi en temel unsurlardan biri hâline gelmiştir (Yalçın, 2006, s. 18). “Bir dilin ana dil olarak konuşulduğu ülke vatandaşları dışında bir kitle tarafından öğrenilme talepleri belirli siyasi, ekonomik, sosyal etkenlerin sonucunda ortaya çıkmaktadır.” (Durmuş, 2013a, s. 209-210). Türkçenin yabancılara öğretimi son yıllarda önem kazanmış; dünyanın farklı ülkelerinden insanlar Türkiye’de yükseköğrenim görme, Türk kurum ve kuruluşlarında çalışma, Türkiye’de yaşama, turist olarak Türkiye’yi ziyaret etme, Türkiye’de yaşayan dost ve akrabalarıyla Türkçe iletişim kurma gibi farklı amaçlarla Türkçe öğrenmeye başlamıştır (Çalışkan ve Çangal, 2013; Aydın, 2014; Boylu ve Çangal, 2014; Başar ve Akbulut, 2016; Jilta, 2016; Adıyaman vd., 2016; Akbaş, 2018; Sürmeli, 2018). Türkçe öğrenmeye olan ilginin artması beraberinde bu ihtiyacın giderilmesi gereğini doğurmuş; gerek Türkiye içinde gerekse Türkiye dışında çeşitli kurum ve kuruluşlar aracılığıyla Türkçenin yabancılara öğretimine yönelik kurslar düzenlenmeye ve projeler yürütülmeye başlamıştır. Bugün Türkiye içindeki üniversitelere bağlı Türkçe öğretim merkezlerinde her yıl on binlerce öğrenci yükseköğrenime hazırlık amacıyla Türkçe öğrenmekte, dünyanın farklı ülkelerinde Yunus Emre Enstitüsü, Türkiye Maarif Vakfı gibi kurumlarımız Türk dilini ve kültürünü tanıtan faaliyetler gerçekleştirmektedir. Pandemi sonrası dönemde uzaktan eğitim sistemlerinin yaygınlaşması ile birlikte farklı ülkelere insanlar uzaktan eğitim sistemleri üzerinden Türkçe kurslarına katılmayı talep etmeye başlamış, Yunus Emre Enstitüsü bu talebe cevap verebilmek için Yunus Emre Enstitüsü Dijital Kültür Merkezini açmıştır. Açılan merkez sayesinde Enstitü 25 yeni ülkede Türkçe kursları düzenlemeye başlamıştır. Uzaktan eğitim şeklinde açılan Türkçe kursları ile 15 bin yeni öğrenciye Türkçe öğrenme imkânı sunan Enstitü, COVID-19 salgını başladığından beri dijital etkileşime verdiği önem ve gerçekleştirilen çevrim içi etkinlikler sayesinde 3 milyondan fazla insana ulaşmıştır (Anadolu Ajansı). Yapılan çalışmalar dil politikası geliştirme ve yabancılara Türkçe öğretimini devlet politikası hâline getirmek için çok önemlidir. Yürütülecek çalışmalarla Türkçenin dünya dili olması ve dünya genelinde Türkçe konuşan kişi sayısının artması mümkün olacaktır.

ÖNERİLER

1. Öğretici geleneksel anlayışları bırakıp modern dil öğrenme sistemlerine uyum sağlamalı, öğrencilere rehberlik etmeli, Web 2.0 araçlarını okul dışı öğrenme süreçlerine uyarlamalı, öğretimi sınıf içi etkinliklerle sınırlandırmamalı, dil öğretim süreçlerinde öğrenmeyi desteklemek amacıyla sosyal medya araçlarına yer vermelidir.
2. Sosyal medya araçlarından hangilerinin nasıl kullanılacağı önceden planlanmalı, araçlardaki otantik içerikler tespit edilmeli, bu içeriklerin yetersiz kalması durumunda öğretici dil seviyesine ve kazanımlara uygun özgün içerikler tasarlamalıdır.
3. Sosyal medya araçlarının yüz yüze ve uzaktan eğitim sistemlerine bir alternatif olmadığı ve bu araçların öğretimi desteklemek amacıyla kullanılması gerektiği unutulmamalı, öğrencilere bu durum doğru şekilde açıklanmalıdır.
4. Yüz yüze ve uzaktan eğitim süreçlerinde kullanılan araçların yetersiz kaldığı, öğrencilerin derslere gereken ilgiyi göstermediği durumlarda sosyal medyanın gücünden yararlanılmalıdır.
5. Ders dışı süreçlerde ek çalışma yaptırma, materyal paylaşma, iletişim kurma, öğrencilerin soru ve sorunlarına çözüm bulma gibi amaçlarla sosyal medya araçlarından yararlanılmalı; öğretmenler meslektaşlarını ve öğrencilerini sosyal medyayı eğitim amaçlı kullanmaya teşvik etmelidir.
6. Yabancılara Türkçe öğreten ama sosyal medyayı kullanmayanlar sosyal medya araçlarına üye olmalı, bu platformları kullanarak yabancılara Türkçe öğretimine yönelik gelişmeleri takip etmelidir.
7. Yabancılara Türkçe öğreten ve teknolojiye ilgi duyanlar YouTube, Instagram, Twitter vb. araçlarda hesap açmalı, özgün içerikler hazırlayarak dil öğretimi alanına katkı sağlamalıdır.
8. Yabancı ve ikinci dil olarak Türkçe öğretimine yönelik içerik paylaşan kanal, sayfa ve gruplar öğrencilerle paylaşılmalıdır.

9. Türk kültürünü, gelenek ve göreneklerini anlatan içerikler öğretici tarafından tespit edilmeli ve öğrencilerle paylaşılmalıdır.
10. Öğreticiler paylaşacakları ders içerikleri için etiketler (hashtag) belirlemeli, sosyal medya gruplarında içerik paylaşırken bu etiketleri kullanmalıdır.
11. Sosyal medya araçları üzerinden kullanılmak üzere tasarlanan etkinlikler akıllı telefonlar ve tabletler üzerinden de kullanılabilir olmalıdır.
12. Öğretmen Yetiştirme Lisans Programlarındaki dersler yeniden gözden geçirilmeli, yeni teknolojiler ve araçlar müfredata eklenmeli, sosyal medyanın öğretim süreçlerinde etkin kullanımına yönelik dersler tüm alanlar için lisans programlarındaki yerini almalıdır.
13. Öğretim teknolojileriyle alakalı ders almayan öğretmenler için hizmet içi eğitim programları düzenlenmeli, bu kişilerin kendilerini geliştirmeleri sağlanmalıdır.
14. Sertifika programlarının içerikleri gözden geçirilmeli, ortak hedefler belirlenmeli, bilişim teknolojileri alanında dersler teorik ve pratik olarak planlanarak programlara dâhil edilmelidir.
15. Yazma çalışmalarında öğrenci daima öğretimin merkezinde olmalı, öğretmenler bu aşamada öğrenci gruplarının dinî, millî, sosyokültürel vb. hassasiyetlerine dikkat etmeli, herhangi bir grubu incitecek yaklaşımlar sergilemekten kaçınmalıdır.
16. Yazma çalışmaları teknolojik araçlarla desteklenmeli; e-posta, SMS, anlık mesajlar kullanılarak öğrencilere yazma etkinlikleri yaptırılmalıdır.
17. Öğrencilerin cinsiyet, yaş, ülke vb. değişkenleri dikkate alınarak tüm sınıfı güdüleyecek ve tamamını yazmaya karşı motive edecek güncel konular seçilmelidir.
18. Yazma etkinliklerinde öğrenci hataları anında düzeltilmeli, öğrenciler yanlışlarını anında görüp doğrusunu öğrenmelidir.
19. Yunus Emre Enstitüsü Dijital Kültür Merkezinin yürüttüğü uzaktan Türkçe öğretimi faaliyetlerine diğer Türk kurumları da destek olmalı, Türkiye dışındaki

Türkçe öğretim faaliyetleri bir üst yapı tarafından denetlenebilir ve organize edilebilir bir hâle getirilmelidir.

Sosyal Medya Araçlarının Öğretim Süreçlerinde Kullanılmasına Yönelik Öneriler

Dil öğretim süreçlerinde farklı sosyal medya araçlarından farklı şekillerde yararlanmak mümkündür. Araştırma kapsamında toplanan nitel verilere göre sırasıyla WhatsApp, YouTube, Instagram, Facebook ve Twitter hem öğrenciler hem de öğretmenler tarafından en çok kullanılan sosyal medya araçlarıdır. EbizMBA, (2020) verilerine göre de bu platformlar dünya genelinde en çok kullanılan ilk beş sosyal ağ servisi olarak dikkat çekmektedir. Yabancılara Türkçe öğretirken bu araçların nasıl kullanılabilceğine ilişkin öneriler şu şekildedir:

WhatsApp

Öğreticiler

1. Yabancılara Türkçe öğretecekler her bir sınıfı için WhatsApp grubu kurmalı, bu grubu kullanarak öğrencileriyle hem iletişim kurmalı hem de materyal paylaşmalıdır.
2. Öğrencilerin okuma ve yazma becerilerini geliştirecek etkinlikler tasarlanmalı, öğrencilerin yazmaları anında düzeltilmeli, etkinlikten hareketle güncel konularda tartışmalar gerçekleştirilmeli ve bu sayede öğrencilerin anlık yazışma becerileri geliştirilmelidir.
3. WhatsApp'ın ses kayıt özelliği ile öğrencilere ses dosyaları gönderilmeli ve onlardan ses kaydı göndermeleri istenmeli, bu şekilde öğrencilere hem dinleme hem de konuşma pratiği yaptırılmalıdır.
4. Görüntülü konuşma özelliği kullanılarak 1-8 kişi arası grup konuşmaları gerçekleştirilmeli, öğrencilerin sosyalleşmesi sağlanmalıdır.
5. WhatsApp kullanılarak dinleme ve konuşma kulüpleri düzenlenmeli, gerekmesi hâlinde konuşma sınavlarını yapmak için de WhatsApp kullanılmalıdır.

6. Öğreticiler hazırlıklı konuşma çalışmalarında öğrencilerden herhangi bir konuya hazırlanmalarını, daha sonra konuşmalarını videoya çekerek kendilerine göndermelerini istemeli; hazırlık sürecinde öğrencilerin pratik yaparak öğrendiklerini içselleştirmelerini sağlamalıdır.
7. Öğrencilere bir içerik gönderilmeli, verilen içerikten hareketle bir yazı yazmaları ve WhatsApp grubuna göndermeleri istenmeli; öğrencilerin gruptaki mesajların tamamını okuyarak arkadaşlarının hatalarını görmeleri ve aynı hataları yapmaktan kaçınmaları sağlanmalıdır.
8. Öğreticiler tüm öğrencilere iletilecek duyurular için WhatsApp'ta seviyelere göre listeler oluşturarak "toplu mesaj özelliği" kullanmalı, bu şekilde hem kendi işini kolaylaştırmalı hem de mesajın kimlere iletildiğinin gizli kalması sağlanmalıdır.
9. Öğretici gruptaki etkinlik temelli yazışmaları belli aralıklarla çıktı alarak veya PDF şeklinde öğrencileri ile paylaşmalı, bu şekilde eğitimde tekrar ilkesinden hareketle öğrencilerin içerikleri hatırlamasına yardım etmelidir.
10. Öğretici durum paylaşma özelliği ile dil öğretimine yönelik fotoğraf ve videoları kendi WhatsApp hesabında paylaşmalı, öğrenciler 24 saat boyunca paylaşılan içeriklere ulaşabilmelidir. Yine farklı platformlardaki içerikler de linkler yardımıyla durum kısmında paylaşılmalı, öğrencilerin hedef dilde türetilmiş içeriklere erişimi kolaylaştırılmalıdır.

Öğrenciler

1. Öğrenciler kendi aralarında WhatsApp grupları kurmalı, dil öğrenme amacı taşıyan kişiler bu gruba eklenmeli, sosyal medyada bulunan belge, fotoğraf, ses dosyası, video, konum vb. içerikler gruplarda paylaşılmalıdır.
2. Öğrenciler birbirleriyle hedef dilde yazışmalı ve konuşmalı, farklı dönemlerde hedef dil konuşucusu bireyler gruba dâhil edilerek bu kişilerle iletişim kurulmalı, hedef dilde pratik yapılmalıdır.

3. Öğretici dönütlerine veya önemli konular hakkındaki yazışmalara “yıldız” eklenmeli, daha sonra bu mesajlara ulaşılmak istediğinde “yıldızlı mesajlar” bölümünden erişim sağlanmalı ve öğrenilenler tekrar edilmelidir.
4. Anlamı bilinmeyen kelimeler veya kelimelerle ifade edilemeyen durumlar için emojiler kullanılmalı, bu şekilde iletişimin kopmadan sürdürülmesi sağlanmalıdır.

YouTube

Öğreticiler

1. Yabancılara Türkçe öğreten ve kendileri özgün video içerikler hazırlayanlar YouTube kanalı açmalı; hazırladıkları içerikleri ister sadece kendi öğrenci gruplarıyla ister tüm platform kullanıcılarıyla paylaşmalı; canlı yayınlarla takipçilerinin sorularına cevap vermeli; gittikleri ve gördükleri yerleri, yedikleri yemekleri vb. öğrencilerine tanıtmalıdır.
2. Öğreticiler YouTube'daki dil öğretimi ile alakalı videolardan oynatma listeleri oluşturmalı, öğrencilere yönelik videoları meslektaşlarıyla ve öğrencilere yönelik olanları kendi sınıflarıyla paylaşmalı, kullanıcılar kendileriyle paylaşılan oynatma listesi linkine tıklayıp öğretmenleri tarafından seçilen tüm videoları sırayla izleyebilmelidir.
3. Öğretici dil becerilerini geliştirecek videoları tespit etmeli, WhatsApp vb. uygulamalar üzerinden öğrencilere göndermeli, daha sonra öğrencilerin bu içeriklerden hareketle yazmasını ve konuşmasını istemelidir. Bu etkinliklerle öğrenci önce videoyu izleyip dinleme becerisini, daha sonraki üretim aşamasında da konuşma veya yazma becerisini geliştirmelidir. Yine alt yazılı videolarla öğrencinin okuma becerisi geliştirilmesine yardım edilmelidir.
4. YouTube'daki Türkçe şarkılardan düzeye uygun olanları öğrencilere gönderilmeli, bu şarkılar için çalışma kâğıtları hazırlanmalı ve öğrencilerin şarkıyı dinleyip çalışma kâğıdını doldurması istenmelidir.

5. Yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili içerik paylaşan kanallar öğretici tarafından tespit edilmeli ve öğrenciler bu kanallara abone olmaları hususunda teşvik edilmelidir.
6. Yapımcıların YouTube kanallarında tekrar gösterime sunduğu eski Türk filmlerinden Türk kültürünü ve dilini doğru yansıtan örnekler seçilmeli ve öğrencilerle paylaşılmalıdır. Öğrencilerin bu filmlerle hem izleme/dinleme pratiği yapması hem de Türk kültürünü öğrenmesi sağlanmalıdır.

Öğrenciler

1. Gün içerisinde YouTube platformunu farklı amaçlarla kullanan öğrencilere YouTube’u dil öğrenme amaçlı kullanma alışkanlığı kazandırılmalı, öğrencilerin platformda dil öğrenme amaçlı geçirdikleri sürenin artırılması sağlanmalıdır.
2. Öğrenciler platformda etiket (hashtag) kullanarak arama yapmalı, dil öğretimine yönelik belirli etiketleri kullanarak kendi YouTube hesabı algoritmalarını dil öğretimi içeriklerine yönlendirmelidir.
3. Öğrenciler YouTube’daki videoların altına yorum yazmalı, içerikle ilgili sorularını içerik sahibine ya da diğer kullanıcılara ulaştırmaktan çekinmemeli, yorumlar kısmı üzerinden YouTube kullanıcılarıyla etkileşim kurmalıdır.
4. YouTube’da yer alan otantik videoların konuşma hızının seviyenin altında veya üstünde olduğu durumlarda öğrenciler, YouTube içerik oynatıcısından videonun hızını ayarlamalı ve kendi düzeyine uygun konuşma hızıyla içerikten alınacak verimi en üst düzeye çekmelidir.
5. Öğrenciler beğendikleri videoları “beğen” butonuna basarak işaretlemeli, daha sonra bu içeriklere oynatma listeleri arasında yer alan “Beğendiklerim” bölümünden ulaşarak öğrendiklerini tekrar etmeli ve arkadaşlarıyla paylaşmalıdır.

Instagram

Öğreticiler

1. Instagram'ı aktif kullanan öğretmenler kendi profil sayfalarından ya da dil öğretimine özel olarak açacakları sayfalardan Türkçe öğretimine yönelik fotoğraf ve videolar paylaşmalıdır.
2. Görseller ve kısa videolar yardımıyla Instagram'da kelime öğretimi yapılmalı, IGTV (Instagram Televizyonu) üzerinden 60 dakikaya kadar olan videolar öğrencilerle paylaşılmalı, görseller ve videolar hakkında öğrencilerle konuşma ve yazma etkinlikleri gerçekleştirilmelidir.
3. Instagram'ın hikâye paylaşma özelliği aktif olarak kullanılmalı, paylaşıldıktan sonra 24 saat ulaşılabilir olan hikâyeler yardımıyla hem öğretim yapılmalı hem de öğrenilenlerin tekrar edilmesi sağlanmalıdır.
4. Paylaşılan hikâyelere soru, anket vb. eklenerek etkileşim artırılmalı, öğrencilerin hikâyelere verdikleri cevaplar etiketlenerek tekrar paylaşılmalı, hikâye bölümü üzerinden soru-cevap vb. etkinliklerle küçük yarışmalar düzenlenmeli ve öğrencilerin motivasyonları rekabet duygusunu hissetmeleri sağlanarak yükseltilmelidir.
5. Özgün içerik üretemeyen öğretmenler, mevcut Türkçe öğretim sayfalarını öğrencilerine tavsiye etmeli ve öğrencilerin o sayfaları takip etmelerini sağlamalıdır.
6. Instagram'ın görüntülü arama özelliği kullanılarak öğrencilerle iletişim kurulmalı, konuşma becerilerinin gelişmesine destek olunmalı ve gerektiğinde görüntülü konuşma özelliği kullanılarak öğrencilere konuşma sınavı yapılmalıdır.

Öğrenciler

1. Türkçe öğretimi üzerine açılan Instagram sayfaları takip edilmeli, günlük kelime paylaşımı yapan sayfalar kullanılarak yeni kelimeler öğrenilmelidir.

2. Konu anlatım videoları ile öğrenilenler tekrar edilmeli, videolarla ilgili sorular video altına yorum olarak yazılmalı ya da içerik sahibine DM (Direkt Mesaj) gönderilmelidir.
3. Öğrenciler beğendikleri içerikleri arkadaşlarıyla paylaşmalı, içerikle ilgili arkadaşlarının görüşlerini almalı, farklı konularda tartışmalar gerçekleştirerek dil becerilerini geliştirmelidir.
4. Öğrenci beğendiği içerikleri koleksiyona kaydetmeli, gerektiğinde bu içeriklere tekrar ulaşabilmeli ve arkadaşlarıyla bu içerikleri paylaşabilmelidir.

Facebook

Öğreticiler

1. Öğreticiler Facebook haber kaynağındaki dil öğretimine ilişkin otantik içerikleri öğrencileri ile paylaşmalı, kendi zaman tünellerinde fotoğraf, video vb. paylaşımlar gerçekleştirmeli, canlı yayın yaparak öğrencilerin sorularına cevap vermelidir.
2. Paylaşılacak içeriklerde öğreticinin daha önce bilgisayarına indirdiği veya YouTube, Instagram, Twitter vb. platformlarda bulunan hazır dosyalar tercih edilmeli, bu içerikler öğretici tarafından kontrol edildikten sonra öğrencilerle paylaşılmalıdır.
3. İçeriklerde öğrenciler “yorum yap” özelliğini kullanmaya özendirilmeli, video ve görsellerle ilgili konuşma ve yazma etkinlikleri yaptırılmalıdır.
4. Öğretici yalnızca kendi öğrencilerini kabul edeceği kapalı gruplar veya herkese açık sayfalar kurmalı, gerek kendi hazırladıkları içerikleri gerekse sosyal medya araçlarındaki hazır içerikleri bu yerlerden meslektaşlarıyla ve öğrencileriyle paylaşmalıdır.
5. Facebook'taki Türkçe öğretim grupları ve sayfaları öğretmenler tarafından tespit edilmeli ve öğrencilerin bu grupları ve sayfaları takip etmeleri sağlanmalıdır.

Öğrenciler

1. Öğrenciler Facebook haber kaynağında ilgi alanlarına giren içeriklerle karşılaşacakları için öğrencilerin dil öğrenme amaçlı içerikleri takip etmesi sağlanmalı, öğrenciler bu içeriklerden beğendiklerini kendi zaman tünellerinde paylaşmalı ya da arkadaşlarına DM olarak göndermelidir.
2. Beğenilen kişiler, sayfalar, gruplar veya içerikler favorilere eklenmeli, gerektiğinde bu içeriklere kolayca ulaşılabilir.
3. Facebook Messenger üzerinden hedef dili Türkçe olan kişilerle iletişime geçilmeli, konuşma ve yazma pratiği yapılmalıdır.
4. “Facebook Market” bölümünden hedef dil konuşucularıyla iletişime geçilerek alışveriş yapılmalı, dil doğal ortamında doğal ihtiyaçlar için kullanılmalıdır.
5. Öğrenciler Türkçe dersleriyle ilgili kendileri de içerik hazırlamalı, ödevlerini birbirlerine göndermeli, grup ve sayfalardaki Türkçe konuşan kişilerle iletişim kurmalıdır.
6. Öğrenciler uygulama dilini Türkçeye çevirmeli, bu şekilde Facebook düzeltme aracı sayesinde hedef dildeki eksiklerini ve hatalarını görerek yazma becerisini geliştirmelidir.

Twitter

Öğreticiler

1. Mikroblog olma özelliği gösteren ve 280 karaktere kadar paylaşım yapılabilen Twitter’da öğretmenler gündemi ve önemli kişileri takip etmeli, dünyada neler olduğu hakkında bilgi edinmeli ve dil öğretimi amacına hizmet edecek bilgileri derslerinde kullanmalıdır.
2. Öğreticiler kendi Twitter sayfalarında öğrencilerine yönelik yazı, fotoğraf, video vb. içerikler paylaşmalı, öğrencilerden de bu paylaşımları kendilerine verilen görevi yerine getirerek yeniden paylaşımları (retweet) istenmelidir.

3. Öğrencilere verilen ödevlerde #yabancılaratürkçe vb. etiketler kullanılmalı ve bir sanal hafıza oluşturulmalıdır. Öğretici isterse kendi adından veya özel kelimelerden etiketler oluşturarak yalnızca kendi öğrencilerinin paylaşımlarının olduğu bir içerik havuzu hazırlamalı, belirlenen etiket girildiğinde yalnızca öğrenciler tarafından paylaşılan içeriklere ulaşılmalıdır.
4. Yazma becerisini geliştirmede önemli bir yeri olan günlük tutma alışkanlığı Twitter’da günlük paylaşım yapma (tweet atma) alışkanlığına dönüştürülmeli ve öğrenciler bu konuda teşvik edilmelidir. Bu şekilde öğrencilerin hem yazma becerilerini hem de yazmak istediklerini 280 karaktere sığdırmak zorunda kalacakları için düşünme becerilerini geliştirmeleri sağlanmalıdır.

Öğrenciler

1. Öğrenciler hedef dil konuşucularını takip etmeli, hedef dili doğal bağlamı içerisinde gözlemlemeli ve kullanmalıdır.
2. Öğrencilere Twitter kullanma alışkanlığı kazandırılmalı, öğrenciler etiketler (hashtag) aracılığıyla hem dünya hem de Türkiye gündemini takip etmeli, güncel gelişmeler hakkında bilgi sahibi olmalı ve farklı konularda yeni kelimeler öğrenmelidir.
3. Öğrenciler Twitter’daki beğendikleri içerikleri tekrar paylaşmalı (retweet), arkadaşlarına DM olarak göndermeli ve bu içeriklerin altına hedef dilde yorum yazmalıdır.
4. Öğrenciler takip ettikleri sayfaları konularına göre ayırıp farklı isimlerle listelemeli, gerektiğinde bu sayfalara “listelerim” bölümünden ulaşarak paylaşılan son içerikleri incelemelidir.

KAYNAKÇA

- Açık, F. (2008). *Türkiye’de yabancılara Türkçe öğretilirken karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri* [Bildiri Metni]. I. Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Sempozyumu, Gazi Mağusa, K.K.T.C. Web: http://turkoloji.cu.edu.tr/pdf/fatma_acik_yabancilara_turkce_ogretimi.pdf adresinden 28 Mart 2020 tarihinde alınmıştır.
- Adıyaman, H., Çangal, Ö. ve Yazıcı, M., H. (2016). Kazakistan'da Türkçe öğrenen öğrencilerin dil ihtiyaç analizi: Hoca Ahmet Yesevi Uluslararası Türk-Kazak Üniversitesi örneği. İsmail Güleç ve Bekir İnce (Ed.). *1st International Symposium of Teaching Turkish as a Foreign Language* içinde (ss. 79-90). Frankfurt am Main: Peterlang GmbH.
- Adıyaman, Z. (2002). Uzaktan eğitim yoluyla yabancı dil öğretimi. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, 1(1), 92-97. ISSN: 1303-6521.
- Ahmad, I. (2018). The history of social media. Web: <https://www.socialmediatoday.com/news/the-history-of-social-media-infographic-1/522285/> adresinden 20 Kasım 2020 tarihinde alınmıştır.
- Ajjan, H. & Hartshorne, R. (2008). Investigating faculty decisions to adopt Web 2.0 technologies: Theory and empirical tests. *The Internet and Higher Education*, 11(2), 71-80.
- Akbaş, Ö. (2018). *Gürcistan’da yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin dil öğrenme ihtiyaçları ile motivasyon engelleri arasındaki ilişki*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Kırıkkale Üniversitesi, Kırıkkale.
- Akbulut, U. (2016). YouTube: Değeri 3,5 milyon dolardan 80 milyara çıktı. Web: <https://www.kisa.link/O7cI> adresinden 15 Ocak 2020 tarihinde alınmıştır.
- Akbulut, Y. ve Kıyıcı, M. (2007). Instructional use of Weblogs. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*, 8(3), 6-15.
- Akış, İ. (2010). Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi ile ilgili ana sorunlar. *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yeni Çalışmalar 8. Dünyada Türkçe Öğretimi*

- Sempozyumu Bildirileri* içinde (ss.202-203). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Akpınar, Y. (2005). *Bilgisayar destekli eğitimde uygulamalar (2. Baskı)*. Ankara: Anı Yayıncılık. ISBN: 975-6956-19-4.
- Akyol, H. (2003). Metinlerden anlam kurma. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (13), 49-59.
- Albion, P. R. (2008). Web 2.0 in teacher education: Two imperatives for action. *Computers in the Schools*, 25(3-4), 181-198.
- Al-Fadda, H. & Al-Yahya, M. (2010). Using Web blogs as a tool to encourage pre-class reading, post-class reflections and collaboration in higher education. *US-China Education Review*, 7(7), 100-106.
- Alkan, M. F. ve Bardakçı, S. (2017). Ortaöğretim öğrencilerinin sosyal ağlardan öğrenme biçimleri: Nitel bir inceleme. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25(3), 1221-1237.
- Altun, M. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sosyal medya kullanımı. A. Şahin (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi – Kuramlar, yaklaşımlar, etkinlikler (2. Baskı)* içinde (ss. 419-428). Ankara: Pegem Akademi.
- Altunkaya, H., Ateş, A. ve Doğan, B. (2018). Using the Weblog in the Turkish writing skills as a foreign language. *International Journal of Eurasia Social Sciences*, 9(31), 366-393.
- Alyılmaz, C. ve Biçer, N. (2016). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sorumlulukların öğrenen özerkliği bağlamında değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(34), 1-23.
- Ankara Üniversitesi TÖMER (2012). *Yeni Hitit 3 yabancılar için Türkçe ders kitabı*. Nadir Engin Uzun (Ed.). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi. ISBN: 978-975-482-802-3
- Ankara Üniversitesi TÖMER (2015). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretim programı*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Arat, T. ve Bakan, Ö. (2011). Uzaktan eğitim ve uygulamaları. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 14(1-2), 363-374.

- Arı, G. (2006). Kelime öğretimi. C. Yıldız (Ed.), *Yeni öğretim programına göre kuramdan uygulamaya Türkçe öğretimi* içinde (ss. 311-333). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Arseven, A. (2016). Öz yeterlilik: Bir kavram analizi. *Turkish Studies*, 11(19), 63-80.
- Arslangilay, S. (2019). Diller için Avrupa ortak öneriler çerçevesi ve tamamlayıcı kitap. Ülker Şen (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi* içinde (ss. 41-65). Ankara: Pegem Akademi.
- Aslan, E. (2016). Yabancılara Türkçe öğretiminde Facebook üzerinden sözcük öğretimi. *Turkophone*, 3(1), 23-34.
- Aslan, E., Kuşcu, E. ve Coşkun, O. (2012). Sosyal Medya'nın Fransızca üzerine etkileri. *VIII. Ulusal Frankofoni Kongresi Bildirileri (1. Cilt)* içinde (ss. 28-38). Türkiye.
- Aşık, U. (2007). *Yabancılar için temel Türkçe sözcük varlığının oluşturulması*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Ayaz, H. ve Akkaya, A. (2010). Yabancılara Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlar üzerine bazı düşünceler. *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Yeni Çalışmalar 8. Dünyada Türkçe Öğretimi Sempozyumu Bildirileri* içinde (ss. 214-218). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi.
- Aydın, S. (2019). Yazmanın Planlanması. N. Bayat (Ed.). *Yazma ve Eğitimi* içinde (ss. 91-114). Ankara: Anı.
- Aydın, Y. (2014). *Erasmus yoğun dil kurslarında Türkçe öğrenen yabancılara yönelik bir ihtiyaç analizi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Aytan, T. ve Ayhan, N. H. (2018). Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde dijital ortamlar. *International Journal of Bilingualism Studies*, 1(1), 3-37.
- Aziz, A. (1990). *Araştırma yöntemleri-teknikleri ve iletişim*. Ankara: ILAD Yayınları.
- Bağcı, H. (2011). Yazılı anlatım ve unsurları. Murat Özbay (Ed.). *Yazma eğitimi* içinde (ss. 85-126). Ankara: Pegem Akademi.

- Bağcı, H. ve Başar, U. (2018). Yazma eğitimi. Mustafa Durmuş ve Alpaslan Okur (Ed.). *Yabancılara Türkçe öğretimi el kitabı* içinde (ss. 311-333). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Baki, Y. ve Karakuş, N. (2012). *Türkçe öğretiminde öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Balcı, Y. (2000). Kreatives Schreiben als Hilfe beim Erwerb der lese-und schreibfertigkeiten. In *7. Türkischer Germanistikkongress* (pp. 523-528). Philosophische Fakultät der Universität Hacettepe, Ankara.
- Bandura, A., Barbaranelli, C., Cappara, G. V. & Pastorelli, C. (2001). Self-efficacy beliefs as shapers of children's aspirations and career trajectories. *Child Development*, 72(1), 187-206.
- Barın, E. (2003). Yabancılara Türkçenin öğretiminde temel söz varlığının önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (13), 311-317.
- Barın, E. (2006). Yurt dışındaki Türk çocuklarına Türkçe öğretiminde dikte ve yazılı anlatımın önemi. *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı – Belleten*, 54(1), 21-32.
- Barın, E., Çangal, Ö. ve Başar, U. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alanında görev yapacak öğretmenlerin özel alan yeterliliklerine ilişkin bir öneri. *International Journal of Language Academy*, 5(7), 81-98.
- Baş, B. ve Turhan, O. (2017). Yabancılara Türkçe öğretiminde yazma becerisine yönelik Web 2.0 araçları: Poll everywhere örneği. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 1233-1248.
- Başar, U. ve Akbulut, E. (2016). Yabancılara Türkçe öğretiminde öğrenen ihtiyaçlarının belirlenmesi: Yunus Emre Enstitüsü Tiflis Türk Kültür Merkezi örneği. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 5(2), 1005-1020.
- Beacco, J. C., Ferrari, M. D., Lhote, G. & Tagliante, C. (2005). *Niveau A1.1 pour le français. Référentiel et certification (DILF) pour les premiers acquis en français: publics adultes peu francophones, scolarisés, peu ou non scolarisés*. Paris: Didier Jeunesse.

- Benzer, A. (2019). *Dijital çağda öğretim teknolojileri ile Türkçe eğitimi (3. Baskı)*. İstanbul: EBY Yayınevi.
- Beyreli, L. ve Arı, G. (2009). Yazma performansını değerlendirmede çözümleyici puanlama yönergesi kullanımı - değerlendirmeciler arası uyum araştırması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 9, 85-125.
- Bhatti, T. M. (2013). Teaching reading through computer-assisted language learning. *The Electronic Journal for English as a Second Language*, 17(2), 1-11.
- Binark, M. ve Löker, K. (2011). *Sivil Toplum Örgütleri İçin Bilişim Rehberi*. Ankara: STGM.
- Birinci, F. G. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçenin öğretiminde öğretim elemanlarının bilişim teknolojileri öz yeterlik algıları ile teknoloji uygulamaları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Birinci, F. G. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanılan bilişim teknolojileri üzerine bir inceleme. *Sakarya University Journal of Education*, 10(2), 350-371.
- Blattner, G. & Fiori, M. (2009). Facebook in the language classroom: Promises and possibilities. *Instructional Technology and Distance Learning (ITDL)*, 6(1), 17-28.
- Bostancı, M. (2019). *Sosyal medya – Dün, bugün, yarın*. Konya: Palet Yayınları.
- Boyd, D. M. & Ellison, N. B. (2008) Social network sites: Definition, history, and scholarship. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 13, 210-230.
- Boylu, E. (2019). *Yabancılarla Türkçe öğretiminde ölçme değerlendirme uygulamaları ve standart oluşturma*. Yayımlanmamış doktora tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Boylu, E. ve Çangal, Ö. (2014). Yabancılarla Türkçe öğretiminde dil ihtiyaç analizi: İran örneği. *International Journal of Language Academy*, 2(4), 127-151.

- Brosdahl, D. J. & Carpenter, J. M. (2011). Shopping orientations of US males: A Generational cohort comparison. *Journal of Retailing and Consumer Services*, 18(6), 548-554.
- Brown, H. D. (2004) *Language assessment principle and classroom practices*. USA: Longman.
- Bull, G., Thompon, A., Searson, M., Garofalo, J., Park, J., Young, C. & Lee, J. (2008). Connecting informal and formal learning: Experiences in the age of participatory media. *Contemporary Issues in Technology and Teacher Education*, 8(2). Web: <http://citejournal.org/vol8/iss2/editorial/article1.cfm> adresinden 16 Haziran 2020 tarihinde alınmıştır.
- Büyükikiz, K. (2011). *Türkçeyi yabancı dil olarak öğrenenlerin yazma becerileri ile öz yeterlilik algıları arasındaki ilişki üzerine bir araştırma*. Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Büyüköztürk, Ş. (2016). *Deneyisel desenler: Ön test-son test, kontrol grubu, desen ve veri analizi (5. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri (22. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Calp, M. (2013). Serbest ve yaratıcı yazma tekniğine göre oluşturulan kompozisyonların yazılı anlatımın niteliği ve puanlama tekniği açısından karşılaştırılması. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(9), 879-898.
- Candaş, Z. C. K. (2009). Yabancı dil olarak Türkçenin öğretimi ve karşılaşılan sorunlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 42(2), 265-277.
- Cann, A., Dimitrou, K. & Hooley, T. (2011). *Social media: A guide for researchers*. London: Research Information Network.
- Cemiloğlu, M. (2009). *Dil bilimi açısından Türkçe yazılı anlatım ve anlatım teknikleri öğretimi*. Bursa: Alfa.

- Cerny, B. (2010). USF teacher uses Facebook in class. *The Oracle, Marc*. Web: <http://www.usforacle.com/2010/03/15/usf-teacher-uses-facebook-in-class/> adresinden 17 Ekim 2020 tarihinde alınmıştır.
- Chan, V. (2003). Autonomous language learning: The teacher's perspectives. *Teaching in Higher Education*, 8(1), 33-54.
- Choudhury, N. (2014). World wide Web and its journey from Web 1.0 to Web 4.0. *International Journal of Computer Science and Information Technologies*, 5(6), 8096-8100.
- Christensen, L. B, Johnson, R. B. & Turner, L. A. (2015). *Araştırma yöntemleri desen ve analiz*. Ahmet Aypay (Çeviri Ed.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Cohen, R. J. & Swerdlik, M. E. (2010). *Psychological testing and assessment: An introduction to tests and measurements (7th ed.)*. Boston: McGraw Hill.
- Coombe, C., Folse, K. & Hubley, N. (2007). *A practical guide to assessing English language learners*. USA: The University of Michigan Press.
- Coşkun, E. (2011). Yazma eğitiminde aşamalı gelişim. Murat Özbay (Ed.). *Yazma eğitimi içinde* (ss. 45-83). Ankara: Pegem Akademi.
- Coşkun, M. V. (2015). *Türkçenin ses bilgisi*. İstanbul: Bilge Kültür Sanat.
- Coşkun, O. (2017). Ders araç ve gereçleri, materyal tasarımı, dil eğitiminde bilişim teknolojileri ve sosyal medya kullanımı. H. Develi, C. Yıldız, M. Balcı, İ. Gültekin ve D. Melanlıoğlu (Ed.). *Uygulamalı Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi el kitabı (2. Cilt)* içinde (ss. 237-324). Ankara: Kesit Yayınları.
- Council of Europe (2018). *Common European framework of reference for languages: learning, teaching, assessment - companion volume with new descriptors*. France: Council of Europe Publications. Web: <https://rm.coe.int/cefr-companion-volume-with-new-descriptors-2018/1680787989> adresinden 28 Şubat 2020 tarihinde alınmıştır.
- Creswell, J. W. (2014). *Research design: qualitative, quantitative and mixed methods approaches*. United States of America: Sage.

- Çakır, Ö. (2002). Yazma öğretiminde süreç yaklaşımına dayalı programın yazılı anlatım becerisini geliştirmedeki rolü: Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi örneği. *Dil Dergisi*, 122, 31-51.
- Çakır, İ. (2010). Yazma becerisinin kazanılması yabancı dil öğretiminde neden zordur? *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 28, 165-176.
- Çalışkan, N. ve Çangal, Ö. (2013). Yabancılara Türkçe öğretiminde dil ihtiyaç analizi: Bosna-Hersek örneği. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 310-334.
- Çelik, H. (2017). Sosyal ağlar yoluyla yabancı dil olarak Türkçe öğretimi üzerine bir inceleme: Facebook örneği. R. Gürses, B. Okkalı ve E. Sarıkaya (Haz.), *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi bilgi şöleni: "Teknoloji tabanlı öğretim" oturumu bildirileri içinde* (ss. 111-118). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Çelik, H. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde sosyal medya araçlarının kültür aktarımındaki fonksiyonu. A. Uysal (Ed.), *Uluslararası Türk Kültürü ve Medeniyetleri Kongresi Tam Metin Bildiri Kitabı* içinde (ss. 469-474). Balıkesir. ISBN: 978-605-68845-0-4
- Çetin, D. (2017). Dil Becerileri – Anlatma (Konuşma ve Yazma Becerileri). H. Develi, C. Yıldız, M. Balcı, İ. Gültekin ve D. Melanlıoğlu (Ed.). *Uygulamalı Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi el kitabı (1. Cilt)* içinde (ss. 359-424). İstanbul: Kesit Yayınları.
- Çetinkaya, G. ve Aslandağ, B. (2019) Taslak metin geliştirme. N. Bayat (Ed.). *Yazma ve Eğitimi* içinde (ss. 115-134). Ankara: Anı.
- Dalak, H. D. E. (2017). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde iletişimsel yaklaşımın deyim öğretimindeki başarıya etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Dement, L. (2008) *The Relationship of self-evaluation, writing ability, and attitudes toward writing among gifted grade 7 language arts students*. Unpublished Doctoral Dissertation, Walden University, USA.

- Demirel, E. E. (2016), Yabancı dil eğitiminde teknoloji kullanımı. E. Yücel, H. Yılmaz ve M. S. Öztürk (Ed.), *Yabancı Dil Öğretimine Genel Bir Bakış* içinde (ss. 164-173). Konya: Çizgi Kitabevi
- Demirel, T. (2010). *Blogların öğretim amaçlı kullanımı üzerine öğretmen adaylarının görüşleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Demirtaş, İ. (2010). *Üniversite İngilizce hazırlık eğitiminde özerk öğrenme becerileri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Demirtaş, S. (2017). *8. sınıf öğrencilerinin sosyal medyayı eğitsel kullanımları ile sosyal medya tutumlarının değişkenler açısından incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Deniz, K. ve Çekici, Y. E. (2019). Dil işlevleri açısından Türkçe öğreniyorum ders kitabı. *Turkish Studies Educational Sciences*, 14(6), 3043-3062.
- Deniz, K. ve Uysal, B. (2010). Avrupa dilleri öğretimi ortak çerçeve metni ve yurt dışındaki Türk çocukları için Türkçe ve Türk kültürü öğretim programı. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, (27), 239-261.
- Deperlioğlu, Ö. ve Köse, U. (2010). Web 2.0 teknolojilerinin eğitim üzerindeki etkileri ve örnek bir öğrenme yaşantısı. *XII. Akademik Bilişim Konferans Bildirileri* içinde (ss. 437-441). Muğla: Muğla Üniversitesi.
- Derya, U. (2017). *Ortaokul öğrencilerinin sosyal medya sitelerini eğitsel kullanım amaçlarının değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.
- Dilidüzgün, Ş. (2019). Yazma becerisinin önemi. N. Bayat (Ed.). *Yazma ve Eğitimi* içinde (ss. 187-222). Ankara: Anı.
- Dudney, G. & Hockly, N. (2012). ICT in ELT: How did we get here and where are we going? *ELT Journal*, 66(4), 533-542.
- Dunlap, J. C. ve Lowenthal, P. R. (2009). Teaching tip Tweeting the night away: Using Twitter to enhance presence. *Journal of Information Systems Education*, 20(2), 129-135.

- Durmuş, M. (2013a). Türkçenin yabancılara öğretimi: sorunlar, çözüm önerileri ve yabancılara Türkçe öğretiminin geleceğiyle ilgili görüşler. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*, 6(11), 207-228.
- Durmuş, M. (2013b). *Yabancılara Türkçe öğretimi (2. Baskı)*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Durmuş, M. (2018). Dil öğretiminin temel kavramları üzerine düşünceler: Yabancılara Türkçe öğretimi mi, yabancı dil veya ikinci dil olarak Türkçe öğretimi mi? *Türkbilig*, 35, 181-190.
- Durmuş, M. (2019). *Dil öğretiminde öğretici yeterlilikleri ve pedagojik muhakeme becerisi*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Durmuş, M. ve Çangal, Ö. (2019). Yabancılara Türkçe öğretiminde öğrencilerin çevrim içi yazışma becerilerine ilişkin yeterlilikleri ve ilgili kazanımların belirlenmesi. S. Şahin ve M. Mangır (Ed.). *XI. Dünya Dili Türkçe Sempozyumu Bildiri Kitabı* içinde (ss. 1629-1641). Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- Dursun, C. (2018). *Sosyal medya destekli harmanlanmış öğrenme yönteminin öğrencilerin matematik başarılarına ve öz-yeterlik algılarına etkisinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Dwyer, C., Hiltz, S. R. & Passerini, K. (2007). Trust and Privacy Concern within Social Networking Sites: A Comparison of Facebook and MySpace. In *Proceeding of the Thirteenth Americas Conference on Information System*, 339. Web: <https://aisel.aisnet.org/amcis2007/339> adresinden 26 Temmuz 2020 tarihinde alınmıştır.
- Eckhardt, K. W. & Ermann, M. D. (1977). *Social research methods: Perspective, theory and analysis*. New York: Random House Inc.
- Ege, B. (2013). Cep telefonu 40 yaşında. *Bilim ve Teknik*, 46(547), 72-76.
- Ekici, E., Taşkın, F. E. ve Kara, İ. (2012). Öğretmenlere yönelik bilişim teknolojileri öz-yeterlik algısı ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 53-65.

- Ekoç, A. (2013). *İngilizceyi yabancı dil olarak öğrenen yetişkin öğrencilerin sosyal medya etkileşimi ve sınıf-içi yazma çalışmaları bağlamında ortaya çıkan kimlikleri üzerine bir çalışma*. Yayınlanmamış doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Elverici, S. (2017). *Yabancı dil öğretiminde sosyal medya kullanımının sosyal buradalık, memnuniyet ve başarı üzerine etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.
- Er, O., Biçer, N. ve Bozkırlı, K. Ç. (2012). Yabancılar Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunların ilgili alan yazını ışığında değerlendirilmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 1(2), 51-69.
- Erkul, E. R. (2009). Sosyal medya araçlarının (Web 2.0) kamu hizmetleri ve uygulamalarında kullanılabilirliği. *Türkiye Bilişim Derneği Dergisi*, (116), 96-101.
- Erol, H. F. (2016). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma becerisi. F. Yıldırım ve B. Tüfekçioğlu (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Kuramlar, Yöntemler, Beceriler, Uygulamalar* içinde (ss. 177-218). Ankara: Pegem Akademi.
- Eser, O. (1999). *Çeviri metin türü işlevlerindeki değişiklikler ve gerekçeleri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Fattah, S. F. E. S. A. (2015). The effectiveness of using WhatsApp Messenger as one of mobile learning techniques to develop students' writing skills. *Journal of Education and Practice*, 6(32), 115-127.
- Gall, M. D., Borg, W. R. & Gall, J. P. (1996). *Educational research an introduction (6th ed.)*. USA: Longman Publisher.
- Gangwar, S., Deshbhratar, A. & Garg, P. (2013). Social media in quality enhancement in higher education. *International Journal of Research and Development - A Management Review (IJRDMR)*, 2(1), 93-97.
- Gazi Üniversitesi TÖMER (2014). *Yabancılar için Türkçe B2 orta düzey*. Mustafa Kurt ve Nezir Temür (Ed.). Ankara: Kalkan Matbaası.

- Gezginci, G. (2016). Dijital yayıncılıkta hipermetin yazarlığı sorunu. E. Köse (Ed.), 5. *Uluslararası Matbaa Teknolojileri Sempozyumu Bildiriler Kitabı* içinde (ss. 271-282), Konya: Bahçıvanlar Basım.
- Göçer, A. (2011). Yazma çalışmalarını değerlendirme. Murat Özbay (Ed.). *Yazma eğitimi* içinde (ss. 195-237). Ankara: Pegem Akademi.
- Göçer, A. (2018). *Yazma Eğitimi (3. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Grahl, T. (2013). *The 6 types of social media*. Web: <https://outthinkgroup.com/the-6-types-of-social-media/> adresinden 13 Ekim 2020 tarihinde alınmıştır.
- Greene, J. C., Caracelli, V. J. & Graham, W. W. (1989). Toward a conceptual framework for mixed-method evaluation designs. *Educational Evaluation and Policy Analysis*, 11(3), 255-274.
- Griffith, S. & Liyanage, L. (2008). An introduction to the potential of social networking sites in education. In *Emerging Technologies Conference 2008* (pp. 74-81). Web: <http://ro.uow.edu.au/etc08/9> adresinden 15 Eylül 2020 tarihinde alınmıştır.
- Grosseck, G. & Holotescu, C. (2008). Can we use Twitter for educational activities? In *The 4th International Scientific Conference eLSE "eLearning and Software for Education."* (pp. 1-8). Bucharest, Romania. Web: <http://portaldoprofessor.mec.gov.br/storage/materiais/0000012008.pdf> adresinden 24 Ocak 2020 tarihinde alınmıştır.
- Güleryüz, H. (2006). *Yaratıcı Çocuk Edebiyatı (3. Baskı)*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Güllülü, M. ve Çetinoğlu, G. (2017). Türkçenin yabancı dil olarak öğreniminde ve öğretiminde sosyal medyanın özellikle Facebook'un yeri. *Turkish Studies*, 12(34), 205-238.
- Güllüoğlu, S. S. (2010). Bilgisayar destekli eğitimin mesleki gelişimdeki önemi. *Academic Journal of Information Technology*, 1(1), 1-5.
- Günday, R. (2015). *Yabancı dil öğretiminde yaklaşımlar, yöntemler, teknikler ve multimedya araç ve materyalleri*. Ankara: Favori Yayınları.
- Gündüz, O. ve Şimşek, T. (2019). *Anlatma Teknikleri 2-Uygulamalı Yazma Eğitimi El Kitabı*. Ankara: Grafiker.

- Güneş, F. (2013). Türkçe öğretiminde metin seçimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 1-12.
- Güngör, H. (2013). *Doğrudan öğretim stratejilerinin yabancı dil olarak Türkçe öğrenen İranlı öğrencilerin metin özetleme becerilerine etkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Gürses, R., Okkalı, R. B. ve Sarıkaya, E. (2017). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi bilgi şöleni: "Teknoloji tabanlı öğretim" oturumu bildirileri*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü. (2020). COVID-19 (Yeni korona virüs hastalığı) nedir? Web: <https://covid19bilgi.saglik.gov.tr/tr/covid-19-yeni-koronavirus-hastaligi-nedir> adresinden 4 Mayıs 2020 tarihinde alınmıştır.
- Hamaratlı, E. (2015). *Yabancılar Türkçe öğretiminde kelime ağı oluşturma yönteminin öğrencilerin yazma becerisi ve motivasyonuna etkisi (Mısır örneği)*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Bülent Ecevit Üniversitesi, Zonguldak.
- Hart, J. (2019). Top 200 tools for learning 2019. Web: <https://www.toptools4learning.com/> adresinden 6 Nisan 2020 tarihinde alınmıştır.
- İnceelli, A., Candemir, Ö. ve Ünal, F. (2002). *A Review of the literature on the open education faculty in Turkey 1982-2002 (A revised and expanded fourth edition)*. Uğur Demiray (Ed.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- İstanbul Üniversitesi Dil Merkezi (2016). *İstanbul yabancılar için Türkçe ders kitabı B2*. Fatma Bölükbaş ve Mehmet Yalçın Yılmaz (Ed.). İstanbul: Kültür Sanat Basımevi.
- İşçil, N. (1973). *İstatistik metotları ve uygulamaları (6. Baskı)*. Ankara: Sevinç Matbaası.
- İşman, A. (1998). *Uzaktan eğitim*. Sakarya: Değişim Yayınları.
- İşman, A. (2001). Bilgisayar ve eğitim. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2), 1-34.
- İşman, A. ve Albayrak, E. (2014). Sosyal ağlardan Facebook'un eğitime yönelik etkililiği. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4(1), 129-138.

- İzci, E. (2006). Öğretimde araçlar ve gereçler. M. Gürol (Ed.), *Öğretim teknolojileri ve materyal hazırlama* içinde (ss. 83-106). Ankara: Akış.
- Jarvis, H. & Krashen, S. (2014). Is CALL obsolete? Language acquisition and language learning revisited in a digital age. *Teaching English as a Second or Foreign Language*, 17(4), 1-6.
- Jilta, G. (2016). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğrenene yönelik dil ihtiyaç analizi: Kosova örneği*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Kabilan, M. K., Ahmad, N. & Abidin, M. J. Z. (2010). Facebook: An online environment for learning of English in institutions of higher education. *The Internet and Higher Education*, 13(4), 179-187.
- Kanbul, S. (2017). Eğitimde bilgi ve iletişim teknolojileri. H. Uzunboylu (Ed.). *Bilişim teknolojileri-Avrupa Bilgisayar Yetkinlik Sertifikası (ECDL) programına göre* içinde (ss. 297-351). Ankara: Pegem Akademi.
- Kaplan, A. M. & Haenlein, M. (2010). Users of the world, unite! The challenge and opportunities of social media. *Business Horizons*, 53(1), 59-68.
- Kara, M. (2010). Gazi Üniversitesi TÖMER öğrencilerinin Türkçe öğrenirken karşılaştıkları sorunlar ve bunların çözümüne yönelik öneriler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(3), 661-696.
- Kara, M. (2011). Avrupa dilleri öğretimi ortak çerçeve metni doğrultusunda Türkçe öğrenen yabancılara A1-A2 seviyesinde Türkçe öğretim programı örneği. *Zeitschrift für die Welt der Türken/ Journal of World of Turks*, 3(3), 157-195.
- Karaağaçlı, M. (2008). İnternet teknolojileri destekli uzaktan eğitimde sosyal kazanımlar gereksinimi. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 1(2), 63-73.
- Karaca, F. ve Aktaş, N. (2019). Ortaöğretim kurumu öğretmenlerinin Web 2.0 uygulamaları için haberdarlıklarının, yeterlilik düzeylerinin, kullanım sıklıklarının ve eğitsel amaçlı kullanım biçimlerinin incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(2), 212-230.

- Karadağ, Ö. ve Maden, S. (2013). Yazma eğitimi: Kuram, uygulama, ölçme ve değerlendirme. A. Güzel ve H. Karatay (Ed.). *Türkçe Öğretimi El Kitabı* içinde (ss. 265-306). Ankara: Pegem Akademi.
- Karadeniz, Ş. (2006). Öğretim amaçlı hiper metin, hiper ortam ve çoklu ortamlar için tasarım ipuçları. *Yüzyüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 12-33.
- Karagöl, E. (2019). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ortamlar. Ü. Şen (Ed.), *Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi* içinde (ss. 97-117). Ankara: Pegem Akademi.
- Karakulakoğlu, S. E. (2015). Geleceğin Web teknolojileri: Web 3.0 ve etkileşim. Özlem Oğuzhan (Ed.). *İletişimde sosyal medya sosyal medyada etkileşim* içinde (ss. 111-130). İstanbul: Kalkedon Yayıncılık.
- Karatay, H. (2011). Süreç temelli yazma modelleri: Planlı yazma ve değerlendirme. Murat Özbay (Ed.). *Yazma eğitimi* içinde (ss. 21-43). Ankara: Pegem Akademi.
- Kavcar, C., Oğuzkan, F. ve Hasırcı, S. (2016). *Türkçe öğretimi – Türkçe ve sınıf öğretmenleri için (Genişletilmiş 9. Baskı)*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kaya, M. (2012). *Uzaktan eğitimde öğrenenlerin yabancı dil öğreniminde özerk öğrenme becerileri: Uzaktan İÖLP örneği*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Kaya, N. (2008). *Sosyal bilgiler öğretiminde interaktif (etkileşimli) bilgisayar destekli öğretimin öğrenci başarısına etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Yeditepe Üniversitesi, İstanbul.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kaya, Z., Erden, O., Çakır, H. ve Bağırşakçı, N. B. (2004). Uzaktan eğitimin temelleri dersindeki uzaktan eğitim ihtiyacı ünitesinin Web tabanlı sunumunun hazırlanması. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, 3(3), 165-175.
- Kazancı, A. ve Dönmez, F. İ. (2013). *Okul 2.0 – Eğitimde Sosyal Medya ve Mobil Uygulamalar*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Keser, H. (1988). *Bilgisayar destekli eğitim için bir model önerisi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Kılıç, E. ve Karadeniz, Ş. (2006). Farklı hiper ortam tasarımlarının etkililiği. *GÜ, Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26(3), 251-262.
- Klein, W. (1984). *Zweitspracherwerb eine Einführung*. Frankfurt am Main: Athenäum Verlag GmbH.
- Kocaoğlu, H. K. (2015). *Alternatif haber kaynağı olarak Twitter ve gazeteciliğe etkileri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Koçoğlu, S. (2018). *A'dan Z'ye Instagram*. Web: <https://www.brandingturkiye.com/instagram-tarihi-instagram-nedir-nasil-kullanilir-ne-ise-yarar/> adresinden 10 Kasım 2020 tarihinde alınmıştır.
- Konuk, N. ve Güntaş, S. (2019). Sosyal medya kullanımı eğitimi ve bir eğitim aracı olarak sosyal medya kullanımı. *International Journal Entrepreneurship and Management Inquiries (Journal EMI) Dergisi*, 3(4), 1-25.
- Korkmaz, A. (2011). *Ortaöğretim okullarında interaktif öğretimin model bir ders üzerinde incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Kilis.
- Koşar, E. (2002). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme (1. Baskı)*. Bursa: Ezgi Kitabevi.
- Kör, H., Çataloğlu, E. ve Erbay, H. (2013). Uzaktan ve Örgün Eğitimin Öğrenci Başarısı Üzerine Etkisinin Araştırılması. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(2), 267-279.
- Kumlu, D. (2016). *Özel alan çevirisi eğitiminde sosyal medyanın etkisi*. Yayımlanmamış doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Kumlu, D. (2018). *Özel alan çevirisi akademik eğitim uygulamalarında teknoloji ve sosyal medya*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Kurbanoğlu, S. (1996). Sanal gerçeklik: Gerçek mi, değil mi? *Türk Kütüphaneciliği*, 10(1), 21-31.
- Kuş, E.(2009). *Nicel-nitel araştırma teknikleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Kuzu, A. (2007). Views of pre-service teachers on blog use for instruction and social interaction. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*, 8(3), 34-51.
- Lange, C. & Costley, J. (2015). Opportunities and lessons from informal and non-formal learning: applications to online environments. *American Journal of Educational Research*, 3(10), 1330-1336.
- Lee, E., Lee, J. A., Moon, J. H., & Sung, Y. (2015). Pictures speak louder than words: Motivations for using Instagram. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 18(9), 552-556.
- Lerman, K. (2007). Social information processing in social news aggregation. *IEEE Internet Computing*, 11(6), 1-20.
- Lim, T. (2010). The use of Facebook for online discussions among distance learners. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*, 11(4), 72-81.
- Luszczynska, A., Scholz, U. & Schwarzer, R. (2005). The General self-efficacy scale: multicultural validation studies. *The Journal of Psychology*, 139(5), 439-457.
- Malerba, M. L. (2015). *Social networking in second language learning*. Unpublished doctoral dissertation, Open University of Catalonia, Barcelona.
- Maria, A. (2017). *Social media language learning tips you'll want to like and share again and again!* Web: <https://www.fluentu.com/blog/social-media-language-learning/> adresinden 3 Aralık 2020 tarihinde alınmıştır.
- Marr, B. (2014). *Facebook's big data: Equal parts exciting and terrifying?* Web: <https://www.smartdatacollective.com/facebook-s-big-data-equal-parts-exciting-and-terrifying/> adresinden 19 Ekim 2020 tarihinde alınmıştır.
- Melanlıoğlu, D. (2017). Türkçe öğrenen yabancılar için sınıf dışı dinleme etkinliklerinde sosyal ağın kullanımı: Facebook örneği. R. Gürses, B. Okkalı ve E. Sarıkaya (Haz.), *Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi bilgi şöleni: "Teknoloji tabanlı öğretim" oturumu bildirileri* içinde (ss. 289-303). Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- McLoughlin, C. & Lee, M. (2007). Social software and participatory learning: Pedagogical choices with technology affordances in the Web 2.0 era. Web:

<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.471.2008&rep=rep1&type=pdf> adresinden 9 Kasım 2020 tarihinde alınmıştır.

- Melanlıoğlu, D. (2017). Dil öğretiminde metin ve metin seçimi. H. Develi, C. Yıldız, M. Balcı, İ. Gültekin ve D. Melanlıoğlu (Ed.). *Uygulamalı Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi el kitabı* (2. Cilt) içinde (ss. 111-186). Ankara: Kesit Yayınları.
- Menteşe, M. (2013). *Sosyal medya ortam ve araçlarının eğitimde kullanımına ilişkin okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin görüşleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (2016). *Nitel veri analizi*. Sadegül Akbaba Altun ve Ali Ersoy (Çev. Ed.). Ankara: Pegem Akademi.
- Millî Eğitim Bakanlığı (2000). *Yurt dışındaki Türk çocukları için Türkçe (1-10. sınıflar), Türk kültürü (4-10. sınıflar) ve yabancı dil olarak Türkçe (6-11. sınıflar) dersleri öğretim programları*. Ankara.
- Millî Eğitim Bakanlığı Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü (2017). *Türkçe dil yeterliklerine yönelik program ve ölçek geliştirme çalıştay raporu*. (M. Yılmaz ve E. Selçuk, Ed.). Ankara. Web: https://odsgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_01/18120616_18_01_2018.pdf adresinden 25 Mart 2020 tarihinde alınmıştır.
- Millî Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı (1986). *Yurt dışı işçi çocukları Türkçe-Türk kültürü ile yabancı dil olarak Türkçe öğretim programları*. Ankara.
- Mondahl, M. & Razmerita, L. (2014). Social media, collaboration and social learning-a case-study of foreign language learning. *The Electronic Journal of e-Learning*, 12(4), 339-352.
- Moore, M. G. & Kearsley, G. (2012). *Distance education: a systems view of online learning (Third edition)*. USA: Wadsworth Publishing Company.
- Munoz, C. L. & Towner, T. L. (2009). Opening Facebook: How to use Facebook in the College Classroom. In *Society for Information Technology and Teacher Education Conference* (pp. 1-13) Charleston, South Carolina. Web: <http://www46.homepage.villanova.edu/john.immerwahr/TP101/Facebook.pdf> adresinden 17 Ekim 2020 tarihinde alınmıştır.

- Mutlu, A. P. ve Mutlu, M. E. (2014). Yaşam boyu öğrenme ve akıllı televizyonlar. 19. "Türkiye'de İnternet" Konferansı Bildiriler Kitabı içinde (ss. 25-32). İzmir: Gamze Yayıncılık.
- Mwakapina, J. W, Mhandeni, A. S. & Nyinondi, O. S. (2016). WhatsApp mobile tool in second language learning: Opportunities, potentials and challenges in higher education settings in Tanzania. *International Journal of English Language Education*, 4(2), 70-90.
- Odabaş, H. (2003). İnternet tabanlı uzaktan eğitim ve bilgi ve belge yönetimi. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 17(1), 22-36.
- Olçay, S. (2018). Sosyalleşmenin dijitalleşmesi olarak sosyal medya ve resimler arasında kaybolma bozukluğu: Photolurking. *Yeni Medya Elektronik Dergi – eJNM*, 2(2), 90-104.
- O'Reilly, T. (2007). What is Web 2.0: Design patterns and business models for the next generation of software. *Communications & Strategies*, (65), 17-37.
- Oruç, Ş. (2016). Ana dili, ikinci dil, iki dillilik, yabancı dil. *The Journal of Academic Social Science Studies (JASSS)*, 45, 279-290.
- Öğüt, H., Altun, A. A., Sulak, S. A. ve Koçer, H. E. (2004). Bilgisayar destekli, internet erişimli interaktif eğitim CD'si ile e-eğitim. *The Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 3(1), 67-74.
- Özay, Y. (2012). *Twitter'la yabancı dil öğrenilecek*. Web: <https://www.sabah.com.tr/egitim/2012/01/01/twitterla-yabanci-dil-ogrenilecek> adresinden 8 Kasım 2020 tarihinde alınmıştır.
- Özdemir, Ç., Çakıroğlu, M., Bayılmış, C. ve Ekiz, H. (2004). Teknolojik gelişme için eğitimin önemi ve internet destekli öğretimin eğitimdeki yeri. *The Turkish Online Journal of Educational Technology-TOJET*, 3(3), 144-147.
- Özkara, Y. (2007). *6+1 Analitik yazma ve değerlendirme modelinin 5. Sınıf öğrencilerinin hikâye edici metin yazma becerilerini geliştirmeye etkisi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

- Özmen, F., Aküzüm, C., Sünkür, M. ve Baysal, N. (2012). Sosyal ağ sitelerinin eğitsel ortamlardaki işlevselliği. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 7(2), 496-506.
- Özutku, F., Küçükıılmaz, M. M, Çopur, H., İltter, K., Sıgın, İ. ve Arı, Y. (2014). *Sosyal Medyanın ABC'si*. İstanbul: Alfa Basım Yayım.
- Özünal, B. S. (2004). Yabancı dil öğretiminde eylem odaklı öğretimin uygulama boyutu. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, (2), 79-95.
- Özyavuz, K. S. (2012). *Mimarlık dünyasında yaşam boyu öğrenme: interaktif e-atölye modülü önerisi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon.
- Pajares, F. (2008). Motivational role of self-efficacy beliefs in self-regulated learning. Motivation and self-regulated learning, theory, research and applications. Dale H. Schunk & B. J. Zimmerman (Eds.). In *Motivation and self-regulated learning: Theory, research and applications* (pp. 111-139). New York: Lawrence Erlbaum Associates.
- Pajares, F. & Urđan, T. (2006) *Self-Efficacy Beliefs of Adolescents*. USA: Information Age Publishing.
- Patil, S., Deepthi, D. & Tadasad, P. (2015). Usage of WhatsApp messenger amongst post-graduate students in a university environment: A study of Karnataka state women's university, Vijayapura. *International Journal of Multidisciplinary Research and Development*, 2(11), 591-594.
- Pilancı, H. (2020). *Açık ve uzaktan Türkçe öğrenme sistemleri için ölçütler (2. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.
- Polat, Y., Köse, D., Peçenek, D. ve Durmuş, A. O. (2018). *Yabancı dil olarak Türkçe ilk kazanımlar için başvuru rehberi-A1 Öncesi*. ISBN: 978-605-2310-61-8 Web: https://www.yee.org.tr/sites/default/files/icerik/basvuru_rehberi_a1_onesi.pdf adresinden 25 Şubat 2020 tarihinde alınmıştır.
- Pouzevara, S. R. & Horn, L. J. (2016). *MOOCs and online education: Exploring the potential for international educational development*. North Carolina: RTI Press. <http://dx.doi.org/10.3768/rtipress.2016.op.0029.1603>

- Renshaw, C. E. & Taylor, H. A. (2000). The Educational effectiveness of computer-based instruction. *Computers and Geosciences*, 26(6), 677-682.
- Ruksasuk, N. (1999). *Library and information science distance education in Thailand in the next decade* [Conference presentation]. 65th IFLA Council and General Conference, Bangkok. Web: <https://archive.ifla.org/IV/ifla65/papers/090-104e.htm> adresinden 10 Ekim 2020 tarihinde alınmıştır.
- Saddler, B. & Andrade, H. (2004). The Writing rubric. *Educational Leadership*, 62(2), 48-52.
- Sağlık Bakanlığı. (2019). Pandemik influenza ulusal hazırlık planı. Web: <https://hsgm.saglik.gov.tr> adresinden 16 Mayıs 2020 tarihinde alınmıştır.
- Sanlav, Ü. (2014). *Sosyal medya savaşları*. İstanbul: Hayat Yayın.
- Sarıçoban, A. ve Bakla, A. (2012). Yabancı dil eğitiminde teknoloji kullanımı. A. Sarıçoban ve Z. M. Tavil (Ed.). *Yabancı dil öğretiminde öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı* içinde (ss. 59-78). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sarıçoban, A. ve Balaman, U. (2012). Yabancı dil eğitiminde teknoloji geliştirme. A. Sarıçoban ve Z. M. Tavil (Ed.). *Yabancı dil öğretiminde öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı* içinde (ss. 97-114). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sarıçoban, A. ve Tavil, Z. M. (2012). *Yabancı dil öğretiminde öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sarımanoğlu, N. U. (2018). *FATİH projesi kapsamında okullara dağıtılan bilişim teknolojileri araçlarının kullanımının değerlendirilmesi*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Schlosser, C. A. & Anderson, M. L. (1994). *Distance education review of the literature*. USA: IDEA. Web: <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED382159.pdf> adresinden 5 Şubat 2020 tarihinde alınmıştır.
- Scott, P. R. & Jacka, J. M. (2011). *Auditing social media: A governance and risk guide*. John Wiley & Sons.
- Seferoğlu, S. S. (2015). *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı (9. Baskı)*. Ankara: Pegem Akademi.

- Sülükçü, Y. (2011). *Yabancılara Türkçe öğretiminde (temel seviye a1) bilgisayar destekli materyal geliştirme ve bunun öğrenci başarısına etkisi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Sürmeli, A. (2018). *Türkiye’de eğitim gören Suriyeli öğrencilerin Türkçe öğrenimlerindeki ihtiyaç analizi*. I. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Bilgi Şöleni, 17-19 Mayıs 2017, Bursa/Türkiye. I. Uluslararası Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretimi Bilgi Şöleni Bildiri E-Kitabı, ss. 304-326, Uludağ Üniversitesi Yayınları.
- Şahin, T. Y. ve Yıldırım, S. (1999). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şen, Ü. (2016). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde ihmal edilmiş iki program: 1986 ve 2000 programları. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4(4), 545-558.
- Şengül, M. (2018). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde öğretim teknolojileri ve materyal kullanımı. A. Şahin (Ed.), *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi – Kuramlar, yaklaşımlar, etkinlikler (2. Baskı)* içinde (ss. 333-358). Ankara: Pegem Akademi.
- Şeylan, A. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi: Şimdiki zamanı öğretme tekniği. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 29-48.
- Takıl, N. B. (2014). *Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde iletişimsel yaklaşımın yazma becerisine etkisi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Tartari, E. (2015). The use of social media for academic purposes in student’ learning process. *Academic Journal of Interdisciplinary Studies MC SER Publishing*, 4(2), 393-398.
- Taşkıran, A., Gümüsoğlu, E. K. ve Aydın, B. (2018). Fostering foreign language learning with Twitter: Reflections from English learners. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*, 19(1), 100-116.
- Teddle, C. & Tashakkori, A. (2015). *Karma yöntem araştırmalarının temelleri*. Yüksel Dede ve Selçuk Beşir Demir (Çev. Ed.). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tekşan, K. (2001). *Yazılı anlatımı geliştirmede ön hazırlığın etkisi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.

- Telc (2013). Diller İçin Avrupa Ortak Öneriler Çerçevesi-Öğrenim, Öğretim ve Değerlendirme. Germany: Telc GmbH.
- Temizkan, M. (2003). *Yazılı anlatım etkinliği çerçevesinde Türkçe öğretmenlerinin çalışmalarına ilişkin bir değerlendirme*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Hatay.
- Tepecik, A. ve Tuna, S. (2001). Plastik sanatlar eğitiminde bir araç olarak bilgisayar kullanımı. *Çağdaş Eğitim Dergisi*, 26(277), 8-12.
- Tiryaki, E. N. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 38-44.
- Gökçe, A. T. (2008). Küreselleşme sürecinde uzaktan eğitim. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (11), 1-12.
- Tonta, Y. (2009) Dijital yerliler, sosyal ağlar ve kütüphanelerin geleceği. *Türk Kütüphaneciliği Dergisi*, 23(4), 742-768.
- Tuncer, H. ve Özkan, Y. (2017). Sosyal medyanın yabancı dil öğretimindeki yeri. Hasan Yılmaz, Erdinç Yücel, Selma Durak Üğüten ve Fahritdin Şanal (Ed.). *Farklı yönleriyle yabancı dil öğretimi içinde* (ss. 145-165). İstanbul: Çizgi Kitabevi.
- Tursun, S. E. (2010). *Orta öğretim İngilizce dersinde öğrencilerin ve öğretmenlerin öğrenen özerkliği ile ilgili görüşleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Türk Dil Kurumu (2009). *Türkçe sözlük (10. Baskı)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Türker, M. S. (2018). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde blog kullanımının okuma becerisine etkisi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Türkiye Bilimler Akademisi. (2020). *COVID-19 pandemi değerlendirme raporu*. Ankara: Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları. Web: <http://www.tuba.gov.tr> adresinden 10 Mayıs 2020 tarihinde alınmıştır.

- Türkiye Maarif Vakfı (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi programı*. İstanbul. Web: <https://www.turkiyemaarif.org/uploads/yabancidilolarak-turkceogretimi.pdf> adresinden 2 Mart 2020 tarihinde alınmıştır.
- Türkiye Ulusal Enformasyon Altyapısı Proje Ofisi. (1998). *Dünyadaki uzaktan eğitim uygulamaları ve yeni iletişim teknolojilerinin uzaktan eğitimde kullanılması*. Ankara: Tuena. Web: <http://www.inovasyon.org/pdf/2208-M-T-A-02.pdf> adresinden 15 Mart 2020 tarihinde alınmıştır.
- Türkyılmaz, M. ve Başarmak, U. (2011). Ana dil öğretiminde hiper metin kullanımının okuduğunu anlamaya etkisi. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23, 197-212.
- Usta, E. (2007). *Harmanlanmış öğrenme ve çevrimiçi öğrenme ortamlarının akademik başarı ve doyuma etkisi*. Yayımlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Ustabulut, M. Y. ve Keskin, S. (2020). Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi alan uluslararası öğrencilerin öğrenme etkinliğini geliştirme amaçlı sosyal medya kullanım-doyum motivasyonları. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(1), 155-173.
- Uşun, S. (2004). *Bilgisayar destekli öğretimin temelleri (2. Baskı)*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Uşun, S. (2006). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Uşun, S. (2012). *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Ülper, H. (2019). Yazma süreci. N. Bayat (Ed.). *Yazma ve Eğitimi içinde* (ss. 73-90). Ankara: Anı.
- Üstünlüoğlu, E. (2009). Autonomy in language learning: Do students take responsibility for their learning? *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 5(2), 148-169.
- Warschauer, M. & Healey, D. (1998). Computers and language learning: An overview. *Language Teaching*, 31(2), 57-71.
- Wood, J. (2011). Timeline: Social media. Web: <https://www.infoplease.com/science/timeline-social-media> adresinden 13 Ekim 2020 tarihinde alınmıştır.

- Tekinarslan, E. (2017). Eğitimde internet ve sosyal medya kullanımı. Ö. Demirel ve E. Altun (Ed.), *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı (9. Baskı)* içinde (103-142). Ankara: Pegem Akademi.
- Yalçın, A. (2006). *Türkçe öğretim yöntemleri yeni yaklaşımlar*. Ankara: Akçağ.
- Yalın, H. İ. (2003). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme (9. Baskı)*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Yavuz, A. (2014). *Türkçenin ikinci dil olarak öğretiminde ağ günlüklerinin (blog) yazma becerisine etkisi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Yayla, N. D. (2014). *Yabancılara teknoloji tabanlı Türkçe öğretimi: Dinleme becerisinin kazandırılmasına ilişkin durum analizi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Yaylı, D. (2011). Yabancı dilde yazma eğitiminde yaklaşımlar. D. Yaylı ve Y. Bayyurt (Ed.), *Yabancılara Türkçe öğretimi politika, yöntem ve beceriler* içinde (ss. 71-88). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yelken, T. Y. (2017). *Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (11. Baskı)*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, Ü. ve Tunçel, H. (2011). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde karşılaşılan sorunlar ve öneriler. Aziz Kılınc ve Abdullah Şahin (Ed.). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi* içinde (ss. 115-145). Ankara: Pegem Akademi.
- Yılmaz, N. (2017). *İnteraktif yazı araçları ile yabancı dilde öğrencileri yazmaya teşvik*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Bahçeşehir Üniversitesi, İstanbul.
- Yin, R. (1984). *Case study research: Design and methods*. Beverly Hills, CA: Sage Publishing.
- Yunus Emre Enstitüsü (2016). *Yedi iklim Türkçe öğretim seti B2 ders kitabı*. Erol Barın ve Cihan Özdemir (Ed.). Ankara: Yunus Emre Enstitüsü Yayınları. ISBN: 978-605-87010-2-1

Yükseköğretim Kurulu (2018). Eğitim fakülteleri yeniden yapılandırılacak. Web: <http://www.yok.gov.tr> adresinden 17 Ekim 2020 tarihinde alınmıştır.

Yürektürk, F. N. ve Coşkun, H. (2020). Türkçe öğretmenlerinin teknoloji kullanımına ve teknoloji destekli Türkçe öğretiminin etkililiğine dair görüşleri. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 8(3), 986-1000.

Zaidieh, A. J. Y. (2012). The use of social networking in education: challenges and opportunities. *World of Computer Science and Information Technology Journal (WCSIT)*, 2(1), 18-21.

İNTERNET KAYNAKLARI

Anadolu Ajansı - <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/yee-dunyadaki-temsilcilik-agini-dijital-kultur-merkezi-ile-guclendiriyor/1927358> (Erişim tarihi 01.05.2020)

Deutche Welle - <https://www.dw.com/tr/dünya-nüfusu-78-milyara-ulaştı/a-54126739> (Erişim tarihi 09.08.2020)

EBA TV - <https://www.eba.gov.tr> (Erişim tarihi 15.08.2020)

EbizMBA - <http://www.ebizmba.com/articles/social-networking-Websites> (Erişim tarihi 25.09.2020)

Facebook - <https://about.fb.com/company-info/> (Erişim tarihi 30.11.2020)

IBM Knowledge Center - <https://www.ibm.com/support/knowledgecenter/tr> (13.01.2020)

Türk Dil Kurumu - <http://www.tdk.gov.tr/icerik/yazim-kurallari/unlulerin-nitelikleri/> (Erişim tarihi 23.06.2020)

Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlüğü - <https://sozluk.gov.tr/> (Erişim tarihi 18.06.2020)

Türkçe Yeterlik Sınavı - https://tys.yee.org.tr/index.php?option=com_content&view=article&id=54&Itemid=513 (Erişim tarihi 12.12.2020)

Uzaktan Eğitim Merkezi - <http://uzem.eba.gov.tr> (Erişim tarihi 03.04.2020)

We Are Social - <https://wearesocial.com/digital-2020> (Erişim tarihi 29.11.2020)

Webmaster Portali WM Aracı (2018) - <https://wmaraci.com/nedir/wiki> (Erişim tarihi 20.01.2020)

YouTube - <https://www.youtube.com/intl/tr/about/> (Erişim tarihi 01.05.2020)

Yunus Emre Enstitüsü Saraybosna - <https://saraybosna.yee.org.tr/tr/faaliyet/turkce-ogrenin> (Erişim tarihi 12.12.2020)

EKLER**EK 1. Gazi Üniversitesi Uygulama İzin Yazısı**

Tarih:
11/05/2020
Sayı: -044-
E.00001090744

0001090744

* B E C F B A P K E *

T.C.
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı

Sayı : 17311665-044-
Konu : Anketler (Önder ÇANGAL)

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : a) 10.04.2020 tarihli ve 00001074450 sayılı yazı.
b) 05.05.2020 tarihli ve 33972245-044- 52760 sayılı yazı.

Üniversiteniz Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı, Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Doktora Programı öğrencisi Önder ÇANGAL'ın, "Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımının Yazma Becerisine Etkisi" konulu tez çalışması kapsamında Üniversitemiz Türkçe Öğrenim Araştırma ve Uygulama Merkezi bünyesinde anket uygulamasına izin verilmesine dair ilgi (a) yazınıza cevaben adı geçen Merkez Müdürlüğünün ilgi (b) yazısı ilişikte gönderilmiştir.

Bilgilerinize arz ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Yaşar AYDEMİR
Rektör a.
Rektör Yardımcısı

Ek: İlgi (b) yazı (1 sayfa)

EK 2. Gaziantep Üniversitesi Uygulama İzin Yazısı

Evrak Tarih ve Sayısı: 04/09/2019-E.18428

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
Rektörlük

Sayı :87841438/010.99/E.18428
Konu :Önder ÇANGAL'ın Tez Çalışması Hk.

04/09/2019

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

BAĞ. DEN. KUR. VE KUR.YÜK. KUR.
BAŞ.HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ

İlgi :23/08/2019 tarihli, 00000737287 sayılı ve "Önder ÇANGAL'ın Tez Çalışması Hk."
konulu yazı

Üniversiteniz Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalının Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Doktora Programına kayıtlı Önder Çangal'ın "Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımının Yazma Becerisine Etkisi" konulu tez çalışması kapsamında Üniversitemizde uygulama talebi uygun görülmüştür. Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

e-imzalıdır
Prof.Dr. Şehmus DEMİR
Rektör Yardımcısı

Evrakı Doğrulamak İçin : <https://ebys.gantep.edu.tr/enVision/Dogrula/K4BAKFT>
Üniversite Bulvarı P.K. 27310 Şehitkamil / Gaziantep, TÜRKİYE Ayrıntılı bilgi için irtibat:
Tel: : 0 (342) 360 12 00 Faks: 0 (342) 360 10 13
E-Posta: : bilgi@gantep.edu.tr Elektronik ağ:http://www.gantep.edu.tr/

Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununun 5. Maddesi gereğince güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK 3. İstanbul Aydın Üniversitesi Uygulama İzin Yazısı

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Personel Daire Başkanlığı

Tarih:
11/10/2019
Sayı: -300-
E.00000816720

0000816720

Sayı : 54167746-300
Konu : Önder ÇANGAL'ın Anket İzni Hk.

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : 01/10/2019 tarihli ve 00000796945 sayılı yazı.

Üniversiteniz Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Doktora programı öğrencilerinden **Önder ÇANGAL**'ın, "**Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımının Yazma Becerisine Etkisi**" konulu tez çalışmasında yer alan anket ve görüşme formlarını, Üniversitemiz Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezinde uygulayabilmesi talebiniz uygun görülmüştür.

Bilgilerinize saygı ile arz ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Yadigar İZMİRLİ
Rektör

Evrakı Doğrulamak İçin : <https://evrakdogrula.aydin.edu.tr/enVision.Dogrula/BelgeDogrulama.aspx?V=BE043KVF1>

Adres:Beşyol Mah. İnönü Cad. No:38 Sefaköy , 34295 Küçükçekmece / İSTANBUL
Telefon:444 1 428
Elektronik Ağ:http://www.aydin.edu.tr/

Bilgi için: Eda ÖZDEMİR
Unvanı: Uzman Yardımcısı

EK 4. Yunus Emre Enstitüsü Uygulama İzin Yazısı

(Türkçe Öğretimi ve Türkoloji Müdürlüğü)

Sayı : 63048327-199-2019/E.27358

05.09.2019

Konu : Önder ÇANGAL'ın Tez Çalışması
Hk.

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İlgi : 23.08.2019 tarihli ve 76000869-300-E.737280 sayılı yazımız.

İlgi yazıda sunulan, Hacettepe Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türkiyat Araştırmaları Ana Bilim Dalının Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimine kayıtlı olan Önder Çangal'ın Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımının Yazma Becerisine Olan Etkisi” adlı çalışmasına yönelik uygulamak istediği ölçek ve formlar incelenmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulguların, araştırma raporunun tamamlanması veya yayımlanmasını müteakip Enstitümüzle de paylaşılması kaydıyla söz konusu ölçek ve formun kültür merkezlerimizde uygulanabileceği hususunda bilgi edinmenizi rica ederim.

E-İmzalı

Prof. Dr. Şeref ATEŞ
Başkan V.

Anafartalar Mahallesi Atatürk Bulvarı No : 11 06050 Ulus / ANKARA
Telefon: 0312 309 11 88, Faks: 0312 309 16 15,
<http://www.yee.org.tr/> iletisim@yee.org.tr

Ayrıntılı bilgi için irtibat:
Muhammet Hüseyin
YAZICI,
huseyin.yazici@yee.org.t

EK 5. YTÖ’de Sosyal Medya Kullanımına Yönelik Öğretici Görüşleri Formu

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIMINA YÖNELİK ÖĞRETİCİ GÖRÜŞLERİ FORMU

Değerli uzman,

Bu çalışmanın amacı, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sosyal medya araçlarının kullanımına yönelik görüşlerinize başvurmak ve bu görüşlerden hareketle öğretim süreçlerinde sosyal medya araçları üzerinden kullanılabilir yazma etkinlikleri hazırlamaktır.

Lütfen aşağıdaki soruları okuyarak sizin için en uygun cevabı veriniz. Araştırmanın kesin ve doğru sonuçlar verebilmesi için lütfen sorulara samimi yanıtlar veriniz. Vereceğiniz bilgiler yalnızca bilimsel araştırma amacıyla kullanılacağından adınızı yazmanıza gerek yoktur.

Katkılarınız için teşekkür ederim.

Öğr. Gör. Önder ÇANGAL
ondercangal@hotmail.com

A. Kişisel Bilgiler	
Bu bölümde kişisel bilgilerinize yönelik sorular bulunmaktadır. Lütfen soruları dikkatlice okuyunuz ve cevaplayınız.	
1. Cinsiyetiniz nedir?	Erkek ☐ Kadın ☐
2. Kaç yaşındasınız?	21-25 ☐ 26-30 ☐ 31-35 ☐ 36-40 ☐ 41-50 ☐ 51+ ☐
3. Eğitim durumunuz nedir? (En son mezun olunan)	Lisans ☐ Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐
4. Mezun olduğunuz fakülte/bölüm:	.....
5. (Varsa) Devam eden/mezun olunan yüksek lisans programı:	.....
6. (Varsa) Devam eden/mezun olunan doktora programı:	.....
Akademik unvanınız nedir:	
7. Kaç yıldır yabancılara Türkçe öğretiyorsunuz?	.....
8. Yabancılara Türkçe öğretimi sertifikanız var mı?	Evet ☐ Hayır ☐
9. (Varsa) Sertifikayı hangi kurumdan aldınız?	.....
10. (Varsa) Kaç yıl yurt dışında çalıştınız?	.....
11. Çalıştığınız/çalışmaya devam ettiğiniz kurum(lar)ı yazınız.	.....

12.	Sosyal medya araçlarını kullanıyor musunuz? (Youtube, Facebook, Twitter, WhatsApp, Instagram vb.)	Evet ☐	Hayır ☐
13.	En çok hangi sosyal medya araçlarını kullanıyorsunuz? (Birden fazla seçebilirsiniz)	☐ Youtube	☐ Skype
		☐ Facebook	☐ Blogger
		☐ Twitter	☐ Tumblr
		☐ Whatsapp	☐ Badoo
		☐ Instagram	☐ LinkedIn
		☐ Flickr	☐ Diğer .....
14.	Sosyal medya araçlarını en çok hangi teknolojik araçlar üzerinden kullanıyorsunuz?	☐ Bilgisayar	☐ Akıllı Televizyon
		☐ Akıllı Telefon	☐ Tablet
B. Öğretici Soruları			
Bu bölümde sosyal medya araçlarının yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanımına yönelik görüşlerinizi toplamak amacıyla hazırlanmış açık uçlu sorular bulunmaktadır. Lütfen soruları okuyunuz ve cevaplayınız.			
1. Sosyal medya araçlarının (Youtube, Facebook, Twitter, WhatsApp, Instagram vb.) yabancılar için Türkçe öğretimi süreçlerinde kullanılması hakkında ne düşünüyorsunuz?			
2. Siz sosyal medya araçlarını Türkçe öğretmek amacıyla kullanıyor musunuz? Cevabınız evetse ne sıklıkla, hangi sosyal medya araçlarını, hangi amaçlar için kullanıyorsunuz?			
3. Size göre Türkçe öğretirken sosyal medya araçlarının kullanılmasının olumlu yönleri nelerdir?			
4. Size göre Türkçe öğretirken sosyal medya araçlarının kullanılmasının olumsuz yönleri nelerdir?			

5. Sosyal medya araçları, dil becerilerinin (okuma, dinleme, konuşma ve yazma) geliştirilmesinde kullanılabilir mi? Hangi becerilerin geliştirilmesinde hangi sosyal medya araçları kullanılabilir? Nasıl?
6. Türkçe öğretirken sosyal medya araçlarını kullanmanın öğrencilerin yazma becerisini geliştireceğini düşünüyor musunuz? Yazma becerisinin geliştirilmesinde sosyal medya araçlarından nasıl yararlanılabilir?
7. Öğrencilerin Türkçe öğrenirken sosyal medyayı kullanması onların yazmaya yönelik öz yeterliklerini nasıl etkiler?
8. Öğreticiler Türkçe öğretirken sosyal medya araçlarını kullanmalı mıdır? Neden?
9. Sosyal medya araçları gelecek yıllarda yabancı dil öğretimi alanını nasıl etkiler? Siz bu konuda neler düşünüyorsunuz?
Varsa eklemek istediğiniz diğer görüşlerinizi yazınız.

EK 6. YTÖ’de Sosyal Medya Kullanımına Yönelik Öğrenci Görüşleri Formu

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIMINA YÖNELİK ÖĞRENİCİ GÖRÜŞLERİ FORMU

Sevgili öğrenciler,

Bu çalışmanın amacı, Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde sosyal medya araçlarının kullanımına yönelik görüşlerinize başvurmak ve bu görüşlerden hareketle öğretim süreçlerinde sosyal medya üzerinden kullanılabilir yazma etkinlikleri hazırlamaktır.

Lütfen aşağıdaki soruları okuyarak sizin için en uygun cevabı veriniz. Araştırmanın kesin ve doğru sonuçlar verebilmesi için lütfen sorulara samimi yanıtlar veriniz. Vereceğiniz bilgiler yalnızca bilimsel araştırma amacıyla kullanılacağından adınızı yazmanıza gerek yoktur.

Katkılarınız için teşekkür ederim

Öğr. Gör. Önder ÇANGAL
ondercangal@hotmail.com

A. Kişisel Bilgiler	
Bu bölümde kişisel bilgilerinize yönelik sorular bulunmaktadır. Lütfen soruları dikkatlice okuyunuz ve cevaplayınız.	
1. Cinsiyetiniz nedir?	Erkek ☐ Kadın ☐
2. Kaç yaşındasınız?	21-25 ☐ 26-30 ☐ 31-35 ☐ 36-40 ☐ 41-50 ☐ 51+ ☐
3. Nerelisiniz?	: .....
4. Ana diliniz nedir?	: .....
5. Eğitim durumunuz nedir? (En son mezun olunan)	Lise ☐ Lisans ☐ Yüksek Lisans ☐ Doktora ☐ Diğer .....
6. Sosyal medya araçlarını kullanıyor musunuz? (Youtube, Facebook, Twitter, WhatsApp, Instagram vb.)	Evet ☐ Hayır ☐
7. En çok hangi sosyal medya araçlarını kullanıyorsunuz? (Birden fazla seçebilirsiniz)	☐ Youtube ☐ Skype ☐ Facebook ☐ Blogger ☐ Twitter ☐ Tumblr ☐ Whatsapp ☐ Badoo ☐ Instagram ☐ LinkedIn ☐ Flickr ☐ Diğer .....
8. Sosyal medya araçlarını en çok hangi teknolojik araçlar üzerinden kullanıyorsunuz?	☐ Bilgisayar ☐ Akıllı Televizyon ☐ Akıllı Telefon ☐ Tablet

B. Öğrenici Soruları

Bu bölümde sosyal medya araçlarının yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde kullanımına yönelik görüşlerinizi toplamak amacıyla hazırlanmış açık uçlu sorular bulunmaktadır. Lütfen soruları okuyunuz ve cevaplayınız.

1. Türkçeyi hangi amaçlar için öğreniyorsunuz?

2. Sosyal medya araçlarını (Youtube, Facebook, Twitter, WhatsApp, Instagram vb.) hangi amaçlar için kullanıyorsunuz?

3. Türkçe öğretimi sırasında sosyal medya araçlarının kullanılması hakkında ne düşünüyorsunuz?

4. Siz sosyal medya araçlarını Türkçe öğrenmek amacıyla kullanıyor musunuz? Cevabınız evetse ne sıklıkla, hangi sosyal medya araçlarını, hangi amaçlar için kullanıyorsunuz?

5. Size göre Türkçe öğrenirken sosyal medya araçlarının kullanılmasının olumlu yönleri nelerdir?

6. Size göre Türkçe öğrenirken sosyal medya araçlarının kullanılmasının olumsuz yönleri nelerdir?

<p>7. Sosyal medya araçları, dil becerilerinin (okuma, dinleme, konuşma ve yazma) geliştirilmesinde kullanılabilir mi? Hangi becerilerin geliştirilmesinde hangi sosyal medya araçları kullanılabilir? Nasıl?</p>
<p>8. Türkçe öğrenirken sosyal medya araçlarını kullanmanın yazma becerinizi geliştireceğini düşünüyor musunuz? Yazma becerisinin geliştirilmesinde sosyal medya araçlarından nasıl yararlanılabilir?</p>
<p>9. Türkçe öğrenirken sosyal medyanın kullanılması yazma becerisinde kendinize olan güveninizi nasıl etkiler?</p>
<p>10. Öğretmenler Türkçe öğretirken sosyal medya araçlarını kullanmalı mıdır? Neden?</p>
<p>11. Sosyal medya araçları gelecek yıllarda yabancı dil öğretimi alanını nasıl etkiler? Siz bu konuda neler düşünüyorsunuz?</p>
<p>Varsa eklemek istediğiniz diğer görüşlerinizi yazınız.</p>

EK 7. Kompozisyon Konularının Belirlenmesi

Kompozisyon Konularının Belirlenmesi

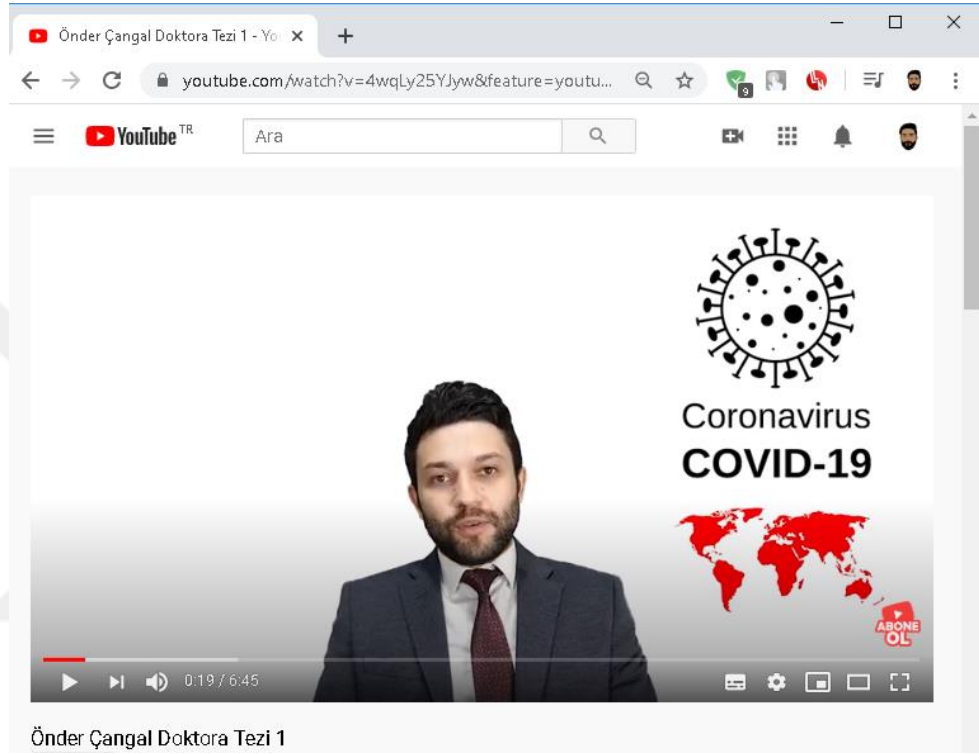
		Uygun (3)	Kısmen Uygun (2)	Uygun Değil (1)
<p>Değerli uzman,</p> <p>Bu çalışmanın amacı, “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımının Yazma Becerisine Etkisi” isimli doktora çalışmasında kullanılmak üzere B2 seviyesi yazma konularının belirlenmesine yönelik sizin görüşlerinize başvurmaktır.</p> <p>Lütfen aşağıdaki yazma konularını okuyarak uygun olduğunu düşündüğünüz işaretlemeleri gerçekleştiriniz. Araştırmanın kesin ve doğru sonuçlar verebilmesi için lütfen sorulara samimi yanıtlar veriniz. Vereceğiniz bilgiler yalnızca bilimsel araştırma amacıyla kullanılacağından adınızı yazmanıza gerek yoktur.</p> <p>Katkılarınız için teşekkür ederim.</p> <p>Öğr. Gör. Önder ÇANGAL ondercangal@hotmail.com</p>				
Yazma konusu				
1.	Okuduğunuz bir kitapla ilgili değerlendirmelerinizi anlatan bir kompozisyon yazınız.			
2.	İzlediğiniz bir filmle ilgili değerlendirmelerinizi anlatan bir kompozisyon yazınız.			
3.	Hayal kurmanın olumlu ve olumsuz yönleri hakkında bir kompozisyon yazınız.			
4.	Teknoloji düşkünü olmanın olumlu ve olumsuz yönlerini anlatan bir kompozisyon yazınız.			
5.	Sağlıklı bir yaşam için yapılması ve dikkat edilmesi gerekenleri içeren bir kompozisyon yazınız.			
6.	Şimdiye kadar unutmadığınız veya en çok keyif aldığınız bir anınızı anlatan kompozisyon yazınız.			
7.	Ülkenizin yemek kültürü hakkında bir kompozisyon yazınız.			
8.	Ülkenizde yaygın olan el sanatlarını anlatan bir kompozisyon yazınız.			
9.	Ülkenizdeki tarihi ve turistik yerler hakkında bilgi veren bir kompozisyon yazınız.			
10.	Ülkenizdeki düğün geleneklerini anlatan bir kompozisyon yazınız.			
11.	Paranın önemini ve insan hayatındaki yerini anlatan bir kompozisyon yazınız.			
12.	Doğru mesleği seçmek ve işinde başarılı olmak için yapılması gerekenleri anlatan bir kompozisyon yazınız.			
13.	Suyun hayatımızdaki önemini anlatan bir kompozisyon yazınız.			
14.	Şehir ve köy hayatını karşılaştıran bir kompozisyon yazınız.			
15.	Türkçe öğrenme amacınızı, Türkçe ve ana diliniz arasındaki benzerlik ve farklılıkları ve Türkçe öğrenirken yaşadığınız güçlükleri anlatan bir kompozisyon yazınız.			
16.	Korkularımızla yüzleşmek ve onları yenmek için neler yapmamız gerektiğini anlatan bir kompozisyon yazınız.			
17.	Hayalinizdeki tatili anlatan bir kompozisyon yazınız.			
18.	Boş zamanlarınızı nasıl değerlendirdiğinizi anlatan bir kompozisyon yazınız.			
19.	Doğal dengenin bozulması, küresel ısınma, çevre kirliliği, kuraklık ve hayvanların neslinin tükenmesi gibi problemler karşısında insanların neler yapması gerektiğini anlatan bir kompozisyon yazınız.			
20.	Farklı bir ülkede yaşamak veya öğrenci olmakla ilgili görüşlerinizi anlatan bir kompozisyon yazınız.			

EK 8. Katılımcıları Bilgilendirme Formu

Arkadaşlar merhaba,

Ben Önder Çangal. Hacettepe Üniversitesinde doktora yapıyorum. Sizlere tezimle ilgili bazı bilgiler gönderiyorum. Lütfen sizden istenenleri sırayla yapınız.

1. Videoyu izleyiniz. Link: <https://youtu.be/4wqLy25YJyw>

2. Videoyu izledikten sonra çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul ediyorsanız aşağıdaki linke tıklayıp formu doldurunuz. Formda 2 bölüm vardır. Birinci bölümde kişisel bilgileriniz istenmektedir. İkinci bölümde sizin yazma becerisinde kendinize olan güveninizi ölçmek istiyoruz. Her madde için kendinize 1-7 arası bir puan veriniz. (1 Puan: Hiç bana uygun değil / 7 Puan: Tamamen bana uygun)

Link: <https://forms.gle/bdYbtuK2ayKXJ4Tm7>

3. Bu çalışmaya gönüllü katıldığınızı belirtmek için lütfen linkteki gönüllü katılım formunu bilgisayarınıza indirin ve çıktı alın. Formda istenen bilgileri doldurup imzaladıktan sonra formu tarayıp bize gönderin.

Bu adımları gerçekleştirdikten sonra görüntülü görüşme araçları üzerinden bir toplantı gerçekleştireceğiz. Toplantıda size vereceğim dört kompozisyon konusundan birini seçip bir kompozisyon yazacak ve bana fotoğrafını göndereceksiniz.

Aklınızdaki soruları bize sorabilirsiniz.

Katılımınız için teşekkürler.

EK 9. Gönüllü Katılım Formu

GÖNÜLLÜ KATILIM FORMU

Sevgili Öğrenciler,

Bu araştırma, Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Doktora Programında, Doç. Dr. Mustafa DURMUŞ danışmanlığında yürütülen “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımının Yazma Becerisine Etkisi” başlıklı tez çalışmasına veri toplamak için hazırlanmıştır.

Bu çalışmanın üç amacı vardır. Birinci amaç, sosyal medya araçlarının yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin yazma becerisini geliştirmedeki etkisini araştırmaktır. İkinci amaç öğrencilerin yazma becerilerine yönelik öz yeterlik algılarını saptamak ve öğretimi destekleyici materyal olarak kullanıldığında sosyal medyanın öğrencilerin yazma öz yeterliklerine nasıl etki ettiğini araştırmaktır. Üçüncü amaç ise sosyal medya araçlarının Türkçe öğretiminde kullanılmasının avantajları ve dezavantajları hakkında öğretici ve öğrenci görüşlerini almak ve uygulamaya yönelik önerileri tespit etmektir.

Çalışmanın gerçekleştirilebilmesi için Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyonuna başvurulmuş ve gerekli izinler alınmıştır. Çalışma kapsamında elde edilecek veriler araştırmacı tarafından tezin yürütülmesi süreçlerinde kullanılacak, kişisel bilgileriniz ve sizden elde edilecek veriler çalışmanın yayınlanacağı tüm sunularda ve raporlarda korunacak ve gizli kalacaktır. Çalışmaya katılım gönüllülük esasına dayanmaktadır. Çalışmanın herhangi bir aşamasında katkı sağlamaktan vazgeçmek ya da çalışma hakkında daha fazla bilgi almak isterseniz aşağıdaki iletişim kanallarından biri ile bize bildirmeniz yeterli olacaktır. Araştırma tamamlandığında çalışmanın sonuçlarıyla ilgili bilgi almak isterseniz kullandığımız e-posta adresinizi ilgili boşluğa yazınız.

Çalışmaya katılmayı kabul ediyorsanız lütfen formu imzalayınız. Katılımınız için teşekkür ederim.

Tarih: :

Katılımcı

Adı, soyadı :

Adres :

Telefon :

e-posta :

İmza :

Araştırmacı

Adı, soyadı : Önder Çangal

Adres : Gaziantep Üniversitesi, Türkçe Öğretim Merkezi, Gaziantep

Telefon : +90 (342) 360 12 00 / 3963 +90 (554) 798 28 64

e-posta : ondercangal@hotmail.com

İmza :

Danışman

Adı, soyadı : Prof. Dr. Mustafa Durmuş

Adres : Hacettepe Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Ankara

Telefon : +90 312 297 67 71

e-posta : mdmustafadurmus@gmail.com

İmza :

EK 10. Kişisel Bilgi Formu

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımının Yazma Becerisine Etkisi Kişisel Bilgi Formu

Sevgili öğrenciler,

Bu form “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımının Yazma Becerisine Etkisi” adlı doktora çalışmasında kullanılacaktır. Bu çalışma ders dışı öğretimi destekleyici materyal olarak kullanıldığında sosyal medyanın öğrencilerin yazma becerisi başarılarına ve öz yeterliliklerine etkisini belirlemeye yöneliktir.

Formda sizlere kendinizi tanıtmaya yönelik sorular sorulmaktadır. Sorulara samimi ve doğru cevaplar vermeniz araştırmanın güvenilirliğini artıracaktır. Bu formdaki bilgiler sadece bilimsel amaçlı kullanılacak, bilgileriniz hiçbir kurumla veya şahısla paylaşılmayacaktır.

Katkılarınız için teşekkür ederim.

Önder ÇANGAL

Hacettepe Üniversitesi

ondercangal@hotmail.com

1. Cinsiyetiniz nedir?
2. Kaç yaşındasınız?
3. Nerelisiniz? (Ülke)
4. Ana diliniz nedir?
5. Bildiğiniz yabancı dilleri yazınız.
6. Türkçe öğrenme amacınız nedir?

EK 11. Yazma Becerisi Öz Yeterlilik Ölçeği

Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenler İçin Yazma Becerisi Öz Yeterlilik Ölçeği

Sevgili Öğrenciler,

Elinizdeki formda yazılı olan cümleler sizlerin yazmaya yönelik öz yeterliliklerinizi öğrenebilmek amacıyla hazırlanmıştır.

Bu formda doğru ya da yanlış cevap bulunmamaktadır. Biz sadece sizlerin yazma becerisine yönelik öz yeterliliklerinizi öğrenmek istiyoruz.

Lütfen formda yer alan cümleleri okuyunuz. Cümlelerin karşısındaki puanlar **1** **hiç bana uygun değil** **7 ise tamamen bana uygun demektir.** Sizler bu cümlelerin sizlere uygunluğunu **1 ilâ 7 arasında derecelendirerek işaretleyiniz.**

Çalışmaya katkılarınız için teşekkür ederim.

K. Kaan BÜYÜKİKİZ

No	Maddeler	Katılmıyorum				Katılıyorum			
		1	2	3	4	5	6	7	
1	Bir sayfalık bir kompozisyonun bütün kelimelerini doğru yazabilirim.	1	2	3	4	5	6	7	
2	Yazı yazarken dilbilgisi kurallarına uygun, doğru cümleler yazabilirim.	1	2	3	4	5	6	7	
3	Yazı yazarken ekleri doğru kullanabilirim.	1	2	3	4	5	6	7	
4	Ana fikri veya konuyu destekleyen bir paragraf yazabilirim	1	2	3	4	5	6	7	
5	Kompozisyonumu giriş, gelişme, sonuç planına uygun olarak yazabilirim.	1	2	3	4	5	6	7	
6	Fikirlerimi konunun dışına çıkmadan açık bir şekilde yazabilirim.	1	2	3	4	5	6	7	
7	Kompozisyonuma uygun başlık seçebilirim.	1	2	3	4	5	6	7	
8	Bilgi sahibi olduğum bir konuda kompozisyon yazabilirim.	1	2	3	4	5	6	7	
9	Hayal ettiklerim hakkında bir yazı yazabilirim.	1	2	3	4	5	6	7	
10	Duygu ve düşüncelerimi yazılı olarak ifade edebilirim.	1	2	3	4	5	6	7	
11	Kompozisyon yazarken konuya uygun örnekler verebilirim.	1	2	3	4	5	6	7	
12	Kompozisyonumu belirli bir plan içerisinde yazabilirim.	1	2	3	4	5	6	7	
13	Kompozisyonumu yazı ve sayfa düzenine uygun olarak yazabilirim.	1	2	3	4	5	6	7	
14	Kompozisyonuma uygun bir sonuç yazabilirim.	1	2	3	4	5	6	7	
15	Belirtilen / seçilen bir konuyla ilgili bir kompozisyon yazabilirim.	1	2	3	4	5	6	7	
16	Öğrenim hayatımı anlatan bir yazı yazabilirim.	1	2	3	4	5	6	7	

EK 12. Yazma Becerisi Öz Yeterlilik Ölçeği İzin Belgesi

☰ + Yeni ileti

↩ Yanıtla ✖ Sil 📁 Arşivle 🚫 Gereksiz ✖ 🗑 Süpür 📧 Taşı ⋮

↑ ↓ ✕

> Sık Kullanılanlar

∨ Klasörler

📧 Gelen Kutusu

🚫 Gereksiz E-posta

✎ Taslaklar

▶ Gönderilmiş Öğeler

📧 Silinmiş Öğeler

📁 Arşiv

Re: Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenler İçin Yazma Becerisi Öz Yeterlilik Ölçeği Kullanım İzni ...

K KAAN <kbuyukiz@gmail.com>
22.05.2019 Çar 15:29
Siz ☺

Sayın Önder Çangal,
Tez çalışmanızda atf göstermek kaydıyla tarafımda geliştirilen Türkçeyi Yabancı Dil olarak Öğrenenler İçin Yazma Becerisi Öz Yeterlilik ölçeğini kullanabilirsiniz.
Çalışmalarınızda kolaylıklar dilerim.

21 May 2019 Sal, saat 18:27 tarihinde önder çangal <ondercangal@hotmail.com> şunu yazdı:
Sayın Kadir Kaan Büyükkiz,

Ben Gaziantep Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezinde öğretim görevlisi olarak görev yapmaktayım.
Şu anda Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi programında doktora yapıyorum ve "Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımının Yazma Becerisine Etkisi" üzerine bir tez çalışması yürütüyorum. Bu nedenle, araştırmamda kullanmak üzere hazırlamış olduğunuz "Türkçeyi Yabancı Dil Olarak Öğrenenler İçin Yazma Becerisi Öz Yeterlilik Ölçeği"ne ihtiyaç duymaktayım. Ölçeği kullanmam hususunda izin verip vermediğinize dair beni bilgilendirebilir misiniz?

Çok teşekkür ederim. Saygılarımla.

Önder Çangal
Öğretim Görevlisi

Telefon: +90 (342) 360 12 00 - Dâhilî: 3362
Cep: +90 (554) 798 28 64
e-posta: cangal@gantep.edu.tr
ondercangal@hotmail.com

Gaziantep Üniversitesi
Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER)
3. Kat/B-303 (Ofis)
Üniversite Bulvarı, 27310 - Şehitkamil/Gaziantep

EK 13. Yazılı Anlatım Dereceli Puanlama Anahtarı

	ÇOK KÖTÜ	KÖTÜ	İYİ	ÇOK İYİ
SAYFA DÜZENİ	*Kağıdın kenarında uygun boşluklar bırakılmamıştır.	* Kağıdın bazı kenarında standart ölçülere uygun boşluklar bırakılmış, bazı kenarlarında bırakılmamıştır.	*Kağıdın kenarında uygun boşluklar bırakılmış ama standart ölçülerde olmamıştır.	*Kağıdın kenarlarında standart ölçülerde ve uygun boşluklar bırakılmıştır.
	*Paragraf ve satır aralarında uygun boşluklar bırakılmamıştır.	*Paragraf ve satır aralarında genellikle uygun boşluklar bırakılmamıştır.	*Paragraf ve satır aralarında genellikle uygun boşluklar bırakılmıştır.	*Paragraf ve satır aralarında uygun boşluklar bırakılmış.
	*Yazı okunaklı değildir.	*Yazı genellikle okunaklı değildir.	*Yazı genellikle okunaklıdır.	*Yazı okunaklıdır.
BAŞLIK	*Başlık yazılmamıştır.	*Başlık konuyla ilgili değildir.	*Başlık konuyla ilgili ama doğru düzende yazılmamıştır.	*Başlık konuyla ilgili ve doğru düzende yazılmıştır.
PLAN VE İŞLEYİŞ	*Giriş, gelişme ve sonuç bölümleri oluşturulmamıştır.	*Giriş, gelişme ve sonuç bölümlerinden bir veya ikisine yer verilmemiştir.	*Giriş gelişme ve sonuç bölümleri var ama aralarındaki bağlantılar zayıftır.	*Giriş, gelişme ve sonuç bölümleri var ve aralarındaki bağlantılar uygun şekilde kurulmuştur.
	*Paragraflar arasında uygun geçişler yapılmamıştır.	* Paragraflar arasında genellikle uygun geçişler yapılmamıştır.	Paragraflar arsında genellikle uygun geçişler yapılmıştır.	*Paragraflar arasında uygun geçişler yapılmıştır.
	*Yazının bir ana fikri yoktur.	*Yazıdaki ana fikir tam olarak anlaşılmamaktadır.	*Yazıda ana fikir kısmen anlaşılmaktadır.	*Yazının açık bir ana fikri vardır.
	*Ana fikir yardımcı düşüncelerle desteklenmemiştir.	*Ana fikir genellikle yardımcı düşüncelerle desteklenmemiştir.	* Ana fikir genellikle yardımcı düşüncelerle desteklenmiştir.	*Ana fikir yardımcı düşüncelerle desteklenmiştir.

	*Konuya uygun örneklere yer verilmemiştir.	* Verilen örnekler genellikle konuya uygun değildir.	*Verilen örnekler genellikle konuya uygundur.	*Konuya uygun örneklere yer verilmiştir.
	* Sonuç yazılmamıştır.	*Sonuç konuya uygun yazılmamıştır.	*Sonuç kısmen konuya uygundur.	*Konuya uygun sonuç yazılmıştır.
DİL VE ANLATIM	*Kelimeler yerinde ve doğru anlamda kullanılmamıştır.	*Kelimeler genellikle yerinde ve doğru anlamda kullanılmamıştır.	*Kelimeler genellikle yerinde ve doğru anlamda kullanılmıştır.	*Kelimeler yerinde ve doğru anlamda kullanılmıştır.
	*Cümleler kurallı ve anlamlı yazılmamıştır.	*Cümleler genellikle kurallı ve anlamlı yazılmamıştır.	*Cümleler genellikle kurallı ve anlamlı yazılmıştır.	*Cümleler kurallı ve anlamlı yazılmıştır.
	* Yazıda akıcı bir anlatım kullanılmamıştır.	*Yazının genelinde akıcı bir anlatım kullanılmamıştır.	*Yazının genelinde akıcı bir anlatım kullanılmıştır.	*Yazının tamamında akıcı bir anlatım kullanılmıştır.
	* Konu özgün ifadelerle anlatılmamıştır.	*Konu genellikle özgün ifadelerle anlatılmamıştır.	*Konu genellikle özgün ifadelerle anlatılmıştır.	*Konu özgün ifadelerle anlatılmıştır.
	*Ekler doğru ve yerinde kullanılmamıştır.	*Ekler genellikle doğru ve yerinde kullanılmamıştır.	*Ekler genellikle doğru ve yerinde kullanılmıştır.	*Ekler doğru ve yerinde kullanılmıştır.
YAZIM VE NOKTALAMA	*Yazım kurallarına hiç uyulmamıştır.	*Yazım kurallarına genellikle uyulmamıştır.	*Yazım kurallarına genellikle uyulmuştur.	*Yazım kurallarına uyulmuştur.
	*Noktalama işaretleri doğru ve yerinde kullanılmamıştır.	*Noktalama işaretleri genellikle doğru ve yerinde kullanılmamıştır.	*Noktalama işaretleri genellikle doğru ve yerinde kullanılmıştır.	*Noktalama işaretleri doğru ve yerinde kullanılmıştır.

EK 14. Yazılı Anlatım Dereceli Puanlama Anahtarı İzin Belgesi

☰ + Yeni ileti

↩ Yanıtla ✖ Sil 📁 Arşivle ⚙ Gereksiz ✖ 🧹 Süpür 📧 Taşı ✖ ...

↑ ↓ ✕

> Sık Kullanılanlar

▼ Klasörler

📧 Gelen Kutusu

⊘ Gereksiz E-posta

✎ Taslaklar

▶ Gönderilmiş Öğeler

🗑 Silinmiş Öğeler

📁 Arşiv

Re: Yazılı Anlatım Dereceli Puanlama Anahtarı Kullanım İzni Hk.

K KAAN <kbuyukikiz@gmail.com>
22.05.2019 Çar 15:26
Siz ✉

Sayın Önder Çangal,
Tez çalışmanızda atıf göstermek kaydıyla tarafımda geliştirilen Türkçe Öğrenen Yabancı Öğrencilerin yazılı anlatım becerilerini değerlendirilmek için kullanacağınız "Yazılı Anlatım Dereceli Puanlama Anahtarını" kullanabilirsiniz.
Çalışmalarınızda kolaylıklar dilerim.

21 May 2019 Sal, saat 18:32 tarihinde önder çangal <ondercangal@hotmail.com> şunu yazdı:
Sayın Kadir Kaan Büyükkiz,

Ben Gaziantep Üniversitesi Türkçe Öğretim Merkezinde öğretim görevlisi olarak görev yapmaktayım.
Şu anda Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsünde Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi programında doktora yapıyorum ve "Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımının Yazma Becerisine Etkisi" üzerine bir tez çalışması yürütüyorum. Bu nedenle, araştırmamda kullanmak üzere hazırlamış olduğunuz "Yazılı Anlatım Dereceli Puanlama Anahtarı"na ihtiyaç duymaktayım. Rubriği kullanmam hususunda izin verip vermediğinize dair beni bilgilendirebilir misiniz?

Çok teşekkür ederim. Saygılarımla.

Önder Çangal
Öğretim Görevlisi

Telefon: +90 (342) 360 12 00 - Dâhilî: 3362
Cep: +90 (554) 798 28 64
e-posta: cangal@gantep.edu.tr
ondercangal@hotmail.com

Gaziantep Üniversitesi
Türkçe Öğretim Merkezi (TÖMER)
3. Kat/B-303 (Ofis)
Üniversite Bulvarı, 27310 - Şehitkamil/Gaziantep

--

EK 15. Uygulama Kontrol Listeleri

Deney Grubu - Uygulama Kontrol Listesi																		
Uygulama Merkezi:				Youtube (Haftalar)						WhatsApp (Haftalar)								
Katılımcı Adı Soyadı		Gönüllü Katılım Formu	Ön Test	Yeterlik Ölçeği	1.	2.	3.	4.	5.	6.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Son Test	Yeterlik Ölçeği
1.																		
2.																		
3.																		
4.																		
5.																		
6.																		
7.																		
8.																		
9.																		
10.																		
11.																		
12.																		
13.																		
14.																		

Uygulama Başlangıç Tarihi:

Uygulamayı Yapan Öğretim Görevlisi:

Kontrol Grubu - Uygulama Kontrol Listesi																		
Uygulama Merkezi:				Youtube (Haftalar)						WhatsApp (Haftalar)								
Katılımcı Adı Soyadı		Gönüllü Katılım Formu	Ön Test	Yeterlik Ölçeği	1.	2.	3.	4.	5.	6.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	Son Test	Yeterlik Ölçeği
1					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
2					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
3					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
4					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
5					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
6					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
7					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
8					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
9					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
10					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
11					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
12					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
13					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		
14					X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X		

Uygulama Başlangıç Tarihi:

Uygulamayı Yapan Öğretim Görevlisi:

EK 16. Tez Uygulama Rehberi

Sayın Hocam,

Öncelikle uygulama sürecine destek olacağımız için çok teşekkür ederim. “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımının Yazma Becerisine Etkisi” isimli doktora tezimde sosyal medya araçlarının öğretimi destekleyecek şekilde kullanıldığında öğrencilerin yazma başarılarına ve öz yeterliklerine etkisinin olup olmadığına bakılacaktır. Tez çalışması B2 düzeyi öğrencilerini kapsamakta ve uygulamanın 6 hafta sürmesi planlanmaktadır.

Uygulamaya geçmeden önce B2 düzeyinde benzer özelliklere sahip iki sınıf belirlenmelidir. Daha sonra her iki sınıfa kişisel bilgi formu, gönüllü katılım formu, yazma becerisi öz yeterlilik ölçeği ve ön test uygulanmalıdır. Uygulamalar sonrasında yansız olarak sınıflardan biri “deney”, diğeri “kontrol” grubu olarak atanacaktır.

Kontrol grubu dersleri 6 hafta boyunca normal şekilde devam edecek, bu sınıfta sosyal medya etkinlikleri yapılmayacaktır. Deney grubunda ise öğrenciler Türkçe derslerine devam ederken ders dışı süreçlerde yazma becerilerinin gelişmesi için sosyal medya etkinlikleri gerçekleştirilecektir. Araştırmada YouTube ve WhatsApp platformları kullanılacaktır. Araştırmada kullanılmak üzere B2 düzeyi yazma becerisi kazanımlarından hareketle 12 yazma etkinliği tasarlanmıştır. Etkinliklerin 6’sı YouTube, 6’sı WhatsApp tabanlıdır. Etkinliklerin öğrencilerle paylaşılması, öğrencilerin yazdıkları metinleri size ulaştırması ve sizin yazmaları kontrol edip dönüp vermeniz için WhatsApp uygulaması kullanılacaktır.

Uygulama sürecinde öğrencilerle her hafta 2 etkinlik (1 YouTube ve 1 WhatsApp) yapılması planlanmaktadır. Öğrencilerin tamamının sürece dâhil olması ve verilen etkinliklerin eksiksiz olarak yapılması gerekmektedir. Öğrencilerin etkinliklerin tamamını gerçekleştirmemesi hâlinde değerlendirmeye alınmaları mümkün değildir. Uygulama sürecinin takibini kolaylaştırmak ve öğrencilerin etkinliğe katılım katılmadıklarını kontrol etmek için bir form hazırlanmıştır.

Uygulama süreci başladığında örneğin pazartesi günü dersten sonra öğrencilere birinci YouTube uygulamasının linki WhatsApp uygulaması üzerinden gönderilecek ve öğrenciler videoyu izledikten sonra birinci uygulama için hazırlanan yazma sorusuna WhatsApp üzerinden cevap verecektir. Verilen cevapların sizin tarafınızdan kontrol edilmesi (anlatım bozukluğu, yazım, noktalama vb.) ve öğrencilere dönüt verilmesi çok önemlidir. Birinci uygulama tamamlandıktan sonra “Uygulama Kontrol Listesi”nden ilgili bölümler işaretlenecek ve örneğin Çarşamba günü öğrencilere birinci WhatsApp uygulaması dosyası (fotoğraf, video, internet sitesi vb.) yine WhatsApp üzerinden gönderilecektir. Öğrenciler kendileri ile paylaşılan dosyadan hareketle birinci etkinlik için hazırlanan soruya WhatsApp uygulaması üzerinden cevap verecektir. Öğrenci cevapları geldikçe sizin onlara dönüt vermeniz gerekmektedir.

Uygulamalar yalnızca etkinlik verip güdümlü yazma yaptırılması şeklinde gerçekleşmeyecektir. Gelişen internet teknolojileri sayesinde öğrencilerin çoğu sosyal medya platformlarını kullanmaktadır. Bu platformların en önemli özelliği kişiler arası etkileşimi en üst düzeye çıkarmalarıdır. Bu nedenle öğrenciler kendilerine verilen

etkinliğe yönelik paragrafları yazdıktan ve geri dönütler verildikten sonra onları doğal etkileşime çekebilmek gerekmektedir. WhatsApp üzerinden öğrencilerle benzer veya farklı konulara geçilebilir, öğrencilere ek sorular sorarak yazışmanın gidişatı düzenlenebilir. Bu sayede öğrencilerin mevcut sosyal medya kullanım alışkanlıkları içerisinde belli bir süre de olsa platformların eğitim amaçlı kullanılması amaçlanmaktadır. Etkinlikler bu yönüyle ders kitaplarındaki yazma etkinliklerinden ayrılacak, güncel konular hakkında öğrencilerle yazma çalışması yapılmasına imkân sağlanacaktır.

Altı hafta sonunda her bir öğrenci 12 yazma etkinliği yapmış olacaktır. Etkinlikler tamamlandıktan sonra hem deney hem de kontrol grubu öğrencileri önce son test yapacak, daha sonra yazma becerisi öz yeterlik ölçeği öğrencilere tekrar uygulanacak ve araştırmanın uygulama bölümü tamamlanacaktır.

Aklınıza takılan her türlü soruda ve uygulama sürecinde yaşanabilecek her türlü aksaklıkta lütfen bana aşağıdaki iletişim bilgilerimden ulaşınız.

Kolaylıklar dilerim.

Öğr. Gör. Önder ÇANGAL
ondercangal@hotmail.com

B2 Düzeyi Yazma Becerisi Kazanım Listesi

YA.B2.01	Deneyim ve beklentilerine ilişkin ayrıntılı metinler oluşturur.*	WhatsApp 1. Etkinlik
YA.B2.02	Gazete ve dergilerdeki yazıların özetini açıklar.	WhatsApp 2. Etkinlik
YA.B2.03	Çeşitli kaynaklardan ve kitle iletişim araçlarından edindiği bilgileri özetler.	YouTube 1. Etkinlik
YA.B2.04	Çeşitli konularda rapor, sunu, kompozisyon gibi ayrıntılı metinler yazar.	YouTube 2. Etkinlik
YA.B2.05	Bir bakış açısı ya da konu hakkında olumlu veya olumsuz görüşlerini gerekçelendirerek yazar.	WhatsApp 3. Etkinlik
YA.B2.06	Önemli noktaları vurgulayarak ve destekleyici ayrıntılara yer vererek bir fikri kompozisyon veya rapor biçiminde yazar.	WhatsApp 4. Etkinlik
YA.B2.07	Film veya kitaplar hakkında kısa eleştiriler yazar.	YouTube 3. Etkinlik
YA.B2.08	Kurmaca metinler (kısa öykü, diyalog vb.) yazar.	YouTube 4. Etkinlik
YA.B2.09	Mektup veya elektronik posta aracılığıyla günlük olayları duygu, düşünce ve yorumlarını da katarak ayrıntılarıyla yazar.	
YA.B2.10	Bir soruna ilişkin çözüm önerilerini farklı bakış açılarını da dikkate alarak yazar.	YouTube 5. Etkinlik
YA.B2.11	Farklı nitelikteki kaynaklardan edindiği bilgileri yorumlayarak yazar.	YouTube 6. Etkinlik
YA.B2.12	Neden-sonuç ilişkisi içinde bir dizi sav içeren metinler yazar.	WhatsApp 5. Etkinlik
YA.B2.13	Varsayıma dayalı durum ya da olaylar hakkında düşüncelerini yazar.	WhatsApp 6. Etkinlik

* Kazanımlar “Ankara Üniversitesi TÖMER tarafından hazırlanan “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretim Programı”ndan alınmıştır.

YouTube Etkinlikleri

1. 7 Adımda Depreme Hazır Olmak

Kazanım: YA.B2.03 - Çeşitli kaynaklardan ve kitle iletişim araçlarından edindiği bilgileri özetler.

Soru: “7 Adımda Depreme Hazır Olmak” videosunu izleyiniz. Videoyu izledikten sonra edindiğiniz bilgileri özetleyerek yazınız.

Bağlantı Linki: <https://www.youtube.com/watch?v=fZxPBF7EymU>

2. Kompozisyon Nasıl Yazılır/Kompozisyon Yazma Kuralları/Giriş, Gelişme, Sonuç

Kazanım: YA.B2.04 - Çeşitli konularda rapor, sunu, kompozisyon gibi ayrıntılı metinler yazar.

Soru: “Kompozisyon Nasıl Yazılır/Kompozisyon Yazma Kuralları/Giriş, Gelişme, Sonuç” videosunu izleyiniz. Videoyu izledikten sonra okuduğunuz bir kitap veya izlediğiniz bir filmle ilgili değerlendirmelerinizi anlatan bir kompozisyon yazınız.

Bağlantı Linki: <https://www.youtube.com/watch?v=VtjXHEaFSsE>

3. Kocasını Olduğunu Bilsem - Selvi Boylum Al Yazmalım 1977

Kazanım: YA.B2.07 - Film veya kitaplar hakkında kısa eleştiriler yazar.

Soru: “Kocasını Olduğunu Bilsem – Selvi Boylum Al Yazmalım 1977” videosunu izleyiniz. Videoyu izledikten sonra film hakkında kısa bir eleştiri metni yazınız.

Bağlantı Linki: https://www.youtube.com/watch?v=ico_PXY2_Is

4. Barış Manço - Zehra HD Klip

Kazanım: YA.B2.08 - Kurmaca metinler (kısa öykü, diyalog vb.) yazar.

Soru: “Barış Manço - Zehra HD Klip” videosunu izleyiniz. Videoyu izledikten sonra Zehra’yı ve videoyu anlatan kısa bir öykü yazınız.

Bağlantı Linki: <https://www.youtube.com/watch?v=Gp6ob5J5g1c>

5. Korona Virüs Salgını

Kazanım: YA.B2.10 - Bir soruna ilişkin çözüm önerilerini farklı bakış açılarını da dikkate alarak yazar.

Soru: “Coronavirüs Salgını” videosunu izleyiniz. Hastalıktan korunmaya yönelik çözüm önerilerinizi farklı bakış açılarını da dikkate alarak yazınız.

Bağlantı Linki: <https://www.youtube.com/watch?v=yjfXTzzXBFk>

6. Balatlı Çocukların Rıza Abisi

Kazanım: YA.B2.11 - Farklı nitelikteki kaynaklardan edindiği bilgileri yorumlayarak yazar.

Soru: “Balatlı Çocukların Rıza Abisi” videosunu izleyiniz. Videoyu izledikten sonra edindiğiniz bilgileri yorumlayarak yazınız.

Bağlantı Linki: <https://www.youtube.com/watch?v=WFOxx2UzoAs>

WhatsApp Etkinlikleri

1. Gelecekte Beklentim

Kazanım: YA.B2.01 - Deneyim ve beklentilerine ilişkin ayrıntılı metinler oluşturur.

Soru: Fotoğrafi inceleyiniz. Gelecekte beklentileriniz ve gelecekle ilgili planlarınız nelerdir? Konuyu açıklayan bir metin yazınız.

Bağlantı Linki: <https://drive.google.com/file/d/1cp7apoqCL0aCAjmxnINw-66PtewlnkcH/view?usp=sharing>

2. On maddede daha iyi bir 2020! Mutluluğun formülü çok açık...

Kazanım: YA.B2.02 - Gazete ve dergilerdeki yazıların özetini açıklar.

Soru: “On maddede daha iyi bir 2020! Mutluluğun formülü çok açık...” isimli haberi okuyunuz ve mutluluğun formülünü özet olarak açıklayınız.

Bağlantı Linki: <https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/hurriyet-pazar/10-maddede-daha-iyi-bir-2020-mutlulugun-formulu-cok-acik-41412428>

3. Sosyal Medya

Kazanım: YA.B2.05 - Bir bakış açısı ya da konu hakkında olumlu veya olumsuz görüşlerini gerekçelendirerek yazar.

Soru: Sosyal medya kullanımının olumlu ve olumsuz yönleri hakkında görüşlerinizi nedenleriyle birlikte yazınız.

Bağlantı Linki: <https://drive.google.com/file/d/1V5khJah0DH8haXzH5-EwkFwvuYrY3ip0/view?usp=sharing>

4. Korkularınla Yüzleş

Kazanım: YA.B2.06 - Önemli noktaları vurgulayarak ve destekleyici ayrıntılara yer vererek bir fikri kompozisyon veya rapor biçiminde yazar.

Soru: Korkularımızla yüzleşmek ve onları yenmek için neler yapmamız gerektiğini anlatan bir kompozisyon yazınız.

Bağlantı Linki: https://drive.google.com/file/d/1Wf67_CLdxXPPseCyU0wGLPnHEG9bvgNJ/view

5. Çalışmak ve Başarmak

Kazanım: YA.B2.12 - Neden-sonuç ilişkisi içinde bir dizi sav içeren metinler yazar.

Soru: Çalışmak ve başarmak arasında nasıl bir ilişki vardır? Çalışmadan başarılı olmak mümkün müdür? Konuya ilişkin görüşlerinizi neden-sonuç ilişkisi içerisinde açıklayınız.

Bağlantı Linki: <https://drive.google.com/open?id=1kHwOgHm8qFC-8cRA02YmTBtM0oM3AQeF>

6. Uluslararası Yardım Kuruluşu Başkanlığı

Kazanım: YA.B2.13 - Varsayıma dayalı durum ya da olaylar hakkında düşüncelerini yazar.

Soru: Türk Kızılayının yaptığı hizmetleri internet sitesine girerek inceleyiniz. Uluslararası yardım kuruluşlarından birinin başkanı siz olsaydınız dünyayı güzelleştirmek için ne gibi çalışmalar yapardınız? Konuyla ilgili düşüncelerinizi yazınız.

Bağlantı Linki: <https://www.kizilay.org.tr/neler-yapiyoruz>

EK 17. 1. YouTube Etkinliği

7 Adımda Depreme Hazır Olmak

Kazanım: YA.B2.03 - Çeşitli kaynaklardan ve kitle iletişim araçlarından edindiği bilgileri özetler.

Soru: “7 Adımda Depreme Hazır Olmak” videosunu izleyiniz. Videoyu izledikten sonra edindiğiniz bilgileri özetleyerek yazınız.

Bağlantı Linki: <https://www.youtube.com/watch?v=fZxPBF7EymU>

07:59 82%

7 Adımda DEPREME HAZIR OLMAK

701.400 görüntüleme · 3 ay önce

63 B 407 Paylaş İndir Kaydet

Barış Özcan
4,38 Mn abone ABONE OLUNDU

25 Oca 2020 tarihinde yayınlandı

Depreme hazır olmak için yapılması gerekenleri kısaca özetleyen bir eğitim videosu hazırladım. Bu farkındalığın herkese kazandırılması gerekiyor. Videoyu dilediğiniz gibi paylaşabilirsiniz. Deprem ne zaman olacağını bilemeyiz ama ona nasıl hazırlanacağımızı öğrenebiliriz.

Deprem Öncesi, Deprem Sırası ve Deprem Sonrasında alabileceğimiz önlemlerle ona hazırlanabiliriz. Öncelikle yaşadığımız mekanları güvenli hale getirmemiz gerekiyor. Dolaplar ve devrilebilecek benzeri eşyalar, soba ve diğer ısıtıcılar sağlam malzemelerle duvara

EK 19. 3. YouTube Etkinliği

Kocası Olduğunu Bilsen - Selvi Boylum Al Yazmalım 1977

Kazanım: YA.B2.07 - Film veya kitaplar hakkında kısa eleştiriler yazar.

Soru: “Kocası Olduğunu Bilsen – Selvi Boylum Al Yazmalım 1977” videosunu izleyiniz. Videoyu izledikten sonra film hakkında kısa bir eleştiri metni yazınız.

Bağlantı Linki: https://www.youtube.com/watch?v=ico_PXY2_ls

08:07 86%

#SelviBoylumAlyazmalım #TürkanŞoray #Sinema

Kocası Olduğunu Bilsen - Selvi Boylum Al Yazmalım 1977

69.949 görüntüleme · 1 yıl önce

424 31 Paylaş İndir Kaydet

ŞEREF FİLM ABONE OLUNDU

58,9 B abone

8 Oca 2019 tarihinde yayınlandı

Selvi Boylum Al Yazmalım; başrollerinde Türkan Şoray, Kadir İnanır ve Ahmet Mekin'in rol aldığı Atıf Yılmaz'ın yönettiği Arif Keskiner'in yapımcılığını üstlendiği 1977 yapımı Türk filmidir.

Oyuncular; Türkan Şoray, Kadir İnanır, Ahmet Mekin, İhsan Yüce, Nurhan Nur, Hülya Tuğlu, Cengiz Sezici, Elif İnci, Taci Erşan, Erkan Esenboğa, Perihan Doygün, Erol Batıbeki, Günay Güner

EK 20. 4. YouTube Etkinliği

Bariş Manço - Zehra HD Klip

Kazanım: YA.B2.08 - Kurmaca metinler (kısa öykü, diyalog vb.) yazar.

Soru: “Bariş Manço - Zehra HD Klip” videosunu izleyiniz. Videoyu izledikten sonra Zehra’yı ve videoyu anlatan kısa bir öykü yazınız.

Bağlantı Linki: <https://www.youtube.com/watch?v=Gp6ob5J5g1c>

08:09   %87

youtube.com/MancoTv

Bariş Manço ile 7'den 77'ye

Bariş Manço - Zehra HD Klip

1.577.665 görüntüleme · 8 yıl önce

 6,5 B 338 Paylaş İndir Kaydet

 barismancotv
135 B abone **ABONE OL**

11 Eyl 2011 tarihinde yayınlandı

Bariş Manço - Zehra HD Klip

Kategori [Eğlence](#)

Yorumlar 539

 yaa bir insanın bütün şarkıları mi anlamlı olur.mekanın cennet olsun

Sıradaki Otomatik oynat

EK 21. 5. YouTube Etkinliği

Korona Virüs Salgını

Kazanım: YA.B2.10 - Bir soruna ilişkin çözüm önerilerini farklı bakış açılarını da dikkate alarak yazar.

Soru: “Coronavirüs Salgını” videosunu izleyiniz. Hastalıktan korunmaya yönelik çözüm önerilerinizi farklı bakış açılarını da dikkate alarak yazınız.

Bağlantı Linki: <https://www.youtube.com/watch?v=yjfXTzzXBFk>

08:09 87%

Coronavirüs Salgını

4.926.163 görüntüleme · 3 ay önce

252 B 3,9 B Paylaş İndir Kaydet

Barış Özcan
4,38 Mn abone

ABONE OLUNDU

26 Oca 2020 tarihinde yayınlandı

2020 fare yılı dün resmen başladı. Normalde Çin’de ve Çinli nüfusunun olduğu ülkelerde büyük bir coşkuyla kutlamalar yapılıyor bu tarihte. Hatta yeni yıl kutlamaları için yola çıkan yüz milyonlarca kişi nedeniyle gezegenimizdeki en büyük insan göçü her yıl tam bugünlerde yaşanıyor. Bu yıl hariç. Çünkü Çin’deki 12 kent karantinaya alınmış durumda.

Güneş takvimine göre geçen yılın son günlerinde tespit edilen bir virüs insanlar arasında yayılmaya başladı. Yeni bir coronavirüs türü olduğu için teknik olarak 2019-nCoV adı verilmiş ama ilk kez Wuhan kentinde görüldüğü için Wuhan coronavirüsü de deniliyor. 11

EK 22. 6. YouTube Etkinliği

Balatlı Çocukların Rıza Abisi

Kazanım: YA.B2.11 - Farklı nitelikteki kaynaklardan edindiği bilgileri yorumlayarak yazar.

Soru: “Balatlı Çocukların Rıza Abisi” videosunu izleyiniz. Videoyu izledikten sonra edindiğiniz bilgileri yorumlayarak yazınız.

Bağlantı Linki: <https://www.youtube.com/watch?v=WFOxx2UzoAs>

EK 24. 2. WhatsApp Etkinliği

On maddede daha iyi bir 2020! Mutluluğun formülü çok açık...

Kazanım: YA.B2.02 - Gazete ve dergilerdeki yazıların özetini açıklar.

Soru: “On maddede daha iyi bir 2020! Mutluluğun formülü çok açık...” isimli haberi okuyunuz ve mutluluğun formülünü özet olarak açıklayınız.

Bağlantı Linki: <https://www.hurriyet.com.tr/kelebek/hurriyet-pazar/10-maddede-daha-iyi-bir-2020-mutlulugun-formulu-cok-acik-41412428>

09:36 %94

hurriyet.com.tr

Hürriyet
com.tr

MENÜ

GÜNDEM

10 maddede daha iyi bir 2020! Mutluluğun formülü çok açık...

Hürriyet Haber 06.01.2020 - 10:18

Abone Ol Google News

Büyük ikramiyeyi kazanamadıysanız üzlmeyin. Uzmanlar mutluluğun paradan değil; sosyal ilişkilerden, fiziksel aktiviteden ve gerçekçi beklentilerden geçtiğini kanıtladı. O uzmanlardan biri de 'iyilik hali' üzerine yaptığı doktorasını tamamladıktan sonra 'Mutluluk Doktoru' isimli bir kitap çıkararak Dr. Ecz. Metin Uyar. Uyar'dan öneriler aldık.

Mutluluk günlüğü tutun
Bu yıl ajandanızın yanına mutluluk günlüğünüzü de ekleyin

H Uygulamada okumaya devam et. Aç

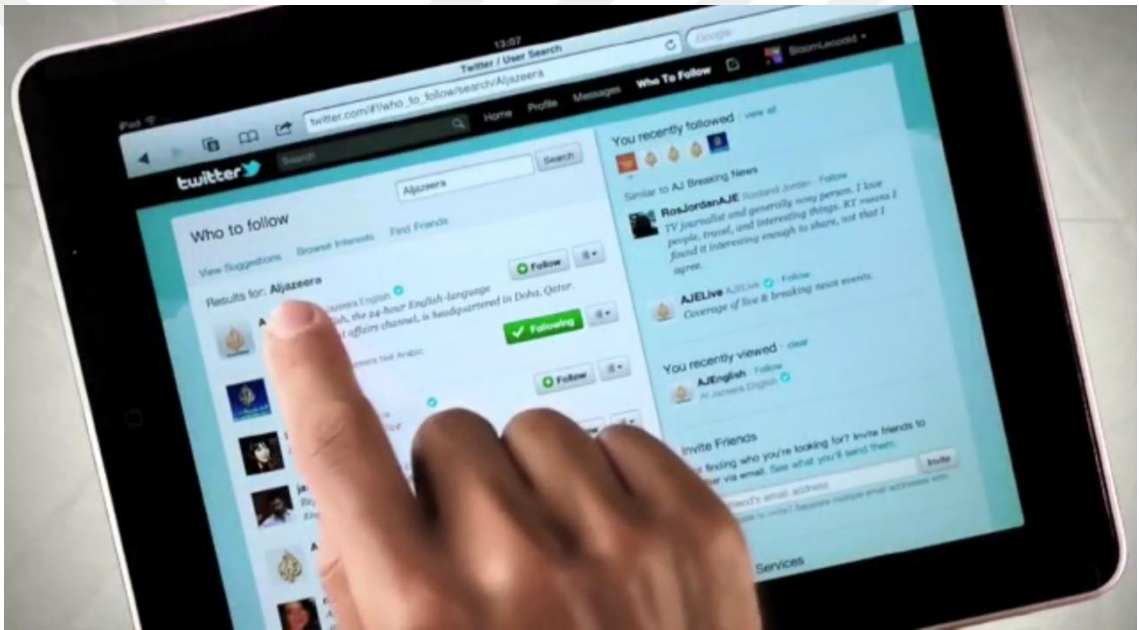
EK 25. 3. WhatsApp Etkinliği

Sosyal Medya

Kazanım: YA.B2.05 - Bir bakış açısı ya da konu hakkında olumlu veya olumsuz görüşlerini gerekçelendirerek yazar.

Soru: Sosyal medya kullanımının olumlu ve olumsuz yönleri hakkında görüşlerinizi nedenleriyle birlikte yazınız.

Bağlantı Linki: <https://drive.google.com/file/d/1V5khJah0DH8haXzH5-EwkFwvuYrY3ip0/view?usp=sharing>

EK 26. 4. WhatsApp Etkinliği

Korkularınla Yüzleş

Kazanım: YA.B2.06 - Önemli noktaları vurgulayarak ve destekleyici ayrıntılara yer vererek bir fikri kompozisyon veya rapor biçiminde yazar.

Soru: Korkularımızla yüzleşmek ve onları yenmek için neler yapmamız gerektiğini anlatan bir kompozisyon yazınız.

Bağlantı Linki:

https://drive.google.com/file/d/1Wf67_CLdxXPPseCyU0wGLPnHEG9bvgNJ/view

EK 27. 5. WhatsApp Etkinliği

Çalışmak ve Başarmak

Kazanım: YA.B2.12 - Neden-sonuç ilişkisi içinde bir dizi sav içeren metinler yazar.

Soru: Çalışmak ve başarmak arasında nasıl bir ilişki vardır? Çalışmadan başarılı olmak mümkün müdür? Konuya ilişkin görüşlerinizi neden-sonuç ilişkisi içerisinde açıklayınız.

Bağlantı   **Linki:**   <https://drive.google.com/open?id=1kHwOgHm8qFC-8cRA02YmTBtM0oM3AQeF>

EK 28. 6. WhatsApp Etkinliği

Uluslararası Yardım Kuruluşu Başkanlığı

Kazanım: YA.B2.13 - Varsayıma dayalı durum ya da olaylar hakkında düşüncelerini yazar.

Soru: Türk Kızılayının yaptığı hizmetleri internet sitesine girerek inceleyiniz. Uluslararası yardım kuruluşlarından birinin başkanı siz olsaydınız dünyayı güzelleştirmek için ne gibi çalışmalar yapardınız? Konuyla ilgili düşüncelerinizi yazınız.

Bağlantı Linki: <https://www.kizilay.org.tr/neler-yapiyoruz>

09:41 93%

TÜRK KIZILAY TR EN العربية

Neler Yapıyoruz?

NELER YAPIYORUZ?

Kurulduğu 1868 yılından bu yana toplumsal dayanışmayı sağlamak, sosyal refahın gelişmesine katkıda bulunmak, yoksul ve muhtaç insanlara barınma, beslenme ve sağlık yardımı ulaştırmak için önemli görevler üstlenen Türk Kızılay, kan, afet, uluslararası yardım, göç ve mülteci hizmetleri, sosyal hizmetler, sağlık, ilk yardım, eğitim, gençlik ve mineralli su işletmeleri alanlarında faaliyet sunar.

Canlı Destek

Web sitemizde en iyi deneyimi yaşamanızı sağlamak için çerezleri kullanıyoruz. [Detaylı Bilgi](#) Anladım

EK 29. WhatsApp'ta Gerçekleştirilen Uygulama Yazışmaları

Uygulama etkinlikleri her bir deney grubu için özel olarak kurulan WhatsApp grubu üzerinden gerçekleştirilmiştir. Bu bölümde örnek olması amacıyla her bir çalışma grubunun rastgele seçilmiş bir etkinlikte gerçekleştirdikleri yazışmalara yer verilmiştir.

1. Gazi Üniversitesi Türkçe Öğretimi Araştırma ve Uygulama Merkezi

Uygulama Başlangıç: 22.04.2020

Uygulama Bitiş: 02.06.2020

YouTube 1. Etkinlik – 7 Adımda Depreme Hazır Olmak

21.04.2020 15:13 - "Gazi Tömer Yazma Grubu" grubunu oluşturduunuz.

21.04.2020 15:14 - **Öğretici 1:** Sevgili arkadaşlar merhaba. Sizin yazmalarınızı daha iyi yapabilmek için ikinci aşamaya geçtik. 😊 Hayırlı olsun. İnşallah 6 hafta sonunda çok daha iyi kompozisyonlar yazacağız. 😊 Burada ben ve 14 öğrencimiz var. Siz de aklınıza gelen şeyler için bu gruptan bize mesaj atabilirsiniz. Buradan size bazı etkinlikler göndereceğiz ve basit görevler vereceğiz. 😊 Haftada 2 etkinlik planlıyoruz. Lütfen mesajlarımıza dikkat edin ve hep beraber eğlenceli etkinlikler yapalım. 😊 Şimdilik bu kadar. Görüşmek üzere. ❤️👍

21.04.2020 15:15 - **Katılımcı 10:** Teşekkürler hocam 😊

21.04.2020 15:15 - **Katılımcı 6:** Ooo çok iyi Hocam. Teşekkür ederim 😊 İnşallah

21.04.2020 15:18 - **Katılımcı 5:** Tamam .. görüşmek üzere 😊

21.04.2020 15:27 - **Katılımcı 8:** Tamam hocam görüşürüz

21.04.2020 15:40 - **Katılımcı 4:** Sağ olun var olun hocam 😊 inşaallah birlikte yazma beceriğimizi artıracacağız.

21.04.2020 15:46 - **Katılımcı 2:** Teşekkür ederiz hocam inşaallah birlikte çalışacağız
❤️👍

21.04.2020 18:42 - **Öğretici 1:** Arkadaşlar iyi akşamlar. Siz de biliyorsunuz ki deprem hayatımızda önemli bir gerçek. Deprem için bazı tedbirler almamız lazım. Şimdi size bir video gönderiyorum. Lütfen videoyu izleyin. <https://www.youtube.com/watch?v=fZxPBF7EymU>
“7 Adımda Depreme Hazır Olmak” videosunu izleyiniz. Videoyu izledikten sonra edindiğiniz bilgileri özetleyerek yazınız. Bu videoda neler öğrendiniz. Hepsini bir bütün olarak bize buradan yazın.

21.04.2020 21:53 - Katılımcı 4: Hocam yazmayı word olarak göndereceğiz ya da fotoğraf

21.04.2020 21:53 - Öğretici 1: Videoyu izleyip WhatsApp'tan yazacaksınız. Word ya da fotoğraf değil. Buradan mesaj yazacaksınız. 😊😊😊

21.04.2020 21:53 - Katılımcı 7: 😊😊hocam hiç, merak etmeyin.

21.04.2020 22:14 - Katılımcı 4: İzlediğimiz gibi videoda depremler zamanında ne yapmamızı bize yol gösteriyor. Videoyu izleyerek üç aşamaya bildiğimizi lazım diyor. Depremden önce ,sırası,sonrası ne yapabileceğini bize yöneltiyor. Öncelikle depremden önce ne yapabileceğini tavsiye ederek anlatıyor. Bir de deprem gerçekleştiğini zamanda panik yapmamaya ,kendini güvenli yer bulmak ve hayat üçgeni (çök, tutun,kapan)hâllerini murat etmemizi tavsiye ediyor. Sonuç olarak kendini emniyet hissettikten sonra ihtiyaçlı insanlar yardım etmeyi söylüyor.

21.04.2020 22:21 - Öğretici 1: Süper, teşekkür ederim. 😊

İzlediğimiz video, deprem zamanı neler yapmamız gerektiğini bize gösteriyor. Videoya göre depremle ilgili üç aşamayı bilmeliyiz. Video depremden önce, deprem sırasında ve sonrasında ne yapabileceğimiz hakkında bizi yöneltiyor. Video öncelikle depremden önce ne yapılabilirini tavsiye ederek anlatıyor. Bir de deprem gerçekleştiği zaman panik yapmamayı, kendine güvenli bir yer bulmayı ve hayat üçgeni (çök, tutun, kapan) kurmayı tavsiye ediyor. Sonuç olarak kendini emniyette hissettikten sonra ihtiyacı olan insanlara yardım etmemizi söylüyor.

Küçük hatalar var. Benim yazdığımı okuyabilirsin. 😊 Sevgili arkadaşlarım sizlerden de benzer yazılar bekliyoruz. Maalesef daha dün İstanbul'da küçük bir deprem olmuş. Bu bizim hayatımızın bir gerçeği. Bu yüzden bu video bizim için çok önemli. 😊

22.04.2020 11:37 - Katılımcı 8: Barış Özcan videoda depreme nasıl hazır olacağını anlattı. Depremden önce, deprem zamanında ve depremden sonra bazı adımlar yapmalıdır. Depremden önce, hazırlanan deprem kiti ve önemli evrakların kopyaları faydalı olacaktır. Deprem zamanında korkmayarak güvenli bir yerde saklamalıdır. Depremden sonra herkesin iyi olduğunu kontrol etmelidir ve tehlikeli şeyler yerden çıkarmalıdır.

22.04.2020 12:04 - Öğretici 1: Teşekkürler katılımcı 8. 😊

Barış Özcan videoda depreme nasıl hazır olacağımızı anlattı. Depremden önce, deprem zamanında ve depremden sonra bazı adımlar yapılmalıdır. Depremden önce, hazırlanan deprem kiti ve önemli evrakların kopyaları faydalı olacaktır. Deprem zamanında korkmayarak

güvenli bir yerde saklanmalıdır. Depremden sonra herkesin iyi olup olmadığı kontrol edilmeli ve dökülen tehlikeli şeyler temizlenmelidir.

22.04.2020 12:08 - Katılımcı 8: Size teşekkür ederim hocam

22.04.2020 12:09 - Öğretici 1: Rica ederim. Sen daha önce Barış Özcan'ı biliyor muydun?

22.04.2020 12:12 - Katılımcı 8: Evet Nihal hocayla birkaç videolar izledik. Konuşma Hocamız.

22.04.2020 12:18 - Öğretici 1: Çok iyi. Bence de takip etmelisin. Çok güzel videoları var. 😊

22.04.2020 12:34 - Katılımcı 4: Evet hocam çok iyi 👍

22.04.2020 13:02 - Öğretici 1: Özlüyoruz sizi. Geç kalmayın. 😊 Dikkat bu ödevler bir sınav değil. Telefonunuzla koltuğa, yatağa uzanın. Videoyu izleyin ve aklınıza gelenleri yazın. Bu çok kolay. ❤️❤️ Müsait olunca yazarsınız. Buradaki konuşmaları da okuyun lütfen. Pratik yapalım bol bol.

22.04.2020 14:40 - Katılımcı 6: Bu videoda bir adam bize deprem ilgili anlatıyor. Video üç parçalarında bölünmüştür bu yüzden izleyici kolaylıkla bütün mesaj anlamıyor. İlk önce adam depremden önce hazırlandığı için tavsiye etti. Bu hazırlık dört adımlarla tamamlandı:

- 1- Gevşek ve tehlikeli mobilyaların sabitlenmelisiniz.
- 2- Acil durum için uygun bir plan yapmalısınız, mesela mekândan nereden çıkacaksınız.
- 3- Acil halinde her önemli şey ile bir kiti hazırlanmalısınız.
- 4- Önemli bilgilerin kopyaları çıkmalısınız ve hepsine en güvenli yerde koyamalısınız.

Deprem sırasında dikkatli olmak lazım. Video bize deprem sırasında 3 farklı yer göre aksiyon yapmak anlatıyor.

Nihayet depremden sonra ne yapmak lazım anlatıyor. İçerir iki tavsiye var. Birinci, kendine ve çevreye iki bakın ve ikinci, birbirine yardım etmelisiniz ve normal hayyata dönmek için destek olmalısınız.

22.04.2020 14:51 - Öğretici 1: Bu videoda bir adam bize depremi anlatıyor (.. depremle ilgili bilgi veriyor.). Video üç parçaya bölünmüş. Bu yüzden izleyici kolaylıkla bütün mesajı anlayamıyor. İlk önce adam depremden önce hazırlanmamızı tavsiye etti. Bu hazırlık dört adımda tamamlanır: (Tavsiyelerde "biz" olarak konuşabilirsin. "Yapmalıyız", "gitmeliyiz" gibi)

- 1- Gevşek ve tehlikeli mobilyaları sabitlemelisiniz. ("sabitlemeliyiz." olabilir.)
- 2- Acil durum için uygun bir plan yapmalısınız, mesela mekândan nereden çıkacaksınız?

3- Acil durumlar için bir kit (çanta) hazırlamalısınız. İçine önemli ve yararlı malzemeleri koymalısınız.

4- Önemli bilgilerin kopyalarını çıkarmalısınız ve hepsini en güvenli yere koymalısınız.

Deprem sırasında dikkatli olmak lazım. Video bize deprem sırasında 3 farklı kelimeye göre aksiyon yapmamızı (hareket etmemizi) anlatıyor. Bu kelimeler çök, kapan ve tutun.

Nihayet depremden sonra ne yapmak lazım onu anlatıyor. Videoda iki tavsiye var. Birincisi, kendinize ve çevreye iyi bakın. İkincisi, birbirinize yardım etmelisiniz ve normal hayata dönmek için destek olmalısınız.

22.04.2020 14:51 - Öğretici 1: Teşekkür ederim Kainat. 😊

22.04.2020 15:05 - Katılımcı 6: Çok sağol Hocam 😊

22.04.2020 15:06 - Öğretici 1: Kainat Pakistan'da deprem olur mu?

22.04.2020 15:08 - Katılımcı 6: Evet ama çok eskiden oldu. Galiba 2005'ta

22.04.2020 15:09 - Öğretici 1: Türkiye deprem kuşağında maalesef. Bizde de 1999'da bir deprem oldu. 7.5 büyüklüğünde bir deprem.

22.04.2020 15:09 - Öğretici 1: Sen hatırlıyor musun o zamanı?

22.04.2020 15:11 - Katılımcı 6: Evet çok iyi hatırlıyorum. Çok çok korkuyordum. 7-7.9 derece ve bazı yerlerde 8+ derece geldi.

22.04.2020 15:18 - Öğretici 1: Allah korusun. İnşallah tekrar yaşamayız. Ama hazırlıklı olmamız da çok önemli. Mesela Japonya'da çok büyük depremler olur her zaman. Ama onlar alışmış gibiler. Tedbirler almışlar. Hem ülkeler hem de bizler tedbir almalıyız.

22.04.2020 15:18 - Katılımcı 6: Evet Hocam, haklısınız. Ooo çok iyi. Video çok iyi tavsiye anlattı.

22.04.2020 15:21 - Öğretici 1: Evet canım. Artık insanlar okumayı çok sevmiyor. Bu yüzden videolar çok faydalı bizim için. 😊 Galiba tembel olduk biraz 😊 Hahahaha evet Hocam. Maalesef. Biz her iş kolaylıkla yapmam seviyoruz.

22.04.2020 15:26 - Katılımcı 4: Deprem en çok Çin ' de oluyor.

22.04.2020 15:31 - Öğretici 1: Evet Çin'de de çok deprem oluyor. Afganistan'da nasıl peki, deprem olur mu? Çünkü Türkiye'nin doğusunda çok dağ var. O bölge deprem bölgesi.

22.04.2020 15:43 - Katılımcı 4: Evet, Afganistan 'da sık sık oluyor. Yeni Çin'e yakın olduğu için bazı bölgelerde zelzele oluyor. Öte yandan Afganistan'de yüksek dağlar çok var . Bu nedenle deprem oluyor . Ama çok şükür o kadar şeditli değil ayne hâlde orada insanlar az yaşıyor.

22.04.2020 16:26 - Öğretici 1: Evet, Afganistan da yüksek bir ülke. Ama tedbir almamız lazım.

22.04.2020 16:28 - Katılımcı 4: Aynen hocam

22.04.2020 17:06 - Katılımcı 2: Deprem doğal felaketi olarak her anda olabili. Bundan ötürü bir plana sahip olmamız gerekiyor. Barış ÖZCAN'ın videosunu izlerken bir kaç önerileri öğrendik ve deprem meydana çıktığı zaman bunlara uygun olmalıyız . Her hangi bir yerdeyiz endişelenmeye ve panike asla katılmamalıyız. İkinci adım evde olduğumuz zaman güvenli yere sıkılmalıyız örneğim , masa altına geçmek ve diz üstüne çökmek . 3. Adım , evimizi güvenli hala getirmeliyiz ,mesela sobaları duvara tesbit etmek . Bu olay bittiği zaman dışarıya çıkmalıyız ve binanın durumu göre tekrar içine dönebiliriz . Kendi güvenimizden amin olduğumuzdan sonra başka insanlar için yardımda bulunabiliriz ama dışarıda olduğumuz zaman böyle olay yaşarken elektrik kablolarından uzak durduğumuz büyük derecede önemlidir. Son ihtimalde eyer arabadaysak cadenin yan tarafında park etmemiz gerekir . Eyer bu kuraları uysak bu felaketten sağ selamet olmamıza inanıyorum....

22.04.2020 17:18 - Öğretici 1: Deprem bir doğal felaket olarak her an olabilir. Bundan ötürü bir plana sahip olmamız gerekiyor. Barış Özcan'ın videosunu izlerken birkaç öneri öğrendik ve deprem meydana geldiği zaman bunlara dikkat etmeliyiz. (... uygun hareket etmeliyiz.) Herhangi bir yerde, endişelenmemeli ve paniğe asla kapılmamalıyız. İkinci adım evde olduğumuz zaman güvenli bir yere saklanmalıyız. Örneğin, masa altına geçmeli ve diz çökmeliyiz. Üçüncü adım, evimizi güvenli hâle getirmeliyiz. Mesela sobaları duvara sabitlemeliyiz. Bu olay bittiği zaman dışarıya çıkmalıyız ve binanın durumunu kontrol etmeliyiz. Sonra binanın durumuna göre tekrar içine dönebiliriz. Kendi güvenliğimizden emin olduktan sonra başka insanlar için yardımda bulunabiliriz ama dışarıda olduğumuz zaman böyle olay yaşarken elektrik kablolarından uzak durmalıyız. Bu büyük derecede önemlidir. Son ihtimalde eğer arabadaysak caddenin yan tarafına park etmemiz gerekir. Eğer bu kurallara uyarsak bu felaketten sağ salim kurtulacağımıza inanıyorum.

Teşekkür ederim Abdullah. Gayet güzel. Bazı küçük hatalar var. Benim yazdığımı lütfen tekrar oku. Eline sağlık. 😊

22.04.2020 17:26 - Katılımcı 11: Videdoda depreme hazır olmak için alınabilecek önlemler anlatılır. Önlemler üç farklı sınıfa bölünmüştür: Deprem öncesinde, deprem sırasında ve deprem sonrasında. Deprem öncesinde binaların sağlam olmasından emin olduğu, acil durum planı yapılması,

deprem kiti hazırlanması ve deprem yıkıcı sonuçlarına karşı finansal tedbirleri alınması önerilir. Deprem sırasında paniğe kapılmaktansa "ÇÖK-KAPAN-TUTUN" pozisyonuna geçirmesi ve enerji tasarruf etmesi tavsiye edilir. Son olarak deprem sonrasında kendi güvenlerimizden emin olduktan sonra başkalarına yardım olunması, dökülen tehlikeli maddeler giderilmesi ve zarar gören binalardan uzak durulması söylenir. Ayrıca yaşlı, hamile, engelliler vb özel ihtiyaç gereken insanlara daha özen gösterilmesi gerektiği vurgulanır. Videoda konuşan adam dediği gibi depremin ne zaman olacağını bilemeyiz. Ancak verilen talimatlara ve önlemlere uyursak bizi ne kadar etkileyeceğini azaltabiliriz.

22.04.2020 17:27 - Katılımcı 2: Tmm hocam 😊.. ben teşekkür ederim 🌸🌸❤️👍

22.04.2020 17:33 - Öğretici 1: Hoş geldin Chipo nasılsın? Videoda depreme hazır olmak için alınabilecek önlemler anlatılır. Önlemler üç farklı sınıfa bölünmüştür: Deprem öncesinde, deprem sırasında ve deprem sonrasında. Deprem öncesinde binaların sağlam olmasından emin ol(unması), acil durum planı yapılması, deprem kiti hazırlanması ve deprem(in) yıkıcı sonuçlarına karşı finansal tedbirleri(n) alınması önerilir. Deprem sırasında paniğe kapılmaktansa "ÇÖK-KAPAN-TUTUN" pozisyonuna geçi(l)mesi ve enerji(nin) tasarruf(lu kullanılması) tavsiye edilir. Son olarak deprem sonrasında kendi güven(liği)mizden emin olduktan sonra başkalarına yardım (edilmesi), dökülen tehlikeli maddeler(in temizlenmesi) ve zarar gören binalardan uzak durulması söylenir. Ayrıca yaşlı, hamile, engelliler vb. özel ihtiyaç gereken insanlara daha (çok) özen gösterilmesi gerektiği vurgulanır. Videoda konuşan adam(ın da) dediği gibi depremin ne zaman olacağını bilemeyiz. Ancak verilen talimatlara ve önlemlere uy(a)rsak (depremin bize vereceği zararları) azaltabiliriz.

22.04.2020 17:33 - Öğretici 1: Teşekkür ederim Chipo. Çok uzun cümleleri çok güzel kullanmışsın. Aferin.

22.04.2020 17:37 - Katılımcı 11: İyiyim hocam. Sız? Teşekkürler Hocam

22.04.2020 17:38 - Öğretici 1: Ben de iyiyim😊😊 Zambiya'da deprem problemi var mı?

22.04.2020 17:39 - Katılımcı 11: Yok hocam. Asla olmadı

22.04.2020 17:41 - Öğretici 1: İnşallah da hiç olmaz😊

22.04.2020 17:43 - Katılımcı 11: İnşallah🙏🙏

22.04.2020 20:05 - Öğretici 1: Arkadaşlar henüz yazmayan arkadaşlarımız var. Lütfen bu alışkanlık olsun bizim için. 😊 yazmalarımızın daha iyi olması için

pratik yapmamız şart. ♥ Ödev gibi düşünmeyin. Videoyu izleyin ve aklınıza gelenleri yazın.

22.04.2020 20:25 - Katılımcı 1: Depreme Hazır Olmak Şu videodan biz birçok şeyler anladık, Deprem hazırlamak için 7 adını göz altına almalıyız ve şu adımlara tek tek şurada sıralandırıyoruz.

- 1- Mekanımızı Güvenli hale gitermek. Yani güvenli bir yarı bulmak ve orada saklanmak.
- 2- Acil Durum Planı yapmak. Deprem anında ne yapacağımızı ve nereye gideceğimizi bilirmek.
- 3- Deprem kiti hazırlamak. En önemli ve gerekli eşyalarımızı bir kitiye koymak.
- 4- Finansal tedbirler almak. Yani gerekli ve önemli evraklarımızı kurmak.

Bu dört adını deprem öncesinde yapmamız önemlidir. Şimdi deprem sırasına geldik, deprem sırasına bulunduğumuz yerde şu üç adını(Çök, Kapan, Tutun) yapmamız kurtulmamızı sağlayabilir. Deprem anında eğer biz kaplı yerlerde isek kalmak için güvenilen bir yeri seçmemiz lazım ve eğer dışardı isek ağaçların altında ve dovarların kınarında durumumuz tehlikeli olacak.

Deprem sonrasında ilk kendimizi kurmak ve sonra diğerlere yardım etmemiz lazım, birde güvenilmeyen binaları terk etmemiz lazım.

22.04.2020 20:36 - Öğretici 1: Depreme Hazır Olmak

(Bu) videod(a)n biz birçok şey anladık. Deprem(e) hazırlanmak için 7 adımı göz (önüne) almalıyız ve (bu) adımları tek tek (b)urada sıralıyoruz:

- 1- Mekânımızı (g)üvenli hâle g(e)t(i)rmeK. Yani güvenli bir (yer) bulmak ve orada saklanmak.
- 2- Acil durum planı yapmak. Deprem anında ne yapacağımızı ve nereye (gideceğimizi) b(e)lirmek.
- 3- Deprem kiti hazırlamak. En önemli ve gerekli eşyalarımızı bir kite koymak.
- 4- Finansal tedbirler almak. Yani gerekli ve önemli evraklarımızı kopyalamak ve korumak.

Bu dört adı(m)ı deprem öncesinde yapmamız önemlidir. Şimdi deprem sırasına geldik. Deprem sırasın(d)a bulunduğumuz yerde şu üç adı(m)ı (Çök, Kapan, Tutun) yapmamız kurtulmamızı sağlayabilir. Deprem anında eğer biz kap(a)lı yerlerde isek kalmak için güvenilen bir yer seçmemiz lazım ve eğer dışard(a) isek ağaçların altında ve d(u)varların k(e)narında (durmamız) tehlikeli olacak. Deprem sonrasında ilk kendimizi kurtarmalıyız ve sonra diğerler(ine) yardım etmemiz lazım. (Bir de) güven(i)lmeyen binaları terk etmemiz lazım.

Teşekkür ederim. Eline sağlık. 😊😊😊

22.04.2020 20:44 - Katılımcı 1: Rica ediyorum hocam.

22.04.2020 20:46 - Öğretici 1: 😊😊😊 Güzel yapmışsın. Hepimiz yavaş yavaş öğreniyoruz ne yapmamız lazım depremde.

23.04.2020 14:41 - Katılımcı 7: Deprem hazır olmak.

Bu videoda, konuşan kişi bize nasıl depreme hazır olmalıyız birkaç tavsiye eder. Bu tavsiyeler üç ana bölümü bölürür: deprem öncesi, sırası ve sonrası.

- 1- 1.Önce, yaşadığımız yerleri güvenli bir hale getirmeliyiz, acil bir planı yapmalıyız. Yani acil bir durumdaysak ne yapacağız? Bu acil planı hem okuldayken hem evdeyken hem de işdeyken örtümlü. Ayrıca bir deprem kit hazırlamalıyız. Kiti içinde telefon, şarj, radio vb. gibi eşyalar olmalı. Nitelik önemli evraklarımızı fotokopi çekmeliyiz.
- 2- 2.Deprem sırasında, üç önemli kelimeler – çök, kapan, tutun – bahseder. Deprem sırasında en önemli yapacağımız şeyi kafamı korumak. Bu yüzden, eğer bir binadaysak masa gibi eşyalar altına girmeliyiz ve kafamızı korumalıyız. Eğer dışarıdaysak, ağaçlar uzak tutmalıyız. Eğer depremin altında hapsolsak, enerjimizi tasarruf etmeliyiz.
- 3- 3. Depreme sonrası daha güvenlik şeyler yapmalıyız. Mesela yıkılan binalar girmemli, kırılan eşyalar toplanmalı ve deprem olan yerler temizlemeliyiz. Ayrıca, depremin kurbanları hastaneye getirmeliyiz ve sonra hayatımız tekrar normal getirmek çalışmaya başlamalıyız.

23.04.2020 15:37 - Öğretici 1: Deprem(e) hazır olmak.

Bu videoda, konuşan ki(ş)i bize depreme (nasıl) hazır (olacağımız konusunda) birkaç tavsiye (veriyor). Bu tavsiyeler üç ana bölüm(den oluşuyor): Deprem öncesi, sırası ve sonrası.

- 1- Önce, yaşadığımız yerleri güvenli bir hâle getirmeliyiz. Acil durum planı yapmalıyız. Yani acil bir durumdaysak ne yapacağız? Bu acil planı hem okuldayken hem evdeyken hem de işteyken (yapılmalı). Ayrıca bir deprem kit(i) hazırlamalıyız. Kiti(n) içinde telefon, şarj, (radyo) vb. eşyalar olmalı. Nitelik (olarak) önemli evraklarımızı fotokopi çekmeliyiz.
- 2- Deprem sırasında, üç önemli şeye dikkat etmeliyiz. Bunlar "çök, kapan, tutun". Deprem sırasında en önemli yapacağımız şey kafam(ızı) korumak. Bu yüzden, eğer bir binadays(a)k masa gibi eşyalar(ın) altına girmeli(yi)z ve kafamızı korumalıyız. Eğer dışarıdays(a)k, ağaçlar(dan) uzak (durmaliyiz). Eğer deprem(de enkaz) altında hapsol(ur)sak, enerjimizi (tasarruflu kullanmalıyız).
- 3- Depreme sonrası (da) güvenli şeyler yapmalıyız. Mesela yıkılan binalar(a) girmem(e)li, kırılan eşyalar(ı) toplamalı ve deprem olan yerler(i) temizlemeliyiz. Ayrıca, depremin kurbanları(nı) hastaneye getirmeliyiz ve sonra hayatımız(ı) tekrar normal(e) getirmek (için) çalışmaya başlamalıyız.

Teşekkür ederim canım benim. 😊

23.04.2020 15:41 - Katılımcı 5: Bu video önemli bir konu ele alıyor , deprem felaketi odur ki meydana geldiğinde yaralılar ve ölümler arkasında bırakıyor bizim onunla nasıl başa etmek bilmememizden dolayı. Bu videoda vurgulanan şey depreme hazırlanmamız için 3 aşama varlığıdır : 1- deprem öncesi 2 - sırasında ve 3- sonrası ,yani sadece depremin yaşandığında değil, çoğumuzun zannettiği gibi . Videonun ilk bölümü erken tedbirleri gösteriyor : düşebilecek mobilyaları sabitlemeliyiz , binaların dayanıklılığını arttırmalıyız , iletişimin normal vesileleri bozulması hâlinde bir yedek planı bulmalıyız ve en son bir deprem kiti sağlamalıyız . Sıra ikinci evreyseniz , " Çök-Kapan-Tutun " tekniği uygulayarak kafa, boyun ve ense bölgesi vücudumuzun şiddetli darbelerle son derece hassas olarak onu koruyoruz . Deprem bitince eğer yıkıntı altınlarında mahsur kalırsak varlığımızın yeri akıllıca arama kurtarma ekibinin dikkatini çekmeliyiz . En son , sağ salim olduğumuzdan emin olup ; yaşlılar, çocuklar ve engellilere öncelik vererek başkalarına yardım etmeliyiz .

Böylece bir depremden en az hasarla çıkabiliriz.

Kusura bakmayın hocam geç kaldığım için

23.04.2020 15:42 - Öğretici 1: Rica ederim eline sağlık. Kontrol edeceğim şimdi. 😊

23.04.2020 16:35 - Öğretici 1: Bu video önemli bir konu(yu) ele alıyor. Deprem felaketi, odur ki meydana geldiğinde yaralılar ve ölümler arkasında bırakıyor. (Bunun nedeni) bizim onunla nasıl baş (edeceğimizi) bilmememizdir. Bu videoda vurgulanan şey depreme hazırla(n)mamız için 3 aşama(nın) varlığıdır: 1- Deprem öncesi 2 - Sırasında ve 3- Sonrası. Yani sadece deprem yaşandığında değil, çoğumuzun zannettiği gibi.

Videonun ilk bölümü erken tedbirleri gösteriyor. Düşebilecek mobilyaları sabitlemeliyiz. Binaların dayanıklılığını arttırmalıyız. (Normal) iletişimin bozulması ihtimaline karşı bir yedek plan bulmalıyız ve en son bir deprem kiti sağlamalıyız. İkinci evre(de)yseniz , "Çök-Kapan-Tutun" tekniği(ni) uygulayarak (vücudumuzun son derece hassas olan) kafa, boyun ve ense bölgesi(ni) şiddetli darbeler(den) korumalıyız). Deprem bitince eğer yıkıntı altında mahsur kalırsak (olduğumuz) yeri akıllıca arama kurtarma ekibin(e) bildirmeli ve onların) dikkatini çekmeliyiz. En son, sağ salim olduğumuzdan emin olup yaşlılar, çocuklar ve engellilere öncelik vererek başkalarına yardım etmeliyiz.

Böylece bir depremden en az hasarla çıkabiliriz.

Eline sağlık canım. Teşekkürler.

23.04.2020 16:39 - Katılımcı 5: Rica ederim hocam

23.04.2020 16:39 - Öğretici 1: Benim yolladığımı tekrar okur musun? Bazı küçük hatalar var. Parantez içinde yazdım onları. 😊

23.04.2020 16:40 - Katılımcı 5: Okudum. Teşekkürler hocam

23.04.2020 16:42 - Katılımcı 7: Çok sağol hocam😊 Çok brackets var

23.04.2020 16:44 - Katılımcı 5: Bizim KÜÇÜK hatalarımız bunlar. Küçük ama ...
Çooooooooook oho.

23.04.2020 16:45 - Katılımcı 7: 😊evet. Her uc kelime arasında bir hata var

23.04.2020 16:53 - Öğretici 1: Keşke ben de sizin gibi başka bir dilde yazabilsem. Siz harikasınız. Ben İngilizce yazsam hepsi hatalı olur.

23.04.2020 16:56 - Katılımcı 2: Türkiye'e geldiğimden beri İngilizce sifıra düştü
😊👉❤

23.04.2020 16:57 - Öğretici 1: Bir dili öğrendiğinde ve çok kullandığında bir diğeri unutuluyor gibi hissedebilirsin. Ama o sende kalır. Sadece lazım olunca biraz pratik yapman gerekir.

23.04.2020 16:58 - Katılımcı 4: ***Eski Kavanozun Hikâyesi***

Bir Hint efsanesinde gelmişki; bir adam iki tane büyük kavanozu bir kerestenin son kısmını kapatıyordu .Keresteyi umuzun üstüne koyarken eve su gitirmeye mecburdü. Kavanozun biri biraz eskimiş hem de küçük delik vardı.Her dafa adam gitirdiğin zaman suyun yarım hacimin dökeniyormuş. Adam tam iki yıl böyle devam etmişler. Sağlam kavanoz kendini gurur ediyormuş ki ben görev mi iyice yapıyorum .,Ama eski kavanoz delik için kendini utamuyordu diğtarafında ben sadece yarım görevmi yapmıyorum.

Olsa biliyormuş ki delikler yılların işi ürünüdür.Bir günde eski kavanoz o kadar utandı ki zaman ki adam kuyudan su çekmeye meşgülmüştü. Kendini karar vermiş ki onunla konuşacak.Senden üzürdilirim bu zamanlarda benden kullandığı sebebiyle sana yarım faydalandı demiş Evde bekleyenler su için yarım susuzluğu yetirliyim.

Adam gülerken söylemiş ki döneceğiz zamanda etrafına bir kare dikkatli bakmalısın . Dönerek zaman eski kavanoz etrafına bakmış ki güzelce çiçekler ve bitkiler büyüyordu.

Görüyor musun?tabiat senin etrafın ne kadar güzel mi güzel adam demiş . Ben daima bilirdim ki sen delik var ve bu sebebiyle karar vermiştim ki bundan sonra deliğin iyice kullanacağım. Bu taraf cadde sebzeler ve çiçeklerin tohumunu yayıldım ayrıca sen de her gün onları su verdin .

Evime çiçekler ve çocuklarımı Lahana,Marul getiriyordum. Eğer sende delik yokturmuştu ben nasıl bu işi yaptırıyordum. Hocam kısaca bir hikâye yazdım

23.04.2020 16:59 - Öğretici 1: Süper. Eline sağlık. Okuyup düzeltereğim. Bracket Türkçede “( )” parantez demektir. 😊 Sevgili arkadaşlar. Sizler de böyle yazmalar yapabilirsiniz. Arkadaşlarınız da okurlar.

23.04.2020 18:17 - Öğretici 1: ***Eski Kavanozun Hikâyesi***

Bir Hint efsanesin(e göre) bir adam(ın) iki tane büyük kavanozu bir kerestenin son kısmını kapatıyordu. Keresteyi (o)muzun(un) üstüne (koyup) eve su g(ö)t(ü)rmeye mecb(urdu). Kavanozun biri biraz eskimiş(ti) hem de küçük (bir) delik vardı. Her (defasında) adam(ın) getirdiği suyun yarısı yere dökülüyordu. Adam tam iki yıl böyle devam et(ti). Sağlam kavanoz ("Ben görevimi yapıyorum." diye kendini gurur(lu hissediyordu). Eski kavanoz delik için kendi(sinden) utanıyordu. "Ben sadece görevimin yarısını yapıyorum." diye düşünüyordu.

(Oysa) biliyor(du) ki delikler yılların bir sonucuydu. Bir gün adam kuyudan su çekmeye çalışırken eski kavanoz o kadar utandı ki onunla konuşmaya karar verdi. "Senden (ö)zür dil(e)rim. Sana sadece yarım faydalı oluyorum. Evde bekleyenlerin susuzluğunun ancak yarısına yeterliyim." dedi.

Adam ona gülererek "Biz dönerken sen etrafına bir kere dikkatli bakmalısın" dedi. Onlar dönerken eski kavanoz etrafına bir baktı ki her yerde güzelce çiçekler ve bitkiler büyüyordu.

Adam ona "Görüyor musun? Tabiat senin etrafında ne kadar da güzel. Ben daima bilirdim ki sen(de) delik var ve bu sebe(ple) bu deliği faydalı bir şekilde kullanmaya karar ver(dim). (Senin olduğun) tarafa sebze ve çiçek (tohumları ekim.) Ayrıca sen de her gün onlar(a) su verdin. Şimdi evime çiçekler ve çocuklarım(a) lahana ve marul g(ötürüyorum). Eğer sende delik (olmasaydı) ben nasıl bu işi yapacaktım." dedi.

23.04.2020 18:30 - Öğretici 1: Eline sağlık Nur.

Firooz Türkçede 2 tane geçmiş zaman var. Biz masal anlatırken genelde "gelmiş, yapmış, gitmiş" kullanırız. Ama sen hikâyenin en başında "kapatıyordu" kullanmışsın. O zaman tüm hikâyede "geldi, gitti, yaptı" kullanmalısın.

23.04.2020 18:55 - Katılımcı 4: Sağ olun hocam

23.04.2020 19:00 - Öğretici 1: Rica ederim 😊😊 Zamanla daha güzel şeyler yazacağız.

23.04.2020 19:01 - Öğretici 1: Şimdi birinci etkinliğimizi yaptık. Böyle 11 tane daha var. Bu sürenin sonunda daha iyi yazacağımıza eminim ❤️

23.04.2020 20:00 - Katılımcı 8: İnşallah 🙏

23.04.2020 22:49 - Katılımcı 10: bu videoda oldukça iyi tanımlanmış daha fazla şeyler var. bu videoya göre bir şey söylemek istiyorum. bu hem videodaki hem de kendi bakış açımda olacak.

- Sabitlenmemiş dolap, raf, pencere vb. eşyalardan uzak durulmalıdır.
- Varsa sağlam sandalyelerle desteklenmiş masa altına veya dolgun ve hacimli koltuk, kanepeler, içi dolu sandık gibi koruma sağlayabilecek eşya yanına çömelerek hayat üçgeni oluşturulmalıdır.
- Güvenli bir yer bulup, diz üstü ÇÖK, Başını ve enseni koruyacak şekilde KAPAN, Düşmemek için sabit bir yere TUTUN
- Merdivenlere ya da çıkışlara doğru koşulmamalıdır.
- Balkonlardan ya da pencerelerden aşağıya atlanmamalıdır.
- Telefonlar acil durum ve yangınları bildirmek dışında kullanılmamalıdır.
- Tekerlekli sandalyede isek tekerlekler kilitlenerek baş ve boyun korumaya alınmalıdır.
- Sarsıntı geçtikten sonra elektrik, gaz ve su vanalarını kapatılmalı, soba ve ısıtıcılar söndürülmelidir.

23.04.2020 22:51 - Öğretici 1: Eline sağlık.

23.04.2020 22:51 - Katılımcı 10: ♥♥ Tüm iş birliği için çok teşekkür ederim hocam
♥♥

23.04.2020 23:11 - Öğretici 1: Bu videoda oldukça iyi tanımlanmış şeyler var. Bu videoya göre bir şeyler söylemek istiyorum. Bunlar hem videodaki bilgilerden hem de kendi bakış açımdan olacak.

- Sabitlenmemiş dolap, raf, pencere vb. eşyalardan uzak durulmalıdır.
- Varsa sağlam sandalyelerle desteklenmiş masa altına veya dolgun ve hacimli koltuk, kanepeler, içi dolu sandık gibi koruma sağlayabilecek eşya yanına çömelerek hayat üçgeni oluşturulmalıdır.
- Güvenli bir yer bulup, diz üstü ÇÖK, başını ve enseni koruyacak şekilde KAPAN, düşmemek için sabit bir yere TUTUN.
- Merdivenlere ya da çıkışlara doğru koşulmamalıdır.
- Balkonlardan ya da pencerelerden aşağıya atlanmamalıdır.
- Telefonlar acil durum ve yangınları bildirmek dışında kullanılmamalıdır.
- Tekerlekli sandalyede isek tekerlekler kilitlenerek baş ve boyun korumaya alınmalıdır.
- Sarsıntı geçtikten sonra elektrik, gaz ve su vanalarını kapatılmalı, soba ve ısıtıcılar söndürülmelidir.

23.04.2020 23:11 - Öğretici 1: Teşekkür ederim.

24.04.2020 11:07 - Katılımcı 4: Hocam bu hikayeme bakar mısınız?

*** EDİSON 'UN HİKÂYESİ***

EDİSON yaşlı ömürdeyken yani elektrik kaşif etmeden önce Amerika'da zengin biriydi. Büyük bir donatılmış Laboratuvar ve koskoca apartmanda yerleştirildi.Her zaman oraya çalışmalarını yapıyordu.Bu laboratuvar yaşlı adamın (Edison) en büyük aşkıdır.

Bir günde EDİSON 'un laboratuvarı yanmış. İtfaiyeciler EDİSON 'un oğlunu bilgilendirmek için aramış , laboratuvarın ateşte yandığını söylediler.Hakikatan kimseden yapacak bir şey gelmiyordu, memurlarımız bütün çabalarını yaptılar söyledi .Fakat başka yerlerde ve sair apartmanların yayılmasını kontrol etmişler.Onlar EDİSON'un oğlunu istedi ki sen bu olayı babanı söyle.

EDİSON'un oğlu kendini düşünmüş ki muhtamalan eğer ben olayı babamı söylersem mutlaka babam kalp krizi olacak.Bu nedenle yaşlı adamın kalktığını vazgeçti ve haber vermeden önce apar topar o saheye yaklaşmış ve şaşırılmışla görmüş ki babası binanın önünde bir sandalyede oturdu; "tüm çabalarım ömürümde bir kez baktığımı söyledi".

Oğul ileri gitmemeye karar vermiş çünkü Babanın rahatsızlığını istemedi ,kendi yerini dururken düşünmüş ki babam yaşamakta en kötü anıyı geçiyor,anidan baba başına dönerken oğlunu görmüş:yüksek sesli,neşeli yüzlü oğlunu çağırmış; Neredesin oğlum?görüyor musun ?alev ne kadar güzelmiş!Renkli alevler şaşırtıcıdır!Ben düşündüm ki o mor alev FOSFOR nedeniyle oluşturuldu!Allah'ım ne kadar güzeldir!Keşke annen burada olsaydı ve bu manzarayı görüyordu."Az kişilerdir ömüründe böyle güzel manzarayı göreceğini bakabilir " dedi.

- Oğulum sence nasıl?

Oğul şaşırılmıştan hayaran olduğundan sebebiyle karaşık cevap vermiş:Baba bütün yaşamanın ateşte yanıyor ve sen alevin güzelliklerinden bahesedyorsun ?

-Nasıl böyle istiyorsun ?

Vücudum hepsi titriyor ama sen sakınca oturdun?

-Baba"oğlum ellemizden bir şey gelmiyordu, itfaiyeciler hem de çok çabalandı kurtarmak için bir şey olmadı." demiş şu an kifenin çeker çünkü değer bu tekrar gelmez.

Laboratuvarın inşaat etmeye ilgili yarın düşüneneceğiz. Bu ande onun zamanı değil. Alevleri bak böyle bir fırsat imkânsız.

TOMAS EDİSON sonraki yıl yeniden laboratuvarını inşaat etmiş. O günler buydu ki dünyada en iyi mücitini kaşef edip "SES KAYDI" dünyaya takdim etmiş. Hocam,farsça okuduğum metini TÜRKÇE yazdım.

24.04.2020 11:39 - Katılımcı 10: 🙌🙌🙌🙌

24.04.2020 11:44 - Katılımcı 7: 🙌🙌🙌🙌🙌🙌🙌confirm🙌🙌

24.04.2020 15:00 - Öğretici 1: *** EDİSON'UN HİKÂYESİ***

Edison elektriği keşfetmeden önce Amerika'da zengin bir yaşlıymış. Büyük donatılmış bir laboratuvarı ve koskoca bir apartmanı

varmış. Her zaman orada çalışmalarını yapıyormuş. Bu laboratuvar yaşlı adamın (Edison'un) en büyük aşkıymış.

Bir gün Edison'un laboratuvarı yanmış. İtfaiyeciler Edison'un oğlunu bilgilendirmek için aramış, laboratuvarın yandığını söylemişler. Hakikaten hiç kimse bir şey yapamıyormuş. İtfaiyeci, oğlana "Memurlarımız bütün çabalarını gösterdiler. Fakat bir şey yapamadılar. Sadece yangının başka yerlere ve diğer apartmanlara yayılmasını kontrol edebildik." demiş. İtfaiyeciler, Edison'un oğlunu istemişler ki o durumu babasına anlatsın diye.

Edison'un oğlu kendi kendine düşünmüş. Ben muhtemelen bu olayı babama söylersem kalp krizi geçirir. Bu nedenle yaşlı adama söylemekten vazgeçmiş ve haber vermeden önce apar topar o yangın yerine gitmiş. Oraya ulaştığında çok şaşırılmış, çünkü babası binanın önünde bir sandalyede oturuyormuş. Edison, oğluna "Ömrümdeki tüm çabalarıma son kez bakıyorum." demiş.

Oğul ileri gitmemeye karar vermiş. Çünkü babasının rahatsız olmasını istememiş. Babasının hayatının en kötü anını yaşadığını düşünüyormuş. Baba başını çevirmiş ve oğlunu görmüş; yüksek sesle ve neşeli bir şekilde oğlunu çağırmış: "Neredesin oğlum? Görüyor musun alev ne kadar güzel? Renkli alevler şaşırtıcı. Ben düşünüyorum ki o mor alevin sebebi fosfordur. Allah'ım ne kadar güzel! Keşke annen burada olsaydı ve bu manzarayı görseydi. Çok az kişi ömründe böyle güzel bir manzarayı görebilir." demiş. "Oğlum sence nasıl?"

Oğlu hem şaşırılmış hem de babasına hayran olmuş ve şaşkınlıkla cevap vermiş: "Baba bütün yaşamın ateşte yanıyor ve sen alevin güzelliklerinden bahsediyorsun? Nasıl böyle yapıyorsun? Benim bütün vücudum titriyor ama sen sakince oturuyorsun?"

Baba "Oğlum elimizden bir şey gelmiyor, itfaiyeciler çok çabaladı kurtarmak için ama bir şey yapamadılar. Şu anın keyfini çıkar. Çünkü bu an tekrar yaşanmaz. Laboratuvarı tekrar inşa etmeyi yarın düşüneceğiz. Şimdi onun sırası değil. Alevlere bak. Böyle bir fırsat tekrar ele geçmez." demiş.

Tomas Edison, sonraki yıl laboratuvarını yeniden inşa etmiş ve "ses kaydı" sistemini icat ederek dünyaya takdim etmiş.

Hatalar vardı. Onları düzelttim. Eline sağlık.

24.04.2020 15:07 – Katılımcı 4: Sağ olun hocam

24.04.2020 15:46 – Katılımcı 3: DEPREME HAZIR OLMAK VIDYOSU
ONCESI -SIRASI -SONRASI
ONCESI

A. Mekani güvenli hale getir Yasadığımız mekanları güvenli hale getirmemiz gerekiyor. Dolaplar ve devrilebilecek benzeri eşyalar, soba ve diğer ısıtıcılar sağlam malzemelerle duvara veya sabitlenmeli

B. Acil durum planı yap Evde, iş yerinde, apartmanda, okulda herkesin katilmiyla bir hazırlık planı yapılmalı ve acil bir durumda nasıl iletişim kurulacağı kararlaştırılmalı.

C. Deprem kiti hazırla Evde, iş yerinde ve araçta bulundurulmak üzere, içerisinde 3 günlük yiyecek, su ve ilacın yanı sıra telefon şarj aleti, el feneri ve radyo gibi araçların bulunduğu birer deprem kiti hazırlanmalı.

D. Finansal tedbirler al kimlik kartları, tapu, sigorta belgeleri, diplomalar, pasaport, banka cüzdanı vb. Önemli evrakların kopyaları hazırlanmalı, binaların dayanıklılıkları artırılarak deprem sigortası yaptırılmalı.

SIRASI

Hic kapılmayın ve su uc kelime unutmayın çok-kapan-tutun.

Deprem sırasında masa altlarında veya yanında; koridorda da duvarın yanında hayat ucgeni oluşturan şekilde çok-kapan-tutun hareketi ile baş ve boyun bölgesi korunmalı. Bina içinde Güvenli bir yer bulup, diz üstü çok, basını ve enseni koruyacak şekilde kapan, düsmemek için sabit bir yere tutun. Açık alanda enerji hatları ve direklerinden, diğer binalardan ve duvar diplerinden uzaklaş. Araç içinde karayolunda seyir halindeyken güvenli bir şekilde yolu kapatmadan sağa yanasıp dur. Yıkıntı altında mahsur kaldıysanız enerjinizi kontrollü kullanın. Bağırarak yerine arama kurtarma ekiplerine varlığınızı duyurmaya çalışın. mesela kasık gibi bir cisimle belli aralıklarla su, kalorifer tesisatlarına 4 kez vurabilirsiniz.

SONRASI

Güvenliği arttırmalıyız kendi emniyetinizden emin olduktan sonra çevredekilere yardım edilmeli, dokülen tehkeli maddeler temizlenmeli ve artçı sarsıntılar geçene kadar hasarlı binalara girilmemeli. Yaralıları sarafetzedelere maddi manevi destek olarak tekrar normal hayata dönüşleri kolaylaştırılmalı, hasar gören binalar tamir edilmeli ve yasalar, bebekler, hamileler, engelliler gibi özel ilgiye ihtiyacı olan afetzedelere yardımcı olunmalı.

Bu yedi tedbirleri her fırsatta tekrar edilmeli, bazı adımlar altı kontrol edilmeli

24.04.2020 16:23 - Öğretici 1: "DEPREME HAZIR OLMAK" VİDEOSU

DEPREM ÖNCESİ, SIRASI VE SONRASI

ÖNCESİ

A. Mekânı güvenli hâle getir. Yaşadığımız mekânları güvenli hâle getirmemiz gerekiyor. Dolaplar ve devrilebilecek benzeri eşyalar, soba ve diğer ısıtıcılar sağlam malzemelerle duvara sabitlenmeli.

B. Acil durum planı yap. Evde, iş yerinde, apartmanda, okulda herkesin katılımıyla bir hazırlık planı yapılmalı ve acil bir durumda nasıl iletişim kurulacağı kararlaştırılmalı.

C. Deprem kiti hazırla. Evde, iş yerinde ve araçta bulundurulmak üzere, içerisinde 3 günlük yiyecek, su ve ilacın yanı sıra telefon şarj aleti, el feneri ve radyo gibi araçların bulunduğu birer deprem kiti hazırlanmalı.

D. Finansal tedbirler al. Kimlik kartları, tapu, sigorta belgeleri, diplomalar, pasaport, banka cüzdanı vb. önemli evrakların kopyaları

hazırlanmalı, binaların dayanıklılıkları artırılarak deprem sigortası yaptırılmalı.

SIRASI

Hiç paniğe kapılmayın ve şu üç kelimeyi unutmayın: Çök, kapan ve tutun. Deprem sırasında masa altlarında veya yanında; koridorda da duvarın yanında hayat üçgeni oluşturacak şekilde çök, kapan ve tutun hareketi ile baş ve boyun bölgesi korunmalı. Bina içinde güvenli bir yer bulup, diz üstü çök, başını ve enseni koruyacak şekilde kapan. Düşmemek için sabit bir yere tutun. Açık alanda enerji hatları ve direklerinden, diğer binalardan ve duvar diplerinden uzaklaş. Araç içinde kara yolunda seyir hâlindeyken güvenli bir şekilde yolu kapatmadan sağa yanaşıp dur. Yıkıntı altında mahsur kaldıysanız enerjinizi kontrollü kullanın. Bağırarak yerine arama kurtarma ekiplerine varlığınızı duyurmaya çalışın. Mesela kaşık gibi bir cisimle belli aralıklarla su, kalorifer tesisatlarına 4 kez vurabilirsiniz.

SONRASI

Güvenliği arttırmalıyız. Kendi emniyetinizden emin olduktan sonra çevredekilere yardım edilmeli, dökülen tehlikeli maddeler temizlenmeli ve artçı sarsıntılar geçene kadar hasarlı binalara girilmemeli. Yaraları sar. Afetzedelere maddi manevi destek olarak tekrar normal hayata dönüşleri kolaylaştırılmalı, hasar gören binalar tamir edilmeli ve yaşlılar, bebekler, hamileler, engelliler gibi özel ilgiye ihtiyacı olan afetzedelere yardımcı olunmalı. Bu yedi tedbiri her fırsatta tekrar etmeli, bazı adımlar altı ayda bir kontrol edilmeli.

Aferin güzel yazı. Sadece "i", "ş", "ç" gibi Türkçe harflerin yazımında çok hata var. Bu da telefonda kaynaklanıyor bence.

24.04.2020 16:30 - Öğretici 1: Sevgili arkadaşlar herkes çok güzel yazılar yazdı. Tebrik ediyorum. Sadece 1 kişi kaldı. O da kendisi bilir artık. 😊 Bugün yeni etkinliği paylaşacağım. Pazartesiye kadar zamanınız var. Lütfen size 100 kez sormayayım. Bu sizin için çünkü. Benim için değil ❤️

24.04.2020 16:37 – Katılımcı 9: -Depreme hazır olmak-

Deprem hazırlamak için 3 önemli aşama var ve bu 3 aşamalar :
deprem öncesi - deprem sırası - deprem sonrası

-Deprem öncesi-

1. MEKANI GÜVENLİ HALE GETİR :Dolaplar ve devrilebilecek benzeri eşyalar, soba ve diğer ısıtıcılar sağlam malzemelerle çalışır veya yere sabitlenmeli.
2. ACİL DURUM PLANI YAP:Evde, iş yerinde, apartmanda, okulda herkesin katılımıyla bir hazırlık planı yapılmalı ve acil bir durum
3. DEPREM KİTİ HAZIRLA:Evde, iş yerinde ve araçta bulundurulmak üzere, içerisinde 3 günlük yiyecek, su ve ilacın yanı sıra telefon şarj aleti, el feneri ve radyo gibi araçların bulunduğu birer deprem kiti hazırlanmalıdır.
4. FİNANSAL TEDBİRLER AL:Kimlik belgeleri, tapu, sigorta belgeleri, diplomalar, pasaport, banka cüzdanı vb. önemli evrakların

kopyaları hazırlıklı, binaların dayanıklılıkları artırılarak deprem sigortası yaptırılmalı.

-Deprem sırası-

ÇÖK-KAPAN-TUTUN: Depremden masa altlarında veya yanında; koridorda da duvarın yanında hayat ÇÖK-KAPAN-TUTUN hareketi ile baş ve boyun bölgesi korunmalı.

-Deprem sonrası-

GÜVENLİĞİ ARTTIR : Kendi emniyetinizin emin olduktan sonra çevredekilere yardım edilmeli, dökülen tehlikeli maddelerle ilgili ve artçı sarsıntılar geçene kadar hasarlı binalara girilmemeli.

24.04.2020 17:18 - Öğretici 1: Depreme hazır olmak

Deprem hazır olmak için 3 önemli aşama var ve bu aşamalar şunlardır: Deprem öncesi, deprem sırası ve deprem sonrası.

-Deprem öncesi-

1. MEKÂNI GÜVENLİ HÂLE GETİR: Dolaplar ve devrilebilecek benzeri eşyalar, soba ve diğer ısıtıcılar sağlam malzemelerle sağlam yerlere sabitlenmeli.
2. ACİL DURUM PLANI YAP: Evde, iş yerinde, apartmanda ve okulda herkesin katılımıyla bir hazırlık planı yapılmalı ve acil bir durumlar için hazır olunmalı.
3. DEPREM KİTİ HAZIRLA: Evde, iş yerinde ve araçta bulundurulmak üzere, içerisinde 3 günlük yiyecek, su ve ilacın yanı sıra telefon şarj aleti, el feneri ve radyo gibi araçların bulunduğu birer deprem kiti hazırlamalı.
4. FİNANSAL TEDBİRLER AL: Kimlik belgeleri, tapu, sigorta belgeleri, diplomalar, pasaport, banka cüzdanı vb. önemli evrakların kopyaları hazırlanmalı, binaların dayanıklılıkları artırılarak deprem sigortası yapılmalı.

-Deprem sırası-

ÇÖK-KAPAN-TUTUN: Depremde masa altlarında veya yanında; koridorda da duvarın yanında ÇÖK-KAPAN-TUTUN hareketi ile baş ve boyun bölgesi korunmalı.

-Deprem sonrası-

GÜVENLİĞİ ARTTIR: Kendi emniyetinizden emin olduktan sonra çevredekilere yardım edilmeli, dökülen tehlikeli maddeler temizlenmeli ve artçı sarsıntılar geçene kadar hasarlı binalara girilmemeli.

2. Gaziantep Üniversitesi Türkçe Öğretimi Araştırma ve Uygulama Merkezi
Uygulama Başlangıç: 05.05.2020
Uygulama Bitiş: 15.06.2020

YouTube 6. Etkinlik – Balatlı Çocukların Rıza Abisi

09.06.2020 23:00 - Öğretici 2: Yeni görev: “Balatlı Çocukların Rıza Abisi” videosunu izleyiniz. Videoyu izledikten sonra edindiğiniz bilgileri yorumlayarak yazınız. Arkadaşlar sıcak sıcak fırından yeni çıktı. Buyurun bakalım yeni etkinliğimiz. En kısa sürede yazılarımızı bekliyorum. Kolay gelsin.
 ☺

<https://www.youtube.com/watch?v=WFOxx2UzoAs>

09.06.2020 23:18 - Katılımcı 11: İnsan sevgi arayan bir varlıktır.

Sevgiyle serpilip büyüyen, çiçeğin ışığa yönelmesi gibi sevgiye yönelen bir varlık. Merhamet sınır tanımayan bir devlettir. Merhamet bizi ve onları ayıran duvarları aşmak yolunda bir davettir.

09.06.2020 23:23 - Öğretici 2: İnsan, sevgi arayan bir varlıktır. Sevgiyle serpilip büyüyen, çiçeğin ışığa yönelmesi gibi sevgiye yönelen bir *varlıktır insan.* Merhamet sınır tanımayan bir devlettir. Merhamet bizi ve onları ayıran duvarları aşmak yolunda bir davettir.

Teşekkürler. 🙌🙌🙌🙌🙌

09.06.2020 23:24 - Katılımcı 11: Asıl ben teşekkür ederim

09.06.2020 23:25 - Katılımcı 8: *Fedakarlık*

Fedakarlık, herkesin pek çok şekilde yapabileceği bir şeydir. Ama bu sizin yeteneğinize bağlıdır. İnsanlar genellikle fedakarlık çok büyük ve yapılması zor bir şey olduğunu düşünüyorlar. Ancak küçük bir gülümseme bile fedakarlık için yeterlidir. Bu sizin için bir parçanız olmasalar bile insanlara acil ihtiyaçları için yardım etmeyi içerebilir.

Gerçekten, bu klipte İran'dan gelen Rıza, ondan çok etkilendim. Çünkü bir tabancı olmasına rağmen, yaşadığı toplulukta neredeyse yaklaşık 100 çocuk için fedakarlık yapıyor. O sadece bu çocukların yüzüne bir gülümseme koymak için eşiyile birlikte gece gündüz tatil etmeden çalışarak zamanı ve varlığını feda ederler. Bence bu kolay bir iş değil hem de gördüğüm en yüksek fedakârlık derecesidir. Kesinlikle, keşke herkes onu taklit ederlerse ve hatta daha fazlasını yapabilseydi.

09.06.2020 23:35 - Öğretici 2: *Fedakârlık*

Fedakârlık, herkesin pek çok şekilde yapabileceği bir şeydir. Ama bu sizin yeteneğinize bağlıdır. İnsanlar genellikle ~fedakarlık~ *fedakârlığın* çok büyük ve yapılması zor bir şey olduğunu düşünüyorlar. Ancak küçük bir gülümseme bile fedakârlık için yeterlidir. Bu sizin ~için~ bir parçanız *olmasa* bile insanlara acil ihtiyaçları için yardım etmeyi ~içerebilir~ *içerebilir*.

Gerçekten, bu klipte İnan'dan gelen Rıza'*dan*' ~ondan~ çok etkilendim. Çünkü bir ~tabancı~ *yabancı* olmasına rağmen, yaşadığı toplulukta neredeyse yaklaşık 100 çocuk için fedakârlık yapıyor. O sadece bu çocukların yüzünde bir gülümseme yaratmak için eşiyle birlikte gece gündüz tatil ~etmeden~ *yapmadan* çalışarak zamanı ve varlığını feda ~ederler~ *ediyor*. Bence bu kolay bir iş değil hem de gördüğüm en yüksek fedakârlık derecesidir. Kesinlikle, keşke herkes onu taklit ~ederlerse~ *etse* ve hatta daha fazlasını ~yapabilseydi~ *yapabilse*.

Teşekkürler. Çok beğendim. 🙏📺 Eline sağlık.🙏📺🙏📺🙏📺

09.06.2020 23:37 - Katılımcı 8: Ben teşekkür ederim Hocam

10.06.2020 00:03 - Katılımcı 2: Sevgi dolu kalbiyle ırkçılık yapmadan çocukları kendi çocukları gibi gönüllü olarak yardım edip mutluluğu kazanıyor. İnsanlar onlara mutluluk getireceğini sanıp paranın peşinde koşarlar ama çoğu mutlulukla kavuşmaz. Rıza dünyayı doğru anlamış bir insan, paranın peşinde koşmak yerine direkt mutluluk peşine koşar. Ayrıca Rıza'nın karısı çok anlayışlı olması, saf ve temiz kalbini gösteriyor. Ne yazık ki kötülüğüm yüzünden artık böyle insanlar olmasına inanmıyorum. Allah onlara sıhhat sağlık versin.

10.06.2020 08:01 - Katılımcı 7: Biz düşündüğümüz gibi güçsüz değiliz. Tüketmeyen varlığımız. İhtiyaç sahiplerine Yardım eli uzatırsak iyi olur. Gönüllü olarak artık kullanmayacağımız şeyler başkalarına sağlamalıyız. Çünkü biz de değerli olmayan başkalara greken şeyler arasındadır. Hiç değilse vaktimiz feda yaparak yardımcı olabiliriz. Yardımcı olduğumuz sürece onlara mutluluk getirmekle beraber samimi oluruz.

10.06.2020 10:46 - Öğretici 2: Sevgi dolu kalbiyle ırkçılık yapmadan, çocukları kendi çocukları gibi *görüp,* gönüllü olarak yardım edip mutluluğu kazanıyor. İnsanlar onlara mutluluk getireceğini sanıp paranın peşinde koşarlar ama çoğu ~mutlulukla~ *mutluluğa* kavuşamaz. Rıza, dünyayı doğru anlamış bir insan. Paranın peşinde koşmak yerine direkt mutluluk peşinde koşar. Ayrıca Rıza'nın karısının çok anlayışlı olması, saf ve temiz kalbini gösteriyor. Ne yazık ki ~kötülüğüm~ *kötülükler* yüzünden artık böyle insanların olduğuna inanmıyorum. Allah onlara sıhhat sağlık versin.

Teşekkürler. Güzel olmuş. Eline sağlık. 🙏📺🙏📺 İyi çalışmalar.

10.06.2020 10:50 - Öğretici 2: Biz düşündüğümüz gibi güçsüz değiliz. Tükenmeyen varlığımız. İhtiyaç sahiplerine yardım eli uzatırsak iyi olur. Gönüllü olarak artık kullanmayacağımız *şeyleri* başkalarına vermeliyiz. Çünkü biz de değerli olmayan ~başkalara~ *başkaları* *için* ~greken~ *gerekli* şeyler arasında olabilir. Hiç değilse vaktimizi feda ~yaparak~ *ederek*

başkalarına yardımcı olabiliriz. Yardımcı olduğumuz sürece onlara mutluluk getirmekle beraber samimi oluruz.

Teşekkürler. Güzel olmuş. Tebrikler. 🙌🙌🙌🙌 İyi çalışmalar. 😊

Ünlü uyumuna (a, ı, o, u=lar)

(e, i, ö, ü=ler gibi)

FıSTıKÇı ŞaHaP ve KeTÇaP diye kodladığımız ünsüz kurallarına dikkat edin. Çok fazla hatalarınız var. ☐

İyi çalışmalar. 😊

10.06.2020 11:34 - Katılımcı 3: Gerçekten bunu izlerken şaşırdım. Ağlayacaktım bile.

Bu zamanda böyle insanlar kaldı mı? İnanamıyorum. İran'dan gelen Ali Rıza eşi ile beraber gece gündüz söylenmeksizin çalışıp çocuklara ücretsiz yardım ediyorlar. Sabah okula gitmeden önce 100 çocuk onlara gelip ihtiyaçlarını hiç para ödmeden alıyorlar. Öğle yemeği de yiyorlar. Ödevlerini orada oturup rahat rahat yapıyorlar. Ne kadar güzel ya! Allah'tan kocaman bir sevab bekliyorlar. Ne yazık ki de Ali Rıza çocuğunu kaybetti. Ama onun yerine şimdi yüz çocuk yetiştiriyorlar. Onun büyük bir amacı var. Çocukların okullarını bitirmelerini ve doktor, polis ya da avukat olmalarını istiyor. Hayal kurmakla birlikte şikayet etmeden her gün eşiyle çalışıyor. Bence diğer insanlar için iyilik yapmazsak bu dünyada kalmamıza anlam kalmaz. Öldükten sonra yaptığımız iyilekleriyle bizi hatırlasınlar. Bir çok zavallı ya da fakir insan var. Özellikle savaş oldukça daha fazla kimsesiz çocuklar oldu . Onları ararsak mutlaka buluruz. Onlar bizi bekliyorlar. Bizden yardım istiyorlar. Çalışalım, arayalım. Kesinlikle bulacağız.

10.06.2020 11:38 - Öğretici 2: Gerçekten bunu izlerken şaşırdım. Ağlayacaktım bile.

Bu zamanda böyle insanlar kaldı mı? İnanamıyorum. İran'dan gelen Ali Rıza eşi ile beraber gece gündüz söylenmeksizin çalışıp çocuklara ücretsiz yardım ediyorlar. Sabah okula gitmeden önce 100 çocuk onlara gelip ihtiyaçlarını hiç para ödmeden alıyorlar. Öğle yemeği de yiyorlar. Ödevlerini orada oturup rahat rahat yapıyorlar. Ne kadar güzel ya! Allah'tan kocaman bir ~sevab~ *sevap* bekliyorlar. Ne yazık ki ~de~ Ali Rıza çocuğunu kaybetti. Ama onun yerine şimdi yüz çocuk yetiştiriyorlar. Onun büyük bir amacı var. ~Çocukların~ *Çocukların* okullarını bitirmelerini ve doktor, polis ya da avukat olmalarını istiyor. Hayal kurmakla birlikte şikâyet etmeden her gün eşiyle çalışıyor. Bence diğer insanlar için iyilik yapmazsak bu dünyada ~kalmamıza~ *yaşamamızın bir* anlamı kalmaz. Öldükten sonra yaptığımız ~iyilekleriyle~ *iyiliklerle* bizi hatırlasınlar. Birçok zavallı ya da fakir insan var. Özellikle savaş ~oldukça~ *olduğunda* daha fazla çocuk kimsesiz kalır. Onları ararsak mutlaka buluruz. Onlar bizi bekliyorlar. Bizden yardım istiyorlar. Çalışalım, arayalım. Kesinlikle bulacağız.

Teşekkürler. Güzel olmuş. Tebrikler. 🙌🙌🙌🙌

☐ Kelimeleri yazarken biraz dikkat et. Harf hatası çok fazla.☐

İyi çalışmalar. 😊

10.06.2020 11:39 - Katılımcı 3: Hızlıca yazdığım için bir çok hatam oluyor.

10.06.2020 11:40 - Öğretici 2: Yazdıktan sonra bir, iki defa okuyun. Siz de hatalarınızı göreceksiniz.

10.06.2020 11:40 - Katılımcı 3: Mesela (çocuklar..) öyle bir şey yazılır mı ! Tamam hocam sağ olun.

10.06.2020 11:45 - Öğretici 2: Ne demek istediğin anlaşılıyor ama yanlışlar var. Böyle yazamayız. “Çocuklar” şeklinde yazmalıyız.

10.06.2020 11:48 - Katılımcı 3: Evet hocam ben kendimi eliştiriyorum.

10.06.2020 11:50 - Öğretici 2: Hata her zaman olabilir. Önemli olan hataları tekrar etmemek. Günde çok fazla işle uğraşıyoruz. Kafamız karışabilir. Bunlar normal.

10.06.2020 17:54 - Katılımcı 9: *Rıza abisi*

Her ülkede saf,temiz merhametli kalpleri olan vardır. TRT'nin kanalında güzel bir hikaye anlatılmış. Rıza asıl iranlı ancak 1996'den beri İstanbul'da yaşıyormuş. Rıza ve onun eşin ücretsiz bir proje başlamış. Rıza'nın projesi yaz_kış 70'den fazla çocuğu okula gitmeden meyve, süt ve kek ne varsa dağıtıyormuş. Ayrıca onun eşin çorba, pilav ,yağ falan pişiyormuş. Gerçekten harika bir kadın çünkü her gün erken kalkıp şikayet bile etmiyormuş. İlâveten ikinci katta güzel bir kütüphane yapmış. Defalarca bu videoyu görmeyi tekrar ettim ama hâlâ hayran oluyorum . En zor sorusu bu projeyi bitecek mi? Rıza dedi ki asla bitmeyecek. Sonuna dek devam ediyormuş. 100 çocuğu varmış biyoloji olarak değil ama ne kadar samimi olup gerçek gibi oluyor. Rıza ağabey müthiş bir örnektir. Son olarak iyi ki varsın rıza bey ,keşke bu tür insanlardan daha fazla olsa ne güzel olurdu.

10.06.2020 18:06 - Öğretici 2: *Çocukların Rıza abisi*

Her ülkede saf, temiz, merhametli ~kalpleri~ *kalbi* *olanlar* vardır. TRT~nin~ kanalında güzel bir hikâye anlatılmış. Rıza aslen İranlı ancak 1996~den~ *dan* beri İstanbul'da yaşıyormuş. Rıza ve onun *eşi* ücretsiz bir proje ~başlamış~ *başlatmış*. Rıza'nın projesi yaz kış 70'den fazla *çocuğa* okula gitmeden meyve, süt ve kek dağıtmakmış. Ayrıca onun *eşi* çorba, pilav ~yağ~ falan ~pişiyormuş~ *pişiriyormuş*. *Gerçekten* *harika* bir kadın. Çünkü her gün erken kalkıp şikâyet bile etmiyormuş. İlâveten ikinci katta güzel bir kütüphane yapmış. Defalarca bu videoyu ~görmeyi~ tekrar ~ettim~ *izledim*. ~Ama~ hâlâ hayran oluyorum. En zor ~sorusu~ *soru* bu proje bitecek mi? Rıza dedi ki asla bitmeyecek. Sonuna dek devam ~ediyormuş~ *edecekmiş*. 100 çocuğu varmış. *Biyolojik* olarak değil ama ~ne kadar~ *çok* samimi olup gerçek gibi ~oluyor~ *olmuş*. Rıza ağabey müthiş bir örnektir.

Son olarak iyi ki ~varsın~ *varsın* Rıza Bey. Keşke bu tür insanlardan daha fazla olsa ne güzel olurdu. Teşekkürler. Güzel olmuş.

□ Rıza Bey, Ayşe Hanım vb. unvanları isimden sonra yazacaksa büyük harfle yazmalıyız. □

10.06.2020 18:15 - Katılımcı 9: Sağ olun hocam, *ne kadar* neden yanlış oldu?

10.06.2020 18:17 - Öğretici 2: “Çok” daha uygun. Anlatmak istediğini daha iyi anlatıyor.

10.06.2020 18:18 - Katılımcı 9: Tamam 🙌👍👍

10.06.2020 20:55 - Katılımcı 1: İstanbul'un yerleşim bölgelerinden birinde, yaşlı bir adam vardır, adı rıza (İrânlı) ama 1996 Tahran'dan ayrıldı ve bir daha gitmedi.

Bir grup çocuğu bakıyor, Yaklaşık 100 çocuk , Çocuklara: sevgi, şefkat ve merhametle bakıyor. Rıza, çocuklar için temel şeyler sağlar, Yemek ve eğitim malzemeleri gibi, Çocukların gelecekte güzel bir kariyer kazanmak için bunu yapar. Ve sonra onlar'dan hiç bir şey istemiyor, video sonunu oğlu hakkında bahsetti, onun oğlu vardı ,24 yaşındaydı ama geçen yıl ölmüş, Bu yüzden çocukları bakmaya devam edecek. Burda bir ifade var: Bu hayatta yaşa, ve en çok insana fayda sağlamak için çalış çünkü bunu yaparsan ruhunu arınacak ve bu adam gibi mutlu yaşacaksın.

10.06.2020 21:09 - Öğretici 2: Arkadaşlar burada arkadaşlarınız için yaptığımız düzeltme ve uyarılar hepiniz için geçerli. Hepsini okumaya çalışın. Çünkü yapılan hatalar hep aynı.

İyi çalışmalar. 😊

10.06.2020 21:10 - Öğretici 2: <http://tdk.gov.tr/category/icerik/yazim-kurallari/>

10.06.2020 21:10 - Öğretici 2: <http://tdk.gov.tr/icerik/yazim-kurallari/noktalama-isaretleri-aciklamalar/>

10.06.2020 21:11 - Öğretici 2: Yazım kuralları ve noktalama ile ilgili kuralları tekrar paylaşıyorum.

10.06.2020 21:12 - Öğretici 2: İstanbul'un yerleşim bölgelerinden birinde yaşlı bir adam vardır. Adı ~rıza~ *Rıza* (*İrânlı*) ~ama~ 1996 Tahran'dan ayrıldı ve bir daha gitmedi. Bir grup çocuğa bakıyor. Yaklaşık 100 çocuk. Çocuklara sevgi, şefkat ve merhametle bakıyor. Rıza, çocuklar için temel şeyler sağlar. (**Cümle sonunda nokta (.) kullanıyoruz.**) Yemek ve eğitim malzemeleri gibi.

Çocukların gelecekte güzel bir kariyer kazanması için bunu yapar ~Ve~ *ve* sonra ~onlar'dan~ *onlardan* *hiçbir* şey istemez. Video

sonunda oğlu hakkında ~bahsetti~ konuştu. Onun oğlu vardı. 24 yaşındaydı ama geçen yıl ölmüş. Bu yüzden çocuklara bakmaya devam edecek.

Burada bir ifade var. Bu hayatta yaşa *ve* en çok insana fayda sağlamak için çalış. Çünkü bunu yaparsan ~ruhunu~ *ruhun* arınacak ve bu adam gibi mutlu yaşayacaksın. Teşekkürler.

- (nokta) “ve” bağlacı
- (virgül) “ve” bağlacı birlikte kullanılmaz.

Cümle sonlarına nokta (.) koymalısın. Şehir isimleri (Ankara), şahıs isimleri (Rıza), ülke isimleri (Türkiye) her zaman büyük harfle yazılır. Noktalama ve yazımla ilgili çok problem var. Bunlara daha çok dikkat et.

10.06.2020 21:12 - Katılımcı 9: Gerçekten çok teşekkür ediyorum hocam 🙏👍

10.06.2020 21:21 - Katılımcı 2: Ad tamlamasında çok hatam oluyor bu yüzden soruyorum. Hocam müsaitseniz bir sorum var. Hocam bazı kelimelerle belirtili ad tamlaması bazılarıyla belirtisiz ad tamlaması kullanıyoruz. Örneğin: Bir şeyin peşinde. Bir şey hakkında.
Biz nasıl ayıracağız?

10.06.2020 21:31 - Öğretici 2: “Bir şeyin peşinde”, “bir şey hakkında” bu örnekler isim tamlamaları için tam bir örnek olmaz. “Peşinde” kelimesi kendinden önceki isme -(n)in ile bağlanır. Mesela, Polis hırsızın peşinde. Anne çocuğun peşinde gibi.

Belirtili isim tamlamasında aitlik vardır. Mesela, Ali’nin arabası (araba Ali’ye ait), Sınıfın kapısı (kapı sınıfa ait) gibi.

10.06.2020 21:34 - Katılımcı 1: Teşekkürler. Tamam hocam.

10.06.2020 21:37 - Öğretici 2: Belirtisiz isim tamamlaması ise mekân, eşya isimleri yapar. Aitlik yoktur. Mesela, spor salonu, kol saati, çay bahçesi, el arabası gibi mekân ve eşya isimleri belirtisiz isim tamlamasıyla oluşturulur.

10.06.2020 21:39 - Öğretici 2: Arkadaşlar etkileşim çok güzel. Sorularınızı bize soruyorsunuz. Ama özellikle etkinliklerde yazıyı yolladıktan sonra tekrar silmeyin. 🙏🙏🙏 Çünkü kontrol etmeye başlıyoruz siz siliyorsunuz 😊😊 Hatalarınızı fark ettikten sonra değiştirmek istiyorsunuz.

10.06.2020 21:40 - Katılımcı 2: Teşekkürler hocam ellerinize sağlık 🙏🙏🙏🙏🙏🙏 Hocam ilk yazdığım cümle hatalarla doluydu bu yüzden onu silip yeniden yazdım 😊😊

10.06.2020 21:43 - Katılımcı 5: Hocam ben o videoyu bir kaç defa izledim ama maalesef bütün sözlerim o adam karşısında bitiyor. Ne yapacağım şaşırıdım

10.06.2020 21:48 - Öğretici 2: Olumlu anlamda mı olumsuz anlamda mı? 😊

10.06.2020 21:48 - Katılımcı 5: Olumlu elbette. O adam gerçekten adam nasıl çocuklar seviyor ve hiç kendi sevgisinden utanmıyor. Oğlunu kaybettiğinde çok üzüldüm

10.06.2020 21:58 - Öğretici 2: 😊😊 Ben de çok üzüldüm. Hayattaki bir sınav bu yaşadığı ve bu aile bu sınavda başarısız olmamış aksine insanlık için çok güzel şeyler yapmışlar.

10.06.2020 22:03 - Katılımcı 3: Hocam yazdığımız yazılar sınav için bizi olumlu etkiliyor mu? Birçok şey öğrendim

10.06.2020 22:04 - Katılımcı 5: Aynann

10.06.2020 22:04 - Katılımcı 3: Aynen

10.06.2020 22:04 - Katılımcı 5: 😊😊😊

10.06.2020 22:04 - Katılımcı 8: 🙏

10.06.2020 22:18 - Katılımcı 2: Hocam sizce hatalarımız azalıyor mu? Yazılarımız gelişiyor mu?

10.06.2020 22:25 - Öğretici 2: Bu etkinliklerin konuları kitaplardan alındı ve hocalardan tavsiye alarak etkinlikleri hazırladık. Bu yüzden bu konularda yazmanız sizin için avantaj. Yaptığımız hatalar azalıyor. Ama şuna dikkat etmeniz lazım. Düzeltmeleri dikkatli okuyun. Arkadaşlarınızın yazılarını da okuyun.

Siz farkında olmadan öğreniyorsunuz.

10.06.2020 22:27 - Katılımcı 2: Hocam dil bilgisi çalışmak için bir kitap ya da site önerir misiniz? Kitaptaki dil bilgisi desteği bize çok zor oluyor 😊 Öğretmenler sağ olsunlar derste anlatıyorlar ancak konu tekrarı için bir şey bulamıyoruz.

10.06.2020 22:29 - Katılımcı 8: inşaallah. Bence bu etkinlikler keşke devam edebilseydi

10.06.2020 22:31 - Katılımcı 3: İnşallah hocam

10.06.2020 22:39 - Öğretici 2: Çalışma kitabındaki örnekler çalışmak ve tekrar etmek için yeterli. Başka kaynaklarla kafanızı karıştırmayın.

10.06.2020 22:41 - Katılımcı 2: tmm hocam teşekkürler

10.06.2020 22:49 - Katılımcı 9: Hocam bi şey sormak isterim. Fiilerden önce (isim/sıfat fiil/zarf/ ya yönelme eki ya da belirtme eki koyuyorsunuz. Kafam karışıyor.. fiil alakası mı yoksa tümcenin manası mı?

10.06.2020 22:50 - Öğretici 2: Türkçedeki bütün hâl ekleri fiile göre gelir. “Da, A, İ, Dan”

Evde

Eve

Evi

Evden

Bu Türkçedeki en zor meselelerden biridir. C1’de bile öğrenciler hata yapabilir. Bunlardan hangisinin geleceği tamamen fiile bağlıdır. Mesela sevmek. Her zaman belirtme alır:

Seni seviyorum.

Ayşe'yi seviyorum.

Elmayı seviyorum.

Ama nefret etmek her zaman “-dan, -den” alır. Mesela:

Senden nefret ediyorum.

Peynirden nefret ediyorum.

Bazı fiiller iki tane hâl ekini almak için de uygundur ama anlam değişir. Mesela:

"Oğuz parka koşuyor." Bu demek ki Oğuz evden çıkmış. Arkadaşları parkta. Oğuz parka doğru koşuyor. Ama "Oğuz parkta koşuyor." dersek Oğuz parka gitmiş ve onun içinde koşuyor demektir. Bu eklerin hangi fiile kullanılacağını zamanla öğreniyorsunuz. Bunun için liste de vardı. Onu size göndereyim inşallah. 😊

10.06.2020 22:51 - Katılımcı 3: Ben de anladım sağ ol hocam.

11.06.2020 18:13 - Katılımcı 5: Fedakarlık, küçük bir şeyi feda eden bir insandan daha fazlasıdır. Bu şey hayatınızı başkalarına vermek ve hayatınızı sadece çocuklar için yapmak gibidir.

Abimiz Riza, bu topluluğa ait olmasa da, küçük topluluğundaki çocuklara hayatını verdi. Kendini bu çocuklara ait kıldı, herkesi mutlu eden basit şeyler, özellikle de çocuklar ile kendi dünyasını yarattı. Bir adamın önündeki tüm sözlerim onun ihtişamıyla sona erdi . Ancak Eğer hepimiz kendi dünyasını yaratabilir ve etrafındaki insanlara yardım edebilirsek, dünya iyi olurdu . Keşke her şehirde binlerce Riza abiden olurdu.

11.06.2020 18:28 - Öğretici 2: Fedakârlık, küçük bir şeyi feda eden bir insandan daha fazlasıdır. Bu ~şey~ hayatınızı başkalarına vermek ve hayatınızı sadece çocuklara adamak gibidir.

Abimiz *Rıza*, bu topluluğa ait olmasa da, küçük topluluğundaki çocuklara hayatını verdi. Kendini bu çocuklara ait kıldı, herkesi mutlu eden basit şeyler, özellikle de çocuklar ile kendi dünyasını yarattı. Bir *adamın* önündeki tüm sözlerim onun ihtişamıyla sona erdi. Ancak *eğer* hepimiz kendi ~dünyasını~ *dünyamızı* yaratabilir ve ~etrafındaki~ *etrafımızdaki* insanlara yardım edebilirsek, dünya *daha* iyi *bir* *yer* olurdu. Keşke her şehirde binlerce *Rıza* Abi ~olurdu~ *olsaydı*.

Teşekkürler. Güzel olmuş. Tebrikler. 🙌🙌🙌🙌🙌

12.06.2020 09:15 - Katılımcı 6: Rıza abi, 1996'nın sonunda Tahran'dan Türkiye'ye geldi. Rıza abi ve onun eşin 68 çocuğu bakıyor ve onları her sabah çorba besliyor. Çocukları, okula gitmeden önce meyve suyu, süt, kek dağıtıyor. Çocuklar ders çalışmak için bir kütüphane de yaptı. Rıza abinin eşin de erken kalkıyor ve çocuklar için yemekler yapıyor. Bugünkü dünyada Rıza abı gibi nazik insanlar bulmak çok zor. Dünyada Rıza abı gibi bir kaç insan daha varsa ne güzel olacak.

12.06.2020 09:34 - Öğretici 2: Rıza abi, 1996'nın sonunda Tahran'dan Türkiye'ye geldi. Rıza Abi ve onun ~eşin~ *eşi* 68 çocuğa bakıyor ve onları her sabah çorbayla besliyor. ~Çocukları~, *Çocuklara* okula gitmeden önce meyve suyu, süt, kek dağıtıyor. *Çocukların* ders ~çalışmak~ *çalışması* için bir kütüphane de yaptı. Rıza Abinin ~eşin~ *eşi* de erken kalkıyor ve çocuklar için yemekler yapıyor. Bugün dünyada Rıza Abi gibi nazik insanlar bulmak çok zor. Dünyada Rıza Abi gibi *birkaç* insan daha ~varsa~ *olsa* ne güzel olacak.

Teşekkürler. İyi çalışmalar 😊

12.06.2020 10:25 - Katılımcı 12: Koşulsuz sevgi nadir görüngüdür, bir yerde görersek şaşırıp ne acayip bir şey diyoruz. Koşulsuz sevgi güçlü bir kalp ister, Rıza ağabey ülkesinden ayrılıp Türkiye'ye gelmiş, çocuğunu kaybetmiş ama depresyon olup hayatını bozmak yerine hayatını daha güzel bir hâle getirmiş.

Rıza ağabey gibi 1000 kişi olsaydı ben yemin ediyorum dünyanın bu hâli olmazdı. Ne yazık ki insanların düşündükleri kendileridir. Haydi dürüst olalım, herkes Rıza abi olmaz, ben Rıza abi'nin yerine olsaydım öyle olmazdım belki çok uzun bir zaman içinde kendime gelemezdim. Umarım bundan sonra dünyada daha çok Rıza abi gibi insanlar olsun.

12.06.2020 10:28 - Katılımcı 10: Bazen aklıma şu anda bu dünyada pek çok iyi insan olmadığı fikri geliyor. Ama böyle bir video izlediğimde, iyiliğin var olduğuna ve iyi insanların henüz soyu tükenmediğine inanmak için tekrar geri geliyorum. İranlı Rıza bey ve eşi insanlara çok iyi bir örnek. 1996 yılında Tahran'dan Türkiye'ye gelmiştir. O zamandan beri ülkesine hiç geri dönmemiş. Ülkesinde olmadığına ve çocuğu kaybettiğine rağmen pes etmeyeceğine ve iyilik yapacağına karar vermiş.

Yaklaşık yüz çocuğa yardımcı olur. Her sabah çocuklara süt, kek ve çorba flan dağıtıyor. Onların küçük kütüphanesi yapmış ve derslerini çalışmasına yardım ediyor. Rıza bey çocuğunu kaybetti ki , ancak iyi çalışmasıyla birçok çocuğun kalbini kazandı

12.06.2020 11:46 - Öğretici 2: Koşulsuz sevgi nadir ~görüngüdür~ *görülür*, bir yerde ~görürsek~ *görürsek* şaşırıp ne acayip bir şey diyoruz. Koşulsuz sevgi güçlü bir kalp ister. Rıza Ağabey ülkesinden ayrılıp Türkiye'ye gelmiş, çocuğunu kaybetmiş ama depresyona ~olup~ *girip* hayatını bozmak yerine hayatını daha güzel bir hâle getirmiş.

Rıza ağabey gibi 1000 kişi olsaydı ben yemin ediyorum dünyanın bu hâli olmazdı. Ne yazık ki insanların düşündükleri kendileridir. Haydi, dürüst olalım, herkes Rıza Abi *gibi* olmaz. Ben Rıza Abinin yerine olsaydım öyle olmazdım. Belki çok uzun bir zaman içinde kendime gelemezdim. Umarım bundan sonra dünyada daha çok Rıza Abi gibi insanlar *olur*.

Teşekkürler. Güzel olmuş. 🙌🙌🙌🙌 İyi çalışmalar. 😊

12.06.2020 11:49 - Öğretici 2: Bazen aklıma şu anda bu dünyada pek çok iyi insan olmadığı fikri geliyor. Ama böyle bir video izlediğimde, iyiliğin var olduğuna ve iyi insanların henüz soyunun tükenmediğine inanmak için tekrar geri geliyorum. İranlı *Rıza Bey* ve eşi insanlara çok iyi bir örnek. 1996 yılında Tahran'dan Türkiye'ye gelmişler. O zamandan beri ülkesine hiç geri dönmemiş. Ülkesinde *olmamasına* ve *çocuğunu kaybetmesine* rağmen pes *etmemeye* ve iyilik *yapmaya* karar vermiş.

Yaklaşık yüz çocuğa yardımcı ~olur~ *olmuş ve oluyor.* Her sabah çocuklara süt, kek ve çorba *filan* dağıtıyor. Onlar *için* küçük *bir* *kütüphane* ~yapmış~ *yapmış* ve derslerini çalışmasına yardım ediyor. *Rıza Bey* çocuğunu kaybetti ancak *çalışmalarıyla* birçok çocuğun kalbini kazandı.

Teşekkürler. Güzel olmuş. 🙌🙌🙌🙌 İyi çalışmalar. 😊

15.06.2020 23:05 - Katılımcı 4: Onun adı Rıza, İran'dan 1996'nın sonunda gelmiş. Çorba ve öğle yemeği bedavala Çocuklara veriyor. Çocuklarını sayısı 100 ulaşmış. Evinin kirasını, elektriğini, suyunu maaşından ödüyor. Motorlu Yatarlamaya ve tekne boymaya işi yapıyor. Başka insanlardan parayı istemiyor. Sadece onlar mercimek, makarna, yağ, oyuncak, defter, kalem, kitap getiriyor. Haftayı içi onlar toplayıp, çumartesi – Pazar çocuklara ücretsiz dağıtıyor. İkinci katta bir kütüphane yaptı. Çocuklar oraya ders okup, ödevlerini yapıp kitaplar okuyor. Sonunda, bu iyi bir adamdır. Her yer böyle bir adam olursa Çocuklar bu dünyada daha samimi, daha huzur ve daha sükunetle yaşayabilir.

16.06.2020 10:47 - Öğretici 2: Onun adı Rıza. İran'dan 1996'nın sonunda gelmiş. Çorba ve öğle *yemeğini* ~bedavala~ çocuklara *bedava* veriyor. Çocukların sayısı 100'e ulaşmış. Evinin *kirasını*, ~elektriğini~ *elektriğini*, suyunu maaşından ödüyor. Motor ~Yatarlamaya~ tamiri

ve tekne *boyama* işi yapıyor. Başka insanlardan ~parayı~ *para* istemiyor. İnsanlar ona mercimek, makarna, yağ, oyuncak, defter, kalem, kitap getiriyor. *Hafta* içi onları toplayıp, *cumartesi* ve pazar çocuklara ücretsiz dağıtıyor. İkinci *kata* bir kütüphane yaptı. Çocuklar ~oraya~ *orada* ders ~okup~, *çalışıp*, ödevlerini yapıp *kitap* okuyor. ~Sonında~ *Sonuç olarak Rıza Abi* iyi bir adamdır. Her yerde böyle bir adam olursa çocuklar bu dünyada daha samimi, daha *huzurlu* ve daha sükunetle ~yaşacakbilir~ *yaşayabilecektir*. Teşekkürler.

3. İstanbul Aydın Üniversitesi Türkçe Öğretimi Araştırma ve Uygulama Merkezi
Uygulama Başlangıç: 16.04.2020
Uygulama Bitiş: 31.05.2020

WhatsApp 4. Etkinlik – Korkularınla Yüzleş

- 14.05.2020 17:50 - Öğretici 3:** Değerli arkadaşlar size dosya olarak bir video gönderiyorum. Videoyu izleyiniz. Korkularımızla yüzleşmek ve onları yenmek için neler yapmamız gerektiğini anlatan bir kompozisyon yazınız. Evet arkadaşlar. Kolay gelsin. 😊
- 14.05.2020 21:57 - Katılımcı 5:** Genelde Korkularımız, çocukluğumuz döneminde travmayla ilişkisi olduğunu söylüyor. O zamandan korkularımıza yüzleşmeden korkuyoruz. Çünkü onu kontrol edilebimeyeceğini hissediyoruz. Ama önce kontrol edebileceğini düşünerek göz dikmemiz lazım. Birinci adım zor olacak. Ama bizim vücudumuz ve çevresindeki durumumuz da gönülümüz tarafından etkileceğini bilmek önemlidir. kazanabileceğimiz düşünerek adıma adıma gideceğimizde Kocaman bir korku giderek küçük olacak.
- 14.05.2020 21:58 - Öğretici 3:** 😊 Geriden geldin ama ilk sen yaptın yeni uygulamayı. Teşekkür ederiz.
- 14.05.2020 22:01 - Katılımcı 5:** Ben de teşekkür ediyorum. İyi geceler. 🙏
- 15.05.2020 23:32 - Katılımcı 8:** Bu korku çocuklukta ortaya çıkabilir bazen korkutacak olaylar var.Ben de böceklerden çok korkuyorum.Benim için çok iğrenç.ilk dakikalarda, midede korku ortaya çıkar ve sonra beyni anlarız.Başlangıçta ne olduğunu anlamıyoruz ama birkaç dakika sonra anlıyoruz.Her korkunun yerine getirilmesi gerektiğini düşünmüyorum, kendini korumak için korku verildi
- 16.05.2020 16:03 - Katılımcı 6:** Entomofobi, böceklerden korkma ile karakterize sık görülen kaygı bozukluklarından biridir. Bu bozukluğa sahip kişi böcekleri veya sürüngenleri gördükten sonra rahatsız hissetme hastalık derecesinde eğilimindedir. Genellikle çocukluk ya da ergenlik çağında başlar.Birçok fobinin türü vardır. Hasta için bu fobiler günlük hayatın istediği tarzını sürdürmesine olanak vermez. İlaç ve psikoterapi birlikte fobilerin tedavisinde uygulanır. Fakat fobilerinin en sık başvurulmuş tedavinin yönteminde korkusuyla yüzleşiyorlardır, Bilişsel Davranışçı Terapi denir. BDT günümüzde en sık kullanılan psikoterapi türüdür. Olumsuz düşünceleri değiştirmeye odaklanan bir yöntemdir. İşte bunlara güzel bir örnek sosyal fobi. Hastalar sosyal aktivitelere katılmaktan zevk alırlar, ama endişeleri sebebiyle istedikler şeyleri yapamazlar. Terapide, hastalar sosyal ortamlarda rahatlık ve güven kazanmak için rol oynamak faydalıdır. Bana göre, gerçek hayatta korkumuza maruz bıraktığımız zaman onları

tanımlayıp onlarla başa çıkabiliriz. Bu haliyle, yaşama karşı olan fobi, yaşama hizmet eden korkuya dönüşür.

16.05.2020 19:06 - Öğretici 3: Teşekkür ederiz **Katılımcı 6.** 😊 Eline sağlık.

16.05.2020 19:12 - Katılımcı 6: Rica ederim hocam

16.05.2020 19:18 - Katılımcı 1: Korkularımızdan kurtulmak için onlardan kaçmaktansa onlarla yüzleşmeliyiz. Korkularımızla yüzleşmediğimizde durum daha da kötüleşecek. Bahsedeceğim adımları yaparak korkularımızı yenebiliriz. Zor olsa da Korkularımızı derin düşünmemiz lazım. Sık sık korktuğumuz şeylerin fotoğraflarına bakmamız gerekiyor. korkularımızı yapmamız lazım. Bunu ilk başta zorlanacağız ama gittikçe kolaylaşacak ve korkularımız yok olacak.Kendimizi sakinleştirmemize yardımcı olacak şeyler yapmamız lazım. Eğer kendi kendimize yapamazsak güvenilir birinin yardımını isteyebiliriz. Sonunda korkularımızı yendiğimizde büyük mutluluk ve gurur duyacağız.

17.05.2020 20:10 - Katılımcı 2: Bizi korkutan duygulardan kaçınmak insan doğasıdır. Biraz korku normal. Aslında korku kendinizi içgüdüsel olarak zarardan korumanıza yardımcı olur.Korkunuz tehlikeli bir şey yapmak üzereyken tanımanıza yardımcı olabilir ve daha güvenli bir seçim yapmanıza yardımcı olabilir. Ama aslında tehlikeli olmayan şeylerden korkabilirsin kamuya açık konuşmak veya uçmak gibi. korkunuz sizi hayalinizi yaşamaktan alıkoyuyor gibi hissedebilirsiniz. Korkunuzun sizi geri tuttuğunu veya hayatınızda daha büyük sorunlar yarattığını fark ederseniz, korkunuzla yüzleşmek, korkuyla daha iyi başa çıkmayı ve nihayetinde üstesinden gelmeyi öğrenmenize yardımcı olabilir. Korkularınızla yüzleşmenin yaygın yolları riskleri değerlendirmek, bir eylem planı oluşturmak, bir terapist görmek ve korkularınızdan tamamen kaçmamaya emin olmaktır. Eğer korkunla yüzleşirsen, kendinden güçlü ve gururlu hissedeceksin

17.05.2020 20:37 - Öğretici 3: Merhaba **Katılımcı 5.** "korkularımız" kelimesi küçük harf ile başlayacak. "çocukluğumuz döneminde travmayla ilişkisi olduğunu söylüyor." cümlesi "çocukluğumuz dönemindeki travmayla ilişkili olduğu söyleniyor." şeklinde olacak. Çünkü kimin söylediği belli değil cümlenin sonunda "edilgen fiil" kullanmamız gerekiyor. "O zamandan korkularımıza yüzleşmeden korkuyoruz." cümlesi "O zaman da korkularımızla yüzleşmekten korkuyoruz." şeklinde düzenlenmeli. "Edilebimeyeceğini" değil "edemeyeceğimizi" şeklinde olacak. "Göz dikmemiz" bu deyim bu cümlede kullanılamaz. Çünkü bu deyim anlamı "sana ait olmayan bir şeye sahip çıkmaya çalışmaktır." Bunun yerine "buna inanmamız" dersin daha doğru olacaktır. "Vücüdümüz" değil "vücudumuz" demelisin. "Çevresindeki" değil "çevremizdeki" olacak. "Durumuz" değil "durumumuz" olacak. "Etkileceğini" değil "etkileneceğini" olacak.

"Kazanabileceğimiz düşünerek adıma adıma gideceğimizde Kocaman bir korku giderek küçük olacak." cümlesini şu şekilde yazsak daha doğru olacaktır: "Kazanabileceğimizi düşünerek adım adım gitmek kocaman bir korkunun giderek küçüldüğünü gösterecektir".
Teşekkürler **Katılımcı 5.** 😊

17.05.2020 20:44 - Öğretici 3: Merhaba **Katılımcı 8.** "Var" ile birinci cümleyi bitirmek yerine "olur" şeklinde bitirmek daha doğru olacaktır. "İlk dakikalarda, midede korku ortaya çıkar ve sonra beyni anlarız." bu cümlede cümle büyük harfle başlamak zorunda. Ayrıca "anlarız" değil "algılar" olacak. Çünkü bu cümledeki ifade genel bir ifade yani cümlemiz şu şekilde olacak: "İlk dakikalarda, midede korku ortaya çıkar ve sonra beyin bunu algılar." şeklinde olacak. "Kendini korumak için korku verildi" burada cümlenin sonunda "verilir" olmalı, çünkü kimin verdiği belli değil ve bu cümle yine genel bir ifade. Teşekkürler **Katılımcı 8.** 😊

17.05.2020 20:48 - Katılımcı 5: Teşekkürler **Öğretici 3** hocam. Elinize sağlık. ❤️😊

17.05.2020 21:00 - Öğretici 3: Merhaba **Katılımcı 6.** "İstedikler" değil "istedikleri" olacak. "Hastalar" değil, "hastaların" olacak. "Oynamak" değil "oyunmaları" olacak. "Bıraktığımız" değil, "kaldığımız" olacak. Teşekkürler **Katılımcı 6.** Doktor olduğun belli. 😊

17.05.2020 21:00 - Öğretici 3: Rica ederim Mi. Daha iyi olacak inşallah. 🙏

17.05.2020 21:01 - Katılımcı 5: Teşekkürler. **Öğretici 3** hocam. 😊😊😊

17.05.2020 21:04 - Öğretici 3: Merhaba **Katılımcı 1.** "Zor olsa da Korkularımızı" kısmında "korkularımız" kelimesi küçük harf ile başlayacak. "korkularımızı yapmamız lazım." değil "Korkularımızla yüzleşmemiz lazım." olacak. "Bunu ilk başta zorlanacağız" değil "Bu konuda ilk başta zorlanacağız" olacak. Teşekkürler **Katılımcı 1.** 😊

17.05.2020 21:06 - Katılımcı 7: Korkular her yaşta başlayabilmekle özellikle fobik korkular çocukluk çağında başlamaktadır. Genellikle şok bir olaydan da korkular başlayabilir. Bu Korkular, güvensiz ve endişeli hissetmemize sebep olan. Bir hayvandan, hastalıktan korkabiliriz ya da insanlarla iletişim kurmaya çekinmek gibi sosyal korkular yaşıyor da olabiliriz. Korku kesinlikle tedavi edilebilir, ilaç tedavisi ve psikoterapi tedavisi yapılmaktadır.

17.05.2020 21:07 - Öğretici 3: Merhaba **Katılımcı 2.** "Korkunuz sizi hayalinizi" bu kısımda büyük harf ile başlamalısın cümleye. "Emin olmaktır." Değil, "çalışmaktır." olacak. "Kendinden güçlü" değil, "kendini güçlü" olacak. Teşekkürler **Katılımcı 2.** 😊

17.05.2020 21:08 - **Katılımcı 2:** 🙏🙏🙏🙏 Teşekkürler hocam

17.05.2020 21:09 - **Öğretici 3:** Merhaba **Katılımcı 7.** "iletişim kurmaya çekinmek" değil, "iletişim kurmaktan kaçınmak" dersek daha doğru olacaktır. Teşekkürler **Katılımcı 7.** 😊

17.05.2020 21:09 - **Öğretici 3:** Rica ederim **Katılımcı 2.** 🙏

17.05.2020 21:10 - **Öğretici 3:** Diğer arkadaşlardan da bekliyoruz. Hadi bakalım.

17.05.2020 21:11 - **Katılımcı 7:** Ellerinize sağlık hocam

17.05.2020 21:11 - **Öğretici 3:** Bu arada genel bir değerlendirme yapacak olursam bu yazmalardaki ortak problem kelime seçimleriniz konusunda hepiniz hatalar yapmışsınız. Bu konuya biraz daha dikkat ederseniz ve kelime çalışmaları yaparsanız bu konuda problem kalmayacağı inancındayım. 🙏

17.05.2020 21:12 - **Öğretici 3:** Senin de eline sağlık **Katılımcı 7.** 🙏

17.05.2020 21:39 - **Katılımcı 6:** Teşekkürler hocam

17.05.2020 21:48 - **Öğretici 3:** Rica ederim **Katılımcı 6.**

17.05.2020 23:39 - **Katılımcı 1:** Teşekkür ederim hocam

17.05.2020 23:40 - **Öğretici 3:** Rica ederim **Katılımcı 1.**

18.05.2020 02:58 - **Katılımcı 4:** Korku ve fobilerle yüzleşmek çok zor olabilir, özellikle de çocukluğunuzdan beri bu korkularınız olduğunda. Korkularımızla yüzleşmezsek, bizi kontrol eder ve zaman geçtikçe büyür. Bu korkulardan kurtulmak için önce sizin içinizdeki varlığı kabul edersiniz, bundan sonra kendinizi yavaş yavaş bu korkuya maruz bırakmalısınız, daha rahat hissetmeye başladıktan sonra, tamamen kucaklayana kadar bu korkuya çok yaklaşmaya çalışmalısınız. Tabii ki bir terapist bu tür hastalıkları tedavi etmek için ideal bir seçenektir.

18.05.2020 09:05 - **Katılımcı 3:** Şimdi fobisi olan birçok görüyoruz. Fobiniz yoksa galiba fobisi olan insanları anlamayacaksınız. Fobinin manası bir şeyden korkar. Onun hastası günlük hayat rahatsız eder. Çünkü fobi bilimleri çok güçlü , nefes darlığı , tansiyon,kriz ve şok veriyor. Bu nedenle doktorun terapisi lazım. Fobiler kurulmak için birçok aşama yapmalısınız . İlk ve en önemli şey psikologa gitmelisiniz. Ne korkutan şeyi hayal etmelisiniz. Sonra bu şeyi resimlerde görmelisiniz. Yavaş yavaş korkutan şeyi getirmeye çalışmalısınız . Sabırlı olup kabul etmelisiniz.

18.05.2020 16:36 - Öğretici 3: Teşekkür ederiz arkadaşlar 😊

18.05.2020 18:03 - Katılımcı 3: Rica ederiz hocam 😊

18.05.2020 19:11 - Katılımcı 4: 🙏

18.05.2020 19:19 - Öğretici 3: Merhaba Katılımcı 4. Teşekkürler Katılımcı 4. Eline sağlık 😊

18.05.2020 19:20 - Katılımcı 4: 😊 Teşekkürler hocam

18.05.2020 19:27 - Öğretici 3: Merhaba Katılımcı 3. "Birçok görüyoruz" değil "birçok kişi görüyoruz." olacak. "Bir şeyden korkar" bu bir tanım o yüzden cümlenin sonunda "-mak" olacak. Yani "bir şeyden korkmak." olacak. "Onun hastası günlük hayat rahatsız eder." değil, "O hastalığa sahip olanlar günlük hayatta rahat edemezler." olacak. "Fobi bilimleri" değil, "fobileri" olacak. "Fobiler kurulmak için" değil, "Fobilerden kurtulmak için" olacak. "Aşama yapmalısınız" değil, "aşamadan geçmelisiniz" olacak. "Ne korkutan" değil "Korkulan" olacak. "Korkutan şeyi getirmeye çalışmalısınız." değil, "korkutan şeyi göz önüne getirmeye çalışmalısınız." olacak. Teşekkürler Katılımcı 3. Biraz daha cümledeki kuruluşlara ve kelime seçimlerine dikkat et. 🙏😊

4. Yunus Emre Enstitüsü - Bosna Hersek

Uygulama Başlangıç: 11.05.2020

Uygulama Bitiş: 22.06.2020

WhatsApp 6. Etkinlik – Uluslararası Yardım Kuruluşu Başkanlığı

19.06.2020 14:56 - Öğretici 4: Bağlantı Linki: <https://www.kizilay.org.tr/neler-yapiyoruz>

Türk Kızılayının yaptığı hizmetleri internet sitesine girerek inceleyiniz. Uluslararası yardım kuruluşlarından birinin başkanı siz olsaydınız dünyayı güzelleştirmek için ne gibi çalışmalar yapardınız? Konuyla ilgili düşüncelerinizi yazınız.

19.06.2020 14:26 - Katılımcı 5: Dünyayı yaşamak için daha güzel bir yer haline getirmek için uluslararası düzeyde en üstte olmak gerekiyor. O kişi olsaydım, bir takım, her ülkeden bir temsilci ve kendi ülkemdeki her bir temsilci, üyeleri her bir kentsel ve kırsal topluluğun temsilcisi olacak bir komite yapardım. İlk değişikliklerin bu kentsel ve kırsal topluluklarda, sakinlerin söz konusu olumlu değişiklikler hakkında farkındalıklarını geliştirerek gerçekleşmesi ve uygulanması gerekmektedir. Yardım ve teşvikler için fonları yeniden dağıtacaktır. Ekibi ile iş birliği içinde uluslararası projelerin etkisini bozmamak için projeleri hükümetin devlet yapılarıyla birleştirmeye çalışacaktı. Birlikte hedefe ulaşabiliriz: Acı ve yoksulluğu, işsizliği ve işsizliği ve topluma zarar veren kumar ve eğlenceyi ortadan kaldıran. Daha iyi ve daha medeni bir yaşamı hak ediyoruz!

19.06.2020 14:57 - Öğretici 4: Dünyayı ~yaşamak için~ daha güzel bir yer hâline* getirmek için uluslararası düzeyde en üstte olmak gerekiyor. O kişi olsaydım, bir takım kurardım.* Her ülkeden ~bir temsilci~ ve kendi ülkemden* kentsel ve kırsal topluluklar için birer* temsilciden oluşan ~, üyeleri her bir kentsel ve kırsal topluluğun temsilcisi olacak~ bir komite kurardım.* İlk değişikliklerin bu kentsel ve kırsal topluluklarda, sakinlerin söz konusu olumlu değişiklikler hakkında farkındalıklarını geliştirerek gerçekleşmesi ve uygulanması gerekmektedir. Yardım ve teşvikler için fonları yeniden dağıtırdım.* Ekibim* ile iş birliği içinde uluslararası projelerin etkisini bozmamak için projeleri hükümetin devlet yapılarıyla birleştirmeye çalışırdım.* Birlikte hedefe ulaşabiliriz. Acı ve yoksulluğu, işsizliği, topluma zarar veren kumar ve eğlenceyi ortadan kaldırırdım.* Daha iyi ve daha medeni bir yaşamı hak ediyoruz!

Teşekkür ederim **Katılımcı 5.** Eline sağlık. Bu söylediklerini yaparsan umarım böyle bir kurumun başına gelersin. 😊😊

19.06.2020 15:00 - Katılımcı 6: Uluslararası bir yardım başkanı olsam sağlık için destek çalışmaları yapardım. Dünyamızda çok hastalar var. Hasta insanlar için maalesef yeteri kadar sağlık hizmeti yok. Mesela Bosna'daki fakir insanlar için hastanede kalmak ve ameliyat paralarını

öderdim. Afrika'daki insanlar daha iyi bir hayat sürmesi için, çocuklar için güzel kıyafetler alırdım. Onların daha mutlu olmasını sağlardım.

19.06.2020 15:06 - Öğretici 4: Uluslararası bir yardım başkanı olsam sağlık için destek çalışmaları yapardım. Dünyamızda çok *hasta var. Hasta insanlar için maalesef yeteri kadar sağlık hizmeti yok. Mesela Bosna'daki fakir insanlar için hastanede *kalma ve ameliyat paralarını öderdim. Afrika'daki *insanların daha iyi bir hayat sürmesi için, çocuklar için güzel kıyafetler alırdım. Onların daha mutlu olmasını sağlardım.

Bravo **Katılımcı 6.** Sadece Türkçe'de çok kelimesini kullanırken çoğul eki kullanmıyoruz sadece biliyorsun. Örneğin "çok insan" diyoruz. Buna daha dikkat edelim.

19.06.2020 15:06 - Katılımcı 3: Uluslararası bir yardım kuruluşunun başkanı olsaydım en çok fakir hasta ve yalnız insanlara yardım ederdim. Dünyada bir çok sorun var ama bence mutluluk sadece sağlık ve sevgi gerektirir. Hastaneler ve huzurevleri inşa ederdim, fakirlere iş verirdim, yetimler için ebeveyn bulurdum. Orta Doğu'daki savaşları ve kıtlıkları önlemek için çok para yatırırdım. Sadece gerekli şeyleri ve insan yaşamlarını onarmaya çalışırdım.

19.06.2020 15:15 - Öğretici 4: Uluslararası bir yardım kuruluşunun başkanı olsaydım en çok fakir, hasta ve yalnız insanlara yardım ederdim. Dünyada birçok sorun var ama bence mutluluk sadece sağlık ve sevgi gerektirir. Hastaneler ve *huzurevleri inşa ederdim, fakirlere iş verirdim, yetimler için ebeveyn bulurdum. Orta Doğu'daki savaşları ve kıtlıkları önlemek için çok para yatırırdım. Sadece gerekli şeyleri ve insan yaşamlarını onarmaya çalışırdım.

Tebrikler **Katılımcı 3**, neredeyse hata yok.

19.06.2020 15:40 - Katılımcı 2: Uluslararası bir yardım kuruluşunun başkanı olsam en çok mültecilere yardım ederdim. Sonra evsizlere ve dempremde sonra ve diğer doğal afetten hiçbir şeysiz kalan insanlara yardım ederdim. Onlar için yeni evleri inşaa ederdim ve işleri bulurdum.

19.06.2020 15:45 - Öğretici 4: Uluslararası bir yardım kuruluşunun başkanı olsam en çok mültecilere yardım ederdim. Sonra evsizlere ve *depremde ve diğer afetlerden sonra hiçbir şeysiz kalan insanlara yardım ederdim. Onlar için yeni *evler inşa ederdim ve *işler bulurdum.

Çok güzel düşünmüşsün **Katılımcı 2.** Umarım bir yardım kuruluşunun başkanı olursun. :) Akuzatif kullanımına biraz daha dikkat edelim. Biliyorsun akuzatifi belirli, belli, bilinen nesnelere için kullanıyoruz. Bu yazmada evleri derken hangi evler olduğunu bilmiyoruz. Ya da işleri derken hangi işler olduğunu bilmiyoruz. O yüzden gerek yok.

19.06.2020 23:29 - Katılımcı 4: Uluslararası bir yardım kuruluşunun başkanı olsam çok şey yapardım. Hasta olan insanlara yardım ederdim, fakir insanlara

yardım ederdim. Okumak isteyen çocuklara ve gençlere yardım ederdim. Sokaktaki hayvanları için bir iltica yapardım, ve onlara iyi bakacak ve hayvanları seven insanları bulurdum. Sokağa çıkamayan yaşlı insanlar için gönülleri her gün onlara gönderirdim, onlara yardım etsin diye. İnsanlara yardım etmesek biz de mutlu olamayız. İyilik eden iyilik bulur derler.

19.06.2020 23:45 - Öğretici 4: *Uluslararası bir yardım kuruluşunun başkanı olsam çok şey yapardım. Hasta olan insanlara yardım ederdim, fakir insanlara yardım ederdim. Okumak isteyen çocuklara ve gençlere yardım ederdim. Sokaktaki *hayvanlar için bir *barınak yapardım ve onlara iyi bakacak ve hayvanları seven insanları bulurdum. Sokağa çıkamayan yaşlı insanlar için *gönüllüleri her gün onlara gönderirdim, onlara yardım etsin diye. İnsanlara yardım etmesek biz de mutlu olamayız. "İyilik eden iyilik bulur." derler.

Aferin **Katılımcı 4** umarım bir yardım kuruluşunun başına geçersin. İltica kelimesini mülteciler için kullanıyoruz. Hayvanlar için fiil olarak barın- isim olarak barınak kelimesini kullanıyoruz.

20.06.2020 17:02 - Katılımcı 1: Eğer uluslararası kuruluşlardan birine üye olsaydım, çalışmam sadece çocuklarla çalışmaya dayalı olurdu. Yetimlere karşı güçlü bir duygu hisseden, terk edilmiş, aç ve hasta çocuk olarak, çalışmamı onlara yönlendirir ve hizmetinde olurum.

20.06.2020 17:10 - Öğretici 4: Eğer uluslararası kuruluşlardan birine üye olsaydım, çalışmam sadece çocuklarla çalışmaya dayalı olurdu. Yetimlere karşı güçlü bir duygu hisseden, terk edilmiş, aç ve hasta çocuklara* odaklanır* ve onların* hizmetinde olurum.

Eline sağlık güzel yazmışsın.

20.06.2020 19:30 - Katılımcı 8: Yardımseverlik

Eğer ben "Türk Kızılay" gibi kurumlarının başkanı olsaydım, tabii ki ihtiyacı olan insanlara yardım etmeye çalışırdım ve yardımseverlik oldusunu ulusal bir sorumluluk gibi algılanmasını isterdim.

Biliyoruz ki dünyadaki insanlar hepsi zengin değildir, tabii ki fakir ve muhtaç insanlar çoktur bunun için bu insanlara yardım etmemiz gerektir. Özellikle Afrika ülkeler orada yemek problem çoktur ve bu problemler güney Afrika'da fazlasıyla bulunmaktadır. Bildiğim kadarıyla onlara çok az kurumlar ve ülkeler yardım eder bunun için benim temel amacım buydu ki Africa'nin fakir insanlara düzenli yardım etmektir. Savaşa maruz kalan ülkeler de önemli çünkü orada durum çok karışıktır ve fakir insanlar çoktur.

Başka konumuz hastalıktır çünkü hastalık fakir insanlar içinde yaygın bir şekilde yağılmaktadır bunun için sağlık kurumunun güçlendirmeliyiz bence yoksuluk probleminin yok edilmesi için şöyle bir plan yapmalıyız ki her fakir ailenin kişiler için çalışma fırsatı sunmalıyız. Yani bu plan yoksullukla baş edebilmek için en iyisidir.

20.06.2020 20:05 - Öğretici 4: Yardımseverlik

Eğer ben "Türk Kızılayı"* gibi bir kurumun* başkanı olsaydım, tabii ki ihtiyacı olan insanlara yardım etmeye çalışırdım ve yardımseverlik* olgusunun* ulusal bir sorumluluk* gibi algılanmasını isterdim.

Biliyoruz ki dünyadaki insanların* hepsi zengin değildir, tabii ki fakir ve muhtaç insanlar çoktur. Bunun için bu insanlara yardım etmemiz gerekir.* Özellikle Afrika ülkelerinde* yemek problemi çoktur ve bu problemler Güney* Afrika'da fazlasıyla bulunmaktadır. Bildiğim kadarıyla onlara çok az kurum* ve ülke* yardım eder, bunun için benim temel amacım* Afrika'daki* fakir insanlara düzenli yardım etmektir. Savaşa maruz kalan ülkeler de önemli çünkü orada da* durum çok karışıktır ve fakir insanlar çoktur.

Başka bir* konumuz hastalıktır çünkü hastalık fakir insanlar içinde yaygın bir şekilde görülmektedir.* Bunun için sağlık kurumunu* güçlendirmeliyiz. Bence yoksulluk* probleminin* yok edilmesi için plan yapmalıyız. Her fakir* aileye çalışma fırsatları* sunmalıyız. Yani bu plan yoksullukla baş edebilmek için en iyisidir.

Teşekkür ederim canım benim. Gayet güzel cümleler kurmuşsun. Eline sağlık.

21.06.2020 16:38 - Katılımcı 7: Türk Kızılay bir insani yardım organizasyonudur. Bildiğim kadarıyla Kızılay zaten ellerine gelen her şey yapıyor ama eğer ben bunun gibi büyük bir yardım kuruluşunun başkanı olsaydım, daha hizmetler yapmak istiyordum.

Şu anda her ülke kendisinin gelişme için çalışıyor ama dünya ayrı ayrı ülkelerden daha büyüktür. Dünyamızda pek çok aşırı fakir ülkeler var. Onlar her gün yemek ve temiz su için telaş yapıyorlar. Onların sadece bir ihtiyaç var, işte o yemektir. Ben de internetten sadece onların zayıf çocukların fotoğrafı baktım ve çok üzüldüm. Düşünüyorum ki zengin bir dünyamız o fakirleri unuttu. Ben onlar için yardım etmek istiyorum çünkü, çoğunlukla insanlar onların hakkında düşünmüyorlar. Küçük evler, temiz su ve yemek ve temel sağlık ve eğitim tesisleri verecektim.

Benim ikinci odak noktası eğitim olacakmıştır. Ülkemizde ve özellikle fakir ülkelerde eğitimi teşvik edecektim çünkü buna inanıyorum ki eğitilmiş insanlar toplumu olumlu etkilemektedir. Birlikte eğitimimizi akıllıca kullanarak dünyayı yaşamak için daha iyi bir yer haline getirebiliriz.

Kızılay'ın çalışmalarından memnunum ve ben de bu etkinliklere devam etmek istiyorum. Allah halkına yardım edersen, Allah'ın sana yardım edeceğini biliyorum bu yüzden tüm kalbimle çalışırdım.

21.06.2020 16:55 - Öğretici 4: Türk Kızılayı* (Veya sadece "Kızılay" diyebilirsiniz. Logo'da yazana bakmayın.) bir insani yardım organizasyonudur. Bildiğim kadarıyla Kızılay zaten ellerinden* gelen her şeyi* yapıyor ama eğer ben bunun gibi büyük bir yardım kuruluşunun başkanı

olsaydım, daha çok* hizmet* yapmak istiyordum. ("Daha hizmetler" veya "çok hizmetler" olmaz. İki tane çokluk manası beraber olmaz.)

Şu anda her ülke kendisinin gelişimi* için çalışıyor ama dünya ayrı ayrı ülkelerden daha büyüktür. Dünyamızda pek çok aşırı fakir ülke* ("pek çok ... ülke" olacak. Arada sıfat olsa da fark etmez. "lar" yok.) var. Onlar her gün yemek ve temiz su için telaş yapıyorlar. Onların sadece bir ihtiyacı* ("onların ... ihtiyacı" arada sıfat olabilir, burada iyelik olmalı.) var, işte o yemektir. Ben de internetten sadece onların zayıf çocuklarının* fotoğraflarına ("onlar-ın çocuklar-ı-nın fotoğraflar-ı" tamlama var.) baktım ve çok üzüldüm. Düşünüyorum ki zengin dünyamız o fakirleri unuttu. Ben onlara* yardım etmek istiyorum çünkü çoğunlukla insanlar* onları* düşünmüyorlar. Ben* onlara* küçük evler, temiz su, yemek, temel sağlık bilgisi ve eğitim tesisleri verirdim.* (Ben* olsaydım** onlara* küçük evler, temiz su, yemek, temel sağlık bilgisi ve eğitim tesisleri verecektim.*)

Benim ikinci odak noktam* ("benim ... noktam") eğitim olacaktır.* Ülkemizde ve özellikle fakir ülkelerde eğitimi teşvik edecektim çünkü buna inanıyorum ki eğitilmiş insanlar toplumu olumlu etkilemektir. Eğitimimizi- birlikte akıllıca kullanarak dünyayı yaşamak için daha iyi bir yer hâline getirebiliriz.

Kızılay'ın çalışmalarından memnunum ve ben de bu etkinliklere devam etmek istiyorum. Allah'ın* halkına yardım edersen, Allah'ın sana yardım edeceğini biliyorum bu yüzden tüm kalbimle çalışırdım.

Teşekkür ederim. Eline sağlık.

21.06.2020 22:55 - Öğretici 4: Değerli arkadaşlar ellerinize sağlık. Etkinliklerimiz bitti.

Umarım faydalı olur sizler için. Herkesi tebrik ediyorum. A

rkadaşlar perşembe saat 18.00'de müsait olanlarla Zoom'da görüşelim, kısa bir değerlendirme yapacağız ve kompozisyon yazacağız. O zaman müsait olmayanlarla başka istedikleri zaman toplantı yapabiliriz.

21.06.2020 22:58 - Katılımcı 4: Biz de teşekkür ediyoruz, hakkınızı helal edin ☺

21.06.2020 22:59 - Öğretici 4: Daha dur toplantıdan sonra helalleşelim. □ Benden yana sizlere helal olsun. ♥ □

EK 30. Örnek Öğretici Düzeltmeleri

Gaziantep TÖMER Yazma

Hamza [Redacted]

Onun adı Rıza, İran'dan 1996'nın sonunda gelmiş. Çorba ve öğle yemeği bedavala Çocuklara veriyor. Çocuklarını sayısı 100 ulaşmış. Evinin kirasını, elektriğini, suyunu maaşından ödüyor. Motorlu Yatarlamaya ve tekne boymaya işi yapıyor. Başka insanlardan parayı istemiyor. Sadece onlar mercimek, makarna, yağ, oyuncak, defter, kalem, kitap getiriyor. Haftayı içi onlar toplayıp, cumartesi – Pazar çocuklara ücretsiz dağıtıyor. İkinci katta bir kütüphane yaptı. Çocuklar oraya ders okup, ödevlerini yapıp kitaplar okuyor. Sonunda, bu iyi bir adamdır. Her yer böyle bir adam olursa Çocuklar bu dünyada daha samimi, daha huzur ve daha sükunetle yaşayabilir.

10:34

Oğuz [Redacted]

Hamza [Redacted]

Onun adı Rıza, İran'dan 1996'nın sonunda gelmiş. Çorba ve öğle yemeği bedavala Çocuklara veriyor. Çocuklarını sayısı 100 ulaşmış. Evinin kirasını, elektriğini, suyunu maaşından ödüyor. Motorlu Yatarlamaya ve tekne boymaya işi

Onun adı Rıza, İran'dan 1996'nın sonunda gelmiş. Çorba ve öğle yemeğini **bedavala** çocuklara **bedava** veriyor. Çocuklarının sayısı 100'e ulaşmış. Evinin **kirasını**, **elektriğini** **elektriğini**, suyunu maaşından ödüyor. Motor **Yatarlamaya** tamiri ve tekne boyama işi yapıyor. Başka insanlardan **parayı para** istemiyor. Sadece onlar mercimek, makarna, yağ, oyuncak, defter, kalem, kitap getiriyor. **Hafta** içi onlar toplayıp, **cumartesi** ve pazar çocuklara ücretsiz dağıtıyor. İkinci katta bir kütüphane yaptı. Çocuklar **oraya orada** ders **okup**, **çalışıp**, ödevlerini yapıp kitap okuyor. **Sonunda** **Sonuç olarak** Rıza iyi bir adamdır. Her yerde böyle bir adam olursa çocuklar bu dünyada daha samimi, daha **huzurlu** ve daha sükunetle **yaşayabilir** **yaşayabilecektir**.

Teşekkürler. @Hamza [Redacted]

10:41

Gaziantep TÖMER Yazma

Hamza [Redacted]

Çalışıp **çalışmaya** dünyayı çok değiştirdi. Ben **beni** **etiminin** **eklediği** **de ve** ülkemde **böyle** bir örgüt açmaya **çalışıyorum** **çalışacağım**.

Teşekkürler. @Hamza [Redacted]

20:03

Oğuz [Redacted]

Bera [Redacted]

Türk Kızılay sayesinde binlerce fakir insan hayatı devam edebilmektedir. Böyle örgütler, insanı insanlık ölmemiş olduğunu hatırlatır.

Ben böyle bir örgütün başkanı olsam eğitim ve iş alanlarına daha çok

Türk **Kızılayı** sayesinde binlerce fakir insan **hayatına** devam edebilmektedir. Böyle örgütler, **insanı** insanlara **insanlık** **insanlığın** ölmemiş olduğunu hatırlatır.

Ben böyle bir örgütün başkanı olsam eğitim ve iş alanlarına daha çok odaklanırım, çünkü yoksullara para, yemek ya da herhangi bir yardım verirken kendilerini her zaman zayıf hissedecekler aynı zamanda onların bütün **ihtiyaçlarına** **ihtiyaçlarını** karşılayamazsın **karşıluyamazsın** ve onların yanında her zaman olamazsın. Geçici yardım vermek yerine fakirlerin **fakirlere** eğitim vererek, iyi iş açarak hayatları boyunca kimseye muhtaç olmayacaklarını **garantiye garanti** etmiş olursun. "Bana balık verme balık tutmayı öğret." diye boşuna dememişler.

Üstelik eğitim verdiğim ya da iş açtığım muhtaçlarla finansal durumları daha iyi olduğu takdirde gelecekte örgüte ya da öteki muhtaçlara yardım **edeceklerine** dair bir taahhüt yaparım. Böylece muhtaçlara yardım sonsuza kadar devam eder.

İnsanlara yardım etmeye çalışırken hep uzun vadeli yardıma odaklanın.

Teşekkürler. @Bera [Redacted]

Güzel olmuş. Eline sağlık. 🙌🙌

20:07

EK 31. Gazi Üniversitesi – Ön Test Yazma Örneği (D8)

Her kişi onun ülkesini seviyor ~~ve~~ ve genel olarak orada yaşamak istiyor. Bazıları farklı bir ülkede yaşamayı seçiyorlar ya da zorunda kalıyorlar. Başka bir ülkede yaşamakta avantajlar ve dezavantajlar vardır.

İnsan farklı kültürleri ~~tanırken~~ tanırken kendine geliştiriyor. Onun fikri daha açık ve anlayışlı oluyor. Ayrıca, ülkesi dönerken farklı ve yeni fikirler getiriyor. Bazı ülkelerde diğerleri göre eğitim daha iyi. Birini orada eğitim almak zamanı onun için daha faydalı oluyor.

Başka bir ülkede yaşarken ailesi ve vatani çok özler. Bazıları ülkelerden uzak yaşamak çok zor geliyor. Ama bugünlerde o konuyu daha kolay oldu. Biz şu an her zaman ve her gün ailemizle ve arkadaşlarımızla internet üzerinde konuşabiliriz. Ayrıca, yeni kültürleri tanırken bazıları çok olabilir.

Sonunda, bir kişi başkalarından farklı alıyor. Bunun sebebiyle bazıları başka bir ülkede yaşayamazlar. Diğerleri o yön seçiyorlar. Bence, ~~her~~ her insan başka bir ülkede bir süre yaşamalı çünkü çok faydalı oluyor. Ama önünde sonunda her kişi onun ülkesi dönmek istiyor. Bu gerçekte hiç bir hata var.

EK 32. Gazi Üniversitesi – Son Test Yazma Örneği (D8)

Paranın Önemi

İnsanlar paranın hakkında çok farklı görüşleri vardır. Bazıları zengin olmak istiyorlar ve bazıları paradan nefret ediyorlar. Ayrıca bazıları çok para harcıyorlar ama değerleri çok cimridir. Bence paraya orta bir noktadan bakmalıyız.

Para bir dereceye kadar önemlidir. Ana ihtiyaçları almak için paramız lazım. Eğer paramız yoksa, kıyafet, gıda ve ev alamamız. Ayrıca ~~sağ~~ iyi sağlık hizmetleri almak için genelde para ihtiyacımız var. Eğer birisi ya da onun akrabası bir amaliyat ~~görmek~~ ~~istemek~~ olması gerekirse ve yeter parası yoksa, o zaman paranın önemi çok iyi bir şekilde anlayabilir. Üstelik iyi eğitim almak için, özellikle lisans ve lisans üstünde için, çok para lazım. Pek çok insanlar sadece para eksikliği yüzünden istediğini bölüm ya da üniversite gidemez.

Diğer taraftan, parayı çok sevmek ve her zaman çok para istemek kötü bir şeydir. Para hakkında her zaman düşünmek insanın akli negatif bir şekilde etkiliyor. Üstelik, ~~1~~ ihtiyacın^{dan} çok fazla para almak insanın ahlaki, moral ve sosyal ilişkileri ~~değışirebilir~~ hatta bozulabilir. Ayrıca, hiç bir zaman razı olmak birini her zaman kötü bir psikolojik durumda yapar.

Sonuçta, para her kapı açamaz. Ancak, iyi bir hayat yaşamak için bir miktar para sahip olmak önemlidir.

EK 33. İstanbul Aydın Üniversitesi – Ön Test Yazma Örneği (D3)

Farklı bir ülkede yaşamak yabancı bir ülkede okuyan, aileden ve arkadaşlarından uzakta uluslararası bir öğrenci olarak çok zor ve ~~traf~~ karşılaşıyorum ilk zorluk çevremdeki yeni kültüre ve çevreye uyum sağlamaktır. Farklı kültürlerden gelen öğrenciler, ~~gelen~~ kültür şoku olarak bilinen bir duygudan geçer. Kültür farklılıkları arasında fiziksel çevre, konaklama, ulaşım sistemi ve alışması zaman alan uygulamalar sayılabilir. Zengin ve renkli kültürel geçmişi olan bir ülkeden geldiğim düşünürsek, Büyük Britanya'da yaşamamızın tarihi ve kültürel yansıma alışmak ilk başta bir mücadeleydi. ~~traf~~

Anacak, diğer kültürlerden gelen öğrencilerin de karşılaştığı başka çok ~~traf~~ zorlukları vardır. Dil şoku olarak adlandırılan, buraya gelmeden önce ilk dilim olarak İngilizce çalıştığım için konformu üzerinde daha az etkiye sahipti, ancak Galler'in belirgin aksanı, korkutucu bulduğum yerli ile iletişim kurmamı zorlaştırdı. Ve son olarak farklı kültürlerde öğrencileri Akademik şok olarak adlandırdıklarını açıklar. Buradaki akademik sistem, kendi ülkemde nasıl eğitim aldığımızdan çok farklı, bu nedenle bana yeni bilgiler keşfetme ve belki de akademik olarak gelişimime yardımcı olacak yeni öğrenme bir teknikleri gerçekleştirilme fırsatı veriyor.

EK 34. İstanbul Aydın Üniversitesi – Son Test Yazma Örneği (D3)

Sağlıklı Yaşam

Her şeyden önce, sağlıklı olmak için bir diyet planlamanız ve takip etmeniz gerekir. Bu diyet vücudun ihtiyacı duyduğu tüm gerekli mineral ve vitaminleri içermelidir.

Ayrıca, sadece sağlıklı yiyecekler yiyen ve önemsiz ve zehirli karbonhidrat ve yağlı yiyeceklerden kaçınınız.

Sabah erken kalkın çünkü her şeyden önce sağlıklı bir alışkanlıktır, erken kalkmak, işinize erken hazırlanabileceğinizdir.

Düzenli egzersiz yapmak vücudunuzu daha aktif hale getirir ve aynı zamanda kasalardan bastırılmış stresi serbest bırakır.

EK 35. Uygulama Sonrası Öğretici Görüşme Formu

Öğretici Görüşme Formu

Merhaba,

Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Doktora Programında “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımının Yazma Becerisine Etkisi” başlıklı tez çalışması üzerinde çalışıyorum. Çalışmanın gerçekleştirilmesi aşamasında sizin görüşlerinizi almak ve bu görüşlerden hareketle çalışmamı gerçekleştirmek istiyorum.

Görüşmeden elde edilecek veriler yalnızca araştırma kapsamında kullanılacak, kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır. Bu bölümde cevaplayacağınız sorular uygulanan sosyal medya etkinliklerinin avantaj ve dezavantajları, karşılaştığınız sorunlar ve uygulama önerilerinize yönelik hazırlanmıştır.

Çalışmaya katılmayı kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederim.

Görüşülen Kişi :

Önder ÇANGAL

Tarih ve Saat : ___/___/2019 ___ . ___

1. Yaşınız nedir?
2. Öğrenim düzeyiniz nedir (Lisans, Yüksek Lisans, Doktora)?
3. Mezun olduğunuz bölüm(ler) ne(ler)dir (Türkçe öğretmenliği, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği, Çağdaş Türk Lehçeleri vb.)?
4. Kaç yıldır yabancılara Türkçe öğretiyorsunuz?
5. Yabancılara Türkçe öğretimi sertifikanız var mı? Varsa hangi kurumdan aldınız?
6. Yurt dışında yabancılara Türkçe öğrettiniz mi? Cevabınız “evet” ise hangi ülkelerde görev yaptınız?
7. Hangi kurum ve kuruluşlarda hangi sürelerle görev yaptınız?
8. Dil öğretim süreçlerinde eğitim amaçlı sosyal medya kullanımı hakkında ne düşünüyorsunuz?
9. Siz Türkçe öğretirken Youtube, Facebook, Twitter, WhatsApp gibi sosyal medya araçlarını kullanıyor musunuz? Cevabınız “evet” ise hangi araçları hangi becerilerin geliştirilmesi sırasında hangi sıklıkla kullanıyorsunuz?
10. Dil öğretim süreçlerinde sosyal medya araçlarının kullanılmasının öğrenciler ve öğretmenler için avantajları ve dezavantajları nelerdir?

11. Sosyal medya uygulaması sürecinde öğrencileriniz ne gibi sorunlarla karşılaştı?
12. Sosyal medya uygulamaları öğrencilerinizin yazma becerisini geliştirmede etkili oldu mu?
13. Uygulanan sosyal medya etkinliklerinden memnun musunuz? Uygulamaya ilişkin görüşleriniz nelerdir? Uygulamada olması gerektiğini düşündüğünüz eklemeler/değişiklikler nelerdir?
14. Siz de öğrencilerinizin yazma becerilerini geliştirme aşamasında sosyal medya araçlarını daha etkin olarak kullanmayı düşünür müsünüz?
15. Uygulamaya yönelik eklemek istediğiniz görüş ve önerileriniz varsa lütfen belirtiniz.

EK 36. Uygulama Sonrası Öğrenici Görüşme Formu

Öğrenici Görüşme Formu

Merhaba,

Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Doktora Programında “Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımının Yazma Becerisine Etkisi” başlıklı tez çalışması üzerinde çalışıyorum. Çalışmanın gerçekleştirilmesi aşamasında sizin görüşlerinizi almak ve bu görüşlerden hareketle çalışmamı gerçekleştirmek istiyorum.

Görüşmeden elde edilecek veriler yalnızca araştırma kapsamında kullanılacak, kişisel bilgileriniz gizli tutulacaktır. Bu bölümde cevaplayacağınız sorular uygulanan sosyal medya etkinliklerinin avantaj ve dezavantajları, karşılaştığınız sorunlar ve uygulama önerilerinize yönelik hazırlanmıştır.

Çalışmaya katılmayı kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederim.

Görüşülen Kişi :

Önder ÇANGAL

Tarih ve Saat : ___/___/2019 ___ . ___

1. Neden Türkçe öğreniyorsunuz?
2. Dil öğretimi sırasında sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanımının avantajları ve dezavantajları nelerdir?
3. Sosyal medya platformlarını kullanırken ne gibi zorluklarla karşılaştınız?
4. Sosyal medya platformlarında gerçekleştirdiğiniz yazma etkinlikleriyle sınıf ortamında gerçekleştirilen yazma etkinlikleri arasında ne gibi farklılıklar vardır?
5. Sosyal medya platformlarından hangisinin (Youtube, WhatsApp vb.) eğitim amaçlı kullanımının size daha çok yarar sağladığını düşünüyorsunuz?
6. Sosyal medya etkinlikleri yazma becerinizi geliştirdi mi?
7. Sosyal medya içeriklerinde ne gibi eklemeler ve değişiklikler yapılmasını tavsiye edersiniz?

EK 37. Uygulama Sonrası Öğretici Odak Grup Görüşmesi Formu

Öğreticilerle Yapılan Odak Grup Görüşmesi Formu

Merhaba,

Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Doktora Programında “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımının Yazma Becerisine Etkisi” başlıklı tez çalışması üzerinde çalışıyorum. Çalışmanın gerçekleştirilmesi aşamasında sizin görüşlerinizi almak ve bu görüşlerden hareketle çalışmamı gerçekleştirmek istiyorum. Görüşmeye geçmeden önce birkaç konuda açıklama yapmak istiyorum.

- Bu görüşme bir sınav değildir. Size puan verilmeyecektir.
- Bu görüşmeden elde edilecek veriler bilimsel bir tez çalışması için kullanılacaktır. Bu nedenle toplantı kayıt altına alınacaktır.
- Çalışmada isimleriniz gizli tutulacaktır.
- Düşüncelerinizi rahatça söyleyebilirsiniz. Lütfen çekingen davranmayın.
- Görüşmenin 40-45 dakika sürmesi planlanmaktadır.
- Lütfen bir kişi konuşurken söz almak için o kişinin konuşmasının bitmesini bekleyin.

Çalışmaya katılmayı kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederim.

Önder ÇANGAL

Tarih ve Saat : ___/___/2019 ___ . ___

1. Sosyal medya platformlarının eğitim amaçlı kullanımı uygulamasını gerçekleştirmeden önce sosyal medya kavramı hakkında neler biliyordunuz? Türkçe öğretirken Youtube, Facebook, Twitter, WhatsApp gibi sosyal medya araçlarını kullanıyor muydunuz?
2. Cevabınız “evet” ise hangi araçları hangi becerilerin geliştirilmesi sırasında hangi sıklıkla kullanıyorsunuz?
3. Dil öğretim süreçlerinde sosyal medya araçlarının kullanılmasının öğrenciler ve öğretmenler için avantajları ve dezavantajları nelerdir?
4. Sosyal medya uygulaması sürecinde öğrencileriniz ne gibi zorluklarla karşılaştı?
5. Sosyal medya platformlarında gerçekleştirilen yazma etkinlikleriyle sınıf ortamında gerçekleştirilen yazma etkinlikleri arasında ne gibi farklılıklar vardır?
6. Uygulamalar sırasında sizin ya da akranların düzeltmeler yapması öğrencilerinizin yazma becerisini geliştirdi mi?
7. Sosyal medya uygulamaları öğrencilerinizin yazma becerisini geliştirmede etkili oldu mu?
8. Uygulanan sosyal medya etkinliklerinden memnun musunuz? Uygulamaya ilişkin görüşleriniz nelerdir? Uygulamada olması gerektiğini düşündüğünüz eklemeler/değişiklikler nelerdir?
9. Siz de öğrencilerinizin yazma becerilerini geliştirme aşamasında sosyal medya araçlarını daha etkin olarak kullanmayı düşünür müsünüz?
10. Uygulamadan sonra sosyal medyayı Türkçe öğrenme amaçlı kullanmayı düşünür müsünüz?
11. Uygulamaya yönelik eklemek istediğiniz görüş ve önerileriniz varsa lütfen belirtiniz.

EK 38. Uygulama Sonrası Öğrenici Odak Grup Görüşmesi Formu

Öğrencilerle Yapılan Odak Grup Görüşmesi Formu

Merhaba,

Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Doktora Programında “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımının Yazma Becerisine Etkisi” başlıklı tez çalışması üzerinde çalışıyorum. Çalışmanın gerçekleştirilmesi aşamasında sizin görüşlerinizi almak ve bu görüşlerden hareketle çalışmamı gerçekleştirmek istiyorum. Görüşmeye geçmeden önce birkaç konuda açıklama yapmak istiyorum.

- Bu görüşme bir sınav değildir. Size puan verilmeyecektir.
- Bu görüşmeden elde edilecek veriler bilimsel bir tez çalışması için kullanılacaktır. Bu nedenle toplantı kayıt altına alınacaktır.
- Çalışmada isimleriniz gizli tutulacaktır.
- Düşüncelerinizi rahatça söyleyebilirsiniz. Lütfen çekingen davranmayın.
- Görüşmenin 40-45 dakika sürmesi planlanmaktadır.
- Lütfen bir kişi konuşurken söz almak için o kişinin konuşmasının bitmesini bekleyin.

Çalışmaya katılmayı kabul ettiğiniz için çok teşekkür ederim.

Önder ÇANGAL

Tarih ve Saat : ___/___/2019 ___ . ___

1. Türkçe öğrenirken sosyal medya platformlarını eğitim amaçlı kullanmadan önce sosyal medya kavramı hakkında neler biliyordunuz?
2. Hangi sosyal medya platformlarını ne gibi amaçlarla kullanıyordunuz?
3. Dil öğretimi sırasında sosyal medyanın eğitim amaçlı kullanımı yazma becerinizi geliştirdi mi? Sizi nasıl etkiledi?
4. Sosyal medyanın Türkçe öğrenirken eğitim amaçlı kullanımın avantajları nelerdir?
5. Sosyal medyanın Türkçe öğrenirken eğitim amaçlı kullanımın dezavantajları nelerdir?
6. Sosyal medya platformlarını eğitim amaçlı kullanırken ne gibi zorluklarla karşılaştınız?
7. Sosyal medya platformlarında gerçekleştirdiğiniz yazma etkinlikleriyle sınıf ortamında gerçekleştirilen yazma etkinlikleri arasında ne gibi farklılıklar vardır?
8. Uygulamalar sırasında öğretmeninizin ya da arkadaşlarınızın düzeltmeler yapması yazma becerinizi geliştirdi mi?
9. Sosyal medya platformlarından hangisinin (Youtube, WhatsApp vb.) eğitim amaçlı kullanımının size daha çok yarar sağladığını düşünüyorsunuz?
10. Sosyal medya içeriklerine ne gibi eklemeler yapılmalı, neler değiştirilmelidir?
11. Uygulamadan sonra sosyal medyayı Türkçe öğrenme amaçlı kullanmayı düşünümüsünüz?
12. Uygulamaya yönelik eklemek istediğiniz görüş ve önerileriniz varsa lütfen belirtiniz.

EK 39. YouTube “Akademik Seminerler” Oynatma Listesi

Yabancı/İkinci Dil Öğreticileri İçin Pedagojik Muhakeme Becerisini Geliştirme-Prof.Dr.Mustafa Durmuş

551 görüntüleme • 3 May 2020 tarihinde canlı akış gerçekleştirildi

37 0 PAYLAŞ KAYDET

Aydın TÖMER Seminerleri
Önder Çangal - 7 / 54

- 1 Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Kurumlar ve...
Önder Çangal 1:11:50
- 2 Uzaktan Eğitim ve Dijital Araçlar - Dr. Kerim Sangul
Önder Çangal 2:11:19
- 3 Dil Öğretiminde Metin Seçimi - Prof. Dr. Nermin Yazıcı
Önder Çangal 2:28:01
- 4 Yabancılar Türkçe Dil Bilgisi Öğretimi - Doç. Dr. Fatma...
Önder Çangal 2:30:09
- 5 Uluslararası Nitelikli Dergilerde Yayın Yapma - Doç. Dr. Sedat...
Önder Çangal 20:16
- 6 Yabancılar Türkçe Öğretiminin Güncel Sorunları - Prof. Dr...
Önder Çangal 1:51:22

Uluslararası Nitelikli Dergilerde Yayın Yapma - Doç. Dr. Sedat...

Oynatma listesi: <https://www.youtube.com/watch?v=Tu-Y6lZPhP0>

EK 40. YouTube “Türkçe Öğreniyorum” Oynatma Listesi

Türkçe Öğreniyorum

Önder Çanga

ALGER
Ders 1. Merhaba (Tanışma) - Türkçe Öğreniyorum (A1 Seviyesi)
24.139 görüntüleme • 14 Mar 2020

504 11 PAYLAŞ KAYDET

Türkçe Öğreniyorum - A1 Seviyesi
Önder Çanga - 1 / 4

- Ders 1. Merhaba (Tanışma) - Türkçe Öğreniyorum (A1 Seviyesi) - 6:48
- Ders 2. Alfabe (Türkçe Alfabe) - Türkçe Öğreniyorum (A1 Seviyesi) - 10:19
- Ders 3. Bu ne? - Türkçe Öğreniyorum (A1 Seviyesi) - 10:04
- Ders 4. Burası neresi? Türkçe Öğreniyorum (A1 Seviyesi) - 6:56

Ders 2. Alfabe (Türkçe Alfabe) - Türkçe Öğreniyorum (A1 Seviyesi)
Önder Çanga
7,7 B görüntüleme • 8 ay önce

Ders 3. Bu ne? - Türkçe Öğreniyorum (A1 Seviyesi)
Önder Çanga
5,7 B görüntüleme • 7 ay önce

1. Tanışma - Alfabe (Uzaktan A1)

Oynatma listesi: https://www.youtube.com/watch?v=HGbkqi_2cPM

EK 41. YouTube “Uzaktan Türkçe” Oynatma Listesi

The screenshot shows a YouTube video player interface. The video title is "Ders 1. Merhaba (Tanışma) - Türkçe Öğreniyorum (A1 Seviyesi)". The video content displays several icons with their corresponding Turkish words: "Saat" (clock), "Güneş" (sun), "Önder" (person), "Tavuk" (chicken), and "Horoz" (rooster). The video is from the channel "AFYONKARAHISAR" and is the first video in a playlist titled "Uzaktan Türkçe Öğretimi". The playlist includes 7 videos, with the first video being "1. Tanışma - Alfabe (Uzaktan A1)".

Oynatma listesi: <https://www.youtube.com/watch?v=wqfYgN7WYjU>

EK 42. YouTube “Öğretmenler İçin” Oynatma Listesi

The screenshot shows a YouTube video player with the following content:

Erol Barın (2004). Yabancılar Türçe Öğretiminde İlkeler. Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi (HUTAD), (1), 19-30.

Yabancılar Türçe Öğretiminde Genel İlkeler

1. Kullanılan Dilin Öğretilmesi
2. Telaffuzun Önemi Verilmesi
3. Bilinen Kelimelerden Bilinmeyenlere Doğru Öğretim
4. Öğrencilere Öğrendiklerini Uygula İmkânının Verilmesi
5. Öğrencilere Eşit Söz Hakkı Verilmesi
6. Öğrencinin Kendisini Yazılı ve Sözlü Olarak İfade Edebilmesi
7. Dil ile Birlikte Kültürün Verilmesi
8. Bireysel Çalışmalara ve Grup Çalışmalarına Yer Verilmesi
9. Dersin Etkinleştirilmesi

Bunun için tıyatro yapın, resimler çizin ve oyunlar oynayın.

ANKARA
Yabancılar Türçe Öğretiminde İlkeler nelerdir? Türçe öğretirken nelere dikkat etmeliyiz?
2.949 görüntüleme • 8 Ara 2019

138 Beğenildi 3 Tepki

PAYLAŞ KAYDET

Öğretmenler İçin
Önder Çangal - 4 / 9

- 1 İlk Derste Neler Yapmalıyım?...
Önder Çangal
26:15
- 2 Yabancı Dil Olarak Türçe Öğretimi Sertifikası Almalı...
Önder Çangal
8:44
- 3 Yabancıya Türçe öğretirken hangi dillerden yararlanmalıyım...
Önder Çangal
9:58
- 4 Yabancılar Türçe Öğretiminde İlkeler nelerdir? Türçe...
Önder Çangal
33:36
- 5 Türk Dil Bilgisi 2 (Şekil Bilgisi) Kaynak Kitap Önerileri
Önder Çangal
9:45
- 6 Yabancılar İsim Şehir Bitki Hayvan Oynadık (Temel - Orta...
Önder Çangal
8:58
- 7 Yabancılar Türçe Öğretimi - Öğretmenler İçin (Temel Seviy...
Önder Çangal
5:00
- 8 Cezayir'in Tarihi Şehri Djemila'da Bir Gün. Setif ve Ticaret Şehri...
Önder Çangal
27:43

Oynatma listesi: <https://www.youtube.com/watch?v=CC5Nm8p3Knk>

EK 43. YouTube “İşin Mutfağı” Oynatma Listesi

YouTube

Ara

İşin Mutfağı
Önder Çangal - 1 / 10

58:23 Önder Çangal

5 Pandemi Öncesi ve Sonrası Türkçenin Yabancı Dil Olarak...
Önder Çangal
50:47

6 Söyleşi 1 - Yabancılara Türkçe Öğretimi İlişkin Tecrübeler...
Önder Çangal
1:20:26

7 Söyleşi 2 - Yabancılara Türkçe Öğretimi İlişkin Tecrübeler...
Önder Çangal
2:25:48

8 Yabancılara Türkçe Öğretiminde Kültürlerarası Etkileşim - Prof...
Önder Çangal
59:39

9 İşitme Engellilere Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi...
Önder Çangal
1:32:38

10 Uzaktan Dört Temel Beceriyi Ölçmek Mümkün Mü? - Öğr. G...
Önder Çangal
1:11:14

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Önder Çangal ile İşin Mutfağı - Yabancılara Türkçe Öğretimiyle İlgili Merak Ettikleriniz.
6.741 görüntüleme • 18 Nis 2020

63 0 PAYLAŞ KAYDET

Gazapizm - Unutulacak Dünler
Gazapizm35
137 Mn görüntüleme • 9 ay önce
4:56

Oynatma listesi: <https://youtu.be/m-Loq9ZqHIY>

EK 44. Hacettepe Üniversitesi Etik Komisyon İzni

T.C.
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
Rektörlük

Tarih: 19.08.2019 12:02
Sayı: 35853172-300-E.00000723978

0000723978

Sayı : 35853172-300
Konu : Önder ÇANGAL (Etik Komisyon İzni)

TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 02.08.2019 tarihli ve 26674787-300/00000712113 sayılı yazı.

Enstitünüz Türkiyat Araştırmaları Anabilim Dalı Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Doktora Programı öğrencilerinden **Önder ÇANGAL**'ın **Doç. Dr. Mustafa DURMUŞ** danışmanlığında yürüttüğü "**Yabancılara Türkçe Öğretiminde Sosyal Medya Kullanımının Yazma Becerisine Etkisi**" adlı tez çalışması Üniversitemiz Senatosu Etik Komisyonunun **06 Ağustos 2019** tarihinde yapmış olduğu toplantıda incelenmiş olup, etik açıdan uygun bulunmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla rica ederim.

e-imzalıdır
Prof. Dr. Rahime Meral NOHUTCU
Rektör Yardımcısı

Evrakın elektronik imzalı suretine <https://belgedogrulama.hacettepe.edu.tr> adresinden 85aa924b-42b9-4b5d-8ecb-37f4ae5f72c9 kodu ile erişebilirsiniz. Bu belge 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygun olarak Güvenli Elektronik İmza ile imzalanmıştır.

Hacettepe Üniversitesi Rektörlük 06100 Sıhhiye-Ankara
Telefon:0 (312) 305 3001-3002 Faks:0 (312) 311 9992 E-posta:yazimd@hacettepe.edu.tr İnternet
Adresi: www.hacettepe.edu.tr

Sevda TOPA1

EK 45. Orijinallik Raporu

**HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
DOKTORA TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU**

**HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ
TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA**

Tarih: 16.12.2020

Tez Başlığı / Konusu: YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIMININ YAZMA BECERİSİNE ETKİSİ

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 409 sayfalık kısmına ilişkin, 16.12.2020 tarihinde tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 6'dır.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
- 2- Kaynakça hariç
- 3- Alıntılar hariç
- 4- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Adı Soyadı: ÖNDER ÇANGAL 16.12.2020
Öğrenci No: N16142741
Anabilim Dalı: TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI
Programı: YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİ
Statüsü: Y.Lisans Doktora Bütünleşik Dr.

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR

Prof. Dr. Mustafa DURMUŞ

EK 46. Turnitin Benzerlik İndeksi

YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE SOSYAL MEDYA KULLANIMININ YAZMA BECERİSİNE ETKİSİ

ORIJINALLIK RAPORU

%6	%5	%2	%4
BENZERLIK ENDEKSİ	İNTERNET KAYNAKLARI	YAYINLAR	ÖĞRENCİ ÖDEVLERİ

BİRİNCİL KAYNAKLAR

1	Submitted to The Scientific & Technological Research Council of Turkey (TUBITAK) Öğrenci Ödevi	%1
2	Submitted to Afyon Kocatepe University Öğrenci Ödevi	<%1
3	www.tomer.sakarya.edu.tr İnternet Kaynağı	<%1
4	www.iet-c.net İnternet Kaynağı	<%1
5	Submitted to TechKnowledge Turkey Öğrenci Ödevi	<%1
6	Submitted to Canakkale Onsekiz Mart University Öğrenci Ödevi	<%1
7	dergipark.org.tr İnternet Kaynağı	<%1
8	www.scribd.com İnternet Kaynağı	<%1